Gemeenterekening 2025

Gemeente Groningen

Inhoudsopgave

Inleiding **4**

Kerngegevens **5**

Financieel beeld **6**

Programma's **16**

Programma 1: Economie en Ruimte **17**
Deelprogramma 1.1: Economie en werkgelegenheid 18
Deelprogramma 1.2: Mobiliteit 32
Deelprogramma 1.3: Wonen 43

Programma 2: Leefomgeving en Veiligheid **54**
Deelprogramma 2.1: Kwaliteit leefomgeving 56
Deelprogramma 2.2: Veiligheid 69

Programma 3: Vitaal en Sociaal **80**
Deelprogramma 3.1: Werk en inkomen 81
Deelprogramma 3.2: Onderwijs 94
Deelprogramma 3.3: Welzijn, gezondheid, zorg en diversiteit 103
Deelprogramma 3.4: Sport en bewegen 126
Deelprogramma 3.5: Cultuur en evenementen 132

Programma 4: Dienstverlening en bestuur **140**
Deelprogramma 4.1: Dienstverlening 141
Deelprogramma 4.2: College, raad, wijkontwikkeling en wijkvernieuwing 145
Deelprogramma 4.3: Algemene inkomsten en post onvoorzien 151
Deelprogramma 4.4: Overhead en ondersteuning organisatie 154

Paragrafen **157**
Paragraaf 1: Wijkontwikkeling en wijkvernieuwing 158
Paragraaf 2: Klimaat 178
Paragraaf 3: Weerstandsvermogen en risicobeheersing 206
Paragraaf 4: Onderhoud kapitaalgoederen 234
Paragraaf 5: Financiering 242
Paragraaf 6: Verbonden partijen 247
Paragraaf 7: Grondbeleid 274
Paragraaf 8: Lokale heffingen 305
Paragraaf 9: Bedrijfsvoering 309
Paragraaf 10: Openbaarheidsparagraaf (Wet open overheid) 319

Jaarrekening 2025 ..... **320**
Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling 321
Baten en lasten 325
Incidentele baten en lasten 327
Rechtmatigheidsverantwoording 330
Wet Normering Topinkomens 331
Balans 333
Reserves 353
Voorzieningen 361
EMU-saldo 365

Overige gegevens 366

Bijlagen bij de jaarrekening 380
Jaarrekening op taakveld 381
SiSa Bijlage 385
Begrotingsoverschrijdingen 460

Overzichten 462
Hervormingen 463
Subsidies en inkomensoverdrachten 463
Personeelskosten 464
Investeringen 465
Grondexploitaties 472
Intensiveringen 473
Samenwerkingsverbanden 476
Incidentele middelen gemeentefonds 476
Meerjarige exploitatieprojecten 478
Kapitaallasten 478
SIF-middelen 479
Vennootschapsbelasting 480
Wettelijke indicatoren 481

Bestuur 482
College van Burgemeester en wethouders 483
Gemeenteraad 485

Inleiding

Middels de jaarrekening leggen wij verantwoording af over de behaalde resultaten en de besteding van middelen. In deze beknopte samenvatting lichten we de belangrijkste resultaten binnen de programma's toe. Uitgebreidere informatie vindt u in deze gemeenterekening zelf onder de betreffende onderdelen en in het Jaarverslag in 't kort. De jaarrekening is ook te raadplegen als website.

Kerngegevens

De peildatum van alle kerngegevens is 31 december van het betreffende jaar. Een streepje betekent dat het betreffende cijfer nog niet bekend is.

Inwoners	Rekening 2023	Rekening 2024	Begroting 2025	Rekening 2025
Aantal inwoners	243.827	244.464	244.079	244.245
% jongeren (0 t/m 19 jaar)	18,1%	17,9%	17,8%	17,7%
% middengroep (20 t/m 64 jaar)	66,5%	66,6%	66,2%	66,4%
% ouderen (65 jaar en ouder)	15,4%	15,6%	16,0%	15,9%

Ruimtelijke kerngegevens	Rekening 2023	Rekening 2024	Begroting 2025	Rekening 2025
Oppervlakte gemeente (in ha)	19.795	19.796	19.796	19.796
% binnenwater	9,4%	9.4%	7,7%	7,7%
% Functiemenging	59,6%	59,1%	-	59,1%
Lengte van de wegen (km)	1.215	1.279	1.189	1.205

Woningvoorraad	Rekening 2023	Rekening 2024	Begroting 2025	Rekening 2025
Aantal woningen	123.420	124.056	126.196	125.115
% huurwoningen	62%	62%	63%	63%
% koopwoningen	38%	37%	37%	37%
Gemiddelde WOZ-waarde	276.400	300.700	316.000	316.174

Financieel (in euro's)	2024 (Realisatie)	2025 (Begroting)	2025 (Realisatie)
Totaal lasten (excl. reservemutaties)	1.382.061.000	1.372.365.000	1.472.760.000
Rekeningresultaat	63.226.000	0	60.824.000
Omvang algemene reserve (AR)	83.607.000	60.337.000	84.307.000
Ratio weerstandsvermogen	170%	150%	177%.
Inkomsten gemeentefonds	768.937.000	788.617.000	864.091.000
Opbrengst belastingen (totaal)	142.603.000	146.649.000	155.461.000
Opbrengst onroerendezaakbelasting (OZB)	114.625.000	119.494.000	121.746.000
Opbrengst roerende zaakbelasting (RZB)	135.000	146.000	148.000
Opbrengst reclamebelasting	650.000	672.000	628.000
Opbrengst logiesbelasting	2.509.000	2.474.000	2.665.000
Opbrengst precariobelasting	2.199.000	1.540.000	2.323.000
Opbrengst parkeerbelasting	22.485.000	22.323.000	27.951.000

Financieel beeld

Inleiding
De Gemeente Groningen heeft voor 2025 een begroting van 1,7 miljard euro, waarvan 1,6 miljard euro is besteed. In lijn met de begroting is 58 % (0,9 miljard euro) besteed aan programma Sociaal en Vitaal en betreft het vooral uitgaven aan de BUIG, de Jeugdzorg, beschermd wonen en Wmo. Aan programma Economie en Ruimte is 10% besteed en aan programma Leefomgeving en Veiligheid 12%. De Overhead en ondersteuning organisatie bedraagt 20% van de totale lasten.

De inkomsten komen voor een groot deel (70%) van uitkeringen die we ontvangen van het Rijk. Dit betreft de algemene uitkering uit het gemeentefonds, maar ook uitkeringen waar specifieke bestedingsdoelen aan hangen. De opbrengst van de gemeentelijke belastingen heeft een aandeel van 9% in onze inkomsten en leges en heffingen maken hier 6% van uit.

In de volgende onderdelen wordt een nadere toelichting gegeven op het rekeningresultaat 2025 en op de afwijking ten opzichte van de prognose in Voortgangsrapportage 2025-II. Er wordt stil gestaan bij de stand van zaken ten aanzien van de hervormingen. Daarna volgt een beeld van de financiële situatie van de gemeente door middel van de balans, financiering, weerstandsvermogen en kengetallen.

Rekeningresultaat 2025
De Gemeente sloot 2025 af met een plus van 30,5 miljoen euro. Het brutoresultaat laat een plus van 60,8 miljoen euro zien, maar voor 30,3 miljoen euro verschuift de besteding naar 2026. Dit gaat bijvoorbeeld om meerjarige projecten, intensiveringen en bijzondere resultaten. Daarnaast heeft Groningen in 2025 bedragen vanuit het Rijk ontvangen die niet meteen ingezet konden worden.

Het resultaat in 2025 wijkt 3,6% af van de lasten in de begroting.

Onderstaand zijn de resultaten per programma vermeld met daarbij de belangrijkste verklaringen van de verschillen ten opzichte van de begroting. Een nadere toelichting van de verschillen is bij de betreffende programma’s vermeld.

Programma	Resultaat (bedragen x 1.000 euro)	Toelichting
1. Economie en Ruimte	28.429	**Parkeren (V 10,1 miljoen euro):** Het voordeel wordt deels verklaard door hogere omzetten bij belparkeren en parkeergarages. Daarnaast veroorzaakt een toename van het aantal parkeerders extra opbrengsten ten opzichte van de begroting. Een conservatief opgestelde begroting vanwege het nieuwe beleid zorgt voor meer opbrengsten dan opgenomen in de begroting. Aan de lastenkant bedraagt het voordeel circa 3,2 miljoen euro. Dit bestaat vooral uit het incidentele voordeel van 2,3 miljoen euro dat ontstaat doordat de lasten worden verhoogd in de begroting al naar gelang de begrote opbrengsten stijgen. Dit terwijl de werkelijke lasten niet stijgen. **Grondzaken (V 2,1 miljoen euro)**: Het positieve resultaat van 2,1 miljoen euro bestaat voornamelijk uit de actualisaties van de grondexploitaties, voordelen door verkoop van erfpachten en tuingronden en verhuuropbrengsten van het strategisch bezit. **Flexwonen (V 4,5 miljoen euro):** In december 2025 heeft de raad besloten 4,5 miljoen euro in te zetten voor de realisatie van 150 tijdelijke flexwoningen op de locatie Vinkhuizen-Zuid. Deze gemeentelijke middelen zijn gereserveerd in de begroting 2025. In 2025 hebben we deze middelen grotendeels niet ingezet. Voor het jaar 2026 zijn deze middelen opnieuw beschikbaar gesteld door de raad. **Stadshavens (V 1,1 miljoen euro):** Inherent aan grotere gebiedsontwikkelingsprojecten is dat begrote middelen incidenteel vrijvallen. Conform het raadsbesluit over de samenwerkingsovereenkomst Stadshavens wordt deze incidentele vrijval toegevoegd aan de reserve SIF. **Programma Energie (V 1,6 miljoen euro):** We hebben de toegekende middelen vanuit de tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat -en energiebeleid (CDOKE) optimaal kunnen inzetten, waardoor de helft van het budget niet nodig was in 2025. **Energietarieven en -verbruik maatschappelijk vastgoed (V 1,4 miljoen euro):** Door verduurzamingsprojecten (met name aanbrengen van zonnepanelen) hadden we in 2025 een lager elektraverbruik van 17% en een lager gasverbruik van 10%. Samen met lagere energietarieven dan waarmee begroot is, resulteert dit in een voordeel. **Realisatiestimulans (V 1,9 miljoen euro):** Voor woningen waarvan de bouw gestart is in 2025 ontvangen we per woning financiële ondersteuning vanuit het Rijk, met als doel het creëren van betaalbare woningen. Deze regeling is pas in november 2025 vastgesteld. We konden daarom deze bijdrage niet tijdig verwerken in de begroting, waardoor in 2025 een voordeel is ontstaan.
2. Leefomgeving en Veiligheid	-2.843	**Nij Begun (N 0,3 miljoen euro):** *Sociale agenda (V 1 miljoen euro):* In 2025 bedraagt het resultaat voor de Sociale Agenda ca. 1 miljoen euro voordelig. Door o.a. minder inzet van extern personeel zijn niet alle beschikbare middelen voor Nij Begun besteed. Ook is de begroting bewust ruim opgezet vanwege nieuwe ontwikkelingen en onzekerheid over de benodigde capaciteit in 2025. *Middelen extra inzet (N 1,3 miljoen euro):* Dit nadeel ontstaat doordat de extra middelen pas bij de decembercirculaire 2025 zijn ontvangen en daardoor verantwoord zijn op deelprogramma 4.3 onder 'gemeentefonds'. **Groen- en speelvoorzieningen (N 0,9 miljoen euro):** Dit nadeel wordt voor het merendeel veroorzaakt door extra groenonderhoud bij de ingebruikname van het Zuiderplantsoen. Deze extra kosten konden niet meer worden verhaald bij het project Aanpak Ring Zuid.

		Inzamelen bedrijfsafval (N 1,1 miljoen euro): Hogere lasten door versnelde afschrijvingen van niet-functionerende retrofit waterstofvoertuigen, hogere personeelskosten door extra inzet eigen personeel en inhuur, lagere opbrengsten door beëindiging van het contract met gemeente Het Hogeland resulteren in een nadeel. **Opbrengsten precariobelasting (V 0,8 miljoen euro):** Er zijn meer bouwactiviteiten geweest dan geraamd, wat resulteert in hogere opbrengst van precariobelasting.
3. Vitaal en Sociaal	18.137	**Beschermd Wonen (V 1,4 miljoen euro):** Het voordeel komt met name door lagere zorgkosten als gevolg van actualisatie van de basismaatstaven uit eerdere jaren. Daarnaast is de rijksbijdrage 650 duizend euro hoger door loon- en prijscompensatie. Ook zijn er extra baten ontvangen van de Groninger gemeenten. **Wmo (V 1,2 miljoen euro):** Op huishoudelijke hulp is er een voordeel van 0,9 miljoen euro met name doordat het aantal klanten huishoudelijke hulp en de indicatieomvang lager waren dan begroot. Verder vielen de kosten hulpmiddelen (1,0 miljoen) mee. **Schuldhulpverlening (V 2,0 miljoen euro):** Een deel van het uitvoeringsplan Schuldhulpverlening is volgens planning nog niet uitgevoerd omdat verschillende acties projectmatig doorlopen tot en met 2026. Daarnaast worden de extra middelen voor vroegsignalering die vanuit de meicirculaire zijn verstrekt in 2026 ingezet **Plankosten Kardinge (V 2,2 miljoen euro):** Sinds 2023 hanteren wij de strategische investeringsagenda (SIA) waarvan de integrale gebiedsontwikkeling Kardinge onderdeel uitmaakt. In 2025 was voor de planvorming 2,7 miljoen euro beschikbaar. Hiervan resteert eind 2025 2,2 miljoen euro voor de verdere planvorming in het komende jaar. We hebben onder meer gewerkt aan de opgave om de omvang en positie van het ontwikkelgebied te bepalen. Aan de hand van geoptimaliseerde uitgangspunten gaan we verder aan de slag met het stedenbouwkundig plan voor de Vitaliteitscampus. Volgens de huidige planning verwachten we het stedenbouwkundig plan begin 2027 aan uw raad te presenteren. **BUIG (V 2,2 miljoen euro):** We hebben voornamelijk een voordeel doordat het definitieve BUIG budget 12,0 miljoen euro hoger is i.v.m. compensatie van nominale ontwikkelingen in 2025. Bij de tweede voortgangsrapportage van 2025 heeft de raad besloten om alvast een deel van het verwachte voordeel toe te voegen aan de algemene reserve. De bijstandsuitgaven zijn per saldo 5,6 miljoen euro hoger dan begroot in 2025. **Jeugdhulp (N 1,9 miljoen euro):** Dit nadeel kent o.a. de volgende oorzaken: 3,7 Miljoen euro van het tekort uit de jaarrekening 2024 werkt door in 2025. Verder zien we net als voorgaande jaren in 2025 een volumestijging, hiervoor worden we niet gecompenseerd door het Rijk. In dit nadeel zit ook een voordeel verwerkt van de ontvangst van extra structurele middelen van 6,7 miljoen euro naar aanleiding van het rapport 'Groeipijn' van de Deskundigencommissie Hervormingsagenda Jeugd. **Studietoeslag (N 1,3 miljoen euro):** Door een toename van het aantal verstrekkingen per maand en van het gebruik met terugwerkende kracht vanaf 1 januari 2022 ontstaat een nadeel van 1,3 miljoen euro.

4. Dienstverlening en Bestuur	17.102	**Gemeentefonds (V 4,6 miljoen euro):** Dit voordeel bestaat voornamelijk uit mutaties vanuit de decembercirculaire die niet meer met het inhoudelijk programma verrekend konden worden, omdat de termijn voor het voorleggen van begrotingswijzigingen aan de raad reeds verstreken was. Daarnaast is reeds ter waarde van 5,5 miljoen euro een aantal ontvangsten uit de decembercirculaire 2025 toegevoegd aan de reserve budgetoverheveling t.b.v. bestedingen in 2026. **Wijkvernieuwing (V 1,9 miljoen euro):** Het merendeel van de geplande activiteiten is in 2025 uitgevoerd. Enkele onderdelen hebben vertraging opgelopen, veelal vanwege bewuste verschuivingen in de planning om betere afstemming in de wijken te realiseren. Daarnaast is er volledig gebruik gemaakt van rijksmiddelen voordat eigen middelen zijn ingezet. **Realisatiestimulans (V 3,9 miljoen euro):** Voor woningen waarvan de bouw gestart is in 2025 ontvangen we per woning financiële ondersteuning vanuit het Rijk, met als doel het creëren van betaalbare woningen. Daarnaast ontvangen we voor het Nationaal Programma Leefbaarheid en Veiligheid (NPLV)-gebied Groningen-Noord een bijdrage voor de inrichting van de openbare ruimte en collectieve maatschappelijke voorzieningen. Deze regeling is pas in november2025 vastgesteld. We konden daarom deze bijdrage niet tijdig verwerken in de begroting. **Personeel (V 2,3 miljoen euro):** Door uitstroom, openstaande vacatures en een toename aan werkzaamheden met incidentele dekking ontstaat er ruimte in het personeelsbudget. **Programma Nieuwkomers (V 2,7 miljoen euro):** Extra ontvangen middelen van het Rijk voor een participatie- en integratieplan zijn nog niet besteed in 2025, dit zal in 2026 gebeuren. Daarnaast zorgen bezuiniging op o.a. beveiliging en huisvesting en extra inkomsten vanuit het Rijk voor de opening van een nieuwe opvanglocatie aan de Trompsingel voor een voordeel. **Voorziening wethouderspensioenen (APPA) (N 4,0 miljoen euro):** Vanaf 2028 worden pensioenen van politieke ambtsdragers ondergebracht bij het pensioenfonds ABP. De gemeente had echter nog een groep van 11 politieke ambtsdragers waarvan het pensioen uit de exploitatie werd gedekt. Voor deze groep moet vanwege de gewijzigde wetgeving nu incidenteel een extra dotatie aan de voorziening wethouderspensioenen (APPA) worden gedaan, zodat het kapitaal in 2027 kan worden overgedragen aan het ABP. **Treasury (N 1,9 miljoen euro):** Er is per saldo voor 9 miljoen euro minder aan rentelasten betaald. Dit is met name veroorzaakt doordat er veel minder leningen zijn aangetrokken dan verwacht. Een deel hiervan is verrekend met andere programma's. Daarnaast is bij VGR 2025-II al een deel toegevoegd aan de reserves. Door deze mutaties is uiteindelijk bij dit programma een nadeel ontstaan.
Totaal	**60.824**	

Afwijkingen ten opzichte van voortgangsrapportage 2025-II

In de voortgangsrapportage 2025-II (VGR 2025-II) verwachtten we een voordeel van 35,4 miljoen euro. Daarmee is het rekeningresultaat 2025 ten opzichte van de prognose in de VGR 2025-II 25,4 miljoen euro hoger. Hierbij moet wel worden opgemerkt dat de raad in december 2025 besloten heeft 16,8 miljoen euro van de verwachte plus op het rekeningresultaat alvast toe te voegen aan de algemene (bestemmings) reserve en de het verschil tussen de VGR en de rekening dus feitelijk hoger is.
Conform ons financieel beleid hebben we de positieve resultaten op samenwerkingsverbanden (31,2 miljoen euro) en decembercirculaire gemeentefonds (5,5 miljoen euro) toegevoegd aan de reserve budgetoverheveling en maakt dit dus ook geen onderdeel uit van het rekeningresultaat.

De grootste verschillen (> 1 miljoen euro) per onderwerp betreffen:

Onderwerp (Bedragen x 1 miljoen euro)	Rekening 2025	VGR 2025 -II	Verschil t.o.v. VGR 2025-II	Toelichting (Bedragen x 1 miljoen euro)
Stedelijk investeringsfonds (SIF)	8.765	2.800	5.965	Bij VGR 2025-II bestond nog geen volledig inzicht in welke mate de diverse projecten zouden worden onderschreden.
Gemeentefonds	4.029	0	4.029	Het verschil bestaat voornamelijk uit ontvangsten bij de decembercirculaire die niet meer met het inhoudelijk programma verrekend konden worden.
Meerjarige projecten	2.747	0	2.747	De bestedingen bij diverse projecten zijn nog lager, door vertraging of minder inzet van personeel dan verwacht.
BUIG	2.183	0	2.183	De toevoeging aan het BUIG-budget 2025 voor nominale compensatie was 1,2 miljoen euro hoger was dan verwacht. Dit werd bekend bij de publicatie van het definitief budget begin oktober en bleek te zijn veroorzaakt door een verhoging van het loonheffingspercentage in 2025.
Personele lasten	2.900	1.017	1.883	Op personeel is meer vrijval, met name doordat vacatures langer openstaan.
Uitvoeringskosten t.l.v. rijksregelingen en subsidies	2.190	779	1.411	Mutatie als gevolg van dat meer uitvoeringskosten ten laste van rijksregelingen zijn gebracht.
Parkeren	10.092	8.454	1.638	Door hogere bezoekersaantallen aan de parkeergarages en een hogere omzet uit belparkeren is het resultaat 1,6 miljoen euro hoger dan verwacht bij de tweede voortgangsrapportage.
Verzekeringen en energielasten	3.034	1.721	1.313	Verschil ten opzichte van de VGR als gevolg van meer besparingen op energielasten in minder schadegevallen in 2025, waardoor een deel van het eigen risico is vrijgevallen.
Jeugd	-1.891	-2.900	1.009	De solidaire kosten, de kosten basisjeugdhulp en de collectieve jeugdhulp kosten zijn lager uitgevallen dan we bij VGR2 hadden voorzien. De solidaire kosten zijn vooral lager door lagere kosten Jeugdhulpplus doordat het aandeel van de provincie Groningen op 3Noord niveau lager is dan verwacht. De kosten basisjeugdhulp vallen mee door lagere ICT- en huisvestingslasten. De uitgaven collectieve jeugdhulp zijn vooral lager door lagere subsidie inzet, o.a. van Team050. Een deel van het voordeel wordt te niet gedaan door een stijging van de kosten individuele jeugdhulp in natura door met name hogere gemiddelde kosten per jeugdige bij ambulant en bij de specifieke doelgroepen.

Voorziening wethouderspensioenen (APPA)	-4.008	0	-4.008	In de decembercirculaire staan de rekenrente en de overige uitgangspunten voor de berekening van de benodigde voorziening vast. Daarom kan de berekening van het benodigde kapitaal ten behoeve van de voorziening wethouderspensioenen pas na het verschijnen van de decembercirculaire worden berekend.
Treasury	-1.880	1.274	-3.154	De nacalculatie van de rekenrente (de ROP) heeft tot een correctieboeking geleid, waarmee het voordeel voor een bedrag van 3,9 miljoen euro is verplaatst van treasury naar de diverse deelprogramma's en de grondexploitaties.
Sociale werkvoorziening	-2.026	645	-2.671	Als gevolg van aanscherping van regelgeving BBV moet voor de doelgroep SW een toevoeging aan de voorziening Regeling Vervroegde Uittreding en spaarverlof opgenomen worden, in totaal 2,8 miljoen euro. Ten tijde van de VGR II was deze regeling nog ter discussie.
Realisatiestimulans	5.795	0	5.795	De middelen voor de Specifieke Uitkering (SPUK) Realisatiestimulans zijn pas na de tweede voortgangsrapportage beschikbaar gesteld vanuit het Rijk.
Overige verschillen < 1 miljoen euro	28.894	21.584	7.310	Overige afwijkingen < 1 miljoen euro
Totaal	**60.824**	**35.374**	**25.450**	

Hervormingen

In de begroting 2025 resteerde nog een in te vullen taakstelling leniger en flexibeler begroten van 0,4 miljoen euro en een taakstelling van 0,2 miljoen euro voor SIF-budgetten. Deze zijn in 2025 niet ingevuld en resulteren hiermee in een nadeel van 600 duizend euro.

Daarnaast resteert er nog een taakstelling van 444 duizend euro voor armoede en schulden. Deze taakstelling is in 2025 niet ingevuld en resulteert hiermee in een nadeel van 444 duizend euro. Vanaf 2027 is het tekort op deze taakstelling 1,3 miljoen euro per jaar.

Balans en financiering

Balans

Balans (Bedragen x 1,0 miljoen euro)	**31-12-2025**	**31-12-2024**		**31-12-2025**	**31-12-2024**
Activa			**Passiva**		
Vaste Activa			*Vaste Passiva*		
Immateriële vaste activa	9,3	11,0	Eigen vermogen	458,1	364,4
Materiële vaste activa	1.690,5	1.586,9	Voorzieningen	100,3	79,5
Financiële vaste activa	450,7	415,5	Langlopende schulden	1.382,4	1.443,5
Totaal Vaste Activa	***2.150,5***	***2.013,4***	***Totaal Vaste Passiva***	***1.940,8***	***1.887,4***
Vlottende Activa	*0,0*	*0,0*	*Vlottende Passiva*	*0,0*	*0,0*
Voorraden	30,1	31,2	Vlottende schulden	*190,6*	*174,7*
Vorderingen	199,3	200,7	Overlopende passiva	358,0	283,1

Liquide middelen	4,5	6,5		0,0	0,0
Overlopende activa	105,0	93,4		0,0	0,0
Totaal Vlottende Activa	***339,0***	***331,8***	***Totaal Vlottende Passiva***	***548,7***	***457,8***
Totaal Activa	**2.489,5**	**2.345,2**	**Totaal Passiva**	**2.489,5**	**2.345,2**

Toelichting op de grootste mutaties:

- Materiële vaste activa: Per saldo is er een stijging in 2025 doordat er voor een bedrag van 199,9 miljoen euro is geïnvesteerd. Er is een bedrag van 53 miljoen euro afgeschreven op materiële vaste activa. Een grote investering in 2025 was de administratieve verwerving van gronden Meerstad-Noord ter waarde van 61,3 miljoen euro. Daarnaast zijn er nog desinvesteringen, bijdragen van derden en afwaarderingen van in totaal 43,3 miljoen euro in mindering gebracht op de boekwaarde;
- Financiële vaste activa: De vermeerdering betreft voornamelijk de agiostortingen van Warmtestad BV en het Gemeentelijk Energiebedrijf. De agiostortingen van Warmtestad BV zijn in totaal 36 miljoen euro, waarvan 7 miljoen euro in preferente aandelen;
- Eigen vermogen: Het eigen vermogen is toegenomen met 93,7 miljoen euro, veroorzaakt door een toename van de reserves. Hierbij is het met name het saldo van de bestemmingsreserves gestegen van 217,6 miljoen euro in 2024 naar 313 miljoen euro in 2025. De grootste mutaties betreffen een toevoeging van 35,4 miljoen euro aan de reserve Sparen voor de toekomst en een toevoeging van 37,2 miljoen euro aan de reserve Budgetoverheveling, waarbij 25,2 miljoen euro voor de ontvangen middelen voor het samenwerkingsverband Sociale Agenda Nij Begun het grootste deel uitmaakt;
- Voorzieningen: De stijging wordt met name veroorzaakt door hogere onderhoudsvoorzieningen en stijging van de voorzieningen spaarverlof en pensioenen wethouders;
- Langlopende schulden: De daling wordt met name verklaard door een bedrag van 137,1 miljoen euro aan eindaflossingen en 60 miljoen euro aan opgenomen leningen ten behoeve van herfinanciering;
- Vlottende schulden: De stijging wordt veroorzaakt door een stijging in de overige vlottende schulden (kortlopende schulden aan publiekrechtelijke lichamen, aangegane verplichtingen en crediteuren derden opgenomen);
- Overlopende passiva: De stijging wordt met name veroorzaakt door het onderbrengen van de regionale inkooporganisatie jeugdhulp (RIGG) als een directie binnen de gemeentelijke organisatie.

Voor een uitgebreide toelichting op de mutaties in de balans verwijzen wij u naar het onderdeel Balans in deze jaarrekening.

Investeringen en financiering

Begin 2025 stond voor 543,7 miljoen euro aan kredieten open uit voorgaande jaren. In 2025 stelde de raad voor 296,1 miljoen euro aan nieuwe kredieten beschikbaar. In totaal was daardoor in 2025 voor 839,8 miljoen euro aan investeringskredieten beschikbaar. Met deze kredieten is in 2025 voor 194,6 miljoen euro aan investeringen verricht. Bij in 2025 afgesloten kredieten is per saldo voor 4,6 miljoen euro aan onderschrijdingen geweest. Als uitkomst staat daardoor eind 2025 nog voor 640,6 miljoen euro aan kredieten open die overgaan naar 2026 om in 2026 of latere jaren afgewikkeld te worden. Er zijn in 2025 6 kredietoverschrijdingen geconstateerd. Hiervoor wordt in 2026 of een nacalculatie aangeboden een de raad, of er volgt kredietaanvraag.

Weerstandsvermogen & risico's

Het weerstandsvermogen geeft inzicht in de weerbaarheid van de gemeente. Het laat zien of de gemeente in staat is de effecten van risico's op te vangen. Als maatstaf hanteren we hiervoor de ratio

van het weerstandsvermogen. Deze geeft de verhouding weer tussen het beschikbare weerstandsvermogen (welke middelen zijn er om risico's op te vangen?) en het benodigde weerstandsvermogen (welke risico's lopen we?). Een ratio van 100% betekent dat er voldoende weerstandsvermogen beschikbaar is om het effect van de ingeschatte risico's.

Berekening weerstandsvermogen rekening 2025 (Bedragen x 1,0 duizend euro)	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**
Beschikbare weerstandsvermogen (A)	189.910	194.991	198.362	201.740
Benodigde weerstandsvermogen (B)	107.046	120.713	123.539	126.366
Ratio weerstandsvermogen (A/B x 100%)	**177%**	**171%**	**129%**	**128%**
Verhouding reserves / benodigd weerstandsvermogen	**110%**	**106%**	**80%**	**80%**

Voor de beoordeling van het weerstandsvermogen kijken we naar de verhouding tussen risico's en beschikbaar weerstandsvermogen, waaronder de omvang van de reserves (Algemene reserve en reserve grondzaken). We doen dit voor een periode van vier jaren (dynamisch weerstandsvermogen). De ratio weerstandsvermogen in 2026 komt uit op 177%. Deze daalt tot 128% in 2029. Dit is een verbetering van 16% (van 161% naar 177%) ten opzichte van de ratio bij de begroting 2026 door toevoegingen aan onze reserves om ons voor te bereiden op toekomstige ontwikkelingen en vermindering van het benodigd weerstandsvermogen door afname van risico's. Hiermee is ons weerstandsvermogen op orde en anticiperen we op toekomstige ontwikkelingen. Vanaf 2028 neemt het benodigd weerstandsvermogen ten opzichte van voorgaande jaren toe in omvang. Uit de voorjaarsnota 2025 van het Rijk blijkt dat de bezuinigingstaakstelling voor de jeugdzorg (hervormingsagenda) fors wordt verhoogd. Dit leidt vanaf 2028 tot een sterke toename van het risico sociaal domein. In paragraaf 3. Weerstandsvermogen en risicobeheersing wordt een nadere toelichting op de cijfers gegeven.

Beschikbaar weerstandsvermogen
Het beschikbaar weerstandsvermogen wordt gevormd door de middelen die beschikbaar zijn om het nadelige effect van risico's te kunnen opvangen. Dit is de optelsom van alle elementen die daadwerkelijk kunnen worden ingezet om niet-begrote kosten te dekken. De middelen die we tot het beschikbare weerstandsvermogen rekenen, zijn: Algemene reserve, Reserves Grondzaken, de Suikerzijde en Meerstad Noord/GEB, Post onvoorzien in de begroting, niet structureel ingezette intensiveringsmiddelen, onbenutte belastingcapaciteit en Stille reserves.

Het beschikbare weerstandsvermogen is in 2026 189,6 miljoen euro. Dit is 0,3 miljoen euro lager dan in de begroting 2026. Het beschikbaar weerstandsvermogen neemt de komende jaren toe tot 201,4 miljoen euro in 2029. Deze toename is een gevolg van een verwachte toename van de reserves.

Benodigd weerstandsvermogen (risico's)
Het benodigde weerstandsvermogen wordt bepaald op basis van een inschatting van de risico's die de gemeente loopt. Veruit het grootste risico ligt bij de gemeentelijke grondexploitaties. Dit risico bepaalt in 2026 47,9% van het benodigd weerstandsvermogen. Het benodigde weerstandsvermogen in 2026 is 107,0 miljoen euro. Dit is 10,6 miljoen euro lager dan bij de begroting 2026.

Voor 2026 en verder zien we grote investeringen op ons afkomen voor onder andere de energietransitie, nieuwe gebiedsontwikkelingen, onderwijshuisvesting en de vervanging van maatschappelijk vastgoed, waaronder het nieuwe muziekcentrum. Dat betekent een toename van de risico's op verschillende fronten en een grote toename van nieuw aan te trekken leningen. Deze ontwikkelingen zijn nog niet zichtbaar in de financiële kengetallen.

Kengetallen

Het huidige resultaat en financiële positie leidt tot onderstaande kengetallen in de kolom Rekening 2025. Daarnaast is de verwachte ontwikkeling van de kengetallen weergegeven in de kolommen Begroting 2025 t/m 2028.

Rekening 2025	Verloop van de kengetallen					
Kengetallen	Begroting 2025	Rekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	110,3%	80,4%	108,1%	113,7%	117,2%	118,5%
Solvabiliteitsratio	10,9%	16,0%	13,0%	13,1%	13,6%	13,9%
Structurele exploitatieruimte	0,5%	4,2%	0,9%	1,6%	1,4%	1,2%

Netto schuldquote

Dit cijfer geeft inzicht in het niveau van de gemeentelijke netto schuldenlast (korte en lange schulden vermindert met kort en lang uitgeleende middelen) ten opzichte van de gemeentelijke baten. Het geeft een indicatie van de omvang van de rentelasten en aflossingen ten opzichte van de jaarlijkse baten en lasten. Bij de netto schuldquote wordt rekening gehouden met alle door de gemeente opgenomen leningen. Bij de netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte leningen nemen we de leningen die we doorlenen aan derden (zoals bijvoorbeeld: Meerstad en woningbouwcorporaties) niet mee. Wanneer sprake is van doorlenen aan derden, ligt de netto schuldquote altijd boven de netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte leningen.

De netto schuldquote en de netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen komen in 2026 lager uit dan begroot doordat minder leningen aangetrokken hoefden te worden enerzijds door een lager investeringsvolume en anderzijds door hogere baten van derden (met name het Rijk) dan waar in de begroting rekening mee werd gehouden. Hiermee blijven we onder de ons gestelde norm van 120%. Conform de begroting 2026 loopt vanaf 2026 de netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen op tot 118,5% in 2029 doordat de gemeentelijke baten dalen als gevolg van de opgelegde korting op het gemeentefonds.

Solvabiliteitsratio

Dit kengetal wordt bepaald door de verhouding tussen het eigen vermogen en het totaal vermogen. Het geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan de financiële verplichtingen te voldoen. Hoe hoger de solvabiliteitsratio, hoe groter de weerbaarheid van de gemeente.

De solvabiliteitsratio komt in 2025 uit op 16,0%. Dit is hoger dan begroot en wordt veroorzaakt door stortingen in de bestemmingsreserves. Bestemmingsreserves zijn onderdeel van het eigen vermogen. Deze verbetering is tijdelijk van aard omdat bestemmingsreserves doorgaans tot bestedingen gaan leiden in de komende jaren. Een verbetering van de solvabiliteit wordt bereikt door een verlaging van de opgenomen leningen en/of een versterking van de reserves. Gezien de grote maatschappelijke opgaven en financiële uitdagingen die voor ons liggen streven we naar een solvabiliteitsratio van minimaal 10%. De ratio's van de kengetallen en van het weerstandsvermogen beschouwen we in samenhang bij de beoordeling van onze financiële positie.

Structurele exploitatieruimte

Voor de beoordeling van de financiële positie is het ook van belang dat de structurele lasten gedekt zijn door structurele baten. De belangrijkste structurele baten zijn de algemene uitkering uit het gemeentefonds en de opbrengsten uit de onroerendezaakbelasting (OZB). Dit kengetal geeft het verschil tussen de structurele baten en lasten ten opzichte van de totale baten. Een positief percentage betekent

dat de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten te dekken. De structurele exploitatieruimte is in 2025 hoger uitgekomen dan begroot doordat er meer baten zijn ontvangen van derden (met name rijksbijdragen) dan begroot. Vaak zijn dit incidentele bedragen vanuit het Rijk voor structurele taken, waardoor dit wel onder de structurele baten valt. Het verloop van de structurele exploitatieruimte over de periode 2026 tot en met 2029 geeft aan dat er sprake is van een structureel evenwicht. In de kadernota weerstandsvermogen en risicomanagement hebben we als streefwaarde opgenomen dat de exploitatie minimaal (structureel) in evenwicht is.

Programma's

- **Economie en Ruimte**
- **Leefomgeving en Veiligheid**
- **Vitaal en Sociaal**
- **Dienstverlening en Bestuur**

Programma 1: Economie en Ruimte

Binnen het programma Economie en Ruimte blijven we samen met onze partners investeren in maatregelen die de structuur versterken. Hiermee bieden we ondernemers, instellingen, initiatiefnemers en inwoners perspectief. Deze maatregelen zijn gericht op onze lange-termijn-doelen voor economische ontwikkeling, werkgelegenheid en woningbouw. Als kennisgemeente werken we binnen het Akkoord van Groningen samen met onze kennisinstellingen aan belangrijke speerpunten zoals energietransitie, digitalisering en gezondheid.

We zorgen voor economische groei die bijdraagt aan brede en eerlijke welvaart en genoeg goede woningen in al onze wijken en dorpen. De gemeente moet klaar zijn voor de toekomst. We houden rekening met trends en ontwikkelingen en maken gebruik van kansen in Europa en Nederland, zoals het Just Transition Fund, het Klimaatakkoord, de Woondeal en het Volkshuisvestingsfonds. Om te groeien, investeren we in betere bereikbaarheid, zowel nationaal als internationaal. Ook investeren we in het verkeer en vervoer in de regio en een beter mobiliteitsbeleid maken dat duurzame vervoersopties zoals fietsen en lopen stimuleert. Dit beleid helpt ook om de woon- en leefomgeving te verbeteren.

De gemeente wil een economie die goed is voor de welvaart en het welzijn van haar inwoners. Een sterke economie zorgt voor banen en inkomen. Dit geeft mensen zekerheid en een goed gevoel over zichzelf. Het is belangrijk dat niet alleen de huidige inwoners, maar ook toekomstige generaties van dezelfde welvaart kunnen genieten. We willen dat iedereen die in onze gemeente wil wonen, hier een plek kan vinden. Daarom zorgen we voor goede, betaalbare en duurzame woningen. De woningmarkt is krap, dus we blijven de komende jaren nieuwe huizen bouwen en onze wijken verbeteren. We werken aan wijken die klaar zijn voor de toekomst, met duurzame huizen voor iedereen, en een gezonde, groene omgeving.

Een goed werkgeversklimaat is van groot belang voor ondernemers en bedrijven omdat het de algehele economische gezondheid en aantrekkelijkheid van de regio bevordert. Wanneer de gemeente een positieve en ondersteunende werkomgeving biedt, leidt dit tot efficiëntere en effectievere dienstverlening, wat bedrijven helpt om sneller en beter te opereren. Bovendien trekt een gemeente met een goed werkgeversklimaat talent aan, wat de lokale arbeidsmarkt versterkt en innovatie stimuleert. Dit creëert een gunstig ondernemersklimaat waarin bedrijven kunnen groeien en floreren, wat uiteindelijk bijdraagt aan een dynamische en welvarende gemeenschap.

Om een fijne plek te zijn om te wonen en werken, is goede bereikbaarheid belangrijk. Vooral de bereikbaarheid van belangrijke gebieden zoals de binnenstad, het stationsgebied, het Universitair Medisch Centrum Groningen, Zernike Science Park, Europapark/Kempkensberg en het Martiniziekenhuis is essentieel. Ons verkeersbeleid is: ‘te voet, met de fiets of het openbaar vervoer als het kan, met de auto als het moet’. Veel inwoners van Groningen fietsen, omdat de afstanden kort zijn en het fietsklimaat goed is. Ook is er veel steun voor het gebruik van openbaar vervoer en Park+Ride (P+R). We verbeteren de leefbaarheid van onze wijken door de openbare ruimte anders in te richten en het autoverkeer te verminderen. Omdat Groningen een belangrijke rol speelt voor werk, onderwijs, cultuur en zorg in een verder landelijke regio, blijft de bereikbaarheid met de auto wel belangrijk.

Deelprogramma's

Het programma Economie en Ruimte bestaat uit de volgende deelprogramma's:

- **Economie en werkgelegenheid**
- **Mobiliteit**
- **Wonen**

Financieel overzicht lasten en baten

01 Economie en Ruimte

	Omschrijving (Bedragen x 1.000 euro)	Primitieve begroting 2025	Actuele Begroting 2025	Rekening 2025	Verschil
	Lasten				
01.1	Economie en werkgelegenheid	45.925	66.654	64.602	2.052
01.2	Mobiliteit	48.554	48.819	46.069	2.750
01.3	Wonen	43.899	54.536	42.329	12.207
	Totaal	**138.378**	**170.009**	**153.000**	**17.009**
	Baten				
01.1	Economie en werkgelegenheid	8.918	11.572	14.411	2.839
01.2	Mobiliteit	35.636	36.738	45.844	9.106
01.3	Wonen	26.361	30.258	30.087	-171
	Totaal	**70.915**	**78.568**	**90.342**	**11.774**
	Saldo van baten en lasten voor reservemutaties	-67.465	-91.441	-62.658	-28.783
	Reserve mutaties				
	Totaal toevoegingen	600	8.444	8.798	-354
	Totaal onttrekkingen	32	24.759	24.759	0
	Saldo van baten en lasten na reservemutaties	-68.031	-75.127	-46.698	-28.429

Deelprogramma 1.1: Economie en werkgelegenheid

Groningen is de economische motor van het Noorden. Deze rol vraagt dat we actief werken aan genoeg ruimte voor bedrijven en aan een gezonde economie die klaar is voor de toekomst. Dit doen we samen met ondernemers, bedrijvenverenigingen, scholen, kennisinstellingen en onze partners in de Regio Groningen-Assen. Het is hierbij belangrijk dat we goed sturen op hoe we de ruimte in Groningen gebruiken. Dat is een belangrijke voorwaarde om onze doelen te bereiken.

Een gezonde economie van nu en in de toekomst geeft mensen kansen op werk en een goed inkomen. Dit zorgt voor financiële zekerheid en helpt om mensen met elkaar te verbinden. Daarom werken we aan een groeiende economie met genoeg banen. We willen dat deze groei goed is voor het milieu en eerlijk is voor iedereen.
Voor ons is het belangrijk dat alle Groningers gelijke kansen krijgen. Samen met scholen, opleidingen en bedrijven werken we aan een arbeidsmarkt waar mensen op elk niveau hun talent kunnen ontwikkelen.

We spelen in op de kansen die de grote transities energie, gezondheid en digitalisering ons bieden. We werken aan een volledig circulaire economie en investeren vanuit impact ondernemen in een meer inclusieve en duurzame economie. We blijven binnen de grenzen van wat onze planeet aankan én binnen de grenzen van wat maatschappelijk verantwoord is.

Doelen Deelprogramma 1.1: Economie en werkgelegenheid

Het deelprogramma Economie en werkgelegenheid heeft het volgende doel:

1. Het behouden en creëren van werkgelegenheid;
2. Van economische groei naar brede welvaart;
3. Economische voorzieningen groeien mee met de groei van de gemeente.

Doel 1: Het behouden en creëren van duurzame en innovatieve werkgelegenheid.

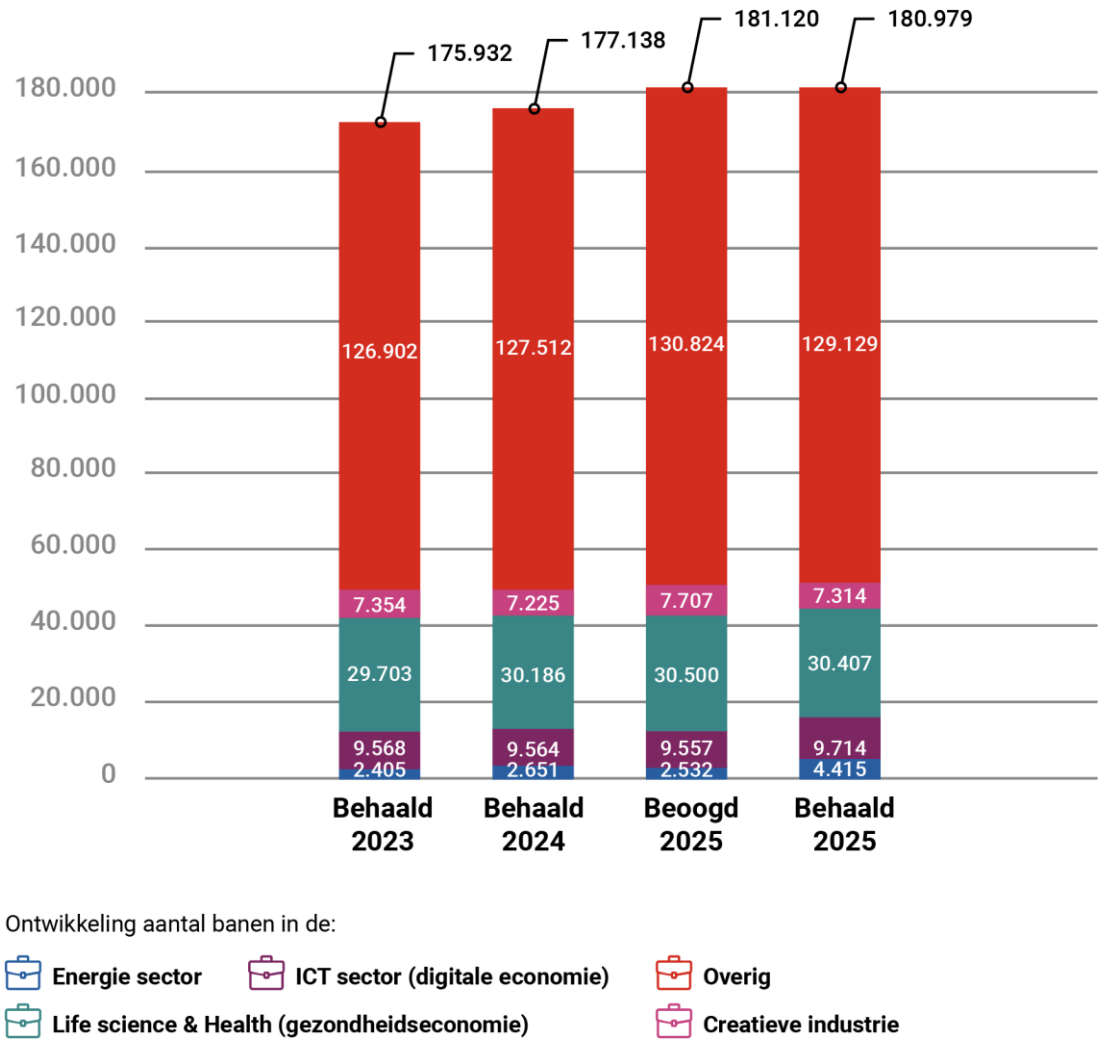

Toelichting

Indicator en (eventueel) nadere toelichting:
Totaal aantal arbeidsplaatsen in gemeente Groningen **Toelichting**: De stijging van het aantal banen en vestigingen in de gemeente Groningen van de afgelopen jaren zet door. Het eigen werkgelegenheidsonderzoek van de gemeente toont aan dat de werkgelegenheid in 2025 is gegroeid met 2,2 procent. Hiermee is het beoogd aantal banen in de gemeente voor 2025 bijna gehaald. Tegelijkertijd is die groei een stuk hoger dan het landelijk gemiddelde van 0,8 procent op basis van voorlopige cijfers van het CBS. De ontwikkeling van het vaste personeel volgt nog steeds de toenemende trend van de afgelopen jaren, nu zijn er 174.000 vaste banen. De groep ingeleende uitzendkrachten fluctueert sterk. Het laatste jaar was er bij de ingeleende uitzendkrachten na een afname weer een toename tot 7.000.Naast het aantal banen wordt ook het aantal ingeschreven vestigingen bij de

KvK in de gemeente Groningen gemonitord. Dit aantal nam toe met 300 tot ruim 27.000 in 2025. De groei wordt veroorzaakt door het aantal ingeschreven ZZP'ers.
Ontwikkeling aantal banen in de energie sector **Toelichting**: Het aantal banen in de energiesector kent een opvallende groei in 2025. Deze vond hoofdzakelijk plaats binnen bestaande vestigingen en komt met name door investeringen op het gebied van energietransitie.

Doel 2: Van economische groei naar brede welvaart.

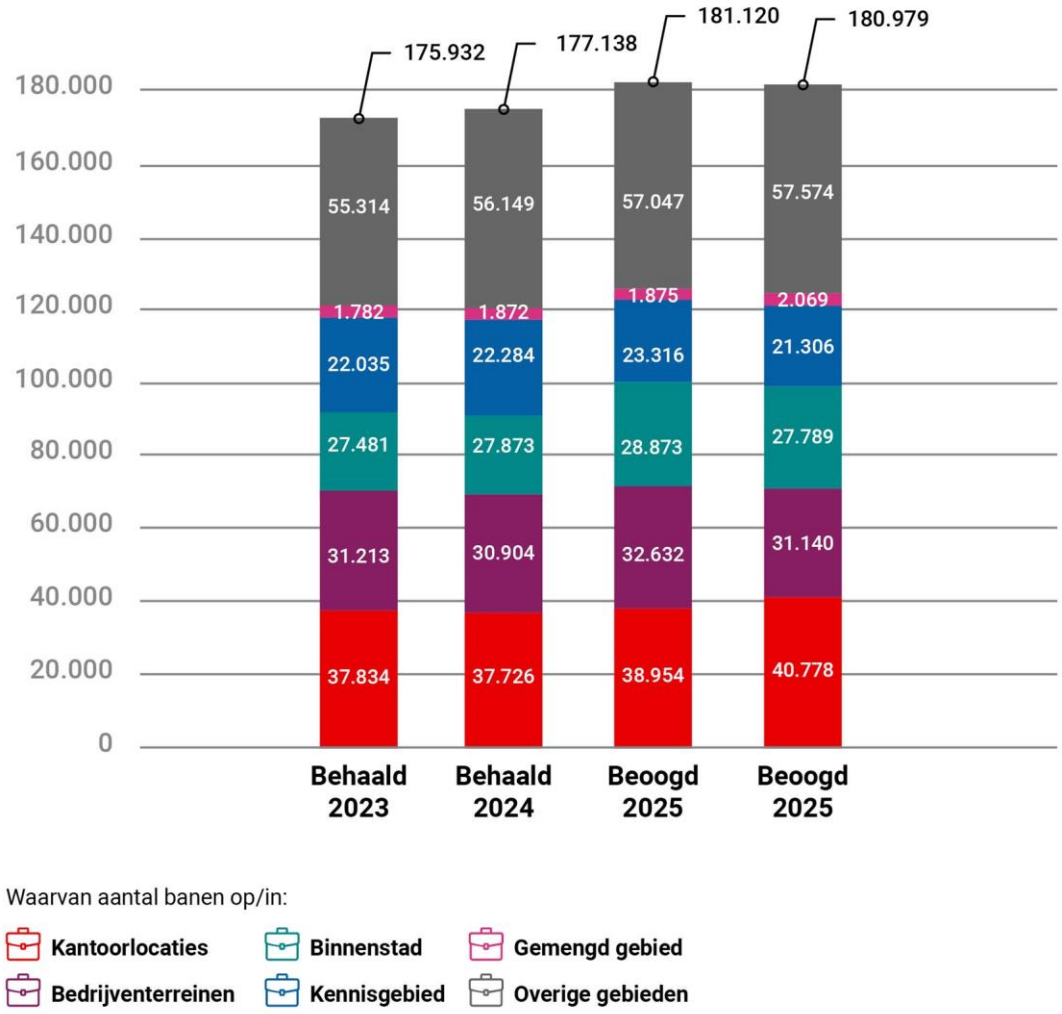

Toelichting

Indicator en (eventueel) nadere toelichting:
Totaal aantal arbeidsplaatsen in gemeente Groningen **Toelichting**: Op basis van het werkgelegenheidsonderzoek 2025 zijn ook de cijfers van 2023 en 2024 aangepast.

Doel 3: Economische voorzieningen groeien mee met de groei van de gemeente.

Effectindicator(en)	Behaald 2023	Behaald 2024	Beoogd 2025	Behaald 2025
Aantal toeristische overnachtingen	631.900 (2022)	701.100 (2023)	750.000	723.347 (2024)
Bruto vloeroppervlak bedrijfsruimte in m^2	1.709.008	1.723.691	1.800.000	1.725.740
Bruto vloeroppervlak kantoorruimte in m^2	1.146.680	1.166.951	1.160.000	1.156.540
Leegstaand bruto vloeroppervlak bedrijfsruimte in %	4,3%	2,31%	4%	3,27%
Leegstaand bruto vloeroppervlak kantoorruimte in %	5,3%	5,31%	5,5%	6,41%
Winkelvloeroppervlakte detailhandel in m^2	449.929	439.765	465.000	433.199
Winkelvloeroppervlakte horeca in m^2	75.118	75.684	76.000	84.552
Winkelvloeroppervlakte diensten in m^2	29.964	30.432	30.500	33.962
Leegstaand detailhandel en horeca in %	3.3%	5,00%	3,6%	2,8%

* Resultaten worden elk jaar met een jaar vertraging opgeleverd.

Toelichting

Indicator en (eventueel) nadere toelichting:

Aantal toeristische overnachtingen

Toelichting: De gegevens over het aantal toeristische overnachtingen zijn afkomstig van het NBK, op basis van de verwerkte toeristenbelasting. Vanwege de verwerkingstijd lopen deze cijfers standaard een jaar achter op de huidige situatie. Onderzoek door bureau Ginder van januari 2026 bevestigt een groeiende markt, waarbij met name het toeristische segment een sterke stijging laat zien. De zakelijke markt blijft iets achter bij deze groei.

Leegstaand bruto vloeroppervlak kantoorruimte in % (peildatum 1 januari 2025)

Toelichting: Het percentage leegstand bij kantoren is voor het derde jaar op rij gestegen en dit jaar boven de frictieleegstand van 5%. Dit terwijl de voorraadkantoorruimte juist iets is afgenomen. Verder zien we wel meer banen op kantoorlocaties. Dit lijkt erop te wijzen dat bedrijven steeds minder kantoorruimte per medewerker nodig hebben. Cijfers worden aangeleverd met een jaar vertraging.

Leegstand en winkelvloeroppervlakte voor detailhandel en horeca in % (peildatum 1 januari 2026)

Toelichting: Voor de leegstandscijfers en winkelvloeroppervlakte voor van detailhandel gebruiken we de data van het bureau Locatus. De methode die Locatus hanteert om dit in beeld te brengen is sinds dit jaar aangepast waardoor een realistischer beeld ontstaat van de ruimte die leegstaat in de gemeente. Deze wijziging heeft echter grote gevolgen voor het leegstandspercentage van dit jaar dat nu een stuk lager uitkomt en daarmee een trendbreuk veroorzaakt ten opzichte van voorgaande jaren. We meten de leegstand in m2 ten opzichte van de totale voorraad aan ruimte.
Om toch een goede duiding te kunnen geven kijken we naar de cijfers van de binnenstad waar de wijziging in methode niet van toepassing is. De totale ruimte door Locatus gemeten in de binnenstad is in de afgelopen 5 jaar gestegen van 182.000 m2 naar 199.000 m2, in dezelfde periode is de leegstand iets afgenomen van 6.8% naar 5.7%. Het gemiddelde van de leegstand blijft over die 5 jaar rond de 6% staan. In absolute getallen zien we een daling in detailhandel m2, van 100.000 5 jaar geleden naar 93.000 nu. Horeca is maar heel licht gestegen. De rest wordt voornamelijk opgevuld door de categorie Cultuur en ontspanning wat bestaat uit oa maar niet uitsluitend bioscopen, musea, sportscholen etc. Deze categorie is van 7.000 m2 naar 28.000 m2 gestegen.

Met de bovenstaande indicator(en) wordt de voortgang van de uitvoering van ons beleid gemeten. Indien er geen cijfers beschikbaar zijn voor dat jaar, staat er een streepje. In dat geval wordt de indicator niet jaarlijks gemeten.

Relevante beleidsnota's

Het deelprogramma is verder uitgewerkt in de volgende beleidsdocumenten:

Strategisch evenementenbeleid (oktober 2014)
Nieuwe aanpak arbeidsmarktbeleid (2017)
Watervisie - Koersen op Water (2017)
Toekomstvisie Koopmansplein (2017)
Centrumvisie Haren (2018)
Strategie werklocaties (2021)
Ruimte voor Retail (2021)
Actualisatie Bestemming Binnenstad (2021)
Nota vergunningen evenementen (2021)
Strategische agenda Akkoord van Groningen 2022-2026 (2022)
Omgevingsvisie Levende ruimte (2022)
Economische Agenda 2023 - 2026 (2023)
Meerjarenprogramma Stadsontwikkeling 2023-2026 (2023)
Uitvoeringsagenda circulaire economie 2023-2026 (2023)
MJP Stadsontwikkeling 2023-2026, Uitvoeringsagenda 2025
Broedplaatsenbeleid (2025)
Sterker, eerlijker en duurzamer ondernemen (2025)
Toekomstperspectief Binnenstad Groningen (2025)
Kompas Vrijetijdseconomie (2026)

Relevante ontwikkelingen

De economische koers van de gemeente Groningen en ambities op het gebied van technologie, innovatie en schone energie sluiten nauw aan bij de landelijke ambities. De inzet op digitalisering, kunstmatige intelligentie (AI), klimaattechnologie, life sciences en de circulaire economie worden versterkt door inzet van het Rijk. Dit biedt kansen voor de bestaande initiatieven van Noord-Nederland.

Een belangrijk voorbeeld is de komst van de AI-fabriek. Deze fabriek versterkt de positie van Groningen als plek voor slimme technologie, onderzoek en innovatie. Dit trekt nieuwe bedrijven en talent aan en helpt de regio groeien.

Daarnaast speelt de Economische Agenda Nij Begun een grote rol in de toekomst van Groningen. Dit programma is opgezet na de problemen door de gaswinning. Het zorgt voor 3,25 miljard euro aan investeringen in de economie in de komende dertig jaar. De economische agenda heeft tot doel de brede welvaart in de regio te vergroten, en investeert daartoe in technologie,
talent en toerisme. Daarmee worden ook het vestigingsklimaat en ondernemerschap, de positie van het mkb en het zelfbewustzijn, imago en profiel versterkt.

Daarnaast valt de gemeente Groningen onder de Regio Groningen-Assen. Als NOVEX gebied heeft deze Regio de taakstelling om voor 2040 36.000 extra woningen en 28.000 extra arbeidsplaatsen te creëren. Met het grootste aandeel in arbeidsplaatsen, economische activiteiten geconcentreerd in en rond de stad en een sterk kennis- en onderwijscluster vervult de gemeente Groningen een belangrijke economische rol voor de regio. Het vraagt om scherpe keuzes: waar kunnen welke typen banen landen,

welke werklocaties zijn daarvoor nodig, en welke afspraken zijn nodig met het Rijk om dit mogelijk te maken? Daarnaast helpt het om te kunnen anticiperen op de kansen van de schaalsprong als 'initieer-regio' die in de concept-Nota Ruimte uit 2025 wordt voorzien. In initieer-regio's wordt ingezet op de ontwikkeling van de regionale economie, gekoppeld aan kennisinstellingen en campussen, waarna meer kansen volgen voor grootschalige woningbouw en voorzieningen.

Masterplan Campussen
Het afgelopen jaar zijn grote stappen gemaakt in de uitvoering van het Masterplan Campussen. Het plan dat de basis vormt voor langjarige ontwikkeling en versterking van het kennis- en innovatie ecosysteem van Groningen. Onder regie van het zogenaamde campussupportteam zijn samen met partners in het Akkoord van Groningen en het bedrijfsleven locatieplannen opgeleverd. Daarin zijn zowel de organisatiekracht, de inhoudelijke koers als de benodigde gedeelde faciliteiten uitgewerkt. En is er een concept van een gezamenlijke onderwijs-, onderzoeks- en innovatieagenda opgeleverd, die de inhoudelijke basis moet vormen voor de programmering. Het Masterplan Campussen bevindt zich formeel nog in de pilotfase. De bestuurlijke verantwoordelijkheid ligt bij de stuurgroep van het Akkoord van Groningen, totdat de uitvoeringsstructuur van de economische agenda Nij Begun is ingericht.

Schaarste
De economische en ruimtelijke ontwikkeling van Groningen wordt in toenemende mate begrensd door verschillende vormen van schaarste. Netcongestie vormt daarbij een belangrijke belemmering: de beperkte capaciteit op het elektriciteitsnet vertraagt of belemmert uitbreidingen en nieuwe vestigingen van bedrijven en zet druk op de uitvoering van woningbouw- en verduurzamingsopgaven. Tegelijkertijd is sprake van aanhoudende krapte op de arbeidsmarkt. In meerdere sectoren, waaronder techniek, zorg, ICT en bouw, is het moeilijk om voldoende personeel te vinden. Deze combinatie van fysieke en menselijke schaarste vraagt om scherpe keuzes in ruimtelijke programmering, prioritering van economische activiteiten en een sterke samenhang tussen wonen, werken en bereikbaarheid.

Kantorenmarkt
De kantorenmarkt in Groningen is goed voor zo'n 90% van de voorraad in de Regio Groningen-Assen en de leegstand in Groningen schommelt nu enige jaren rond een gezonde frictieleegstand van 5%. Het hybride werken zorgt voor een behoefte aan nieuwe kantoorconcepten, waarbij flexibiliteit en ontmoeten centraal staat. In Groningen is weinig aanbod van kwalitatief hoogwaardige kantoorlocaties terwijl de vraag ernaar groot is. Er is dus sprake van een mismatch tussen vraag en aanbod. Het Stationsgebied en Europapark zijn onze primaire ontwikkellocaties om te voorzien in deze vraag.

Overnachtingenmarkt
De overnachtingenmarkt in Groningen blijft groeien, maar vraagt om duidelijke kaders om overaanbod en versnippering te voorkomen. Het huidige hotelaanbod omvat ca. 1.700 kamers, met een beperkte planvoorraad tot 2034. De vraag groeit vooral in de toeristische sector en er is toenemende behoefte aan short-stay voor kenniswerkers. De marktruimte voor nieuwe hotelkamers blijkt kleiner dan eerder gedacht (300–1.100 kamers). Daarom sturen we op kwaliteit, spreiding en gefaseerde ontwikkeling. Voor zakelijke groei is versterking van de congresketen noodzakelijk. Jaarlijkse monitoring is nodig om in te spelen op marktontwikkelingen en op investeringen in de Vrijetijdseconomie (VTE) vanuit Nij Begun richting 2030 en verder.

Gebiedsgerichte economische ontwikkeling
In 2025 zijn voor meerdere strategische locaties in Groningen belangrijke ruimtelijke kaders vastgesteld of gepresenteerd, waarmee de basis is gelegd voor verdere gebiedsgerichte economische ontwikkeling. Voor Niemeyer is een ontwikkelkader vastgesteld dat inzet op een gemengde campus waar

bedrijvigheid, onderwijs, maatschappelijke functies en cultuur samenkomen, met een duidelijke focus op digitale transformatie en innovatie. De komst van het expertisecentrum van de AI-fabriek naar de Niemeyer bewijst de potentie van deze plek. De presentatie van het wensbeeld voor Hortus/Biotoop markeert de ambitie om dit gebied door te ontwikkelen tot een onderscheidende culturele en economische hotspot, waarbij de verdere programmering en prioritering aan een volgend college is. Met de vaststelling van de gebiedsvisie Europapark is daarnaast richting gegeven aan de transformatie naar een volwaardige gemengde stadswijk, waarin ruimte voor werken, wonen en voorzieningen wordt gecombineerd met investeringen in openbare ruimte, mobiliteit en duurzaamheid.

Broedplaatsen
In maart 2025 is het broedplaatsenbeleid opgeleverd. Broedplaatsen dragen bij aan de diversiteit van ons (culturele) werklandschap en aan de leefbaarheid in onze wijken. Met het nieuwe beleid zetten wij ons in voor voldoende en betaalbare werk- en atelierruimte in Groningen. Dit doen we door op basis van leegstandsbeheer te blijven werken aan tijdelijke ruimtes en daarnaast ook permanente locaties te ontwikkelen en faciliteren. Hiermee streven wij naar een evenwichtiger aanbod van ruimtes die minder gevoelig is voor economische ontwikkelingen.

Lokale economie
In 2025 is gewerkt aan het Kompas Lokale Economie. Het Kompas geeft richting aan hoe lokaal ondernemerschap beter kan aansluiten op gebiedsontwikkeling en op het beleid voor winkels, horeca en de inrichting van de binnenstad, wijken en dorpen. Het doel is om lokale bedrijven te versterken en bij te dragen aan brede welvaart. Daarbij is speciale aandacht voor aanloopstraten als verbinding tussen kernwinkelgebied en omliggende wijken, vooral rond de Diepenring. Samen met een bredere verkenning van de Diepenring wordt gekeken hoe economie, verblijfskwaliteit en openbare ruimte elkaar beter kunnen versterken. Het Kompas Lokale Economie is in februari 2026 door de raad vastgesteld.

Impact Ondernemen
Het actieprogramma Impactondernemen is in 2025 vastgesteld. Vanuit dit actieprogramma hebben we een verkenning gedaan naar een Impactcoalitie en een mogelijk Impactfonds. Hieruit blijkt dat er goede kansen zijn om samen met Nij Begun te werken aan een sterkere economische structuur voor sociaal ondernemerschap. Verschillende belangrijke partners, zoals Arbeidsmarktregio Werk in Zicht, de kennisinstellingen en Impact Noord, hebben laten weten dat zij graag willen meedoen aan deze samenwerking.

Supermarkten
Medio 2025 is in het Omgevingsplan de mogelijkheid om bij recht een reguliere supermarkt (groter dan 500 m2) te realiseren of een pand in gebruik te nemen als reguliere supermarkt in de binnenstad van Groningen geschrapt, in lijn met het vastgestelde raadsbesluit in 2024.

Resultaten, activiteiten en prestatie-indicatoren

De resultaten geven aan wat we wilden bereiken. De activiteiten geven aan wat we daarvoor hebben gedaan. De prestatie-indicator(en) meten de voortgang van de resultaten. De opbouw is opgesteld aan de hand van de beleidsvelden economische ontwikkeling, ruimtelijk-economische ontwikkeling, grondzaken en overige economie, zoals opgenomen in de begroting 2025.

Wat wilden we bereiken (resultaten)	Wat hebben we daarvoor gedaan (activiteiten)

Doel 1: Het behouden en creëren van werkgelegenheid	
Het behouden en creëren van duurzame en innovatieve werkgelegenheid & Faciliteren van toekomstige economische groei	**Bedrijventerreinen** In 2025 is de behoefteraming bedrijventerreinen geactualiseerd om een goed beeld te krijgen van de ruimtebehoefte naar bedrijventerreinen tot 2040. Westpoort is uitgebreid met deelgebieden 1C en II. **Arbeidsmarkt** In onze gesprekken met ondernemers, zoals de Top 75, komen de arbeidsmarkt en de uitdagingen die daar spelen regelmatig aan bod. We richten ons op het aantrekken én behouden van talent en het versterken van de samenwerking tussen overheid, onderwijs en bedrijfsleven. In 2025 hebben we het eerste deel van de arbeidscampagne uitgevoerd. We hebben financieel bijgedragen aan het project *Effectieve Matching*. In dit project wordt de Matching- en Carrière-tool geïntegreerd in de website van *Make it in the North*. Hierdoor kunnen vacatures op basis van skills worden geplaatst en gekoppeld aan internationale werkzoekenden. **Groningen Merkpartners** Samen met Marketing Groningen hebben we het merkverhaal besproken en aangescherpt in sessies met experts uit het bedrijfsleven, Akkoord van Groningen, Nij Begun en verschillende overheden. Dit heeft geleid tot een **e**erste concept, dat op 11 december is gepresenteerd. Daarna is besloten om het merkverhaal verder uit te werken en vast te leggen in de merkstructuur. Sinds januari 2026 is ook de Economische Agenda Nij Begun hierbij aangesloten. Daarnaast werken we met overheden, bedrijven en de topsportsector samen om topsport structureel in te zetten voor regioprofilering, het versterken van trots en het stimuleren van samenwerking. Met de expositie Rauw Vermogen, gekoppeld aan de World Press Photo, hebben we nationaal en internationaal aandacht gekregen voor de kracht van Groningen, creatief vastgelegd door lokale fotografen. In 2025 is de nieuwe portal business.groningen.nl gelanceerd. Hierop staat een aparte pagina voor de arbeidsmarktcampagne: business.groningen.nl/jij. De portal biedt bedrijfsprofielen, links naar vacaturebanken en inspiratie voor bedrijven, professionals en talenten. De arbeidsmarktcampagne *Er gaat niets boven jou* is in 2025 succesvol gestart. • 1,2 miljoen mensen hebben de campagne meerdere keren gezien; • De website trok meer dan 80.000 bezoekers. **Internationaal** Het programma HT25 is op een steviger en duurzamer niveau gebracht door de overdracht van kerntaken aan hyNorth. Hierdoor is de continuïteit van het programma beter geborgd. De gemeente heeft startfinanciering verstrekt aan WERC voor fondsenwerving ten behoeve van de internationale conferentie Port Journey 2026. Deze conferentie draagt bij aan de zichtbaarheid van het creatieve ecosysteem van Groningen.

	In september 2025 is het Hamburg & Groningen DesignLab georganiseerd. Daarnaast is gestart met de voorbereiding van een vervolgbijeenkomst in april 2026 in Hamburg. De samenwerking richt zich op kennisuitwisseling en het toepassen van kennis bij stedelijke vraagstukken in Meerstad Groningen en Billebecken Hamburg. Er heeft een internationale missie plaatsgevonden naar Schotland. Samen met eerdere missies naar de Nordics en Noordwest-Duitsland heeft dit geleid tot nieuwe contacten en samenwerkingen met landen rond de Noordzee. **Lokaal ondernemen** Sinds het begin van dit college hebben we goed onderzocht hoe de gemeente haar inkopen doet. De resultaten hebben we onlangs gedeeld met bedrijvenvertegenwoordigers in het zogenaamde koepeloverleg. Uit het onderzoek blijkt dat de gemeente Groningen, ondanks strengere regels rond aanbestedingen, de afgelopen jaren meer lokaal is gaan inkopen. Het afgelopen jaar hebben we daarnaast extra stappen gezet om lokale mkb-ondernemers te helpen. Zo hebben we ervoor gezorgd dat producten van Lutje Lokaal in het gemeentelijke kerstpakket kwamen. Ook hebben we, als mede-initiatiefnemer van het convenant *Gezond eten uit de omgeving*, gewerkt aan meer lokale en gezonde catering in onze gemeentelijke gebouwen. Lokaal ondernemerschap stimuleren we ook via de plannen van de Groningen City Club (GCC), die we zowel financieel als inhoudelijk ondersteunen. Daarnaast werken we toe naar het Kompas Lokale Economie en zetten we zogenaamde stadmakers in. We helpen mee aan het organiseren van kennisbijeenkomsten en speciale programma's die ondernemerschap ondersteunen. Bij verschillende projecten werken we nauw samen met de directie Stadsontwikkeling. We betrekken ondernemers vroeg in het proces door participatietrajecten op tijd te starten. Interne overleggen met projectleiders en inhoudelijke experts zorgen voor een goede samenwerking. De informatie die daaruit komt, delen we met belangenbehartigers, zodat zij ondernemers ook kunnen meenemen. **Binnenstad** Het programma voor de binnenstad krijgt verder vorm via het uitvoeringsprogramma van de GCC, waarbij we als gemeente samenwerken aan een prettiger verblijfsklimaat voor ondernemers en bezoekers/inwoners. We spreken ook regelmatig met andere belangenbehartigers van de binnenstad over de onderwerpen die spelen. Dit gebeurt in vaste overleggen samen met andere directies en in losse gesprekken over nieuwe ontwikkelingen of projecten. We betrekken deze partijen actief bij ons beleid en ondersteunen voorstellen en projecten bijdragen aan de levendigheid en aantrekkelijkheid van de binnenstad.

Doel 2: Van economische groei naar brede welvaart	
Investeren in de economie van morgen	Om zorgvuldig om te gaan met de nog uit te geven bedrijfskavels op bedrijventerreinen Westpoort en Roodehaan is in 2025 het *'Vestigingskader bedrijventerreinen'* vastgesteld. De voorbereidingsbesluiten voor percelen op Hoogkerk-Oost en de Kielerbocht zijn definitief verwerkt in het (tijdelijk) omgevingsplan. **Impact ondernemen**

	Het Actieprogramma Impact Ondernemen is op 20 mei 2025 vastgesteld door het college en aangeboden aan de gemeenteraad. Als onderdeel van dit programma loopt er een verkenning voor een Impact Coalitie. De eerste resultaten zijn heel positief. Er is belangstelling vanuit Nij Begun, de kennisinstellingen, Impact Noord, Werk in Zicht, NPG, NOM en andere partijen. Het volgende college kan besluiten om met deze partijen een samenwerking op te zetten ter ondersteuning van het impactondernemerschap. Daarnaast is voor reguliere bedrijven ondersteuning beschikbaar gesteld om B-Corp te worden, een internationaal keurmerk voor bedrijven die iets willen betekenen voor mens en milieu. Ook hebben we samen met 'Werk in Zicht' de Ontwikkelbrigade opgericht. In deze pilot doen ongeveer tien sociaal ondernemers mee. Zij bieden mensen met een startpositie op de arbeidsmarkt de kans om werkervaring op te doen, zodat zij daarna kunnen doorgroeien naar regulier werk. **Gezondheidseconomie** We werken eraan om de Health Data Access Body (HDAB) naar Groningen te halen. Dit zou Groningen een belangrijke plek maken voor nieuwe zorginnovaties. De uitwerking hiervan nemen we mee in de ambitie-agenda voor Health Data Valley, samen met het UMCG en partners op het gebied van AI. Samen met het Gezondheidscentrum Groningen is een project gestart voor het digitaliseren van de SOA-zorg, inclusief aandacht voor preventie. Daarnaast is de industrieagenda Life Sciences gepresenteerd. Een deel hiervan wordt opgenomen in de economische agenda van Nij Begun, met nadruk op biotechnologie. Er is een projectgroep gestart met interne en externe experts. Zij hebben vastgesteld dat we moeten inzetten op deeptech. Daarom is een opdracht gegeven om een deeptech-agenda te maken. **Campusontwikkeling** Vanuit opdrachtgeverschap van het Akkoord van Groningen is gewerkt aan het Masterplan Campussen. Voor 5 locaties in de gemeente (Zernike, Healthy Ageing Campus-UMCG, Niemeijer, Kardinge en Suikerzijde) zijn door de kennisinstellingen en partners locatieplannen opgesteld. Ook is gewerkt aan een campussupportorganisatie, financieringsstructuur en governance. Vanaf medio 2027 wordt de campusontwikkelling onderdeel van de economische agenda Nij Begun. **Digitalisering** We hebben Veilig Ondernemend Groningen een opdracht gegeven om bedrijven te helpen met cybersecurity, onder andere door bezoeken aan bedrijventerreinen. Daarnaast hebben we subsidie verleend aan de Groninger Ondernemers Academy voor het ontwikkelen van een digitaliseringsleerlijn voor het MKB. Ook is er subsidie toegekend aan Founded in the North. Deze organisatie ondersteunt Noordelijke Start-ups om door te groeien.
Vergroenen, biodiverser maken en verduurzamen van bedrijventerreinen	Op bedrijventerrein Driebond is gewerkt aan een vervolg op het project *'Driebond aan de Hunze'***,** waarbij door het terugbrengen van de Hunze samen met ondernemers en de bedrijvenvereniging wordt gewerkt aan een kwaliteitsverbetering en vergroening van het gebied.

	Samen met afdeling Openbare Orde en Veiligheid wordt gebiedsgericht inzet gepleegd op het vergroten van het inzicht op criminele activiteiten en tegelijkertijd de zichtbaarheid van de overheid op bedrijventerreinen. **Energietransitie** We ondersteunen de energietransitie en zetten in op de groei van de waterstof economie. Daarom hielpen we in 2025 verschillende partners bij hun activiteiten en evenementen, door mee te denken over de inhoud en door financieel bij te dragen. Het ging om bijeenkomsten, excursies en internationale conferenties waar we samen Groningen als Hydrogen Valley hebben gepresenteerd. Samen met de provincie Groningen hebben we innovatiereizen naar Schotland en Noorwegen georganiseerd. Hieraan doen deelnemers uit onderwijs, bedrijven en overheid mee om nieuwe ideeën op te doen en samen te werken aan innovatie. **Netcongestie en watergebruik** We zoeken nieuwe manieren om problemen op het stroomnet op te lossen. Op bedrijventerrein Ulgersmaborg Noord werken we daarom aan lokale opslag van energie. Op de Zernike Campus hebben we onderzocht hoeveel energie bedrijven nodig hebben en of ze energie met elkaar kunnen delen. Dit doen we samen met Groningen Stroomt Door! We zijn begonnen met een verkenning voor een Energyhub om nieuwe kavels op Westpoort te kunnen uitgeven, ondanks problemen door netcongestie. Ook hebben we een aantal individuele bedrijven geholpen bij het vinden van een passende oplossing. Samen met Groningen Werkt Slim hebben we de P1-meteractie uitgevoerd om ondernemers te helpen grip te krijgen op hun energieverbruik. Daarnaast organiseerden we een bijeenkomst om elektrisch rijden te stimuleren. Tot slot hebben we, samen met het waterbedrijf, onderzoek gedaan naar het verminderen van waterverbruik en gekeken hoe bedrijven hiermee omgaan.
Op naar een volledig circulaire economie	Als vervolg op de ambitiewebsessie op bedrijventerrein Winschoterdiep is met een onderzoek verdere invulling gegeven aan het inzichtelijk maken van de circulaire ambities van de bedrijven. In 2025 heeft de gemeente samen met 35 partners het convenant ‘Gezond eten uit de omgeving’ ondertekend. Hiermee werken we aan een regionale voedselketen, van teelt tot consumptie. Dit versterkt de lokale economie, verbetert de voedselzekerheid en maakt de keten duurzamer. De samenwerking moet leiden tot een toekomstbestendig voedselsysteem voor Noord-Nederland. In september 2025 is de bouwmaterialenhub geopend, waar consumenten en zzp’ers circulaire bouwmaterialen kunnen kopen. Met bedrijvenvereniging ZuidOost en Circulair Groningen Drenthe is gewerkt aan het hergebruik van reststromen. Een concreet resultaat is het circulaire nachtkastje van restmaterialen uit Euvelgunne. Ook is een belangrijke doorbraak bereikt: voor sommige materialen kan nu de afvalstatus worden verwijderd, mits veilig en herleidbaar.

	We hebben verschillende initiatieven ondersteund, zoals: de campagne 'Daarzitwatin', de 'Groene keuze-knop' voor horecaondernemers, het project 'Medicijnresten uit water', en 'Care2Change'. In 2025 zijn twee circulatietracks georganiseerd over textiel en bouw. Samen met de GCC is onderzocht welke reststromen winkels in de binnenstad hebben. De meeste ondernemers hebben weinig reststromen, en bestaande stromen worden vaak al goed verwerkt. Eind 2025 zijn eerste gesprekken gevoerd om de circulaire economie zichtbaarder te maken in de binnenstad.

Doel 3: Economische voorzieningen groeien mee met de groei van de gemeente	
Vitale en toekomstbestendige centrumgebieden met een prettig verblijfsklimaat	Via Lutje Lokaal werken we aan het behoud van ons lokale kapitaal. Het gaat om kleinere zelfstandige ondernemers die de binnenstad en dorpen uniek maken. Dit doen we door evenementen te organiseren, kennis- en inspiratiesessies aan te bieden en door te ondersteunen via toolkits en marketing. We proberen hiermee ook lokaal geld in de stad te behouden. Met het Kompas Lokale Economie zetten we de lokale ondernemer centraal.
Stimuleren en faciliteren van 'Werk in de Wijk'	Samen met de GEM Meerstad werken we voor De Eems aan een gemengde woon-werkwijk. We proberen 15% van het programma te reserveren voor werken. Met Stadsbeheer, het vastgoedbedrijf en de wijkvernieuwing Indische Buurt-De Hoogte werken we aan een goede inpassing van de circulariteitshub op bedrijventerrein De Hoogte.
Versterken en vergroenen bovenwijkse voorzieningencentra	De transformatie van Paddepoel is gestart. Hiermee is een volgende fase ingegaan in de ontwikkeling naar een toekomstbestendig en aantrekkelijk centrumgebied met een betere openbare ruimte. Daarnaast zijn in de binnenstad werkzaamheden volgens planning voortgezet. De voorbereidingen van de herinrichting van De Savornin Lohmanlaan, inclusief het winkelplein is afgerond. Het gebied wordt groener en veiliger. Na de verbouwing van winkelcentrum Lewenborg wordt ook de directe omgeving meegenomen in de verdere vergroening en kwaliteitsverbetering. Hiermee versterken we de samenhang tussen voorzieningen en openbare ruimte.
In Groningen is volop ruimte voor ontspanning	Met het Kompas voor de Vrijetijdseconomie schetsen we de gezamenlijke koers voor een onderscheidend Groningen, waarbij vrije tijd, economie en leefkwaliteit samenkomen. De komende tien jaar richten we ons op vier pijlers: de versterking van de zakelijke markt, de ontwikkeling van iconische projecten, een gerichte positionering en promotie van Groningen en het benutten van de groen-blauwe structuren voor recreatie. Het Kompas is gebaseerd op uitgebreid onderzoek, regionale samenwerking en input van inwoners, ondernemers en instellingen. Ook geven we uitvoering aan de motie over de ontwikkeling van een Gronings congresbureau via Groningen Conventions. Voor de uitvoering wordt gebruikgemaakt van bestaande middelen, het Ondernemersfonds en Nij Begun. Het Kompas vormt een toekomstbestendig kader dat bijdraagt aan brede welvaart en aan de aantrekkingskracht van Groningen als plek om te wonen, werken en bezoeken.

Grondzaken: Zie Paragraaf 7: Grondbeleid.

Overige economie	
Het uitvoeren van projecten door het Fonds Ondernemend Groningen.	

Prestatie-indicator(en)	Behaald 2023	Behaald 2024	Beoogd 2025	Behaald 2025
Aantal uitgevoerde bedrijfsbezoeken	590	605	600	580
Aantal adviesgesprekken horeca	1.000	800	1.200	1.245
Aantal projecten ondersteund	106	131	103	125
Aantal bedrijven geparticipeerd in door ons opgezette activiteiten	350	735	310	701

Toelichting

Indicator en (eventueel) nadere toelichting:
Aantal bedrijven geparticipeerd in door ons opgezette activiteiten **Toelichting**: sinds 2024 wordt een aangepaste definitie gehanteerd dan eerdere jaren. In het kort houdt dit in dat partijen die belangen behartigen van meerdere bedrijven voorheen als één geteld werden, nu als het aantal bedrijven dat ze behartigen zijn meegeteld. Het aantal bedrijven dat heeft geparticipeerd is daarom een stuk hoger dan was beoogd, maar is vergelijkbaar met het cijfer van 2024.

Met de bovenstaande indicator(en) wordt de voortgang van de uitvoering van ons beleid gemeten. Indien er geen cijfers beschikbaar zijn voor dat jaar, staat er een streepje. In dat geval wordt de indicator niet jaarlijks gemeten.

Financiën

In dit onderdeel geven wij per deelprogramma een toelichting op de afwijking in de baten en de lasten > 500 duizend euro. Is de totale afwijking op het deelprogramma niveau op de baten en/of de lasten > 500 duizend euro, dan worden de afwijkingen die hieraan ten grondslag liggen op deelprogrammaniveau toegelicht.

Financieel overzicht lasten en baten

01.1 Economie en werkgelegenheid

Omschrijving (Bedragen x 1.000 euro)	Primitieve begroting	Actuele begroting	Rekening 2025	Verschil
Lasten	45.925	66.654	64.602	2.052
Baten	8.918	11.572	14.411	2.839
Saldo van baten en lasten voor reservemutaties	**37.007**	**55.082**	**50.191**	**4.891**
Reserve mutaties				
Totaal toevoegingen	0	2.651	3.005	-354
Totaal onttrekkingen	0	21.007	21.007	0
Saldo van baten en lasten na reservemutaties	**37.007**	**36.726**	**32.189**	**4.537**

Financiële toelichting

1.1: Economie en werkgelegenheid	Lasten	Baten
Grondzaken	-261	2.382

In 2025 bedraagt het totale jaarresultaat van het Grondbedrijf ca. 2,1 miljoen euro voordelig. De belangrijkste onderdelen van dit resultaat zijn:

- **Actualisatie grondexploitaties (N 7,5 miljoen euro)**

Bij de jaarrekening worden de grondexploitaties geactualiseerd. Daarbij worden de verliesvoorzieningen aangepast (N 1,9 miljoen euro) en winstnemingen conform de POC-methode genomen (N 5,6 miljoen euro). Dit nadeel bevat een tweetal winstnemingen die zijn teruggedraaid in verband met gewijzigde BBV-regelgeving, namelijk dat - als risicobeperkende maatregel - bij grondexploitaties met een looptijd langer dan 10 jaar geen tussentijdse winst genomen mag worden. Dit betreft eerder genomen winsten bij de grondexploitaties Zernike (N 3,6 miljoen euro) en Westpoort fase I (N 1,9 miljoen euro).

- **Aanpassing verliesvoorzieningen gemeentelijk bezit (V 1,1 miljoen euro)**

Naar aanleiding van taxaties worden de verliesvoorzieningen behorende bij de activa van het gemeentelijk bezit aangepast. Dit betreft met name een hogere waardering van Agrarische gronden, waardoor de verliesvoorziening verlaagd kon worden.
Daarnaast hebben we - volgens BBV-regelgeving - voor de jaarschijf 2020 een aantal verliesvoorzieningen getroffen van plankostenkredieten waarvan nog geen grondexploitatie is gestart en waarbij de looptijd langer is dan 5 jaar.

- **Resultaat erfpachten, tuingronden en exploitatie strategisch bezit (V 8,0 miljoen euro)**

Dit resultaat is onder andere ontstaan door verkoop van erfpachten, tuingronden en verhuuropbrengsten van het strategisch bezit. Daarnaast heeft de raad op 18 februari 2026 besloten de totale kosten van het achterstallig onderhoud van de EMG-gebouwen op 2 miljoen euro vast te stellen. Hiervoor is een voorziening getroffen ten laste van de exploitatie in 2025, conform BBV- regelgeving.

- **Groninger Ontwikkelbedrijf (V 0,5 miljoen euro)**

In de begroting 2025 is 500 duizend euro beschikbaar gesteld voor de organisatie van het Groninger Ontwikkelbedrijf om meer publieke regie op de vastgoedmarkt te kunnen voeren. Op basis van de uitwerking van een werkplan kan worden bepaald wat hiervoor nodig is in de volgende jaren en welke dekkingsmogelijkheden beschikbaar zijn.
Het onderzoek en de uitwerking van dit werkplan vergde meer tijd waardoor de afronding pas in 2026 heeft plaatsgevonden en de beschikbare middelen grotendeels niet zijn besteed in 2025.

Suikerzijde	892	211

Op 21 december 2022 heeft de raad de gebiedsbegroting De Suikerzijde vastgesteld. Gedurende de exploitatieperiode van de gebiedsbegroting kan incidenteel vrijval van financiële middelen plaatsvinden. Eind 2025 bedraagt deze incidentele vrijval ca. 1,1 miljoen euro. Deze middelen blijven beschikbaar binnen de gebiedsbegroting van de Suikerzijde.

Erfgoed Deal	679	0

In de Erfgoed Deal slaan 15 partijen - zowel overheid als maatschappelijke organisaties - de handen ineen om samen te werken aan een waardevolle leefomgeving. Het gezamenlijke doel is om de relatie tussen erfgoed en de inrichting van de leefomgeving te versterken. Via de decembercirculaire 2024 hebben wij incidenteel 679 duizend euro ontvangen voor het project Buurtschap Hooge Hunze. In 2025 zijn deze middelen niet

besteed omdat de planontwikkeling van het project nog niet in het stadium is dat met aanleg van de Hunze kan worden gestart. Het onderzoek naar de (verkeers)technische en financiële haalbaarheid van de plannen is nog niet afgerond. Hiervoor is overeenstemming nodig tussen betrokken partijen (corporatie en ontwikkelaar) over het concept-stedenbouwkundig plan en de haalbaarheid ervan.		
Kapitaallasten	630	0
Enerzijds is er een voordeel van ca. 0,3 miljoen euro op de kapitaallasten door een nacalculatie van het rente omslag percentage. Ook is er sprake van gedeeltelijke vrijval op het kapitaallastenbudget. Dit wordt veroorzaakt doordat een deel van de betreffende activa nog niet waren voltooid per januari 2025. Hierdoor treden lagere kapitaallasten op van ca. 0,3 miljoen euro.		
Overige	112	246
De overige afwijkingen tellen op tot een voordeel van 358 duizend euro.		

Reservemutaties	Lasten	Baten
Reserve toevoeging	-354	0
Resultaten op samenwerkingsverbanden zijn reeds toegevoegd aan de reserve budgetoverheveling. In de financiële verordening 2025 heeft de raad het college mandaat gegeven om dit bij de jaarrekening uit te voeren, zonder dat hier een separaat raadsbesluit aan ten grondslag ligt. Hierdoor ontstaat een afwijking bij de reservemutaties. Deze afwijkingen blijven zichtbaar bij de deelprogramma's waar ze zich voordoen en worden daar toegelicht voor zover baten of lasten materieel afwijken. Het gaat bij dit deelprogramma om de volgende samenwerkingsverbanden:		

Omschrijving samenwerkingsverband	Resultaat 2025 (x 1.000 euro)
Akkoord van Groningen	354

Risico's en Ontwikkelingen

Voor een totaal overzicht van de risico's en ontwikkelingen, zie Paragraaf 3: Weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Deelprogramma 1.2: Mobiliteit

In het deelprogramma Mobiliteit staat een goed bereikbare gemeente Groningen met een aantrekkelijke, veilige en gezonde leefomgeving centraal. Uitgangspunt van het mobiliteitsbeleid is om lopen, fietsen en het openbaar vervoer te stimuleren. Met de vaststelling van de Mobiliteitsvisie 'Groningen Goed op Weg' is de kwaliteit van de openbare ruimte leidend geworden bij het maken van keuzes in plaats van de ruimte voor de auto. Met een stevig groeiende gemeente met meer inwoners, arbeidsplaatsen en bezoekers is het een flinke uitdaging om de impact van (auto)verkeer te beperken. Samen met het terugdringen van de CO_2-uitstoot vraagt dit om een verandering naar emissievrije mobiliteit dat minder ruimte inneemt. Het speelveld rond mobiliteit verandert de komende tijd hierdoor flink.

Doelen Deelprogramma 1.2: Mobiliteit

Het deelprogramma mobiliteit heeft de volgende doelen:

1. Wij stimuleren lopen, fietsen en het openbaar vervoer;
2. Wij willen dat Groningen voor iedereen goed bereikbaar is en blijft op een zo veilige en duurzame manier;
3. Wij geven voorrang aan innovatieve en schone vormen van personen- en goederenvervoer waarmee de CO2-uitstoot verminderd wordt.

Doel 1: Wij stimuleren lopen, fietsen en het openbaar vervoer.

Vervoerswijzekeuze (modal split) binnen Groningen

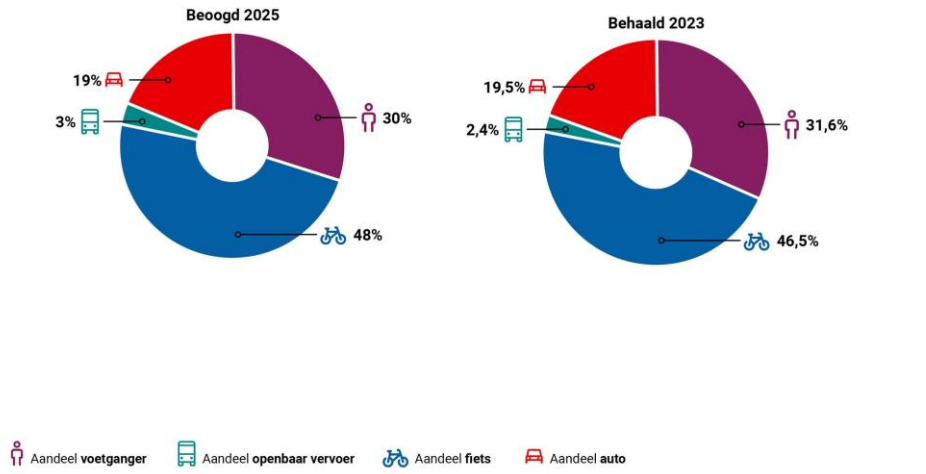

Vervoerswijzekeuze (modal split) van en naar Groningen

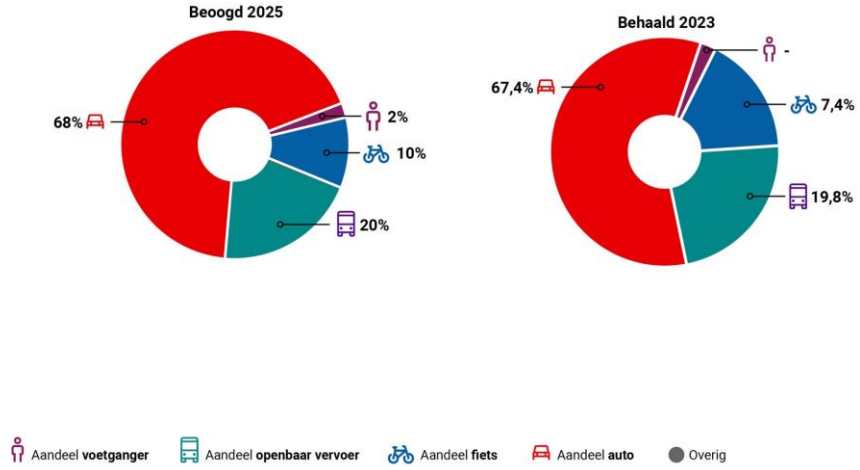

Toelichting

Indicator en (eventueel) nadere toelichting:
Vervoerswijzekeuze (modal split) binnen Groningen*
Vervoerswijzekeuze (modal split) van en naar Groningen* **Toelichting:** We vragen de modal split eens per twee jaar uit. Dit jaar vragen we bij het CBS de cijfers over 2024 en 2025 op. Deze cijfers zijn pas rond de zomer beschikbaar.

Doel 2: Wij willen dat Groningen voor iedereen goed bereikbaar is en blijft op een zo veilige en duurzame manier.
Doel 3: Wij geven voorrang aan innovatieve en schone vormen van personen- en goederenvervoer waarmee de CO_2-uitstoot verminderd wordt.

Effectindicator(en)	Behaald 2023	Behaald 2024	Beoogd 2025	Behaald 2025
Maximum aantal verkeersslachtoffers (doden en gewonden) in Groningen	463	451	0	503
Aandeel schone voertuigen in het wagenpark:				
• Gemeentelijk wagenpark	24%	25%	27%	34%
• Stedelijke logistiek binnenstad	18%	-	20%	22%

Toelichting

Indicator en (eventueel) nadere toelichting:

Maximum aantal verkeersslachtoffers (doden en gewonden) in Groningen

Toelichting: De indicator verkeersslachtoffers gaat over het totale aantal doden en gewonden op gemeentelijke wegen. De politie registreert deze ongevallen. Drie op de vier slachtoffers zijn (brom)fietsers. De stijging ten opzichte van 2024 zien we vooral bij mensen op een gewone fiets. Ongeveer de helft van de (brom)fietsslachtoffers valt op wegen met een maximumsnelheid van 50 km/uur. Bij 30 km/uur is de kans op een ongeval kleiner en is letsel vaak minder ernstig dan bij 50 km/uur. Daarom nemen we snelheidsremmende maatregelen op 50 km/uur-wegen en verlagen we waar dat kan de maximumsnelheid naar 30 km/uur.

Aandeel schone voertuigen in het gemeentelijk wagen park

Toelichting: Met 34% zero-emissie in ons gemeentelijk wagenpark zitten we boven het landelijk gemiddelde van 9%. Tegelijk zien we dat sommige gemeenten al verder zijn: grote steden rapporteren in delen van hun wagenpark percentages van circa 40–55% of hoger. Vergelijken blijft wel indicatief, omdat gemeenten hun wagenpark niet allemaal op dezelfde manier afbakenen (bijvoorbeeld wel of geen werktuigen en specialistisch materieel). Ook speelt de samenstelling mee: zware en specialistische voertuigen zijn lastiger te vervangen door een zero-emissie alternatief dan personenauto's en bestelauto's.

Met de bovenstaande indicator(en) wordt de voortgang van de uitvoering van ons beleid gemeten. Indien er geen cijfers beschikbaar zijn voor dat jaar, staat er een streepje. In dat geval wordt de indicator niet jaarlijks gemeten.

Relevante beleidsnota's

Het deelprogramma is verder uitgewerkt in de volgende beleidsdocumenten:

Parkeervisie 2018-2025 (2018)
Visie Openbare Laadinfrastructuur Groningen 2025 (2020)
Mobiliteitsvisie Groningen Goed op Weg (2021)
Nieuwe Ruimte - Ontwerpleidraad Leefkwaliteit Openbare Ruimte (2021)
Ruimte voor zero-emissie Stadslogistiek (2021)
Beleidsplan Verkeerslichten Groningen (2023)
Meerjarenprogramma's Stadsontwikkeling 2023-2026 (2023)
Multimodaal Netwerk Kader (2023)
Uitvoeringsagenda 2024 bij Meerjarenprogramma's Stadsontwikkeling 2023-2026
Fietsstrategie 2025-2030

De Mobiliteitsvisie is uitgewerkt in de volgende vijf uitvoeringsprogramma's:

Relevante ontwikkelingen

In 2025 groeide Groningen in inwoners, arbeidsplaatsen en bezoekers. Daardoor nam de druk op het mobiliteitssysteem verder toe, terwijl de ruimte in de openbare ruimte beperkt bleef. Deze context vroeg om keuzes die passen bij de koers uit de Mobiliteitsvisie: Groningen Goed op Weg (2021): lopen, fietsen, openbaar vervoer, deelmobiliteit en kwaliteit van de openbare ruimte waren leidend in de afwegingen.

Ook grote infrastructurele ontwikkelingen bepaalden in 2025 het reisgedrag en de bereikbaarheid. Rond het Hoofdstation vonden grootschalige spoorwerkzaamheden plaats, met een lange periode waarin er geen of minder treinverkeer mogelijk was van en naar station Groningen en veel inzet van vervangend busvervoer nodig was. Door werkzaamheden veranderde ook de fietsparkeercontext: de fietsflat aan de voorzijde sloot in januari 2025 en er kwam een tijdelijke stalling aan de zuidzijde. Op het hoofdwegennet liep de afronding van Aanpak Ring Zuid door; in september 2025 werd met de officiële opening van het Zuiderplantsoen ook de afronding van het project gemarkeerd.

Per 1 april 2025 geldt in de binnenstad een zero-emissiezone voor bestel- en vrachtauto’s, wat invloed had op stadslogistiek en investeringskeuzes bij ondernemers. Tegelijkertijd werd netcongestie steeds bepalender. Dit bemoeilijkte de planning van elektrificatie en voorzieningen zoals laadinfrastructuur.

Tot slot speelden internationale OV-ontwikkelingen mee in de context van 2025. Op de internationale corridor richting Duitsland bleef de Wunderline in ontwikkeling: de Friesenbrücke ging in 2025 wel open voor fietsers en voetgangers, maar de start van het treinverkeer Bremen–Groningen werd uitgesteld tot 2026.

Resultaten, activiteiten en prestatie-indicatoren

De resultaten geven aan wat we wilden bereiken. De activiteiten geven aan wat we daarvoor hebben gedaan. De prestatie-indicator(en) meten de voortgang van de resultaten. De opbouw is opgesteld aan de hand van de beleidsvelden vervoerswijzen, effect op de directe omgeving, slim en duurzaam, zoals opgenomen in de begroting 2025.

Wat wilden we bereiken (resultaten)	Wat hebben we daarvoor gedaan (activiteiten)
Vervoerswijzen	
Toename van ruimte-efficiënte, schone en gezonde vervoerswijzen door groei van het aandeel voetgangers, fiets en openbaar vervoer en afname van het aandeel auto's zowel binnen gemeente Groningen als van en naar Groningen met als doel: herwinnen openbare ruimte, verminderen CO_2 uitstoot en realiseren van een gezondere leefomgeving.	• Met Europese partners wisselden we binnen het Interreg North Sea Project *Active Cities* kennis uit en deden we onderzoek voor de ontwikkeling van ons loopbeleid. In dit project voerden we de pilot *Loopvriendelijk Paddepoel* uit rond Winkelcentrum Paddepoel. We brachten het gewenste buurtloopnetwerk in kaart, organiseerden een straatexperiment en maakten ontwerpschetsen voor de openbare ruimte. De opbrengsten gebruiken we voor de verdere uitwerking van ons loopbeleid. *Active Cities* is in december 2025 afgerond; • Volgens ons Uitvoeringsprogramma Lopen, Fietsen en Verkeersveiligheid werkten we verder aan de fietsstraten Korreweg, Kerklaan (Groningen) en Helperzoom Noord. We openden de fietsbrug over de noordelijke ringweg richting Winsum en de fietsbrug bij de Borgsloot (Meerstad). De fietsbrug over het Slochterdiep (Meerstad) ligt op zijn plek en opent naar verwachting in het voorjaar van 2026. Ook startten we met de voorbereiding van meerdere routes en projecten: de fietsroute tussen P+R Hoogkerk en het Martini Ziekenhuis, de route langs het spoor bij BAT Niemeyer, de verbreding van het Jaagpad (tussen Pleiadenlaan en ACM-brug) en de fietsroute langs de kade bij Stadshavens. Sinds afgelopen zomer is het Zuiderplantsoen ook open voor fietsers. Daarmee is een aantrekkelijke fietsverbinding ontstaan tussen de Helperzoom en de Hereweg; • In december 2025 is de Fietsstrategie 2025-2035 vastgesteld. In deze strategie staan de volgende thema's centraal: uitbreiding en verbetering van het fietsnetwerk, het beter spreiden van fietsverkeer, sociale en verkeersveilige routes, nieuwe fietsenstallingen, campagnes en extra aandacht voor fietsrecreatie; • In 2025 hebben we samen met de provincie Groningen de Routekaart Openbaar Vervoer Groningen 2025–2040 vastgesteld. In deze routekaart staat het streefbeeld voor het openbaar vervoer in, van en naar de gemeente Groningen voor de komende 15 jaar. We beschrijven ook de belangrijkste ontwikkelrichtingen om dat streefbeeld te bereiken. Daarnaast bevat de routekaart een uitvoeringsagenda met concrete verbetermaatregelen; • De besluitvorming over de fysieke toegankelijkheid van station Groningen Noord duurt langer dan voorzien; voor de aanpak is nog geen datum bekend. Daarnaast hebben we de uitbreiding van de fietsenstalling voorbereid, die in 2026 wordt uitgevoerd. Ook is het aantal OV-fietsen bij dit station uitgebreid; • We werken samen met Rijkswaterstaat aan de voorbereiding van de Paddepoelsterbrug en de Gerrit Krolbrug. Voor de Gerrit Krolbrug zit Rijkswaterstaat inmiddels in de aanbestedingsfase. Voor de Paddepoelsterbrug werken we toe naar een definitief ontwerp (DO). Voor de busbaanbrug over het Van Starkenborghkanaal zetten we de verkenning van mogelijke oplossingen voort; • De ombouw van het Hoofdstation binnen Groningen Spoorzone is in 2025 doorgegaan. In de zomer van 2025 is de reizigerstunnel geopend en zijn de sporen met elkaar verbonden. Dankzij deze doorkoppeling rijden regionale treinen nu door en kunnen reizigers bijvoorbeeld van Leeuwarden zonder overstap doorreizen naar Groningen Europapark;

	• In 2025 hebben we de plannen voor de insnijding bij het Emmaviaduct definitief gemaakt. Daardoor kan in 2026 de aanbesteding starten. Na uitvoering kunnen bussen uit zuidelijke richting sneller en efficiënter van en naar het nieuwe busstation aan de zuidzijde van het Hoofdstation rijden; • Samen met het Rijk, de provincie Groningen en het OV-bureau Groningen-Drenthe hebben we gewerkt aan de toekomstige bereikbaarheid van De Suikerzijde met het openbaar vervoer. In 2025 stelden we kansrijke oplossingen vast voor het beoogde station De Suikerzijde. Ook nam het OV-bureau de eerste fase van de busbediening van De Suikerzijde op in de plannen voor de dienstregeling 2026/2027; • Het fijnmazige wijkvervoer leverde ook in 2025 een belangrijke bijdrage aan de bereikbaarheid van wijkvoorzieningen en andere bestemmingen, zoals de Grote Markt, voor ouderen en mensen met een beperking. De bestaande initiatieven zijn gegroeid. Ook voerden we gesprekken met deze initiatieven over het verduurzamen van het fijnmazige vervoer; • We hebben actief bijgedragen aan de Integrale Gebiedsverkenning voor de inpassing van de Lelylijn in Groningen. Ook leverden we een bijdrage aan de start van de MIRT-verkenning Nedersaksenlijn en aan de verkenning van de gebiedsontwikkeling rondom de Nedersaksenlijn. Daarnaast is de ingebruikname van de Wunderline tussen Groningen en Bremen uitgesteld tot medio 2026. Een slechte bodemgesteldheid rond Ihrhove en technische uitdagingen tussen Papenburg en Ihrhove hebben het bouwproces vertraagd; • De plannen voor de uitbreiding van fietsvoorzieningen en deelmobiliteitshubs op P+R Reitdiep, Meerstad en Haren zijn verder uitgewerkt en inmiddels in een vergevorderd stadium. Daarmee zetten we een belangrijke stap richting een comfortabelere reis voor Park+Bike-gebruikers; • We hebben zeven nieuwe deelmobiliteitshubs gerealiseerd, uitgevoerd volgens de landelijke huisstijl: Edelsteenlaan, Emmasingel, Griffeweg, Herewegviaduct Oost en West, Hoendiep en Trompsingel.
Bereikbaar houden van de economische kerngebieden van Groningen met onder meer de (vracht)auto	• In 2025 hebben het Rijk, de provincie en de gemeente een akkoord gesloten over een investeringspakket van 175 miljoen euro voor de bereikbaarheid van de Westflank. Na vaststelling van de Ontwikkelagenda door de gemeenteraad en Provinciale Staten is dit akkoord in juni 2025 officieel ondertekend. We hebben een evenwichtig pakket opgesteld met investeringen in alle vormen van vervoer, zoals de aanpak van de Westelijke Ringweg (inclusief ongelijkvloerse aansluiting Westend), de herinrichting van het Reitdiepplein, busstroken op de N355 en de nieuwe Suikerzijde-fietsroute. Ook zijn we in 2025 gestart met het opzetten van de projectorganisatie, het uitwerken van de eerste maatregelen en het organiseren van participatiemomenten; • In september 2025 is het kaderstellend ontwerp voor de Oosterhamrikzone vastgesteld. In dit ontwerp staan op hoofdlijnen de plannen voor woningbouw, de inrichting van de openbare ruimte en de ontwikkeling van verkeersroutes. Het gaat om een nieuwe verbinding over het Van Starkenborghkanaal, een auto- en fietsroute op de Oosterhamrikkade en een busroute via de Vinkenstraat; • Binnen de Oostflankstudie zijn nieuwe werkwijzen onderzocht om bij gebiedsontwikkelingen proactief verkeersmanagement toe te passen

	op basis van het Multimodaal Netwerk Kader (MNK) en de bereikbaarheidsindicatoren. We hebben hiervoor externe expertise en ondersteuning ingezet.
De auto krijgt een minder dominante positie	• We hebben gewerkt aan de transformatie van 50 km/uur-wegen naar 30 km/uur-straten, conform het Uitvoeringsprogramma Doorwaadbare Stad. Op de Eeldersingel hebben we 30 km/uur ingevoerd en de straat opnieuw ingericht. De projecten Floresstraat, fietsstraat Kerklaan (Groningen) en fietsstraat Helperzoom Noord zijn uitgevoerd of in uitvoering. Voor de Friesestraatweg hebben we het ontwerp en de kredietaanvraag vastgesteld. Ook hebben we (de voorbereiding voor) nieuwe projecten opgestart voor de Prinsesseweg en de belevingsplek bij Winkelcentrum Paddepoel. Tot slot is, naar aanleiding van de motie '*Bloembakken in de straat, snelheid eruit*', een kredietaanvraag vastgesteld om op korte termijn op extra straten 30 km/uur in te voeren (en later te combineren met herinrichting); • We hebben met inwoners, ondernemers en andere belanghebbenden uitgebreid gesproken over een mogelijke autofilter (autoknip) in de Eikenlaan. Dit deden we in en met de wijken Selwerd, Paddepoel, Tuinwijk en De Hoogte. Voor dit traject hebben we onder meer een gebiedsmanager aangesteld en de uitkomsten vastgelegd in de collegebrief *'Uitkomsten Onderzoek naar Autoknip Eikenlaan'*.

Prestatie-indicator(en)	**Behaald 2023**	**Behaald 2024**	**Beoogd 2025**	**Behaald 2025**
Vervoerswijzen				
Tevredenheidscijfer voor fietsen in Groningen	7,1	7,1	7,1	-
Betrouwbaarheid van het openbaar vervoer in Groningen	87,9%	-	85%	88,7%

Toelichting

Indicator en (eventueel) nadere toelichting:
Tevredenheidscijfer voor fietsen in Groningen **Toelichting:** Vanaf 2025 wordt de fietsenquête eens per twee jaar uitgevoerd. Daarom is in 2025 geen nieuw tevredenheidscijfer beschikbaar.

Effect op de directe omgeving	
Herwinnen van de openbare ruimte en zorgen voor voldoende goede fietsparkeervoorzieningen	• De bouw van de nieuwe fietsenstalling aan de Herestraat is gestart. Deze stalling biedt straks ruimte aan ongeveer 600 fietsen en wordt een aantrekkelijke plek om fietsen te parkeren. De openbare ruimte die hierdoor vrijkomt, richten we opnieuw in; • Voor de gekozen toegang tot fietsenstalling Westerhaven hebben we gesprekken gevoerd met pandeigenaren en huurders. Bij het opstellen van de jaarrekening liepen deze gesprekken nog. Na afronding van de gesprekken werken we het ontwerp verder uit. De stalling biedt straks ruimte aan circa 1.000 tot 1.200 fietsen en is vooral bedoeld voor fietsers uit het westen van de stad; • We hebben het onderzoek naar geschikte stallingslocaties in het westelijke deel van de binnenstad (Vismarkt, A-Kerkhof en Brugstraat) afgerond. Ook hebben we de vervolgstappen voor 2026 bepaald;

	• Voor de permanente fietsenstalling Haddingestraat hebben we een ontwerp gekozen met capaciteit voor minimaal 1.000 fietsen; • In de binnenstad hebben we fietsparkeervoorzieningen op straat verbeterd. Zo voegden we een kortparkeervak op de Grote Markt toe en verbeterden we als pilot de zichtbaarheid van fietsvakken in de Oosterstraat en op het Kwinkenplein; • Daarnaast hebben we fietsparkeren afgestemd met organisatoren van evenementen en een telonderzoek uitgevoerd naar de fietsparkeerbehoefte. Deze resultaten gebruiken we als voorbereiding op de aanpak fietsparkeren die we in 2026 opstellen.
Herwinnen van de openbare ruimte door terugbrengen dominantie van geparkeerde auto's in het straatbeeld	• Op 1 april voerden we betaald parkeren in op Bedrijventerrein Oosterhoogebrug. Dit is het eerste bedrijventerrein in de gemeente met een betaald parkeerregime. Sindsdien is de parkeeroverlast aan de Regattaweg en bij de kop van de Timpweg en de Koningsweg afgenomen. De vrijgekomen ruimte kunnen we gebruiken om de Hunzeloop weer zichtbaar terug te brengen in het landschap. Ondernemers geven aan dat zij tevreden zijn: de parkeerdruk daalt en het lage tarief vormt nauwelijks een drempel voor klanten; • In september 2025 heeft de raad besloten om betaald parkeren in te voeren in Villabuurt-Oost; • In oktober 2025 hebben we de voortgang van het pakket parkeermaatregelen met de raad besproken. Daarna heeft de raad bij de behandeling van de Belastingen 2026 besloten om de tarieven van de maatschappelijke vergunning en de bezoekersvergunning te verlagen en enkele voorwaarden aan te passen. We hebben daarbij twee wijzigingen doorgevoerd: de overstap naar een maandsaldo (in plaats van een weeksaldo) en een bredere definitie van maatschappelijke voorzieningen. Alle maatregelen die in 2024 zijn vastgesteld, zijn inmiddels volgens planning en zonder vertraging ingevoerd. De laatste invoering was 1 januari 2026 in Haren; eerder is betaald parkeren bij Stadspark ingevoerd per 1 oktober 2025; • Door de introductie van deelauto's, het afnemen van het autobezit en de invoering van betaald parkeren is de parkeerdruk gedaald en zijn minder parkeerplaatsen nodig. Uit de extra opbrengsten uit betaald parkeren hebben we samen met bewoners en de gebiedsteams extra fietsenrekken en fietsvlonders geplaatst en meer groen aangelegd.
Minder verkeersslachtoffers	• Conform het Uitvoeringsprogramma Lopen, Fietsen en Verkeersveiligheid werkten we aan concrete projecten om het aantal verkeersslachtoffers terug te dringen. We verbeterden onder meer fiets- en voetgangersoversteken bij drukke autoroutes en pakten knelpunten aan in Onnen, Haren, de Oosterparkwijk en op de Prof. Uilkensweg; • We zetten de integrale aanpak voor scholen voort, met als doel dat lopen of fietsen naar school weer de norm wordt. Daarbij werkten we aan betere schoolroutes, een veiligere schoolomgeving en het instellen van schoolstraten; • Verkeerseducatie bleef een belangrijk speerpunt. Via Verkeerswijzer Groningen organiseerden we campagnes, verkeerslessen en andere educatieve activiteiten, gericht op kinderen, jongvolwassenen en ouderen; • We stelden de Verkeersveiligheidsmonitor Gemeente Groningen op. Dit rapport geeft inzicht in trends en ontwikkelingen en helpt om

	beschikbare budgetten gerichter in te zetten, in lijn met het Strategisch Plan Verkeersveiligheid.

Prestatie-indicator(en)	Behaald 2023	Behaald 2024	Beoogd 2025	Behaald 2025
Effect op de directe omgeving				
Bezetting van de P+R terreinen in Groningen:				
• Autoparkeerplaatsen	57%	62%	65%	66,5%
• Fietsparkeervoorzieningen	89%	96%	75%	93%
Tevredenheidscijfer parkeergarages Groningen	7,9	-	8,0	7,8
Aantal kilometers 50 km/uur-weg gewijzigd in 30 km/uur	0,5	6,8	4	7,5

Toelichting

Indicator en (eventueel) nadere toelichting:
Bezetting van de P+R terreinen in Groningen **Toelichting:** In 2024 was de bezetting van de fietsparkeervoorzieningen op de P+R-terreinen gemiddeld 96%. Dat betekent dat de stallingen vaak (bijna) vol waren en niet iedereen haar/zijn fiets altijd kwijt kon. Daarom breiden we in 2026 de fietsparkeerplekken uit op de P+R's. Met extra capaciteit sturen we op een gemiddelde bezetting van 75%.

Slim en Duurzaam	
Voorrang geven aan innovatie en schone vormen van personen- en goederenvervoer	• We hebben laadinfrastructuur in eigen beheer geplaatst en geëxploiteerd via een opdrachtenmodel. Daarmee zijn meer dan 90 nieuwe laadpalen geplaatst en beheren we er nu in totaal meer dan 200; • We zijn een pilot gestart met verlengd privaat laden (laadkabel over de stoep). Deze pilot loopt twee jaar; • We hebben uitvoering gegeven aan het Uitvoeringskader Snellaadinfrastructuur door bedrijven met een bestaande netaansluiting te stimuleren om zelf snellaadpunten te realiseren; • We hebben onderzocht wat netcongestie betekent voor de uitrol van laadinfrastructuur. Op basis daarvan passen we netbewust laden en dynamische tarieven toe op onze laadpalen; • We hebben de voorbereiding voor de nieuwe Visie Laadinfrastructuur Groningen en het uitvoeringsprogramma opgepakt; de vaststelling is doorgeschoven naar 2026; • We hebben op meerdere plekken extra deelmobiliteitshubs ingericht, conform het Uitvoeringsprogramma Hubs. Hiermee stimuleren we het gebruik van deelfietsen en -scooters en verminderen we overlast door fout gestalde voertuigen; • We hebben bewonersgroepen begeleid en (financieel) ondersteund bij autodelen, conform het Uitvoeringsprogramma Deelmobiliteit. Zo is in Drielanden (Lewenborg) een groep gestart met het delen van vier deelauto's; • Er zijn 54 nieuwe elektrische Q-liners ingestroomd. Daardoor is bijna driekwart van de busvloot in Groningen en Drenthe volledig duurzaam en is de toegankelijkheid verbeterd (lagevloerbus); • We hebben de aanpak van reserveerbare laad- en losplekken geëvalueerd. Op basis van de ervaringen hebben we één locatie reserveerbaar gehouden en één locatie omgezet naar niet-reserveerbaar. Ook is onderzocht welke extra locaties geschikt zijn; • We hebben het convenant Schoon en Emissieloos Bouwen ondertekend. Daarnaast hebben we onze aanpak Verduurzaming Bouwlogistiek

	vastgesteld en gepubliceerd en zijn we gestart met het inventariseren bij welke projecten we de doelstellingen direct kunnen toepassen.
Sturen op verkeer (in plaats van faciliteren en geleiden)	• We hebben de focus verlegd van vooral faciliteren naar actief sturen op verkeersstromen. Daarvoor is een verkeersmanagementstrategie ontwikkeld die het Multimodaal Netwerkkader en het Beleidsplan Verkeerslichten vertaalt naar concrete kaders voor gebiedsontwikkeling. We pasten deze strategie toe bij de Gebiedsvisie Corpus den Hoorn Zuid en gebruikten die als basis voor integrale planontwerpen; • Op vier locaties (in Corpus den Hoorn en Paddepoel) hebben we verkeerslichten vervangen door intelligente verkeerslichten (iVRI's). We ontwikkelden ook een monitoringsplan voor de ingebruikname en maakten een werkwijze (Wegbeheerderkader Plus) om beleidsdoelen te vertalen naar concrete verkeerslichtinstellingen.
Het op orde hebben van de datastromen	• We zijn gestart met de digitale verificatie van schoolzones in GEORGE, het landelijke registratiesysteem voor geografische gegevens. Zo kunnen navigatiesystemen automobilisten beter waarschuwen en routeadvies geven bij schoolzones; • We hebben het parkeervakkenbestand op orde gebracht en de aanbesteding voor de scanauto opnieuw gegund aan ARS. Met ARS maken we afspraken om de foutparkeermodule te activeren, zodat we deze in de praktijk kunnen testen voor het handhaven op foutparkeren.
Een leefbare en aantrekkelijke binnenstad door alleen nog maar schone voertuigen toe te staan	• Conform onze visie Ruimte voor zero-emissie stadslogistiek hebben we per 1 april de zero-emissiezone in de binnenstad ingevoerd; • We hebben de handhaving ingericht met ANPR-camera's voor zowel het venstertijdengebied als de zero-emissiezone voor bedrijfs- en vrachtauto's (een ANPR-camera is een camera die kentekens automatisch leest. ANPR staat voor *Automatic Number Plate Recognition*); • We hebben de effecten van het venstertijdengebied op de leefbaarheid van de binnenstad gemonitord en zijn gestart met de evaluatie.

Prestatie-indicator(en)	**Behaald 2023**	**Behaald 2024**	**Beoogd 2025**	**Behaald 2025**
Slim en Duurzaam				
CO_2-uitstoot per reizigerskilometer bus in gram per reizigerskilometer	33,1	-	5	11,7
Aantal openbare laadpunten voor elektrische/waterstof voertuigen				
• Op straat en P+R	750	930	1.110	1.126
• In gemeentelijke parkeergarages	91	112	115	122
Aantal spitsmijdingen per dag	-	2.282	-	-

Toelichting

Indicator en (eventueel) nadere toelichting:
CO_2-uitstoot per reizigerskilometer bus in gram per reizigerskilometer **Toelichting:** De CO_2-uitstoot is 11,7 gram per reizigerskilometer. Daarmee halen we de doelstelling van 5 gram in 2025 niet. Dit komt vooral door twee ontwikkelingen: de levering van 54 elektrische Q-Liners liep vertraging op door leveringsproblemen en vond pas eind 2025 plaats in plaats van begin april 2025, waardoor we in 2025 langer met dieselbussen hebben gereden. Daarnaast zouden in 2025 ook 59 elektrische bussen instromen, maar de oorspronkelijke leverancier kon deze niet leveren. Daarom is de bestelling geannuleerd en zijn bij een andere leverancier nieuwe bussen besteld, die we in 2026 en 2027 verwachten.

Met de bovenstaande indicator(en) wordt de voortgang van de uitvoering van ons beleid gemeten. Indien er geen cijfers beschikbaar zijn voor dat jaar, staat er een streepje. In dat geval wordt de indicator niet jaarlijks gemeten.

Financiën

In dit onderdeel geven wij per deelprogramma een toelichting op de afwijking in de baten en de lasten > 500 duizend euro. Is de totale afwijking op het deelprogramma niveau op de baten en/of de lasten > 500 duizend euro, dan worden de afwijkingen die hieraan ten grondslag liggen op deelprogrammaniveau toegelicht.

Financieel overzicht lasten en baten

01.2 Mobiliteit

Omschrijving (Bedragen x 1.000 euro)	Primitieve begroting	Actuele begroting	Rekening 2025	Verschil
Lasten	48.554	48.819	46.069	2.750
Baten	35.636	36.738	45.843	9.106
Saldo van baten en lasten voor reservemutaties	**12.918**	**12.081**	**226**	**11.855**
Reserve mutaties				
Totaal toevoegingen	0	2.700	2.700	0
Totaal onttrekkingen	0	0	0	0
Saldo van baten en lasten na reservemutaties	**12.918**	**14.781**	**2.926**	**11.855**

Financiële toelichting

1.2: Mobiliteit	Lasten	Baten
Parkeren	3.153	6.939

De baten nemen toe met ca. 6,9 miljoen euro ten opzichte van de begroting. Dit extra resultaat wordt onder meer verklaard door een toename van de opbrengsten uit belparkeren (straatparkeren waarbij met de mobiele telefoon via een app wordt betaald) met 2,3 miljoen euro. Een toename van het aantal parkeerders en een conservatief opgestelde begroting vanwege het nieuwe beleid veroorzaken deze extra opbrengsten ten opzichte van de begroting.

Daarnaast leveren de aanpassingen van de bezoekersvergunningen meer op dan verwacht bij de begroting (0,9 miljoen euro)*. Ook nemen de opbrengsten uit (dag)vergunningen met 0,8 miljoen euro toe, o.a. door uitbreiding van het gebied met betaald parkeren. Tot slot stijgen de opbrengsten door hogere bezoekersaantallen in de parkeergarages (2,7 miljoen euro).

Aan de lastenkant bedraagt het voordeel circa 3,2 miljoen euro. Dit bestaat vooral uit het incidentele voordeel van 2,3 miljoen euro dat ontstaat doordat de lasten worden verhoogd in de begroting al naar gelang de begrote opbrengsten stijgen. Dit terwijl de werkelijke lasten niet stijgen. Daarnaast zien we lagere lasten als gevolg van vertraging in de realisatie van de fietsenstalling aan de zuidzijde van het Hoofdstation (0,4 miljoen euro) en de fietsenstalling aan de Westerhaven (0,1 miljoen euro). Ook is er een voordeel op de kapitaallasten door een nacalculatie van het rente omslag percentage (0,2 miljoen euro).

*Op basis van de meeropbrengsten van de bezoekerspas in 2025 is per 1 januari 2026 het tarief van de bezoekerspas naar beneden bijgesteld.		
Parkeerhandhaving	0	986
In 2025 is het aantal opgelegde naheffingsaanslagen parkeerbelasting aanzienlijk gestegen. Dit wordt met name veroorzaakt door een consistentere inzet van de tweede scanauto. Ook heeft de uitbreiding van de tijden en de gebieden waarin betaald parkeren geldt, hieraan bijgedragen. Uiteindelijk heeft dit geleid tot hogere opbrengsten van circa 1 miljoen euro.		
Nadere wensen Aanpak Ring Zuid	0	693
Het project Aanpak Ring Zuid (ARZ) is inmiddels afgerond. In opdracht van het projectbureau ARZ voeren wij nog een aantal werkzaamheden uit voor de nadere invulling van wensen. Hiervoor hebben we in 2025 bijdragen van Rijkswaterstaat ontvangen. In 2026 worden deze middelen ingezet conform het raadsvoorstel invulling van nadere wensen Aanpak Ring Zuid . In totaal resteert een bedrag van 693 duizend euro.		
Spaarregeling Ringwegen	43	324
Jaarlijks sparen we een bedrag voor verbeteringen aan de westelijke ringweg, een verbinding in de Oosterhamrikzone en de zuidelijke ontsluiting van het stationsgebied. In 2025 zijn uit dit budget structureel middelen gereserveerd voor de dekking van het uitvoeringskrediet insnijding Emmaviaduct en het voorbereidingskrediet gebiedsgerichte ontsluiting Westflank. Eind 2025 resteert een saldo van 367 duizend euro.		
SIF-middelen Binnenstadsprogramma	-1.233	0
Een aantal afgeronde binnenstadsprojecten die onderdeel uitmaken van het uitvoeringsprogramma "Ruimte voor jou" is geactiveerd, ook met terugwerkende kracht. Hiermee gaan inhaalafschrijvingen gepaard die zorgen voor een budgetoverschrijding op dit SIF-budget. Dit betreft onder andere de projecten Kattenbrug en omgeving en het project herinrichting Grote Markt.		
Verkenning station Suikerzijde	425	0
Voor de ontwikkeling van een station in het nieuwe projectgebied de Suikerzijde zijn SIF-middelen beschikbaar gesteld. In 2025 is dit plankostenbudget grotendeels niet besteed, aangezien dit deel van het gebiedsontwikkelingsproject zich nog in de opstartfase bevindt.		
Dynamisch Reisinformatie Systeem (DRIS)	200	0
Het nieuwe busstation bij het Hoofdstation wordt voorzien van een DRIS waardoor de reiziger een actueel overzicht heeft van de aankomst- en vertrektijden van de bus. De totale kosten voor de realisatie van het DRIS bedragen ca. 800 duizend euro. De provincie Groningen financiert driekwart van de totale kosten; het gemeentelijk aandeel bedraagt daarmee 200 duizend euro. In 2025 zijn deze middelen nog niet ingezet omdat de verhuizing van het busstation naar de zuidzijde van het Hoofdstation gepland staat in juni 2026.		
Overige	162	164
De overige afwijkingen tellen op tot een voordeel van 326 duizend euro.		

Risico's en Ontwikkelingen

Voor een totaal overzicht van de risico's en ontwikkelingen, zie Paragraaf 3: Weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Deelprogramma 1.3: Wonen

In het deelprogramma Wonen staat centraal dat we iedereen die in onze gemeente wil (blijven) wonen een plek bieden. We zetten in op voldoende kwalitatief goede, duurzame en betaalbare woningen in een goede en toekomstbestendige woonomgeving. Wij bouwen als gemeente zelf geen woningen.

Daarom sturen wij met wetgeving en beleid op onze doelstellingen en maken wij afspraken met ontwikkelaars en corporaties over hoe we onze ambities gaan realiseren.

Doelen Deelprogramma 1.3: Wonen

Het programma Wonen heeft de volgende doelen (bron: Woonvisie):

1. We willen een ongedeelde gemeente zijn, waarbij iedereen een plek kan vinden;
2. We willen dat voldoende en betaalbare woningen worden gerealiseerd en behouden blijven;
3. We hebben extra aandacht voor de woonbehoeften van ouderen, kwetsbare groepen en groepen met een alternatieve woonwens;
4. We bouwen woningen met aandacht voor kwaliteit van de woon- en leefomgeving;
5. We willen dat woningen duurzaam en zo mogelijk circulair worden gerealiseerd in een klimaatbestendige woonomgeving.

Effectindicator(en)	Behaald 2023	Behaald 2024	Beoogd 2025	Behaald 2025
Zoektijden sociale huurwoning	2,9 jaar	3,1 jaar	2,5 jaar	4,1
Percentage huishoudens tevreden over de prijs-kwaliteitsverhouding van de woning (incl. g/w/e)	-	62%	-	-
Tevredenheidscijfer kwaliteit woning	-	7,5	-	-
Gemiddelde energie-index woningen	1,40	-	1,25	-
Percentage woningen met zonnepanelen.	32%	28%	37%	32%
Totale CO2-uitstoot woningen (kg).	289.000.000	233.900.000	228.000.000	236.900.000

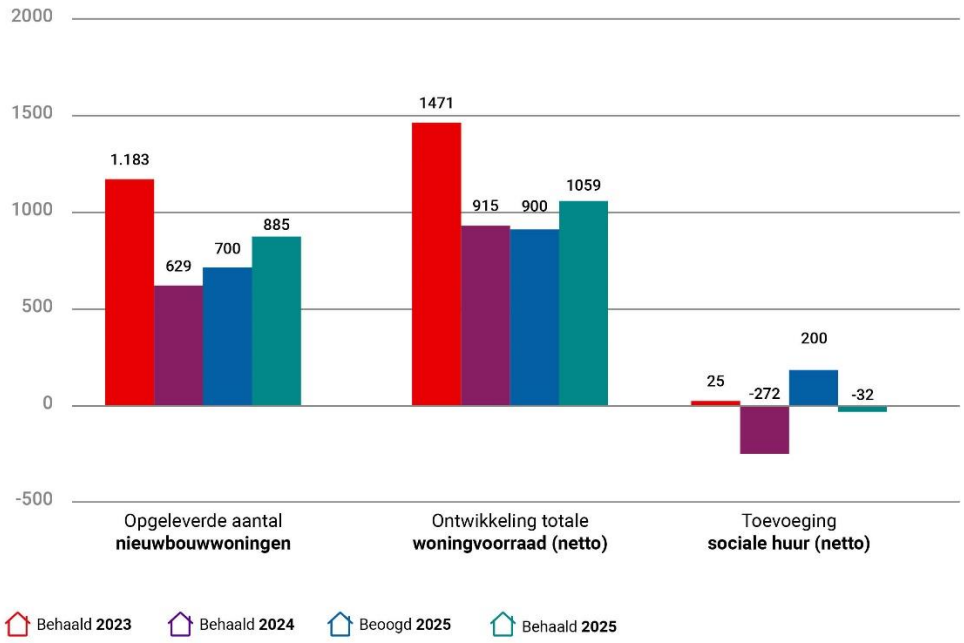

De verklaring voor de toename zoektijden sociale huurwoning in 2025 hangt samen met een combinatie van ontwikkelingen:

- Structureel hoge vraagdruk: het aantal woningzoekenden blijft hoog, waardoor de concurrentie per woning groot is;
- Aanbod groeit, maar onvoldoende en niet altijd passend: er zijn in 2025 meer toewijzingen geweest (o.a. door nieuwbouw), maar deze groei blijft achter bij de vraag en sluit niet altijd aan op de behoefte;

- Beperkte doorstroming: woningen komen minder vaak vrij, waardoor het beschikbare aanbod voor nieuwe woningzoekenden beperkt blijft;
- Indirect effect van urgenten: een deel van de woningen wordt toegewezen aan urgente doelgroepen, wat het aandeel woningen voor het reguliere aanbod verkleint.
- De cijfers van de zoektijden komen van de Regiegroep WoonRuimteVerdeling, een samenwerking tussen de gemeenten en de woningcorporaties.

De overige bovengenoemde cijfers over nieuwbouw en netto ontwikkeling van de woningvoorraad ontvangen we van Onderzoek, Informatie en Statistiek (OIS) van de gemeente Groningen, deze informatie wordt uit de BAG gehaald. De informatie hebben we begin maart 2026 ontvangen.

Met de bovenstaande indicator(en) wordt de voortgang van de uitvoering van ons beleid gemeten. Indien er geen cijfers beschikbaar zijn voor dat jaar, staat er een streepje. In dat geval wordt de indicator niet jaarlijks gemeten.

Relevante beleidsnota's
Het deelprogramma is verder uitgewerkt in de volgende beleidsdocumenten:

Erfgoednota (2017)
Woonvisie Groningen - een thuis voor iedereen (2020)
Aanpak naar CO2 neutraal en aardgasvrij (2022)
Omgevingsvisie Levende Ruimte (2022)
Woondeal (2022)
Woonzorgvisie (2022)
Uitvoeringsagenda wonen en zorg (2023)
Meerjarenprogramma's Stadsontwikkelingen 2023-2026
Actualisatie Routekaart Groningen CO2 neutraal 2035 (2025)
Provinciale omgevingsverordening

Relevante ontwikkelingen

Algemeen
In 2025 is er gewerkt aan het opstellen van het nieuwe volkshuisvestingsplan ‘Bouwen aan Gronings Woongeluk. Het volkshuisvestingsplan is eind december 2025 behandeld door het college en begin 2026 vastgesteld door de Raad. Om te komen tot een goed en gedragen volkshuisvestingsplan is er in 2025 veel aandacht besteed aan participatie. Met het volkshuisvestingsplan werken we aan een versnelling van de woningbouw, het beter benutten van de bestaande woningvoorraad, toekomstbestendige woningen en een Groningen voor iedereen. Het volkshuisvestingsplan (vhvp) is de opvolger van de woonvisie 2020-2025.

Stimuleren en reguleren Woningmarkt

Algemene ontwikkelingen
In 2025 is de woningvoorraad gegroeid met 1.059 woningen. Dit is het resultaat van 885 nieuwbouw, 763 overige toevoegingen, 392 sloop en 197 overige onttrekkingen. Verspreid over de hele gemeente zijn woningen toegevoegd. Het grootste deel van de nieuwbouw betreft huurwoningen, in mindere mate zijn er koopwoningen opgeleverd. We hebben onder andere projecten aangewezen waarbij KoopGarant toegepast wordt. Met Koopgarant helpen we starters en mensen met een middeninkomen om een huis te kopen. Inmiddels is dit toegepast bij woningen op Suikerzijde en URBAN62.

Hoewel we, samen met onze partners, hard werken aan het stimuleren van de woningmarkt, hebben we in Groningen, net als in vele andere gemeenten, te maken met achterblijvende productieaantallen. De Nederlandse bouwsector kampt nog steeds met stijgende prijzen van (bouw)materialen en grondstoffen. Naast grondstoffen en energie is ook arbeid duurder geworden, waardoor woningen minder snel verkocht worden en er later tot start van de bouw wordt over gegaan. Vooralsnog is de vraag naar woningen echter onverminderd groot en blijven we inzetten op het invullen van de bouwopgave.

Sociale huur en middenhuur
In 2025 hebben gemeente, corporaties en huurdersorganisaties nieuwe meerjarige prestatieafspraken opgesteld voor de periode 2026-2030. Deze afspraken sluiten aan bij het volkshuisvestingsplan. In deze jaarrekening wordt teruggekeken op de prestatieafspraken over 2025. In 2025 hebben de woningcorporaties 643 huurwoningen gebouwd; 376 zelfstandige huurwoningen en 267 onzelfstandige wooneenheden voor studenten aan de van Heemskerkstraat. Tevens hebben de corporaties 119 woningen verkocht en 211 woningen gesloopt. Daarnaast zijn aan de Vrydemalaan conform planning 345 tijdelijke wooneenheden uit de verhuur gehaald. Deze worden in 2026 gesloopt. In totaal is de sociale huurvoorraad afgenomen met 32 woningen in 2025. Dit komt vooral door het onttrekken van deze tijdelijke woningen. Met urgentie zijn de huurders van deze tijdelijke woningen aan een nieuwe woning geholpen. De corporaties hebben verder 31 middenhuurwoningen gebouwd en 19 woningen in de middenhuur verkocht. Hiermee is het saldo voor de middenhuur + 12. De nieuwbouw is gerealiseerd in onder andere Helpman, Selwerd, Meerstad, Beijum en Ten Boer. Tevens sturen we bij private ontwikkelingen op het toevoegen van sociale- en middenhuur woningen, op locaties waar dit mogelijk en wenselijk is.

Tegengaan oneigenlijk woninggebruik en bescherming huurders
We informeren inwoners periodiek over de maatregelen, rechten en plichten die voortvloeien uit de Wet goed verhuurderschap (Wgv), de Wet betaalbare huur (Wbh) en de Wet toeristische verhuur. Dit doen we in samenwerking met het Steunpunt Huren. In 2025 is op verzoek van de raad in overleg met het Steunpunt de subsidie voor 2026 verhoogd zodat zij nog meer huurders kunnen ondersteunen. In 2025 wordt het project Wgv/Wbh grotendeels afgerond en wordt het toezicht en de handhaving structureel in de lijn belegd. Het meldpunt voor ongewenst verhuurgedrag ontvangt momenteel gemiddeld twaalf meldingen per maand.

Voortgang wijkvernieuwing
Sinds 2018 werken we met een integrale wijkvernieuwingsaanpak, waarin wonen ook in 2025 centraal stond. Grote herstructureringsprojecten, zoals Beijum-Oost en de Nieuw Indische Buurt, zijn in planvorming en dragen bij aan gemengde en betaalbare wijken. Daarnaast zijn nieuwe woningen opgeleverd, onder meer in de Boraxstraat, Berkenlaan en Borg Selwerd, en zetten we de woningverbetering en verduurzaming voort. Binnen het Nationaal Programma Leefbaarheid en Veiligheid werken we gezamenlijk met onze partners aan het verbeteren van de leefbaarheid in de noordelijke wijken. De Hoogte is sinds 2025 het focusgebied, waar we inzetten op woningtoewijzing, passend wonen en het verhogen van de woonkwaliteit.

Nieuwbouwfestival
Het nieuwbouwfestival vond op 21 november 2025 plaats in het Vesta Woonforum. Dit werd voor de tweede keer georganiseerd door de gemeente Groningen, die als gastheer optrad, in samenwerking met woningcorporaties en makelaars. De gemeente heeft de bezoekers op hoofdlijnen geïnformeerd over de woningbouwlocaties aan de hand van een overzichtskaart en over de wijkvernieuwing. Daarnaast werden bezoekers geïnformeerd over de mogelijkheden van biobased bouwen. Om inzicht te krijgen in afwegingen die mensen maken bij het kiezen van een andere woning en woonomgeving kregen

bezoekers een advies aan de hand de ‘woongeluk enquête’ die ze zelf invulden. Bezoekers konden zich op het festival verder oriënteren op het brede aanbod aan koop- en huurwoningen dat de komende jaren beschikbaar komt en een goed beeld krijgen van de grote gebiedsontwikkelingen zoals De Suikerzijde, Stadshavens, Meerstad en De Nieuwe Held. Daarnaast zijn ook diverse woningbouwprojecten uit de regio gepresenteerd, waaronder projecten uit Leek, Roden en Zuidhorn. De communicatie over het nieuwbouwfestival is dit jaar breder ingestoken, met extra aandacht om ook jongeren te bereiken. Dit had een zichtbaar effect, de opkomst was hoog en het publiek bestond uit een mix van jong en oud. Het festival werd als een groot succes ervaren.

Dorpen
In 2025 hebben we het traject voor woningbouw in de dorpen voortgezet. In Noordlaren en Glimmen hebben we samen met een vertegenwoordiging van de dorpsbewoners de woonbehoefte en de kansrijke locaties in beeld gebracht. Met eigenaren en initiatiefnemers zijn we in gesprek over de verdere uitwerking van deze locaties en de benodigde stappen voor de uitvoering. In Thesinge hadden we in 2024 het ontwikkelkader al afgerond en in 2025 zijn daar belangrijke stappen gezet om dit concreet te maken. Een belangrijke mijlpaal was de aankoop van de boerderij aan de Kerkstraat 1 door de gemeente. Deze aankoop biedt kansen voor herbestemming naar wonen en maakt het mogelijk om het huidige sportveld op een nieuwe, centrale plek in het dorp te realiseren. Voor het oude sportveld zijn we gestart met het opstellen van een stedenbouwkundig programma van eisen voor de nieuwbouw.

Doelgroepen

Woon-zorg
In 2025 is binnen het beleidsveld Doelgroepen gewerkt aan de verdere beleidsmatige inbedding van wonen en zorg. De activiteiten stonden in het teken van de uitvoering van de gemeentelijke visie ‘Wonen mag voor niemand (een) zorg zijn’ en het uitvoeringsprogramma wonen, samenleving en zorg. De inzet was gericht op het versterken van de samenhang tussen huisvesting, zorg en begeleiding, met specifieke aandacht voor ouderen en kwetsbare groepen.

Jongeren en studenten
In 2025 is de Van Heemskerckflat opgeleverd met 263 studentenkamers. Er zijn 34 kamers bijgekomen en het complex is volledig gerenoveerd. Het complex heeft een optopping gekregen, de kamers zijn verruimd en de gemeenschappelijke voorzieningen worden met minder bewoners gedeeld. Daarnaast blijven jongeren en (internationale) studenten een belangrijke doelgroep in de stad. In 2025 is een woningbehoefteonderzoek onder jongeren uitgevoerd. De behoefte aan betaalbare en passende woningen blijft hoog. Om aan hun woonbehoefte te kunnen voldoen wordt - onder andere - gewerkt aan Zernike Campus met ruim 1.500 woningen. Voor ruim 550 woningen hebben we een succesvolle subsidieaanvraag, à 5 miljoen euro, gedaan om onzelfstandige betaalbare woningen verder te ontwikkelen en te realiseren.

Woonwagens
De ontwikkeling van de nieuwe woonwagenlocatie met dertig standplaatsen aan de westzijde van de stad verloopt voortvarend en bevindt zich in de planvormende fase. Dit geldt eveneens voor de zes nieuwe standplaatsen aan de Strinke (Peizerweg) die op de plek komen van het gesloopte buurtcentrum. In samenwerking met Wierden & Borgen wordt gewerkt aan een gedifferentieerd programma met zowel huur- als koopstandplaatsen. Daarnaast is een verkenning gestart naar scenario’s rondom het verkrijgen van hypotheken en de vererving van woonwagenstandplaatsen.

Wonen op water
De gemeente Groningen heeft in 2017 de Watervisie 'Koersen op het water' vastgesteld waarmee Groningen zich sterker als stad aan het water wil presenteren. Onderdeel van de Watervisie is het uitbreiden van wonen op het water. Om hier verdere invulling aan te geven hebben we in 2025 een (beleids)advies opgesteld om te komen tot nieuwe kaders en zijn potentiële locaties benoemd. Meerstad is in beeld als meest kansrijke locatie. In 2026 onderzoeken we samen met het programma Leefbaarheid de haalbaarheid om hier nieuwe ligplaatsen te realiseren. Daarnaast geven we samen met het programma leefbaarheid verdere invulling aan een beleidskader voor wonen op het water.

Hospitaverhuur
Hospitaverhuur zorgt voor het beter benutten van de bestaande woningvoorraad zonder dat de leefbaarheid onder druk komt te staan. Vanwege de positieve uitkomst van de pilot met Hospi Housing willen we hospitaverhuur nu uit de tijdelijkheid halen en vastleggen in het omgevingsplan. Het wijzigen van het omgevingsplan kost echter tijd. De voorbereidingen lopen, maar de aanpassing wordt naar verwachting pas eind 2026 verwerkt. Om in de tussentijd duidelijkheid te bieden, heeft het college door middel van een beleidsregel vastgesteld geen prioriteit te geven aan de handhaving op hospitaverhuur.

Kwaliteit en duurzaamheid

Verduurzaming (bestaande) gebouwde omgeving

Verbetering energielabels woningen
In 2025 is het aandeel woningen met een geldig energielabel A tot en met A++ verder toegenomen ten opzichte van 2024. Tegelijkertijd is het aantal woningen met lagere energielabels (D t/m G) afgenomen[1]. Deze ontwikkeling wijst op een verdere verbetering van de energetische kwaliteit van de woningvoorraad. Zie voor verdere uitwerking paragraaf 2 Klimaat van deze jaarrekening.

Warmtenet
Eerdere jaren werd de verantwoording over de voortgang van het warmtenet hier beschreven, voor de volledigheid benoemen we het warmtenet hier nog steeds. Voor de verantwoording van de warmtenet gerelateerde aspecten echter, wordt eveneens verwezen naar paragraaf 2 Klimaat, in het bijzonder het onderdeel WarmteStad.

Netcongestie
Netcongestie vormt een groeiende belemmering voor onze ambities op het gebied van woningbouw en voorzieningen in wijken en dorpen. De gemeente werkt daarom nauw samen met Enexis en TenneT om het elektriciteitsnet te verzwaren en werkzaamheden onderling af te stemmen. Tegelijkertijd leren we van andere gemeenten, zoals Utrecht, Zwolle en Arnhem. De inzichten uit deze samenwerking nemen we mee in onze aanpak, denk hierbij aan principes rondom het verminderen van netcongestie en samenwerkingsvormen met de netbeheerder. Aangezien de netverzwaring naar verwachting pas rond 2035 is afgerond, zetten we in op een handelingsperspectief voor de tussenliggende periode. We sturen op slimmer gebruik van het bestaande net, onder meer via netbewust bouwen, netcongestiemanagement, lokale opslag en tijdelijke oplossingen.
Voor wijkvernieuwing en woningbouw betekent dit dat we sterker inzetten op het beperken van de energievraag, bijvoorbeeld door passieve (woning)bouw, zodat nieuwe ontwikkelingen beter inpasbaar blijven. Dit is ook opgenomen in het Volkshuisvestingsplan. Voor verdere verantwoording van de netcongestie gerelateerde aspecten wordt verwezen naar paragraaf 2 Klimaat in het bijzonder het onderdeel Netcongestie.

Biobased & circulair (ver)bouwen

In 2025 is gewerkt aan het versterken van kaders, monitoring en lobby voor biobased en circulair bouwen, onder meer via de G40 voor wat betreft de aanpassing van landelijke regelgeving. Daarnaast werk(t)en we stap voor stap toe naar steeds concretere afspraken over het toepassen van biobased en circulair bouwen in zowel nieuwbouw al bestaande woningvoorraad. Zo is “biobased tenzij” opgenomen in de aanbesteding voor aannemers van de particuliere woningvoorraad verduurzaming in het kader van het Volkshuisvestingsfonds in de Noordelijke wijken en zijn duurzaamheidsindicatoren van Het Nieuwe Normaal opgenomen in tenders van het Vastgoedbedrijf en bijvoorbeeld de Haddingestraat parkeergarage locatie. Verder initieerden we samenwerking met kennisinstellingen, corporaties en regiopartners in netwerken en projecten zoals Interreg Circular Trust Building, Vereniging Circulair Groningen Drenthe (VCGD), Building, Building Balance en de Economische Agenda Nij Begun. Met gemeente Hogeland en Provincie Groningen gaven we opdracht aan VCGD om een regionaal bouwprogramma op te stellen ter bevordering en ondersteuning van biobased en circulair bouwen. Tevens hebben we actief bijgedragen aan de voorbereiding en totstandkoming van het Convenant Biobased Bouwen Groningen / Drenthe (“de Bouwvezeldeal”). We hebben vragen van woningcorporaties rond biobased bouwen geïnventariseerd en circulair bouwen is opgenomen in prestatieafspraken 2026–2030. Ook is ingezet op bewustwording via de campagne “Daar zit wat in” over circulariteit en biobased materialen. Tenslotte zijn de ambities voor biobased en circulair opgenomen in het al eerder genoemde Volkshuisvestingsplan, doet gemeente Groningen met de andere (grote) gemeenten mee aan de landelijke Samenwerkingsagenda Toekomstgerichte gebiedsontwikkeling en is er eind 2025 begonnen met het opstellen van een (beleids)kader biobased en circulair bouwen.

Resultaten, activiteiten en prestatie-indicatoren

De resultaten geven aan wat we wilden bereiken. De activiteiten geven aan wat we daarvoor hebben gedaan. De prestatie-indicator(en) meten de voortgang van de resultaten. De opbouw is opgesteld aan de hand van de beleidsvelden stimuleren woningmarkt, doelgroepen en kwaliteit en duurzaamheid, zoals opgenomen in de begroting 2025.

Wat wilden we bereiken (resultaten)	Wat hebben we daarvoor gedaan (activiteiten)
Stimuleren woningmarkt	
Toevoegen van voldoende woningen (gemiddeld 1.500 per jaar tot en met 2030).	Door middel van projectadvisering en de afspraken met de woningcorporaties en het ontwikkelen van (beleids)instrumenten zoals KoopGarant proberen we de verkoop en daarmee bouw van voldoende woningen te stimuleren.
Meer grip op de woningmarkt	In 2025 is het project Wet goed verhuurderschap/Wet betaalbare huur grotendeels afgerond en wordt het toezicht en de handhaving structureel in de lijn (Woontoezicht) belegd. Er wordt periodiek geïnformeerd over de regel met betrekking tot woninggebruik. Daarnaast professionaliseert het Steunpunt Huren verder waardoor meer huurders geholpen kunnen worden.
Toevoegen van netto gemiddeld 200 - 240 sociale huurwoningen.	Per saldo is de netto toevoeging in 2025 niet gelukt, met name door het uit de markt halen van de tijdelijke woningen aan de Vrydemalaan en het slopen van corporatiewoningen zijn de resultaten qua nieuwbouw niet meer zichtbaar. Helaas is deze sloop noodzakelijk om plaats te maken voor de geplande nieuwbouw die nodig is om de nodige toevoegingen te realiseren.

Doelgroepen	
Voldoende woningen voor (zorgbehoevende) ouderen en kwetsbare groepen.	In 2025 is binnen het beleidsveld doelgroepen gewerkt aan de verdere beleidsmatige inbedding van wonen en zorg. Dit gebeurde in het kader van de uitvoering van de gemeentelijke visie 'Wonen mag voor niemand (een) zorg zijn' en het Uitvoeringsprogramma Wonen, Samenleving en Zorg. Samen met woningcorporaties is gewerkt aan de verdere uitwerking van Plan Wel Thuis, een gezamenlijke aanpak gericht op het bevorderen van doorstroming van 55-plussers naar een meer passende woning. Daarnaast liep in 2025 de pilot Beter Anders Wonen in De Wijert, een samenwerking tussen de gemeente en woningcorporaties gericht op het stimuleren van doorstroming van ouderen naar een passende woning. In deze pilot zijn senioren actief benaderd, geïnformeerd en begeleid bij het maken van een verhuisstap. In 2025 hebben binnen deze pilot de eerste verhuizingen plaatsgevonden.
Voldoende huisvesting voor (internationale) studenten en jongeren.	In 2025 is een woningbehoefteonderzoek onder jongeren uitgevoerd. Om aan hun woonbehoefte te kunnen voldoen wordt - onder andere - gewerkt aan Zernike Campus met ruim 1.500 woningen. Daarnaast is in 2025 de Van Heemskerckflat opgeleverd met 263 studentenkamers.

Kwaliteit en duurzaamheid	
We willen duurzame, energie-neutrale woningen	Netbewust, biobased en circulair (ver)bouwen is opgenomen in de meerjarige prestatieafspraken met de woningcorporaties en het nieuwe Volkshuisvestingsplan van Programma Wonen.Tevens brengen we de thema's actief onder de aandacht bij de grote woningbouwlocaties en werken we aan draagvlak voor de onderwerpen binnen en buiten de gemeentelijke organisatie.

Prestatie-indicatoren

Bij deelprogramma 1.3 Wonen hebben we geen prestatie-indicatoren opgenomen.

Financiën

In dit onderdeel geven wij per deelprogramma een toelichting op de afwijking in de baten en de lasten > 500 duizend euro. Is de totale afwijking op het deelprogramma niveau op de baten en/of de lasten > 500 duizend euro, dan worden de afwijkingen die hieraan ten grondslag liggen op deelprogrammaniveau toegelicht.

Financieel overzicht lasten en baten

01.3 Wonen

Omschrijving (Bedragen x 1.000 euro)	Primitieve begroting	Actuele begroting	Rekening 2025	Verschil
Lasten	43.899	54.536	42.329	12.207
Baten	26.361	30.258	30.086	-171
Saldo van baten en lasten voor reservemutaties	**17.538**	**24.278**	**12.242**	**12.036**
Reserve mutaties				
Totaal toevoegingen	600	3.093	3.093	0
Totaal onttrekkingen	32	3.752	3.752	0

Saldo van baten en lasten na reservemutaties	**18.106**	**23.619**	**11.584**	**12.035**

Financiële toelichting

1.3: Wonen	Lasten	Baten
Stadshavens	1.106	0
De gebiedsontwikkeling van de Stadshavens bevindt zich nog in de opstartfase. Vandaar dat in 2025 de kapitaallasten van dit investeringsprogramma lager zijn dan begroot. Conform het raadsbesluit over de samenwerkingsovereenkomst Stadshavens wordt deze incidentele vrijval toegevoegd aan de reserve SIF.		
Meer betaalbare woningen	815	0
Op basis van het initiatiefvoorstel voor de bouw van 2.500 extra betaalbare woningen in de gemeente Groningen heeft de raad extra financiële middelen vrijgemaakt. Voor 2025 gaat het om 900 duizend euro. Om koopwoningen voor inwoners betaalbaar te maken voeren we de regeling KoopGarant Gemeente Groningen uit. Eind 2025 blijven er middelen over omdat de selectie van projecten waarop KoopGarant kan worden toegepast nog loopt. De niet-bestede middelen worden, conform het eerdergenoemde raadsbesluit, toegevoegd aan de bestemmingsreserve Betaalbaar Wonen Fonds. Op deze manier wordt er gespaard, zodat er op termijn meer betaalbare woningen aan de woningvoorraad in Groningen kunnen worden toegevoegd.		
Plankosten Stedelijk Investeringsfonds (SIF)	614	0
Binnen dit deelprogramma zijn SIF-middelen begroot voor plankosten van diverse projecten (ca. 1,5 miljoen euro). Gedurende het jaar zijn uit dit budget middelen gereserveerd voor de ontwikkeling van de Oosterhamrikzone en Niemeyer-locatie. Eind 2025 resteert van de beschikbare middelen circa 0,6 miljoen euro.		
Suikerzijde	-1.499	1.499
Betreft werkzaamheden voor de Suikerzijde BV en de vergoeding hiervoor vanuit de BV.		
Flexwonen	4.495	0
In december 2025 heeft de raad besloten 4,5 miljoen euro in te zetten voor de realisatie van 150 tijdelijke flexwoningen op de locatie Vinkhuizen-Zuid. Hiervoor hebben wij een haalbare businesscase opgesteld. Deze is gebaseerd op een gecombineerde financiering vanuit vier bronnen: de Stimuleringsregeling Flex- en Transformatiewoningen, de doorstroomregeling voor Statushouders, woningcorporatie Patrimonium en een gemeentelijke bijdrage van 4,5 miljoen euro. Deze gemeentelijke middelen zijn gereserveerd in de begroting 2025. In 2025 hebben we deze middelen grotendeels niet ingezet. Voor het jaar 2026 zijn deze middelen opnieuw beschikbaar gesteld door de raad (RB 39514-2025).		
Programma Energie	1.550	0
Voor het programma Energie is in de begroting een incidenteel werkbudget van 3 miljoen euro beschikbaar gesteld. Dit jaar hebben we hiervan circa 1,5 miljoen euro besteed. Door optimale inzet van de toegekende CDOKE-middelen (capaciteit decentrale overheden voor klimaat-en energiebeleid) hebben we de helft van dit werkbudget (1,5 miljoen euro) niet in hoeven te zetten dit jaar. Dit bedrag willen we inzetten als werkbudget voor 2026. Dekking hiervoor kunnen wij namelijk niet vinden in de toegekende subsidie CDOKE-planfinanciering. Deze is alleen voor inzet op personeel.		
Volkshuisvestingsfonds - cofinancieringsbijdrage	492	-344
Vanuit het Volkshuisvestingsfonds is in totaal 10,5 miljoen euro toegekend. Deze middelen zijn bestemd voor het isoleren van woningen van particuliere eigenaren, specifiek gericht op de wijken Paddepoel, Vinkhuizen en Selwerd. In 2024 zijn wij begonnen met de subsidieverstrekking. In 2025 is de uitvoering voortgezet. Van de beschikbare cofinanciering ad 500 duizend euro resteert ultimo 2025 een bedrag van 148 duizend euro. De onderbesteding hangt samen met een geleidelijke opstart van de		

regeling en het tijdsintensieve proces van woningeigenaren begeleiden bij hun aanvraag en uitvoering.		
Realisatiestimulans	0	1.876
De Realisatiestimulans heeft als doel gemeenten financieel te ondersteunen bij het realiseren van betaalbare woningen. De middelen worden via een specifieke uitkering (SPUK) beschikbaar gesteld door het Rijk. De uitkering per woning wordt toegerekend aan en verantwoord in het jaar waarin de bouw van de woning is gestart. In 2026 ontvangen we de middelen op basis van het aantal woningen opgenomen in onze verantwoording over 2025. In 2025 leidt dit tot hogere baten van ca. 1,9 miljoen euro omdat deze regeling pas in november 2025 definitief is vastgesteld en de financiële effecten daarvan niet meer in onze begroting konden worden verwerkt.		
Middelen klimaatakkoord	1.560	-1.560
In 2023 heeft de gemeente Groningen van het Rijk een specifieke uitkering (SPUK) toegekend gekregen voor de tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat -en energiebeleid (CDOKE). Eind 2024 hebben wij binnen deze regeling aanvullend middelen ontvangen voor de planfinanciering. In 2025 zijn wij begonnen met het inzetten van de middelen met als thema planfinanciering aardgasvrij. Wij hebben het ontvangen bedrag voor 2025 volledig begroot, maar minder hierop uitgegeven dan verwacht. Dat komt doordat de capaciteitsopbouw meer tijd kost dan verwacht. Het maken en uitvoeren van wijkenergieplannen kost meer tijd dan verwacht door ontwikkeling van landelijke kaders, afstemming met en besluitvorming door stakeholders. Door deze samenhang is de inzet van planfinancieringsmiddelen vertraagd.		
Energiearmoede	456	-456
In 2022 heeft de gemeente Groningen van het Rijk een specifieke uitkering (SPUK) toegekend gekregen voor de aanpak van energiearmoede. In 2022 en 2023 hebben wij in tranches in totaal 12 miljoen euro ontvangen. Deze middelen mogen wij besteden tot en met 2027. In 2025 verwachtten we van deze middelen 2 miljoen euro te besteden en zijn wij o.m. begonnen met het uitwerken van een regeling voor het waterzijdig inregelen van verwarmingsinstallaties. Deze installaties worden dan zodanig afgesteld dat warm water gelijkmatig wordt verdeeld, wat zorgt voor 10 tot 20% energiebesparing. Het uitwerken van deze regeling duurt langer dan verwacht waardoor wij 456 duizend euro minder hebben besteed dan begroot.		
Bouwleges	670	-742
In 2025 bleef het aantal vergunningaanvragen – ondanks een stijging ten opzichte van 2024 – achter bij de verwachtingen, vooral bij de grotere bouwprojecten. Hierdoor vallen de legesopbrengsten circa 0,74 miljoen euro lager uit. Ten opzichte van een eerdere prognose bleek het tekort uiteindelijk mee te vallen. De terugval in aanvragen hangt sterk samen met de onzekere marktsituatie in de bouwsector, die te maken heeft met stijgende kosten en een tekort aan materialen en personeel. Om beter grip te krijgen op trends en om prognoses betrouwbaarder te maken, laten we momenteel onderzoek uitvoeren.		
Energietarieven en -verbruik maatschappelijk vastgoed	1.444	8
Het voordeel op de energielasten is voor 545 duizend euro te verklaren doordat de definitieve energietarieven lager zijn dan bij het opstellen van de begroting was verwacht. De rest van het voordeel wordt vooral verklaard door een lager elektraverbruik en een lager gasverbruik. Het elektraverbruik is 17% lager dan verwacht. Dit is grotendeels toe te schrijven aan verduurzamingsprojecten, met name het aanbrengen van zonnepanelen. Het gasverbruik is 10% lager dan begroot.		
Overige	504	-452
De overige afwijkingen tellen op tot een voordeel van 52 duizend euro.		

Risico's en Ontwikkelingen

Voor een totaal overzicht van de risico's en ontwikkelingen, zie Paragraaf 3: Weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Programma 2: Leefomgeving en Veiligheid

Het programma Leefomgeving en Veiligheid richt zich op aangename, geborgen en veilige buurten en dorpen. Daar waar het goed toeven is doordat buren prettig met elkaar samenleven en geen overlast veroorzaken, inwoners gezond zijn en niet in aanraking komen met onveilige en ongewenste situaties. Maar ook waar architectuur, inrichting van de openbare ruimte en het onderhoud zorgen voor een buurt en dorp waar het fijn wonen, werken en verblijven is.

We zetten in op een buitenruimte met verblijfskwaliteit door goede inrichting en beheer. Inwoners zetten zich hier in steeds grotere mate voor in door mee te helpen in het maken van een mooiere buurt en het onderhouden ervan. Door dit zoveel mogelijk in gezamenlijkheid te doen, worden sociale structuren sterker en dit vergroot de betrokkenheid bij de buurt. Met deze bijdrage van inwoners en ondernemers zetten we alles op alles om in 2050 een klimaatbestendige gemeente te zijn waarin hittestress en wateroverlast zijn teruggedrongen.
De gevolgen van klimaatverandering raken ook de biodiversiteit. Klimaatverandering, verandering van landgebruik en versnippering van leefgebieden van planten en dieren zijn belangrijke oorzaken. Al decennia neemt wereldwijd de biodiversiteit af. Dat merken we ook in onze leefomgeving. Met andere beheersmaatregelen versterken we de biodiversiteit. De GES (gemeentelijke ecologische structuur) is onze kraamkamer en zorgt voor een robuust netwerk waarbinnen planten en dieren kunnen verblijven en verplaatsen.

Al deze aspecten dragen bij aan de leefkwaliteit zoals deze door inwoners wordt ervaren. Daarin speelt ook het niveau van het beheer en onderhoud van de openbare ruimte een belangrijke rol. Met het regulier en groot onderhoud (onderhoud van wegen, openbare verlichting, bruggen, groen en speelplekken, waar nodig vervangen van versleten voorzieningen) waarborgen we een goed en veilig gebruik van voorzieningen in de openbare ruimte en zorgen we ervoor dat de vastgestelde beheerniveaus worden behaald. Maar beheer biedt ook veel kansen om bij te dragen aan de belangrijke maatschappelijke en gemeentelijke opgaven. We hebben daarom een nieuwe beheerstrategie ontwikkeld: ‘Sturen op Waarden in Groningen’ (SWING) waarmee we invulling geven aan waardengestuurd beheer.
Beheer waarmee bijvoorbeeld de biodiversiteit wordt versterkt, minder fossiele brandstoffen en energie worden gebruikt, dierenwelzijn goed wordt geborgd en de inrichting van de openbare ruimte groener, gezonder en klimaatbestendiger wordt.
Het klimaatbestendig maken van de leefomgeving is een belangrijk onderdeel. Bijdragen aan het oplossen van urgente wateroverlastsituaties is ook een belangrijk aandachtspunt.
Vanuit het Programma water en riolering zetten we, naast de instandhouding van een doelmatig (afval)watersysteem, nadrukkelijk in op maatregelen waarmee we de openbare ruimte aanpassen aan het veranderende klimaat.

Het landelijk gebied in de gemeente Groningen is een gebied waar wordt gewoond en gewerkt. Tevens is het een groot uitloopgebied voor de dorpen en de stad Groningen en een belangrijk leefgebied voor verschillende planten- en diersoorten. In het landelijk gebied komen veel opgaven samen, zoals het verbeteren van de biodiversiteit, het zorgen voor een duurzame drinkwatervoorziening en een goede kwaliteit van oppervlakte- en grondwater. We koesteren en versterken de rijke contrasten in het landschap en werken samen met onze stakeholders aan een duurzaam, leefbaar en toekomstbestendig landschap met een passend landgebruik.

Het programma Leefomgeving en Veiligheid richt zich ook op een verantwoord gebruik van de schaarse grondstoffenstromen die in Groningen vrij komen. Wij analyseren stelselmatig de hele grondstoffenstromenketen en richten onze inspanningen op die plekken waar ze het meeste rendement

opleveren. Inwoners, lokale partijen, kennisinstellingen en bedrijven hebben een belangrijke rol bij het realiseren van de doelen. We focussen op facilitering, communicatie en dialoog zodat in gezamenlijkheid wordt bijgedragen aan het bevorderen van een circulaire economie. Daarnaast zetten we aanbestedingen in om hergebruik te stimuleren. We denken dat dit kan leiden tot het verder brengen van kansrijke productinnovaties en nieuwe vormen van bedrijvigheid en werkgelegenheid. Juist mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt kunnen baat hebben van deze werkgelegenheid om een betekenisvolle rol in de samenleving te spelen.

We investeren flink in onze leefomgeving en de aantrekkingskracht van onze gemeente. Overal wordt gebouwd aan de groei van Groningen. Om in vrijheid te kunnen wonen, werken en leven vormt een veilig Groningen de basis. We willen dat iedereen zich in Groningen thuis voelt. In deze context werken we aan sociale veiligheid; de veiligheid rond sociale relaties en activiteiten, het ondersteunen van veilig samenleven met aandacht voor uitdagingen die zowel 'online' als 'offline' voor ons liggen. Dat doen we zowel lokaal als regionaal. Denk hierbij aan opgaven rond ondermijning, jeugd(overlast), zorg en veiligheid en veilige en leefbare wijken.

Het organiseren van lokale veiligheid is complex. Onze missie om een aantrekkelijk en leefbaar Groningen te realiseren, kunnen we alleen samen met inwoners, politie, handhavers jongerenwerkers en vele andere partijen realiseren. Als gemeente treden we hierin op als regisseur en bevorderen we de samenwerking en afstemming met onze partners. Samen werken we aan een sterke sociale structuur die bijdraagt aan veilige buurten en dorpen. We hebben aandacht voor inwoners of jeugdigen die in een moeilijke (persoonlijke) situatie verkeren en niet beschikken over een sociaal netwerk of professionele hulp nodig hebben. Dit doen we door ons te focussen op een goede balans tussen preventie en repressie.

De nadruk van onze aanpak ligt op preventie, maar als repressie nodig is, dan zetten we daar ook mensen en instrumenten voor in. Dit document is een richtlijn die ons tegelijkertijd ruimte biedt om in de toekomst snel in te spelen op een veranderende wereld.

Deelprogramma's

Het programma Leefomgeving en Veiligheid bestaat uit de volgende deelprogramma's:

- **Kwaliteit leefomgeving**
- **Veiligheid**

Financieel overzicht lasten en baten

02 Leefomgeving en Veiligheid

	Omschrijving (Bedragen x 1.000 euro)	Primitieve begroting 2025	Actuele Begroting 2025	Rekening 2025	Verschil
	Lasten				
02.1	Kwaliteit leefomgeving	134.482	133.887	137.905	-4.018
02.2	Veiligheid	44.622	48.215	48.663	-448
	Totaal	**179.104**	**182.102**	**186.568**	**-4.466**
	Baten				
02.1	Kwaliteit leefomgeving	78.357	78.424	80.074	1.650

02.2	Veiligheid	6.315	7.344	8.604	1.260
	Totaal	**84.672**	**85.768**	**88.678**	**2.910**
	Saldo van baten en lasten voor reservemutaties	-94.432	-96.334	-97.890	1.556
	Reserve mutaties				
	Totaal toevoegingen	30	1.536	2.822	-1.286
	Totaal onttrekkingen	182	182	182	0
	Saldo van baten en lasten na reservemutaties	-94.280	-97.687	-100.530	2.843

Deelprogramma 2.1: Kwaliteit leefomgeving

In dit deelprogramma staat een schone, aantrekkelijke leefomgeving centraal. De leefomgeving is groen en klimaatbestendig, aangenaam om te verblijven en het nodigt uit tot ontmoeting en beweging. Steeds meer inwoners doen in gezamenlijkheid actief mee, bijvoorbeeld bij het vormgeven en beheren van buurten en dorpen. Op deze manier behalen we onze doelstelling om een afvalloze samenleving te worden, waarin scheiden en hergebruik van afval en grondstoffen centraal staat.

Doelen Deelprogramma 2.1: Kwaliteit leefomgeving

Het deelprogramma Kwaliteit leefomgeving heeft de volgende doelen:

1. Onze leefomgeving is voor mens en dier robuust en veerkrachtig;
2. Onze leefomgeving is gezond en veilig;
3. In alles wat we doen in de openbare ruimte staat leefkwaliteit voorop;
4. Wij zijn een circulaire gemeente waar zo weinig mogelijk afval ontstaat, waar we zuinig omgaan met grondstoffen en deze zoveel mogelijk opnieuw gebruiken, zodat we in 2030 afvalvrij zijn.

Doel 1: Onze leefomgeving is voor mens en dier robuust en veerkrachtig;
Doel 2: Onze leefomgeving is gezond en veilig;
Doel 3: In alles wat we doen in de openbare ruimte staat leefkwaliteit voorop.

Effectindicator(en)	Behaald 2023	Behaald 2024	Beoogd 2025	Behaald 2025
• Tevredenheid van inwoners over het onderhoud	-	6,5	-	-
• % van de gemeente dat voldoet aan de vastgestelde BORG-kwaliteitsdoelstelling	92%	93%	90%	-
• % Boomkroonbedekking totale gemeente (trendanalyse)	9%	9%	-	-
• Tevredenheid bereikbaarheid en gebruik grote parken	-	-	7,0	-
• Tevredenheid verblijfskwaliteit openbare ruimte (binnenstad)	-	7,8	7,0	7,2

Toelichting

Indicator en (eventueel) nadere toelichting:
% van de gemeente dat voldoet aan de vastgestelde BORG-kwaliteitsdoelstelling **Toelichting:** In de meest recente BORG-schouw zien we dat het onderdeel Verharding lager heeft gescoord. Dit is te verklaren door vele werkzaamheden aan de ondergrondse infrastructuur (kabels en leidingen) in de openbare ruimte en problematieken met wortelopdruk in bepaalde delen van de stad. Daarnaast zien we dat

door het onderhoud van de wegen op het niveau C (matig) de kwaliteit van wegen op lange termijn verslechtert. Wat het onderdeel schoon betreft hebben de weersomstandigheden van afgelopen zomer ervoor gezorgd dat een aantal aannemers niet konden voldoen aan de kwaliteitsniveaus. Om hier nog beter op te sturen, zijn we overgegaan naar een nieuwe werkwijze met o.a. kortere deadlines en afmeldingen van werkzaamheden met een foto. Daarnaast hebben we extra storingen gehad (nieuwe techniek, elektrische machines) waardoor er minder inzet is geweest.
% Boomkroonbedekking totale gemeente (trendanalyse) **Toelichting:** Onderzoek naar boomkroonbedekking van de totale gemeente in 2022 is uitgevoerd aan de hand van een combinatie van luchtfoto's en puntenwolken (Algemeen Hoogtebestand Nederland, AHN, www.ahn.nl). Een jaarlijkse monitoringscyclus leidt niet tot zichtbare significante veranderingen. Dit onderdeel is dit jaar niet gemeten. Deze meting wordt eens per vier jaar uitgevoerd. De eerstvolgende meting is gepland in 2027.
Tevredenheid bereikbaarheid en gebruik grote parken **Toelichting:** Een panel onderzoek naar de tevredenheid van inwoners ten aanzien van de grote parken/recreatiegebieden in de gemeente Groningen. Dit onderdeel wordt in 2026 gemeten.
Tevredenheid verblijfskwaliteit openbare ruimte (binnenstad) **Toelichting:** Een (panel) onderzoek naar de tevredenheid van inwoners en bezoekers ten aanzien van de verblijfskwaliteit openbare ruimte binnenstad.

Doel 4: Wij zijn een circulaire gemeente waar zo weinig mogelijk afval ontstaat, waar we zuinig omgaan met grondstoffen en deze zoveel mogelijk opnieuw gebruiken, zodat we in 2030 afvalvrij zijn.

Effectindicator(en)	Behaald 2023	Behaald 2024	Beoogd 2025	Behaald 2025
% afval gescheiden ten behoeve van hergebruik	70%	56%	60%	56%
afval gescheiden ten behoeve van nuttige toepassingen	-	13%	15%	13%
Totale % afval gescheiden	-	69%	75%	69%
Kg fijn huishoudelijk restafval per inwoner per jaar	98	97	95	95

Toelichting

Indicator en (eventueel) nadere toelichting:
Totale % afval gescheiden **Toelichting:** Het scheidingspercentage is in 2025 69%, wat lager is dan de beoogde 75% in 2025 De stagnatie wordt veroorzaakt door een daling in de bronscheiding van gft, papier en glas. Dit zien wij ook bij andere gemeenten. Wanneer de totale hoeveelheid afval afneemt, daalt het scheidingspercentage mee. Dat komt doordat er minder gescheiden afval overblijft om in het percentage mee te tellen. Daarnaast hebben we bij het opstellen van onze routekaart rekening gehouden met de realisatie van de Circulariteitshub en een vierde vergistingstoren bij Omrin. Op dit moment lopen beide ontwikkelingen echter vertraging op. In 2029 verwachten wij de opening van de nieuwe scheidingsinstallatie van Omrin. Deze installatie zal naar verwachting bijdragen aan een hoger scheidingspercentage. Wij gaan uit van een toename van circa 5% aan gescheiden afval.
Kg fijn huishoudelijk restafval per inwoner per jaar **Toelichting:** In 2025 hebben we 2 kg minder restafval per inwoner verbrand ten opzichte van 2024, namelijk 95 kg. Deze daling hangt samen met een reeks maatregelen die we nemen op het gebied van afvalpreventie en afvalscheiding. Vorig jaar hebben we bovendien minder gft, papier en glas ingezameld. Dat kan verschillende oorzaken hebben, zoals het droge voorjaar van 2025 en het feit dat steeds meer glazen verpakkingen worden vervangen door verpakkingen van karton of kunststof. Ook in andere gemeenten is te zien dat het volume ingezameld gft, papier en glas blijft dalen.

Op het afvalbrengstation en onze milieustraten zien we juist een stijging van de grondstoffenstromen voor hergebruik. Dit vinden we een positief resultaat, omdat deze stromen in de volgende fase verder worden verwerkt.

Met de bovenstaande indicator(en) wordt de voortgang van de uitvoering van ons beleid gemeten. Indien er geen cijfers beschikbaar zijn voor dat jaar, staat er een streepje. In dat geval wordt de indicator niet jaarlijks gemeten.

Relevante beleidsnota's

Het deelprogramma is verder uitgewerkt in de volgende beleidsdocumenten:

Uitvoeringsagenda Toekomstbestendige landbouw (2025)
Omgevingsprogramma Groennormen (2025)
Landschapskoers Groningen (2025)
Landschapsbiografie (2024)
Actieplan wegverkeerslawaai 2024-2028 gemeente Groningen (2024)
Routekaart Voedsel- en eiwittransitie (2024)
Uitvoeringsagenda Voedsel- en eiwittransitie (2024-2026)
Agenda Landelijk Gebied (2023)
Ontwikkelkader Groningen stad aan de Hunze (2023)
Verslag Luchtkwaliteit (2021)
Nota bodembeheer (2021)
Ontwerpleidraad leefkwaliteit openbare ruimte (2021)
Groenplan Vitamine G (2020)
Uitvoeringsagenda Klimaatbestendig Groningen (2020-2024)
Kadernota bestemmingsplan Buitengebied Haren (2019)
Actualisatie nota 'Bladgoud' (2018)
Erfgoednota (2017)
Actualisatie Stedelijke Ecologische Structuur (2014)
Doelsoortenbeleid (2016)
Sturen op waarden in Groningen (SWING)
Programma water en riolering (2025-2029)
Beheerplan Openbare verlichting Groningen (2016-2025)
Beheerplan openbare verlichting Ten Boer (2016-2025)
Beleidsplan Openbare Verlichting Haren (2016-2025)
Minder afval meer grondstoffen; op weg naar een circulair Groningen (keuzenota) (2021-2025
Routekaart Groningen Afvalvrij 2030
Bomenstructuurvisie-Sterke-Stammen (2014)
Een graf in de stad (2012)

Relevante ontwikkelingen

Leefkwaliteit

Ontwikkelingen klimaat en leefomgeving

Eind 2024 publiceerde het RIVM de VTV-2024 vierjaarlijkse Volksgezondheid Toekomst Verkenning (VTV-2024), waarin veel voorspellingen voor 2050 in delen van Groningen nu al realiteit blijken. Onze inwoners kampen vaker met gezondheidsproblemen, die sterk samenhangen met leefstijl en de kwaliteit van de leefomgeving. Daarom ondertekende Groningen in 2025 het Schone Luchtakkoord, met als doel minimaal 50% gezondheidswinst in 2030 ten opzichte van 2016.

Volgens de Europese weerdienst Copernicus was 2025 het op twee na warmste jaar ooit gemeten, na 2023 en 2024. Uit recente metingen blijkt dat de opwarming van de aarde versnelt. Ook in Nederland stijgt de temperatuur sneller, zoals blijkt uit het KNMI-rapport "De staat van ons klimaat" 2025, met gevolgen zoals snellere zeespiegelstijging en meer extremen zoals droogte, hittegolven, zware neerslag en hoge rivierstanden. Om onze gemeente weerbaarder te maken tegen klimaatverandering en de leefomgeving te verbeteren, hebben we in 2025 gewerkt aan het bestendigen van groen en bomen (zie activiteitentabel).

Toekomstbestendige landbouw
Door klimaatverandering en geopolitieke spanningen wordt lokale, duurzame voedselproductie steeds urgenter. De gemeente Groningen werkt aan toekomstbestendige landbouw waarin bodemverbetering, dierenwelzijn, natuurherstel en een gezond verdienmodel voor boeren centraal staan. In de in 2025 opgestelde uitvoeringsagenda Toekomstbestendige landbouw zetten we in op korte ketens, minder chemische middelen, kringlooplandbouw en meer gewasvariatie.

Groen erfgoed
Een herkenbare stad binnen een Gronings (dorps) landschap draagt sterk bij aan de leefkwaliteit, waarbij het groene erfgoed steeds meer wordt gewaardeerd. Groene parken en zones zijn belangrijk vanwege hun natuurwaarden, maar ook omdat zij bewoners een gevoel van herkomst en verbondenheid met hun leefomgeving geven. Daarom zijn we in 2025 gestart met het beter herkenbaar maken en zorgvuldig beheren van onze parken en het herstel van parklandschappen. Dit doen we in samenwerking met inwoners en verschillende organisaties.

Beheer en onderhoud

Sturen op waarden in Groningen
In maart 2025 heeft de raad de nieuwe beheerstrategie - Sturen op waarden in Groningen - vastgesteld. Afgelopen jaar hebben we verder gewerkt aan de implementatie ervan. Zo hebben we een implementatieplan gemaakt, onderzoek naar meten en monitoren voorbereid en zijn we gestart met een opleiding van medewerkers die betrokken zijn bij het onderwerp biodiversiteit.

Mens dier – relaties
Afgelopen jaar hebben we de nodige maatregelen genomen om het dierenwelzijn in onze gemeente te waarborgen (zie activiteiten en resultaten tabel). Naast de maatregelen die we in de activiteitentabel noemen, hebben we aandacht besteed aan de communicatie op thema's zoals aanschaf en verzorging van huisdieren, de negatieve effecten van het voeren van watervogels en wat mensen kunnen doen als ze een gewond dier zien.

Afval en circulariteit

Burgerberaad en afvalbeleid
In 2025 is het Burgerberaad Groningen Afvalvrij 2030 gehouden. 112 inwoners, die een representatieve afspiegeling vormen van de gemeente Groningen, zijn met elkaar in gesprek gegaan over hoe we blijvend voor minder afval in de gemeente Groningen zorgen. De deelnemers hebben 25 adviezen geformuleerd. Deze adviezen zijn getoetst op effectiviteit, uitvoerbaarheid, betaalbaarheid, geldigheid en draagvlak.
De gemeenteraad heeft besloten dat 10 adviezen direct uitvoerbaar zijn, 13 adviezen dienen nader te worden uitgewerkt en 2 adviezen zijn niet uitvoerbaar. De adviezen die direct uitvoerbaar zijn en die nader dienen te worden uitgewerkt zullen worden opgenomen in de nieuwe Routekaart Groningen

Afvalvrij 2026-2030Na afloop van het burgerberaad is een monitorgroep gevormd met deelnemers. Met deze groep gaan we regelmatig in gesprek om de stand van zaken rond de implementatie van de adviezen te bespreken en om input van de deelnemers op te halen. De nieuwe routekaart zal in 2026 aan de gemeenteraad worden voorgelegd.

Bouwhub 050
In september 2025 hebben we de Bouwhub 050 officieel geopend. De Bouwhub 050 is een gezamenlijk initiatief van Kringloop +, G-ROND, Alfa-college, De Hanze, Coöperatie Suikerbiedt en de Gemeente Groningen. Het is een circulaire broedplaats, die zich richt op het hergebruik van hout en andere bouwmaterialen en een platform biedt waar bedrijven, inwoners, docenten en studenten kunnen samenwerken aan een circulaire keten. In 2026 willen we deze circulaire keten verder uitbouwen en toekomst bestendigen.

Repaircafe
Als gemeente hechten we veel waarde aan het werk van de repaircafés. Repaircafés repareren kapotte spullen samen met inwoners, zodat producten langer meegaan, versterken sociale cohesie en mensen leren hoe ze zelf kunnen repareren. We staan nauw met hen in contact en organiseren regelmatig bijeenkomsten waar repaircafés elkaar ontmoeten, kennis uitwisselen en van elkaars ervaringen leren. Deze samenwerking versterkt hun netwerk én de reparatiecultuur in onze gemeente. Vorig jaar hebben we een subsidieregeling in het leven geroepen waarmee repaircafés 500 euro per jaar kunnen aanvragen voor bijvoorbeeld het huren van ruimte of het aanschaffen van materialen. Inmiddels hebben acht repaircafés hiervan gebruikgemaakt en de subsidie inmiddels ontvangen.

Samenwerking met woningcorporaties
We werkten nauw samen met de woningcorporaties, omdat zij een belangrijke partner waren in het realiseren van een schone en afvalvrije gemeente. Samen richtten we ons op het voorkomen van afval en dumpingen bij grote verhuisbewegingen, zoals bij sloop, nieuwbouw en verbouw. Twee keer per jaar overlegden we met alle corporaties over het thema afval. De huisvuilpassen voor locatiebeheerders functioneerden goed, en per locatie bekeken we hoe bewoners het beste konden worden geïnformeerd en ondersteund. Aan de Vrydemalaan liep een proef met Nijestee, waarbij bewoners gebruik konden maken van afval- en kringloopcontainers.

Resultaten, activiteiten en prestatie-indicatoren

De resultaten geven aan wat we wilden bereiken. De activiteiten geven aan wat we daarvoor hebben gedaan. De prestatie-indicator(en) meten de voortgang van de resultaten. De opbouw is opgesteld aan de hand van de beleidsvelden onderhoud en beheer van de openbare ruimte, afval en leefkwaliteit, zoals opgenomen in de begroting 2025.

Wat wilden we bereiken (resultaten)	Wat hebben we daarvoor gedaan (activiteiten)
Onderhoud en beheer van de openbare ruimte	
We voldoen aan de vastgestelde BORG-kwaliteitsdoelstellingen.	• In de nota Sturen op waarden in Groningen (SWING) die begin 2025 door de raad is vastgesteld, hebben we aangegeven dat we overgaan naar een tweejaarlijks rapporteren. De resultaten van de BORG schouw nemen we in de gemeenterekening 2026 mee.
Behouden en versterken van biodiversiteit.	• De gemeentelijke herindeling heeft geleid tot een groter aantal Gemeentelijke Ecologische Structuur gebieden (GES-gebieden) dat gemonitord moet worden, terwijl het beschikbare budget gelijk blijft. De monitoringssystematiek is hierop aangepast waarbij we uitgaan

	van referentiegebieden die representatief zijn voor alle verschillende natuurtypen die voorkomen in de GES. Deze referentiegebieden worden vervolgens in een cyclus van eens in de vijf jaar gemonitord, waarbij de methodiek gelijk blijft aan voorgaande jaren. Deze aanpak maakt het mogelijk zowel trends in bestaande GES-gebieden als de ecologische kwaliteit van nieuwe gebieden te volgen; • In 2025 zijn met de resultaten en adviezen uit de GES-monitoring beheerplannen opgesteld voor onder andere Oostelijke ringweg, Groene Long, Gravenburg, Kluiverboom, Stuurboord & Bakboordswal, Lewenborg Centrum, Rabenhaupt en Ruischerwaard; • In 2025 zijn verbetermaatregelen voor het beheer van het GES-gebied uitgevoerd bij o.a. Aquamarijnpad; • Binnen het beheer is op verschillende manieren ingezet op het versterken van de biodiversiteit, onder andere door minder maaien, het toepassen van meer faunavriendelijke bomen en beplanting en het plaatsen van insectenhotels.
Veilige, toegankelijke en gebruiksvriendelijke voorzieningen (wegen, riolering, spelen, groen) door uitvoering noodzakelijk groot onderhoud.	• Ook in 2025 hebben we de nodige onderhoud en vervangingen aan onze voorzieningen uitgevoerd conform ons meerjareninvesteringsplan en het programma groot onderhoud.
Borgen van dierenwelzijn	• In 2025 zijn we verdergegaan met het uitvoeren van taken vanuit nota Dierenwelzijn en hebben we de nodige maatregelen genomen om het dierenwelzijn te borgen. Zo hebben we: - het handboek mens-dierrelaties vastgesteld. Hierin is vastgelegd hoe de gemeente omgaat met in het wild levende dieren; - in de Onnerpolder een aanlijnplicht voor honden ingevoerd om de wilde dieren daar te beschermen; - een samenwerkingsverband opgestart tussen de kinderboerderijen van de gemeente om kennis beter te kunnen uitwisselen; - de dierenambulance alle benodigde ontheffingen en uitzonderingen verstrekt, zodat zij altijd overal kunnen rijden en parkeren om hun taken uit te kunnen voeren; - op verschillende locaties paddentrappen geïnstalleerd in de straatkolken, zodat amfibieën die in de kolken vallen hier weer uit kunnen ontsnappen; - ongeveer 6000 huisdierenstickers verspreid waarmee hulpdiensten erop attent worden gemaakt dat er huisdieren aanwezig zijn in huis.

Prestatie-indicator(en)	Behaald 2023	Behaald 2024	Beoogd 2025	Behaald 2025
BOR				
• % van het programma groot onderhoud en vervanging dat is uitgevoerd	104%	95%	90%	90%
• Toename oppervlakte (ha) verharding waar regen- en afvalwater wordt gescheiden.	5	4	6	6
• Aantal gefaciliteerde acties/projecten groen.	350	250	250	- *

*Deze indicator is vervangen door indicator participatie beheer. Groenparticipatie is inmiddels een gemeengoed geworden. Vanuit verschillende plekken binnen onze organisatie ontstaan projecten

waarbij participatie een essentiële rol speelt. Omdat het aantal projecten stijgt en het monitoren vanuit verschillende plekken lastig is, houden we niet meer bij om hoeveel projecten per jaar het gaat.

Afval	
Preventie, het voorkomen van (zwerf)afval, stimuleren van hergebruik en bewustwording.	• We hebben repaircafe's gepromoot via onze communicatiekanalen (Website, nieuwsbrief, social media). Daarnaast hebben we een bijeenkomst georganiseerd voor alle repaircafe's over o.a. subsidies die we eind 2025 aan repaircafe's hebben verstrekt. Daarnaast zijn er inzamelbakken aan beide afvalbrenstations en milieustraten geplaatst zodat gereedschappen een tweede leven kunnen krijgen via Stichting Gered Gereedschap; • Menstruatieproducten: We hebben het online en fysiek campagne 'Ongesteld duurzaam doen' gelanceerd. Er zijn meer dan 1100 producten zijn aan inwoners gegeven. Ook waren we aanwezig op evenementen om aandacht voor herbruikbare menstruatieproducten te krijgen; • Voedselverspilling: We hebben tijdens de Keiweek ruim 4500 eetmaatjes en 4500 'eerst-op-tape'-rolletjes met informatie uitgedeeld aan eerstejaarsstudenten. In de Verspillingsvrije Week konden inwoners deze keukenhulpjes op 17 locaties ophalen, waar zo'n 700 mensen op afkwamen. In april stond Afvalvrijdag in het teken van voedselverspilling en gingen we hierover in gesprek met inwoners; • Reparatie: we hebben een samenwerking met Forum Groningen en Textielhub opgezet, waardoor inwoners elke donderdagavond hun kleding kunnen repareren samen met reparateurs. In de maanden okt-dec zijn 76 kledingstukken gerepareerd. Deelnemers zijn positief (Tevredenheid: 4,8/5 uit 44 respondenten); • Community. We hebben de community rondom duurzame kleding uitgebreid, acties en evenementen georganiseerd en ondersteund; • Tof vuil: – We werkten samen met woningcorporaties om grofvuil te voorkomen en om hergebruik van meubels te stimuleren; – We stimuleerden het gebruik van weggeeftafels bij milieustraten via de website Groningen Afvalvrij en door flyers aan inwoners te verspreiden. • Textiel. We startten het Europese project Youngspace, waarin jongeren werden betrokken bij het beleid rondom grondstoffenhergebruik; • Delen en lenen. We deden vooronderzoek naar kansen via het landelijke netwerk van andere gemeenten; • Zwerfafval: We voerden een proef uit met een nieuwe sticker op ondergrondse containers om dumpingen tegen te gaan, en we realiseerden een pilot met statiegeldbakken in het centrum; • *Groningen Schoon Dankzij mij* - De algehele facilitering van inwoners die zwerfvuil willen opruimen; - Jaarlijkse participatieproject Grunn Schoon georganiseerd. Er hebben 160 teams aan deelgenomen, dat zijn circa 6.000 inwoners; - Ook hebben we op 16 verschillende scholen educatielessen gegeven. Samen met leerlingen hebben we onder andere insectenhotels, voederkopjes en schepnetjes van afgedankt materiaal gemaakt;

	- We hebben 20 Peuk in de Pocket acties georganiseerd; - Daarnaast hebben we 25 reguliere milieustraten, 13 keer een milieustraat gefaciliteerd rondom oud en nieuw en oktober, november en december werd een langdurige milieustraat georganiseerd aan de Vrydemalaan, in samenwerking met de woningcorporatie vanwege de sloop van woningen op die locatie.
Inzameling, meer afvalstromen zuiver gescheiden inzamelen. Minder vervuiling in het huishoudelijk afval.	• De voorzieningen voor bronscheiding zijn uitgebreid met 18 containers, waarvan 11 voor papier, 5 glas en 2 textiel; • Het onderzoek voor het plaatsen van papiermini's in Paddepoel en Selwerd is afgerond. Uitvoering vindt in 2026 plaats; • Daarnaast zijn er inzamelbakken aan beide afvalbrenstations en milieustraten geplaatst om gereedschappen een tweede leven geven door de Stichting Gered Gereedschap.
Het aanjagen van een circulaire economie door het bevorderen van regionale hoogwaardige verwerking van de ingezamelde grondstofstromen.	• We werkten verder aan de voorbereiding van de bouw van de circulariteitshub. Dit leidde onder andere tot een aangepast Programma van Eisen; • De Bouwhub 050 is in september 2025 officieel geopend; • De Grunneger Spiekerboks (100% circulaire spijkerbroek) ontwikkeld in de Textielhub is in 2025 officieel gelanceerd; • Luierafval: We stimuleerden vroege zindelijkheid met de campagne *Je bent niet zomaar zindelijk*, ondersteund met informatie en e-learners via zomaarzindelijk.nl en partners zoals GGD, SKSG en Zomaar Zindelijk. We startten pilots voor wasbare luiers bij o.a. UMCG, Martini Ziekenhuis en Monkey Donkey Speelhuis; • Bij kraamzorg, verloskundigen, scholen en consultatiebureaus plaatsten we informatieve zuilen met een pop met wasbare luier, aangevuld met flyers en online informatie. Met het Alfa College ontwikkelden we een lesprogramma over duurzaam luiergebruik. De Gouden Luier ging naar kraamzorgorganisatie Groene Kruis, als eerste in de regio die met wasbare luiers werkte.
Communicatie, inwoners informeren en motiveren in relatie tot afval scheiden, grondstofhergebruik en circulariteit.	• We hebben 11 afvalvrijdagen op locatie georganiseerd en 1 digitaal; • Alle vuilniswagens zijn voorzien van nieuwe stickers in stijl van Groningen Afvalvrij; • We lanceerden in mei de nieuwe afvalapp, die eind 2025 in totaal 25.666 keer was gedownload. De informatiepagina over de app werd sinds de lancering door 95.000 bezoekers bekeken; • We hebben in 2025 een uitgebreide communicatiecampagne rondom het burgerberaad Groningen Afvalvrij gelanceerd; • Er is een communicatiecampagne rondom de grondstoffencatalogus geweest, waarbij we hebben geadverteerd via GIC.nl; • Ook hebben we een communicatiecampagne opgezet samen met overkoepelende studentenvereniging Contractus over afvalpreventie.
Inzicht krijgen in de benodigde data om onze indicatoren te verbeteren en te sturen.	In 2025 hebben we meegedaan aan de Landelijk Benchmark huishoudelijk afval over het jaar 2024.

Prestatie-indicator(en)	Behaald 2023	Behaald 2024	Beoogd 2025	Behaald 2025
Afval				
• Aantal nieuwe containers voor papier, glas en textiel	47	29	12	18
• Aantal uitgevoerde communicatiecampagnes	6	6	5	7
• Aantal deelnemers actief in het kader van Groningen schoon dankzij mij	-	29.875	28.000	36.525

Leefkwaliteit	
Onze leefomgeving is voor mens en dier robuust en veerkrachtig	
Groningen is klimaatbestendig in 2050	• We hebben samen met partners uitvoering gegeven aan de uitvoeringsagenda klimaatbestendig Groningen; • We hebben het omgevingsprogramma Groennormen vastgesteld; • We hebben samen met woningbouwcorporaties en Stichting Straatboer (een stichting die tuinen van sociale huurwoningen vergroent) een actie uitgevoerd om minimaal 75 voortuinen te vergroenen.
We krijgen meer, beter en bereikbaarder groen	• We hebben een ontwerp bomenplan vastgesteld; • We zijn gestart met het uitwerken van het initiatiefvoorstel Geef natuur een stem; • We hebben samen met natuurorganisaties een samenwerkingsagenda vastgesteld; • We hebben gewerkt aan de Toekomstagenda Stadspark. Tevens werken we aan een schetsontwerp voor de voormalige drafbaan, waarbij de focus ligt op het geschikt maken van de drafbaan voor top-acts; • We hebben uitvoering gegeven aan het uitvoeringsplan Groen van het Groenplan Vitamine G.
Landschappelijke waarden borgen en herstellen	• We hebben de landschapskoers Groningen vastgesteld. Landschapskoers en landschapsbiografie vormen een bouwsteen voor de Omgevingsvisie; • We zijn gestart met de voorbereidingen voor de herinrichting van het Hunzeboordpark. We zijn gestart met de planvorming voor Driebond aan de Hunze, Hooge Hunze en de Hunzetoren; allemaal gericht op het herstellen van de Hunzeloop; • We hebben uitvoering gegeven aan de Uitvoeringsagenda van het Landschapsconvenant.
Onze leefomgeving is gezond en veilig	
Duurzaam, gezond en toegankelijk voedsel voor iedereen	• We voerden de activiteiten uit de uitvoeringsagenda voedsel- en eiwittransitie uit. We faciliteerden van activiteiten in buurthuizen en op scholen, werkten aan een korte-ketenvoorziening, en ontwikkelden samen met andere gemeenten aan een meetinstrument voor de voedselomgeving; • De gemeente is initiatiefnemer van het convenant gezond eten uit de omgeving. Meer dan dertig organisaties tekenden dit convenant voor een gezonder en duurzamer voedselsysteem; • De uitvoeringsagenda toekomstbestendige landbouw is vastgesteld.
Verbeteren van de toegankelijkheid	We werken samen met de Werkgroep Toegankelijk Groningen om het VN-verdrag Handicap toe te passen in de gemeente. Zij geven gevraagd en ongevraagd advies over (openbare ruimte) projecten van de gemeente.
Verbeteren van de kwaliteit van bodem, water, lucht, licht en geluid	• We hebben diverse geluidsaneringsprojecten uitgevoerd; • We monitoren geluid bij evenementen;

	• We hebben een verkeersmodel opgebouwd waarmee we in 2026 de basisgeluidemissie vastleggen; • We hebben bodemonderzoek gedaan naar de aanwezigheid van PFAS in de bodem van de gehele gemeente en diffuus lood in de bodem van de voormalige gemeenten Haren en Ten Boer. In 2026 ronden we beide onderzoeken af; • We hebben onze samenwerking in de waterketen verstevigd en afgesproken dat we in 2026 een visie en programma Waterpas opstellen; • We hebben het landelijke Schone Luchtakkoord ondertekend gericht op een gezondheidswinst van minimaal 50 procent in 2030 ten opzichte van 2016.
Samen met onze inwoners werken aan een gezonde, fijne Leefomgeving	• We hebben onze bewoners betrokken bij groen en klimaat door o.a. deelname aan het NK Tegelwippen, uitingen via Duurzaam Groningen, Steenbreek in Hoogkerk; • We organiseerden samen met Operatie Steenbreek de 10e nationale Groendag in Groningen; • Twee projectleiders groenparticipatie hebben verschillende groeninitiatieven opgezet en uitgevoerd. Naast communicatie, nieuwe samenwerkingen en voorlichting/ educatie, is o.a. gewerkt aan: – Radiumpark; ophalen van input van inwoners; – Inplanten van boomspiegels in Vinkhuizen (Jadestraat); – Aanleg boomgaard in Beijum; – Wijkgroenagenda Korrewegwijk en de Hoogte.
In alles wat we doen in de openbare ruimte staat leefkwaliteit voorop	
Een openbare ruimte waar meer ruimte is voor groen, sporten, spelen en ontmoeten	• In het kader van het Uitvoeringsprogramma Ontwerpleidraad leefkwaliteit 2025-2027 is bijgedragen aan de planvorming en herinrichting van de Onnemaheerd en de Veldspaatstraat. Voor de Friesestraatweg, Prinsesseweg en Zonnelaan/Winkelcentrum Paddepoel is gestart met de planvorming; • De Springervijver (Stadspark) is geschikt gemaakt en in gebruik genomen als zwemvijver; • We hebben internationaal kennis opgehaald en gedeeld op over participatie in de openbare ruimte. Tijdens Lets Gro organiseerden we een lezing en workshop over tactical urbanism in Barcelona. We organiseerden een Urban Living Lab in Groningen voor de deelnemende steden van UrbCitizenPower. Hier ging het over de Ontwerpleidraad, placemaking en over participatie; • Samen met de nutsbedrijven is een pilot gestart om alle strategische opgaven van gemeente en nutsbedrijven te bundelen op een digitale kaart. Hiervoor gebruiken we het landelijke platform Infraplannen. Dit instrument moet ons helpen om integraal te kunnen programmeren.
Erfgoed draagt bij aan de kwaliteit en leefbaarheid van onze gemeente, nu en straks	• Open Monumentendag met als thema de 'kunst van het kijken' werd druk bezocht en hoog gewaardeerd. De focus lag op architectuur (bouwstijlen en kleurstelling); • Er zijn vijf nieuwe monumenten aangewezen waaronder het Helperbad; • Archeologische opgravingen bij het Hoofdstation brachten het kasteel van Alva aan het licht, in Haren werd onder grote belangstelling een ijzertijdnederzetting opgegraven en in de nieuwe Held werden nieuwe vindplaatsen ontdekt.

Prestatie-indicator(en)	Behaald 2023	Behaald 2024	Beoogd 2025	Behaald 2025
Leefkwaliteit				
% urgente wateroverlast- en hittestresslocaties aangepakt	4%	2%	20%	4%
Boombalans	+1.319	+1.422	+1.000	833
Oppervlakte m2 groene daken gesubsidieerd	10.800	6.072	10.800	6.933
Groene regelingen - Aantal aangelegde geveltuinen sinds projectstart	3.785	3.932	3.900	4.049
Mate biodiversiteit onderzochte gebieden (bestaand)	Gedaald	Gelijk gebleven	Gelijk gebleven	Toegenomen

Toelichting

Indicator en (eventueel) nadere toelichting:
% urgente wateroverlast- en hittestresslocaties aangepakt **Toelichting:** Urgente wateroverlast- en hittestresslocaties zijn gedefinieerd in de Uitvoeringsagenda 'Klimaatbestendig Groningen 2020-2024. De indicator is in 2021 opgesteld op basis van specifieke urgente hittestress en wateroverlastlocaties. Uitgaande van een doorlooptijd van vier jaar van de uitvoeringsagenda zou jaarlijks 25% van de locaties aangepakt moeten worden. Om de oorzaken van wateroverlast beter te kunnen duiden, is de afgelopen jaren uitgebreid onderzoek uitgevoerd. Hierbij zijn ook oplossingsrichtingen in kaart gebracht. Uit dit onderzoek is gebleken dat maatregelen veelal niet op de specifieke plek, maar in grotere gebieden toegepast moeten worden om het probleem op te lossen. Het gebied beslaat ongeveer 1/3 van het bebouwde gebied in de gemeente. Daarmee is de opgave in beoogde doorlooptijd en financiering aangepast. Het percentage van aangepakte locaties is daarom aanzienlijk lager dan destijds werd verwacht bij het opzetten van deze indicator. Deze constatering nemen we mee in de herijking van de Uitvoeringsagenda Klimaatbestendig Groningen in 2026. In 2021 zijn in totaal 126 locaties als urgent gedefinieerd, waarvan er 102 zijn gelegen in de openbare ruimte. Daarvan moeten 51 locaties in de openbare ruimte nog worden opgepakt. Voor 34 van deze locaties zijn in 2025 onderzoeken uitgevoerd, ontwerpen gemaakt en voorbereidingen voor de uitvoering gestart. Uitvoering staat gepland in 2026 en 2027. Met deze investering liggen we weer op koers in het verhelpen van wateroverlastlocaties.
Boombalans **Toelichting:** Over de periode 2021-2025 was de doelstelling om 5.000 nieuwe bomen te planten. Over deze periode zijn 5.495 bomen geplant (2021: 1346; 2022:575; 2023: 1319; 2024: 1422; 2025: 833). De doelstelling is dus ruimschoots gehaald.
Oppervlakte m2 groene daken gesubsidieerd **Toelichting:** Met de uitbreiding van de groene daken subsidie naar een klimaatsubsidie in 2022 Is de bijdrage verspreid over de verschillende klimaatadaptieve maatregelen. Zo heeft er 6550 m 2 verharding plaatsgemaakt voor groen, is 20.000 m 2 dakoppervlak afgekoppeld en 760 m 2 groene gevels toegevoegd, 21m 3 waterberging gerealiseerd en 140 bomen aangeplant met behulp van de subsidie.
Mate biodiversiteit onderzochte gebieden (bestaand) **Toelichting:** In 2025 is de biodiversiteit in acht gebieden vergeleken met het vorige monitoringsmoment. Hieruit is gebleken dat de optelsom van alle aanwezige doelsoorten in de acht gebieden is toegenomen. Uit de optelsom van alle soorten die in de acht gebieden voorkomen is ook gebleken dat hier een toename is ten opzichte van het vorige meetmoment.

Met de bovenstaande indicator(en) wordt de voortgang van de uitvoering van ons beleid gemeten. Indien er geen cijfers beschikbaar zijn voor dat jaar, staat er een streepje. In dat geval wordt de indicator niet jaarlijks gemeten.

Financiën

In dit onderdeel geven wij per deelprogramma een toelichting op de afwijking in de baten en de lasten > 500 duizend euro. Is de totale afwijking op het deelprogramma niveau op de baten en/of de lasten > 500 duizend euro, dan worden de afwijkingen die hieraan ten grondslag liggen op deelprogrammaniveau toegelicht.

Financieel overzicht lasten en baten

02.1 Kwaliteit leefomgeving

Omschrijving (Bedragen x 1.000 euro)	Primitieve begroting	Actuele begroting	Rekening 2025	Verschil
Lasten	134.482	133.887	137.905	-4.018
Baten	78.357	78.425	80.074	1.649
Saldo van baten en lasten voor reservemutaties	**56.125**	**55.463**	**57.831**	**-2.369**
Reserve mutaties				
Totaal toevoegingen	30	1.536	1.536	0
Totaal onttrekkingen	182	182	182	0
Saldo van baten en lasten na reservemutaties	**55.973**	**56.816**	**59.185**	**-2.369**

Financiële toelichting

2.1: Kwaliteit leefomgeving	Lasten	Baten
Rioolheffing	-450	458
In 2025 bedraagt het resultaat op de rioolheffing vóór dotatie aan de voorziening ca. 1,3 miljoen euro voordelig. Dit voordelige resultaat is voor 0,8 miljoen euro gedoteerd aan de voorziening Riolering baggerprojecten en voor 0,5 miljoen euro aan de voorziening Rioolheffing. Hieronder worden de belangrijkste afwijkingen toegelicht. *Lasten (N 0,5 miljoen euro)* • een deel van de geplande baggerwerkzaamheden in 2025 hebben we niet kunnen uitvoeren in 2025. Dit wordt onder meer veroorzaakt door een langer broedseizoen, noodzakelijke werkzaamheden voor het ecologisch beheer en opgetreden vorstperiodes. Dit leidt tot een voordelig resultaat van ca. 0,8 miljoen euro dat is gedoteerd aan de voorziening Riolering baggerprojecten (geen afwijking); • hogere lasten door de dotatie van het resultaat op de rioolheffing aan de voorziening Rioolheffing (N 0,5 miljoen euro). *Baten (V 0,5 miljoen euro)* De hogere baten bestaan vooral uit hogere opbrengsten uit de rioolheffing met name als gevolg van extra aansluitingen uit voorgaande jaren.		
Afvalstoffenheffing	8	-287
In 2025 bedraagt het resultaat op de afvalstoffenheffing vóór onttrekking aan de voorziening ca. 1,1 miljoen euro nadelig. Dit nadelige resultaat is		

onttrokken aan de voorziening Afvalstoffenheffing. Hieronder worden de belangrijkste afwijkingen toegelicht. *Lasten (V 8 duizend euro)* • hogere lasten door het vervroegd afschrijven van vier niet-functionerende retrofit waterstofvoertuigen (N 0,4 miljoen euro); • hogere vuilverwerkingslasten bij de overige afvalstromen (N 0,3 miljoen euro); • hogere lasten voor personeel en onderhoud materieel (N 0,4 miljoen euro); • lagere lasten door de onttrekking van het resultaat op de afvalstoffenheffing van 1,0 miljoen euro (V 1,1 miljoen euro). *Baten (N 0,3 miljoen euro)* De opbrengsten bestaan enerzijds uit hogere opbrengsten afvalstoffenheffing uit oude jaren. Daarnaast zijn er lagere opbrengsten, met name door de oninbaarheid van aanslagen afvalstoffenheffing uit oude jaren. Per saldo leidt dit tot een nadeel van ca. 0,3 miljoen euro. De baten en lasten zijn niet in evenwicht omdat een deel van de kosten op andere programma's verantwoord wordt.		
Groen- en speelvoorzieningen	-984	72
De overschrijding op de lasten wordt grotendeels veroorzaakt door extra groenonderhoud bij de ingebruikname van het Zuiderplantsoen. Deze extra kosten konden niet meer worden verhaald bij het project Aanpak Ring Zuid (N 0,5 miljoen euro). Daarnaast waren er een aantal kleinere overschrijdingen waaronder de meerkosten van aannemers voor het herstel van stormschades (N 0,1 miljoen euro) en niet-begrote lasten voor spaarverlof (N 0,1 miljoen euro).		
Wegen	-797	903
De hogere baten bestaan uit niet-begrote vergoedingen van extra degeneratiekosten. Dit zijn kosten die wij in rekening hebben gebracht bij partijen voor het herstel en de verminderde levensduur van straatwerk na graafwerkzaamheden, zoals bij het leggen van kabels of leidingen. Deze extra werkzaamheden brengen ook meerkosten met zich mee (N 0,5 miljoen euro), vooral bestaande uit niet-begrote loonkosten. Overige hogere lasten bestaan o.m. uit een niet-begrote vergoeding aan Prorail voor werkzaamheden aan de spoorwegovergang Peizerweg en extra kosten voor afzettingen, wegmarkeringen, borden en constructies.		
Kunstwerken en water	-542	119
Voor het onderhoud van kunstwerken (bruggen, kademuren e.d.) waren er in 2025 drie belangrijke oorzaken die de hogere lasten verklaren. Ten eerste zijn de werkzaamheden in omvang toegenomen. Ook zijn de werkzaamheden complexer geworden. Tot slot zijn de prijzen gestegen. Een groot deel van de extra kosten komt door verkeersafzettingen en omleidingen waar vooraf geen rekening mee is gehouden, bijvoorbeeld bij de Herebrug.		
Verkeersvoorzieningen	-288	360
De hogere lasten worden onder meer veroorzaakt door extra reparatiewerkzaamheden aan lichtmasten. Deze overschrijding wordt deels gedempt door het versneld verledden van de openbare verlichting. Hiertegenover staan extra opbrengsten van verzekeringsuitkeringen voor schades aan lichtmasten.		
Inzamelen bedrijfsafval	-649	-409

De overschrijding op de lasten wordt onder meer veroorzaakt door het vervroegd afschrijven van niet-functionerende retrofit waterstofvoertuigen (N 0,2 miljoen euro). Ook waren er hogere personeelskosten (N 0,2 miljoen euro). De lagere baten worden onder meer verklaard door het beëindigen van het contract met de gemeente Het Hogeland voor GFT op afroep. Daarnaast zijn er minder opbrengsten uit het contract met de Combinatie Herepoort in verband de afronding van de Aanpak Ring Zuid.		
Begraven	-677	12
De hogere lasten worden vooral veroorzaakt door het op peil brengen van de voorziening afkoop onderhoud begraven. In 2025 is een extra dotatie van 525 duizend euro aan deze voorziening gedaan omdat de werkelijke loon- en prijsstijging hoger lag dan begroot. Daarnaast zijn er meer kosten gemaakt voor uitbesteding van het beheer en onderhoud van begraafplaatsen omdat er sprake is van onderbezetting bij het personeel.		
GEO	984	-11
In 2025 zijn extra doorbelastingen gerealiseerd voor het gebruik van GEO-data naar de directies in het ruimtelijk domein door extra vraag naar GEO-data. Nader onderzocht wordt in hoeverre dit mogelijk structureel is. Daarnaast is sterk gestuurd op de inzet van personeel. In 2025 ontstaat binnen dit deelprogramma mede door deze ontwikkelingen een voordeel van ca. 1 miljoen euro.		
Overige	-623	432
De overige afwijkingen tellen op tot een nadeel van 191 duizend euro.		

Risico's en Ontwikkelingen

Voor een totaal overzicht van de risico's en ontwikkelingen, zie Paragraaf 3: Weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Deelprogramma 2.2: Veiligheid

Onze missie is een aantrekkelijk Groningen waar inwoners en bezoekers zich welkom, thuis en veilig voelen. Een Groningen dat in staat is om de huidige en opkomende veiligheidsproblematiek het hoofd te bieden. Een gemeente met minder overlast en criminaliteit. We werken met een aanpak waarbij we de balans vinden tussen preventie, zorg en repressie. We zien het als onze opdracht om samen met onze partners te zorgen voor een veilig Groningen. Met het werken aan veiligheid dragen we bij aan de doelstellingen zoals beschreven in het beleidskader Veiligheid 2025-2028.

Doelen Deelprogramma 2.2: Veiligheid

Het deelprogramma Veiligheid heeft de volgende doelen:

1. Ondermijning pakken we aan en voorkomen we waar mogelijk, zowel lokaal als regionaal;
2. We bieden onze jeugd perspectief en stellen grenzen waar dat nodig is;
3. We streven ernaar een sluitend vangnet te realiseren voor mensen met onbegrepen en risicovol gedrag;
4. We zetten een gerichte aanpak op om proactief te kunnen handelen bij signalen van polarisatie en radicalisering;
5. We creëren veilige en leefbare wijken door overlast en criminaliteit te verminderen;
6. We maken Groningen digitaal veiliger;
7. We hebben extra aandacht voor kwetsbare doelgroepen;
8. We werken informatiegestuurd;
9. We verhogen de effectiviteit en veiligheid bij optreden van politie en boa's;

10. De brandweerzorg, rampenbestrijding, crisisbeheersing en de geneeskundige zorg zijn goed op orde.

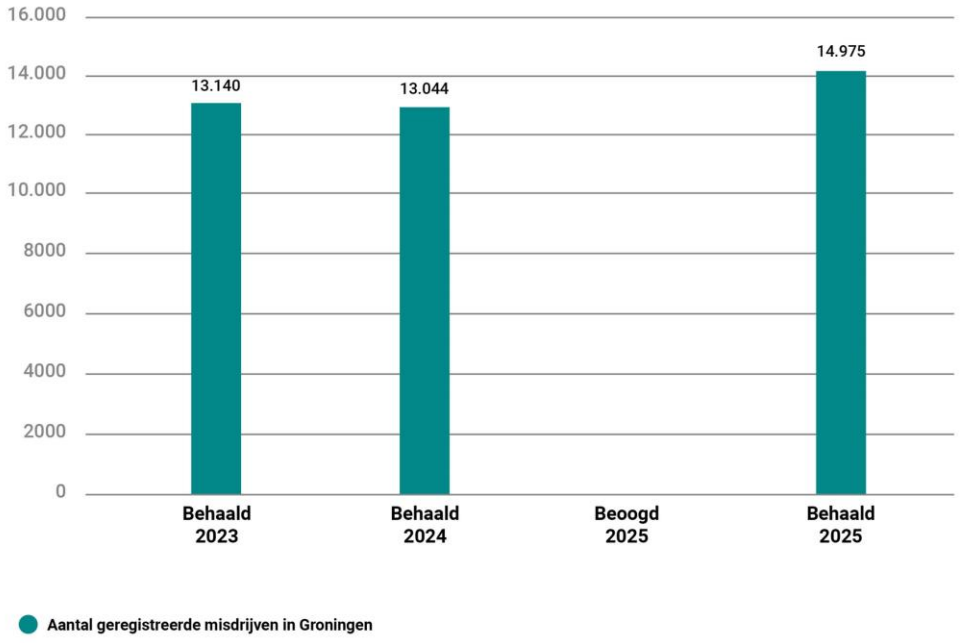

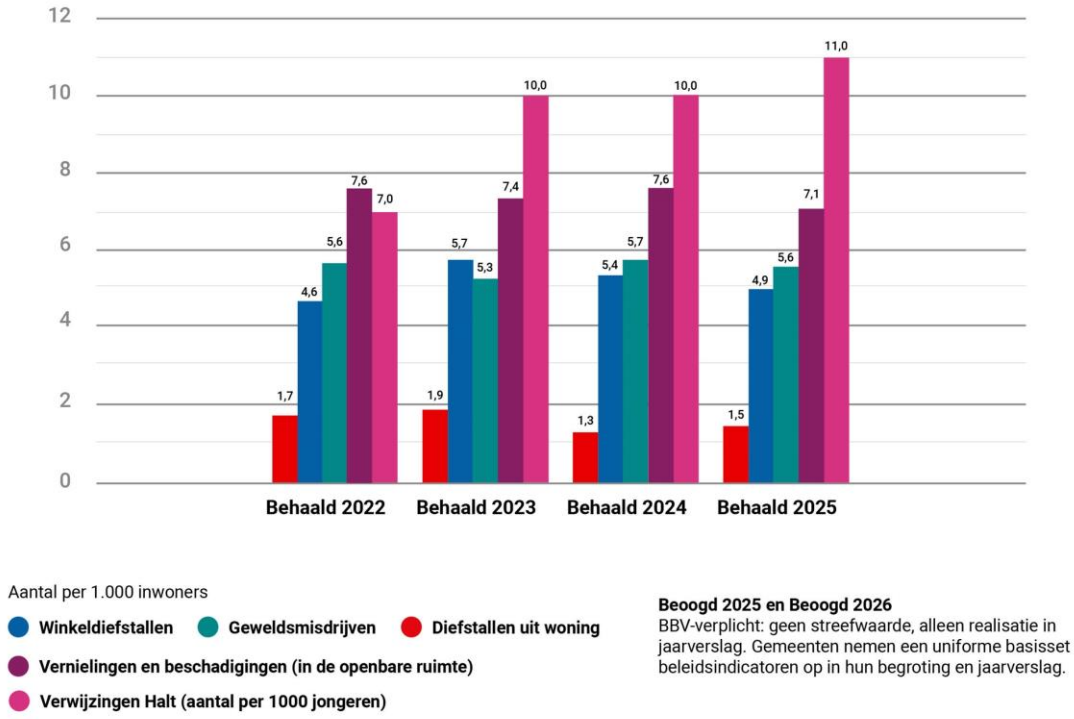

**1) Bron: 'waarstaatjegemeente.nl'. Deze cijfers zijn tot stand gekomen op basis van cijfers van bureau Halt en het CBS.*

2) Door het unieke profiel van Groningen (een relatief kleine, maar grootstedelijke studentenstad) vraagt een vergelijking met andere gemeenten soms extra duiding. Doordat steden van vergelijkbare grote vaak een minder stedelijk profiel hebben kunnen de cijfers in Groningen afwijken van steden van vergelijkbare grootte. We kijken daarom bij voorkeur naar de ontwikkeling van de cijfers in plaats van absolute cijfers op zich.
3) In verband met de grote impact die covid-19 had op de openbare orde en veiligheid, hebben we ervoor gekozen om 2019 als peiljaar te nemen.

Met de bovenstaande indicator(en) wordt de voortgang van de uitvoering van ons beleid gemeten. Indien er geen cijfers beschikbaar zijn voor dat jaar, staat er een streepje. In dat geval wordt de indicator niet jaarlijks gemeten.

Relevante beleidsnota's

Het deelprogramma is verder uitgewerkt in de volgende beleidsdocumenten:

Beleidskader Veiligheid
Uitvoeringsprogramma Leefbaarheid en Veiligheid
Preventie met gezag
Nota prostitutie en overige seksbedrijven 2016
Prostitutiebeleid
Nota integraal drugsbeleid Gemeente Groningen 2024 | Lokale wet- en regelgeving (overheid.nl)
Actieprogramma mensenhandel
Regionaal Beleidsplan politie Noord-Nederland

Ondermijning steviger aanpakken
Uitvoeringsprogramma Ondermijning
Beleidsregels Bibob-beleid
Groningse norm - Regionale aanpak Ondermijning

Maatschappelijke onrust en polarisatie
Convenant Persoonsgerichte Aanpak voorkomen Radicalisering en Extremisme

Effectieve verbinding tussen veiligheid en zorg
Aanpak Mensenhandel 2025-2028
Convenant Zorg- en Veiligheidshuis

Veilige en leefbare omgeving
Convenant Veilig uitgaan
Verordening cameratoezicht gemeente Groningen | Lokale wet- en regelgeving (overheid.nl)
Handhavingsprotocol horeca gemeente Groningen 2025
Nota vergunningen evenementen 2025
Toekomstvisie Evenementen

Crisisbeheersing en brandveiligheid
Regionaal Beleidsplan Veiligheidsregio Groningen

Relevante ontwikkelingen

Het afgelopen jaar hebben we stevig ingezet op de *veiligheid en leefbaarheid* binnen de gemeente. We zoeken daarbij steeds naar de juiste balans tussen ondersteuning, preventie en repressie. De onrustige geopolitieke situatie manifesteert zich ook in onze gemeente. We zien dat terug in demonstraties en betogingen, die doorlopend onze inzet vragen.

De actualiteit maakt verder duidelijk dat veiligheid in de openbare ruimte voor kwetsbare groepen en vrouwen niet vanzelfsprekend is. Dit vraagt om aandacht en een stevige inzet vanuit de organisatie. Dit vraagstuk zien we ook terug in programma's als *Veilig Uitgaan* en de *Aanpak Gele Loper.* Deze vraagstukken geven we gebiedsgericht vorm, waarbij we hulp en zorg combineren met begrenzing. Maar we hebben ook stevig aandacht voor de fysieke (leef)omgeving en nemen maatregelen om de veiligheid(sgevoelens) te verbeteren.
In het actieplan *Veilig Uitgaan* is verder extra aandacht besteed aan het voorkomen van seksuele intimidatie en het creëren van een veilige uitgaansomgeving voor iedereen. De actualiteit heeft de noodzaak van deze inzet verder aangescherpt. De aanpak van jeugdgroepen is verder geïntensiveerd. In relatie tot de jaarwisseling zijn aanvullende maatregelen getroffen om overlast en escalatie te voorkomen.

De methodiek voor *Veilig Ontwerp en Beheer* is meerdere keren toegepast, onder andere in Vinkhuizen. Daarnaast zijn voorbereidingen getroffen voor trajecten in Lewenborg en Beijum. In Lewenborg zijn samenwerkingspartners actief betrokken bij de veiligheidsschouw.

In de aanpak rondom personen met onbegrepen gedrag zien we dat de problematiek toeneemt. Er is sprake van toenemende druk op wijkteams, politie, GGD en corporaties en de maatschappelijke onrust bij incidenten neemt toe. Daarnaast zien we dat landelijke ontwikkelingen (Wvggz, zorgkloof, capaciteit personeel/bedden, woningtekorten) een onevenredige druk op gemeenten. Via de projecten vanuit onder andere het programma Grip op Onbegrip proberen we zowel preventief als repressief oplossingen te vinden voor een deel van de problematiek rondom personen onbegrepen gedrag en een veiligheidsrisico. Specifiek hierop hebben we het afgelopen jaar een actieplan onbegrepen gedrag opgeleverd.

In 2025 bleef digitale criminaliteit veel inwoners, ondernemers en organisaties raken, met grote financiële en maatschappelijke gevolgen. We hebben daarom ingezet op het vergroten van de digitale weerbaarheid, onder meer bij ondernemers, inwoners en jongeren.

Tot slot werd de oproep vanuit het Rijk om de weerbaarheid van onze samenleving te vergroten steeds duidelijker. Door geopolitieke spanningen, hybride dreigingen, klimaatverandering en risico's op langdurige stroomuitval is een integrale aanpak nodig. Als gemeente spelen we hierin een sleutelrol. Het komende jaar werken we deze aanpak uit in een meerjarenprogramma gericht op een veerkrachtige en weerbare samenleving.

Resultaten, activiteiten en prestatie-indicatoren

De resultaten geven aan wat we wilden bereiken. De activiteiten geven aan wat we daarvoor hebben gedaan. De prestatie-indicator(en) meten de voortgang van de resultaten. De opbouw is opgesteld aan de hand van de beleidsvelden Ondermijning steviger aanpakken, Digitaal veilig(er) Groningen, Maatschappelijke onrust en polarisatie, Effectieve verbinding tussen veiligheid en zorg, Veilige en leefbare omgeving en Crisisbeheersing en brandveiligheid, zoals opgenomen in de begroting 2025.

Wat wilden we bereiken (resultaten)	Wat hebben daarvoor gedaan (activiteiten)
Ondermijning: aanpakken en voorkomen	
We bestrijden de invloed van georganiseerde criminaliteit op onze lokale samenleving	• Wet Bibob toegepast op bouw, vastgoed en horeca (incl. exploitatie sinds 1-1-2025); • Toepassingsbereik Wet Bibob verbreed naar zorg en sport;

	• Deelname aan experiment Gesloten Coffeeshopketen (alleen gereguleerde cannabis in de verkoop); • Aanpak van administratieve leegstand in het buitengebied gestart; • Het Regionaal Interventieteam (RIT) werd vanaf maart 2025 operationeel. Er werden door het RIT controles uitgevoerd op o.a. garageboxen, BRP-adressen, bedrijfsverzamelgebouwen en koeriers; • In totaal werden door het RIT meer dan 60 mogelijke bestuurlijke overtredingen vastgesteld; partners constateerden aanvullende overtredingen. Bij twee controles werden voorbereidingsmaterialen voor hennepteelt aangetroffen; • Wij hebben op meerdere locaties bewustwordingsgesprekken gevoerd over de signalen van online criminaliteit zoals bankhelpdeskfraude. Dit is gedaan op locaties waarvan het vermoeden bestaat dat deze vormen van criminaliteit vanuit daar zijn uitgevoerd.
We verstevigen onze informatiepositie	• 144 erfbezoeken buitengebied afgelegd; • Schouwen op bedrijventerreinen uitgevoerd; • Afstemming met politie/juristen over bestuurlijke bevoegdheden en benodigde politie-informatie voor bestuurlijke inzet; • Structureel overleg opgezet met OM, politie en RIEC over kwaliteit van politie-info die voor een Bibob-bevraging wordt geleverd; • Drank- en horeca-toezichthouders getraind in signaleren, verbaliseren en delen; • De werkgroep Informatiehuishouding van de regionale samenwerking heeft op basis van inventarisatie vervolgstappen en prioritering voor de regionale informatiepositie bepaald.
We bouwen aan een weerbare interne organisatie en samenleving	• Actieplan zorgfraude opgesteld met DMO; advies over inkoopprocedure en aanbestedingsstukken; • Ondermijning geagendeerd in het concernbrede integriteitsoverleg. Eerste stappen gezet voor een interne meldprocedure; • Bewustwordingssessies gegeven over ondermijning bij verschillende teams van de gemeente. Doel is bewustwording van risico's en handelingsperspectieven bespreken; • Samenwerking met Team Auditing opgezet met betrekking tot interne bewustwordingssessies ondermijning en fraude; • Voorbereidingen getroffen voor op te richten Weerbaarheidshuis ondermijning (ervarings- en leerplek voor collega's en ketenpartners); • De Groningse norm werd op 4 april 2025 vastgesteld en geïmplementeerd via vijf werkgroepen; • In mei 2025 werd de jaarlijkse regionale bijeenkomst georganiseerd (± 70 deelnemers) gericht op bewustwording, kennisdeling en bestuurlijke samenwerking.
We pakken ondermijning regionaal aan, omdat criminaliteit zich niet aan gemeentegrenzen houdt	• Voorbereidingen en start regionaal Vakberaad Bibob (per 1-1-2026); • Oriëntatie regionale zorginkoop (Jeugdwet/RIGG & Beschermd Wonen): verkenning Bibob-toepassing en mandatering; • Gewerkt aan producten als gedragscode ambtsdragers, protocol agressie & geweld en integriteitsbeleid (regionale aanpak ondermijning, thema weerbare overheid); • Symposium georganiseerd over ondermijning en het openbaar bestuur, gericht op bestuurders, volksvertegenwoordigers en beleidsmedewerkers Groninger gemeenten, provincie en de waterschappen (regionale aanpak, thema bewustwording en weerbare overheid); • Voorbereidingen bijeenkomst voor bestuurders en griffiers over weerbaarheid en veiligheid in relatie tot hun ambt; • Voor 2026 werd de campagne jeugd & drugshandel voorbereid.

Prestatie-indicator(en)	Behaald 2023	Behaald 2024	Beoogd 2025	Behaald 2025
Integrale controles ondermijning				
Aantal integrale controles i.s.m. onze veiligheidspartners	8	8	8	8
Bibob-Onderzoeken				139; 6 weigeringen

Jeugd en Veiligheid: perspectief bieden en grenzen stellen	
We versterken (vroeg)signalering in de wijken, op scholen en in de online wereld waardoor we eerder en beter zicht krijgen op risicojongeren	• We hebben de interventie 'KIEM' op meerdere basisscholen en kinderopvanglocaties voortgezet; • We hebben de doorontwikkeling van het stedelijk dekkend netwerk van Breed Jeugd Overleggen voortgezet; • Ter versterking van de (vroeg)signalering hebben we in de noordelijke wijken extra ingezet op toezicht door jeugdboa's en jongerenwerk in de avonduren en weekenden; • We hebben een leerplichtambtenaar gefinancierd en ingezet die zich specifiek richt op voorkoming van schooluitval bij nieuwkomers; • medewerkers van WIJ, Handhaving en politie zijn getraind in hoe ze hun werk kunnen doen in de onlinewereld en waar ze op moeten letten; • Tijdens Cyberwijs050 hebben we voorlichting gegeven over jongeren en online criminaliteit aan professionals, waaronder jongerenwerkers en gemeenteambtenaren; • Samen met o.a. RIEC, OM en Politie zijn we gestart met de ontwikkeling van een pilot voor de aanpak van cyber criminele netwerken.
We verstevigen de weerbaarheid van jongeren en jongvolwassenen en voorkomen dat zij in aanraking komen met of verleid worden door het criminele circuit	• We hebben de Halt-spreekuren op meerdere VO-scholen en een aantal basisscholen met risicojongeren voortgezet; • Bij twee voetbal(amateur)clubs hebben we de gedragsinterventie "Alleen jij bepaalt wie je bent" ingezet om te voorkomen dat risicojongeren verder afglijden; • We hebben trainingen georganiseerd voor politie-, handhavings- en WIJ-medewerkers, gericht op het herkennen van en omgaan met jongeren met LVB-problematiek; • Halt heeft voorlichtingen gegeven in en ouderavonden georganiseerd voor het (speciaal) primair en voortgezet onderwijs en het MBO, gericht op online gedrag, online fraude en cybercriminaliteit; • We hebben Hackshield in de Bieb, waarbij kinderen spelenderwijs leren over de gevaren van het internet, ter beschikking gesteld aan de groepen 7 en 8 van alle basisscholen in Groningen; • We hebben samen met de politie voorlichting gegeven over sextortion op verschillende middelbare scholen.
We pakken onze zwaardere doelgroep aan en voorkomen dat deze risicojongeren doorgroeien in de criminaliteit en opnieuw misdaden plegen	• We hebben de aanpak problematische jeugdgroepen voortgezet; • We hebben de Intensieve Persoonsgerichte Aanpak, gericht op de zwaarste doelgroep, in pilotvorm voortgezet; • We zijn gestart met de opzet van een aanpak gericht op Jonge Aanwas; • We hebben de inzet van intensief jongerencoaches gecontinueerd; tevens hebben wij een IPTA-coach ingezet die zich specifiek richt op toeleiding naar passende dagbesteding/werk; • Ter ondersteuning van (ex-)gedetineerde. jongeren/jongvolwassenen hebben we de inzet van 2 re-integratie-officieren voortgezet.

Zorg en Veiligheid: maatwerk en verbinding	
We zorgen voor een sluitend vangnet voor mensen met onbegrepen en risicovol gedrag. Bij (complexe) casuïstiek is het duidelijk wie op welk moment regie voert	• We zijn vanuit het project Grip op Onbegrip gestart met regionale AVE-trainingen. AVE staat voor Aanpak Voorkoming Escalatie. Door breed te trainen spreken we dezelfde 'taal' en is duidelijk wanneer naar wie opgeschaald wordt en wie de regie heeft. Er zijn nu 24 professionals getraind in de gemeente Groningen; • In 2025 is de procesregie op AVE 2-casuistiek verder geprofessionaliseerd. Door versterkte afstemming tussen zorg, sociaal domein en veiligheidspartners vindt gerichte opvolging en tijdige opschaling plaats, wat resulteerde in procesregie op 46 casussen.
We zetten een gerichte aanpak op voor personen met onbegrepen gedrag met een veiligheidsrisico waarin preventie en vroegsignalering centraal staan	• In samenwerking met de ketenpartners uit het Zorg- & Veiligheidsdomein hebben we het actieplan 'Onbegrepen gedrag met een veiligheidsrisico' vastgesteld. Hierin is de aanpak vanuit 3 actielijnen beschreven: Voorkomen, vroegtijdig signaleren en handelen; Effectieve aanpak; Nazorg en perspectief bieden; • We hebben de Groninger Vroegsignaleringsaanpak verder ontwikkeld, er sluiten meer betrokken partijen aan. We zien een stijging in de i-28 meldingen. Alle i-28 (politie) meldingen worden structureel besproken en opgevolgd door de WIJ; • We hebben de Groninger Hotspot aanpak uitgebreid, waarbij er nu twee sociaal-psychiatrisch verpleegkundigen, naast de inzet van de sociaal psychiatrisch verpleegkundige aan politiebureau Noord, aansluiten bij politiebureau Centrum. We hebben gezien dat door deze inzet meldingen van onbegrepen gedrag effectiever worden getriageerd waardoor ingezette interventies tijdiger worden ingezet en beter passend zijn bij de situatie. Na deze interventies zorgden al betrokken hulpverleners, straatcoaches of OGGz-werkers voor opvolging en nazorg; • We zijn gestart met het Regionaal Consultatie en Adviespunt voor onbegrepen gedrag voor de provincie Groningen. Dit gaat om onafhankelijke consultatie bij vastgelopen/hoog-risico casuïstiek, waarbij ervaringsdeskundigheid een vast onderdeel is, met als doel om nieuwe perspectieven en oplossingsrichtingen voor een situatie te bieden. De Kick-off is in oktober geweest, er zijn in 2025 2 casussen aangemeld en behandeld; • Het project Medisch-Sociaal Verbonden is ontwikkeld om samenwerking tussen medisch en sociaal domein te verbeteren bij mensen die met verplichte GG-zorg waren opgenomen. De pilot gaat in 2026 van start.
We bestrijden en voorkomen woonoverlast	• We hebben in 2025 het Plan van Aanpak Woonoverlast vastgesteld, waarin het hele proces van melding tot eventueel ingrijpen met bijbehorende rollen en taken beschreven is. Bij alle ketenpartners is duidelijk wie wanneer de regie heeft en welke stappen in de Wet Aanpak Woonoverlast doorlopen worden; • Dankzij duidelijke regie door de coördinator woonoverlast en een gestroomlijnde route via MOZ en de casustafels zijn 29 complexe casussen integraal opgepakt; er zijn 8 waarschuwingsgesprekken gevoerd, 22 waarschuwingsbrieven verstuurd en 3 voornemens tot gedragsaanwijzing voorbereid, waarvan 2 keer een gedragsaanwijzing is opgelegd en 1 keer een last onder dwangsom is opgelegd. Daarmee is in het merendeel van de situaties verdere escalatie (zoals sluiting of ontruiming) voorkomen en is de afstemming merkbaar verbeterd; • In 2025 is de overlegtafel kamerverhuur overlast gestart. Dit heeft geleid tot betere signaleringsafspraken tussen MOZ, Handhaving en politie met de verwachting dat overlast eerder in beeld komt.

We zetten een gerichte aanpak op om proactief te kunnen handelen bij signalen van polarisatie en radicalisering	• De inzet van de gemeentelijke expert is voortgezet in 2025; • Er heeft een 1 meting plaatsgevonden binnen alle gemeenten in Noord Nederland, waarin is opgehaald in hoeverre elke gemeente aandacht besteed aan het thema Radicalisering en welke behoefte er is aan ondersteuning op het thema. Met de uitkomsten zal in 2026 verder gegaan worden; • Er is een aanvraag gedaan voor een DU uitkering zodat een training kan worden aangeboden aan VO scholen in de gemeente Groningen gericht op online radicalisering. Deze uitkering is toegekend; • Er zijn 5 trainingen aangeboden op het gebied van radicalisering aan zowel het interne- als externe netwerk.

Veilige en leefbare wijken: gebiedsgerichte aanpak	
We verminderen overlast en criminaliteit en verbeteren de veiligheidsbeleving in wijken door veiligheid en leefbaarheid te verbinden aan fysieke en sociale ontwikkelingen	• We hebben het actieplan Veilig Uitgaan ontwikkeld; • We hebben een extra Gebiedsmanager-Veiligheid geworven voor de opgaven Veilig Uitgaan en de Gele Loper; • We hebben met de politie acties georganiseerd met als doel de overlast van drugsdealers te verminderen op zowel de Gele Loper als andere overlastgebieden in de binnenstad; • We hebben Veilig Ontwerp en Beheer ingezet bij gebiedsontwikkeling waardoor sociale veiligheid en leefbaarheid expliciet onderdeel zijn geworden van het ontwerp van de publieke ruimte. Voorbeelden hiervan zijn Gebiedsontwikkeling Beijum, de Ruimtelijke visie in Lewenborg, toekomstig winkelcentrum Paddepoel, de herontwikkeling van het Casinoterrein en de ontwikkeling van Zernike-campus.
We zetten inwoners en hun omgeving centraal door zichtbaar en aanspreekbaar te zijn in de wijk en actief aan de slag te gaan met signalen	• Het actieplan Veilig Uitgaan is met ondernemers en inwoners ontwikkeld; • Wij hebben middelen als het passantenonderzoek, de koffiekar of de handhavingskeet ingezet om in gesprek te gaan met inwoners in onder andere Paddepoel en het Martini Kerkhof; • We hebben een hotsportaanpak tussen politie, handhaving en WIJ opgezet in voorbereiding op de jaarwisseling; • NHL Stenden is een onderzoek gestart naar de mogelijkheden en bevoegdheden van boa's op het thema digitale veiligheid.
We voorkomen veiligheids- en leefbaarheidsproblematiek door er vroeg bij te zijn en intensief samen te werken met onze netwerkpartners	• We hebben integrale veiligheidsplannen geïmplementeerd bij locaties of voorzieningen welke een risico kunnen vormen voor de leefbaarheid en veiligheid van de directe omgeving, zoals bij de social business hub van Werkpro, Skaeve Huse en de AZC-locatie Canadalaan; • Wij hebben de wijkhub geopend in het gebied van de Gele Loper; • Wij zijn aanwezig geweest bij inwonersbijeenkomsten en vragen beantwoord over mogelijkheden van onder andere het doen van meldingen; • We hebben vier veiligheidsschouws uitgevoerd waaruit aanbevelingen naar voren komen gericht op aanpassingen van de publieke ruimte en het sociaal activeren van een gebied. Hierbij hebben we expliciet aandacht gevraagd voor de veiligheidsbeleving van vrouwen in de publieke ruimte binnen gebiedsontwikkeling; • We zijn met een integrale aanpak gestart om verdere overlast en geweldsincidenten veroorzaakt door overlastgevende en criminele vreemdelingen zoveel mogelijk te voorkomen. Deze is zowel lokaal gestart als landelijk in samenwerking met andere gemeenten. Onderdeel van de aanpak is onder andere de aanpak problematische jeugdgroep, de inzet van 10 gebiedsverboden en pedagogische gesprekken vanuit onze ketenpartners.

We werken aan de weerbaarheid van onze inwoners	• Samen met banken, politie, Humanitas, het Forum, WIJ en Seniorweb hebben we 7 bijeenkomsten gehouden om senioren in Glimmen, Onnen, Noordlaren en Coendersborg weerbaarder te maken tegen digitale criminaliteit via online oplichting; • We hebben samen met politie 89 bedrijven in Groningen Zuid bezocht om bewustwording rondom ondermijning en meldingsbereidheid op bedrijventerrein te vergroten; • Er is een tweede Adviseur Digitale Veiligheid gestart met de Noordelijke Wijken als focusgebied.
We zorgen ervoor dat evenementen en demonstraties veilig verlopen	• We bereiden grote demonstraties en grote of risicovolle evenementen zorgvuldig voor en dragen bij aan een veilig verloop van betaalde voetbalwedstrijden. Deze verantwoordelijkheid ligt niet alleen bij gemeenten maar ook bij organisatoren, bezoekers en ketenpartners. Daarom wordt veel samengewerkt en afgestemd met deze partijen.

Crisisbeheersing en brandveiligheid	
• We dragen bij aan een gemeenschappelijke regeling (Veiligheidsregio Groningen) voor de brandweerzorg, rampenbestrijding en crisisbeheersing. • De brandweertaak is volledig geregionaliseerd bij de Veiligheidsregio Groningen. • Verantwoordelijkheden en bevoegdheden voor personeel en materieel liggen bij dit samenwerkingsverband.	• Jaarlijks worden delen van de gemeentelijke kolom ingezet bij inzet brandweer en politie; daarnaast worden medewerkers getraind en geoefend; • In 2025 zijn er diverse vergaderingen geweest met de VRG aangaande de totstandkoming van een nieuwe brandweerkazerne. Voorlopig is de ingebruikname gepland in 2031. Gemeente Groningen is faciliterend in het realiseren van de locatie en heeft een grondaanbieding aan de VRG gedaan.

Financiën

In dit onderdeel geven wij per deelprogramma een toelichting op de afwijking in de baten en de lasten > 500 duizend euro. Is de totale afwijking op het deelprogramma niveau op de baten en/of de lasten > 500 duizend euro, dan worden de afwijkingen die hieraan ten grondslag liggen op deelprogrammaniveau toegelicht.

Financieel overzicht lasten en baten

02.2 Veiligheid

Omschrijving **(Bedragen x 1.000 euro)**	**Primitieve begroting**	**Actuele begroting**	**Rekening 2025**	**Verschil**
Lasten	44.622	48.214	48.663	-449
Baten	6.315	7.344	8.604	1.261
Saldo van baten en lasten voor reservemutaties	**38.307**	**40.871**	**40.058**	**812**
Reserve mutaties				
Totaal toevoegingen	0	0	1.286	-1.286
Totaal onttrekkingen	0	0	0	0

Saldo van baten en lasten na reservemutaties	**38.307**	**40.870**	**41.345**	**-475**

Financiële toelichting

2.2: Veiligheid	**Lasten**	**Baten**
Gele Loper en Veilig Uitgaan	-220	0
Voor de uitvoering van de aanpak Gele Loper en het actieplan Veilig Uitgaan hebben we in 2025 kosten gemaakt, zoals voor de inzet van horecastewards. Vanaf 2026 hebben we de financiële consequenties hiervan in de begroting verwerkt. Voor het jaar 2025 hebben we de deze kosten ten laste van het veiligheidsbudget gebracht waarbij een overschrijding onvermijdelijk was.		
Flexpool BOA's	-784	722
Als centrumgemeente organiseren wij een pilot voor een flexpool van BOA's die ingezet kunnen worden in de gehele provincie Groningen. De nadruk ligt hierbij op het voorkomen van overlast bij asielzoekerscentra en van ontheemden. Vanaf april 2024 hebben we hiervoor subsidie ontvangen. Deze liep tot en met het eerste kwartaal 2025 waarbij de lasten in dat eerste kwartaal hoger lagen dan de resterende subsidie. Eind 2025 is aanvullend een subsidie verleend en ontvangen van 0,8 miljoen euro voor de resterende periode van 2025. Gezien het late tijdstip van ontvangst van de subsidiebeschikking is deze niet meer opgenomen in de begroting.		
Subsidie Regio Deal aanpak ondermijning	-506	506
In 2025 hebben we voor de aanpak en het voorkomen van georganiseerde ondermijnende criminaliteit een eenmalige uitkering ontvangen vanuit de middelen Regio Deal Groningen- Noord II. Deze middelen zetten we o.m. in ter voorkoming van het zgn. waterbedeffect (verplaatsing van criminaliteit naar andere wijken of dorpen/steden). Hiervoor werken we samen met straatcoaches uit wijken in de stad, maar ook daarbuiten met de negen andere Groninger gemeenten waarmee we werken aan een regionale aanpak (preventief én repressief). Voor deze aanpak zijn in 2025 bestedingen gedaan die niet waren begroot. Dekking hiervan vindt plaats uit de ontvangen subsidiemiddelen Regio Deal Groningen-Noord II.		
Opbrengsten precariobelasting	0	778
In 2025 zijn er meer opbrengsten uit precariobelasting, doordat het aantal bouwactiviteiten hoger is dan geraamd. Vanwege een daling in het aantal bouwvergunningen was rekening gehouden met een afname van bouwactiviteiten. Gedurende het jaar is echter gebleken dat dit niet het geval is.		
Nij Begun		
- Sociale Agenda	986	0
In 2025 bedraagt het resultaat voor de Sociale Agenda 986 duizend euro voordelig. Dit is het gevolg van hogere rijksbijdragen (ca. 165 duizend euro), renteopbrengsten en een efficiënte inzet van interne capaciteit, waardoor externe inhuur kon worden beperkt. Ook is de begroting bewust ruim opgezet vanwege nieuwe ontwikkelingen en onzekerheid over de benodigde capaciteit in 2025.		
- Middelen extra inzet Nij Begun	-32	-1.266
Voor extra personele inzet in het kader van Nij Begun zijn wij uitgegaan van een ontvangst van 1,26 miljoen euro op dit deelprogramma vanuit het ministerie van BZK. Dit bedrag is pas bij de decembercirculaire 2025 ontvangen en moest daardoor verantwoord worden op deelprogramma 4.3 onder 'gemeentefonds' waardoor hier een nadelig resultaat ontstaat.Voor extra personele inzet in het kader van Nij Begun zijn wij uitgegaan van een ontvangst van 1,26 miljoen euro op dit deelprogramma vanuit het ministerie van BZK. Dit bedrag is pas bij de decembercirculaire 2025 ontvangen en moest daardoor verantwoord worden op deelprogramma 4.3 onder 'gemeentefonds' waardoor hier een nadelig resultaat ontstaat.		
Overige	107	521

Overige afwijkingen tellen op tot een voordeel van 628 duizend euro.

Reservemutaties	Lasten	Baten
Reserve toevoeging	-1.286	0
Resultaten op samenwerkingsverbanden zijn reeds toegevoegd aan de reserve budgetoverheveling. In de financiële verordening 2025 heeft de raad het college mandaat gegeven om dit bij de jaarrekening uit te voeren, zonder dat hier een separaat raadsbesluit aan ten grondslag ligt. Hierdoor ontstaat een afwijking bij de reservemutaties. Deze afwijkingen blijven zichtbaar bij de deelprogramma's waar ze zich voordoen en worden daar toegelicht voor zover baten of lasten materieel afwijken. Het gaat bij dit deelprogramma om de volgende samenwerkingsverbanden:		

Omschrijving samenwerkingsverband	Resultaat 2025 (x 1.000 euro)
Nij Begun Sociale agenda	986
Veiligheidshuis	300

Risico's en Ontwikkelingen

Voor een totaal overzicht van de risico's en ontwikkelingen, zie Paragraaf 3: Weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Programma 3: Vitaal en Sociaal

De gemeente Groningen blijft sterk groeien, maar de ontwikkeling van sociale, culturele en sportieve voorzieningen sluit hier onvoldoende op aan. Dit leidt ertoe dat ondersteuning voor kwetsbare inwoners niet altijd tijdig of dichtbij beschikbaar is. De rek is eruit: medewerkers én partners staan regelmatig voor lastige keuzes binnen een context van toenemende maatschappelijke opgaven en een beperkt financieel kader. Zoals eerder met uw raad gedeeld in aanloop naar het coalitieakkoord, staat het toekomstige financiële kader verder onder druk. Dit vraagt om langetermijndenken en domein overstijgende oplossingen.

Een voorbeeld hiervan is het programma Wonen en Zorg, waarin we de toenemende woonbehoefte door vergrijzing, uitstroom uit intramurale voorzieningen en instroom van nieuwkomers verbinden aan de reguliere woonopgave. Ook in de samenwerking tussen leerplicht, gespecialiseerd onderwijs, Stichting WIJ Groningen en Werk & Inkomen wordt vanuit een integrale benadering gewerkt om schooluitval en thuiszitters te voorkomen.

Daarnaast is in regionaal verband, ter voorbereiding op de nieuwe Wet van School naar Duurzaam Werk, een gezamenlijk programma ontwikkeld. Deze wet ondersteunt jongeren van 15 tot 27 jaar met afstand tot de arbeidsmarkt richting een duurzame baan. Gemeenten, scholen en het Doorstroompunt werken hierbij intensief samen, ook in de begeleiding ná diplomering, en zetten stevig in op het voorkomen van voortijdig schoolverlaten.

Binnen het beleidsveld Zorg en Veiligheid is opnieuw ingezet op deskundigheidsbevordering, vroeg signalering van huiselijk geweld en versterking van de hulpverlening. De aanpak van intieme terreur, stalking en femicide kreeg een belangrijke impuls met de realisatie van steunpunt Filomena Groningen, waar vooral kwetsbare vrouwen in onveilige relaties de stap naar hulp durfden te zetten.

Kortom: in 2025 is stevig geïnvesteerd in het versterken van de sociale infrastructuur. We blijven bouwen aan voorzieningen die bijdragen aan zelfredzaamheid, participatie en gezondheid, met als uitgangspunt dat iedere Groninger kan meedoen. Tegelijkertijd groeit de maatschappelijke vraag en neemt de complexiteit toe, terwijl de uitvoeringscapaciteit bij zowel de gemeente als haar partners onder druk staat.

Deelprogramma's

Het programma Vitaal en Sociaal bestaat uit de volgende deelprogramma's:

- **Werk en inkomen**
- **Onderwijs**
- **Welzijn, gezondheid, zorg en diversiteit**
- **Sport en bewegen**
- **Cultuur en evenementen**

Financieel overzicht lasten en baten

03 Vitaal en Sociaal

	Omschrijving (Bedragen x 1.000 euro)	Primitieve begroting 2025	Actuele Begroting 2025	Rekening 2025	Verschil
	Lasten				
03.1	Werk en inkomen	321.330	344.097	342.459	1.638
03.2	Onderwijs	44.556	47.630	47.116	514
03.3	Welzijn,gezondheid,zorg,diversiteit	368.588	436.704	405.143	31.561
03.4	Sport en bewegen	41.940	44.216	40.479	3.737
03.5	Cultuur en evenementen	69.899	75.437	74.723	714
	Totaal	**846.315**	**948.084**	**909.920**	**38.164**
	Baten				
03.1	Werk en inkomen	206.876	223.606	228.883	5.277
03.2	Onderwijs	16.162	18.527	19.514	987
03.3	Welzijn,gezondheid,zorg,diversiteit	15.518	67.924	45.675	-22.249
03.4	Sport en bewegen	11.940	12.039	12.929	890
03.5	Cultuur en evenementen	18.517	21.819	22.619	800
	Totaal	**269.012**	**343.915**	**329.620**	**-14.295**
	Saldo van baten en lasten voor reservemutaties	-577.302	-604.169	-580.300	-23.869
	Reserve mutaties				
	Totaal toevoegingen	7.585	20.924	26.659	-5.735
	Totaal onttrekkingen	23.370	24.392	24.392	0
	Saldo van baten en lasten na reservemutaties	-561.518	-600.704	-582.567	-18.137

Deelprogramma 3.1: Werk en inkomen

In dit deelprogramma richten wij ons op alle inwoners van de gemeente Groningen zodat iedereen gelijke kansen krijgt en mee kan doen in de maatschappij. Meedoen via betaald werk heeft de voorkeur en is een belangrijke oplossing tegen armoede. Voor mensen die niet of nog niet kunnen werken bieden we ondersteuning om op een andere manier actief te zijn, bijvoorbeeld via vrijwilligerswerk, een participatiebaan of een basisbaan en/of bieden we inkomensondersteuning. Op verschillende manieren werken we aan het bieden van bestaanszekerheid voor onze inwoners.

Doelen Deelprogramma 3.1: Werk en inkomen

Om iedereen zoveel mogelijk sociaal en vitaal te laten ontwikkelen streven we in het deelprogramma Werk en Inkomen naar een brede welvaart voor alle inwoners, waarbij we voldoende bestaanszekerheid

bieden en iedereen gelijke kansen krijgt om mee te doen. We vinden het van groot belang dat eenieder een goede kwaliteit van leven heeft en geluk ervaart, daarom streven we ernaar dat;

1. Eenieder zo veel mogelijk financieel zelfredzaam is, het liefst via goed werk, waarbij niemand onder het (economisch) bestaansminimum hoeft te komen;
2. Eenieder zo lang mogelijk - op hun eigen manier en niveau - actief kan (blijven) deelnemen aan het economische - en maatschappelijke verkeer, ook als gezondheidsbeperkingen en/of belemmeringen anderszins dit bemoeilijken.

Waarbij:

- Het hier in dit programma ten aanzien van 'meedoen' in eerste instantie gaat over het hebben van (fatsoenlijk betaalde) arbeid (in relatie tot de beroepsbevolking), en waar dit (nog) niet mogelijk is, over maatschappelijke participatie en/of tenminste sociale activering;
- Strategische focus ten aanzien van armoede ligt bij het bieden van bestaanszekerheid via inkomensondersteuning en schuldhulp en op het (structureel) doorbreken van (intergenerationele) armoede - dat wil zeggen het voorkomen van de overdracht van armoede van ouder op kind;
- Ingezet wordt op het voorkomen en bestrijden van problematische schulden.

Doel 1: Eenieder zo veel mogelijk financieel zelfredzaam is, het liefst via goed werk, waarbij niemand onder het (economisch) bestaansminimum hoeft te komen;
Doel 2: Eenieder zo lang mogelijk - op hun eigen manier en niveau - actief kan (blijven) deelnemen aan het economische - en maatschappelijke verkeer, ook als gezondheidsbeperkingen en/of belemmeringen anderszins dit bemoeilijken.

Effectindicator(en)	Behaald 2023	Behaald 2024	Beoogd 2025	Behaald 2025
% Personen dat op peilmoment 1 januari gebruik maakte van een uitkering levensonderhoud in het kader van de Participatiewet op de totale (beroeps)bevolking *	5,2%	5,1%	<5,5%	5,5%
• Waarvan jongeren 18 t/m 26-jarigen	1,9%	n.n.b.	<2%	2,9%
% Huishoudens behorend tot de minima:				
• 1 jaar of langer	15,2% (2022)	14,9% (2023)	<15%	14,7% (2024 voorlopig cijfer)
• 4 jaar of langer	10,4% (2022)	10,1% (2023)	<10%	9,6% (2024 voorlopig cijfer)
% Minderjarige kinderen behorend tot een minimahuishouden **	10,4% (2022)	10,3% (2023) (gecorrigeerd naar definitief)	<10%	11% (2024 voorlopig cijfer)
% Inwoners (18 jaar e.o.) dat aangeeft moeite te hebben met rondkomen van het eigen huishoudinkomen	-	10%	-	-
% Minima ** (en niet-minima) (18 jaar e.o.) dat aangeeft:				
• De eigen gezondheid als matig tot slecht te beoordelen	-	Minima: 58% geeft 7 of hoger; Niet-minima: 81% geeft een 87 of hoger (betrekking op 2022)	-	-

• (Zeer) tevreden te zijn over de manier waarop men meedoet aan de samenleving	-	Minima: 53% geeft 7 of hoger; Niet-minima: geeft 70% geeft 7 of hoger (betrekking op 2022)	-	-

Toelichting

Indicator en (eventueel) nadere toelichting:
% Personen dat op peilmoment 1 januari gebruik maakte van een uitkering levensonderhoud in het kader van de Participatiewet op de totale (beroeps)bevolking **Toelichting:** * In 2023 en 2024 is gerekend met huishoudens en in 2025 (correct) met personen, waardoor een stijging lijkt te ontstaan. Bij een consistente berekening bedraagt het percentage in 2025 5,1%.

Met de bovenstaande indicator(en) wordt de voortgang van de uitvoering van ons beleid gemeten. Indien er geen cijfers beschikbaar zijn voor dat jaar, staat er een streepje. In dat geval wordt de indicator niet jaarlijks gemeten.

Relevante beleidsnota's

Het deelprogramma is verder uitgewerkt in de volgende beleidsdocumenten:

Voortgangsrapportage Nalevings en Handhavingsbeleidsplan Participatiewet 2024-2028 (2025)
Toelichting Participatiewet in balans (2025)
Bijzondere bijstand mondzorg 2026 (2025)
Update arbeidsmarktregio en vorming Werkcentrum (2025)
Route Arbeid Plus (2025)
Plan van aanpak jongeren in de bijstand (2025)
Update basisbaan 2025 (2025)
Jongeren in de bijstand (2025)
Tussenevaluatie uitvoering Plan Schuldhulpverlening 2024-2028 (2025)
Visie sociaal ontwikkelbedrijf Transformatieplan 2025-2029 (2025)
Nalevings-en handhavingsbeleidsplan Participatiewet 2024-2028 (2024)
Voortgangsrapportage 2024 Programma aanpak armoede en schulden
Plan schuldhulpverlening gemeente Groningen 2024-2028 (2023)
Uitvoeringsplan Schuldhulpverlening 2024-2025
UItvoeringsprogramma brede aanpak armoede en schulden (2024)
Regelingenwoud evaluatie werken vanuit vertrouwen (2024)
Vervolg hoger beroep bijzondere bijstand beschermingsbewind
Werk- en ontwikkelprogramma 2022-2025 (2022)
Gebiedsgerichte aanpak voor werk en participatie (2022)
Evaluatie beleid beschermingsbewind en bijzondere bijstand (2021)
Visie en rol iederz (2020)

Relevante ontwikkelingen

Participatiewet in Balans

We hebben voorbereidingen getroffen om de maatregelen uit de eerste fase van de Participatiewet in Balans door te voeren. Uitgangspunten van de nieuwe wet zijn, eenvoud, vertrouwen en de menselijke maat. Deze uitgangspunten komen nagenoeg overeen met ons lokale beleid, de Groningse aanpak. De Cliëntenraad hebben we geïnformeerd over de gevolgen van de Participatiewet in Balans.

Werk en Participatie
De krapte op de Groningse arbeidsmarkt bleef in 2025 aanhouden. Dat heeft perspectief geboden aan werkzoekenden met een bijstandsuitkering. Meer dan 750 inwoners in Groningen met een uitkering hebben we aan een betaalde baan geholpen. Het aantal in de bijstand is daarmee uitgekomen op 9010 uitkeringen. Iets lager dan vorig jaar.
Veel inwoners die nu in de bijstand zitten kunnen niet zomaar aan de slag. Vaak is er sprake van problemen en hebben zij meer begeleiding nodig om stappen te zetten richting werk of maatschappelijke participatie. Daarin hebben we inwoners ondersteund. Met het Werk en Ontwikkelprogramma hebben we 1477 extra inwoners ondersteund. 182 inwoners zijn actief via een basisbaan.
Middels het Plan van Aanpak Jongeren hebben we acties opgezet om het aantal jongeren in de bijstand te verminderen. Deze acties sluiten aan op de behoeften van jongeren en blijven een structurele prioriteit.
De gebiedsgerichte werkwijze hebben we verder geprofessionaliseerd. Door deze werkwijze hebben inwoners laagdrempelig contact met een werkcoach. De werkcoach heeft minimaal een keer per jaar contact met de inwoner, maar in veel gevallen vaker.
Vanuit werk en participatie is nauw samengewerkt met iederz. Zo zijn er voorbereidingen getroffen voor de start van overbrugbanen (JTF waardewerk en Nij Begun). Werk en participatie is betrokken bij de transformatie naar een sociaal ontwikkelbedrijf.

Regionale arbeidsmarkt
De afgelopen 10 jaar heeft het Rijk ingezet mensen met een arbeidsbeperking bij een gewone werkgever aan het werk te laten gaan. In totaal moesten meer dan 125.000 afspraakbanen erbij komen. In de arbeidsmarktregio Groningen was onze doelstelling 4897 afspraakbanen. Met 5.100 afspraakbanen in Q3 2025 hebben we het doel behaald.
Een leven lang ontwikkelen blijft van belang voor ons talent en niet werkend talent in stad en ommeland. Werkinzicht biedt verschillende trajecten voor deze groepen zodat ze inzetbaar blijven voor de arbeidsmarkt.
Eind vorig jaar is het Werkcentrum Groningen Noord-Drenthe opengegaan. Hierin werken verschillende organisaties samen vanuit het onderwijs, werkgevers en de overheid om inwoners en bedrijven te helpen met uiteenlopende vragen over werk en scholing.

Armoede & schulden, schuldhulpverlening en inkomensdienstverlening
We hebben gewerkt aan het laagdrempelig maken van onze processen. Zo is aan de hand van feedback van inwoners het aanvraagformulier voor een bijstandsuitkering verbeterd. Er is daarnaast een eerste stap gezet in een ingrijpende verandering van de gemeentelijke website om de informatie daar meer vanuit de vraag en leefwereld van de inwoner aan te bieden. Dit is gebeurd door een uitgebreid onderzoek en analyse, waarbij ook inwoners zijn betrokken.
De gids *Mooi Meegenomen* is opnieuw uitgebracht, verbetert en toegankelijker gemaakt voor inwoners. We informeren inwoners periodiek over regelingen via social media, zodat regelingen onder aandacht komen op een moment dat ze voor de inwoner spelen. Dit werkt goed omdat we piekmomenten zien in het gebruik van de website. De Voorzieningenwijzer valt daarmee vaak samen. We zien een stijging in het gebruik van minimaregelingen. De regeling voor mondzorgkosten blijft een stijging in het aantal aanvragen en toekenningen tonen.

We zijn blijven inzetten op het voorkomen en bestrijden van problematische schulden. We zijn verdergegaan met de uitvoering van het Plan schuldhulpverlening 2024-2028. Ook zijn we doorgegaan met de implementatie van de bestuurlijke afspraken met het rijk over de *Basisdienstverlening Schuldhulpverlening*. We organiseren onze dienstverlening dichterbij en efficiënter voor de inwoner; de schuldhulpverleners van de GKB zijn meer aanwezig in de wijken en de gebieden. Om inwoners met

betalingsachterstanden bij vaste lasten schuldeisers eerder te bereiken en tijdig hulp aan te bieden hebben we de (wettelijke) taak vroegsignalering geïntensiveerd. Ook hebben we ingezet op financiële educatie van inwoners en in het bijzonder van jongeren.

Resultaten, activiteiten en prestatie-indicatoren

De resultaten geven aan wat we wilden bereiken. De activiteiten geven aan wat we daarvoor hebben gedaan. De prestatie-indicator(en) meten de voortgang van de resultaten. De opbouw is opgesteld aan de hand van de beleidsvelden Werk en activering en Inkomensondersteuning en schuldhulpverlening, zoals opgenomen in de begroting 2025.

Wat wilden we bereiken (resultaten)	Wat hebben we daarvoor gedaan (activiteiten)
Werk en activering	
Werk in Zicht (Regionaal arbeidsmarktbeleid)	
• Er is een betere aansluiting tussen vraag en aanbod van onbenut talent op de arbeidsmarkt. Inzet is gericht op het ontwikkelen van competenties van inwoners waardoor er voor (potentieel) kwetsbare doelgroepen en andere personen met een zekere afstand tot de arbeidsmarkt een beter perspectief naar een goede (betaalde) baan ontstaat. • Hierbij is ook een goede aansluiting tussen het onderwijs en de arbeidsmarkt van belang, waardoor de mismatch tussen kwalificaties van mensen enerzijds en gevraagde competenties anderzijds wordt verkleind, en (jong) volwassenen hierdoor makkelijker vanuit de opleiding kunnen doorstromen richting een betaalde baan of reeds werkenden meer wendbaar kunnen zijn in hun (verdere) werkzame leven.	• We hebben het Werkcentrum Groningen Noord-Drenthe opgezet, waarin we publieke en private dienstverlening voor inwoners hebben samengebracht; • In het Werkcentrum Groningen Noord-Drenthe hebben 1500 mensen toegang gekregen tot passende ondersteuning en is ingezet op duurzame inzetbaarheid van werkzoekenden en werknemers; • Vanuit de regio hebben we mensen met een arbeidsbeperking geplaatst op een afspraakbaan. Onze doelstelling hebben we met 5.100 afspraakbanen (Q3 2025) behaald; • We hebben actief ingezet op het bereiken van onbenut talent, het stimuleren van het ontwikkelpotentieel van mensen en gezorgd voor activering. We versterken de gebiedsgerichte werkwijze door ontwikkelmogelijkheden toegankelijker te maken voor een bredere doelgroep. Dit hebben we gedaan door extra werkleerplekken, partnerschappen met werkgevers en organiseren van ondersteuning. Ook hebben we laagdrempelig trainings-en opleidingslocaties ingericht en Kansrijk talent opgeschaald en verbreed. Voor deze ontwikkeling zijn extra externe middelen beschikbaar gesteld; • In de arbeidsmarktregio hebben we meer dan 20.000 inwoners bereikt. Door o.a. Startfest hebben we meer dan 6500 bezoekers aangetrokken.+/- 60% van de bezoekers zijn mensen zonder uitkering. Hiermee hebben we de doelstelling om ongekend talent te bereiken gerealiseerd; • We hebben samengewerkt met het bedrijfsleven en oplossingen gevonden voor arbeidsmarktvraagstukken zoals het duurzaam binden en inzetbaar houden van personeel; • De intensieve samenwerking tussen Doorstroompunt (voorheen RMC), scholen en arbeidsmarkt wordt doorgezet en voorbereidingen gedaan voor de Wet van School naar duurzaam werk; • We zijn volop bezig om het Talentperron in de regio uit te rollen. Meer dan 2000 inwoners hebben het Talentperron in Groningen bezocht.
Werk	

• Meer inwoners in een uitkeringssituatie weten met behulp van passende ondersteuning hun kansen op de arbeidsmarkt te vergroten en succesvol uit te stromen naar een (reguliere) betaalde baan of als ondernemer, al dan niet via een scholingstraject. Hierin gaan we kennis en vakmanschap stimuleren.	• We hebben voldaan aan onze uitstroomdoelstellingen waarbij we in totaal 987 inwoners met een uitkering hebben geholpen met een vervolgstap naar werk (832) of school (155). Vanuit het Werk & Ontwikkelprogramma hebben instrumenten zoals Nazorg, Op Koers en Praktijkleren hier mede aan bijgedragen. Ook de inzet van jobcoaching en jobhunting, banenmarkten, opleidingstrajecten en de inzet van ons trainingscentrum hebben inwoners geholpen met de stap naar werk, school of een stap op de ontwikkelladder; • We hebben 497 inwoners uit het Landelijk Doelgroepregister (LDR) begeleid naar een afspraakbaan (zie toelichting bij indicator); • We zijn verdergegaan met het doorontwikkelen van het gebiedsgericht werken en de Groningse aanpak. Deze aanpak is ingebed in de werkwijze van de coaches Werk & Participatie en de projecten die we uitvoeren; • We hebben op dit moment 182 mensen actief op een Basisbaan (peildatum dec 2025). In totaal hebben we van onze doelstelling 250 basisbanen, net boven de 200 inwoners kunnen plaatsen (zie toelichting bij indicator); • Met project Nazorg hebben we voorkomen dat inwoners terugvallen op bijstand. 100 inwoners hebben via nazorg een soepele overgang van bijstand naar werk gehad en is een terugval voorkomen. 85 inwoners vanuit de WW zijn begeleid waarvan er 8 zijn doorgestroomd in de bijstand; • Met het project Op Koers hebben we inwoners geholpen om aan het werk te komen of een stap te zetten in hun ontwikkeling. We lopen met 248 gestarte trajecten op schema. 36 inwoners hebben de stap naar werk gemaakt en 85 inwoners hebben een stap op de ontwikkelladder gezet. Met brede inzet LKS (Loonkostensubsidie) (Werkplus) hebben we de doelstelling behaald en zijn 51 inwoner geplaatst met tijdelijk LKS; • Voor Statushouders hebben we de stap naar werk verkleind. Dit hebben we gedaan met het project taal op de werkvloer en door werkcarrousels bij werkgevers. In 2 werkcarrousels hebben zowel de doelgroep als werkgevers elkaar beter leren kennen en meer zicht gekregen over werken in Nederland. Naast reguliere coaching door Thuisin050 wordt in samenwerking met werkgeversdienstverlening een Module Arbeidsmarkt en Participatie (MAP) training aangeboden om statushouders klaar te stomen voor de arbeidsmarkt; • We hebben een actieplan voor jongeren opgesteld.
Maatschappelijke participatie	
• Meer inwoners in een uitkeringssituatie met daarbij een grote afstand tot de reguliere arbeidsmarkt worden geactiveerd en doen mee via verschillende vormen van maatschappelijke participatie	• We hebben ingezet op het doen van een (eerste)stap in ontwikkeling naar maatschappelijke participatie. Dit volgen we aan de hand van de ontwikkelladder. Meedoen ondanks een grote afstand tot de arbeidsmarkt stond hierbij centraal. We hebben op basis van maatwerk trajecten en initiatieven aangeboden die passen bij het (hoogst haalbare) niveau. Dit hebben we gedaan door inzet van bijv. Participatiebanen, activeringstrajecten of het doen van vrijwilligerswerk; • We hebben inwoners het hoogst haalbare traject geboden dat aansluit bij hun vaardigheden en mogelijkheden. Dit doen we op basis van maatwerk ten behoeve van een passend vervolg; • Inwoners met een indicatie Nieuw Beschut die gebaat zijn bij de overstap naar werk bij een reguliere werkgever, hebben we ondersteund. Dit faciliteren we via detachering (“Deta Nieuw

• Inwoners met een SW-indicatie of een NB-indicatie zijn actief binnen een Nieuw Beschut omgeving of met een LKS subsidie bij een werkgever.	Beschut") of door indiensttreding bij de werkgever ("Nieuw Beschut in de Markt"); • We investeren doorlopend in het uitbreiden en onderhouden van ons netwerk van geschikte werkgevers, zodat we inwoners blijvend kansen bieden op passend werk. • Via het Instroomportaal van iederz hebben we toegankelijke ontwikkeltrajecten geboden voor inwoners die ondersteuning nodig hebben bij hun eerste stap richting werk of onderwijs. De doelgroep is zeer divers en omvat onder andere deelnemers uit de dagbesteding, Wajong-gerechtigden, statushouders, ggz-cliënten, cliënten beschermd wonen en mensen met een verslavingsachtergrond; • Binnen deze ondersteuning bieden we verschillende trajecten aan, zoals Werkfit ten behoeve van Nieuw Beschut, de Z-route in het kader van de inburgering, Kansrijk Talent voor sociale activering en Praktijkleren als voorbereiding op een opleiding of de arbeidsmarkt; • We zijn verdergegaan met de doorontwikkeling van het Sociaal Ontwikkelbedrijf om inwoners beter te ondersteunen en participatiekansen te vergroten.

Prestatie-indicator(en)	Behaald 2023	Behaald 2024	Beoogd 2025	Behaald 2025
1. Werk en activering				
Aantal plaatsing met betrekking tot.:				
• Een werk-/ stageplek gerealiseerd door SROI in de arbeidsmarktregio	1.055	1.319	900	1.497
• Een beschutte werkplek 'Nieuw' (in het kader van de P-wet)	169	177	191	183*
• % Inwoners (met uitkering) dat persoonlijk contact had met hun coach	-	-	93%	94,8%
• Aantal mensen met LKS op een afspraakbaan met begeleiding vanuit de Participatiewet in Groningen	420	-	900	730

Aantal personen met een bijstandsuitkering dat uitstroomt naar:

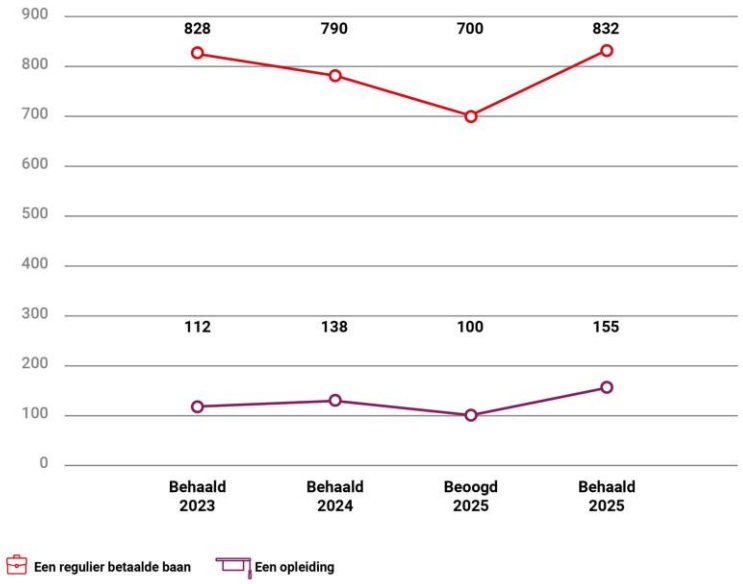

Inkomensondersteuning en schuldhulpverlening	
Uitkeringen en minimaregelingen	
• Meer huishoudens die onder of rond het sociaaleconomisch minimum (dreigen te) geraken hebben financiële rust en stabiliteit en zijn daardoor beter in staat grip op het eigen leven te houden en aan verschillende facetten van het leven actief te (blijven) participeren.	• Voortzetting verstrekken uitkeringen voor bijstand, IOAW en IOAZ, waarbij we steeds meer werken vanuit stress-sensitieve dienstverlening; • Voortzetting verstrekken minima- en armoederegeling met speciale aandacht voor de laagdrempeligheid (vereenvoudiging, minder bewijslast, vanuit vertrouwen) en het bieden van bestaanszekerheid; • Actief tegengaan van niet-gebruik door vereenvoudigen en harmonisering regelingen en door verbetering van onze communicatie.
Integraal armoedebeleid	
• Meer huishoudens die onder of rond het sociaaleconomisch leven kunnen actief (blijven) participeren aan verschillende facetten van het leven, waardoor sociale uitsluiting, gezondheidsverschillen en/of ongelijke ontwikkelingskansen voor kinderen kunnen worden beperkt; • Meer huishoudens zien kans - met aanvullende ondersteuning zo lang als nodig - de regie over het eigen leven te herwinnen en de eigen financiële redzaamheid te versterken.	• Voortzetten breed palet aan armoedevoorzieningen gericht op bestaanszekerheid, ondersteuning en talentontwikkeling, zowel gemeente breed als op gebiedsniveau; • Groningse aanpak en Doorbraakmethode gemeente breed geborgd in de reguliere dienstverlening; • Experiment Bouwdepot doorgezet onder de naam Thoes en mogelijkheden voor uitbreiding onderzocht; • Extra geïnvesteerd in intensieve ondersteuning van huishoudens in complexe situaties, onder meer via de aanpak Kansrijk Groningen, de ontwikkeling van een Doorbraak/Perspectiefbudget en een pilot intensieve ondersteuning bij WIJ in Groningen Noord; • Samenhang dienstverlening WIJ-gemeente versterkt en geïntensiveerd, o.a. met een gezamenlijk financieel spreekuur (GeldWIJs) dat gemeentebreed is ingevoerd.
Schuldhulpverlening	
• Minder huishoudens raken in een financieel kwetsbare - of zelfs (problematische) schuldensituatie; • Daar waar dit wel gebeurt willen we de financiële situatie door tijdige en gerichte ondersteuning eerder stabiliseren en - daar waar mogelijk - laten leiden tot (financieel) herstel en een hogere uitstroom naar een financieel gezonde, zelfstandige, situatie.	• We voerden onder andere voorlichting, financiële educatie (budget-coaching) en andere preventieactiviteiten uit die gericht zijn op het voorkomen of beperken van financieel kwetsbare situaties. Daarnaast voerden we de wettelijke taak 'vroegsignalering' uit, waarbij we bij signalen van betalingsachterstanden van vaste lasten (huur, energie, water en zorgpremie) proactief een hulpaanbod deden aan inwoners (13.610 opgepakte signalen). We hebben het in 2024 gestarte experiment vroegsignalering betalingsachterstanden eigen bijdrage Wmo/Wlz bij het CAK voortgezet; • We boden (integrale) schuldhulpverlening aan huishoudens met (problematische) schulden. Dit deden we door middel van onder meer budgetbeheer (1.511 trajecten), euro-coaching (jongeren) (223 budgetbeheertrajecten en 107 coachingtrajecten jongeren), ontzorgen statushouders (154 trajecten), schuldregeling (300 aanvragen), (indien noodzakelijk) beschermingsbewind (1.255 trajecten) en sociale kredietverlening (248 actieve leningen); • We hebben ingezet op het verkorten van budgetbeheertrajecten door het verlenen van saneringskredieten (405 actieve kredieten) en (indien nodig) de inzet van het maatwerkfonds. We richtten ons op financiële begeleiding om de financiële weerbaarheid van

	inwoners te vergroten. We boden nazorg zo lang als nodig was met het oog op duurzame uitstroom; • We hebben de samenwerking met maatschappelijke partners verbeterd door onder andere meer aanwezig te zijn in de wijken en de gebieden.

Prestatie-indicator(en)	Behaald 2023	Behaald 2024	Beoogd 2025	Behaald 2025
2. Inkomensondersteuning en schuldhulpverlening				
Aantal personen met een uitkering levensonderhoud in het kader van de Participatiewet (bijstand):				
• Totaal aantal uitkeringen levensonderhoud	9.016	9.018	Afname	9.010
• Waarvan aantal (of %) personen met bijstand dat parttime inkomsten heeft uit arbeid	1.834	1.882	Toename	1.863
• Waarvan aantal (of %) uitkeringen levensonderhoud dat behoort tot de groep verkerend in een langdurig financieel afhankelijke situatie (>=3 jaar)	5.498	6.129	Afname	6.619
Aantal personen dat gebruik maakt van één of meerdere (aanvullende) inkomensondersteunende minimaregelingen	10.602	10.753	Toename	11.031
Aantal huishoudens dat gebruik maakt van een of meerdere (langdurige) trajecten van schuldhulpverlening	3.510	3.335	Toename	3.143
Percentage geslaagde 'minnelijke' schuldregelingen	83%	90%	80%	83%

Toelichting

Indicator en (eventueel) nadere toelichting:
Aantal plaatsing met betrekking tot.: Een beschutte werkplek 'Nieuw' (in het kader van de P-wet) **Toelichting:** *Ivm hogere uitval en doorstroom hebben we het quotum net niet gehaald. We hebben 207 mensen een NB dienstverband geholpen. Door beperkingen in het arbeidsvermogen bestaan de dienstverbanden uit een kleiner aantal uren. Hierdoor hebben we het quotum niet gehaald.
Aantal mensen met LKS op een afspraakbaan met begeleiding vanuit de Participatiewet in Groningen **Toelichting:** Aantal mensen met een afspraakbaan die in het Landelijk Doelgroepregister (LDR) staan met Loonkostensubsidie (LKS) en/of jobcoaching. LKS is opgebouwd uit LKS regulier, brede inzet LKS en aantal Basisbanen bij elkaar opgeteld. We lopen achter op de gestelde doelstelling LKS regulier (497). De reden hiervoor is dat we te maken hebben met een steeds complexer/zwakker wordende doelgroep. Dit vraagt om meer tijd en begeleiding. Ook worden verlengingen en vaste contracten minder vaak afgegeven. Tot slot hebben we te maken met spanningen op de arbeidsmarkt en landelijke ontwikkelingen. Er zijn 200 mensen geplaatst op een basisbaan. Toch loopt de ontwikkeling van het aantal basisbanen achter (182). Dit komt doordat basisbaners zijn uitgestroomd naar werk, door pensioen en door overlijden. Ook kost een zorgvuldige bemiddeling meer tijd omdat de doelgroep steeds complexer wordt. Brede inzet LKS is gerealiseerd (51).
Aantal personen met een uitkering levensonderhoud in het kader van de Participatiewet (bijstand): Waarvan aantal (of %) personen met bijstand dat parttime inkomsten heeft uit arbeid **Toelichting:** We hebben de doelstelling net niet gehaald. Vaak zijn eerst andere stappen nodig voordat parttime werk in beeld komt.

Aantal huishoudens dat gebruik maakt van een of meerdere (langdurige) trajecten van schuldhulpverlening

Toelichting:
In 2025 was er geen toename van het aantal huishoudens in langdurige trajecten, maar een lichte afname. Oorzaken hiervan zijn onder andere onze uitgebreide inzet op vroegsignalering van betalingsachterstanden van vaste lasten, onze inzet op duurzame uitstroom van inwoners uit schuldhulptrajecten naar financiële zelfstandigheid en de (wettelijke) verkorting van (minnelijke) schuldregelingstrajecten van 36 naar 18 maanden. Ook de door de rechtbank opgedragen wijziging van ons beleid inzake beschermingsbewind heeft geleid tot minder instroom van inwoners in bewind bij de gemeente.

Migratie	
Realiseren van de taakstelling huisvesting vergunninghouders.	In samenwerking met de woningcorporaties in Groningen zorgen we voor het huisvesten van vergunninghouders. In 2025 hebben wij in totaal 381 vergunninghouders gehuisvest op een taakstelling van 371 te huisvesten vergunninghouders. Aangezien we 2024 zijn geëindigd met een kleine achterstand van 5 nog te huisvesten personen, eindigen we 2025 met een positief saldo van vijf gehuisveste personen.
Vergunninghouders weten de weg te vinden in de samenleving.	Maatschappelijke begeleiding van vergunninghouders wordt voor de gemeente Groningen uitgevoerd door Humanitas. Ook zorgt Humanitas voor het aanbieden van workshops voor de participatieverklaring; In 2025 is maatschappelijke begeleiding geboden aan 235 inburgeringsplichtige vergunninghouders. 323 personen hebben deelgenomen aan de workshops voor de participatieverklaring.
Inburgeringsplichtigen slagen voor het inburgeringsexamen en zijn actief op het gebied van onderwijs of werk.	Bij Thuis in 050 zijn eind 2025 1.638 inburgeringsplichtigen actief in begeleiding. Van hen vallen 58 personen onder de oude Wet inburgering en 1.580 personen onder de nieuwe wet. Het gaat hierbij om 1.013 asielmigranten en 567 gezinsmigranten. Van de mensen die moeten inburgeren volgt 60 procent de B1-route, 28 procent de Z-route en 12 procent de onderwijsroute. Ongeveer 70 procent van de mensen in begeleiding is naast de inburgering actief in werk of vrijwilligerswerk.

Prestatie-indicator(en)	**Behaald 2023**	**Behaald 2024**	**Beoogd 2025**	**Behaald 2025**
Aantal gehuisveste vergunninghouders	612	424	650	381
Aantal personen dat in maatschappelijke begeleiding is genomen	368	269	350	235

Met de bovenstaande indicator(en) wordt de voortgang van de uitvoering van ons beleid gemeten. Indien er geen cijfers beschikbaar zijn voor dat jaar, staat er een streepje. In dat geval wordt de indicator niet jaarlijks gemeten.

Financiën

In dit onderdeel geven wij per deelprogramma een toelichting op de afwijking in de baten en de lasten > 500 duizend euro. Is de totale afwijking op het deelprogramma niveau op de baten en/of de lasten > 500 duizend euro, dan worden de afwijkingen die hieraan ten grondslag liggen op deelprogrammaniveau toegelicht.

Financieel overzicht lasten en baten

03.1 Werk en inkomen

Omschrijving (Bedragen x 1.000 euro)	Primitieve begroting	Actuele begroting	Rekening 2025	Verschil
Lasten	321.330	344.097	342.459	1.638
Baten	206.876	223.606	228.883	5.278
Saldo van baten en lasten voor reservemutaties	**114.454**	**120.491**	**113.576**	**6.915**
Reserve mutaties				
Totaal toevoegingen	0	615	959	-344
Totaal onttrekkingen	3.218	4.030	4.030	0
Saldo van baten en lasten na reservemutaties	**111.236**	**117.076**	**110.505**	**6.571**

Financiële toelichting

3.1: Werk en inkomen	Lasten	Baten
Sociale Werkvoorziening	2.143	-2.329

Het nadeel van 186 duizend euro op de Sociale Werkvoorziening is als volgt opgebouwd:

Doorontwikkeling iederz (lasten V 1,8 miljoen euro)
We hebben van het Rijk 1,8 miljoen euro extra middelen ontvangen voor de transformatie van iederz naar sociaal ontwikkelbedrijf. Dit betreft 1,0 miljoen euro via de meicirculaire 2024 en daarnaast 0,8 miljoen euro via de meicirculaire 2025 voor infrastructuur sociaal ontwikkelbedrijf inclusief opslag voor extra banen. Het plan van aanpak en de plannen voor besteding zijn nog in ontwikkeling en hebben nog niet tot uitgaven geleid. In 2025 hebben we daardoor 1,8 miljoen euro lagere lasten dan begroot.

Personeelskosten Sociale Werkvoorziening (SW) en Nieuw Beschut (NB) (lasten V 3 miljoen euro, baten N 2,6 miljoen euro)
De ontvangst van loonkostensubsidie is verwerkt als last, maar ten onrechte begroot als bate. Hierdoor is een verschuiving van 2,5 miljoen euro ontstaan tussen baten en lasten (technische afwijking). Per saldo resteert 114 duizend euro nadeel omdat de aantallen Nieuw Beschut iets achterblijven.
Daarnaast hebben we een voordeel van 550 duizend euro in de lasten door de ontvangst van extra middelen via de septembercirculaire 2025. Het betreft middelen die het Rijk van 2025-2027 toevoegt aan de rijksbijdrage beschut werk om de werking van loonkostensubsidie te verbeteren.

Voorziening Regeling Vervroegde Uittreding (RVU) en spaarverlof (lasten N 2,8 miljoen euro)
Als gevolg van aanscherping van regelgeving BBV moeten we voor de doelgroep SW een voorziening vormen voor de Regeling Vervroegde Uittreding en voor spaarverlof, in totaal 2,8 miljoen euro. Deze lasten waren in de begroting niet voorzien.

Overig (lasten V 143 duizend euro, baten V 271 duizend euro)
Overige verschillen tellen op tot een voordeel van 414 duizend euro.

Basisbanen	2.135	-1.111
Het aantal actieve basisbanen per 31 december 2025 bedraagt 182 in plaats van het begrote aantal van 240. We hebben daardoor 1,2 miljoen euro lagere loonkosten en 189 duizend euro minder ambtelijke kosten en begeleidingskosten. Verder waren externe dekkingsbronnen ten onrechte begroot als bate en zijn ze gerealiseerd als lastenverlaging. Hierdoor zijn lasten en baten beide 0,5 miljoen euro lager dan begroot (technische afwijking). Daarnaast hebben we lagere lasten door een niet begrote compensatie vanuit de No-risk polis (177 duizend euro) en de ontvangst van SPUK middelen (60 duizend euro). Bij de baten hebben we een nadeel van 600 duizend euro doordat we minder loonkostensubsidie (LKS) ontvangen als gevolg van het kleinere aantal basisbanen en doordat het gemiddelde LKS percentage 5% lager is dan begroot.		
Schuldhulpverlening - incidentele middelen	1.231	0
Per eind 2025 is 0,8 miljoen euro van het Uitvoeringsplan Schuldhulpverlening 2024 2025 nog niet ingezet, doordat verschillende acties projectmatig doorlopen tot en met 2026. Daarnaast hebben wij via de meicirculaire 2025 een bedrag van 415 duizend euro van het Rijk ontvangen voor vroegsignalering (onderdeel van het IBO maatregelenpakket). Ook deze middelen zijn in 2025 nog niet benut.		
Schuldhulpverlening - uitvoeringskosten	694	-74
We hebben 0,7 miljoen euro lagere uitvoeringskosten. Dit komt met name door vacatureruimte en doordat de middelen die beschikbaar zijn voor de uitvoering van projecten niet zijn ingezet. Daarnaast hebben we minder opbrengsten van buitengemeenten door beëindiging van dossiers, door een kleiner aantal aanmeldingen en door de inzet op saneringskredieten.		
Loonkostensubsidie	1.126	587
We hebben hogere baten dan begroot doordat het definitieve budget loonkostensubsidie (LKS) 2025 door het Rijk is verhoogd met 587 duizend euro. Daarnaast zijn de lasten 1,1 miljoen euro lager doordat we minder LKS inzetten dan begroot. Dit komt onder meer doordat de realisatie van basisbanen en afspraakbanen achter blijft ten opzichte van de begroting. Daarnaast valt de algehele stijging in 2025 ten opzichte van 2024 lager uit dan wat wij hadden verwacht op basis van de stijging van 2023 naar 2024.		
Participatiewet in balans	818	0
Vanuit de septembercirculaire 2025 hebben wij van het Rijk 818 duizend euro ontvangen in 2025 voor implementatie van de Participatiewet in balans. Wij hebben hiervoor in 2025 geen uitgaven.		
Afspraakbanen	440	0
We hebben een voordeel van 265 duizend euro op personeelskosten doordat we vanuit Werk In Zicht een hogere vergoeding hebben ontvangen dan begroot. Verder hebben we minder externe jobcoaching ingezet omdat de groei van afspraakbanen minder hard gaat dan begroot (voordeel 296 duizend euro). Daar tegenover staat een nadeel van 121 duizend euro vanwege licentiekosten voor loonwaardemetingen.		
Uitvoeringskosten beleidsontwikkeling	285	54
In 2025 hebben we meer uitvoeringskosten ten laste van rijksregelingen en subsidies kunnen brengen dan verwacht. Door de kostenverdeling realiseren we binnen dit deelprogramma een voordeel van 339 duizend euro.		
Werk- en Ontwikkelprogramma	284	60
Door diverse oorzaken hebben we een voordeel van 344 duizend euro op het werk- & ontwikkelprogramma. Onder meer hebben we lagere lasten voor jobcoaches, intensieve dienstverlening en gebiedsverbinders. De gebiedsverbinders hebben deels al de overstap naar andere functies gemaakt en hun werkzaamheden worden binnen de gebieden opgepakt. Het voordeel bij de baten betreft een vergoeding van het UWV voor het talentperron.		
Werk in Zicht	181	163

We hebben op Werk in Zicht per saldo een positief resultaat van 344 duizend euro. Dit is het gevolg van diverse afwijkingen op baten en lasten van enkele projecten waaronder Groen Licht, Regionaal Werkcentrum en projecten gefinancierd vanuit Nij Begun.		
BUIG	-5.596	7.779
We hebben hogere baten doordat het definitieve BUIG budget 2025 12,0 miljoen euro hoger is uitgekomen dan begroot. Deze verhoging is vrijwel geheel het gevolg van compensatie door het Rijk van nominale ontwikkelingen in 2025. Bij voortgangsrapportage 2025-2 heeft uw raad besloten het verwachte resultaat aan de algemene egalisatiereserve toe te voegen. Hierdoor werd het voordeel op de baten met 3,8 miljoen euro verlaagd en het voordeel op de lasten met 1,0 miljoen euro. Daarnaast zijn er bij verschillende regelingen 0,4 miljoen euro lagere baten gerealiseerd dan begroot. Per saldo resteert daarom bij de jaarrekening een voordeel van 7,8 miljoen euro tussen begrote en gerealiseerde baten. De bijstandsuitgaven zijn per saldo 5,6 miljoen euro hoger dan begroot in 2025, met name als gevolg van de nominale stijging van de uitgaven.		
Studietoeslag	-1.305	40
Studenten die door een medische beperking niet kunnen werken naast hun studie kunnen studietoeslag aanvragen. In 2025 hebben wij op deze regeling een tekort van 1,3 miljoen euro. Dit komt door een toename van het aantal verstrekkingen per maand (nadeel 0,8 miljoen euro) en van het gebruik met terugwerkende kracht vanaf 1 januari 2022 (nadeel 0,5 miljoen euro).		
Wet Kinderopvang Sociaal Medische Indicatie	-537	3
In 2025 zijn de lasten 537 duizend euro hoger dan begroot. Dit is het gevolg van langduriger behandeltrajecten als gevolg van complexe problematiek in gezinnen, langere GGZ-wachtlijsten en prijsstijgingen in de kinderopvang.		
Kindertoeslagenaffaire	-503	503
Alle kosten die wij maken voor het uitvoeren van de kindertoeslagenaffaire (zorg, verstrekkingen en uitvoeringskosten) worden volledig gedekt door het Rijk. De ontvangen bijdrage en bijbehorende lasten vormen een afwijking ten opzichte van de begroting, per saldo is dit resultaatneutraal.		
ESF	0	-508
Om een sluitende begroting te krijgen hebben we in 2025 een opname uit de ESF reserve begroot. Door het gerealiseerde ESF resultaat in 2025 is deze mutatie niet nodig en verwerken we deze bate niet, dit geeft een nadeel van 576 duizend euro. We realiseren daarentegen een voordeel van 68 duizend euro (bate) doordat het ESF resultaat hoger was dan begroot.		
Bijzondere Bijstand	-428	119
We hebben nadelen op verstrekkingen (257 duizend euro hogere lasten, 119 duizend euro hogere baten) en op de maaltijdvoorziening (171 duizend euro hogere lasten). De hogere lasten voor verstrekkingen betreffen hogere uitgaven voor aanvullende bijstand onder de 21 (door toename van het aantal minderjarige asielzoekers) en door een groter beroep op de regelingen witgoed en medisch (mondzorg). Het aantal aanvragen stijgt onder meer doordat we de diverse maatregelen en regelingen beter onder de aandacht van de inwoners hebben gebracht. De hogere baten bij verstrekkingen betreffen ontvangsten leenbijstand. Voor de maaltijdvoorziening hadden we meer uitgaven dan begroot doordat de prijzen voor maaltijden zijn gestegen.		
Overig	670	-9
Overige verschillen tellen op tot een voordeel van 661 duizend euro.		

Reservemutaties	**Lasten**	**Baten**
Reserve toevoeging	-344	0

Resultaten op samenwerkingsverbanden zijn reeds toegevoegd aan de reserve budgetoverheveling. In de financiële verordening 2025 heeft de raad het college mandaat gegeven om dit bij de jaarrekening uit te voeren, zonder dat hier een separaat raadsbesluit aan ten grondslag ligt. Hierdoor ontstaat een afwijking bij de reservemutaties. Deze afwijkingen blijven zichtbaar bij de deelprogramma's waar ze zich voordoen en worden daar toegelicht voor zover baten of lasten materieel afwijken. Het gaat bij dit deelprogramma om de volgende samenwerkingsverbanden:

Omschrijving samenwerkingsverband	Resultaat 2025 (x 1.000 euro)
Werk in zicht	344

Risico's en Ontwikkelingen

Voor een totaal overzicht van de risico's en ontwikkelingen, zie Paragraaf 3: Weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Deelprogramma 3.2: Onderwijs

Wij vinden het van groot belang dat kinderen en jongeren optimale kansen krijgen om op een positieve wijze op te groeien. Wij bieden hen de mogelijkheden om kennis en vaardigheden op te doen, zodat zij zich kunnen ontwikkelen tot perspectiefrijke, participerende en verantwoordelijke volwassenen. Hiervoor is het cruciaal dat kinderen en jongeren opgroeien binnen een pedagogisch gezonde, stimulerende en veilige omgeving; een omgeving die ruimte biedt om de eigen talenten te ontdekken en te ontwikkelen. Wij vinden het ook belangrijk dat alle volwassenen volop mee kunnen doen. Daarvoor is het van belang dat zij over voldoende basisvaardigheden beschikken.
Samen met onze partners in onderwijs en opvang zetten wij ons daarom in om het onderwijs in de gemeente Groningen blijvend te vernieuwen en te verbeteren om zo voor iedere generatie een uitstekend leerklimaat te realiseren.

Doelen Deelprogramma 3.2: Onderwijs

Vanuit de onderwijsagenda gemeente Groningen werken wij aan drie actielijnen:

1. Wij versterken de kwaliteit van het onderwijs en de onderwijshuisvesting;
2. Wij bieden gelijke kansen aan alle kinderen;
3. Wij creëren een klimaat voor een leven lang leren.

Effectindicator(en)	Behaald 2023	Behaald 2024	Beoogd 2025	Behaald 2025
Onderwijsniveau:				
• Percentage scholen dat de signaleringswaarde 1F behaalt voor				
A) Lezen in groep 8	-	98%	> 85%	-
B) Taalverzorging in groep 8	-	96%	> 85%	-
• Percentage scholen dat de signaleringswaarde 2F/1S behaalt voor				
A) Lezen in groep 8	-	94%	> 73%	-
B) Taalverzorging in groep 8	-	68%	> 62%	-
• % leerlingen VO (voortgezet onderwijs) met niveau gelijk of boven niveau schooladvies in relatie tot landelijk gemiddelde	-	-	-	-
• Percentage leerlingen in leerjaar 1 VO dat zich - boven - op - onder	-	-	-	-

het gegeven schooladvies bevindt				
• Percentage leerlingen in leerjaar 3 VO dat zich - boven - op - onder het gegeven schooladvies bevindt	 - - -	 23% 66% 11%	 < 20% > 70% < 10%	
% Voortijdig schoolverlaters (VSV)	3,24%	3,13%	afname	volgt
% Inwoners (18 jaar e.o.) dat aangeeft (zeer) tevreden te zijn met de aanwezigheid van scholen in het primair onderwijs	-	80%	toename	-

Toelichting

- Percentage signaleringswaarde 1F voor lezen en taalverzorging afzonderlijk is niet langer beschikbaar. Wel is de score van de combinatie taal/rekenen beschikbaar. 98% van de basisscholen in de gemeente Groningen haalt deze signaleringswaarde.
- Percentage signaleringswaarde 2F/1S voor lezen en taalverzorging is niet langer beschikbaar. Wel is de score van de combinatie taal/rekenen beschikbaar. 87,5 % van de basisscholen in de gemeente Groningen haalt signaleringswaarde 2F/1S op of boven het niveau behorende bij de eigen schoolpopulatie.
- Percentage leerlingen met niveau gelijk of boven schooladvies is niet langer te bepalen. De gegevens over de schooladviezen zijn weliswaar, net als voorgaande jaren, beschikbaar bij DUO, maar zijn beperkt weergegeven in verband met de AVG-wetgeving. Adviezen die minder dan 5 keer zijn uitgedeeld op een locatie, worden niet meer numeriek weergegeven, maar met een indicator <5. Dit maakt het onmogelijk om percentages/gemiddelden te berekenen en overzichten te genereren.
- Percentage leerjaar 1 en 3 VO zijn nieuwe indicatoren (dus geen score 2023). Leerjaar 1 was in 2024 niet opgenomen in onze lokale monitor, leerjaar 3 wel. We verwachten dat DUO de cijfers over 2025 in het najaar van 2026 publiceert. De beoogde resultaten zijn gebaseerd op een bestaand beeld, waarbij gestreefd wordt naar zo goed mogelijke adviezen.
- Percentage tevreden inwoners wordt met de enquête leefbaarheid 1x per 2 jaar, in de even jaren, uitgevraagd.

Met de bovenstaande indicator(en) wordt de voortgang van de uitvoering van ons beleid gemeten. Indien er
geen cijfers beschikbaar zijn voor dat jaar, staat er een streepje. In dat geval wordt de indicator niet jaarlijks
gemeten.

Relevante beleidsnota's

Het deelprogramma onderwijs is verder uitgewerkt in de volgende beleidsdocumenten:

Samen laaggeletterdheid bestrijden; Plan van aanpak Laaggeletterdheid 2020-2024, Arbeidsmarktregio Groningen + Plan van aanpak Laaggeletterdheid 2025, Arbeidsmarktregio Groningen (2020/2024)
Thuiszitterspact 2.0 Groningen 2021-2024 (2021)
De tijd zal het leren; herstelprogramma onderwijs gemeente Groningen + uitvoeringsplan 3.0 (2021/2023)
Beleidsplan 'Een goede start voor alle jonge kinderen 2023-2026' (2022)
Onderwijsagenda Gemeente Groningen 2020+: Goed onderwijs voor iedereen (2024)
Beleid toezicht en handhaving kwaliteit kinderopvang gemeente Groningen 2024 (2024)
Scholenplan Gro Up actualisatie 2024-2039 (2024)
Aanpak laaggeletterdheid Gemeente Groningen 2025-2027 (2025)

Ambitiedocument (door)ontwikkeling sportvoorzieningen 2037 (2025)
Jaarverslag Leerplicht en Doorstroompunt 2023-2024 (2025)

Relevante ontwikkelingen

Maatschappelijk Akkoord Sociale Inclusie

Er hebben zich dit jaar 9 nieuwe partners aangesloten bij het Maatschappelijk Akkoord. Hiermee hebben inmiddels 33 kinderopvang- en onderwijsbesturen samen met de gemeente het Akkoord ondertekend.

Voor- en vroegschoolse Educatie (VVE) en Onderwijsachterstandenbeleid (OAB)

Het Rijk is gestart met een pilot waarbij kinderopvangorganisaties en basisscholen gezamenlijk een formele peuter-kleutergroep starten. De kinderopvangorganisaties en basisscholen die VVE aanbieden hebben aangegeven mee te willen werken aan deze landelijke pilot.

Verlengde Schooldag (VSD)

In de Sociale Agenda van Nij Begun is de regeling Tijd voor Toekomst opgenomen. Deze regeling is bedoeld om op termijn alle basisscholen de gelegenheid te geven om een verlengde schooldag aan hun leerlingen aan te bieden.

Onderwijshuisvesting

Dit jaar is het boek "Schoolvoorbeeld" van de manifestatie Scholenbouw gepresenteerd. Dit boek biedt inspiratie voor onze langjarige investering in goede en duurzame schoolgebouwen, die een centrale rol vervullen in de wijk.

Aanpak geletterdheid

In september 2025 is het plan ‘Lezen is Goud’ gepresenteerd. In dit plan staat hoe de gemeente de leesvaardigheid en het leesplezier bij kinderen en jongeren de komende jaren wil vergroten en vasthouden. Dit doen we in nauwe samenwerking met de Forumbibliotheek, kinderopvangorganisaties, scholen en andere maatschappelijke partners.

Nationaal Programma Onderwijs (NPO)

Medio 2025 is de uitvoering van het NPO afgerond. In de afgelopen vier jaar is in Groningen vanuit dit programma extra ingezet op het versterken van ontwikkelingskansen van kinderen en jongeren; het versterken van sport, cultuur, taal/leesstimulering en natuur- en duurzaamheidseducatie (NDE) tijdens en na school; en het versterken van hulp en zorg in en rond het onderwijs.

Resultaten, activiteiten en prestatie-indicatoren

De resultaten geven aan wat we wilden bereiken. De activiteiten geven aan wat we daarvoor hebben gedaan. De prestatie-indicator(en) meten de voortgang van de resultaten. De opbouw is opgesteld aan de hand van de beleidsvelden Onderwijskansen en onderwijshuisvesting en Voortijdig schoolverlaten en leerlingenvervoer, zoals opgenomen in de begroting 2025.

Wat wilden we bereiken (resultaten)	Wat hebben we daarvoor gedaan (activiteiten)
1. Onderwijskansen en onderwijshuisvesting	
Maatschappelijk Akkoord Sociale Inclusie	
Meer kinderen boeken ontwikkelingswinst en stromen	• We hebben de uitvoeringsagenda 2024 van het Maatschappelijk Akkoord geëvalueerd met als uitkomst een overwegend positief beeld. De aangegeven verbeterpunten hebben we vertaald naar de uitvoeringsagenda

daardoor beter toegerust het onderwijs uit.	2025-2026, die in de loop van 2025 is vastgesteld. Aan alle onderwerpen uit deze agenda is uitvoering gegeven; • De uniforme afspraken voor de toelating primair onderwijs zijn vastgelegd; • Ruim 290 personen hebben deelgenomen aan de 3de onderwijsconferentie Sociale Inclusie “kansen voor iedereen ”; • In de bijeenkomst Sociale Inclusie Coalitie (SIC) is samen met de partners het thema “Brede Brugklas” verder uitgewerkt; • Het aantal scholen met een brugfunctionarissen is uitgebreid. Ook de scholen in voormalig gemeente Ten Boer zijn aangesloten. Vanuit het Rijk ontvangen onze twee scholen voor praktijkonderwijs een subsidie voor een brugfunctionaris, daarnaast krijgen ook 3 VO-scholen middelen ter cofinanciering van een pilot vanuit de Gelijke Kansen Alliantie.
OAB (onderwijsachterstandenbeleid) & VVE (voor- en vroegschoolse educatie)	
Meer (jonge) kinderen boeken ontwikkelingswinst en stromen beter toegerust het primair onderwijs in.	• We zijn gestart met het opstellen van een ambitiedocument ‘Inclusieve Kinderopvang’. Vanuit het VVE/OAB-beleid wordt hieraan bijgedragen om zo een doorlopende leerlijn te creëren voor kinderen met een risico op een onderwijsachterstand; • Om de kwaliteit en veiligheid in de kinderdagopvang te bewaken is het streven dat alle kinderopvanglocaties en de helft van de gastouders jaarlijks door de GGD worden geïnspecteerd. In 2025 is dit voor de kinderopvang gelukt, van de gastouders is 48% bezocht (4 gastouders minder dan beoogd); • Vanuit de pilot Jonge Kind (JoKi) zijn alle vier doelen, gericht op gezinsondersteuning en deelname aan VVE, bedient. Zo stroomt een derde van het aantal kinderen vanuit de Algemeen Toegankelijke Kinderopvang al door naar VVE. Ook Is in alle NPLV-wijken een voorschoolse brugfunctionaris actief. En de ouders maken gebruik van Huiskamers waar ze terecht kunnen met hulpvragen en waar ze worden geïnformeerd over VVE. Door de inzet van extra JGZ-contactmomenten is er sprake van betere signalering en toeleiding naar kinderopvang. Op meerdere basisscholen wordt een extra onderwijsassistent in de onderbouw ingezet dat zorgt voor meer rust op de groepen en meer individuele aandacht aan kinderen.
Verlengde schooldag (VSD)	
Meer kinderen boeken ontwikkelingswinst en stromen daardoor beter toegerust het voortgezet onderwijs in.	• Er zijn in 2025 vier nieuwe scholen gestart met de VSD. Hierdoor bereiken we nog meer kinderen met de VSD-activiteiten; • Scholen die al langer VSD aanbieden hebben hun aanbod verbreed of verdiept; • Verbreding vindt plaats door verbinding met bijvoorbeeld De Gezonde School of De Vreedzame School. Er wordt een verbinding gemaakt met activiteiten in de wijk. De samenwerking tussen scholen wordt zoveel mogelijk verstevigd. Ook wordt er ingezet op doorgaande lijnen tussen PO en VO. Een voorbeeld hiervan is Sterk Techniek Onderwijs, waarbij leerlingen van groep 7 en 8 van de basisscholen in de wijken Lewenborg en Beijum tijdens VSD-activiteiten naar de VMBO-scholen aan de Kluiverboom gaan voor techniekles sen; • De verdieping is aangebracht door de naschoolse activiteiten nog meer te verbinden met de onderwijsvisie en het curriculum van scholen, waardoor leerlingen passende activiteiten aangeboden krijgen die aansluiten bij wat wenselijk is voor hun ontwikkeling; • Door het inzetten op de verbinding tussen naschoolse VSD-activiteiten met het onderwijscurriculum en de betrokkenheid van brugfunctionarissen is het aantal deelnemende kinderen op deze scholen significant gestegen. De inzet van de brugfunctionarissen draagt ook bij aan een toename deelname huiswerkbegeleiding, stijging aantal lidmaatschappen van

	sportverenigingen, hogere deelname aan muzieklessen bij muziekscholen en aan buurtactiviteiten in wijkcentra.
Volwasseneneducatie	
Meer inwoners (18+) ontwikkelen vaardigheden en behalen een kwalificatie (en zijn daardoor beter toegerust om onder andere succesvol de arbeidsmarkt op te kunnen (en daarmee kans op financiële zekerheid te verhogen).	• Er zijn nieuwe afspraken gemaakt tussen partijen uit het Taalhuisnetwerk in de gemeente Groningen. Het Taalhuisnetwerk bestaat uit de gemeente Groningen, Forum Groningen, Alfa-college, Humanitas, WIJ Groningen en de GGD Groningen. Partijen hebben onder andere afgesproken dat hun medewerkers worden getraind in het herkennen van inwoners die moeite hebben met basisvaardigheden. Zij verwijzen deze inwoners door naar de Taalhuizen en dat zien we terug in de aantallen nieuwe deelnemers; • De Taalhuizen van de gemeente Groningen hebben het certificeringsproces doorlopen en zijn officieel gecertificeerd. De behaalde score zit (ruim) boven het landelijk gemiddelde; • Op verzoek van de arbeidsmarktregio Groningen is door Stichting Beeldlijn de documentaire 'Letters die dansen' gemaakt. Hierin wordt het leven gevolgd van drie Groningse taalambassadeurs (ervaringsdeskundigen). De documentaire is in de Week van Lezen en Schrijven op 7 september 2025 uitgezonden op RTV Noord.
Onderwijshuisvesting	
Er zijn voldoende goede scholen in de nabijheid van leefomgeving kind; de scholen zijn daarbij een goede afspiegeling van wijk waarin ze staan en de populatie die er gebruik van maakt, zodat segregatie voorkomen of bestreden kan worden.	• In 2025 is de tijdelijke huisvesting van IKC Groenewei verplaatst naar Meerstad/Eemskanaalzone; • De volgende projecten voor nieuwbouw of renovatie zijn gestart (in uitvoering of locatiestudie), voortgezet of opgeleverd: Wegwijzer (Selwerd); Huifkar (Woltersum); Suikerzijde; OPDC Rebound (Kapteijnlaan); Maartenscollege-ISG-GSV (Haren); sws Meeroevers (Meerstad); Montessori Vaklyceum (De Wijert); Karrepad (1955 deel, Korreweg-Indische Buurt); Nassauschool (Oranjebuurt); Quintusschool (Glimmen); Bisschop Bekkersschool (Paddepoel); Brinkschool (Haren); Huis van Ten Post; CSG Augustinus; Gomarus College; Parcival College; Vrije School Widar (Rivierenbuurt); Erasmusschool (Zeeheldenbuurt); Noorderbasis (samenvoeging scholen locatie west); Bladergroenschool (Corpus den Hoorn); Fiduciaschool (Corpus den Hoorn); • Er loopt een onderzoek naar de onderwijscapaciteit in de omgeving De Held (Vinkhuizen, Gravenburg, Reitdiep) en naar de aankoop locatie Noorderpoort in Stadshavens; • De raad heeft in december het jaarlijkse Programma onderwijshuisvesting voor het komende jaar vastgesteld.
Bewegingsonderwijs	
De randvoorwaarden voor goed bewegingsonderwijs zijn aanwezig.	• De uitvoeringsagenda masterplan sportvoorzieningen is vastgesteld; • In het kader van het verbeteren van de akoestiek in de accommodaties zijn 37 zaaldelen aangepakt: 19 gymzalen, 6 sporthallen en 1 sportzaal; • In het kader van de kwaliteitsimpuls innovatieve inrichting gymzalen is een Urban Sports Wall gerealiseerd in sporthal Selwerd. De procesaanpak diende tevens als pilot voor een bredere aanpak tot innovatieve inrichting van gymzalen.

2. Voortijdig schoolverlaten en leerlingenvervoer	
Voortijdig schoolverlaten (VSV)	
Meer kinderen en jongeren volgen onderwijs en ronden hun onderwijscarrière af met een erkend diploma.	• We hebben meer ingezet op een preventieve aanpak. We richten ons meer op schoolaanwezigheid in plaats van verzuim; • In aanloop naar de nieuwe wet "Van School naar Duurzaam Werk" (ingangsdatum 1 januari 2026) hebben we het regionaal programma 2026–2029 geschreven. De wet regelt vier nieuwe aspecten: aanvullende loopbaanbegeleiding door scholen; uitbreiding van de doelgroep van het

	Doorstroompunt van 23 naar 27 jaar; versterkte rol van Werk en Participatie; en intensivering van samenwerking en gegevensuitwisseling; • We hebben gewerkt aan een integrale aanpak voor nieuwkomers om een sluitende aanpak te realiseren. Het programma GOTU 18+ is doorontwikkeld zodat het vanaf 2026 ingezet kan worden als VSV-traject, specifiek voor nieuwkomers; • De aanwezigheid van twee interculturele coaches van Leerlingzaken is gecontinueerd. Zij zijn een onmisbare schakel in de preventieve aanpak en het bevorderen van succesvolle schoolloopbanen; • Er is een nieuwe locatie voor Rubicon geopend. Dit aanbod Rubicon is bedoeld om voortijdig schoolverlaters alsnog hun mbo-2 diploma te laten halen. Ook is het aanbod 'Own it!' in 2025 uitgevoerd.
Aansluiting jeugdhulp-onderwijs	
Kinderen en jongeren worden optimale kansen geboden om zich te ontwikkelen met als uitgangspunt dat elk kind onderwijs krijgt en dat dit zo gewoon mogelijk i**s.**	• De aanpak thuiszitters is geactualiseerd. In samenwerking met de kinderopvang, de samenwerkingsverbanden primair en voorgezet onderwijs, het MBO, WIJ Groningen en de GGD en in afstemming met de schoolbesturen is de vernieuwde aanpak Thuiszitterpact/ schoolaanwezigheid 2026-2029 opgesteld; • De pilot 'Naschoolse opvang plus' (NSO+) voor leerlingen van 4 tot en met 14 jaar van de W.A. van Lieflandschool en De Wingerd (cluster 3) heeft een structureel vervolg gekregen.
Leerlingenvervoer	
Alle kinderen kunnen de voor hen dichtstbijzijnde toegankelijke school bezoeken	• We hebben voor bijna 900 kinderen en jongeren vervoer naar onderwijs mogelijk gemaakt. Dit is een kleine stijging (33 leerlingen) ten opzichte van 2024. De aanbesteding Publiek Vervoer, waarvan leerlingenvervoer een onderdeel is, is uitgesteld naar 2026; • We hebben het aantal meerjarige beschikkingen verder uitgebreid: voor deze kinderen hoeft niet elk jaar opnieuw een aanvraag ingediend te worden.

Prestatie-indicator(en)	**Behaald 2023**	**Behaald 2024**	**Beoogd 2025**	**Behaald 2025**
• Het percentage doelgroeppeuters dat na deelname aan een vve-programma doorstroomt naar het basisonderwijs met een leeftijdsadequaat niveau (geen geconstateerde achterstand) op de ontwikkelingslijnen taal en rekenen.	-	-	Minimaal 75%	-
• Het percentage doelgroepkleuters dat na deelname aan een vve-programma doorstroomt naar groep 3 met een leeftijdsadequaat niveau (geen geconstateerde achterstand) op de ontwikkelingslijnen taal en rekenen.	-	-	Minimaal 75%	-
• % doelgroepkleuters waarbij de ontwikkelingslijn taal en rekenen bij instroom groep 3 gelijk of beter is ten opzichte van de instroom groep 1.	-	-	Minimaal 75%	-
Overige indicatoren				
• % Kinderen dat gebruik gemaakt heeft van VVE (% van het totaal aantal VVE-kinderen)	81%	84%	Toename	85%
• Aantal scholen dat een verlengde schooldag aanbiedt	22	33	Toename	37

• % Schoolverzuimers dat succesvol is teruggeleid naar het onderwijs (schooljaar)	72,2%	66,7%	Toename	88,2%
• Aantal scholen met een brugfunctionaris	20		24	32

Aantal deelnemers Taalhuizen

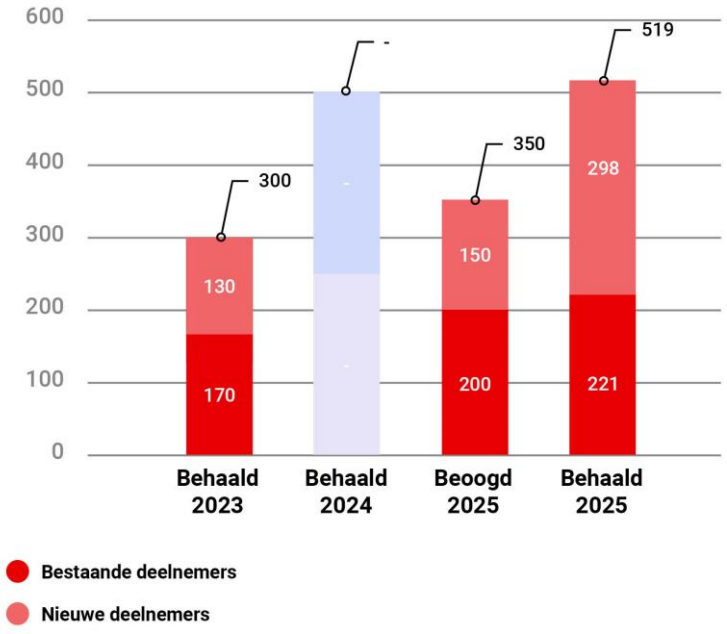

Aantal deelnemers Volwasseneneducatie

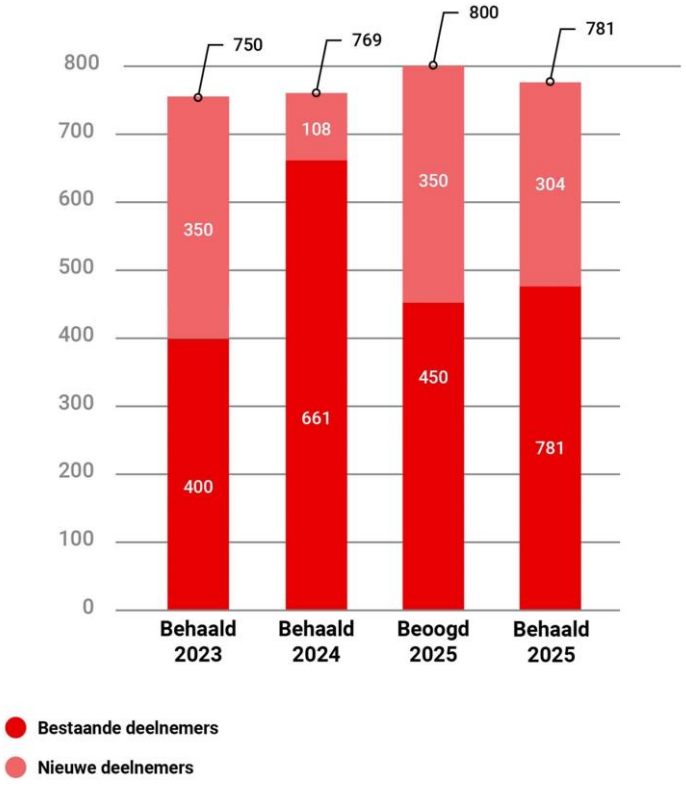

Toelichting

Indicator en (eventueel) nadere toelichting:
• Het percentage doelgroeppeuters dat na deelname aan een vve-programma doorstroomt naar het basisonderwijs met een leeftijdsadequaat niveau (geen geconstateerde achterstand) op de ontwikkelingslijnen taal en rekenen. • Het percentage doelgroepkleuters dat na deelname aan een vve-programma doorstroomt naar groep 3 met een leeftijdsadequaat niveau (geen geconstateerde achterstand) op de ontwikkelingslijnen taal en rekenen • % doelgroepkleuters waarbij de ontwikkelingslijn taal en rekenen bij instroom groep 3 gelijk of beter is ten opzichte van de instroom groep 1. **Toelichting:** De gegevens voor het beantwoorden van de vragen over de behaalde ontwikkelwinst van kinderen zijn niet meer beschikbaar. De kleutertoetsen worden niet meer afgenomen en de scholen zijn vrij in hun keuze welke leerlingvolgsysteem en daarmee ook welke toetsen zij afnemen.
• % schoolverzuimers **Toelichting:** Dit betreft het zogenaamd langdurig relatief verzuim: ingeschreven leerlingen die langer dan 4 weken onafgebroken ongeoorloofd verzuimen. In schooljaar 24/25 ging dit om 17 leerlingen, waarvan 15 na langdurig verzuim teruggingen naar school en 2 zijn verhuisd naar een andere gemeente.
• Aantal deelnemers Volwasseneneducatie **Toelichting:** Het aantal deelnemers volwasseneneducatie is gestegen, het beoogde aantal is echter niet behaald. Mogelijke oorzaak kan zijn dat het educatieaanbod in de Taalhuizen voor een deel van de doelgroep meer passend is dan formeel educatieaanbod bij het Alfa-college.

Met de bovenstaande indicator(en) wordt de voortgang van de uitvoering van ons beleid gemeten. Indien er geen cijfers beschikbaar zijn voor dat jaar, staat er een streepje. In dat geval wordt de indicator niet jaarlijks gemeten.

Kengetallen	Behaald 2023	Behaald 2024	Beoogd 2025	Behaald 2025
Aantal doelgroepkinderen VVE van 2-4 jaar	625	676	-	641
% doelgroepkinderen VVE van 2-4 jaar van het totaal aantal 2-4 jarigen	16%	16%	-	18%
Aantal voortijdig schoolverlaters	423	407	-	-
Aantal afgegeven beschikkingen leerlingenvervoer	816	864	-	897

Toelichting

Kengetal en (eventueel) nadere toelichting:
Aantal voortijdig schoolverlaters **Toelichting:** De cijfers komen per schooljaar. De cijfers over het schooljaar 2024-2025 worden pas eind 2026 definitief vastgesteld en bekend gemaakt.
Aantal afgegeven beschikkingen leerlingenvervoer **Toelichting:** Dit betreft het aantal unieke leerlingen dat gebruik heeft gemaakt van leerlingenvervoer in kalenderjaar 2025: 798 aangepast vervoer, 28 openbaar vervoer, 71 eigen vervoer. Dit is inclusief de doelgroep nieuwkomers.

Financiën

In dit onderdeel geven wij per deelprogramma een toelichting op de afwijking in de baten en de lasten > 500 duizend euro. Is de totale afwijking op het deelprogramma niveau op de baten en/of de lasten >

500 duizend euro, dan worden de afwijkingen die hieraan ten grondslag liggen op deelprogrammaniveau toegelicht.

Financieel overzicht lasten en baten

03.2 Onderwijs

Omschrijving (Bedragen x 1.000 euro)	Primitieve begroting	Actuele begroting	Rekening 2025	Verschil
Lasten	44.556	47.630	47.115	514
Baten	16.162	18.527	19.514	988
Saldo van baten en lasten voor reservemutaties	**28.394**	**29.103**	**27.601**	**1.502**
Reserve mutaties				
Totaal toevoegingen	6.454	5.806	5.864	-58
Totaal onttrekkingen	13.531	13.531	13.531	0
Saldo van baten en lasten na reservemutaties	**21.317**	**21.378**	**19.934**	**1.444**

Financiële toelichting

3.2: Onderwijs	Lasten	Baten
ROP	576	-43
Het ROP (Rente Omslag Percentage) bedroeg voor de begroting 1,7%. In 2025 zijn er minder leningen aangetrokken dan begroot, omdat we gebruik hebben kunnen maken van incidentele financiering door de inzet van vooruitontvangen subsidies en doel- en decentralisatie uitkeringen. Dit heeft een voordelig effect op de gerealiseerde rentelasten van 576 duizend euro en een nadelig effect op de doorberekende rente over reserves van 43 duizend euro.		
Onderwijshuisvesting	0	461
We hebben meer inkomsten ontvangen dan we vooraf hadden begroot, doordat er nieuwe huurcontracten zijn afgesloten die nog niet in de begroting waren meegenomen.		
Leerlingenvervoer	437	0
Het aantal unieke kinderen dat voor passend onderwijs afhankelijk is van leerlingenvervoer groeit al enkele jaren gestaag. Ook het aantal kilometers voor leerlingenvervoer neemt toe. Omdat de groei in 2025 kleiner was dan verwacht, hebben we 437 duizend euro niet in hoeven zetten.		
Specifieke uitkering Kansrijke Wijk	439	-439
Het Rijk heeft voor Kansrijke Wijk in 2025 4,7 miljoen euro beschikbaar gesteld voor een breed scala aan activiteiten. Een deel van de middelen die hiervoor binnen deelprogramma 3.2 beschikbaar waren, hebben we in 2025 nog niet besteed maar zetten we in 2026 in. Hierdoor hebben we in 2025 439 duizend euro lagere lasten en baten (per saldo neutraal).		
DU Jeugd	-554	0
Met ingang van 2025 is de Decentrale Uitkering (DU) Jeugd in het gemeentefonds vervallen. Deze middelen worden via een specifieke uitkering (SPUK) toegevoegd aan het budget van de contactgemeente voor het regionale programma voortijdig schoolverlaten. Door de uitname uit het gemeentefonds is het budget van de gemeente Groningen gekort met 554 duizend euro. Dit leidt tot een tekort.		
Specifieke uitkering RMC en VSV	-577	577

Het Rijk heeft voor RMC en VSV in 2025 2,1 miljoen euro beschikbaar gesteld. Een deel van deze middelen hebben wij opgenomen in de begroting. Omdat wij meer hebben ingezet dan verwacht, hebben wij 577 duizend euro meer lasten en baten gerealiseerd dan begroot (per saldo neutraal). Het gedeelte van de regeling wat in 2025 nog niet is besteed, wordt in 2026 ingezet.		
Nieuwkomersonderwijs	-136	463
Halverwege 2025 hebben we OHBA middelen ontvangen (middelen uit de Regeling Onderwijshuisvestingsbudgetten Basisonderwijs Asielzoekers). Omdat we de middelen later hebben ontvangen hebben wij deze in 2025 niet volledig kunnen inzetten. De ontvangst en de bijbehorende lasten zijn niet in de begroting opgenomen en geven daardoor een afwijking ten opzichte van de begroting, per saldo een voordeel van 327 duizend euro.		
Overig	329	-31
Overige verschillen tellen op tot een voordeel van 298 duizend euro.		

Reservemutaties	Lasten	Baten
Reserve toevoeging	-58	0
Resultaten op samenwerkingsverbanden zijn reeds toegevoegd aan de reserve budgetoverheveling. In de financiële verordening 2024 heeft de raad het college mandaat gegeven om dit bij de jaarrekening uit te voeren, zonder dat hier een separaat raadsbesluit aan ten grondslag ligt. Hierdoor ontstaat een afwijking bij de reservemutaties. Deze afwijkingen blijven zichtbaar bij de deelprogramma's waar ze zich voordoen en worden daar toegelicht. Het gaat bij dit deelprogramma om de volgende samenwerkingsverbanden:		

Omschrijving samenwerkingsverband	Resultaat 2025 (x 1.000 euro)
Laaggeletterdheid	58

Risico's en Ontwikkelingen

Voor een totaal overzicht van de risico's en ontwikkelingen, zie Paragraaf 3: Weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Deelprogramma 3.3: Welzijn, gezondheid, zorg en diversiteit

In dit brede deelprogramma staan resultaten en activiteiten centraal die gericht zijn op het versterken van de lokale sociale basis. Het draait daarbij om het bevorderen en faciliteren van gezonde, vitale leefgemeenschappen in wijken en buurten waarin bewoners omwille van hun talenten en hun betekenis voor de ander worden uitgenodigd om mee te doen. Daarnaast richt het deelprogramma zich op het verlenen van (al dan niet tijdelijke) ondersteuning en zorg, ten behoeve van het herstel en de bevordering van de zelfredzaamheid en participatie van onze inwoners. De zorg en ondersteuning, die aanvullend is op de eigen kracht en mogelijkheden van onze inwoners, kennen een preventief karakter en staan in het teken van het voorkomen van escalaties. Indien hiervan toch sprake is, bieden we een doelmatig vangnet (bijvoorbeeld in de vorm van maatschappelijke opvang of jeugdhulp) en werken we vanuit dat perspectief aan het herstel van regie. Daarbij hebben we specifiek aandacht voor inwoners die vanuit maatschappelijk perspectief ondersteuning nodig hebben, maar hier zelf niet direct aanleiding toe zien. Deze groepen inwoners begeven zich vaak op het grensvlak tussen zorg en veiligheid.

Doelen Deelprogramma 3.3: Welzijn, gezondheid, zorg en diversiteit

Het deelprogramma 3.3. is inhoudelijk breed en divers. Aan de hand van vier beleidsvelden werken we via uiteenlopende interventies aan de maatschappelijke opgaven van onze gemeente. Met deze samenhangende inspanningen dragen we bij aan onze gezamenlijke ambitie om Groningen een gemeente te laten zijn waar een ieder prettig, gezond en veilig kan wonen, verblijven en samen leven.

Daarbij vinden we het van belang dat iedereen op een volwaardige manier aan de samenleving kan meedoen.

Deze algehele ambitie is hieronder vertaald naar een vijftal maatschappelijke doelen waartoe dit deelprogramma zich specifiek verhoudt:

- Inwoners leven prettig met elkaar samen en voelen zich betrokken bij hun leefomgeving (I - II - III);
- Kinderen en jongeren groeien gezond, veilig en kansrijk op tot zelfstandige volwassenen (II - V - VI));
- Inwoners leven zo lang mogelijk in goede gezondheid, het liefst in de eigen thuisomgeving (II - V - VI));
- Inwoners doen naar vermogen mee aan de samenleving, ook bij gezondheidsbelemmeringen (II - III - IV);
- Inwoners voelen zich veilig en geborgen, zowel in de thuisomgeving als daar buiten (I - III - V).

In de navolgende tabel zijn deze maatschappelijke doelen verder uitgewerkt in tien concrete '-er' doelen (bet-er, hog-er, me-er, etc.). Hiermee geven we richting aan de gewenste maatschappelijke veranderingen die we beogen en de inzet die we voorstaan in de beleidsvelden van dit deelprogramma. Deze doelen zijn geclusterd, waarbij de Romeinse cijfers (hierboven tussen haakjes) globaal inzicht geven in hoe deze '-er' doelen samenhangen met de 'hogere' maatschappelijke doelen.

Aan de hand van effectindicatoren geven we verderop telkens aan hoe we de veranderingen in de samenleving ten aanzien van deze '-er' doelen volgen. We concretiseren hier ons beoogde ambitieniveau en houden zo zicht op waar we staan ten opzichte van ons gewenste beeld.

Doelen
I Samen leven:
• Meer inwoners gaan op een prettige wijze met elkaar om, kennen elkaar en voelen zich opgenomen en geaccepteerd;
• Meer inwoners voelen zich (actief) betrokken bij en verantwoordelijk voor de leefbaarheid van de eigen woonomgeving.
II Sociale infrastructuur:
• Meer inwoners zijn tevreden over de mate waarin de sociale infrastructuur in buurten, wijken en dorpen aansluit op de eigen behoeften en wensen.
III Sociale participatie en steun:
• Meer inwoners hebben een sterk en divers sociaal netwerk met betekenisvolle relaties waarop zij kunnen terugvallen;
• Meer inwoners kunnen op een volwaardige manier meedoen aan de samenleving en hebben het gevoel er te toe doen.
IV Eigen kracht, weerbaarheid en zelfregie
• Meer inwoners zijn in staat regie te voeren over het eigen leven en - daar waar nodig - zelf hulp te organiseren;
• Meer inwoners kunnen zich zelfstandig redden bij het doen van alledaagse handelingen.
V Lichamelijke en geestelijke gezondheid
• Meer (jonge) kinderen en jeugdigen groeien op in een stimulerende, gezonde omgeving;
• Meer inwoners zijn tevreden over het eigen leven en voelen zich gezond en gelukkig.
VI Leef- en gezondheidspatronen
• Minder (jonge) kinderen en jeugdigen komen in aanraking met genotsmiddelen, zoals alcohol, tabak en drugs.

Effectindicator(en)

Met de volgende effectindicator(en) wordt de voortgang van de uitvoering van ons beleid gemeten. Indien er geen cijfers beschikbaar zijn voor dat jaar staat er een streepje. In dat geval wordt de indicator niet jaarlijks gemeten.

I: Relatie doelen en effectindicatoren t.a.v. 'Samen leven'

Doelen	Effectindicator(en)
• Meer inwoners gaan op een prettige wijze met elkaar om, kennen elkaar en voelen zich opgenomen en geaccepteerd;	• % Inwoners (18 jaar e.o.) dat aangeeft dat buurtgenoten prettig met elkaar omgaan; • % Inwoners (18 jaar e.o.) dat aangeeft zich in de afgelopen 12 maanden (wel eens) gediscrimineerd te hebben gevoeld.
• Meer inwoners voelen zich (actief) betrokken bij en verantwoordelijk voor de leefbaarheid van de eigen woonomgeving.	• % Inwoners (18 jaar e.o.) dat aangeeft zich in de afgelopen 12 maanden (wel eens) actief te hebben ingezet [..] ten gunste van de eigen woonbuurt; • % Inwoners (18 jaar e.o.) dat aangeeft zich in de afgelopen 12 maanden (wel eens) actief te hebben ingezet op het gebied van het verrichten van vrijwilligerswerk.

Effectindicator(en)	Behaald 2023	Behaald 2024	Beoogd 2025	Behaald 2025
% Perceptie prettige omgang buurtgenoten	-	74%	-	-
% Perceptie slachtoffer discriminatie (i) %ja, in eigen buurt (ii) % ja, totaal	-	(i) 7% (ii) 11%	-	-
% Actief in eigen buurt (ja)	-	26%	-	-
% Vrijwilligerswerk (ja)	-	31%	-	-

Toelichting

De bovenstaande effectindicatoren komen allen uit de wijkenenquête Leefbaarheid & Veiligheid (OIS Groningen). Deze wordt 1x per 2 jaar (op de even jaren) afgenomen onder een substantieel deel van de inwoners van Groningen. Voor meer achtergrondinformatie of gebiedsgerichte verdiepingen verwijzen we naar de gemeentelijke Basismonitor.

II: Relatie doelen en effectindicatoren t.a.v. 'Sociale infrastructuur'

Doelen	Effectindicator(en)
• Meer inwoners zijn tevreden over de mate waarin de sociale infrastructuur in buurten, wijken en dorpen aansluit op de eigen behoeften en wensen.	• % Inwoners (18 jaar e.o.) dat aangeeft (zeer) tevreden te zijn over de aanwezigheid van plekken om elkaar te ontmoeten, in of nabij de eigen woonbuurt; • % Inwoners (18 jaar e.o.) dat aangeeft (zeer) tevreden te zijn over de aanwezigheid van instanties voor informatie, advies en/of ondersteuning, in of nabij de eigen woonbuurt.

Effectindicator(en)	Behaald 2023	Behaald 2024	Beoogd 2025	Behaald 2025
% Tevredenheid aanwezigheid ontmoetingsplekken	-	59%	-	-
% Tevredenheid aanwezigheid maatschappelijke instanties	-	67%	-	-

Toelichting

De bovenstaande effectindicatoren komen beide uit de wijkenenquête Leefbaarheid & Veiligheid (OIS Groningen). Deze wordt 1x per 2 jaar (op de hele jaren) afgenomen onder een substantieel deel van de inwoners van Groningen. Voor meer achtergrondinformatie of gebiedsgerichte verdiepingen verwijzen we naar de gemeentelijke Basismonitor.

III: Relatie doelen en effectindicatoren t.a.v. 'Sociale participatie en steun'

Doelen	Effectindicator(en)
• Meer inwoners hebben een sterk en divers sociaal netwerk met betekenisvolle relaties waarop zij kunnen terugvallen;	• % Inwoners (18 jaar e.o.) dat aangeeft zich (wel eens) eenzaam te voelen; • % Inwoners (18 jaar e.o.) dat aangeeft voldoende contacten te hebben.
• Meer inwoners kunnen op een volwaardige manier meedoen aan de samenleving en hebben het gevoel er te toe doen.	• % Inwoners (18 jaar e.o.) dat aangeeft (zeer) tevreden te zijn over de wijze van meedoen aan de Groningse samenleving.

Effectindicator(en)	Behaald 2023	Behaald 2024	Beoogd 2025	Behaald 2025
% Ervaren eenzaamheidsgevoelens	-	25%	-	-
% Perceptie voldoende contacten (ja)	-	94%	-	-
% Tevredenheid meedoen aan samenleving (i) %7 of hoger (ii) rapportcijfer	-	(i) 81% (ii) 7,4	-	-

Toelichting

De bovenstaande effectindicatoren komen allen uit de wijkenenquête Leefbaarheid & Veiligheid (OIS Groningen). Deze wordt 1x per 2 jaar (op de even jaren) afgenomen onder een substantieel deel van de inwoners van Groningen. Voor meer achtergrondinformatie of gebiedsgerichte verdiepingen verwijzen we naar de gemeentelijke Basismonitor.

IV: Relatie doelen en effectindicatoren t.a.v. 'Eigen kracht, weerbaarheid en zelfregie'

Doelen	Effectindicator(en)
• Meer inwoners zijn in staat regie te voeren over het eigen leven en - daar waar nodig - zelf hulp te organiseren;	• % Inwoners (18 jaar e.o.) dat aangeeft terug te kunnen vallen op hulp of zorg vanuit de eigen omgeving, indien dit nodig is (eens, neutraal); • % Inwoners (18 jaar e.o.) dat aangeeft gemakkelijk zelf hulp te kunnen regelen c.q. organiseren, indien dit nodig is (eens, neutraal);
• Meer inwoners kunnen zich zelfstandig redden bij het doen van alledaagse handelingen.	• % Inwoners (18 jaar e.o.) dat aangeeft zich (zeer) belemmerd te voelen in het dagelijks functioneren door lichamelijke en/of mentale gezondheidsproblemen.

Effectindicator(en)	Behaald 2023	Behaald 2024	Beoogd 2025	Behaald 2025
% Perceptie kunnen terugvallen op hulp	-	97%	-	-
% Perceptie makkelijk zelf hulp kunnen organiseren (% eens, excl. 'neutraal')	-	74%	-	-
% Ervaren belemmeringen dagelijks functioneren	-	42%	-	-

Toelichting

De bovenstaande effectindicatoren komen allen uit de wijkenenquête Leefbaarheid & Veiligheid (OIS Groningen). Deze wordt 1x per 2 jaar (op de even jaren) afgenomen onder een substantieel deel van de inwoners van Groningen. Voor meer achtergrondinformatie of gebiedsgerichte verdiepingen verwijzen we naar de gemeentelijke Basismonitor.

V: Relatie doelen en effectindicatoren t.a.v. 'Lichamelijke en geestelijke gezondheid'

Doelen	Effectindicator(en)
• Meer (jonge) kinderen en jeugdigen groeien op in een stimulerende, gezonde omgeving;	• % Jongeren (klas 2 en 4 VO) dat zich onvoldoende weerbaar voelt; • % Jongeren (klas 2 3n 4 VO) dat psychische klachten heeft.
• Meer inwoners zijn tevreden over het eigen leven en voelen zich gezond en gelukkig.	• % Jongeren (klas 2 en 4 VO) dat zich gezond voelt; • % Inwoners (18 jaar e.o.) dat aangeeft zich gezond te voelen.

Effectindicator(en)	Behaald 2023	Behaald 2024	Beoogd 2025	Behaald 2025
% Perceptie onvoldoende weerbaar jongeren (VO)	13%	-	<10%	-
% Psychische klachten jongeren (VO) (MH15 methodiek) *	33%	-	<30%	-
% Ervaren gezondheid jongeren (VO)	78%	-	>80%	-
% Ervaren gezondheid volwassenen (i) %, 7 of hoger (ii) rapportcijfer	-	(i) 79% (ii) 7,5	-	-

Toelichting

De eerste drie bovenstaande effectindicatoren komen allen uit de Jeugdgezondheidsenquête (GGD Groningen). Deze wordt 1x per 4 jaar (op de oneven jaren) afgenomen onder scholieren van het Voortgezet Onderwijs (klas 2 en 4). Voor meer achtergrondinformatie en vergelijking met andere gemeenten in de provincie verwijzen we naar de website GGD in cijfers. In 2023 is vanwege de Coronaperiode door de GGD'en een extra meting gedaan, deze is in 2025 niet opnieuw uitgevoerd.
* Deze indicator werd voorheen op een andere wijze uitgewerkt. De score voor 2021, die in eerdere P&C-producten gepresenteerd werd, was 24% volgens deze oude methodiek. De nieuwe cijfers baseren zich op de MH15 methodiek en zijn derhalve niet 1:1 vergelijkbaar met de oude variant.
De vierde van de bovenstaande effectindicatoren komt uit de wijkenenquête Leefbaarheid & Veiligheid (OIS Groningen). Deze wordt 1x per 2 jaar (op de even jaren) afgenomen onder een substantieel deel van de inwoners van Groningen. Voor meer achtergrondinformatie of gebiedsgerichte verdiepingen verwijzen we naar de gemeentelijke Basismonitor.

VI: Relatie doelen en effectindicatoren t.a.v. 'Leef- en gezondheidspatronen'

Doelen	Effectindicator(en)
• Minder (jonge) kinderen en jeugdigen komen in aanraking met genotsmiddelen, zoals alcohol, tabak en drugs.	• % Jongeren (klas 2 en 4 VO) dat te kennen geeft in de laatste 4 weken (wel eens) alcohol te hebben gedronken; • % Jongeren (klas 2 en 4 VO) dat te kennen geeft in de afgelopen maand cannabis te hebben gebruikt.

Effectindicator(en)	Behaald 2023	Behaald 2024	Beoogd 2025	Behaald 2025
% Alcoholgebruik jongeren (VO)	27%	-	<25%	-
% Cannabisgebruik jongeren (VO)	7%	-	<5%	-

Toelichting

De twee bovenstaande effectindicatoren komen uit de Jeugdgezondheidsenquête (GGD Groningen). Deze wordt 1x per 4 jaar (op de oneven jaren) afgenomen onder scholieren van het Voortgezet Onderwijs (klas 2 en 4). Voor meer achtergrondinformatie en vergelijking met andere gemeenten in de provincie verwijzen we naar de website GGD in cijfers. In 2023 is vanwege de Coronaperiode door de GGD'en een extra meting gedaan, deze is in 2025 niet opnieuw uitgevoerd.

Relevante beleidsnota's

Het deelprogramma is verder uitgewerkt in de volgende beleidsdocumenten:

Stimulering Samenlevingsopbouw

Nota 'Sociale basis voor elkaar' (2023-2026)
Nota Mantelzorg 'Van onschatbare waarde' (2023-2026)
Uitvoeringsprogramma 'Ouderen en wijzer in Groningen' (2023-2026)
Sociale basis: Actielijn vrijwillige inzet (2023-2026)
Sociale basis: Actielijn eenzaamheid (2023-2026)
Diversiteitsagenda 2.0 'Iedereen is anders en in Groningen is ruimte voor iedereen' (2021)
Sociale basis: actielijn bewonersorganisaties en -initiatieven

Publieke Gezondheid

Healthy Ageing Visie - De G6 voor een Gezonde Stad Groningen (2017)
Gezondheidsnota 'Gezond Leven in 050' (2023)
Plan van Aanpak GALA en Sportakkoord gemeente Groningen (2023-2026)
Preventie- en handhavingsplan middelengebruik (2024-2027)
Actieplan Mentale Gezondheid Jongeren (2024)

Passende Ondersteuning

Kadernota Positief Opgroeien, preventief integraal jeugdbeleid Gemeente Groningen (2022 – 2032)
Kadernotitie Transformatieagenda Jeugdhulp Groninger gemeenten (2018-2020)
Koersdocument visie inkoop jeugdhulp gemeente Groningen (2020)
Versnelling transformatie sociaal domein in control (2018-2020)
Beleidsplan/ Uitvoeringsplan Vernieuwing Sociaal Domein gemeente Groningen (2014/2015)
Meerjarenprogramma 'Van Beschermd wonen naar wonen met begeleiding op maat' (2015)
Gemeenschappelijke Regeling Beschermd Wonen, Maatschappelijke Opvang en Inloopvoorziening GGz (2024)
Kadernota Positief Opgroeien (2022-2032)
Regiovisie regio Groningen, norm voor opdrachtgeverschap (jeugd) (2021)
Startnotitie Aanvullende hulp (2025)
Kader preventie en transformatie jeugdzorg (2025)

Zorg en Veiligheid
Leidraad ontwikkeling Maatschappelijke opvang (2021-2023)
Beleidskader veiligheid (2021-2024)
Plan van aanpak Groningen Preventie met Gezag (2023)
Actieplan huiselijk geweld, kindermishandeling en geweld tegen vrouwen (2023)
Gronings Actieplan Dakloosheid (2025-2030)

Relevante ontwikkelingen

Stimulering samenlevingsopbouw

Sociale basis
We hebben verder uitvoering gegeven aan de actielijnen zoals beschreven in de nota 'Sociale basis voor elkaar' 2023-2026. Aan de actielijnen sociaal-culturele accommodaties, ouderen (inclusief dementie), eenzaamheid, mantelzorg, vrijwilligerswerk en bewonersorganisaties en -initiatieven hebben we samen met partners en inwoners in onze wijken en dorpen stevig ingezet op de uitvoering. Dit doen we door bijvoorbeeld in onze wijken en dorpen voortdurend het gesprek te voeren (de doorgaande dialoog) met partners en inwoners. Zo geven we samen uitvoering aan de actielijnen, stimuleren we integrale samenwerking door thema's en actielijnen te verbinden. En we versterken de sociale basis in een wijk of dorp. Ook werken we aan de verdere ontwikkeling van de doorgaande dialoog en inzet van opbouwwerk wijken en dorpen.

Het Mantelzorgakkoord is getekend. Meer dan 35 organisaties hebben dit akkoord ondertekend. Doel is de 12.000 mantelzorgers in onze gemeente eerder te vinden, beter te ondersteunen en te waarderen. Voor het opzetten van het mantelzorgakkoord zijn we genomineerd voor een Europese prijs: The Innovation in Politics Awards 2026. Ons Groninger mantelzorgakkoord is vernieuwend op maatschappelijke thema's als publieke gezondheid, de ouder wordende samenleving en lokale samenwerking.

Diversiteit
De veiligheid van vrouwen en meisjes was landelijk een belangrijk thema in het maatschappelijk debat. De toenemende aandacht voor dit onderwerp werd bijvoorbeeld ook lokaal zichtbaar door het grote aantal (meer dan 25) organisaties dat zich verbond aan Orange the World. Op 25 november lichtte Groningen 16 dagen oranje op in het kader van Orange the World. Mondiale ontwikkelingen lieten daarnaast zien dat diversiteit en inclusie helaas nog niet vanzelfsprekend is. Dit onderstreepte het belang van inzetten op antidiscriminatie en antiracisme in het bijzonder. In het actieplan antiracisme is gewerkt aan dit thema. De focus op sociale acceptatie en zichtbaarheid van de lhbti+ gemeenschap was om deze reden ook in 2025 weer cruciaal. Het uithangen van de regenboogvlag op 11 oktober, de pride foto, de voorstelling Leviticus 20:13 en het vieren van de pride in juni waren hier voorbeelden van. Hiermee is de steun voor diversiteit & inclusie in onze gemeente nog eens benadrukt.

Publieke gezondheid

In 2025 is het Aanvullend Zorg- en Welzijnsakkoord (AZWA) gesloten tussen het ministerie van VWS en zorg-, welzijns- en gemeenten. Het AZWA bouwt voort op het Integraal Zorgakkoord en het Gezond en Actief Leven Akkoord. De doelen zijn het verminderen van het oplopende personeelstekort, het gelijkwaardiger toegankelijk maken van zorg en het verschuiven van zorg naar preventie en het sociaal domein. In het AZWA staan een aantal ontwikkelingen waarvoor gemeenten aan de lat staan, zoals het inrichten van een basisinfrastructuur, het domeinoverstijgend werken, en het versterken van preventie en het sociaal domein. Daarnaast is eind 2025 is door het ministerie van VWS een nieuwe landelijke

nota gezondheidsbeleid gepubliceerd. Gemeenten hebben volgens de wet publieke gezondheid twee jaar om met een lokale vertaling te komen. Er is afgesproken om met de regio gezamenlijk een nota op te stellen en gemeenten de ruimte te geven hier lokale accenten bij te stellen. Een andere belangrijke ontwikkeling is de GezondheidsTop. In november kwamen in het Groninger Forum meer dan vijftig organisaties bij elkaar tijdens de kick-off van de landelijke GezondheidsTop die in november 2026 in Groningen wordt georganiseerd. Hier ondertekende wethouder Molema de Gezondheidsverklaring voor Nederland namens de gemeente Groningen. In de gezondheidsverklaring spreken de deelnemers af om samen te zorgen voor een langer gezond leven voor iedereen.

Passende ondersteuning

Jeugdhulp

We werken vanuit de gedachte 'Voor het kind, vanuit het gezin' en boekten samen met onze netwerkpartners mooie resultaten. Omdat we steeds kijken naar wat kinderen en gezinnen echt nodig hebben, komen we soms ook uitdagingen tegen.
Ondanks dat processen soms stroef verliepen, bleef er steeds beweging zodat de ondersteuning voor kinderen en gezinnen verder komt en vooruitgang door hen wordt opgemerkt.

Een belangrijke opgave, zowel lokaal als regionaal, is de doorontwikkeling van de aanvullende hulp. Dit deden en doen we in samenwerking met de centrumregeling RIGG en in afstemming met de andere Groninger gemeenten binnen het regionale programma 'Langjarig Perspectief Transformatie jeugdhulp'. Ook hebben we inmiddels projecten in uitvoering ter voorkoming of vermindering van jeugdhulp gefinancierd vanuit het Meerjarig project preventie en transformatie zorglandschap op basis van een kader dat in het voorjaar van 2025 door de gemeenteraad is vastgesteld.

De transformatie realiseren we samen met onze partners, waaronder het onderwijs, verwijzers zoals huisartsen, gecertificeerde instellingen (GI's)’s en aanbieders, waarbij we ook ervaringskennis benutten. De landelijke Hervormingsagenda Jeugdhulp (HvA) uit 2023 vormt het kader voor deze transformatie. Landelijke afspraken over lokale teams, samenwerking met partijen als huisartsen en het onderwijs, en nieuwe wet- en regelgeving krijgen steeds meer vorm. Met de doorontwikkeling van de Basis jeugdhulp en Aanvullende hulp sluiten we aan bij de landelijke en regionale kaders.

In januari 2025 heeft de landelijke Deskundigencommissie Hervormingsagenda Jeugd in haar rapport ‘Groeipijn’ een zwaarwegend advies uitgebracht over de voortgang van de afspraken in het kader van de Hervormingsagenda Jeugd 2023-2028. De commissie heeft geconstateerd dat de Hervormingsagenda een noodzakelijke, maar niet voldoende voorwaarde is om te komen tot een goed werkend, beter beheersbaar en financieel houdbaar jeugdstelsel. De oplossing voor de grote vraag naar jeugdhulp ligt vooral in de systemen buiten de jeugdzorg: in het gezin, op school, en in de samenleving. In het rapport gaat de commissie ook in op de oplopende financiële tekorten. Naar aanleiding van het advies van de commissie zijn er door het Rijk vanaf 2025 extra middelen beschikbaar gesteld. Het Rijk heeft het advies van de commissie echter niet volledig overgenomen. Bovendien heeft het Rijk eenzijdig vanaf 2028 extra taakstellingen bij gemeenten neergelegd. We hebben de extra middelen en taakstellingen verwerkt in deze jaarrekening en in de begroting 2026. Door deze ontwikkelingen loopt de structureel te realiseren taakstelling vanaf 2028 op tot 19,7 miljoen euro en is een verwachte ontvangst van 4,1 miljoen euro aan eigen bijdrage vanaf 2028 in de begroting opgenomen.

Maatschappelijke ondersteuning

In het najaar van 2024 is er teruggeblikt met de gemeenteraad, adviesraden, WIJ Groningen en aanbieders op de afgelopen jaren waarin we de begeleiding in het kader van de Wmo anders hebben vormgegeven via het gebiedsondersteunend netwerk (GON). In het tweede kwartaal van 2025 zijn die

ervaringen omgezet naar een blik op de toekomst ter voorbereiding op de aanbesteding van de begeleiding per 1-1-2027. Ook deze toekomstvisie is met alle betrokken partijen besproken, waarbij er door alle partijen adviezen zijn meegegeven die verwerkt zijn in de voorbereiding op de aanbesteding.

2025 stond in het teken van de voorbereiding op enkele grote aanbestedingen binnen de Wmo, namelijk die van het gebiedsondersteunend netwerk (GON) en die van Publiek Vervoer. De voorbereidingen op de aanbesteding van GON zijn goed verlopen, waarbij alle stakeholders zijn bevraagd en er nuttige input is opgehaald om te verwerken tijdens de voorbereiding. De aanbesteding van Collectief Vervoer heeft wat vertraging opgelopen door organisatorische of personele uitdagingen bij de uitvoerende dienst Publiek Vervoer. De overeenkomst met Publiek Vervoer is nog een laatste keer met een jaar verlengd, ook om qua tijd aan te sluiten bij andere aanbestedingen in de omgeving voor collectief vervoer. Eventuele vertragingen zijn ondervangen in de lopende overeenkomsten, waardoor de continuïteit van dienstverlening niet in het gedrang komt.

Op ambtelijk en bestuurlijk niveau is met de VNG en het ministerie van VWS meegedacht over de toekomst van de Wmo. De ervaringen vanuit Groningen zijn daarin meegegeven en verwerkt in de rapportage Houdbaarheid van de Wmo, die eind 2025 is gepresenteerd aan de Tweede Kamer.

Zorg en Veiligheid

Huiselijk geweld
We hebben in 2025 onder meer ingezet op de aanpak van geweld tegen vrouwen. Bij Filomena Groningen kwamen dit eerste jaar 150 aanvragen binnen voor advies en ondersteuning, waarbij het merendeel van de cliënten te maken had met intieme terreur, stalking en/of een risico op femicide.
In regionaal verband hebben we mede-uitvoering gegeven aan activiteiten gericht op andere vormen van huiselijk geweld, zoals ouderenmishandeling en seksueel geweld. Op landelijk niveau zijn we één van de vier deelnemende regio's aan de pilot Tijdelijk Huisverbod.

Maatschappelijke Opvang
Skaeve Huse is na een lange periode van voorbereiding in Harkstede van start gegaan en in december 2025 zijn de eerste bewoners in deze bijzondere woonvorm komen wonen. Daarnaast heeft de verhuizing van Werkpro plaatsgevonden. Alle (dagbestedings)activiteiten die Werkpro aanbiedt, onder andere het Twaafde Huis en de Wasplaats, zijn nu ondergebracht in één pand als Social Business Hub. En in december is het collegebesluit genomen dat de Winternoodopvang aan de Sontweg een noodopvang wordt en vanaf 2026 het gehele jaar open zal zijn.

Zorg en veiligheid
In 2025 werkten we verder aan onze ambities Groningen leefbaar, veilig en kansrijk te maken en houden voor onze meest kwetsbare inwoners. Inwoners met onbegrepen gedrag verdienen tijdige ondersteuning die veiligheid, stabiliteit en perspectief biedt. Daarom hebben we in 2025 extra ingezet op vroegsignalering, zodat we problemen sneller in beeld krijgen en eerder passende hulp kunnen bieden. We hebben een start gemaakt met de toepassing van het AVE (Aanpak Voorkomen Escalatie)-model in de praktijk, waardoor professionals steeds meer een gezamenlijke taal spreken en effectiever samenwerken bij complexe casuïstiek. Dit helpt ons sneller en effectiever op te trekken, waardoor inwoners beter zijn geholpen.

In 2025 hebben we belangrijke stappen gezet om mensenhandel binnen zorg- en opvanginstellingen beter aan te pakken. We organiseerden focusgroepen en een studiedag met ruim 70 professionals uit zorg, onderwijs, opsporing en ervaringsdeskundigheid. De inzichten die dit opleverde vormen nu de basis voor een whitepaper én voor een gezamenlijke basisaanpak waar instellingen en partners samen

aan werken. Daarmee hebben we in 2025 een stevige basis gelegd voor een structurele en beter georganiseerde aanpak van uitbuiting, zodat cliënten beter worden beschermd. We voerden in 2025 het actieplan huiselijk geweld, kindermishandeling en geweld tegen vrouwen uit, waar het laagdrempelige steunpunt Filomena onderdeel van uitmaakt.

Het bieden van een passend thuis voor alle inwoners van Groningen is een omvangrijke en belangrijke opgave. Voor steeds meer mensen is dit geen vanzelfsprekendheid. Er is intensief gewerkt aan het versterken van de gemeentelijke regierol om beter te bepalen waar ontwikkelkansen liggen voor vernieuwende woon-zorg locaties en om gelijktijdig een evenwichtige spreiding te waarborgen om de leefbaarheid en draagkracht van wijken en buurten te bewaken.

Resultaten, activiteiten en prestatie-indicatoren

De resultaten geven aan wat we wilden bereiken. De activiteiten geven aan wat we daarvoor hebben gedaan. De prestatie-indicator(en) meten de voortgang van de resultaten. De opbouw is opgesteld aan de hand van de beleidsvelden Stimulering samenlevingsopbouw, Publieke gezondheid, Passende ondersteuning en Zorg en veiligheid, zoals opgenomen in de begroting 2025.

Wat wilden we bereiken (resultaten)	Wat hebben we daarvoor gedaan (activiteiten)
Stimulering samenlevingsopbouw	
Accommodaties en initiatieven	
• Er is een passend aanbod van sociaal-culturele accommodaties in de buurten, wijken en dorpen, aansluitend op de behoeften en kenmerken van de verschillende gebieden.	Wij hebben uitvoering gegeven aan de nota Sociaal Culturele Accommodaties 'Open naar elkaar 2023-2026', en hebben buurtaccommodaties en dorpshuizen gesubsidieerd.
• Via toegankelijke en laagdrempelig georganiseerde initiatieven wordt aan inwoners de mogelijkheid geboden om elkaar te ontmoeten, om deel te nemen aan activiteiten en om iets voor elkaar te kunnen betekenen.	Wij hebben bewonersorganisaties gesubsidieerd en waardevolle initiatieven met of door inwoners ondersteund.
Samenlevingsopbouw en vrijwilligerswerk	
• Inwoners worden ondersteund bij het organiseren/uitvoeren van collectieve initiatieven in hun woonomgeving; • Sociale verbanden tussen inwoners in buurten, wijken en dorpen zijn versterkt; • Informele en formele partijen in de gebieden weten elkaar te vinden en versterken elkaar.	Wij hebben samenlevingsopbouw gesubsidieerd. Hierbij hebben wij ons gericht op: • Het subsidiëren en bekendheid geven aan het opbouwwerk van Wij Groningen en extra inzet in specifieke wijken; • Het verbinden van informele en formele structuren en initiatieven in en rondom buurten, wijken en dorpen; • Het faciliteren van ouderennetwerken en ontmoetingsplekken voor ouderen.
• Inwoners zijn actief gestimuleerd tot en ondersteund bij het verrichten van vrijwilligerswerk.	Wij hebben uitvoering gegeven aan de actielijn 'Een ode aan de vrijwillige inzet 2023-2026' waaronder: • Het subsidiëren van samenwerkingspartners die het beleid hebben uitgevoerd, zoals het steunpunt vrijwillige inzet Link050, de vrijwilligersorganisaties Humanitas en stichting Present en het samenwerkingsverband NIOG; • Waarderingscampagne rond de dag van de vrijwilliger; • Beschikbaar stellen van vertrouwenscontactpersonen en vertrouwenspersoon bij Link050 voor alle vrijwilligers; • Extra inzet van vrijwilligers ondersteuning in de wijken en dorpen via link050.

Mantelzorg en eenzaamheid	
• Mantelzorgers voelen zich gesteund en gewaardeerd bij de uitvoering van hun zorgtaken; • Er is zichtbaarheid gegeven aan de betekenis die mantelzorgers hebben op het leven van anderen en de mogelijkheden die zij hebben om verlicht te worden in deze taken.	Wij hebben uitvoering gegeven aan de actielijn mantelzorg 'Van onschatbare waarde', waaronder: • Het subsidiëren van Steunpunt mantelzorg (Humanitas) voor het uitvoeren van taken rondom mantelzorgwaardering en -ondersteuning; • Een mantelzorgcampagne georganiseerd voor mantelzorgers en professionals en de pilots 'mantelzorgmakelaar' en 'het familiegesprek' uitgevoerd; • Een Groninger Mantelzorgakkoord opgezet met commitment van tientallen lokale partijen.
• Eenzaamheid is bespreekbaar gemaakt, alsmede wat iemand eraan kan doen, zelf of voor een ander; • Beroepskrachten, inwoners en andere betrokkenen zijn toegerust om mensen die met eenzaamheid kampen te herkennen en te ondersteunen.	Wij hebben uitvoering gegeven aan de actielijn 'Aanpak eenzaamheid in Groningen', met onder meer: • Het subsidiëren van Humanitas voor de trekkersrol van het netwerk Eensamen050 – de lokale aanpak die zich heeft gericht op het verminderen van eenzaamheid.
Diversiteit en inclusie	
• De verschillende thema's uit de Diversiteitsagenda zijn maatschappelijk zichtbaar gemaakt en krijgen een podium in het publieke debat; • Er is een bredere maatschappelijke bewustwording gecreëerd ten aanzien van deze thema's en de invloed die deze kunnen hebben op het leven van onze inwoners.	• In het programma Veilige steden is gewerkt aan de veiligheid van vrouwen en meisjes in de openbare ruimte. De veiligheid van vrouwen en meisjes in de openbare ruimte is geagendeerd op onder andere Let's gro en in het actieplan veilig uitgaan en is hiermee op de kaart gezet. Hierdoor kunnen in 2026 concrete acties plaatsvinden. Het thema grensoverschrijdend gedrag heeft ook een rol gekregen in het actieplan Veilig uitgaan. Hierdoor zijn de horecatrainingen grensoverschrijdend gedrag geborgd en gaan er Safe Spaces plaatsvinden op evenementen/stapavonden waar dit het meest urgent is; • Van 25 november tot 10 december heeft de Orange the World campagne plaatsgevonden en kleurde de gemeente Groningen oranje. Meer dan 25 organisaties hebben deelgenomen aan de campagne. Dit heeft de bewustwording over geweld tegen vrouwen weer een impuls gegeven; • Het proces om te komen tot twee monumenten die verwijzen naar zowel het slavernijverleden van Oost- als West is verder bestendig; • Het proces om te komen tot een actieplan antiracisme is in samenspraak met een klankbordgroep verder in gang gezet; • In juni is de pride gevierd en op 11 oktober is de regenboogvlag gehesen in het kader van Coming out day; • Op 30 juni is het slavernijverleden herdacht en op 1 juli is afschaffing van het slavernijverleden tijdens Keti Koti gevierd.
• Ter bevordering van sociale acceptatie worden inwoners vanuit een sociaal veilige omgeving gefaciliteerd om elkaar te kunnen ontmoeten en om zich te kunnen ontplooien.	• Waard heeft ongeveer 300 voorlichtingen over diversiteitsonderwerpen gegeven op met name het VO en MBO; • Vrouwencentrum Jasmijn heeft bijna 1000 vrouwen bereikt met cursussen, voorlichting, vrouwengroepen en de ketenaanpak;

	• Het COC organiseerde activiteiten voor jongeren, ouderen, lhbti'ers met een beperking en asielzoekers.

Publieke gezondheid	
Kansrijke Start	
• Alle kinderen hebben een zo goed mogelijke start van het leven.	• De wijkgerichte aanpak van Kansrijke Start is uitgebreid naar 10 wijken, met in elke wijk een coördinator: Beijum, Lewenborg, Vinkhuizen, Selwerd/Paddepoel/Tuinwijk (SPT), Indische Buurt/de Hoogte, Hoogkerk, De Wijert en sinds 2025 zijn de Oosterparkwijk, Ten Boer en Haren hieraan toegevoegd. De coördinator is verantwoordelijk voor de verbinding van partners in de wijk voor -1 tot 4 jaar, en agenderen samen met WIJ en GGD onderwerpen die extra aandacht verdienen op de juiste plaats; • De JGZ (GGD), als belangrijke partner voor Kansrijke Start, voerde onder andere de volgende interventies uit: Stevig Ouderschap, Voorzorg, Nu Niet Zwanger coördinatie, Moeders Informeren Moeders/ Moeders Informeren Zwangeren en het Borstvoedingspreekuur.
Leefstijl en Gedrag	
• Kinderen worden goed ondersteund bij het krijgen van een gezonde leefstijl.	• We richtten lokaal op wijkniveau een ketenaanpak Kind naar Gezond Gewicht in, met behulp van een Centrale ZorgVerlener (CZV, jeugdverpleegkundige GGD) met projectleiderstaken voor het opzetten van goede samenwerking binnen de wijk; • In drie wijken (Beijum, Hoogkerk en SPT) is het leefstijlprogramma Fitclub gestart, voor kinderen van 6 tot 10 jaar en betrokkenheid van hun opvoeders, waarin (plezier in) bewegen, (gezond) gedrag en kennis over voeding centraal staat.
• Volwassenen worden goed ondersteund bij het krijgen van een gezond gewicht.	• Er is een start gemaakt met de regionale ontwikkeling van een samenhangende ketenaanpak overgewicht en obesitas, met aandacht voor inbedding van de GLI, Appeltje-Eitje en samenwerking tussen ketenpartners; • In alle ziekenhuizen in de provincie is een leefstijlzorgloket gestart, waarbij het UMCG als voorbeeld op het gebied van samenwerking en monitoring fungeert; • De basis voor het programma Vitaal Groningen is gelegd om leefstijlinterventies duurzaam te kunnen verankeren in wijken en dorpen, met aandacht voor: o lokale beweegaanpakken; o het verstevigen van GLI; o de uitbreiding van Welzijn op Recept; o inzetten van vouchers; o opzetten van leergemeenschappen voor preventie van overgewicht.
• Kinderen gebruiken geen alcohol, cannabis, tabak, vapes of drugs; • Volwassenen gebruiken niet problematisch.	• Het programma Helder Op School is uitgebreid naar negen scholen en heeft daarmee een bereik van 5000 leerlingen; • Veel speeltuinen en sportaccommodaties zijn rookvrij, zie de schriftelijke update hierover;

	• 250 bushaltes zijn rookvrij gemaakt; • Er is samen met partners gewerkt aan het terugdringen van alcoholgebruik tijdens de KEI-week.
Mentale Gezondheid	
• Het ondersteuningsaanbod bij mentale uitdagingen is voor jongeren goed vindbaar; • Jongeren bespreken mentale uitdagingen; • Jongeren met mentale problemen zoeken ondersteuning.	• We voerden de campagne K*tdag Mag uit, dat bij heeft gedragen aan het beter vindbaar zijn van het aanbod van ondersteuning (o.a. inloopvoorzieningen) en informatie over het verbeteren van de mentale gezondheid voor jongeren, hun ouders/verzorgers en professionals. De inloopvoorzieningen, zoals de Open Studio's, zijn hierna meer bezocht; • Jongeren zijn van begin tot eind actief betrokken bij deze campagne; • We voerden de interventie KOPPeling (gericht op "Kinderen van Ouders met Psychische Problemen" (KOPP)) uit. Koppeling bestaat uit voorlichting in de vorm van ouderavonden, theatervoorstellingen met lespakketten op scholen en trainingen voor professionals. Dit project zorgt verbinding tussen ggz-professionals en welzijnsprofessionals en wordt verbonden aan huisartsen en welzijnscoaches.

Passende ondersteuning	
Toegang ondersteuning	
• Inwoners weten de weg naar en hebben eenvoudig toegang tot informatie en advies bij een hulpvraag; • (Verborgen) hulpvragen zijn tijdig gesignaleerd en op de juiste plek opgepakt.	• De zichtbaarheid van WIJ Groningen is hoog, blijkt uit het meest recente Cliëntervaringsonderzoek Wmo; ruim drie kwart van de respondenten wist waar ze moesten zijn met hun hulpvraag; • Inwoners kunnen in de wijk, via de ondersteuners Jeugd, bij de huisartsen en via preventieve jeugdhulpteams op en rond scholen terecht voor vragen/zorgen over de ontwikkeling van kinderen en/of opvoedvraagstukken. Ook kinderen en jongeren kunnen op deze plekken hulp vragen; • De toegang naar ondersteuning voor jeugdigen en gezinnen is laagdrempelig georganiseerd via de algemene voorziening Basis Jeugdhulp; • Daarnaast vond vroegsignalering plaats door outreachend - via bijvoorbeeld het jongerenwerk en op vindplaatsen zoals scholen - te werken; • Naast de reguliere triage om hulpvragen tijdig te signaleren is de werkwijze 'netwerkgerichte intake' verder ingevoerd. Hierbij worden informele steunstructuren versterkt.
• (Specialistische) hulpvragen van inwoners zijn tijdig en op de juiste plek opgepakt en binnen de daarvoor afgesproken termijnen afgehandeld; • Inwoners krijgen waar nodig ondersteuning bij de vraagverheldering van de ondersteuningsbehoefte; • Inwoners komen met de betrokken professional(s) tot een gedragen ondersteuningsplan en houden zo veel mogelijk regie bij de uitvoering ervan;	• Er is inzet gepleegd op het terugdringen van wachttijden voor ondersteuning van onze inwoners; • In het kader van de Wmo zijn afspraken gemaakt met aanbieders over langere looptijden van indicaties, om zowel onnodige stress bij inwoners als administratieve rompslomp te voorkomen; • Samen met aanbieders is gewerkt aan een groter aanbod van laagdrempelige vormen van ondersteuning in de buurt;

• Bij de uitvoering van het ondersteuningsplan wordt zoveel mogelijk gebruik gemaakt van inzet vanuit de sociale basis.	• Er was een lichte groei in bekendheid onder inwoners van de mogelijkheid van inzet van onafhankelijke cliëntondersteuning om te helpen bij hun ondersteuningsvraag.
Jeugdhulp (incl. Basis Jeugdhulp)	
• De ondersteuning sluit aan bij de hulpvraag en situatie van het kind en gezin en wordt zo gezinsgericht en thuis mogelijk ingezet (mogelijkheden eigen netwerk, e.d.); • Escalatie en verzwaring van problematiek is - door preventieve inzet - zoveel mogelijk voorkomen; • De specialistische jeugdhulp is - aansluitend op de basisjeugdhulp - in (boven)regionaal verband is georganiseerd; • De meeste hulp en ondersteuning is - geredeneerd vanuit het lokale ondersteunings- en zorglandschap - op fietsafstand beschikbaar; • Uithuisplaatsing van kinderen hoeft steeds minder voor te komen; • De ondersteuning rond de overgang naar het 18e levensjaar is zonder onderbreking (domeinoverstijgend) vormgegeven.	• Vanuit het meerjarig project preventie en transformatie zijn in 2025 extra middelen beschikbaar gesteld door de raad ter voorkoming of vermindering van jeugdhulp. Een aantal, hieruit voortkomende, projecten zijn al in uitvoering; • Sinds de invoering van de BJH is deze ondersteuning dichtbij, eenvoudig en tijdig beschikbaar. Kinderen en ouders waarderen de persoonlijke aanpak en ervaren de doelgerichte ondersteuning als positief. Ook na de afronding van de implementatiefase per 1 juli 2025 zetten we deze lijn voort en blijven we samen leren hoe we passende ondersteuning kunnen bieden; • Omdat complexe scheidingen als één van de belangrijke oorzaken van jeugdhulpgebruik worden aangemerkt, zijn wij hiervoor een preventief programma gestart; • In juni 2025 heeft uw raad de Startnotitie Aanvullende hulp vastgesteld, waarin de hoofdlijnen van de herinrichting van deze hulp zijn beschreven. Samen met de gemeente Midden-Groningen vormt deze startnotitie de basis om onderbouwd en snel verder te werken aan de ontwikkeling van aanvullende hulp; • Einde 2025 is het project Versterken en ondersteunen pleeggezinnen afgerond met de ondertekening van samenwerkingsafspraken tussen de diverse partners. Ook werken we aan een versnelde invoering van verklarende analyse in de regio en het toepassen van een nog slimmere werkwijze rondom het opschalen in complexe casuïstiek met meerdere partijen; • Samen met de jeugdhulpregio Groningen en 3Noord (Drenthe en Friesland) hebben we gewerkt aan de transformatie van Jeugdhulp Plus, gericht op het afbouwen van gesloten jeugdhulp en de overgang naar kleinschalige alternatieven. Het aantal gesloten plekken is al teruggebracht van 144 in 2009 naar 20 in 2025 en samen met Elker bereiden we de sluiting van de locatie Hoogeweg voor. We zetten in op kleinschalige alternatieven en relationele veiligheid om de jeugdigen die dat nodig hebben goed te ondersteunen en perspectief te bieden; • Onze regionale gecertificeerde instelling (GI), Jeugdbescherming Noord dreigde haar certificaat te verliezen door een opeenstapeling van problemen. Samen met de jeugdhulpregio's Groningen en Drenthe onderzochten we de grondoorzaken en financierden we een herstelplan. Dit leidde tot

	voorzichtig herstel, waarna de organisatie in september opnieuw werd gecertificeerd. Het verscherpte toezicht door de inspecties blijft voorlopig van kracht; • Tegelijkertijd werken we binnen de jeugdhulpregio aan een structurele verbetering van de jeugdbeschermingsketen via proeftuinen voor het Toekomstscenario. We werken middels een proeftuin op een fundamenteel andere manier samen met het gezin/huishouden, maar ook tussen professionals onderling. Het estafette model wordt doorbroken: het lokale team blijft betrokken en expertise wordt toegevoegd daar waar nodig. Belangrijk in deze werkwijze is de rol van ervaringsdeskundigheid en het eigen netwerk; • Het meerjarige programma Toekomstgericht werken heeft als doel het structureren en verduurzamen van integrale oplossingen voor jongeren van 16 tot 27 jaar in een kwetsbare positie. Eind 2025 zijn de voorbereidingen voor de structurele borging van het programma gestart.
Maatschappelijke ondersteuning (incl. GON)	
• Inwoners met (ernstige) belemmeringen in de redzaamheid krijgen passende ondersteuning in de vorm van een Wmo voorziening; • De geboden ondersteuning is aansluitend op de hulpvraag en de persoonlijke situatie van de inwoner; • Inwoners kunnen zich langer vanuit de eigen thuissituatie - dan wel zo thuis mogelijk - redden in het alledaagse en blijven naar mogelijkheden en behoefte meedoen in het maatschappelijk verkeer; • Inwoners die beschermd wonen stromen zo duurzaam mogelijk uit, waar van belang met passende vervolgondersteuning.	• Uit het jaarlijks uitgevoerde cliëntervaringsonderzoek blijkt dat inwoners tevreden zijn over de ondersteuning en de passendheid ervan; • De geboden ondersteuning draagt voor veel inwoners bij aan een betere kwaliteit van leven; • Vanuit de Toegang Beschermd Wonen is proactief met inwoners gecommuniceerd over het uitstroomperspectief en de daarin te nemen stappen; • Er is nadrukkelijk aandacht geweest voor de overgang van beschermd wonen naar ambulante ondersteuning via het GON.

Zorg en veiligheid	
Maatschappelijke opvang	
• De (risicogroep van de) populatie dak- en thuislozen is in beeld en waar nodig wordt er tijdig geschakeld met de keten 'preventie - zorg - veiligheid'; • Als gevolg van het voorgaande is de instroom in de maatschappelijke opvang zo beperkt mogelijk gebleven; • Dak- en thuislozen ontvangen passende hulp (i.r.t. onder meer huisvesting/opvang, inkomen/schulden en dagbesteding).	• De coördinatoren *Buitenslapers* monitoren buitenslapers en coördineren de benodigde zorg. Aan iedere buitenslaper is een hulpverlener gekoppeld. Daarnaast zijn er periodieke overleggen tussen de zorg- en veiligheidketen. Men weet elkaar te vinden en stemt tijdig af wanneer dit nodig is. De casustafel gaat van start als de juridische vraagstukken rondom de AVG zijn opgelost; • Wij zijn samen met het regionaal programma gestart met het toekomstbestendiger inrichten van de toegang tot de Maatschappelijke Opvang. Daarnaast zijn wij ook gestart met de pilot Tijdelijk Onderdak, Trompsingel en de Village; • Wij zetten intensief in op hulpverlening rondom dak en thuislozen. Dagbesteding is mogelijk via Werkpro en Skaeve Huse is van start gegaan.

Huiselijk geweld en kindermishandeling	
• Alle vormen van huiselijk geweld worden zo snel en adequaat mogelijk gesignaleerd; • Slachtoffers zijn tijdig in een stabiele, veilige situatie gebracht • Alle betrokkenen krijgen passende hulp.	We hebben uitvoering gegeven aan het actieplan 'In Groningen is iedereen veilig thuis'. In dat kader hebben we: • een doorlopende publiekscampagne over verschillende vormen van huiselijk geweld uitgerold, over o.a. femicide, kindermishandeling en ouderenmishandeling, t.b.v. het vergroten van kennis over signalen en hulporganisaties; • trainingen en netwerkbijeenkomsten t.b.v. preventie en signalering huiselijk geweld en kindermishandeling georganiseerd en uitgevoerd voor professionals zorg/onderwijs/persoonlijke dienstverlening en voor aandachtsfunctionarissen; • Filomena, het steunpunt voor slachtoffers van intieme terreur en stalking gefaciliteerd en ondersteund in de verdere ontwikkeling. In regionaal verband: • Hebben we uitvoering gegeven aan het regionale plan tegen ouderenmishandeling, met specifieke aandacht voor de totstandkoming van een regionale alliantie t.b.v. (financieel) misbruik van ouderen; • Nemen we deel aan een proeftuin Toekomstscenario waarin professionals onderling en met gezinnen op een fundamenteel andere manier samenwerken. Het estafette model wordt doorbroken: het lokale team blijft betrokken en expertise wordt toegevoegd daar waar nodig. Het zorgt ervoor dat gezinnen snel passende hulp krijgen waar nodig en er juist meer tijd genomen wordt om te begrijpen wat er werkelijk speelt. We zien dat vanaf de start gezinsgerichte en domeinoverstijgende samenwerking ervoor zorgt dat huishoudens zich meer gehoord en gezien voelt en dat ondersteuning efficiënter en effectiever is. Belangrijk in deze werkwijze is de rol van ervaringsdeskundigheid en het eigen netwerk; • Zijn we een onderzoek gestart naar interventies en hulpaanbod voor plegers van huiselijk geweld, met als doel het verbeteren van de plegeraanpak in de regio Groningen; • Hebben we mede-uitvoering gegeven aan het Gronings Offensief (actieplan tegen seksueel geweld); • Hebben we een landelijke pilot uitgevoerd voor het gebruik van het Slachtofferdevice bij stalking en zijn we gestart met de introductie van AWARE-noodknoppen met slachtofferbegeleiding; • Zijn we gestart met deelname aan een landelijke pilot m.b.t. het Tijdelijk Huisverbod. Vanuit onze centrumgemeente-taak m.b.t. de aanpak van huiselijk geweld hebben we regionale voorzieningen

	gefaciliteerd, zoals Veilig Thuis, Centrum voor Seksueel Geweld, de Vrouwenopvang en het Intensief Casemanagement bij Huisverboden. Ook de opvang van huisdieren in de VO is gefaciliteerd, alsmede Carrouselgroepen voor plegers.
Onbegrepen gedrag en weerbaarheid	
• Personen die een risico vormen op het domein van zorg- en veiligheid zijn vroegtijdig in beeld; • De weerbaarheid en veerkracht van jongeren en jongvolwassenen die een risico vormen op het domein van zorg- en veiligheid is vergroot; • Personen die een risico vormen op het domein van zorg- en veiligheid (en niet ontvankelijk zijn voor zorg of ondersteuning), ontvangen passende ondersteuning.	• We zijn gestart met de Groninger Vroegsignaleringsaanpak om 'i28 zorgmeldingen' van de politie vroegtijdig op te volgen met de insteek om waar nodig passende zorg en ondersteuning te bieden en escalaties te voorkomen; • Wij zetten stevig in op het verbeteren van de mentale gezondheid van jongeren. We werkten aan een update van het Actieplan mentale gezondheid jongeren en bereidden ons voor op de invoering van de Wet integrale suïcidepreventie. Binnen Preventie met Gezag versterkten we de samenwerking tussen jeugdwerk, onderwijs en sport. Jongeren met hoge mate van schoolverzuim leren bijvoorbeeld in 'Alleen Jij Bepaalt' middels begeleid sporten betere keuzes te maken. Via het regionale mentale-gezondheidsnetwerk werkten we aan de ondersteuning voor kwetsbare groepen, waaronder kinderen van ouders met psychische problemen; • Het project Groningen Hotspot is verder ontwikkeld om mensen met onbegrepen gedrag sneller te helpen: sociaalpsychiatrisch verpleegkundigen werkten samen met de politie om acute meldingen over mensen met onbegrepen gedrag te beoordelen en direct te handelen, bijvoorbeeld via gezamenlijke huisbezoeken. Zo kregen inwoners sneller duidelijkheid en werd escalatie voorkomen. Na deze interventies zorgden al betrokken hulpverleners, straatcoaches of OGGz-werkers voor opvolging en nazorg om continuïteit van ondersteuning te waarborgen. Ook onderzochten we de meldingen buiten kantooruren en bereidden we een 24/7 oproepteam voor, zodat inwoners op elk moment passende ondersteuning krijgen; • Het project Medisch-Sociaal Verbonden is ontwikkeld om samenwerking tussen medisch en sociaal domein te verbeteren bij mensen die met verplichte GG-zorg waren opgenomen.

Prestatie-indicator(en)

I: Relatie resultaten en prestatie-indicatoren t.a.v. kwaliteit dienstverleningsstructuur

Resultaten	Prestatie-indicator(en)
• Voorzieningen en regelingen zijn laagdrempelig georganiseerd en toegankelijk;	• % Inwoners (18 jaar e.o.) met een Wmo maatwerk voorziening dat aangeeft te weten waar te moeten zijn met een hulpvraag;

	• % Inwoners (18 jaar e.o.) met een Wmo maatwerk voorziening dat aangeeft snel tij zijn geholpen bij een hulpvraag;
• De dienstverlening is gericht op de leefwereld van de inwoner en sluit aan bij de aard en context van diens hulpvraag.	• % Inwoners (18 jaar e.o.) met een Wmo maatwerk voorziening dat aangeeft zich serieus genomen te hebben gevoeld door de medewerker; • % Inwoners (18 jaar e.o.) met een Wmo maatwerk voorziening dat aangeeft samen met de medewerker te hebben gezocht naar een passende oplossing.

Prestatie-indicator(en)	Behaald 2023	Behaald 2024	Beoogd 2025	Behaald 2025
% Perceptie weten waar te moeten zijn	79%	77%	>80%	78%
% Perceptie snel geholpen bij hulpvraag	74%	71%	>80%	72%
% Perceptie serieus genomen door medewerker	87%	86%	>85%	86%
% Perceptie samen gezocht naar oplossing	84%	80%	>85%	82%

Toelichting

De bovenstaande vier prestatie-indicatoren komen allen uit het Cliëntervaringsonderzoek (CEO) Wmo (OIS Groningen). Deze wordt 1x per jaar afgenomen onder een substantieel deel van de inwoners met een Wmo voorziening in het voorgaande jaar. Voor meer achtergrondinformatie verwijzen we naar het onderliggende onderzoeksrapport.

II: Relatie resultaten en prestatie-indicatoren t.a.v. kwaliteit geboden ondersteuning

Resultaten	Prestatie-indicator(en)
• Er is een adequaat ondersteuningsaanbod voor inwoners voor wie de redzaamheid anders (ernstig) wordt belemmerd;	• % Inwoners (18 jaar e.o.) met een Wmo maatwerk voorziening dat aangeeft dat de geboden ondersteuning past bij de hulpvraag; • % Inwoners (18 jaar e.o.) met een Wmo maatwerk voorziening dat aangeeft dat de kwaliteit van de geboden ondersteuning goed is;
• De geboden ondersteuning en/of zorg draagt bij aan het kunnen (blijven) participeren in het alledaagse.	• % Inwoners (18 jaar e.o.) met een Wmo maatwerk voorziening dat aangeeft door de geboden ondersteuning de dingen die men wil beter te kunnen doen (eigen regie); • % Inwoners (18 jaar e.o.) met een Wmo maatwerk voorziening dat aangeeft door de geboden ondersteuning zich beter te kunnen redden (zelfredzaamheid).

Prestatie-indicator(en)	Behaald 2023	Behaald 2024	Beoogd 2025	Behaald 2025
% Perceptie ondersteuning passend bij hulpvraag	83%	82%	>85%	82%
% Perceptie kwaliteit geboden ondersteuning goed	80%	78%	>85%	79%
% Perceptie meer eigen regie door ondersteuning	80%	81%	>85%	81%
% Perceptie hogere zelfredzaamheid door ondersteuning	83%	83%	>85%	84%

Toelichting

De bovenstaande vier prestatie-indicatoren komen allen uit het Cliëntervaringsonderzoek (CEO) Wmo (OIS Groningen). Deze wordt 1x per jaar afgenomen onder een substantieel deel van de inwoners met een Wmo

voorziening in het voorgaande jaar. Voor meer achtergrondinformatie verwijzen we naar het onderliggende onderzoeksrapport.

Achtergrondinformatie t.a.v. beroep op ondersteuning en/of zorg

Kengetallen	Behaald 2023	Behaald 2024	Behaald 2025
Entree en toegang WIJ-Groningen			
Aantal geregistreerde meldingen entree stichting WIJ-Groningen	35.873	35.578	35.477
% Meldingen WIJ-Groningen dat is afgehandeld via inzet 'eigen netwerk' en/of 'sociale basis'	43%	50%	36%
Aantal meldingen dat is doorgezet naar een wettelijke melding (en leidt tot onderzoek)	18.923	16.655	15.159
% Meldingen dat is doorgezet naar een wettelijke melding (en leidt tot een onderzoek	53%	47%	43%
Jeugdwet (Jw)			
Aantal personen met een traject Basis Jeugdhulp (BJH) in het lopende jaar	-790	-1.400	1.485
Aantal personen met tenminste één voorziening i.h.k.v. de Jeugdwet in het lopende jaar **	5.162	4.995	4.987
Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo)			
Aantal personen met tenminste één voorziening 'Huishoudelijke Hulp' i.h.k.v. de Wmo *	6.261	6.241	6.600
Aantal personen met tenminste één voorziening 'Begeleiding'(incl. GON) i.h.k.v. de Wmo *	3.210	3.026	2.946
Aantal personen met tenminste één voorziening 'Hulpmiddelen en voorzieningen' (excl. Collectief Vervoer)' i.h.k.v. de Wmo **	2.599	2.795	2.822
Aantal personen met tenminste één voorziening 'Beschermd Wonen' i.h.k.v. de Wmo ***	986	964	999
Opvang en Veilig Thuis			
Aantal geregistreerde dakloze personen in de Provincie Groningen	805	1.336	1.514
Aantal personen die verblijven in de openbare ruimte	186	269	362
Aantal meldingen van kindermishandeling bij Veilig Thuis	951	964	1.037
Aantal meldingen van huiselijk geweld bij Veilig Thuis	1.007	998	1.023

* Betreft personen met een (lopende) indicatie;
** Betreft personen met een voorziening waarvoor in het betreffende jaar een betaling heeft plaatsgevonden;
*** Betreft enkel personen met adres binnen de gemeente bij aanvang voorziening.

Uit de Monitor Dakloosheid Groningen 2025 blijkt dat het aantal geregistreerde dak en thuisloze personen in 2025 verder is toegenomen. Het totaal aantal unieke dak en thuisloze personen (inclusief vrouwenopvang) stijgt van 1.357 naar 1.514 personen. Met name het aantal mensen dat in de openbare ruimte overnacht blijft fors toenemen, van 269 personen in 2024 naar 362 personen in 2025. De druk op de maatschappelijk opvang blijft hoog, mede doordat de uitstroom wordt belemmerd door de aanhoudende woningmarktkrapte en verblijfsduren in met name de crisisopvang oplopen.

N.B. de aantallen zijn gebaseerd op de stand van zaken tijdens een bepaald peilmoment van export. Nadien kunnen er nog mutaties plaatsvinden, waardoor de aantallen op een later peilmoment wat hoger of lager kunnen liggen. Zo zien we ook dat de destijds opgegeven aantallen van voorgaande jaren wat afwijken van de aantallen die we bij de meest recente export zagen.

Prestatie-indicator(en)	Behaald 2023	Behaald 2024	Beoogd 2025	Behaald 2025
Zorg en veiligheid				
Aantal jeugdigen met een beschermingsmaatregel	557	580	-	551
Aantal jeugdigen dat uit huis geplaatst wordt	92	81	-	80
Aantal mensen in LVV-Groningen	163	100	<100	85
Aantal personen die tijdelijk verblijven in de vrouwenopvang, inclusief kinderen en jongeren tot 17 jaar	111	103	<140	116*
Aantal huisverboden	26	31	>25	29
Aantal meldingen seksueel geweld (regio)	357	401	>350	525

* betreft het aantal vrouwen exclusief kinderen

Met de bovenstaande indicator(en) wordt de voortgang van de uitvoering van ons beleid gemeten. Indien er geen cijfers beschikbaar zijn voor dat jaar, staat er een streepje. In dat geval wordt de indicator niet jaarlijks gemeten.

Financiën

In dit onderdeel geven wij per deelprogramma een toelichting op de afwijking in de baten en de lasten > 500 duizend euro. Is de totale afwijking op het deelprogramma niveau op de baten en/of de lasten > 500 duizend euro, dan worden de afwijkingen die hieraan ten grondslag liggen op deelprogrammaniveau toegelicht.

Financieel overzicht lasten en baten

03.3 Welzijn, gezondheid, zorg en diversiteit

Omschrijving (Bedragen x 1.000 euro)	Primitieve begroting	Actuele begroting	Rekening 2025	Verschil
Lasten	368.588	436.704	405.144	31.561
Baten	15.518	67.923	45.675	-22.249
Saldo van baten en lasten voor reservemutaties	**353.070**	**368.781**	**359.469**	**9.312**
Reserve mutaties				
Totaal toevoegingen	0	12.375	17.708	-5.333
Totaal onttrekkingen	5.306	5.306	5.306	0
Saldo van baten en lasten na reservemutaties	**347.764**	**375.850**	**371.871**	**3.979**

Financiële toelichting

3.3: Welzijn, gezondheid, zorg en diversiteit	Lasten	Baten
RIGG	18.669	-18.669
In de begrote baten is rekening gehouden met de opbrengsten voor de te verstrekken subsidie aan de Gecertificeerde Instellingen. Deze bijdragen zijn echter verrekend via de zorgkosten waardoor er lagere lasten zijn gerealiseerd. Hierdoor treedt zowel aan de baten als de lasten een afwijking op van 18,7 miljoen euro. Per saldo geen resultaat.		
Maatschappelijke Opvang	5.017	-441
In de Maatschappelijke Opvang worden voorzieningen georganiseerd voor alle inwoners van de provincie Groningen. Dit gebeurt namens alle Groninger gemeenten vanuit het regionale programma Beschermd Wonen & Opvang. Structureel zijn de		

kosten hoger dan de inkomsten. Om de benodigde gemeentelijke bijdrage in de komende jaren deels te kunnen opvangen, is regionaal afgesproken om het overschot uit eerdere jaren in te zetten als tijdelijke dekking. In 2025 wordt hiervan 2,6 miljoen euro benut. Hierdoor vallen de lasten in 2025 lager uit dan begroot, naast lagere uitgaven voor meerjarige projecten (2,0 miljoen euro). Daarnaast zorgt een verschuiving tussen baten en lasten voor 0,4 miljoen euro lagere baten en lasten.		
Huiselijk geweld	2.386	-2.263
In 2025 hebben we voor de totale regio 2,4 miljoen euro lagere lasten en 2,3 miljoen euro lagere baten, een nettoresultaat van 123 duizend euro. We hebben de middelen voor aanpak van schadelijke praktijken en eergerelateerd geweld niet volledig besteed, doordat het plan van aanpak later is vastgesteld en de uitvoering later is gestart. In 2026 zetten we de resterende middelen hiervoor in. Het aandeel van de gemeente Groningen in het regionale resultaat is 16 duizend euro positief.		
Jeugd	-2.355	464
Ten opzichte van de geactualiseerde begroting van 102,2 miljoen euro verwachten per saldo een nadeel van 1,9 miljoen euro (= 1,8%). Het nadeel van 1,9 miljoen euro is als volgt opgebouwd: *Extra middelen Deskundigencommissie Hervormingsagenda (V 5,2 miljoen euro)* Naar aanleiding van het rapport 'Groeipijn' van de Deskundigencommissie Hervormingsagenda Jeugd zijn in de meicirculaire 2025 extra middelen opgenomen. Wij ontvangen structureel een bedrag van 6,7 miljoen euro. Omdat we in de begroting geanticipeerd hebben op een te verwachten ontvangst van 1,5 miljoen euro, is per saldo sprake van een voordeel van 5,2 miljoen euro. *Overige mutaties budget (V 1,6 miljoen)* We hebben 0,5 miljoen euro van het Rijk ontvangen door de vrijval van middelen vanuit de compensatieregeling Voogdij 18+. Ook hebben we een voordeel van 0,5 miljoen euro vanwege een hogere compensatie voor het besparingsverlies (terugdraaien aanvullende besparing coalitieakkoord Rutte IV) en is het budget met 0,6 miljoen euro opgehoogd voor prijscompensatie. *Doorwerking tekort jaarrekening 2024 (N: 3,7 miljoen euro)* Vanuit de jaarrekening 2024 werkt 3,7 miljoen euro door in 2025. De kosten stijgen o.a. door een toename in complexiteit van de omgeving waarin kinderen opgroeien, toename van veiligheidsvraagstukken, meerkosten kleinschalige woonvoorzieningen en door een toename van onderwijs gerelateerde zorg. *Volume ontwikkelingen 2025 (N: 3,0 miljoen euro)* We zien net als in de voorgaande jaren ook in 2025 een volumestijging. Dit sluit aan bij de verwachting die de Deskundigencommissie in haar rapport heeft opgenomen. Voor deze volumestijging worden we door het Rijk niet gecompenseerd. We zien met name een toename bij de individuele jeugdhulp in natura en de regionaal solidaire kosten. Aan de andere kant vallen de huisvesting- en ICT kosten Basisjeugdhulp en de kosten collectieve jeugdhulp lager uit en zien we onze persoonsgebonden budget (PGB) kosten dalen. Per saldo verwachten we een nadeel van 3,0 miljoen euro. *Actualisatie indexatie (N: 0,9 miljoen euro)* Door hogere indexatiekosten als gevolg van toenemende uitgaven en actualisatie van de indexatiepercentages verwachten we per saldo een nadeel van 0,9 miljoen euro. *Overige ontwikkelingen (N: 1,1 miljoen euro)* Een aantal ontwikkelingen leidt tot een nadeel van 1,1 miljoen euro. Het gaat om kosten voor 'Open studio's (0,4 miljoen euro), uitbreiding van het aantal Ondersteuners		

Jeugd en Gezin (0,4 miljoen euro), 'Kind aan huis' (0,1 miljoen euro) en afwikkeling van de kosten over de periode van vóór 2025 (0,2 miljoen euro). *Budget Jeugdbescherming Noord (neutraal)* Uw raad heeft incidenteel 0,2 miljoen euro ter beschikking gesteld voor de kosten van aanvullende uitvoeringscapaciteit bij Jeugdbescherming Noord. Deze kosten worden gedekt vanuit de algemene reserve. Dit betekent dat deze kosten geen invloed hebben op het saldo van de jeugdzorgkosten.		
Compensatie tekorten jeugdzorg 2023 en 2024	0	0
Het Rijk heeft het advies van de Deskundigencommissie betreffende compensatie van de tekorten over 2023 en 2024 (totaal 728 miljoen euro) overgenomen. Voor onze gemeente betekent dit een incidentele extra bijdrage van 11,7 miljoen euro. Gezien de grote risico's en conform de adviezen van de Deskundigencommissie en de VNG willen we deze incidentele middelen reserveren voor toekomstige uitgaven gericht op het reduceren van jeugdzorgkosten en het opvangen van de opgelegde taakstellingen en niet gecompenseerde volumestijgingen.		
Jeugd - specifieke uitkeringen	2.695	-2.695
We ontvangen van het Rijk diverse specifieke uitkeringen op het gebied van jeugd. We hebben in 2025 2,6 miljoen euro minder lasten en baten gerealiseerd dan begroot (per saldo neutraal). Dit komt met name omdat we voor de afbouw gesloten jeugdhulp, uitgevoerd door Elker, minder uitgaven hadden dan begroot als gevolg van uitstel in de aanschaf van een pand. De resterende middelen zetten wij de komende jaren in.		
Meerjarig project Preventie en transformatie jeugdzorg	1.007	3
Voor het meerjarige project Preventie en transformatie van het jeugdzorg landschap heeft de raad 8,8 miljoen euro beschikbaar gesteld voor de periode 2025 tot en met 2028. Van deze middelen is op basis van de projectbegroting 2,4 miljoen euro beschikbaar gesteld voor 2025. De aanvragen voor het meerjarig kader zijn in beperkte mate in 2025 gestart en de uitvoering vindt de komende jaren plaats. De besteding in 2025 was hierdoor lager dan verwacht. Van de middelen voor 2025 hebben we 1,4 miljoen euro besteed en is 1,0 miljoen euro niet ingezet. De niet bestede middelen zetten we de komende jaren in.		
Beschermd Wonen	1.402	28
Het totale resultaat van de centrumregeling Beschermd Wonen in 2025 is 3,9 miljoen euro positief, met name als gevolg van lagere zorgkosten. Op basis van de realisatie van voorgaande jaren is gedurende 2025 de beginstand van het aantal cliënten naar beneden bijgesteld ten opzichte van de begroting. De gerealiseerde zorgkosten 2025 laten daardoor een voordeel zien ten opzichte van de begroting. Daarnaast is de rijksbijdrage 650 duizend euro hoger door loon- en prijscompensatie. Het aandeel van de gemeente Groningen in het regionale resultaat is 1,4 miljoen euro positief.		
WMO	1.131	97
De WMO zorgkosten zijn in 2025 met 2,3 miljoen euro verder gestegen naar 53 miljoen euro. Toch is er een voordeel van 1,2 miljoen euro ten opzichte van de begroting. We hebben incidenteel 0,4 miljoen euro voordeel uit winstafroming bij een GON-aanbieder. Daarnaast hebben we 0,5 miljoen euro voordeel bij collectief vervoer. Dit komt deels doordat de jaaruitgaven 2024, die de basis vormen voor de begroting 2025, in werkelijkheid lager zijn dan geprognosticeerd ten tijde van het opstellen van de begroting. De begroting 2025 is daarmee gebaseerd op een te hoge beginstand. Daarnaast zijn de kosten in 2025 minder hard gestegen dan verwacht. Het aantal kilometers is weliswaar met 4% toegenomen ten opzichte van 2024, maar een hoger aantal kilometers zorgt ook voor lagere fluctuatiekosten. Verder hebben we op hulpmiddelen 0.4 miljoen euro voordeel door een volumedaling bij rolstoelen en door een incidenteel voordeel van 160 duizend euro over voorgaande boekjaren. Hier tegenover staat een nadeel op overige kosten (0,2 miljoen euro), onder meer door kosten voor projectleiding en doorbraakinterventies.		

Transitiefonds gesubsidieerde instellingen	750	0
In de begroting 2025 is incidenteel 1,5 miljoen euro opgenomen voor knelpunten in de exploitatie van gesubsidieerde instellingen die op korte termijn hun activiteiten niet binnen de gestelde financiële kaders kunnen bijstellen. Dit bedrag is in de begroting verdeeld over de deelprogramma's 3.3 (750 duizend euro) en 3.5 (750 duizend euro). Binnen deelprogramma 3.3 hebben we in 2025 geen middelen ingezet. De ingediende aanvragen hadden betrekking op het beleidsveld cultuur en hiervoor zijn subsidies verleend vanuit deelprogramma 3.5. Conform het kader resultaatbepaling en resultaatbestemming blijven de resterende middelen beschikbaar om in 2026 in te zetten.		
Vrouwenopvang - toekomstscenario	593	0
Het toekomstscenario kind- en gezinsbescherming is in 2024 gestart met de proeftuinen en werkgroepen en is voorgezet in 2025. Voor sommige onderdelen hebben we in 2025 aanvullende externe financiering ontvangen. We hebben hierdoor in 2025 een incidenteel voordeel van 593 duizend euro. De middelen die we in 2025 nog niet hebben ingezet, besteden we in 2026.		
Uitvoeringskosten	559	732
In 2025 hebben we meer uitvoeringskosten ten laste van rijksregelingen en subsidies kunnen brengen dan verwacht. Daarnaast waren er meer externe detacheringen dan begroot. Door de kostenverdeling realiseren we in dit deelprogramma een voordeel van 559 duizend euro bij de lasten en 732 duizend euro bij de baten.		
Intensiveringsmiddelen Algemene Zorg en Veiligheid	468	159
Vanuit het coalitieakkoord was in 2025 1,3 miljoen euro aan intensiveringsmiddelen beschikbaar. Hiervan hebben we 468 duizend euro niet ingezet. Dit komt onder meer doordat de inzet van jongerencoaches gedekt is vanuit andere middelen (voordeel 210 duizend euro). Daarnaast hebben we 127 duizend euro voor aanpak mensenhandel niet in hoeven zetten omdat het onderdeel 'opvang vanuit uitstroom mensenhandel' nog niet tot bestedingen leidt. Op de overige intensiveringsvraagstukken hebben we 131 duizend euro voordeel. Het voordeel op de baten betreft lager vastgestelde subsidies over 2024.		
Regionale samenwerking	-887	887
We ontvangen van het Rijk een specifieke uitkering Integraal Zorg Akkoord (SPUK IZA) die wij regionaal inzetten. Daarnaast ontvangen wij een ZonMw subsidie voor de regionale samenwerking Gezond Groningen. Hiervoor is gemeente Groningen de mandaatgemeente. Met name als gevolg van de afrekening van SPUK IZA over 2023 hebben we voor regionale samenwerking hogere lasten en baten dan begroot.		
Overig	126	-551
Overige verschillen tellen op tot een nadeel van 425 duizend euro.		

Reservemutaties	**Lasten**	**Baten**
Reserve toevoeging	-5.333	0
Resultaten op samenwerkingsverbanden zijn reeds toegevoegd aan de reserve budgetoverheveling. In de financiële verordening 2025 heeft de raad het college mandaat gegeven om dit bij de jaarrekening uit te voeren, zonder dat hier een separaat raadsbesluit aan ten grondslag ligt. Hierdoor ontstaat een afwijking bij de reservemutaties. Deze afwijkingen blijven zichtbaar bij de deelprogramma's waar ze zich voordoen en worden daar toegelicht. Het gaat bij dit deelprogramma om de volgende samenwerkingsverbanden:		

Omschrijving samenwerkingsverband	**Resultaat 2025 (x 1.000 euro)**
Vrouwenopvang	593
Maatschappelijke opvang	4.576
Huiselijk geweld	123
School als wijk	41

Risico's en Ontwikkelingen

Voor een totaal overzicht van de risico's en ontwikkelingen, zie Paragraaf 3: Weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Deelprogramma 3.4: Sport en bewegen

We vinden dat iedere Groninger gelijke kansen verdient om de kracht van sport en bewegen te ervaren. Om te ervaren wat iedereen al weet: het is leuk, maakt gezonder, maakt gelukkiger en draagt bij aan een sterke samenleving. Het ontwikkelen van sportief kapitaal op jonge leeftijd en het versterken van dit kapitaal zijn noodzakelijk om een leven lang sporten en bewegen mogelijk te maken voor iedere inwoner van de gemeente Groningen.

Doelen Deelprogramma 3.4: Sport en bewegen

Om bovenstaande te kunnen bewerkstelligen zetten we in op de volgende doelen:

1. Ieder kind sportief en vaardig;
2. Vitale sportclubs in de buurt;
3. Uitnodigende sportieve ruimte;
4. Sporten en spelen in de buurt;
5. (Top)talent als inspiratiebron.

Effectindicator(en)	Behaald 2022	Behaald 2024	Beoogd 2025	Behaald 2025
% Inwoners dat aangeeft (wekelijks) actief te sporten en (intensief) te bewegen:				
• Op basis van 18 jaar e.o. (OIS Groningen)	70%	74%	-	-
• Op basis van jongeren VO klas 2 en 4, in georganiseerd verband bij een club, vereniging of sportschool	75% (2021)	79% (2023)	-	-
% Inwoners dat voldoet aan de Nederlandse Norm Gezond Bewegen (GGD Groningen):				
• Op basis van 19 jaar e.o., minstens 150 minuten per week (GGD Gezondheidsmonitor Groningen 4-jaarlijks)	59%	60%	-	-
• Op basis van jongeren VO klas 2 en 4, dagelijks minimaal 1 uur (GGD Groningen)	16% (2021)	17% (2023)	-	-
% Inwoners (18 jaar e.o.) dat aangeeft (actief) lid te zijn van een sportvereniging of sportschool	49%	54%	-	-
% Inwoners (18 jaar e.o.) dat aangeeft (zeer) tevreden te zijn over de aanwezigheid van:				
• Binnensportaccommodaties, in of nabij de eigen woonomgeving	61%	59%	-	-
• % Sportvelden en andere buitensport faciliteiten, in of nabij de eigen woonomgeving	60%	58%	-	-
• Plekken in de openbare ruimte die geschikt zijn voor sport, spel en bewegen, in of nabij de eigen woonomgeving	61%	63%	-	-

Met de bovenstaande indicator(en) wordt de voortgang van de uitvoering van ons beleid gemeten. Indien er geen cijfers beschikbaar zijn voor dat jaar, staat er een streepje. In dat geval wordt de indicator niet jaarlijks gemeten.

Toelichting

Indicator en (eventueel) nadere toelichting:
% Inwoners dat aangeeft (wekelijks) actief te sporten en (intensief) te bewegen • Op basis van 18 jaar e.o. (OIS Groningen) • Op basis van jongeren VO klas 2 en 4, bij een sportvereniging of -sportschool (GGD Groningen)% **Toelichting:** 74% van de volwassen inwoners deed in 2024 wekelijks aan sport. Naar verwachting volgt in 2026 een nieuwe meting.
% Inwoners dat voldoet aan de Nederlandse Norm Gezond Bewegen (GGD Groningen) • Op basis van 19 jaar e.o., minstens 150 minuten per week (GGD Gezondheidsmonitor Groningen 4-jaarlijks) • Op basis van jongeren VO klas 2 en 4, dagelijks minimaal 1 uur (GGD Groningen) **Toelichting:** De Gezondheidsmonitor Volwassen is door de GGD in eind 2024 uitgevoerd (Monitor 1 x per 4 jaar). In Groningen voldoet 60% van de volwassen inwoners aan de beweegrichtlijn. De Gezondheidsmonitor Jongeren is in 2023 voor het laatst uitgevoerd. Voor jongeren geldt een andere beweegrichtlijn – dagelijks minimaal een uur. 17% van de Groningse jongeren voldoet aan deze norm.
% Inwoners (18 jaar e.o.) dat aangeeft (actief) lid te zijn van een sportvereniging of sportschool. **Toelichting:** Uit de Basismonitor blijkt dat in 2024 54% van de inwoners aangeeft lid te zijn van een sportvereniging of sportschool. Naar verwachting vindt in 2026 een nieuwe meting plaats.
% Inwoners (18 jaar e.o.) dat aangeeft (zeer) tevreden te zijn over de aanwezigheid van: • Binnensportaccommodaties, in of nabij de eigen woonomgeving • Sportplekken in de openbare ruimte die geschikt zijn voor sport, spel en bewegen, in of nabij de eigen woonomgeving • sportvelden en andere buitensport faciliteiten, in of nabij de eigen woonomgeving **Toelichting:** Meest recente meting in de Basismonitor is van 2024. We beogen het tevredenheidspercentage te behouden of te verhogen. Nieuwe data in de Basismonitor naar verwachting in 2026.

Relevante beleidsnota's

Het deelprogramma is verder uitgewerkt in de volgende beleidsdocumenten:

Sport en Beweegvisie 2021+, Sportief kapitaal voor iedere Groninger (2021)
Meerjarenprogramma Sport en Bewegen 2021-2025, Sporten, spelen, bewegen en ontmoeten (2021)
Plan van aanpak GALA en Sportakkoord 2 (2023)
Urban Sports Agenda (2023)
Deel 1 Masterplan (door)ontwikkeling sportvoorzieningen - Ambitiedocument (2024)
Deel 2 Masterplan (door)ontwikkeling sportvoorzieningen – Uitvoeringsagenda (2025)

Relevante ontwikkelingen

Het Meerjarenprogramma Sport en Bewegen is in 2025 afgelopen. We zijn gestart met de ontwikkeling van een nieuw Meerjarenprogramma (MJP) Sport en Bewegen voor de periode vanaf 2026. Hierbij betrekken we de verschillende partners en stakeholders.

Na de vaststelling van het Ambitiedocument van het 'Masterplan (door)ontwikkeling Sportvoorzieningen' in 2024 hebben we in 2025 de Uitvoeringsagenda Masterplan Sportvoorzieningen ontwikkeld. Een ambitieus plan waarin we integraal en langjarig alle opgaven voor onze sportvoorzieningen in kaart hebben gebracht en gefaseerd gaan uitvoeren. Het Masterplan maakt onderdeel uit van de Strategische Investeringsagenda (SIA) waarlangs we jaarlijks middelen aanvragen voor de planvorming en uitvoering voor de verschillende projecten.

Voor de ontwikkeling van de nieuwbouw van Sportcentrum Kardinge is een voorbereidingskrediet beschikbaar gesteld. Het voorbereidingskrediet is nodig om de plan- en ontwikkelkosten te dekken tot en met het raadsvoorstel voor het beschikbaar stellen van het uitvoeringskrediet (naar verwachting in het eerste kwartaal 2028). Met het uitwerken van de voorkeursvariant van een geheel vernieuwd Sportcentrum Kardinge wordt een belangrijke stap gezet in de ontwikkeling van de Vitaliteitscampus

Kardinge, onderdeel van het Masterplan Campussen. Het nieuwe sportcentrum met een nieuw zwembad, nieuwe ijsvoorzieningen (onder voorbehoud van externe financiering) en multifunctionele sporthallen (waaronder een topsporthal) zorgt voor een schaalsprong in het voorzieningenaanbod aan de noordkant van de stad en aanjager voor de verdere gebiedsontwikkeling. Het nieuwe sportcentrum zal qua omvang één van de grootste multifunctionele sportcentra onder een dak van Nederland worden. Ook in tijden van beperkte middelen wordt bewust gekozen voor een verantwoorde investering in sport en bewegen. Dit is van groot belang om zoveel mogelijk inwoners in stad en regio in beweging te krijgen en te houden.

Het programma Valpreventie kent een grote belangstelling en is in 22 wijken aangeboden.
We zijn als gemeente betrokken bij de ontwikkeling van het bovengemeentelijke programma Groningen Sport & Beweegt. Dit is erop gericht om zoveel mogelijk inwoners van onze provincie aan het sporten en bewegen krijgen. In samenwerking met alle Groninger gemeenten, de provincie Groningen, Huis voor de Sport Groningen en Topsport NOORD hebben we in 2025 dit concept ontwikkeld.

Resultaten, activiteiten en prestatie-indicatoren

De resultaten geven aan wat we wilden bereiken. De activiteiten geven aan wat we daarvoor hebben gedaan. De prestatie-indicator(en) meten de voortgang van de resultaten. De opbouw is opgesteld aan de hand van de beleidsvelden Sportieve infrastructuur en Sportief kapitaal, zoals opgenomen in de begroting 2025.

Wat wilden we bereiken (resultaten)	Wat hebben we daarvoor gedaan (activiteiten)
Sportieve infrastructuur	
• Sportaccommodaties en -faciliteiten worden optimaal benut. De capaciteit en de faciliteiten sluiten zo veel mogelijk aan op de vraag. Het aanbod sluit zo veel mogelijk aan op de behoeften van sporters.	• Uitvoeringprogramma Masterplan (door)ontwikkeling sportvoorzieningen is vastgesteld (378972-2025); • Er wordt doorlopend met betrokkenen bekeken hoe de capaciteit zo goed mogelijk kan aansluiten bij de vraag en de bestaande capaciteit zo goed mogelijk benut kan worden; • Realisatie van twee blaashallen voor de seizoensgebonden vraag naar binnensportcapaciteit (zaalhockey) is een eerste stap in het vergroten van de capaciteit in de wintermaanden; • De uitkomsten van het project Beter Benutten Buitensport zijn per sportpark besproken met de betrokken sportclubs en daar waar quick wins mogelijk waren, zijn deze gerealiseerd in afstemming met de gemeente; • De voorkeursvariant voor de nieuwbouw van sportcentrum Kardinge is vastgesteld en is een voorbereidingskrediet beschikbaar gesteld voor verdere planvorming (327640-2025).
• Gelijke afspraken voor de (buiten)sportverenigingen.	• Het project doorbelasten nutskosten, met o.a. een compensatieregeling voor clubs, is in 2025 afgerond met de eindafrekening van 2024. Hierdoor is het onderdeel actualisatie beheersplannen verplaatst naar 2026.
• De Bewegende Stad: Realiseren van uitdagende sport- en speelplekken en het (her)inrichten van een beweegvriendelijke openbare ruimte.	Afronding verschillende projecten: • Skatepark en beweegplek Mikkelhorst; • Samenspeelplek Prinsesseweg. Hiermee is onze Samenspeelbelofte ingelost; • Outdoor Gym Gravenburg; • Outdoorfitness Oosterparkwijk; • Pumptrack Vinkhuizen;

	• Outdoorfitness en pannaveld Garmerwolde. • Krediet opgehaald voor Skatepark Stadspark fase 2, start uitvoering in 2e kwartaal van 2026; • Sportcontrainer ingezet op verschillende locaties; • Monitoringsonderzoek gebruik van MTB skillspark Meerstad en bij de Mikkelhorst in Haren. Resultaten worden in de loop van 2026 verwacht; • Samen met de Urban Sports community stappen gezet in de uitvoering van de Urban Sports Agenda en de planvorming rondom een Urban Sports Hub.

Sportief kapitaal	
• Ontwikkelen van bewegingsvaardigheid, sportief leervermogen, sportidentiteit en opdoen van positieve sportervaringen die bij hun motivatie passen.	• Uitvoering van het programma Bslim met de inzet van buurtsportcoaches en (brede) vakdocenten is voortgezet, inzet nog concreter afgestemd op de specifieke behoefte van de Bslim wijk; • Met de schoolbesturen afspraken gemaakt over de afbouw van de subsidie bewegingsonderwijs (als gevolg van de bestuurlijke afspraken Brede Regeling Combinatiefuncties). Nieuw plan voor de Brede Regeling Combinatiefuncties (BRC) is in ontwikkeling. Voor een deel is de vrijval van middelen ingezet om andere functies te bekostigen (clubondersteuner en sportregisseur sociale veiligheid); • Sport- en Cultuurhopper, 3x per jaar, in kalenderjaar 2025 4.170 inschrijvingen specifiek voor sport.
• Wegnemen van fysieke, sociale en financiële barrières bij doelgroepen waarbij de sportdeelname achterblijft.	• Beweegcoach Uniek Sporten heeft verschillende projecten gerealiseerd om aanbod voor aangepast sporten te vergroten en drempels te verlagen; • Inzet Beweegcoach inclusief sporten en beweegcoach chronisch zieken gecontinueerd; • Volwassenenfonds en Sport en Cultuurfonds succesvol voortgezet en extra impuls gegeven om groeiende vraag op te kunnen vangen; • In 22 wijken bijeenkomsten valpreventie georganiseerd. Totaal aantal deelnemers 1.125. Hiervan hebben vervolgens 483 senioren deelgenomen aan een cursus valpreventie.
• Vitaliseren van sportclubs door op maat begeleiding en ondersteuningsprojecten.	• Clubondersteuner aangesteld bij Sport050 die samen met interne en externe partners clubondersteuning gaat door ontwikkelen; • Sportcafé en overige bijeenkomsten (o.a. film de Pupil) zijn georganiseerd voor sportclubs; • Uitvoering actieplan sociale veiligheid binnen de sport: o.a. ondersteuning door sportregisseur sociale veiligheid bij individuele clubvragen en organisatie van cursussen voor vertrouwenscontactpersonen (VCP) en pedagogische bekwaamheden voor trainers; • Platform Ondernemende Sportaanbieders (POS) Groningen is opgericht in samenwerking met de Hanzehogeschool en de landelijke POS organisatie.
• Kennis en expertise benutten om talentprogramma's te verbeteren en deze in te zetten voor versterking van de breedtesport.	• 7 Regionale Trainingscentra (RTC's) ondersteund met een tegemoetkoming in de kosten voor talentcoaches, middels een bijdrage vanuit de Brede Regeling Combinatiefuncties; • Daarnaast ondersteunen we de RTC's in hun gebruik van trainingsaccommodaties; • Als pilot in 2025 een 8e RTC ondersteund: het RTC Paralympisch, welke actief is onder de vleugels van Stichting BEA bij UMCG Beatrixoord;

	• In samenwerking met Topsport NOORD audits uitgevoerd bij 6 RTC's. Met deze audits is inzicht verkregen in de kwaliteit van de talentprogramma's op 8 dimensies. Doel van de audits is om de kwaliteit beter te kunnen monitoren en op basis hiervan de RTC's nog beter te kunnen laten functioneren; • Opdracht verstrekt aanTalenthub. Dit is een netwerkorganisatie waarin topsportclubs, RTC's, kennisinstellingen, sportorganisaties en andere topsport gerelateerde organisaties deelnemen, met als doel om een optimaal klimaat voor talent in Noord-Nederland te realiseren. Talenthub heeft in 2025 de volgende sessies georganiseerd: o 5 'masterclasses' voor talentcoaches en top-breedtesportcoaches, in totaal 174 deelnemende coaches; o 2 bijeenkomsten voor topcoaches met in totaal 31 deelnemers; o 2 brede coachcongressen/-symposia met in totaal 263 deelnemers.

Prestatie-indicator(en)	Behaald 2023	Behaald 2024	Beoogd 2025	Behaald 2025
% Klanttevredenheid (op basis van klanttevredenheidsonderzoeken) over sportaccommodaties aangaande:				
• Zwembaden en ijsbanen (score)	93%	92%	80%	-
• Sporthallen	81%	82%	80%	-
• Gymzalen en dojo's	62%	-	70%	-
• Sportparken	84%	85%	80%	-
• Dienstverlening Sport050	-	90%	80%	-
Aantal bezoekers/ bezettingsgraad van sportaccommodaties aangaande:				
• Zwembaden	430.000	430.000	430.000	425.000
• IJsbaan	130.000	150.000	135.000	130.000
• Sporthallen	60%	60%	60%	60%
• Gymzalen	60%	60%	60%	60%
Beoordeling B-slim activiteiten door deelnemers	8,0	8,5	8,5	8,5
Aantal kinderen dat gebruik maakt van het jeugdfonds sport en cultuur (cijfers sport)	1.476	1.392	1.400	1650
Aantal volwassenen dat gebruik maakt van het Volwassenenfonds Sport en cultuur (cijfers sport)	1.006	1.422	1.000	1588
% kinderen groep 6 met zwemdiploma	-	94%	-	-
Gemiddelde waardering van talenten binnen de RTC's aangaande de kwaliteit van het talentprogramma	-	-	-	-

Toelichting

Indicator en (eventueel) nadere toelichting:
% Klanttevredenheid (op basis van klanttevredenheidsonderzoeken) over sportaccommodaties geen resultaten over 2025 beschikbaar: **Toelichting:** Tweejaarlijks volgt een uitgebreidere rapportage waarin we de percentages duiden. Eerstvolgende rapportage in 2026.
Toelichting: Aantal bezoekers/ bezettingsgraad van sportaccommodaties aangaande: Zwembaden: recreatief zwemmen is in 2025 licht afgenomen, vermoedelijk vanwege het niet functioneren van de glijbaan. IJsbaan: hierbij is de lichte daling te verklaren door omdat er geen natuurijs was in de winter van 2024/2025. Natuurijs levert altijd een 'schaatskoorts' op. Binnensportaccommodaties: 60% is optimale bezetting

Met de bovenstaande indicator(en) wordt de voortgang van de uitvoering van ons beleid gemeten. Indien er geen cijfers beschikbaar zijn voor dat jaar, staat er een streepje. In dat geval wordt de indicator niet jaarlijks gemeten.

Financiën

In dit onderdeel geven wij per deelprogramma een toelichting op de afwijking in de baten en de lasten > 500 duizend euro. Is de totale afwijking op het deelprogramma niveau op de baten en/of de lasten > 500 duizend euro, dan worden de afwijkingen die hieraan ten grondslag liggen op deelprogrammaniveau toegelicht.

Financieel overzicht lasten en baten

03.4 Sport en bewegen

Omschrijving (Bedragen x 1.000 euro)	Primitieve begroting	Actuele begroting	Rekening 2025	Verschil
Lasten	41.940	44.216	40.479	3.737
Baten	11.940	12.039	12.929	890
Saldo van baten en lasten voor reservemutaties	**30.001**	**32.177**	**27.550**	**4.627**
Reserve mutaties				
Totaal toevoegingen	0	82	82	0
Totaal onttrekkingen	58	268	268	0
Saldo van baten en lasten na reservemutaties	**29.942**	**31.991**	**27.364**	**4.627**

Financiële toelichting

3.4: Sport en bewegen	Lasten	Baten
Plankosten Kardinge	2.249	0
Sinds 2023 hanteren wij de strategische investeringsagenda (SIA) waar het project Kardinge deel van uitmaakt. In 2025 is hiervoor 2,7 miljoen euro beschikbaar gesteld. We zijn minder ver met de planvorming dan dat we eerder hadden ingeschat, daardoor hebben we het beschikbare budget niet volledig kunnen besteden. Van de beschikbare middelen resteert in 2025 2,2 miljoen euro.		
Onderhoud zwembad Scharlakenhof	478	0
Bij de begroting 2025 heeft uw raad 500 duizend euro beschikbaar gesteld voor het noodzakelijke onderhoud aan het zwembad Scharlakenhof. Het vinden en contracteren van aannemers duurde langer dan gepland. De opdrachtverplichtingen zijn inmiddels voor het volledige bedrag aangegaan maar de uitvoering vindt grotendeels plaats in 2026. Hierdoor hebben we in 2025 lagere lasten dan begroot.		
Stelpost kapitaallasten	338	0
We hebben een separaat budget voor vervangingsinvesteringen (kapitaallasten). Door fluctuaties in vervangingen hebben we hierop incidenteel vrijval. De vrijval Kardinge is grotendeels ingezet voor het onderhoudsprogramma Sportcentrum Kardinge.		
Energie	256	0
De biomassa-installatie is buiten gebruik gesteld, daarom kopen we geen brandstof (houtsnippers) meer in. Dit geeft een voordeel van 127 duizend euro. Daarnaast hebben we 129 duizend euro voordeel omdat prijsstijgingen van energie lager uitvallen dan begroot.		
Masterplan (door)ontwikkeling sportvoorzieningen	151	0

Voor het SIA masterplan sportvoorzieningen was in 2025 220 duizend euro beschikbaar. Voor een deel van dit bedrag zijn we verplichtingen aangegaan die pas in 2026 tot uitgaven leiden. In 2025 geeft dit een voordeel van 151 duizend euro.		
SPUK Sport (BTW)	0	797
Vanuit de SPUK Sport (compensatie subsidie voor verminderde aftrek BTW in de sport) hebben we meer baten dan begroot. Dit komt enerzijds doordat we de baten conservatief hebben begroot vanwege het plafond op deze regeling. Anderzijds hadden we in 2025 incidenteel extra uitgaven voor onderhoud, hierdoor verwachten wij een hogere compensatie dan begroot.		
Overig	265	93
Overige verschillen tellen op tot een voordeel van 358 duizend euro.		

Risico's en Ontwikkelingen

Voor een totaal overzicht van de risico's en ontwikkelingen, zie Paragraaf 3: Weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Deelprogramma 3.5: Cultuur en evenementen

Groningen is een jonge gemeente met een authentiek en hoogstaand cultureel aanbod. Dit draagt bij aan de aantrekkelijkheid en de leefbaarheid van de gemeente. Wij vinden kunst en cultuur belangrijk voor onze inwoners omdat cultuur verrast, verrijkt en schoonheid biedt. De artistieke waarde van kunst en cultuur staat voor ons als intrinsieke waarde voorop. Ook is er steeds meer bekend over het positieve effect van cultuurdeelname op je gezondheid. Cultuur draagt bij aan het cultureel zelfbewustzijn, de leefkwaliteit en identiteit van onze inwoners, van jong tot oud en met alle achtergronden en opleidingsniveaus. Culturele voorzieningen geven inwoners de mogelijkheid verhalen te delen, anderen te ontmoeten en hun creatieve talenten te ontwikkelen. We willen dat cultuur een breed bereik heeft zodat alle inwoners zich herkennen in het aanbod. Daarom zetten wij in op ‘Kunst en cultuur voor iedereen’.

Doelen Deelprogramma 3.5: Cultuur en evenementen

Cultuur

1. Kunst en cultuur voor iedereen
2. Een sterke basis
3. City of talent

Evenementen

4. Grotere maatschappelijke waarde evenementen
5. Evenementen voor iedereen
6. Groene evenementen

Effectindicator(en)	Behaald 2022	Behaald 2023	Behaald 2024	Beoogd 2025	Behaald 2025
% Inwoners (18 jaar e.o.) dat aangeeft (maandelijks) creatieve, kunstzinnige hobby's uit te oefenen, zoals muziek spelen, dansen, schilderen, e.d.	31%	-	33%	-	-
% Inwoners (18 jaar e.o.) dat aangeeft (wel eens):					
• Een film- of theatervoorstelling, concert of museum te bezoeken	87%	-	89%	-	-

• Een festival, braderie of evenement te bezoeken	84%	-	86%	-	-
• Een activiteit in een wijkgebouw, bibliotheek of cultureel centrum te bezoeken	47%	-	49%	-	-
Aantal bezoekers grootschalige, gratis toegankelijke (gesubsidieerde) festivals en/of evenementen:					
• Eurosonic Open Air	0	20.000	15.000	20.000	20.000
• Winter welvaart	25.000	38.000	47.500	40.000	50.000
• Bevrijdingsfestival	50.000	44.000	50.000	50.000	40.000
Aantal bezoekers evenementen in openbare ruimte in totaal	746.677	1.600.000	1.800.000	1.700.000	1.800.000
Aantal (geluids-)klachten over evenementen in de openbare ruimte	1.171	1.802	1.341	1.600	1.413

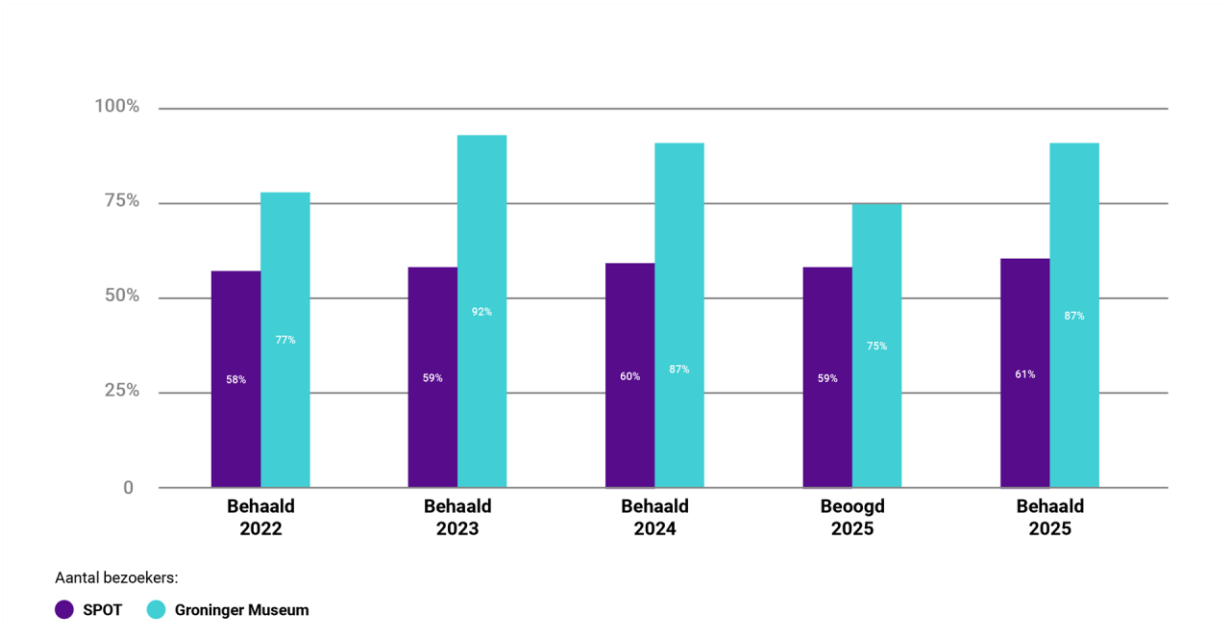

Toelichting

Indicator en (eventueel) nadere toelichting:
Aantal bezoekers evenementen in openbare ruimte in totaal **Toelichting:** Met grote concerten zoals Summer Stage, naast de vele vrij toegankelijke evenementen is er weer breed evenementen bezocht afgelopen jaar.

Met de bovenstaande indicator(en) wordt de voortgang van de uitvoering van ons beleid gemeten. Indien er geen cijfers beschikbaar zijn voor dat jaar, staat er een streepje. In dat geval wordt de indicator niet jaarlijks gemeten.

Relevante beleidsnota's

Het deelprogramma is verder uitgewerkt in de volgende beleidsdocumenten:

Kadernota 'Kunst en cultuur voor iedereen' 2021-2028
Cultuurnota 'Cultuur maakt gelukkig' 2025-2028
Koersdocument 'We the North' 2025-2028
Nota lokale publieke media-instelling gemeente Groningen 2024-2028

Toekomstvisie Evenementen 2023
Nota vergunningen evenementen (2021)
Visie Martiniplaza (2021)
Verkenning nieuw muziekcentrum (2018)

Relevante ontwikkelingen

In 2025 is een integrale nachtvisie ontwikkeld, waarvoor in 2026 een uitvoeringsagenda wordt opgesteld. In hetzelfde jaar is gestart met het Europees gesubsidieerde Interreg project SONIC, dat de komende drie jaar gericht is op het verbeteren van beleidsinstrumenten voor de muziekindustrie.

Het kabinet heeft aangekondigd de financiering voor culturele instellingen te willen verlengen van 4 naar 8 jaar. Makers en instellingen krijgen hierdoor meerjarige financiële zekerheid. Daarbij is er ook meer aandacht voor regionale spreiding en landelijke dekking van cultuurvoorzieningen.

Bij de start van de cultuurnota Cultuur maakt gelukkig is 500 duizend euro extra geïnvesteerd in kleine culturele instellingen. Hiermee wilden we de basis versterken en juist de kleinere instellingen wat meer ademruimte geven.

Het onderzoek naar het programma Open Studio's is afgerond. De resultaten zijn positief: jongeren ervaren minder stress en eenzaamheid, ontwikkelen meer zelfvertrouwen doordat ze worden aangesproken op hun talenten, en ook jongeren die elders minder aansluiting vinden, worden bereikt. We onderzoeken momenteel de mogelijkheden om dit initiatief te continueren.

We zijn in 2025 begonnen met het programma Vitaal Gronings Cultuurveld, dat moet bijdragen aan sterke en toekomstbestendige cultuurinstellingen. De Kunstraad voert dit programma uit in opdracht van gemeente en provincie.

SPOT is succesvol gestart met Summerstage. De eerste editie werd zeer goed ontvangen en benut het Evenemententerrein Stadspark voor aansprekende (inter)nationale artiesten, waarmee een breed publiek uit Groningen en daarbuiten wordt bereikt.

Tot slot zijn we, naar aanleiding van een aangenomen motie, begonnen met een verkenning naar de haalbaarheid van Groningen als Culturele Hoofdstad van Europa in 2033.

Resultaten, activiteiten en prestatie-indicatoren

De resultaten geven aan wat we wilden bereiken. De activiteiten geven aan wat we daarvoor hebben gedaan. De prestatie-indicator(en) meten de voortgang van de resultaten. De opbouw is opgesteld aan de hand van de beleidsvelden Culturele infrastructuur en Cultuur beleven, zoals opgenomen in de begroting 2025.

Wat wilden we bereiken (resultaten)	Wat hebben we daarvoor gedaan (activiteiten)
Culturele infrastructuur	
• Een breed en divers aanbod van (laagdrempelige) culturele en kunstzinnige activiteiten en faciliteiten, waar iedereen, jong en oud, arm en rijk aan kan meedoen.	• In We the North verband is ter ondersteuning van de zichtbaarheid en lobbyboodschap in 2025 een nieuwe communicatiestrategie, een nieuwe vormgeving en een lobbyvideo ontwikkeld; • Er is en nieuw netwerk Letteren toegevoegd onder We the North. • Met behulp van de landelijke regeling 'lokale bibliotheekvoorzieningen' hebben we een verbeterslag gemaakt bij enkele wijkvestigingen van Forum Groningen; • Via de Kunstraad ondersteunden we incidentele cultuurprojecten voor professionals en amateurs. Tevens is gestart met de nieuwe Tweejarige programmaregeling van provincie en gemeenten samen, waarbij 17 aanvragen zijn toegekend.
• De stad kent een complete culturele keten in meerdere disciplines, biedt ruimte aan vernieuwingen die een aanvulling vormen op dit aanbod en heeft oog voor het bestaande culturele erfgoed.	• We werkten verder aan de nieuwbouw voor de integrale herhuisvesting van VRIJDAG aan de St. Jansstraat, dat daar in 2026 verdergaat onder de naam Tumult; • We besloten vanwege de risico's en kosten pas op de plaats te maken met het ontwikkelen van een nieuw integraal muziekcentrum in het stationsgebied en nader onderzoek te doen naar een splitsingsvariant met een gerenoveerde Oosterpoort en een popzaal in het stationsgebied; • We actualiseerden en verlengden het MJOP voor het huidige Martiniplaza met het oog op langere instandhouding tot 2036; • We werkten verder aan een toekomstbestendig Martiniplaza vanaf 2036 en betrokken daarbij een nieuwbouwvariant; • Vanwege onvoldoende beschikbaarheid van de benodigde stroom (netcongestie) verplaatsten we de verduurzaming van de Machinefabriek als onderkomen van NITE en Club Guy&Roni naar 2026; • We werkten verder aan de culturele invulling van Niemeyer en stelden voor verdere uitwerking een kwartiermaker aan; • We begonnen met het uitwerken van een maatschappelijke, deels culturele invulling van de voormalige Camerabioscoop.
• De sector heeft een sterke basis, met gezonde arbeidsrelaties, goede organisatiestructuren en onafhankelijk toezicht, aan de hand van de landelijke codes voor Cultural Governance en Fair Practice.	• Wij hebben ons ingezet om de bedrijfsmatige gezondheid in de culturele sector te versterken, o.a. middels het programma 'Vitaal Gronings cultuurveld'; • De eerste ronde van de T-middelen is uitgekeerd, hiermee droegen we bij aan de 'sterke basis' van onze instellingen; • Het Groninger Museum kampte met financiële en bestuurlijke problemen. Provincie en gemeente trekken samen op om het museum te ondersteunen in de nieuwe organisatieontwikkeling.
• Talentvolle kunstenaars kunnen zich ontwikkelen en presenteren binnen de complete keten van talentontwikkeling in meerdere disciplines in onze stad én in het gehele Noorden.	• We hebben 2 beeldende stipendia uitgereikt; • We hebben 2 literaire stipendia uitgereikt; • Er zijn 3 talenten ondersteund vanuit de 'bewezen talentregeling'; • We hebben onze ontwikkelingstrajecten voor talent WtN - Station Noord - Hit the North en de Noordenaars gecontinueerd.
• Grotere maatschappelijke waarde evenementen,	• We hebben intensief samengewerkt met organisatoren om maatschappelijke programma's toe te voegen;

inclusieve openbare ruimte voor iedereen.	• We hebben de sociale veiligheid versterkt met pilots voor safespaces en campagnes tegen grensoverschrijdend gedrag; • Nieuwe initiatieven zoals de Sunnemeerten Parade brachten diverse groepen samen; • We hebben brede participatie versterkt via overlegstructuren en betrokkenheid van bewoners en partners.
• Goede balans in levendigheid en leefbaarheid	• Locatieprofielen worden geactualiseerd om helderheid te geven over wat waar kan worden georganiseerd; • We hebben de geluidsoverlast beperkt door optimalisatie van podia, duur en geluidsniveaus; • Nieuwe regels in de nota vergunningen stellen kaders bij, zoals wanneer een melding nodig is in het centrum en de eindtijd van dance-evenementent; • We hebben stilteweekenden aangewezen om rustmomenten in de stad te borgen.
• Evenementen zijn inclusief, divers en toegankelijk voor iedereen.	• De diversiteit is versterkt met LHBTIQ+-programmering en een succesvolle Pride Groningen; • De toegankelijkheid is verbeterd via samenwerking met de Werkgroep Toegankelijk Groningen; • We hebben organisatoren ondersteund met locatiebezoeken, routekaart en praktische hand-outs; • Veiligheid en inclusie zijn geborgd via safespace-pilots.
• Evenementen worden zo duurzaam en ecologisch mogelijk georganiseerd.	• We hebben duurzame energie gestimuleerd via energie-analyses, MyZap-vouchers en een handreiking voor veilige duurzame inzet; • De circulaire aanpak is uitgebouwd met o.a. textielketen 4Mijl, nascheiding en groene subsidies; • We hebben duurzaam gedrag bevorderd via plantaardig en lokaal voedsel en strategisch geplaatste watertappunten; • We hebben duurzame mobiliteit gestimuleerd door STOMP-principe, mobiliteitsplannen en onderzoek naar circulaire waterketens.

Cultuur beleven	
• Meer kinderen kunnen hun (creatieve en/of kunstzinnige) talenten ontdekken en ontwikkelen door een goed en passend cultuuraanbod binnen het onderwijs; • Er is een goed cultuuraanbod voor het onderwijs.	• We hebben samen met de provincie en de Groningse gemeenten het Convenant Cultuureducatie Groningen gerealiseerd, met als doel dat ieder kind in Groningen opgroeit met goed cultuuronderwijs; • De Regionale Onderwijscanon is ontwikkeld. Leerlingen vanaf groep 5 van het basisonderwijs t/m klas 2 van het voortgezet onderwijs kunnen via deze site Onderwijscanon van Groningen! leren over de Groningse geschiedenis.
• Meer inwoners komen op een laagdrempelige wijze in aanraking met cultuur door (onder andere) de aanwezigheid van een tijdelijk of permanent aanbod van kunst en erfgoed in de openbare ruimte; • Inwoners worden gestimuleerd om kunst en cultuur te bezoeken of zelf aan kunst en cultuur te doen.	• We hebben De wijk de Wereld ondersteund, dat dit jaar voor de 8e keer van start ging. Dit jaar was er aandacht voor de wijken Selwerd, Vinkhuizen en Paddepoel; • In 11 wijken en 2 dorpen hebben cultuurcoaches inwoners gestimuleerd om mee te doen aan culturele activiteiten; • We hebben culturele projecten op het snijvlak van welzijn en cultuur gefinancierd, Sunnemeerten was één van de projecten. Een lichtjesparade in november, waar jong en oud aan meedeed; • Het Volwassenenfonds was dit jaar eerder op dan voorheen, inwoners weten het fonds steeds beter te vinden waardoor ze tegen vergoeding deel kunnen nemen aan culturele cursussen;

	• We hebben ruim 700 jongeren bereikt met het aanbod in de Open studio's. Jongeren waren actief met het maken van muziek, beeldende kunst en theater.

Prestatie-indicator(en)	Behaald 2023	Behaald 2024	Beoogd 2025	Behaald 2025
% Inwoners dat aangeeft dat het cultuuraanbod passend is bij de eigen behoeften of wensen				
• Volwassenen (18 jaar e.o.)	-	-	-	-
Aantal cultuurinstellingen dat kan worden aangemerkt als:				
• Financieel gezond en weerbaar (op basis van criteria: 'prognose' sluitende exploitatie en voldoende weerstandsvermogen)	32	25*	-	*

Aantal bezoekers:				
• SPOT	337.479	504.108	340.000	440.828
• Groninger Museum	243.705	166.000	250.000	147.000
• Forum	2.485.357	2.456.612	2.400.000	2.442.499
Aantal personen dat deelneemt aan/ lid is van:				
• Cultuurhopper	1.223	1.057	1.100	1.048
• Activiteiten/ cursussen VRIJDAG	18.628	21.054	19.000	23.629
• Bibliotheek	51.153	51.354	53.000	52.597

Toelichting

Indicator en (eventueel) nadere toelichting:
Aantal cultuurinstellingen dat kan worden aangemerkt als: · Financieel gezond en weerbaar (op basis van criteria: 'prognose' sluitende exploitatie en voldoende weerstandsvermogen) **Toelichting**: * In de jaarrekening 2023 gingen we uit van een totaal van 35 culturele instellingen. In de jaarrekening 2024 is echter rekening gehouden met 32 instellingen. Dit verschil in aantallen verklaart een deel van de afwijkingen tussen beide jaren. Daarnaast hadden instellingen te maken met uitdagingen zoals fair pay, stijgende loonkosten en afnemende subsidiemogelijkheden, waardoor de financiële situatie onder druk stond. * In november 2024 werd de nieuwe cultuurnota vastgesteld door de raad. Vanuit deze nota worden 38 culturele instellingen gesubsidieerd, met 7 daarvan voerden we intensieve gesprekken over de bedrijfsvoering. Een aantal van deze 7 hebben stappen gezet naar een gezonde bedrijfsvoering.
Aantal bezoekers Groninger Museum: **Toelichting:** Voor het behalen van 250.000 bezoekers moet het Groninger Museum een "blockbuster" (grote publiekstrekker) programmeren. Het Groninger Museum heeft al een aantal jaren niet de middelen om dit soort tentoonstellingen in te kunnen kopen. Dit criterium is in de begroting 2026 naar beneden bijgesteld.

Met de bovenstaande indicator(en) wordt de voortgang van de uitvoering van ons beleid gemeten. Indien er geen cijfers beschikbaar zijn voor dat jaar, staat er een streepje. In dat geval wordt de indicator niet jaarlijks gemeten.

Financiën

In dit onderdeel geven wij per deelprogramma een toelichting op de afwijking in de baten en de lasten > 500 duizend euro. Is de totale afwijking op het deelprogramma niveau op de baten en/of de lasten > 500 duizend euro, dan worden de afwijkingen die hieraan ten grondslag liggen op deelprogrammaniveau toegelicht.

Financieel overzicht lasten en baten

03.5 Cultuur en evenementen

Omschrijving (Bedragen x 1.000 euro)	Primitieve begroting	Actuele begroting	Rekening 2025	Verschil
Lasten	69.899	75.437	74.723	714
Baten	18.517	21.819	22.619	800
Saldo van baten en lasten voor reservemutaties	**51.383**	**53.618**	**52.104**	**1.515**
Reserve mutaties				
Totaal toevoegingen	1.131	2.046	2.046	0
Totaal onttrekkingen	1.256	1.256	1.256	0
Saldo van baten en lasten na reservemutaties	**51.257**	**54.408**	**52.894**	**1.514**

Financiële toelichting

3.5: Cultuur en evenementen	Lasten	Baten
Stadsschouwburg en Oosterpoort (SPOT)	-912	470
Hoewel de omzet van SPOT jaarlijks groeit, staat de begroting onder druk door sterk stijgende kosten die niet volledig goed gemaakt worden door een evenredige stijging van de inkomsten. Het aantal events is gestegen en dit heeft geresulteerd in een meeropbrengst van 470 duizend euro, echter staat hiertegenover een extra kostenstijging van 912 duizend euro. Deze stijging heeft voor 215 duizend euro te maken met annuleringen en een grote zaalblokkade, verder stegen de programmeringskosten en levert de wet Deregulering Beoordeling Arbeidsrelaties (DBA) extra personele kosten op.		
Onvoorzien onderhoud en schoonmaak	-311	0
Onvoorzien onderhoud is de laatste jaren erg gestegen als gevolg van de langere instandhouding van De Oosterpoort (tgv uitstel nieuwbouw). Daarnaast zijn de kosten voor schoonmaak en changeren gestegen als gevolg van een nieuwe CAO. Dit levert in 2025 per saldo een nadeel op van 311 duizend euro.		
Plankosten culturele instellingen	606	7
Sinds 2023 hanteren wij de strategische investeringsagenda (SIA) waarvan de projecten het nieuwe muziekcentrum, nieuwbouw Martiniplaza en Museum aan de Aa deel uitmaken. In 2025 is hiervoor aan plankosten 1,2 miljoen euro beschikbaar gesteld. Hiervan is in 2025 0,6 miljoen euro niet besteed. De omvang van de investeringsopgave binnen de SIA en het knellende financiële perspectief noodzaakt ons om een brede afweging te maken. Dit zorgt er onder meer voor dat de uitwerking van de plannen voor het nieuwe muziekcentrum en Martiniplaza langer duren.		
Forum	515	0
Forum Groningen ontvangt jaarlijks een subsidie op basis van de kadernota Cultuur 2021–2028. In 2025 bedroeg de subsidie 10,9 miljoen euro. Over 2025 heeft Forum een positief exploitatieresultaat gemeld. Het deel dat aan de gemeentelijke subsidie toe te rekenen is, vloeit terug naar de gemeente. Hierdoor hebben wij een voordeel van 515 duizend euro.		
Uitvoeringskosten	354	0

In 2025 hebben we meer uitvoeringskosten ten laste van rijksregelingen en subsidies kunnen brengen dan verwacht. Door de kostenverdeling realiseren we op dit deelprogramma 354 duizend euro lagere lasten.		
Transitiefonds gesubsidieerde instellingen	310	0
In de begroting 2025 is incidenteel 1,5 miljoen euro opgenomen voor knelpunten in de exploitatie van gesubsidieerde instellingen die op korte termijn hun activiteiten niet binnen de gestelde financiële kaders kunnen bijstellen. Dit bedrag is in de begroting verdeeld over de deelprogramma's 3.3 (750 duizend euro) en 3.5 (750 duizend euro). Op basis van het afwegingskader hebben we in 2025 440 duizend euro ingezet binnen deelprogramma 3.5. De resterende incidentele middelen zetten we, conform het kader resultaatbepaling en resultaatbestemming, in 2026 in.		
Overig	152	323
Overige verschillen tellen op tot een voordeel van 475 duizend euro.		

Risico's en Ontwikkelingen

Voor een totaal overzicht van de risico's en ontwikkelingen, zie Paragraaf 3: Weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Programma 4: Dienstverlening en bestuur

In dit programma staat de dienstverlening aan onze inwoners en de ondersteuning van het bestuur en de organisatie centraal. Daarnaast worden de algemene inkomsten verantwoord zoals het gemeentefonds en belastingen, evenals de baten en de lasten van de bedrijfsvoering van de gemeente Groningen (overhead). Ook verantwoorden we in dit programma de financiën van wijkvernieuwing en gebiedsgericht werken. Het hierbij behorende beleid is opgenomen in paragraaf 1: Wijkontwikkeling en wijkvernieuwing.

De gebiedsteams en wijk- en dorpswethouders zijn het gezicht van de gemeente in onze wijken, buurten en dorpen. We verbinden de gemeentelijke programma's met de specifieke opgaven in wijken en dorpen en initiatieven van bewoners. Het Programmabureau Integraal gebiedsgericht werken zet in op de wijk- en dorpsontwikkeling als basis. Voor een aantal wijken hebben we extra aandacht met de intensivering van de wijkvernieuwing. In deze paragraaf benoemen we per gebied de opgaven voor onze wijken en dorpen en formuleren op basis hiervan de resultaten en activiteiten van het gebiedsprogramma die we willen bereiken

We zijn een organisatie die van ruimtelijk tot sociaal gebied bijna vierhonderd producten en diensten aanbiedt. We willen onze dienstverlening blijven verbeteren vanuit het perspectief van de inwoners en ondernemers. Het is onze ambitie om als één gemeente te communiceren. We blijven daarom inzetten op het verbeteren van de samenwerking tussen organisatieonderdelen en streven naar toegankelijke fysieke en digitale dienstverlening voor onze inwoners. We faciliteren zo optimaal mogelijk onze gemeentelijke taken. Het beleid voor onze bedrijfsvoering worden beschreven in paragraaf 9: Bedrijfsvoering.

Deelprogramma's

Het programma Dienstverlening en bestuur bestaat uit de volgende deelprogramma's:

- **Dienstverlening**
- **College, raad, wijkontwikkeling en wijkvernieuwing**
- **Algemene inkomsten en post onvoorzien**
- **Overhead en ondersteuning organisatie**

Financieel overzicht lasten en baten

04 Dienstverlening en bestuur

	Omschrijving (Bedragen x 1.000 euro)	Primitieve begroting 2025	Actuele Begroting 2025	Rekening 2025	Verschil
	Lasten				
04.1	Dienstverlening	18.308	20.682	19.254	1.428
04.2	College, raad, wijkontwikkeling en wijkvernieuwing	41.416	95.495	62.602	32.893
04.3	Algemene inkomsten en post onvoorzien	9.772	3.607	6.658	-3.051
04.4	Overhead en ondersteuning organisatie	139.072	144.296	134.757	9.539

	Totaal	**208.568**	**264.080**	**223.271**	**40.809**
	Baten				
04.1	Dienstverlening	5.295	5.886	6.046	160
04.2	College, raad, wijkontwikkeling en wijkvernieuwing	15.782	41.926	38.075	-3.851
04.3	Algemene inkomsten en post onvoorzien	919.616	988.615	1.000.935	12.320
04.4	Overhead en ondersteuning organisatie	13.142	15.349	12.793	-2.556
	Totaal	**953.835**	**1.051.776**	**1.057.849**	**6.073**
	Saldo van baten en lasten voor reservemutaties	745.266	787.696	834.578	-46.882
	Reserve mutaties				
	Totaal toevoegingen	47.686	75.771	105.552	-29.781
	Totaal onttrekkingen	26.249	61.592	61.592	0
	Saldo van baten en lasten na reservemutaties	723.830	773.516	790.618	-17.102

Deelprogramma 4.1: Dienstverlening

Als gemeente zijn we voor een groot deel een dienstverlener voor onze inwoners en ondernemers. Ons streven is om de gemeentelijke dienstverlening zo duidelijk en toegankelijk mogelijk te leveren, met oog voor de menselijke maat. We proberen proactief te voldoen aan de informatiebehoeften van inwoners en stellen hierbij onze inwoner centraal. We zijn transparant en bereikbaar voor iedereen en staan open voor signalen uit de samenleving.

Doelen Deelprogramma 4.1: Dienstverlening

1. We stellen onze inwoners en ondernemers centraal. We zijn er voor onze inwoner en ondernemer en richten onze dienstverlening in vanuit hun perspectief;
2. Onze inwoners en ondernemers ervaren één gemeente. We spreken met één mond en houden oog voor de menselijke maat;
3. Informatie en gegevens inzichtelijk op één centrale plek. Voor goed contact tussen inwoner en gemeente zijn de actuele behoeften en de juiste beschikbare informatie van groot belang. Op deze manier hoeven inwoners maar één keer hun verhaal te doen, ongeacht wie ze spreken;
4. Het contact is kanaalonafhankelijk. De inwoner of ondernemer kiest het gewenste contactkanaal, waarbij deze kanalen allemaal naadloos op elkaar zijn aangesloten. We schrijven in duidelijke taal en voldoen aan wettelijke toegankelijkheidseisen;
5. Digitaal waar kan, fysiek waar nodig. Wij zorgen voor een optimale digitale dienstverlening waar men snel en goed geholpen wordt. Wij zijn er daarbij als gemeente voor al onze inwoners: De fysieke dienstverlening blijft vindbaar en beschikbaar;
6. Proactief en Preventief. Vanuit onze functie als dienstverlener willen we niet alleen reageren op de vraag van buiten, maar ook proactief zijn in onze hulp aan inwoners die daar recht op hebben.

Effectindicator(en)	Behaald 2023	Behaald 2024	Beoogd 2025	Behaald 2025
Waardering inwoners algehele gemeentelijke dienstverlening.	6,8	7,2	7,0	6,9

Met de bovenstaande indicator(en) wordt de voortgang van de uitvoering van ons beleid gemeten. Indien er geen cijfers beschikbaar zijn voor dat jaar, staat er een streepje. In dat geval wordt de indicator niet jaarlijks gemeten.

Relevante beleidsnota's

Het deelprogramma is verder uitgewerkt in de volgende beleidsdocumenten:

Visie op Dienstverlening (2021)
Groninger Digitale Ambitie (2021)

Relevante ontwikkelingen

Onze inwoners en ondernemers willen één gemeente ervaren, terwijl wij een organisatie zijn met een breed en divers aanbod aan producten en diensten. Dat vraagt om verdere integrale sturing op onze dienstverlening, waarbij het perspectief van de inwoner en ondernemer leidend is.

De digitale ontwikkeling zet door richting één herkenbaar en samenhangend dienstverleningslandschap. Mijn Groningen ontwikkelt zich verder als centraal inwonersportaal, ondersteund door de vernieuwing van ons zaaksysteem. Inwoners en ondernemers krijgen daarbij meer inzicht in en regie over hun eigen gegevens. Daarnaast blijven we investeren in toegankelijke, betrouwbare en veilige digitale dienstverlening die voldoet aan wet- en regelgeving.

We blijven daarnaast ook inzetten op de kwaliteit en beleving van onze fysieke dienstverlening. Dat vraagt om een inwonersgerichte benadering, waarbij we vanuit hostmanship werken aan contact waarin inwoners zich gehoord en geholpen voelen. Daarnaast investeren we in de ontwikkeling van medewerkers en hun specialismen. Door klantsignalen structureel te evalueren en te vertalen naar verbeteringen, versterken we de continue doorontwikkeling van onze dienstverlening. Tegelijkertijd verkennen we nieuwe vormen van dienstverlening die aansluiten bij veranderende behoeften van onze inwoners, zoals het thuisbezorgen van reisdocumenten.

Daarnaast groeit het belang van de weerbaarheid van onze dienstverlening, zowel fysiek als digitaal. In lijn met landelijke ontwikkelingen en inzichten over digitale veiligheid bij gemeenten besteden we meer aandacht aan het borgen van continuïteit, het zorgvuldig omgaan met gegevens en het kunnen blijven leveren van dienstverlening bij verstoringen.

Resultaten, activiteiten en prestatie-indicatoren

De resultaten geven aan wat we wilden bereiken. De activiteiten geven aan wat we daarvoor hebben gedaan. De prestatie-indicator(en) meten de voortgang van de resultaten. De opbouw is opgesteld aan de hand van de beleidsvelden Regie op dienstverlening, Burgerzaken, Website en nieuwsbrieven, Belastingen (Noordelijk Belastingkantoor) en Klant Contact Centrum, zoals opgenomen in de begroting 2025.

Wat wilden we bereiken (resultaten)	Wat hebben we daarvoor gedaan (activiteiten)
Regie op dienstverlening	
• Onze dienstverlening inrichten vanuit het perspectief van de inwoner en ondernemer; • Eén gemeente: voor de inwoner spreken met één mond (integraliteit).	• We blijven investeren in de innovatie en optimalisatie van ons dienstverleningslandschap, zodat inwoners producten en diensten gemakkelijker en sneller bij ons kunnen aanvragen. Dit realiseren we onder meer door inwoners te betrekken via gebruikersonderzoek, klantreizen en door het verder implementeren van een nieuw zaaksysteem (PodiumD); • We hebben 31 nieuwe producten toegevoegd aan Mijn Groningen en daarmee onze digitale dienstverlening verder uitgebreid. Daarnaast is de functionaliteit Mijn Uitkeringen beschikbaar in het portaal, waarmee inwoners hun uitkeringsspecificaties digitaal kunnen inzien en downloaden.
Burgerzaken	
• Onze dienstverlening toegankelijk en bereikbaar houden, zowel fysiek als digitaal; • Huidige niveau van de kwaliteit van de Basisregistratie personen handhaven en in 2025 voldoen aan de wettelijke norm 'goed'; • Goed opvangen van de vijfjaarlijkse piek in reisdocumenten (2024-2029);	• We versterken onze dienstverlening door het verder uitrollen van Hostmanship, het uitvoeren van een pilot voor het thuisbezorgen van reisdocumenten en het versterken van de digitale vaardigheden van onze medewerkers; • We hebben de kwaliteit van de Basisregistratie personen bewaakt en voldoen aan de wettelijke norm 'goed'; • Dankzij goede planning en organisatie zijn in 2025 meer dan 41.000 reisdocumenten uitgegeven aan onze inwoners, waarmee we de piekperiode succesvol hebben opgevangen.
Website en nieuwsbrieven	
• Binnen- en buitenwereld aan elkaar blijven verbinden en aansluiten bij wensen en behoeften van inwoners.	• We werken samen met inwoners constant aan de optimalisatie van onze onlinekanalen. Inwoners kunnen op een eenvoudige manier dienstverlening afnemen en online informatie vinden. We voeren in toenemende mate regie op onze websites en verbeteren de naleving van privacy-, veiligheids- en toegankelijkheidswetgeving.
Belastingen (Noordelijk Belastingkantoor)	
• Vanuit onze regierol het NBK laten uitgroeien tot een deskundige, betrouwbare en flexibele organisatie die haar werk tegen de laagst mogelijke maatschappelijke kosten uitvoert.	• Er is door het Noordelijk Belastingkantoor op een strak georganiseerde en effectieve wijze gebouwd aan een robuuste en toekomstbestendige organisatie. We hebben erop gestuurd dat de afspraken uit de Service Level Agreement (SLA) worden nagekomen en gestreefd wordt naar vernieuwend, efficiënt en klantgericht (samen)werken.
Klant Contact Centrum	
• Als gezicht van de gemeente de vragen van inwoners en ondernemers zo goed mogelijk beantwoorden; • Vanuit de signaleringsrol actief bijdragen aan het verbeteren van de dienstverlening.	• We investeren in de extra inzet en de ontwikkeling van onze medewerkers door gerichte trainingen per skillgroep keuzemenu (specialisatie); • We analyseren dagelijks klantsignalen en vertalen deze inzichten naar verbeteringen in onze dienstverlening.

Prestatie-indicator(en)	Behaald 2023	Behaald 2024	Beoogd 2025	Behaald 2025
Klanttevredenheid publieksbalie Harm Buiterplein.	8,0	8,3	8	8.3
Klanttevredenheid publieksbalie Kreupelstraat.	8,7	8,6	8	9.1
Klanttevredenheid publieksbalie Haren.	8,1	8,3	8	8.7
Klanttevredenheid Website.	7,0	7,2	7,5	7,1
Klanttevredenheid telefoonnummer 14 050.	7,4	7,3	7,5	7,5
% Terugbellen binnen 1 werkdag.	70%	71%	80%	72%
% Terugbellen binnen 2 werkdagen.	81%	80%	80%	77%
Gemiddelde wachttijd balie (op afspraak) norm: 5 min.	2:17	8 min	Maximaal 5 min	6:45
Gemiddelde wachttijd balie (vrije inloop) norm: 15 min.	6:36	7 min	Maximaal 15 min	15:24

Toelichting

Indicator en (eventueel) nadere toelichting:
Klanttevredenheid publieksbalie Harm Buiterplein. **Toelichting:** Inwoner wordt achteraf via sms of e-mail benaderd.
Klanttevredenheid publieksbalie Kreupelstraat. **Toelichting:** Inwoner wordt achteraf via sms of e-mail benaderd.
Klanttevredenheid publieksbalie Haren. **Toelichting:** Inwoner wordt achteraf via sms of e-mail benaderd.
Klanttevredenheid Website. **Toelichting:** Via feedbackbutton op website zelf.
Klanttevredenheid telefoonnummer 14 050. **Toelichting:** Steekproefgewijs
% Terugbellen binnen 2 werkdagen. **Toelichting:** De norm om 80% binnen 48 uur terug te bellen is niet altijd mogelijk. Voor bepaalde afdelingen is het binnen 2 werkdagen terugbellen niet altijd mogelijk om te realiseren. Het klant contact centrum heeft een signaleringsfunctie binnen de organisatie met betrekking tot de kwaliteit van de dienstverlening. Afdelingen worden waar nodig door het KCC gewezen op het niet tijdig terugbellen van de terugbelverzoeken. We zien dat de verbetering in houding en gedrag constante aandacht vereist.

Met de bovenstaande indicator(en) wordt de voortgang van de uitvoering van ons beleid gemeten. Indien er geen cijfers beschikbaar zijn voor dat jaar, staat er een streepje. In dat geval wordt de indicator niet jaarlijks gemeten.

Financiën

In dit onderdeel geven wij per deelprogramma een toelichting op de afwijking in de baten en de lasten > 500 duizend euro. Is de totale afwijking op het deelprogramma niveau op de baten en/of de lasten > 500 duizend euro, dan worden de afwijkingen die hieraan ten grondslag liggen op deelprogrammaniveau toegelicht.

Financieel overzicht lasten en baten

04.1 Dienstverlening

Omschrijving (Bedragen x 1.000 euro)	Primitieve begroting	Actuele begroting	Rekening 2025	Verschil
Lasten	18.308	20.682	19.254	1.428
Baten	5.295	5.886	6.046	160
Saldo van baten en lasten voor reservemutaties	**13.013**	**14.796**	**13.208**	**1.588**
Reserve mutaties				
Totaal toevoegingen	0	0	0	0
Totaal onttrekkingen	0	0	0	0
Saldo van baten en lasten na reservemutaties	**13.013**	**14.796**	**13.208**	**1.588**

Financiële toelichting

4.1: Dienstverlening	Lasten	Baten
Inhuur Publieke Dienstverlening	788	0
Gezien de krapte op de arbeidsmarkt is het slechts beperkt mogelijk om extern personeel in te huren. Deze werkzaamheden worden deels opgevangen door vast personeel uit de backoffice. Hierdoor is 788 duizend euro van het inhuurbudget in 2025 vrijgevallen.		
Noordelijk Belastingkantoor	434	0
Het resultaat op de bijdrage aan het Noordelijk Belastingkantoor bedraagt 434 duizend euro positief. Het resultaat wordt met name verklaard door een positief resultaat op de personeelskosten en hogere opbrengsten uit vervolgingskosten.		
Overige verschillen	206	160
De overige verschillen tellen op tot een voordeel van 206 duizend euro.		

Risico's en Ontwikkelingen

Voor een totaal overzicht van de risico's en ontwikkelingen, zie Paragraaf 3: Weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Deelprogramma 4.2: College, raad, wijkontwikkeling en wijkvernieuwing

In het deelprogramma College, Raad, wijkvernieuwing en gebiedsgericht werken richten we ons op de partners die College en Raad ondersteunen (zoals de griffie en de ombudsman). Begrotingsposten die nog niet direct aan een beleidsveld (kunnen) worden overgeheveld, worden eerst op ook in dit deelprogramma begroot (concernstelposten). Daarnaast verantwoorden we in dit programma de financiën van wijkvernieuwing en gebiedsgericht werken. Het beleid van gebiedsgericht werken is opgenomen in Paragraaf 1: Wijkontwikkeling en wijkvernieuwing.

De griffie heeft tot doel de raad zo goed mogelijk te ondersteunen bij zijn werk. Naast de logistiek gaat het daarbij ook om de procesinhoudelijke ondersteuning. De griffie levert een actieve bijdrage aan de wijze waarop de raad functioneert en kan meebewegen met diverse maatschappelijke ontwikkelingen.

Doelen Deelprogramma 4.2: College, raad, wijkontwikkeling en wijkvernieuwing

1. De in 2022 nieuw gekozen raad bevat veel nieuwe raadsleden en om hen zo goed mogelijk te ondersteunen, is nabijheid van de griffie in het stadhuis dringend gewenst. In 2023 is het eindelijk zo dat de griffie in het stadhuis zijn werkplek heeft en dat maakt het contact tussen raadsleden en griffiemedewerkers een stuk gemakkelijker. Vanuit de griffie wordt ernaar gestreefd de raad nog beter en sneller te ondersteunen, zowel bij praktische zaken als meer inhoudelijk;
2. Het college van Burgemeester en Wethouders (B&W) werkt op basis van het coalitieakkoord en hanteert een bestuursstijl die ruimte geeft aan inbreng, wijziging, verbetering en coproductie met belangenorganisaties, bewoners, deskundigen, ondernemers;
3. De ombudsman behandelt ter uitvoering van de opdracht van de raad, als externe instantie klachten van burgers over gedragingen van de gemeente, maar ook klachten die betrekking hebben op stichting WIJ, de GGD, Beschermd Wonen en Opvang en het Noordelijk Belastingkantoor (NBK), voor zover het de inwoners van de gemeente Groningen betreft. De grondslag daarvoor ligt in hoofdstuk 9 van de Algemene wet bestuursrecht. De gedragingen van de verschillende organisaties worden getoetst aan de normen van behoorlijkheid. De ombudsman is onafhankelijk en onpartijdig en heeft oog en oor voor de burgers die er met de betreffende organisatie niet uitkomen;
4. De doelen van Wijkontwikkeling en Wijkvernieuwing zijn te vinden in Paragraaf 1. We onderscheiden zeven gebieden: Centrum, Oude Wijken, Zuid, Oost, West, Haren en Ten Boer.

Relevante beleidsnota's

Het programma is verder uitgewerkt in de volgende beleidsdocumenten:

Naar nieuwe werk- en vergaderwijzen van de gemeenteraad (januari 2020)
Wijzigingen werkwijze raad (september 2020)
Raadsbesluit-Benoeming-Ombudsman-gemeente-Groningen.pdf

Relevante ontwikkelingen

Samen met de Groninger Archieven en de afdeling Informatiebeheer van de gemeente Groningen heeft de griffie onderzocht op welke wijze de uitzendingen van de vergaderingen van de gemeenteraad van Groningen, inclusief bijbehorende vergaderstukken, integraal en duurzaam kunnen worden overgebracht naar de Groninger Archieven. Kortgezegd is de conclusie dat dit mogelijk is, maar dat er wel aan een aantal aanvullende voorwaarden moet worden voldaan. Het vervolgtraject gericht op de uitvoering van de aanbevelingen wordt in 2026 opgepakt.

Budgetten Griffie, Rekenkamer en Ombudsman

In onderstaande tabel wordt inzicht gegeven in de budgetten van de Griffie, Rekenkamer en Ombudsman.

Omschrijving (Bedragen x 1.000 euro)	Primitieve begroting	Actuele begroting	Rekening 2025	Verschil
Griffie				
Lasten	1.199	1.199	1.024	175
Baten	0	0	1	1
Rekenkamer				
Lasten	203	203	246	-43
Ombudsman				
Lasten	97	97	67	30

Resultaten, activiteiten en prestatie-indicatoren

De resultaten geven aan wat we wilden bereiken. De activiteiten geven aan wat we daarvoor hebben gedaan. De prestatie- indicator(en) meten de voortgang van de resultaten. De opbouw is opgesteld aan de hand van de beleidsvelden College, Gemeenteraad en Griffie en Ombudsman, zoals opgenomen in de begroting 2025.

Wat wilden we bereiken (resultaten)	Wat hebben we daarvoor gedaan (activiteiten)
College, Gemeenteraad en Griffie	
• Doorontwikkeling van de werkwijzen van de raad en ondersteunende (digitale) systemen.	Het afgelopen jaar is er vooral ingezet op het verbeteren van de lange-termijnagenda. Deze biedt de raad meer houvast voor de onderwerpen die de komende tijd aan de orde komen en geeft de raad een middel in handen om zelf te sturen. De agendacommissie speelt hierin een belangrijke rol en heeft steeds meer positie gekregen.
• Een professioneel ondersteunde, goed geïnformeerde raad en fracties die in staat zijn hun werkzaamheden uit te voeren.	Met raad en daad staat de griffie de gemeenteraad terzijde, of het nu gaat om algemeen advies of hulp bij het opstellen van moties, amendementen en initiatiefvoorstellen. Ook de voorzitters van de diverse vergaderingen krijgen zorgvuldige ondersteuning van de griffie zodat de vergaderingen goed verlopen en de voorzitters goed hun rol kunnen pakken.
• Aandacht voor het werk van de raad en voor de lokale democratie genereren door ontvangst van diverse groepen op het stadhuis	Het afgelopen jaar is er net als vorige jaren op diverse manieren aandacht gevraagd voor het werk van de raad. Meer dan 1000 kinderen en jongeren zijn langs geweest op het stadhuis voor het spelen van het spel Democracity, waarbij ze spelenderwijs leren hoe de democratie werkt. Daarnaast is de raad tijdens een aantal gesprekken in de wijken en dorpen met inwoners in gesprek geweest. Ook is er invulling gegeven aan het wekelijks inloopspreekuur van de raad, waarbij bewoners kwesties en vragen informeel met de raadsleden kunnen bespreken.
Ombudsman	
• De burger weet de weg naar de ombudsman te vinden.	De ombudsman heeft diverse malen zich kenbaar gemaakt via de media, waaronder een tweetal filmpjes via OOGtv, een groot interview in het Dagblad van het Noorden, diverse berichten in buurt- en wijkkranten en de maandelijkse column in de Groninger Gezinsbode. Burgers kunnen via mail of telefoon contact opnemen met de ombudsman. Als de burger dat wil of de ombudsman acht dat nodig, dan worden mensen uitgenodigd voor een persoonlijk gesprek. In 2025 hebben 336 mensen contact opgenomen met de ombudsman voor een situatie waarvoor de ombudsman bevoegd is. Daarvan betroffen 242 verzoeken de gemeente, 82 voor WIJ Groningen en 8 voor het NBK. Eind 2025 heeft bureau ombudsman een eigen LinkedIn profiel en ook is het drinken van 'ombudskoffies' voortgezet. Niet alleen met inwoners maar in 2025 ook intensiever met (maatschappelijke) organisaties. Er is geen onderzoek gedaan naar het effect van deze uitingen maar het aantal mensen dat de ombudsman weet te vinden is gestegen tov van 2024.
• De burger voelt zich gehoord naar aanleiding van zijn klacht	In totaal heeft de ombudsman 75 dossiers afgerond voor de gemeente, 48 voor WIJ Groningen en 4 voor het NBK. Een dossier kan een vooronderzoek zijn, een onderzoek of een snelle actie. In ongeveer 60%

of uiting van onvrede bij de ombudsman	van de dossiers is een snelle ingezet om een stagnerend proces vlot te trekken en te bewerkstelligen dat de gemeente/WIJ en de burger weer goed in contact zijn en samen werken aan een oplossing. Burgers geven aan met name het luisterend oor van de ombudsman te waarderen. De zorgvuldigheid en de voorspelbaarheid van het handelen van de ombudsman wordt op prijs gesteld. De snelle acties zijn sterk oplossingsgericht en helpt de burger bij een urgent probleem, de onderzoeken geven de burger vaak een gevoel van erkenning.
• De verbinding tussen de organisatie en de burger is hersteld.	De ombudsman kan door een snelle actie of een langer durend onderzoek een stagnerend proces vlottrekken, werken aan wederzijds begrip of een oplossing van een klacht bewerkstelligen. De ombudsman is onpartijdig en onafhankelijk en toetst de gedragingen van de organisatie aan de behoorlijkheidsnormen en geeft bij een onderzoek vervolgens een oordeel. De burger is behoorlijk / niet-behoorlijk / onbehoorlijk behandeld.
• De organisatie geeft blijk van lerend vermogen en implementeert verbeteringen in dienstverlening en behandeling	De ombudsman sluit een onderzoek af met een oordeel over de behoorlijkheid van handelen. Oordelen en aanbevelingen worden door de ombudsman helder gecommuniceerd naar de organisatie. De ombudsman houdt vinger aan de pols bij de implementatie van de gedane toezeggingen.

Financiën

In dit onderdeel geven wij per deelprogramma een toelichting op de afwijking in de baten en de lasten > 500 duizend euro. Is de totale afwijking op het deelprogramma niveau op de baten en/of de lasten > 500 duizend euro, dan worden de afwijkingen die hieraan ten grondslag liggen op deelprogrammaniveau toegelicht.

Financieel overzicht lasten en baten

04.2 College, raad, wijkontwikkeling en wijkvernieuwing

Omschrijving (Bedragen x 1.000 euro)	Primitieve begroting	Actuele begroting	Rekening 2025	Verschil
Lasten	41.416	95.496	62.602	32.894
Baten	15.782	41.926	38.075	-3.851
Saldo van baten en lasten voor reservemutaties	**25.634**	**53.570**	**24.527**	**29.043**
Reserve mutaties				
Totaal toevoegingen	47.686	74.171	98.412	-24.241
Totaal onttrekkingen	26.133	61.476	61.476	0
Saldo van baten en lasten na reservemutaties	**47.187**	**66.265**	**61.463**	**4.802**

Financiële toelichting

4.2: College, raad, wijkontwikkeling en wijkvernieuwing	Lasten	Baten
Nij Begun Sociale Agenda	24.708	0
In de regio is voor de Sociale Agenda van Nij Begun in 2025 een convenant gesloten tussen de deelnemende gemeenten en de Provincie Groningen waarin onder meer is vastgelegd dat de regio gezamenlijk de 16 maatregelen van de Sociale Agenda gaat		

uitvoeren waarbij wij als kassier voor de regio optreden. Hiervoor is in 2025 29,9 miljoen euro aan ons uitgekeerd door het Rijk als Decentralisatie Uitkering. Hiervan is in dit deelprogramma 28 miljoen verantwoord. het restant 1,9 miljoen is verantwoord in deelprogramma 2.2 Veiligheid.		
Voorziening wethouderspensioenen (APPA)	-4.554	546
Vanaf 2028 worden pensioenen van politieke ambtsdragers ondergebracht bij het pensioenfonds ABP. De gemeente had echter nog een groep van 11 ambtsdragers waarvan het pensioen uit de exploitatie werd gedekt. Voor deze groep moet vanwege de gewijzigde wetgeving nu incidenteel een extra dotatie aan de voorziening worden gedaan, zodat het kapitaal in 2027 kan worden overgedragen aan het ABP. Voor het bepalen van het kapitaal dat moet worden overgedragen aan het ABP worden andere uitgangspunten gehanteerd dan voor het actualiseren van de voorziening. Volgens de huidige berekeningen moet er 20% extra kapitaal in de voorziening worden gestort. Het gaat om een voorlopige berekening, bij de overdracht van het kapitaal in 2027 zal bekend worden wat het daadwerkelijke bedrag zal zijn. Daarnaast is in de begroting 2025 rekening gehouden met de uitbetaling van wethouderspensioenen in 2025 uit de voorziening. Bij de jaarrekening is een berekening gemaakt van de benodigde dotaties en vrijval op de voorziening op basis van actuariële waardeberekeningen.		
Nieuwkomers	1.533	1.135
Bij de mei- en septembercirculaire 2025 is incidenteel 786 duizend euro beschikbaar gesteld vanuit het “Faciliteitenbesluit opvangcentra”. Dit budget wordt ingezet voor een participatie- en integratieplan. Het opstellen van dit plan kost tijd waardoor de uitgaven in 2026 zullen plaatsvinden Daarnaast zorgt een bezuiniging op o.a. beveiliging en huisvesting tot een voordeel aan de lastenkant. En verder leidt de opening van een nieuwe opvanglocatie aan de Trompsingel tot extra inkomsten vanuit het Rijk.		
Nieuwkomers (kredieten)	3.996	-3.996
Vanuit programma Nieuwkomers worden werkzaamheden verricht voor de COA-locatie aan de St. Petersburgweg. Door een gewijzigde fasering en vertraging van de werkzaamheden zijn de kosten hoger dan begroot. Er is hiervoor een aanvullend krediet aangevraagd bij de raad, maar de begroting is niet gewijzigd, waardoor nu een resultaat ontstaat. Doordat bijna alle baten bij het COA in rekening kunnen worden gebracht is het effect per saldo nagenoeg neutraal.		
Concerneffecten gemeentefonds	1.400	0
Het resultaat van 1,4 miljoen wordt veroorzaakt door het concerneffect van de decembercirculaire 2024 en de meicirculaire 2025. Het structurele effect wordt verwerkt in het meerjarenbeeld.		
Dekking Strategische Investeringsagenda (SIA) structureel	409	0
Er is minder dan begroot uitgegeven vanuit de financiële reservering SIA doordat er voor een van de projecten pas begin 2026 een raadsvoorstel gemaakt kon worden.		
Taakstellingen	-600	-444
De taakstelling armoede en schulden (444 duizend) en de begrotingstaakstelling van 600 duizend euro zijn in 2025 niet formeel ingevuld en lopen derhalve in het rekeningresultaat.		
Wijkvernieuwing	1.978	-51
Voor de wijkvernieuwing stellen we iedere twee jaar nieuwe integrale uitvoeringsprogramma's op. Dit doen we altijd samen met onze maatschappelijke partners en met grote betrokkenheid van bewoners. In 2025 hebben we deze gemeentelijke inzet uitgewerkt in de nieuwe uitvoeringsprogramma’s Wijkvernieuwing op z'n Groningen 2025-2026. Het merendeel van de geplande activiteiten is in 2025 uitgevoerd. Enkele onderdelen hebben vertraging opgelopen, veelal vanwege bewuste verschuivingen in de planning		

om betere afstemming in de wijken te realiseren. Daarnaast is er volledig gebruik gemaakt van rijksmiddelen voordat eigen middelen zijn ingezet.

Wijkontwikkeling	-233	52

In Hoogkerk is gestart met het experiment Burgerbegroting Sterk Hoogkerk. Hierbij worden elk jaar nieuwe ideeën en initiatieven voor een begroting opgehaald. Via een zorgvuldig op dialoog gericht proces wordt door de bewoners van Hoogkerk eind van het jaar de begroting van het daaropvolgende jaar bepaald.
In 2025 waren hiervoor geen aanvullende middelen beschikbaar en hebben we de kosten voor dit experiment grotendeels kunnen dekken uit de bestaande gebiedsbudgetten. Per saldo leidt dit tot een totaal nadelig resultaat van 181 duizend euro.
Per gebied is dit resultaat als volgt opgebouwd:

Gebied	**Resultaat**
Algemeen	468.939
Centrum	3.483
Oude Wijken	-156.459
Oost	-8.053
West	-572.214
Zuid	-9.305
Haren	175.708
Ten Boer	-82.855
Totaal	**-180.756**

Realisatiestimulans NPLV Groningen-Noord	0	3.919

De Realisatiestimulans heeft als doel gemeenten financieel te ondersteunen bij het realiseren van betaalbare woningen onder meer in aandachtsgebieden die aangesloten zijn het Nationale Programma Leefbaarheid en Veiligheid (NPLV). De middelen worden via een specifieke uitkering (SPUK) beschikbaar gesteld door het Rijk. De uitkering per woning wordt toegerekend aan en verantwoord in het jaar waarin de bouw van de woning is gestart. In 2026 ontvangen we de middelen op basis van het aantal woningen opgenomen in onze verantwoording over 2025.
Daarnaast ontvangen we voor het NPLV-gebied Groningen-Noord een bijdrage voor de inrichting van de openbare ruimte en collectieve maatschappelijke voorzieningen (ORV). Ook bevat deze aanvullende bijdrage middelen voor de versterking van de gemeentelijke capaciteit.
In 2025 leidt dit tot hogere baten van ca. 3,9 miljoen euro omdat deze regeling pas in november 2025 definitief is vastgesteld en de financiële effecten daarvan niet meer in onze begroting konden worden verwerkt.

Versterken en vernieuwen - lumpsum	477	-963

In 2025 bedraagt het tekort op de lumpsum voor het programma Versterken en vernieuwen ca. 0,5 miljoen euro. Dit tekort wordt met name veroorzaakt door formatieuitbreiding en niet-begrote loon- en prijsontwikkelingen.
Via de decembercirculaire 2025 hebben we van het ministerie van BZK middelen ontvangen om dit tekort op te vangen.

Blok B	1.438	-1.438

Onder de subsidieregeling blok B vallen onder meer het funderingsherstel in Woltersum, de regeling Energieneutraal Ten Post en het project sloop/nieuwbouw Ommelanderstraat/Blinkerdlaan in Ten Boer. Voor de uitvoering van deze regeling is subsidie van het Rijk ontvangen. In de begroting 2025 verwachtten wij hiervoor 7,9 miljoen euro aan subsidies te beschikken. Het daadwerkelijk beschikte subsidiebedrag in 2025 was ca. 6,5 miljoen euro. Dit lagere beschikte bedrag wordt met name veroorzaakt door opgelopen vertraging bij het project sloop/nieuwbouw Ommelanderstraat/Blinkerdlaan. De verwachting was dat een deel in 2025 en een deel

in 2026 zou worden uitgevoerd. Doordat het overleg met de betrokken bewoners meer tijd vergt, zal dit project nu in 2026 worden uitgevoerd.		
Batch 1588	1.581	-1.581
Voor de uitvoering van de subsidieregeling 'Versterkingsopgave Groningen Batch 1588' is het Samenwerkingsverband Noord-Nederland (SNN) de uitvoeringsorganisatie die voor de gemeente Groningen deze subsidies verstrekt. In 2024 was de verwachting dat deze regeling volledig afgerond zou zijn, echter in 2025 is nog een aantal woningen opgeleverd. De afrekening met SNN vindt plaats in 2026.		
Bloeiend perspectief	593	-593
In 2024 hebben we vanuit het Nationaal Programma Groningen (NPG) subsidie ontvangen voor het project Bloeiend Perspectief (4,6 miljoen euro). Dit is een gebiedsgericht programma, gericht op het stimuleren van de biodiversiteit en klimaat-adaptief maken van het landschap en het inrichten van een gezonde leefomgeving in Ten Boer en omstreken. In 2025 hebben we hiervoor 1,3 miljoen euro begroot. Van de beschikbare middelen resteert eind 2025 ca. 0,6 miljoen euro, met name door vertraging van geplande werkzaamheden.		
Overige verschillen	168	-437
Overige verschillen tellen op tot een nadeel van 269 duizend euro.		

Reservemutaties	Lasten	Baten
Reserve toevoeging	-24.241	0
Resultaten op samenwerkingsverbanden zijn reeds toegevoegd aan de reserve budgetoverheveling. In de financiële verordening 2025 heeft de raad het college mandaat gegeven om dit bij de jaarrekening uit te voeren, zonder dat hier een separaat raadsbesluit aan ten grondslag ligt. Hierdoor ontstaat een afwijking bij de reservemutaties. Deze afwijkingen blijven zichtbaar bij de deelprogramma's waar ze zich voordoen en worden daar toegelicht voor zover baten of lasten materieel afwijken. Het gaat bij dit deelprogramma om de volgende samenwerkingsverbanden:		

Omschrijving samenwerkingsverband	Resultaat 2025 (x 1.000 euro)
Nij Begun Sociale agenda	24.241

Risico's en Ontwikkelingen

Voor een totaal overzicht van de risico's en ontwikkelingen, zie Paragraaf 3: Weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Deelprogramma 4.3: Algemene inkomsten en post onvoorzien

In dit deelprogramma verantwoorden we de inkomsten zoals het gemeentefonds, de belastingen, de rente reserves, dividenden en post onvoorzien.
Het gemeentefonds is de grootste inkomstenbron voor gemeenten. De ontwikkeling van het gemeentefonds bepaalt in belangrijke mate onze financiële ruimte. Gemeenten kunnen zelfstandig beleid voeren met het geld dat het Rijk beschikbaar stelt uit het gemeentefonds. Gemeenten moeten echter wel de hen wettelijk opgedragen taken bekostigen met het geld dat zij uit het gemeentefonds ontvangen.

Doelen Deelprogramma 4.3: Algemene inkomsten en post onvoorzien

We begroten onze onroerend zaakbelasting, de roerende zaakbelasting, overige belastingen, het saldo van de financieringsfunctie, het gemeentefonds, de rente van reserves van voldoende omvang en de dividenden zo zorgvuldig mogelijk.

Relevante beleidsnota's

Er zijn op dit deelprogramma geen relevante beleidsdocumenten.

Relevante ontwikkelingen

Baten (bedragen x 1.000 euro)	Primitieve begroting 2025	Actuele begroting 2025	Jaarrekening 2025
Gemeentefonds	788.617	854.523	864.091
Treasury	6.933	7.777	9.136
Dividenden	1.280	1.280	2.516
Onroerendezaakbelasting (OZB)	119.494	121.743	121.746
Roerendezaakbelasting (RZB)	146	148	148
Logiesbelasting	2.474	2.474	2.665
Reclamebelasting	672	672	628
Totaal baten	**919.616**	**988.617**	**1.000.930**
Lasten (bedragen x 1.000 euro)	**Primitieve begroting 2025**	**Actuele begroting 2025**	**Jaarrekening 2025**
Treasury	6.268	143	3.382
Diverse uitvoeringslasten*	3.188	3.188	3.159
Kapitaallasten deelnemingen	124	124	117
Post onvoorzien	192	152	0
Totaal lasten	**9.772**	**3.607**	**6.658**
Saldo deelprogramma	**909.844**	**985.010**	**994.272**

* Exclusief de lasten van het Noordelijk Belastingkantoor. Deze worden verantwoord op deelprogramma 4.1.

Resultaten, activiteiten en prestatie-indicatoren

De resultaten geven aan wat we wilden bereiken. De activiteiten geven aan wat we daarvoor hebben gedaan. n de activiteitentabel reflecteren we op de activiteiten zoals opgenomen in de begroting 2025.

Wat wilden we bereiken (resultaten)	Wat hebben we daarvoor gedaan (activiteiten)
• We begroten onze onroerend zaakbelasting, de roerende zaakbelasting, overige belastingen, het saldo van de financieringsfunctie, het gemeentefonds, de rente van reserves van voldoende omvang en de dividenden zo zorgvuldig mogelijk.	De realisatie is conform uitgangspunten van de begroting uitgevoerd.
• Algemene dekkingsmiddelen leveren een bijdrage aan de manier waarop het college werkt aan structureel houdbare gemeentefinanciën.	Conform uitgangspunten van de begroting uitgevoerd.

Financiën

In dit onderdeel geven wij per deelprogramma een toelichting op de afwijking in de baten en de lasten > 500 duizend euro. Is de totale afwijking op het deelprogramma niveau op de baten en/of de lasten >

500 duizend euro, dan worden de afwijkingen die hieraan ten grondslag liggen op deelprogrammaniveau toegelicht.

Financieel overzicht lasten en baten

04.3 Algemene inkomsten en post onvoorzien

Omschrijving (Bedragen x 1.000 euro)	Primitieve begroting	Actuele begroting	Rekening 2025	Verschil
Lasten	9.772	3.607	6.658	-3.051
Baten	919.616	988.615	1.000.935	12.320
Saldo van baten en lasten voor reservemutaties	**-909.844**	**-985.008**	**-994.276**	**9.269**
Reserve mutaties				
Totaal toevoegingen	0	0	5.540	-5.540
Totaal onttrekkingen	0	0	0	0
Saldo van baten en lasten na reservemutaties	**-909.844**	**-985.008**	**-988.737**	**3.729**

Financiële toelichting

4.3: Algemene inkomsten en post onvoorzien	Lasten	Baten
Gemeentefonds	0	9.569
Het resultaat van 9,6 miljoen euro op het gemeentefonds is een brutoresultaat. Ter waarde van 5,5 miljoen euro wordt een aantal ontvangsten uit de decembercirculaire 2025 verrekend met de reserve budgetoverheveling, waarmee deze middelen beschikbaar blijven voor de begroting 2026. Daarna resteert er een positief nettoresultaat van 4,0 miljoen euro. Van het positieve resultaat van 4,0 miljoen euro op het gemeentefonds wordt 0,2 miljoen euro verklaard door een voordelige bijstelling van de algemene uitkering, 0,7 miljoen euro door een actualisatie van maatstaven en voor 3,1 miljoen euro door mutaties die niet meer met het inhoudelijk programma verrekend konden worden.		
Treasury	-3.239	1.359
Er is per saldo in 2025 voor 9 miljoen euro minder aan rentelasten betaald. Dit is met name veroorzaakt doordat er veel minder leningen zijn aangetrokken dan verwacht, in verband met de hogere (tijdelijke) beschikbaarheid van vooruit ontvangen subsidies, doel- en decentralisatie-uitkeringen als financieringsmiddel. Op basis van het Besluit Begroting en Verantwoording moest er op basis van de na afloop van het jaar verrichte nacalculatie van de rekenrente (ROP) een correctieboeking plaatsvinden, waarmee het voordeel voor een bedrag van 3,9 miljoen euro is verplaatst van treasury naar de diverse deelprogramma's en de grondexploitaties. Het verschil dat in dit deelprogramma resteert is 5,1 miljoen euro.		
Deelnemingen/dividend	7	1.236
De meevaller van 1,2 miljoen euro komt door een hoger dan verwacht dividend van Enexis.		
Logiesbelasting	0	191
De realisatie oninbaarheid op de logiesbelasting laat zien dat er dit jaar geen forse tegenvallers zijn zoals de jaren ervoor nog het geval was. Het structurele deel van deze meevaller bedraagt 95 duizend euro en het restant is incidenteel.		
Reclamebelasting	0	-44

De lagere opbrengst heffingsjaar 2024 kwam door de complexe verordening en snelle invoering. In onduidelijke gevallen is gekozen voor zorgvuldigheid en gelijke behandeling, wat de opbrengst heeft gedrukt. Voor heffingsjaar 2025 is het proces verbeterd, waardoor er meer opbrengsten worden geprognosticeerd. We ontvangen de baten in het jaar ná het heffingsjaar. Voor meer informatie over belastinginkomsten, zie de tabel met *relevante ontwikkelingen* bij deelprogramma 4.3.		
Belastingen overige ontwikkelingen	29	9
De overige ontwikkelingen met kleine budgettaire gevolgen bij de belastingen tellen per saldo op tot een voordeel van 38 duizend euro.		
Post onvoorzien	152	0
De post onvoorzien is niet gebruikt en valt vrij.		

Reservemutaties	Lasten	Baten
Reserve toevoeging	-5.540	0
In 2025 ontvangen en niet bestede middelen vanuit de decembercirculaire gemeentefonds 2025 zijn reeds toegevoegd aan de reserve budgetoverheveling. In de financiële verordening 2025 heeft de raad het college mandaat gegeven om dit bij de jaarrekening uit te voeren, zonder dat hier een separaat raadsbesluit aan ten grondslag ligt. Hierdoor ontstaat een afwijking bij de reservemutaties. Deze afwijkingen blijven zichtbaar bij de deelprogramma's waar ze zich voordoen en worden daar toegelicht voor zover baten of lasten materieel afwijken. Het gaat bij dit deelprogramma om de volgende samenwerkingsverbanden:		

Risico's en Ontwikkelingen

Voor een totaal overzicht van de risico's en ontwikkelingen, zie Paragraaf 3: Weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Deelprogramma 4.4: Overhead en ondersteuning organisatie

In het deelprogramma Overhead en ondersteuning organisatie zijn de baten en lasten opgenomen van de bedrijfsvoering van de gemeente Groningen. Dit gaat om de concernstaf, de concerndirectie en het shared service center (SSC, incl. kernvastgoed). Daarnaast wordt in dit programma de overhead van de gemeente Groningen verantwoord. Het beleid voor de bedrijfsvoering en de (wettelijke) indicatoren worden beschreven in paragraaf 9: Bedrijfsvoering.

Vanaf 2017 moeten alle gemeenten in Nederland dezelfde definitie hanteren voor overhead en deze overhead op een plek binnen de begroting zichtbaar maken. Onder overhead wordt verstaan "Het geheel van functies gericht op de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces".

Doelen Deelprogramma 4.4: Overhead en ondersteuning organisatie

Relevante beleidsnota's

Deelprogramma overhead en ondersteuning heeft geen beleidsdocumenten.

Relevante ontwikkelingen

Voor de relevante ontwikkelingen verwijzen wij naar Paragraaf 9: Bedrijfsvoering.

Resultaten en Activiteiten

Voor resultaten en activiteiten verwijzen wij u naar Paragraaf 9: Bedrijfsvoering.

Financiën

In dit onderdeel geven wij per deelprogramma een toelichting op de afwijking in de baten en de lasten > 500 duizend euro. Is de totale afwijking op het deelprogramma niveau op de baten en/of de lasten > 500 duizend euro, dan worden de afwijkingen die hieraan ten grondslag liggen op deelprogrammaniveau toegelicht.

Financieel overzicht lasten en baten

04.4 Overhead en ondersteuning organisatie

Omschrijving (Bedragen x 1.000 euro)	Primitieve begroting	Actuele begroting	Rekening 2025	Verschil
Lasten	139.072	144.296	134.757	9.538
Baten	13.142	15.348	12.793	-2.555
Saldo van baten en lasten voor reservemutaties	**125.930**	**128.947**	**121.964**	**6.983**
Reserve mutaties				
Totaal toevoegingen	0	1.600	1.600	0
Totaal onttrekkingen	116	116	116	0
Saldo van baten en lasten na reservemutaties	**125.814**	**130.432**	**123.448**	**6.984**

Financiële toelichting

4.4: Overhead en ondersteuning organisatie	Lasten	Baten
Personeel	1.956	386
Door uitstroom, openstaande vacatures en een toename aan werkzaamheden met incidentele dekking ontstaat er ruimte in het personeelsbudget.		
Verzekeringen	1.563	19
Door een lagere aanbesteding vallen de werkelijke premies een stuk lager uit dan de begrote premies (1,3 miljoen euro). Daarnaast is er een voordeel op het eigen risico van 265 duizend euro door een gunstig schadeverloop. Dit structurele voordeel is reeds verwerkt in begroting 2026 en verder.		
Businesscase aanbestedingen & transities	853	0
Dit is het resultaat op de kosten die we maken in het kader van de transitie naar de nieuwe ICT. Het betreft aanbestedingskosten, kosten voor de transitie van Fujitsu naar nieuwe dienstverleners, kosten voor het in eigen beheer nemen van werkzaamheden en dubbele leverancierskosten in de transitiefase. Door vertraging van een aanbesteding zijn de beschikbare budgetten ruim voldoende geweest. In de budgetten was 1 miljoen euro begrepen die we hebben ontvangen voor de ophoging van ICT-budgetten, door de vertraging is deze grotendeels niet besteed.		
Projecten Groningen Digitale Agenda (GDA)	-570	0
Om de voortgang in overige ICT-ontwikkelingen te waarborgen en verschillende projecten toch door te laten gaan, is een overschrijding van het resterende GDA-budget ontstaan.		
Reguliere ICT dienstverlening	653	0
Het voordeel van 653 duizend euro bestaat uit een voordeel van 1,6 miljoen euro door lagere lasten vanuit de Non-standaard changes (231 duizend euro), lagere personele inzet voor reguliere dienstverlening ICT en ICT-transitie (424 duizend euro), lagere lasten door latere oplevering van security software (135 duizend euro) Budget		

ophoging van 831 duizend euro wat achteraf niet nodig bleek. het nadeel van 900 duizend euro wordt verklaard door verhoging van de reguliere ICT-kosten met 7% als gevolg van indexatie (700K) en afboekingen van activa voor 217 duizend euro.		
Vervanging Dafinci	751	0
In totaal was 4,1 miljoen euro beschikbaar voor dit project in 2025. Voor wat betreft de in dit jaarbudget opgenomen personele kosten zal 751 duizend euro in 2026 nodig zijn.		
Noordelijk Belastingkantoor (NBK)	565	-565
In het meerjarenbeeld zijn nog steeds baten opgenomen voor het NBK. Voor het wegvallen van deze baten zijn middelen gereserveerd die anders aan de reguliere ICT-dienstverlening zouden zijn toegevoegd, maar de begrotingswijziging is niet tijdig doorgevoerd. Per saldo komt dit uit op nul.		
Revitalisering Hendrik Westerstraat	-588	0
Door actualiseren van het MJOP en toevoeging van het project revitalisering Hendrik Westerstraat dient er een extra dotatie van 588K aan de voorziening te worden toegevoegd.		
Minder activiteiten werken derden dan begroot	2.513	-2.598
Lagere lasten doordat er minder opdrachten voor derden zijn uitgevoerd, daardoor is er ook minder gefactureerd. Hierdoor zijn de lasten en baten lager dan begroot.		
Overig	1.843	203
Alle overige afwijkingen met beperkte budgettaire impact resulteren per saldo in een voordeel van 2,0 miljoen euro. Dit voordeel wordt onder meer veroorzaakt door het onderbrengen van de RIGG binnen de gemeentelijke organisatie in plaats van bij een externe partij, meevallers bij de migratie van de E-suite en lagere uitgaven op het opleidingsbudget		

Risico's en Ontwikkelingen

Voor een totaal overzicht van de risico's en ontwikkelingen, zie Paragraaf 3: Weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Paragrafen

1. **Wijkontwikkeling en wijkvernieuwing**
2. **Klimaat**
3. **Weerstandsvermogen en risicobeheersing**
4. **Onderhoud kapitaalgoederen**
5. **Financiering**
6. **Verbonden partijen**
7. **Grondbeleid**
8. **Lokale heffingen**
9. **Bedrijfsvoering**
10. **Openbaarheidsparagraaf (Wet open overheid)**

Paragraaf 1: Wijkontwikkeling en wijkvernieuwing

Wijkontwikkeling en wijkvernieuwing zijn de aanjagers van het gebiedsgericht werken in de gemeente Groningen. Onze gebiedsteams en wijk- en dorpswethouders spelen hierin een belangrijke rol. Zij verbinden gemeentelijke programma's met de specifieke opgaven in wijken en dorpen en initiatieven van bewoners. Dit doen we dichtbij én samen met bewoners, ondernemers, instellingen en andere partners. We werken samen aan de ontwikkeling van onze wijken en dorpen. Voor de noordelijke wijken en de Wijert hebben we extra aandacht met onze wijkvernieuwing. Meerdere gemeentelijke programma's richten zich specifiek op deze gebieden.

Wijkontwikkeling

We werken slagvaardig in onze wijken en dorpen. Dat doen we met integrale gebiedsagenda's voor de zeven gebieden. Deze agenda's geven inzicht in de belangrijkste opgaven. We willen de ongelijkheid tussen wijken en dorpen verkleinen. Daarom vertalen we de opgaven naar concrete doelen en resultaten per gebied en per wijkvernieuwingswijk. Deze zijn vastgelegd voor de periode 2024–2027.

Wijkvernieuwing

De wijken Vinkhuizen, Paddepoel, Selwerd, De Hoogte, Indische buurt, Beijum, Lewenborg en De Wijert zijn prachtige wijken waar inwoners met veel plezier wonen en leven. Toch wonen er in verhouding ook veel bewoners met minder kansen. Onze visie is dat gemengde wijken de basis vormen voor een gezonde, ongedeelde stad. Daarom werken we onverminderd door aan onze wijkvernieuwing. Onze aanpak *Wijkvernieuwing op z'n Gronings* omvat fysieke, sociale en veiligheidsinterventies, met een focus op het verbeteren van wonen en de woonomgeving (inclusief verduurzaming). Dit doen we altijd samen met onze partners en met grote betrokkenheid van bewoners. De gemeentelijke inzet hebben we uitgewerkt in de nieuwe uitvoeringsprogramma's *Wijkvernieuwing op z'n Gronings 2025-2026*.
In november 2025 stuurden we de eindrapportage Regio-Deal-Groningen-Noord I naar de raad. In de periode 2020-2024 hebben Rijk, gemeente Groningen, maatschappelijke partners en inwoners hun krachten gebundeld. Hiervoor hebben Rijk en gemeente elk 15 miljoen euro bijgedragen. Doel: de algehele leefbaarheid en brede welvaart in Groningen-Noord dichterbij het landelijke gemiddelde brengen.
Met de extra inzet vanuit de Regio Deal Groningen-Noord zijn belangrijke resultaten behaald die laten zien dat de leefbaarheid en welvaart in algemene zin vooruit zijn gegaan. Tegelijkertijd zien we dat de kloof met de rest van de gemeente te groot blijft, waardoor blijvende inzet noodzakelijk is.

Overzicht bruto *) opgeleverde woningen per wijkvernieuwingswijk

Hieronder volgt een overzicht van de aantallen wooneenheden die we met onze wijkvernieuwingsaanpak hebben gerealiseerd in de periode 2022-2025.

Wijk	2022	2023	2024	2025	Eindtotaal
De Wijert			59	113	**172**
Vinkhuizen				27	**27**
Lewenborg			38		**38**
Beijum				31	**31**
Paddepoel	29				**29**
Selwerd	49	83		40	**172**
Oosterparkwijk	240		142		**382**
De Hoogte		6			**6**
Professorenbuurt		8			**8**
Eindtotaal	**318**	**97**	**239**	**211**	**865**

*) Het gaat hier om de aantallen wooneenheden in ontwikkelde projecten. Sloop en andere onttrekkingen in de gebieden zijn hier niet afgehaald.
De aantallen komen uit de woningbouwplanning die de gemeente bijhoudt. Deze wordt twee keer per jaar geactualiseerd door informatie op te halen bij o.a. corporaties. Dit gaat veelal over de wat grotere projecten. Kleinschalige ontwikkelingen zoals het ombouwen van een studentenwoning tot appartementen, of juist het ombouwen van een grotere woning tot meerdere appartementen zijn doorgaans niet opgenomen in onze woningbouwplanning. Daarmee zijn deze cijfers niet 100% volledig maar geven wel de grotere ontwikkelingen weer die de grootste invloed hebben op de woningvoorraad.
Daarnaast geldt nog dat op plekken waar woningen al zijn gesloopt, nog flink wat woningen in aanbouw zijn of binnenkort in aanbouw komen. In de Wijert gaat het om ca. 125 woningen, in Selwerd om ca. 400 woningen en in de Hoogte om ca. 170 woningen (Asingastraat).

Nationaal Programma Leefbaarheid en Veiligheid Groningen-Noord (NPLV)
Samen met bewoners, woningcorporaties, politie, welzijn, werkgevers, onderwijs, kinderopvang en het Rijk vormen we de *Maatschappelijke Coalitie* voor Groningen-Noord. Dit doen we binnen het *Nationaal Programma Leefbaarheid en Veiligheid* (looptijd 15–20 jaar). Het programma maakt structurele, domeinoverstijgende samenwerking mogelijk, zodat we aan betere oplossingen werken voor de stapeling van problematiek in deze wijken. Het uitvoeringsprogramma NPLV Groningen-Noord (2024-2027) beschrijft de interventies tot 2027 en het door het Rijk beschikbaar gestelde budget.
Met de komst van de Maatschappelijke Coalitie en de programmadirecteur hebben we de doelen voor onze wijkvernieuwingsaanpak aangescherpt. We richten ons op vijf thema's: wonen, werken, leren, veilig zijn en meedoen.
In 2025 hebben we een start gemaakt met het concretiseren hoe we in coalitieverband samenwerken, zodat deze samenwerking de bestaande inzet versterkt. Tegelijkertijd hebben we gezamenlijke projecten in gang gezet, zoals de *AanDeBak-garantie*.
Eind 2025 verscheen de landelijke voortgangsrapportage NPLV 2024 tot zomer 2025. Ook uit deze rapportage blijkt dat de leefbaarheid licht verbeterd is in de twintig NPLV-gebieden van Nederland, maar nog wel flink achterblijft bij het landelijk gemiddelde.
Deze voortgangsrapportage bevat diverse praktijkverhalen, bijvoorbeeld in Groningen-Noord over de proef met Algemeen Toegankelijke Kinderopvang, Een uitgebreider verhaal hierover is te vinden op de website Wijkvernieuwing op z'n Gronings.

Participatiebeleid en Participatieverordening
Een goede relatie tussen inwoner en overheid vraagt om wederzijds vertrouwen en daarvoor zijn betere en soms nieuwe vormen van samenwerking tussen inwoner en overheid nodig. Ook landelijke wetten vragen dat van ons, zoals de Omgevingswet en de Wet versterking participatie op decentraal niveau. In mei 2025 stelde de gemeenteraad het beleidskader participatie en de participatieverordening vast. Dit kader maakt duidelijk wat wel en niet mogelijk is bij participatie. Het helpt om heldere afspraken te maken en zorgt ervoor dat we als gemeente op eenzelfde manier werken. Met het nieuwe beleid hebben we gemeentebreed spelregels vastgesteld voor participatie. Het doel is om inwoners betere zeggenschap en passende invloed te geven. Door samenwerking verhogen we de kwaliteit van onze besluiten en maken we inzichtelijk hoe deze tot stand komen.
Het nieuwe beleid geeft een impuls aan de doorontwikkeling van participatie. Het heeft veel impact op onze werkwijze en processen. We brengen in kaart wat daarvoor nodig is en hoe en wanneer we dit gaan realiseren. Daarbij leren we op Europees niveau binnen het Speak Up-project en onderhouden we contacten op provinciaal en landelijk niveau om participatie door te ontwikkelen.

Een eerste stap in het gemeentebreed borgen van het participatiebeleid is het vergroten van bewustwording en kennis bij medewerkers. We leren van ervaringen in de praktijk en versterken zo de vaardigheden van medewerkers. Daarbij ligt het accent op 'leren door te doen', een continu proces waarin raads- en collegeleden, ambtenaren en inwoners samen leren en ontwikkelen aan de hand van

concrete casussen. We gebruiken daarbij ook de ervaringen uit lopende participatietrajecten om het beleid verder te verbeteren. Een centraal georganiseerd adviesteam biedt praktische ondersteuning bij het beantwoorden van vragen en de ontwikkeling van interne leidraden, formats en trainingen.
In het afgelopen jaar hebben we verdere stappen gezet in het versterken en verbreden van online participatie via *Stem van Groningen*. Uit onderzoek blijkt dat we via *Stem van Groningen* andere groepen inwoners bereiken dan bij fysieke bijeenkomsten, wat de inclusiviteit van onze participatie vergroot.

Via het gebiedsgericht werken dragen we dagelijks bij aan de verdere ontwikkeling van participatie.

Leeswijzer
In deze paragraaf benoemen we eerst de algemene doelstellingen, resultaten en activiteiten voor wijkontwikkeling en wijkvernieuwing. Vervolgens geven we per gebied de relevante ontwikkelingen weer in onze wijken en dorpen. Ook formuleren we per gebied de belangrijkste resultaten, op basis van de gebiedsagenda's 2024–2027 en de uitvoeringsprogramma's *Wijkvernieuwing op z'n Gronings*. Per resultaat vermelden we de belangrijkste uitgevoerde activiteiten in 2025. De gebiedsagenda's en uitvoeringsprogramma's zijn opgenomen in de relevante beleidsnota's. De financiële onderbouwing staat in deelprogramma 4.2 College, raad, wijkontwikkeling en wijkvernieuwing, met daarin ook de budgetverdeling per gebied.

Doelen paragraaf Wijkontwikkeling en wijkvernieuwing

1. We maken het verschil in de ontwikkeling van onze wijken en dorpen. We intensiveren onze inzet waar dat nodig is, met onze wijkvernieuwing en samenwerking binnen het NPLV.
2. Elke wijk heeft continue aandacht nodig. We werken daarom aan een duurzame wijkontwikkeling: een integrale aanpak waarin opgaven samenkomen in de gebiedsagenda. We formuleren per gebied en wijkvernieuwingswijk onze doelstellingen en vertalen deze in activiteiten in de gemeentebegroting en de uitvoeringsprogramma's.
3. We willen ongelijkheid verminderen en de opeenstapeling van problemen in de noordelijke wijken en De Wijert aanpakken. Daarom investeren we met de wijkvernieuwing en met onze partners extra in deze wijken.
4. De gebiedsteams en wijk- en dorpswethouders zijn de spil in het gebied. Zij verbinden de gemeente met de wijken en dorpen en stimuleren gebiedsgericht en integraal werken binnen de gemeentelijke organisatie.
5. We versterken de zeggenschap van inwoners in wijk, dorp of gebied. Dat vergroot vertrouwen, betrokkenheid en verantwoordelijkheid, en leidt tot betere besluiten.

Resultaten en Activiteiten

Wat wilden we bereiken (resultaten)	Wat hebben we daarvoor gedaan (activiteiten)
• Bewoners zijn goed geïnformeerd over ontwikkelingen en projecten in hun wijk of dorp.	• We verstuurden voor alle zeven gebieden een wekelijkse nieuwsbrief; • We lichtten voorbeelden van wijkontwikkeling en wijkvernieuwing uit in de *Gezinsbode* en de *Noorderkrant;* • In de wijkvernieuwingswijken ondersteunden we bestaande netwerken bij communicatie over onze activiteiten en projecten; • We deelden verhalen via de website *Wijkvernieuwing op z'n Gronings*.

• We beschikken over actueel en bruikbaar inzicht in wijkverschillen, als basis voor een gerichte en effectieve inzet.	• We actualiseerden de wijkkompassen op basis van nieuwe kennis, tweejaarlijkse enquêtes en andere onderzoeksresultaten; • We verbeterden de wijkkompassen door indicatoren en de wijkindeling aan te passen; • Om beter inzicht te krijgen in de concentratie van problematiek, ontwikkelden we nieuw kaartmateriaal op een lager schaalniveau; • Om het effect van onze interventies in de kwetsbare wijken beter vast te stellen, werkten we aan een 'monitoringsplan leefbaarheid & veiligheid'.
• Bewoners hebben meer en betere zeggenschap bij de voorbereiding, uitvoering en evaluatie van beleid, zowel in hun wijk en dorp als op gemeentelijk niveau.	• We stelden het beleidskader participatie en de participatieverordening op; de raad stelde deze in mei 2025 vast; • Binnen het Speak Up-project hebben we veel kennis en ervaring opgedaan, zoals met het burgerberaad en de burgerbegroting Sterk Hoogkerk; • We hebben een centraal georganiseerd adviesteam opgericht.
• Iedereen kan meedoen aan participatie, zowel online als offline, met speciale aandacht voor doelgroepen die nu nog minder vaak meedoen.	• We ontwikkelden het online participatieplatform *Stem van Groningen* verder. Hieronder enkele voorbeelden: ○ We ontwikkelden nieuwe tools om meer doelgroepen te bereiken, waaronder een jongeren tool op basis van *swipen;* ○ We voerden een tevredenheidsonderzoek uit om onze online dienstverlening te verbeteren; ○ Onder deelnemers van *Stem van Groningen* deden we onderzoek, hieruit blijkt dat we online andere groepen bereiken dan bij fysieke bijeenkomsten; ○ We verzamelden extra gegevens (zoals leeftijd) om beter inzicht te krijgen in wie online meedoet en hoe we participatie verder kunnen versterken.
• Bewoners in de noordelijke wijken doen volwaardig mee aan de samenleving, en kinderen groeien er veilig en gezond op.	• Samen met partijen uit de Maatschappelijke Coalitie voerden we projecten en interventies uit, zoals genoemd in de nieuwe uitvoeringsprogramma's *Wijkvernieuwing op z'n Gronings* 2025-2026; • We zijn gestart met de doorontwikkeling van het Koersdocument wijkvernieuwing Vinkhuizen tot een eerste uitvoeringsagenda; • Binnen het Uitvoeringsprogramma NPLV Groningen-Noord 2024-2027 voerden we projecten uit in Vinkhuizen, Paddepoel, Selwerd, Indische Buurt, de Hoogte en de Oosterparkwijk; • We voerden projecten uit in Beijum en Lewenborg binnen het lokale programmaplan van Nationaal Programma Groningen.

Centrum

Wijken en buurten

Binnenstad, Binnenstad-Oost, A-Kwartier, Hortusbuurt, Ebbingekwartier, Noorderplantsoen, Universitair Medisch Centrum Groningen, Hoofdstation en omgeving.

Relevante ontwikkelingen

Het Centrum van Groningen bestaat uit verschillende buurten, zoals de oude Binnenstad, Hortusbuurt, Ebbingekwartier en Binnenstad-Oost. Ook deze buurten krijgen steeds meer een binnenstedelijk

karakter, met extra winkels, horeca en evenementen. Gebieden rondom het UMCG en het Stationsgebied horen ook bij het Centrum en zijn volop in ontwikkeling. Door het groeiend aantal bewoners, bezoekers en reizigers neemt de druk op het gebied toe. Dit leidt tot uitdagingen zoals parkeerproblemen, veel fietsverkeer, verminderde toegankelijkheid, overlast, onveiligheid en verminderd sociaal contact tussen bewoners.

Om het Centrum aantrekkelijk, veilig, toegankelijk en bereikbaar te houden, werken we al jaren succesvol aan het uitvoeringsprogramma *Ruimte voor Jou*. Dit programma bestaat uit ongeveer 50 projecten gericht op het verbeteren van de openbare ruimte en de positie van voetgangers. Mobiliteitsveranderingen gaan daarbij hand in hand met vergroening, zodat het Centrum beter bestand is tegen klimaatverandering en prettiger blijft om te verblijven.

In veel buurten is het onderlinge contact tussen bewoners beperkt. Dit komt vooral door het grote aandeel studenten en een gebrek aan diverse woningtypen. Tegelijkertijd groeit het aantal ouderen dat extra aandacht nodig heeft. Het gevoel van veiligheid is laag met veel overlast en drugsmisbruik, vooral in het gebied van *De Gele Loper*. De prioriteiten liggen daarom bij het terugdringen van overlast en het verbeteren van leefbaarheid en veiligheid in het hele Centrum, met specifieke aandacht voor uitgaansgebieden en seizoensgebonden overlast.

Meer is te vinden in de gebiedsagenda Centrum '24-'27.

Resultaten en activiteiten

Wat wilden we bereiken (resultaten)	Wat hebben we daarvoor gedaan (activiteiten)
• Een herwonnen openbare ruimte en een goed bereikbaar centrum.	• We hebben projecten uit het uitvoeringsprogramma *Ruimte voor Jou* uitgevoerd en afgerond; • We realiseerden de aansluiting van het eerste deel van de Oude Ebbingestraat op de Grote Markt en het Kwinkenplein; • We werkten aan de planvorming voor de herinrichting van het Damsterplein, de Vismarkt en de Westerhaven; • We ontwikkelden en voerden de projecten Kreupelstraat, Gelkingestraat en de Oosterstraat uit.
• Een klimaatadaptieve inrichting van de (openbare) ruimte, met meer groen en een hogere verblijfskwaliteit.	• We namen klimaatadaptieve inrichting op in de visies voor de Diepenring, de Vismarkt en het Damsterplein om deze gebieden toekomstbestendig en leefbaar te maken; • We voegden extra groen toe aan projecten, zoals gevelgroen in de Herestraat en het schoolplein aan de Butjesstraat.
• De binnenstad blijft een veilige plek om uit te gaan en te verblijven.	• Met het convenant *Veilig Uitgaan* maakten we afspraken met betrokken partijen om het uitgaansklimaat veilig en prettig te maken; • In het gebied *De Gele Loper* verminderden we overlast door gerichte maatregelen, acties en het creëren van een wijkhub; • We ondersteunden dak- en thuislozen met interventies vanuit zorg, opvang, toezicht, veiligheid en huisvesting; • We hebben de maatregelen tegen overlast op het Stadsstrand en in het Noorderplantsoen voortgezet.

	Net als in eerdere jaren leverde dit goede resultaten op.
• Meer betrokkenheid van bewoners bij hun eigen buurt.	• Vanuit het Wijkwethoudersbudget ondersteunden we verschillende bewonersinitiatieven, waaronder initiatieven in de Violenhof en op het Radepleintje.

Oude wijken

Wijken en buurten
Noorderplantsoenbuurt, Oranjebuurt, Schildersbuurt, Kostverloren, De Hoogte, Indische buurt, Professorenbuurt, Oosterparkwijk, Woonschepenhaven.

Relevante ontwikkelingen

In Oude Wijken bestaan grote verschillen tussen buurten. In de noordelijke wijken, zoals De Hoogte, Indische buurt, de Oosterparkwijk en delen van West, wonen relatief veel kwetsbare bewoners. Hier spelen problemen zoals schooluitval, armoede, werkloosheid en schulden. Vroegtijdig signaleren en preventief handelen is daarom essentieel. Zo ondersteunen we kwetsbare jongeren en volwassenen, en verkleinen we de kans op overlast en criminaliteit. De fysieke leefomgeving in deze wijken scoort laag, met veel verouderde sociale huurwoningen. Tegelijkertijd zijn bewoners wél tevreden over de ligging dichtbij de binnenstad, winkels en groen. Toch vertrekken mensen vaak zodra hun bestaanszekerheid toeneemt. Om dit te doorbreken werken we samen in de Maatschappelijke Coalitie Groningen-Noord. We hebben daarin een gezamenlijke ambitie dat iedereen mee kan doen en dat kinderen met aandacht kunnen opgroeien, met de steun van de hele gemeenschap. Hier geven we in De Hoogte en Indische buurt uitvoering aan, door samen met bewonersorganisaties, wijkbedrijven en andere betrokkenen samen te werken aan een uitvoeringsprogramma wijkvernieuwing.

Aan de andere kant zijn er ook wijken waar het beter gaat, zoals de Schildersbuurt, Professorenbuurt, Oranjebuurt en Noorderplantsoenbuurt. Toch spelen ook hier uitdagingen, zoals parkeerdruk, een dichtbebouwde leefomgeving en spanningen tussen verschillende bewonersgroepen, waaronder studenten. In deze wijken ligt de focus op prettig samenleven, het verminderen van overlast en het actief betrekken van bewoners bij besluitvorming.

Meer is te vinden in de gebiedsagenda Oude Wijken '24-'27.

Resultaten en activiteiten

Wat wilden we bereiken (resultaten)	Wat hebben we daarvoor gedaan (activiteiten)
• De leefbaarheid neemt toe in dichtbebouwde wijken met weinig openbare ruimte. Bewoners denken actief mee over het verbeteren van hun leefomgeving.	• Samen met de Wijkraad en Schilderskwartieren richtten we het Taco Mesdagplein opnieuw in; • Onze social media campagne droeg bij aan het verminderen van studenten- en geluidsoverlast in de Schildersbuurt; • We zijn gestart met het uitvoeren van het Plan van aanpak Woonoverlast;
• Bewoners doen actief mee en werken samen aan initiatieven die voortbouwen op de energie, veerkracht en het talent dat al in de wijk aanwezig is.	• Samen met bewoners en organisaties voerden we het beleidskader sociale basis en accommodaties uit (zie ook deelprogramma Welzijn); • In de Oranjewijk hebben we samen met de Rijksuniversiteit Groningen (RUG), het buurtcentrum, bewoners en organisaties onderzoek gedaan naar sociale samenhang;

	• Het wijkcentrum bij Van Houten is gerenoveerd, verduurzaamd en verbonden aan de nieuwbouw; • We ondersteunden culturele activiteiten zoals Vrijdag in de buurt.
Met de maatschappelijke coalitie voor Groningen-Noord hebben wij de volgende doelen gesteld voor de wijkvernieuwingswijken Indische buurt en de Hoogte, en de wijken Professorenbuurt en Oosterparkwijk:	
• Meer inwoners hebben een sterk sociaal netwerk waarop ze kunnen terugvallen.	• We stimuleerden persoonlijk contact in de wijken met *U en de Buurt;* • De wijkbedrijven Groenhuis, Floreshuis en Sportcentrum Noord groeiden uit tot ontmoetingsnetwerk; • In de Oosterparkwijk gebeurde dit onder andere via het nieuwe wijkcentrum bij Van Houten, de Michi-Noeki en de doorontwikkeling van Bie de Buuf.
• Meer inwoners voelen zich betrokken bij de eigen buurt en kunnen meedoen aan de ontwikkeling van hun buurt.	• Met het *Wijkfonds Mooie Wijken* financierden we initiatieven in De Hoogte en Indische buurt; • Met het Wijkwethoudersbudget financierden we initiatieven uit de overige wijken; • Waar het kon voerden wijkbewoners en -organisaties zelf taken uit, zoals communicatie, coördinatie, participatie, een straataanpak, of begeleiding naar werk; • We stimuleerden *Asset Based Community Development* (ABCD).
• Minder kinderen en jongeren hebben leer- en ontwikkelingsachterstanden. Meer kinderen en jongeren leren op een manier die past en waarmee ze vooruitkomen.	• Via de *Kindteams* en de *Verlengde Schooldag* legden we verbindingen tussen scholen en de wijk; • We continueerden de *Algemeen Toegankelijke Kinderopvang* in de Korrewegwijk, de Hoogte en de Oosterparkwijk; • Samen met partners voerden we een *Pedagogisch Wijkplan* uit in de Korrewegwijk, de Hoogte en de Oosterparkwijk; • In De Hoogte en Indische buurt voerden we het plan *Kansrijk in de wijk* uit voor kinderen van 0 tot 2 jaar.
• Meer inwoners hebben een betaalde baan. Meer inwoners hebben een eigen, voldoende en stabiel inkomen, zodat ze goed kunnen rondkomen. Minder bewoners hebben problematische schulden die de eigen regie in de weg staan. Meer jongeren hebben een passende startkwalificatie en stromen in op de arbeidsmarkt.	• We stimuleerden de inzet van inwoners met een basisbaan en verkenden kansen voor nieuwe basisbanen; • Team Werk en Participatie was zichtbaar en toegankelijk aanwezig in de wijken (zie ook deelprogramma Werk en inkomen); • Via wijkbedrijven en het *Wijkgilde* hebben we de mogelijkheden uit voor werk, opleiding en participatie uitgebreid; • Met het *Kansrijk Oosterpark* boden we extra perspectief.
• Meer inwoners hebben een passende en betaalbare woning. De woningvoorraad is kwalitatief beter met meer duurzame, energiezuinige woningen. De omgeving en voorzieningen in de wijken sluiten beter aan op de behoeften en wensen van bewoners.	• De corporatie sloopte woningen aan de Asingastraat om ruimte te maken voor nieuwbouw; • We zijn gestart met de herinrichting van de Floresstraat; • We voerden het project *Spoorgroen in De Hoogte* uit; • De werkzaamheden in het Molukkenplantsoen zijn afgerond; • We startten het vervolgproces op de intentieovereenkomst *Nieuw Indische buurt*;

	• Samen met zorg- en veiligheidspartijen en woningcorporaties zorgden we voor passende ondersteuning, huisvesting en zorg voor mensen met verward gedrag en hun omgeving.
• Meer inwoners voelen zich veilig, zowel thuis als in hun leefomgeving. Er is minder overlast gevend, ondermijnend en crimineel gedrag. Kwetsbare bewoners zijn weerbaar en beschermd tegen ongewenst gedrag en criminaliteit.	• Met partners uit zorg, ondersteuning, opvang en veiligheid voerden we het programma *Preventie met Gezag* uit; • We versterkten de 'frontlinie' in de wijk met wijkboa's, het meldpunt Overlast en Zorg en coaches werk en participatie; • We hebben de Stratenaanpak afgerond en twee wijkhubs opgezet.

Zuid

Wijken en buurten

Zeeheldenbuurt, Badstratenbuurt, Laanhuizen, Grunobuurt, Rivierenbuurt, Herewegbuurt, Oosterpoort, Corpus den Hoorn, Hoornse meer, Hoornse Park, Piccardthof, De Wijert, De Wijert-Zuid, Helpman, Coendersborg, Villabuurt, De Linie, Europapark, De Meeuwen, Klein Martijn.

Relevante ontwikkelingen

Zuid is het grootste gebied van de gemeente Groningen en telt de meeste inwoners, verdeeld over twintig buurten. Het gebied bestaat uit vooroorlogse wijken, oudere stadswijken en nieuwbouwwijken vanaf 1990. Bedrijventerrein Zuidoost is economisch belangrijk: hier bevindt zich 40% van alle banen in Groningen. Het Stadspark is het grootste groengebied in de stad. Zuid heeft over het algemeen een positief imago. Bewoners waarderen de rust, de nabijheid van de binnenstad en de natuur. Toch vraagt het gebied om gerichte aandacht. Belangrijke thema's zijn verkeersveiligheid, parkeergelegenheid en het schoonhouden van de openbare ruimte. Ook leefbaarheid en veiligheid zijn belangrijke aandachtspunten, zowel in de woonwijken als op de bedrijventerreinen.

In het noordelijke deel van de Wijert loopt sinds 2018 een wijkvernieuwingsprogramma. De sociale, fysieke en veilige leefomgeving staat onder druk. We verbeteren en verduurzamen de verouderde woningen en de fysieke leefomgeving. In de wijk wonen relatief veel mensen in armoede, waaronder veel kinderen. De Wijert is cultureel divers en telt veel alleenstaanden en ouderen. De leefbaarheid en sociale binding scoren lager dan gemiddeld in Groningen. Daarom zetten we gericht in op projecten die de leefbaarheid vergroten en de sociale binding versterken.

Daarnaast ligt in Zuid extra focus op drie wijken met elk een eigen opgave: de Rivierenbuurt, Coendersborg en Corpus den Hoorn. In de Rivierenbuurt lijkt de negatieve trend die de afgelopen jaren zichtbaar was tot stilstand gebracht. De gezondheidsbeleving en het onderlinge contact zijn niet verder verslechterd en zelfs iets verbeterd. De opgave in Coendersborg om ouderen met gezondheidsklachten beter te helpen, is een groot succes. In Corpus den Hoorn blijft het versterken van de sociale cohesie een uitdaging.

Meer is te vinden in de gebiedsagenda Zuid '24-'27.

Resultaten en activiteiten

Wat wilden we bereiken (resultaten)	Wat hebben we daarvoor gedaan (activiteiten)
• Meer vertrouwen tussen bewoners en overheid, en tussen bewoners onderling, als basis voor het aanpakken van problemen in het gebied.	• We onderhielden regulier contact met bewonersorganisaties en stimuleren ontmoeting tussen organisaties, onder meer via de *Doorgaande Dialoog*; • De communicatie rondom de verhuizingen van de opvanglocatie van het COA, de dagopvang voor mensen met verslavingsproblematiek en andere activiteiten van WerkPro verliep open en zorgvuldig. Bewoners voelden zich betrokken en konden de impact van deze veranderingen goed bespreken; • Doorgaans versterken bewonersinitiatieven de saamhorigheid in wijken. Maar soms pakken mooie initiatieven verkeerd uit door miscommunicatie (muurschildering Vechtstraat) of door een samenloop van omstandigheden (speelplek Helpermaar). We zijn in overleg gebleven op zoek naar een passende oplossing;
• Meer zeggenschap voor bewoners en ondernemers over hun leefomgeving.	• We verstrekten jaarlijks een budget aan de bewonersorganisatie Rivierenbuurt om de leefbaarheid in de wijk te versterken en onderzochten of uitbreiding van dit budget mogelijk is;
• Meer actieve bewoners die bijdragen aan een sterke, verbonden en veerkrachtige gemeenschap.	• Met de Geluksbus kwamen we in contact met bewoners en ondersteunden we bewonersinitiatieven; • In De Wijert is het multifunctioneel centrum vanbinnen verbouwd, waardoor het aantrekkelijker werd voor activiteiten en meer ruimte biedt voor ontmoeting; • In de Wijert-Zuid ontstond een nieuwe bewonersvereniging, wat vroeg om goede afstemming met het bestaande bewonersplatform De Wijert.
• Leefbare en toekomstbestendige bedrijventerreinen en winkelcentra.	• Samen met Bedrijvenvereniging Zuidoost ondersteunden we duurzame en groene initiatieven.
• Gezond ouder worden in de eigen buurt, met geschikte woningen en goede sociale contacten in de buurt.	• De herinrichting van de publieksruimte bij de renovatie van de Zuiderflat is afgerond. Sindsdien is hier veel activiteit en ontmoeting; • We ondersteunden initiatieven die bewegen en ontmoeting stimuleren, zoals *Zuid in Beweging*.
• Betere verkeersveiligheid in de wijken.	• We speelden proactief in op grote infrastructurele projecten, zoals de Zuidelijke Ringweg en de Spoorzone, om negatieve effecten voor bewoners te beperken.
• Betere verstandhouding tussen studenten en andere wijkbewoners.	• Met een onderzoek van de Rijksuniversiteit Groningen in de Zeeheldenbuurt, Badstratenbuurt en Laanhuizen zijn we een verkenning gestart naar sociale cohesie en samenleven in de wijk. De resultaten gebruiken we om de gemeentelijke opgave te bepalen;

	• Bij de herontwikkeling van de studentenflat aan de Van Heemskerckstraat kreeg de begane grond een maatschappelijke functie voor de buurt.
• Meer groen in de wijken.	• We ondersteunden bewonersinitiatieven die bijdragen aan vergroening van de wijk; • Langs de Veenweg zijn rozenbottels vervangen door een biodiverse bloemenmix, wat de biodiversiteit zichtbaar heeft versterkt.
• Een aantrekkelijk Stadspark met ruimte voor participatie.	• De pilot zwemmen in de Springervijver in het Stadspark was een groot succes; • De voorbereidingen voor het 100-jarig bestaan van het Stadspark in 2026 zijn gestart; • Bij alle ontwikkelingen in het Stadspark was participatie van groot belang. De Adviesgroep Stadspark is hierbij een belangrijke speler.
In het uitvoeringsprogramma wijkvernieuwing De Wijert hebben we de volgende doelstellingen afgesproken:	
• Kinderen groeien veilig, gezond en kansrijk op, ontwikkelen hun talenten en laten hun stem horen.	• Vanwege meertaligheid en laaggeletterdheid versterkten we de inzet op *Voor- en Vroegschoolse Educatie* (VVE) en breidden we de uren van de brugfunctionaris uit; • De speeltuin bij MFC de Wijert is grotendeels vernieuwd, met inbreng van de buurt en de kinderraad; • Met initiatieven zoals *Open studio*, *3x3 Unites*, extra inzet van cultuurcoaches en de *Verlengde Schooldag*, gebruikten we sport en cultuur als middel voor ontmoeting en talentontwikkeling.
• Verbetering van de leefomgeving met een duurzame en passende inrichting en divers woningaanbod.	• We werkten aan een wijkenergieplan; • Op plekken waar fysieke ingrepen plaatsvinden en mensen samenkomen, pakten we de leefomgeving integraal aan, zoals bij het pleintje voor het MFC De Wijert; • We werkten aan een voorzieningenvisie voor De Wijert.
• Versterking van de positieve gezondheid: Inwoners doen mee en benutten hun talenten, ongeacht welke leeftijd.	• Met *Kansrijke Start*, een seniorenconsulent en *Kansrijk Zuid* zetten we extra wijkwerkers in. Het aantal buddies en deelnemers groeide en er ontstonden samenwerkingen met Sedna en Bolingo.
• Ouderen wonen prettig in hun eigen omgeving en blijven betrokken bij de buurt.	• Samen met woningcorporaties realiseerden we dat 30 ouderen uit de wijk konden doorstromen naar passende woningen met lift.
• Vergroten van talenten in de wijk via vrijwilligerswerk of betaald werk, zodat niemand ongewild aan de zijlijn staat door armoede of andere beperkingen.	• We breidden het ondersteuningsaanbod uit met een activiteitenbegeleider in het wijkcentrum en versterkten de samenwerking met lokale partners; • We zijn gestart met een eetcafé in het MFC De Wijert, gecombineerd met een leertraject. Tot nu toe deden zes personen mee.

Oost

Wijken en dorpen

Beijum, Noorderhoogebrug, De Hunze, Van Starkenborgh, Drielanden, Ruischerwaard, Zilvermeer,

Lewenborg, Oosterhoogebrug, Ulgersmaborg, Noorddijk, Ruischerbrug, Middelbert, Engelbert, Euvelgunne, Meerstad.

Relevante ontwikkelingen

Gebied Oost bestaat uit een mix van wijken en dorpen, van het landelijke Noorderhoogebrug tot het groeiende Meerstad. Beijum en Lewenborg zijn wijkvernieuwingswijken waar we extra inzetten op wonen, armoedeverlichting, opgroeien en het verbeteren van de openbare ruimte. Grote woningbouwprojecten zoals Meerstad en Stadshavens bieden kansen en vergroten met de groei van het aantal inwoners het draagvlak voor voorzieningen en ondernemers aan de oostkant van de stad, maar zorgen ook voor extra druk op bestaande voorzieningen, bijvoorbeeld in Engelbert en Oosterhoogebrug-Ulgersmaborg. Dit vraagt om goede afstemming met bewoners en partners in het gebied.

Sociale samenhang en goede voorzieningen zijn belangrijk voor de levenskwaliteit. In sommige wijken zijn de sociale netwerken sterk, in andere zijn extra inspanningen nodig. Vergrijzing is een belangrijk aandachtspunt dat vraagt om inclusieve, toekomstbestendige wijken. Naast verkeersveiligheid en bereikbaarheid zetten we in op het versterken van de sociale samenhang, onder andere via het wijkbudget en ondersteuning van bewonersinitiatieven. Ook pakken we sociale en economische uitdagingen aan en dragen we bij aan het verbeteren we de voorzieningen.

Meer is te vinden in de gebiedsagenda Oost '24-'27.

Resultaten en activiteiten

Wat wilden we bereiken (resultaten)	Wat hebben we daarvoor gedaan (activiteiten)
• Minder armoede en meer ruimte voor maatschappelijke participatie.	• We droegen bij aan een deel van de huurlasten en coördinatiekosten van De Oude Bieb, waardoor meer inwoners gebruik konden maken van deze voorziening; • We zijn succesvol gestart met de *Buurtacademie* in Beijum.
• Verbeterde sociale en fysieke leefbaarheid.	• Met de aanpak van de Noorddijkerweg, het project Safety Vaargeul en de veilige schoolomgeving van het IKC Dom Helder Camera, werkten we samen met bewoners aan de verkeersveiligheid; • We ondersteunden de eerste fase van de renovatie van het dorpshuis in Noorderhoogebrug; • Met het afronden van de aanpak van de Beijumerweg, verbeterden we de verkeersveiligheid voor fietsers en voetgangers en versterkten we de cultuurhistorische waarde; • In Lewenborg vernieuwden we het winkelplein, met meer ruimte voor ontmoeting, vergroening en leefbaarheid; • Het onderzoek naar wijkcentrum De Schakel leidde tot twee scenario's. In 2026 volgen vervolgstappen; • We waren betrokken bij het nog lopende traject rond de maatschappelijke voorzieningenvisie van Meerstad; • We ondersteunden diverse bewonersinitiatieven voor vergroening, onder meer aan de Vaargeul, Lichtboei en Sibrandaheerd.
• Grotere gemeenschapsbetrokkenheid en meer zeggenschap voor bewoners.	• We waren betrokken bij de aankoop van het tijdelijke dorpshuis in Meerstad en ondersteunden we

	bewoners met de opstartfase van deze nieuwe ontmoetingsplek; • Via het Wijkbudget in Beijum en Lewenborg maakten we diverse bewonersinitiatieven en activiteiten mogelijk; • We versterkten vrijwilligersorganisaties door kennisdeling en het leggen van verbindingen, onder andere tijdens een gezamenlijke bijeenkomst van bewonersorganisaties in Oost.
• Ouderen wonen langer zelfstandig en gezond thuis.	• We ondersteunden de nieuwe ontmoetingsplek voor ouderen in het Kraaienest in Lewenborg, en de eetclub in Noorderhoogebrug.
• Jongeren voelen zich gezien en gehoord, er is minder eenzaamheid en hun toekomstperspectief is sterker.	• De extra inzet van jongerenwerk in Oosterhoogebrug en Meerstad leidde tot een breder bereik en meer activiteiten en gesprekken met jongeren; • We financierden een extra jongerenwerker in Lewenborg.
In het uitvoeringsprogramma's van wijkvernieuwing Beijum en wijkvernieuwing Lewenborg hebben we de volgende doelstellingen afgesproken:	
• Een sterke sociale basis waarin iedereen mee kan doen.	• We ondersteunden bewonersinitiatieven in Beijum en Lewenborg; • We stimuleerden inzet van bewoners voor groen, spelen, ouderen en informele hulp; • We continueerden de inzet van een wijkondersteuner; • Het buurtteam in Beijum is succesvol van start gegaan.
• Een veilige, gezonde en kansrijke omgeving voor kinderen en jongeren.	• We hebben *De Vreedzame Wijk* uitgebreid met trainingen voor beroepskrachten en betere zichtbaarheid van projecten; • Via *Lewenborg XL* organiseerden we extra activiteiten op scholen; • In Lewenborg realiseerden we een jongerenontmoetingsplek (JOP). • In Beijum investeerden we extra in jeugd 12+ met beweeg- en chillplekken en activiteiten (jeugdplan 12+); • In de Nijesteinheerd startten we samen met jongeren en omwonenden met het verbeteren van de openbare sportvoorzieningen; • We hebben de programma's *Verlengde Schooldag*, *Campus Kluiverboom* (*Broedplaats* voor jongeren) en *Kansrijke Start* voortgezet; • We zijn gestart met het programma Talentontwikkeling voor jongeren (12+).
• Een beter toekomstperspectief voor kwetsbare bewoners die in armoede leven.	• We continueerden *Kansrijk Oost* en *Beijum in Bedrijf*; • We zorgden voor betere huisvesting van De Oude Bieb; • Met inzet van de *Buurtacademie* zijn we de sociale aanpak in Beijum-Oost gestart; • We maakten het armoedebeleid beter bekend onder anderstaligen en laaggeletterden in Lewenborg.

• Gezond ouder worden in eigen omgeving.	• We actualiseerden het Actieplan Ouder Worden in Beijum en stelden samen met ouderenwerkgroepen in Lewenborg een nieuw plan op.
• Een aantrekkelijke openbare ruimte met meer groen, veilige routes voor fietsers en voetgangers, ontmoetingsplekken en sport en spel.	• We voerden de *Heerdenaanpak* uit in de Onnemaheerd en zijn gestart met de aanpak in de Eilarda- en Galkemaheerd; • We zijn verder gegaan met de stratenaanpak in Dukdalf; • Samen met het programma Energie voerden we buurtgerichte aanpakken uit voor het verduurzamen van woningen.

West

Wijken en buurten

Hoogkerk, Gravenburg, Leegkerk, Reitdiep, Reitdiepzone, Dorkwerd, De Held, Buitenhof, Vinkhuizen, Selwerd, Paddepoel, Tuinwijk.

Relevante ontwikkelingen

De wijken in West hebben een divers karakter met duidelijke verschillen in bevolkingssamenstelling en kansengelijkheid. In Selwerd, Paddepoel en Vinkhuizen (onderdeel van Groningen-Noord) wonen relatief veel kwetsbare jongeren en volwassenen. Hierdoor stapelen problemen als schooluitval, armoede, werkloosheid, schulden en overlast zich vaker op. De criminaliteit ligt hier boven het stedelijk gemiddelde. Onze inzet richt zich op het vergroten van deelname aan de samenleving, via vrijwilligerswerk of betaald werk, en op het stimuleren van ontmoeting. Ook de fysieke leefomgeving vraagt aandacht. Veel sociale huurwoningen hebben een lage kwaliteit en een ongunstig energielabel. Met de aanleg van *WarmteStad* dragen we bij aan verduurzaming van woningen en vergroening van de openbare ruimte. Het uitvoeringsprogramma Wijkvernieuwing Selwerd is in volle gang en koppelt fysieke investeringen aan sociale doelen zoals participatie, gezondheid en toekomstperspectief. In Vinkhuizen is de wijkvernieuwing gestart, met focus op verduurzaming van woningen en de aanleg van het warmtenet. Deze werkzaamheden koppelen we aan een klimaatbestendige inrichting van de openbare ruimte en het versterken van de weerbaarheid van bewoners.

Hoogkerk heeft zijn dorpse karakter behouden en kent een sterke traditie van eigen initiatief. In de omliggende wijken spelen minder sociale problemen; hier ligt de focus op mobiliteit, voorzieningen en recreatie.

Samen met Rijk en provincie investeren we tot 2040 in de bereikbaarheid van de westkant van de stad (*Westflank*) en in de verbinding met Noordwest-Groningen. Aanleiding is de bouw van circa 11.000 woningen tussen 2020 en 2040 in de Suikerzijde en de Nieuwe Held. Sociale menging en gemeenschapsvorming vormen hier het uitgangspunt, naast ruimte voor groen, duurzaamheid, sport en recreatie.

Meer informatie staat in de gebiedsagenda West '24-'27.

Resultaten en activiteiten

Wat wilden we bereiken (resultaten)	Wat hebben we daarvoor gedaan (activiteiten)
• Meer betrokkenheid en zeggenschap van inwoners bij plannen en initiatieven in de wijk.	• Met initiatieven uit *Sterk Hoogkerk* en de Top 3 hebben we koppelkansen benut, waarmee gemeentelijke en wijkdoelen elkaar versterkten; • We gebruikten steeds vaker de kennis en ervaringen van bewoners om onze activiteiten aan te scherpen; • We sloten periodiek aan bij het Stadsdeeloverleg van bewonersorganisaties in West om wijkoverstijgende ontwikkelingen, vraagstukken en initiatieven te bespreken; • Samen met bewoners realiseerden we de plannen uit de tweede editie van *Sterk Hoogkerk* uit en organiseerden we de derde editie; • We startten een kwalitatief en kwantitatief onderzoek naar de resultaten van *Sterk Hoogkerk*. • Samen met initiatiefnemers in het Westpark investeerden we in de toegankelijkheid en natuurontwikkeling van het park; • We vulden het door bewoners opgestelde Centrumplan Hoogkerk aan met extra groen- en verkeersmaatregelen en maakten hun plan gereed voor uitvoering; • We onderzochten de uitbreiding en inbedding van de door bewoners geïnitieerde en geëxploiteerde kiosk in het Diamantpark in Vinkhuizen.
• De prioriteiten en opgaven uit Reitdiep, Gravenburg, De Held, Buitenhof, Vinkhuizen en Hoogkerk zijn agenderend voor grote gebiedsontwikkelingen aan de westflank (Suikerzijde, De Nieuwe Held).	• Bewoners waren actief betrokken bij De Nieuwe Held en het project *Ring West Verbindt* via klankbordgroepen en informatiebijeenkomsten; • We wisselden gedurende het jaar continu gebieds- en projectkennis uit met projectorganisaties. • Samen met bewoners in Hoogkerk werkten we aan een bewonersvisie voor de voormalige strokartonfabriek De Halm; • Vooruitlopend op verdere ontwikkelingen in de Westflank investeerden we, op verzoek van drie bewonersorganisaties, in een veiligere oversteek bij de Johan van Zwedenlaan en het Hegepad.
Met de Maatschappelijke Coalitie voor Groningen-Noord hebben wij de volgende doelen gesteld voor de wijkvernieuwingswijken Selwerd en Vinkhuizen, en de wijken Paddepoel en Tuinwijk:	
• Meer inwoners hebben een sterk sociaal netwerk waarop ze kunnen terugvallen.	• We werkten intensief samen met Wijkbedrijf Selwerd, Magma en Basis Paddepoel en stimuleerden vanuit deze netwerken participatie en werkgelegenheid.
• Meer inwoners voelen zich betrokken bij de eigen buurt.	• Magma en Samen Sterk Vinkhuizen fungeerden als belangrijke netwerken in Vinkhuizen; • Samen met WIJ versterkten we de ABCD-aanpak als basis voor gemeenschapsvorming; • We betrokken bewoners bij de herinrichting van hun straat of buurt, onder meer via drie buurtontwerpen en de Veldspaatstraat; • We openden wijkinformatiepunten in Vinkhuizen en Paddepoel, van waaruit we samen met bewoners de

	communicatie over onder meer energie-ingrepen vormgaven.
• Kinderen en jongeren hebben minder leerachterstanden en meer ontwikkelkansen.	• Met scholen, Kindteams+ en de Verlengde Schooldag investeerden we in sterke verbindingen in de wijk; • We stelden samen met partners een nieuw wijkplan op voor Selwerd, Paddepoel en Tuinwijk; • We continueerden de proef Algemeen Toegankelijke Kinderopvang; • We zetten vroegsignalering (Kiem) voort in voorschoolse opvang en basisschool. De nieuwe Speelotheek speelde een belangrijke rol bij de instroom in Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE); • Met de *FIXbrigade* combineerden we verduurzaming van woningen met werk-leertrajecten voor jongeren met een afstand tot de arbeidsmarkt.
• Meer inwoners hebben betaald werk, een stabiel inkomen en minder schulden.	• We stimuleerden inzet van bewoners via de basisbaan, die zich verder ontwikkelde tot een krachtig instrument voor bestaanszekerheid, persoonlijke groei en maatschappelijke meerwaarde in de eigen wijk; • Het team van werkcoaches werkte vanuit een zichtbare en toegankelijke plek in Vinkhuizen aan werk en participatie (zie ook deelprogramma Werk en inkomen); • Via wijkbedrijven en wijkgildes hebben we de mogelijkheden voor werk, opleiding en participatie uitgebreid; • We hebben *Kansrijk West* uitgebreid naar Hoogkerk.
• Meer inwoners hebben een passende, betaalbare en duurzame woning. De omgeving en wijkvoorzieningen sluiten beter aan bij wat bewoners nodig hebben.	• Vanuit de wijkvernieuwing herontwikkelden we grote delen van Selwerd en Vinkhuizen met verduurzaming en energiebesparing als uitgangspunt; • Samen met Nijestee rondden we het isolatieproject in buurt Fier af; vrijwel alle huurders en circa 85% van de eigenaren deden mee; • Samen met ketenpartners zorgden we voor passende huisvesting, ondersteuning en zorg voor mensen met verward gedrag en hun omgeving.
• Meer inwoners voelen zich veilig in huis en op straat. Er is minder overlast en criminaliteit.	• Met partners voerden we het programma *Preventie met Gezag* uit en continueerden we de inzet van straatcoaches; • We versterkten de 'frontlinie' via wijkboa's, het meldpunt overlast en zorg en coaches Werk en Participatie; • We continueerden de stratenaanpak in Selwerd, Paddepoel en Vinkhuizen.
In het uitvoeringsprogramma wijkvernieuwing Sunny Selwerd werken we aan de volgende doelen:	
• In 2028 zijn de meeste voorkomende fysieke en sociale gezondheidsproblemen binnen Selwerd teruggebracht tot onder het stedelijk gemiddelde.	• De beweegcoach bouwde aan beweegcommunities waarin bewoners structureel samen bewegen; • Met het project *Slim Leven* hebben buurtwerkers bijgedragen aan positieve gezondheid in de wijk;

	• Bij herinrichting van straten creëerden we meer ruimte voor voetgangers; • We stelden een voorzieningenvisie op.
• In 2028 hoeven de bewoners niet de wijk uit als ze wooncarrière willen maken en andere woonwensen hebben. Ook is tegen die tijd het energieverbruik in de woningen gehalveerd en groen, de woonlasten (huur en energie) zijn betaalbaar.	• De sloop- en nieuwbouwprojecten vorderden. Woningcorporaties sloopten complexen aan de Bottelroosstraat en Mispellaan en leverden in 2025 nieuwe woningen op aan de Berkenlaan; • In Selwerd-West legden we een warmtenet aan en richtten we de straat opnieuw in. Ook in Selwerd-Oost legden we het warmtenet aan.
• In 2028 biedt het vele groen en water in en om de wijk een aantrekkelijke omgeving voor mensen om in te bewegen, sporten, ontmoeten en recreëren. Er zijn veel mogelijkheden voor actieve recreatie binnen de buurtjes.	• We rondden de herinrichting van Selwerd Zuid af; • We leverden de speel- en chillplek op het Sparreveld op en werkten aan ontwerpen voor twee nieuwe speelplekken.
• In 2028 is het percentage bewoners van Selwerd dat actief deelneemt aan de samenleving vergelijkbaar met het percentage in andere wijken van de gemeente. Meer bewoners hebben betaald of onbetaald werk, volgen een opleiding en dragen bij aan het samenleven in hun wijk. Het wijkbedrijf, sociaal-culturele accommodaties en andere initiatieven van bewoners spelen hierbij een hoofdrol.	• Wijkbedrijf Selwerd vervulde ook in 2025 een centrale rol in het verbinden van bewoners en het versterken van sociale netwerken in de wijk; • We versterkten community building via de ABCD-aanpak in Selwerd-Oost; • De cultuurcoach organiseerde diverse activiteiten, waaronder het initiatief *Cultuurkiosk De Slak*, en legde verbindingen met het wijkbedrijf en de Volkshortus.

Haren

Wijken en dorpen
Haren West, Haren Oosterhaar, Onnen, Noordlaren en Glimmen.

Relevante ontwikkelingen

De vier dorpen in Haren hebben elk hun eigen identiteit. Oorspronkelijk agrarisch, maar inmiddels ook aantrekkelijk voor forenzen. Belangrijke thema's waar we aan werken zijn de transitie van het landelijk gebied, gezond ouder worden, het behoud van leefbaarheid en een betrouwbare overheid. Veel inwoners zijn tevreden, maar ruimtelijke ontwikkelingen en sociale opgaven vragen blijvend aandacht. De focus ligt op duurzame ontwikkeling en het verbeteren van de leefkwaliteit.

Het groeiend aantal ouderen zorgt voor andere woningbehoefte en meer druk op zorg en welzijn. Daarnaast is cybercriminaliteit een groot probleem, vooral voor ouderen. Ook is extra aandacht nodig voor jongeren met onderwijs- en gezondheidsproblemen, en de toenemende overlastvraagstukken. We werken samen met inwoners en organisaties aan initiatieven die ontmoeting en participatie stimuleren. Leefkwaliteit staat daarbij centraal, met aandacht voor verkeersveiligheid, een groene openbare ruimte en een passend woningaanbod. Ook investeren we in een onderscheidend winkelaanbod en duurzame ontmoetingsplekken. Het vertrouwen in het lokale bestuur is laag en vraagt blijvende aandacht. Daarom zetten we in op nauwe samenwerking met de gemeenschap.

Meer is te vinden in de gebiedsagenda Haren '24-'27.

Resultaten en activiteiten

Wat wilden we bereiken (resultaten)	Wat hebben we daarvoor gedaan (activiteiten)
• Het landelijk gebied is klimaatbestendig, gezond en duurzaam ingericht, met perspectief voor landbouw, natuur en andere gebruikers.	• We ondersteunden duurzame bewonersinitiatieven, zoals elektrische deelauto's en wandelroutes in Maarwold; • We stelden de uitvoeringsagenda Toekomstbestendige Landbouw 2026–2030 vast; • We organiseerden bewonersbijeenkomsten voor de aanpak Gorecht, waaruit het project *Gorecht Presteert* ontstond. Hierin werken we aan een integrale aanpak die landbouw, natuurbeheer en klimaatmaatregelen verbindt; • We startten het project Duurzaam en Lokaal Eten; • We stemden regelmatig af met LTO Noord en lokale samenwerkingen, waaronder de *Groene Ondernemers Haren*.
• Bij gebiedsontwikkelingen blijft het landelijk karakter van het gebied behouden.	• We brachten projecten als *Hortus en Biotoop*, *Raadhuisplein en Haderaplein* en *Campus Esserberg* verder en betrokken hierbij inwoners en ondernemers; • We stelden de landschapsbiografie en landschapskoers vast als basis voor behoud van het landelijk karakter.
• Ouderen wonen langer zelfstandig in hun eigen dorp	• Voor Glimmen, Onnen en Noordlaren werkten we aan de ontwikkelstrategie 'Wonen in de kleine kernen' (zie deelprogramma Wonen). Glimmen en Noordlaren bevinden zich in de afrondende fase; • We faciliteerden de initiatieven *Glimmen Zorgt* en het *Clockhuys Plein*; • We voerden een ouderenonderzoek uit en spraken 25 partijen. De uitwerking volgt in 2026; • Samen met WIJ, politie en banken organiseerden we bijeenkomsten over online veiligheid voor ouderen.
• Jongeren groeien positief en gezond op, met toegang tot passende voorzieningen, ontmoetingsplekken en ondersteuning waar nodig.	• Samen met WIJ zorgden we ervoor dat jeugdsoos The Hangout een extra dagdeel open ging; • We hebben het project *Open Studio* uitgebreid; • We hebben samen met jongerenwerk, boa's, politie en scholen aandacht besteed aan de risico's van middelengebruik.
• Iedereen kan meedoen in de samenleving, ook wie extra hulp of ondersteuning nodig heeft.	• We ondersteunden activiteiten van het jongerenwerk, het Kinderfestival en het 40-jarig bestaan van het Huttenbouwdorp; • Samen met de werkgroep Toegankelijk Groningen brachten we tijdens een bijeenkomst in kaart wat nodig is om het gebied toegankelijker te maken.
• Leefbare dorpen met een groene, schone en veilige openbare ruimte, waarbij we rekening houden met de eigenheid van elk dorp.	• We zijn gestart met de vergroening van het Anjerplein. Afronding volgt in 2026; • We openden Skatepark De Mikkelhorst en werkten aan de ontwikkeling van een beweegplek in Glimmen.
• Veilige verkeerssituaties met ruimte voor verschillende verkeersstromen en behoud van goede bereikbaarheid.	• De uitvoering van de verkeersplannen voor Glimmen, Noordlaren, de Dilgtweg en de Meerweg zijn vertraagd, in 2026 gaan we hiermee verder;

	• We stelden een plan op voor verkeersdrempels in het Harener Holt.
• Een aantrekkelijk en duurzaam centrum in Haren met een onderscheidend winkelaanbod.	• We droegen bij aan de activiteitenagenda van de bedrijvenvereniging en de Oranjevereniging, zoals Sinterklaas en Koningsdag; • We ondersteunden ondernemersinitiatieven, zoals een schaatsbaan op het Raadhuisplein.
• Een goed samenspel tussen gemeente en bewonersverenigingen, met ruimte voor initiatief en betrokkenheid van inwoners.	• We waren een herkenbaar aanspreekpunt en overlegden minimaal twee keer per jaar met bewonersverenigingen; • In Maarwold gaven we samen met WIJ en de bewoners een vervolg aan het organiseren van een burenweekend.

Ten Boer

Dorpen
Ten Boer, Garmerwolde, Thesinge, Sint Annen, Lellens, Winneweer, Ten Post, Wittewierum, Woltersum.

Relevante ontwikkelingen

Ten Boer bestaat uit negen dorpen met elk een eigen identiteit. Het is een overwegend landelijk gebied met een kwart van het gemeentelijk grondoppervlak. Meer dan de helft van de agrariërs in de gemeente is hier actief. De landbouwtransitie heeft hier dan ook een grote impact. De aardbevingsproblematiek vormt de context waarin we in het gebied werken en heeft bij de inwoners en ondernemers veel schade veroorzaakt. De trage en vaak oneerlijke afhandeling van schade- en versterkingsprocessen leidt tot ongelijkheid, frustratie en een afname van onderling vertrouwen en vertrouwen in de overheid. Onze ambitie is om de leefbaarheid én het vertrouwen in de overheid en de gemeenschap te herstellen naar het niveau van vóór de aardbevingsproblematiek. Het gebiedsteam werkt hierbij nauw samen met de aardbevingscoaches en het *programma Versterken en Vernieuwen*, om bewoners de juiste ondersteuning te bieden. Ons doel is dat bewoners en ondernemers zich weer veilig voelen in hun leef- en werkomgeving. Vanuit het *Nationaal Programma Groningen* ontvangt het gebied steun om de leefkwaliteit te behouden en te verbeteren.

Ook het provinciale maatregelenpakket *Nij Begun* bevat voor Ten Boer twee belangrijke onderdelen. Het programma *Herstel van Groningen* richt zich op het herstel van de schade en het terugwinnen van vertrouwen. Daarnaast biedt de sociale en economische agenda (maatregel 34 en 35) perspectief voor de toekomst van het gebied. We denken en werken mee aan de uitvoering van deze maatregelen en de meerwaarde ervan voor het gebied. Ons *Toekomstprogramma Ten Boer* biedt daarbij langetermijnperspectief. Samen met het gebied gaan we aan de slag onder het motto: Op weg naar onze dorpen van morgen. Verder zetten we ons in voor het behoud en versterken van het voorzieningenniveau in de dorpen, en ondersteunen we lokale initiatieven en vrijwilligersnetwerken. Binnen het biodiversiteitsprogramma *Bloeiend Perspectief* zijn de eerste projecten gestart. Het programma biedt ruimte voor meer groen in het gebied, en legt een duidelijke link met de landbouwtransitie en de versterking van de arbeidsmarkt.

Meer is te vinden in de gebiedsagenda Ten Boer '24-'27.

Resultaten en activiteiten

Wat wilden we bereiken (resultaten)	Wat hebben we daarvoor gedaan (activiteiten)
• Bewoners en ondernemers hebben meer zeggenschap over hun leefomgeving. Er is meer vertrouwen tussen inwoners en overheid, en onderling.	• Samen met de dorpen actualiseerden we de dorpsagenda's en brachten projecten verder, zoals de herinrichting van Lellens en Garmerwolde, en de realisatie van buitenfitness en een pannaveld bij VV GEO; • We leverden input voor programma's en projecten binnen *Nij Begun*. Deze zijn grotendeels gehonoreerd; • Via het Dorpenoverleg Ten Boer voerden we structureel overleg met dorpsbelangen over hun gekozen thema's.
• Het versterkingsproces verloopt sneller en beter door duidelijke regie van de (lokale) overheid.	• We werkten doorlopend samen met het programma Versterken en Vernieuwen en begeleidden de aardbevingscoaches in het gebied; • Samen met NCG en IMG werkten we aan de één overheidsaanpak Ten Boer-West.
• De leefbaarheid in de dorpen is terug op het niveau van vóór de aardbevingen, met behoud van eigen identiteit. Ondersteuning van vrijwilligers en behoud van voorzieningen versterken de sociale basis.	• We ondersteunden initiatieven die ontmoeting en de sociale cohesie in de dorpen versterken; • We faciliteerden Dorpscoöperatie Ten Boer en werkten aan versterking van het vrijwilligersnetwerk; • Samen met Dorpsbelangen Winneweer maakten we een tijdelijk dorpshuis mogelijk; • Met de voorbereiding van renovatie en herindeling van het oude gemeentehuis werkten we aan een structurele ontmoetingsplek als opvolger van De Oude School.
• Ruimte voor goede en breed gedragen woningbouwinitiatieven, passend bij de vraag, schaal en uitstraling van de dorpen. Zo kunnen jongeren en ouderen in hun dorp blijven wonen.	• We hebben belangrijke stappen gezet in het ontwikkelprogramma woningbouw in kleine kernen, onder meer in Thesinge en Woltersum. (Zie deelprogramma Wonen).
• Behoud van het landelijke karakter en de landschapsbeleving, in samenhang met de landbouwtransitie. Biodiversiteit, natuurontwikkeling en recreatie worden versterkt.	• Binnen het programma *Bloeiend Perspectief* hielpen we op zo'n 50 locaties initiatieven naar voorbereiding of uitvoering. Zo richtten we bermen bloeiend in, vergroenden we wegdelen, dorpsentrees en boerenerven en gaven we het groen in de dorpen een kwaliteitsimpuls. Bewoners droegen actief bij via bijeenkomsten, dorpswandelingen en de uitvoering zelf.
• Verbeterde verkeersveiligheid, met aandacht voor een goede doorstroming en bereikbaarheid van het gebied.	• We hebben verkeersremmende maatregelen in Thesinge getest en voerden gesprekken met bewoners over structurele verbeteringen; • Verkeersremmende maatregelen op de Stadsweg in Ten Boer werden definitief; • We faciliteerden het fijnmazige vervoer via het Boemeltje in samenwerking met DCTB en veel vrijwilligers.
• Er is draagvlak onder agrariërs voor de landbouwtransitie.	• We voerden gesprekken met BoerenNatuur Midden Groningen over natuurmaatregelen op het boerenland in combinatie met ANLb-beheergelden. Daarbij verkenden we onder meer de aanleg van natuurvriendelijke oevers; • We verkenden samen met een agrariër de aanleg van een voedselbos. Deze gesprekken zetten we voort in 2026.

Relevante beleidsnota's

Wijkontwikkeling en wijkvernieuwing
Begroting 2025-2026 Wijkvernieuwing
Uitvoeringsprogramma 2024-2027 NPLV Groningen-Noord
Beleidskader Participatie 2025 Samen maken we Groningen
Participatieverordening Gemeente Groningen 2025
Gronings model voor wijk- en dorpsdemocratie
Lokaal Programmaplan Nationaal Programma Groningen
Agenda Landelijk Gebied 2024
Economische Agenda 2023
Nota zandwegen 2024
De sociale basis in Groningen
Nota Sociaal culturele accommodaties
Omgevingsvisie 'Levende Ruimte'
Groenplan Groningen Vitamine G

Centrum
Gebiedsagenda Centrum '24-'27
Actualisatie Bestemming Binnenstad 2021

Oude wijken
Uitvoeringsprogramma 2025-2026 Wijkvernieuwing De Hoogte-Indische Buurt
Gebiedsagenda Oude Wijken '24-'27

Zuid
Uitvoeringsprogramma 2025-2026 Wijkvernieuwing De Wijert
Gebiedsagenda Zuid '24-'27.

Oost
Uitvoeringsprogramma 2025-2026 Beijum
Uitvoeringsprogramma 2025-2026 Lewenborg
Gebiedsagenda Oost '24-'27

West
Uitvoeringsprogramma 2025-2026 Wijkvernieuwing Selwerd
Koersdocument wijkvernieuwing Vinkhuizen
Gebiedsagenda West '24-'27

Haren
Gebiedsagenda Haren '24-'27

Ten Boer
Gebiedsagenda Ten Boer '24-'27

Paragraaf 2: Klimaat

In deze paragraaf geven we aan hoe we via verschillende programma's in 2025 verder hebben gewerkt aan de klimaatopgave onderverdeeld in klimaatmitigatie en klimaatadaptatie.

Doelen paragraaf Klimaat

Gemeente Groningen CO_2-neutraal in 2035
Gemeente Groningen circulair in 2050
Gemeente Groningen klimaatbestendig in 2050

Wat hebben we hiervoor gedaan?

We hebben activiteiten uitgevoerd die gepland waren in paragraaf 2: Klimaat van de begroting 2025.

Klimaatmitigatie

Routekaart Groningen CO2 neutraal

De gemeente Groningen wil in 2035 CO_2-neutraal zijn. In juni 2025 is de herijkte routekaart Groningen CO_2 neutraal 2035 vastgesteld. In de herijkte routekaart laten we zien dat we maximaal blijven inzetten op CO_2 neutraliteit. Al sinds 2011 is dit een belangrijk doel van de gemeente Groningen. Daarmee zijn wij nog ambitieuzer dan het Rijk. We willen onze verantwoordelijkheid nemen en niet wachten op anderen.

100 Climate Neutral Cities

Op 15 oktober jongstleden heeft de burgermeester in Brussel het EU Mission Label in ontvangst genomen. Groningen had in september 2024 het Climate City Contract aan de Europese Commissie aangeboden. Dit was de aanvraag om formeel het label van de missie 100 'Climate-Neutral and Smart Cities' 2030 te verkrijgen. Dit label kan de kredietwaardigheid verbeteren voor het verkrijgen van publieke en private financiering. De Nederlandse missiesteden (G6 en Helmond) werken structureel samen met het Rijk en de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) in een nationale supportstructuur, met als doel het slechten van barrières om klimaatneutraliteit te behalen en kennisoverdracht naar alle Nederlandse gemeenten.

World Energy Cities Partnership

De gemeente Groningen is in 2023 toegetreden tot het World Energy Cities Partnership (WECP), een wereldwijd netwerk van toonaangevende energiesteden. Als enige Nederlandse lid stad kan Groningen binnen dit netwerk kennis uitwisselen en samenwerken met internationale partners op het gebied van de energietransitie. WECP-steden richten zich op de ontwikkeling van een duurzame energietoekomst, waaronder een lager-CO_2-energiesysteem, en op bredere stedelijke thema's zoals duurzame groei, leefbaarheid en stedelijke weerbaarheid. Het lidmaatschap biedt daarnaast nieuwe kansen voor Groningse bedrijven en kennisinstellingen via toegang tot internationale innovatie- en samenwerkingsnetwerken.

In 2025 zijn de relaties met diverse partners verder versterkt, waaronder WECP-steden als Stavanger, Aberdeen en Esbjerg, en steden buiten het netwerk zoals Bremen, Hamburg en Kristiansand. Deze samenwerking sluit aan bij de doelstelling van het WECP om energietransitie strategieën te delen, bedrijven met elkaar te verbinden en internationale missies te ondersteunen. Een voorbeeld hiervan is de Innovatieve Missie naar Schotland in juni 2025, waarbij circa vijftig vertegenwoordigers uit Groningen Aberdeen, Edinburgh, Glasgow en Orkney bezochten. De missie richtte zich op energietransitie en -veiligheid, circulaire economie en mobiliteit.

Regionale Energie Strategie (RES)
De Groninger overheden zijn verenigd in de RES Groningen. In 2021 hebben wij gezamenlijk de ambitie gesteld op 6,4TWh energieopwekking per jaar uit zon en wind op land. In 2025 is onderzoek gedaan naar de ecologische inrichting van zonneparken. Het online dataportaal dat monitoring vereenvoudigd vergemakkelijkt is aangevuld. De RES 3.0 is op 22 mei door de Energyboard vastgesteld en op 4 juni ter informatie aan de raad aangeboden. Vervolgens is het aangeboden aan het Nationaal Programma RES. Hierin wordt aandacht besteed aan de energie-infrastructuur in navolging op het Provinciaal Meerjarenprogramma Infrastructuur Energie en Klimaat 2024.

Motie CO_2-beprijzing
Met de motie "Ben real met je, real met je" heeft de raad gevraagd te onderzoeken hoe de maatschappelijke kosten van CO_2-uitstoot meegenomen kunnen worden in onze beleidsafwegingen. We hebben hiervoor een pilot uitgezet om hier concreet invullen aan te geven.

Met de in 2023 opgestelde CO_2-calculatietool hebben we ook in 2025 projecten op CO_2-uitstoot doorgerekend. Het opstellen van een project-specifieke CO_2-projectrapportage geeft inzicht in de CO_2-belasting van een project en welke specifieke onderdelen hierin de grootste bijdrage hebben. Hoe eerder in het voorbereidingstraject van een project een CO_2-rapportage beschikbaar is, hoe eenvoudiger ontwerpkeuzes kunnen worden afgewogen op dit aspect. De CO_2-belasting van een project kan vervolgens vertaald worden naar maatschappelijke kosten om de schade ervan te compenseren (denk aan het nemen van klimaat adaptieve maatregelen zoals bijvoorbeeld het ophogen van dijken). Door de prijs van de variant met de laagste CO_2-uitstoot te vergelijken met de prijs van de impact van de CO_2-uitstoot, wordt mogelijk een andere keuze gemaakt.

Ook in 2025 hebben we voor veel projecten de CO_2-calculatietool ingezet. Hieruit blijkt dat met name de inzet van de CO_2-tool bij beleidsafwegingen goed werkt. Zo blijkt de inzet van 'boombunkers' een veel lagere CO_2-impact te hebben dan het gebruik van lava substraat. En ook bij de omgang met vrijgekomen baggerslib blijkt veel CO2-winst te behalen, temeer omdat dit een terugkerende activiteit is. De CO_2 tool is ook ingezet om de kosteneffectiviteit (werkelijke kosten per ton CO_2) van het eerste volledig emissie loos aanbesteed werk te beoordelen (Herinrichting Kwinkenplein). De resultaten laten nog op zich wachten.

Project	Omschrijving	CO_2-besparing
Herinrichting Parkweg:	Er zijn twee varianten opgesteld en doorgerekend op CO_2: C2: trottoir in betontegels (gerekend met ca. 25% hergebruik) D1: trottoir in gebakken klinkers Het toepassen van boombunkers in de Parkweg wordt in de DO fase verder beschouwd.	D1: **73,3** ton
Brailletunnel	CO_2-prestatie wordt meegewogen in Multi criteria-analyse als onderdeel van de variantenkeuze. Zoals nu lijkt wordt voor de optie gekozen met meeste CO_2-besparing. Toevallig ook de goedkoopste en verkeerskundig beste	1.100 ton

	oplossing. Kosten CO_2-impact circa 1 miljoen euro. Vervolgvraag om gekozen variant verder te optimaliseren. Daadwerkelijke CO_2-besparing wordt mogelijk nog groter.	
Fietsstraat Korreweg	Er is een referentieberekening gemaakt die als input wordt gebruikt voor het maken van definitieve keuzes om tot afronding te komen van het Voorlopig ontwerp.	Nog onbekend
Vinkhuizen – herinrichting (o.b.v. dwarsprofielen)	Voor de grootschalige herinrichting van Vinkhuizen zijn verschillende dwarsprofielen getekend die zowel op geld als op CO_2 berekend worden. Dit is nog een lopend project.	Nog onbekend
De Nieuwe Held (voorheen De Held III)	Naast het opstellen van de SSK-raming (standaard systematiek kostenramingen) en AERIUS-(stikstof)berekening, kijken we hoe we de uitstoot (CO_2/ NOx) kunnen reduceren. We kijken met name naar de grondbalans en het efficiënt transport/hergebruik van grond. Ook de materiaalkeuze van bijvoorbeeld verhardingen is belangrijk.	Nog onbekend

Voortgang CO2 uitstoot

Elk jaar maken we een CO_2 monitor om inzicht te krijgen in de voortgang van onze doelen. De bron die we hiervoor gebruiken loopt twee jaar achter. Het peiljaar voor de CO_2-uitstoot is dus 2023.

2023

De uitstoot van alle broeikasgassen in de gemeente Groningen bedroeg in 1990 1.875 kton CO_2 eq. In Groningen is de uitstoot van alle broeikasgassen afgenomen en bedraagt in 2023 1.050 kton CO_2 eq. Procentueel is de uitstoot in de periode 1990-2023 afgenomen met 44%. Ter vergelijking: nationaal bedroeg de reductie van alle broeikasgassen netto 36%. De Gemeente Groningen doet het daarmee goed ten opzichte van het nationaal gemiddelde.

De meeste uitstoot vindt plaats binnen de sectoren mobiliteit (28%) en elektriciteit (23%). Daarna volgen de sectoren gebouwde omgeving (22%) en industrie (18%). Landbouw en landgebruik dragen respectievelijk 7% en 3% bij aan de totale uitstoot.

Prognose 2030 en 2035

De verwachting in de CO_2-monitor is dat in Groningen de uitstoot van alle broeikasgassen in 2030 met 64% afneemt ten opzichte van 1990 tot 670 kton. Voor 2035 verwachten we dat de uitstoot verder daalt tot en met 72%. De huidige uitstoot vormt het vertrekpunt voor deze prognose. De ontwikkeling in de uitstoot is gebaseerd op enerzijds de meest recente landelijke en Europese (klimaat)plannen en ontwikkelingen, en anderzijds de bijdrage van lokale beleidsinitiatieven van de gemeente en projecten binnen de gemeente. Nationaal bedraagt de verwachte reductie in uitstoot 47% tot 55% in 2030 (volgens de PBL KEV 2025,). Wij hanteren het gemiddelde hiervan (51%) als richtwaarde.

Met een gerealiseerde broeikasgasemissiereductie van 44% in 2023 t.o.v. 1990 en een verwachte reductie van 64% in 2030 t.o.v. 1990 levert de Gemeente Groningen zowel nu als over enkele jaren een bovengemiddelde bijdrage aan de nationale klimaatdoelstelling van minimaal 55% reductie t.o.v. 1990.

Sector/ Jaar	Elektriciteit	Industrie	Mobiliteit	Gebouwde omgeving	Landbouw	Landgebruik	Totaal
1990	390	622	310	413	114	26	1.875
2020	300	219	280	342	102	24	1.270
2021	354	225	269	313	101	24	1.290
2022	346	202	278	253	95	23	1.200
2023	239	203	283	224	76	25	1.050
2030	107	120	192	157	66	28	670
2035	57	115	146	118	63	26	525
2023	39%	67%	9%	46%	33%	4%	44%
2030	73%	81%	38%	62%	42%	-5%	64%
2035	85%	82%	53%	71%	44%	1%	72%

Tabel 1 – Uitstoot (in kton CO_2 eq) en procentuele reductie t.o.v. 1990, per sector en totaal

Om deze reductie van 72% te realiseren is aangenomen dat het huidige nationale en het gemeentelijk klimaatbeleid en de daarbij behorende projecten en plannen de komende jaren ook daadwerkelijk uitgevoerd worden. Dit vergt een aanzienlijke inspanning van de gemeente Groningen en van andere partijen. De gemeente is daardoor ook afhankelijk van de verschillende partijen. De mate van invloed op de CO_2-uitstoot van de gemeente Groningen is in grafiek 1 te zien. Uiteindelijk kan alleen een samenspel tussen inwoners, bedrijven en de verschillende overheden de gemeente Groningen bewegen naar een CO_2-neutraal 2035.

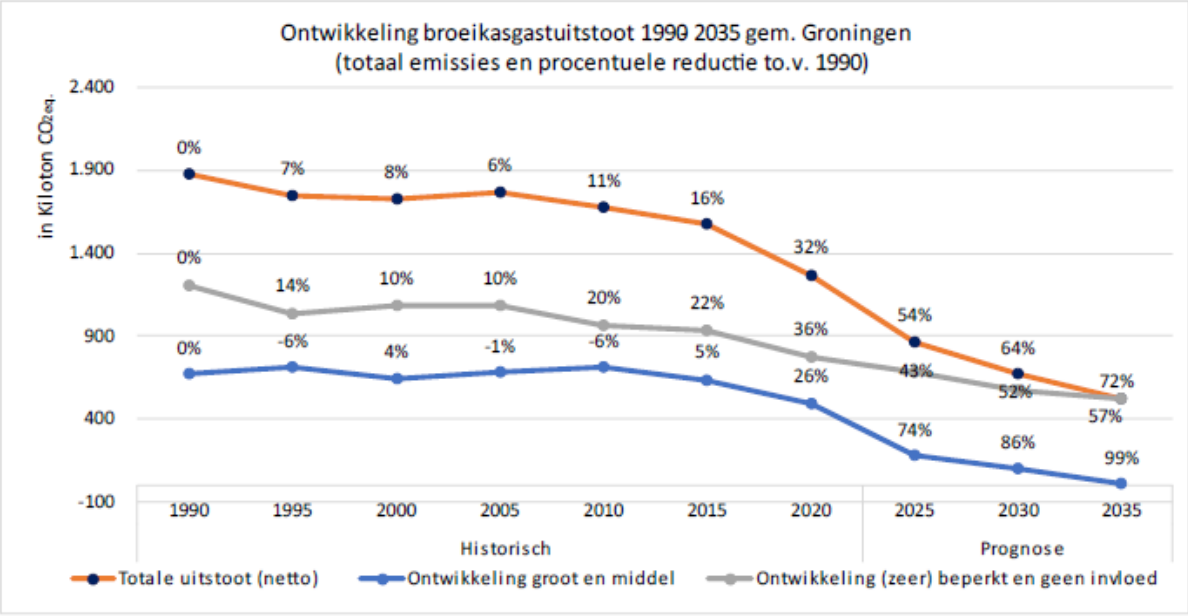

Grafiek 1 - Ontwikkeling uitstoot totaal en uitsplitsing naar groot-/middel en beperkt-/geen invloed

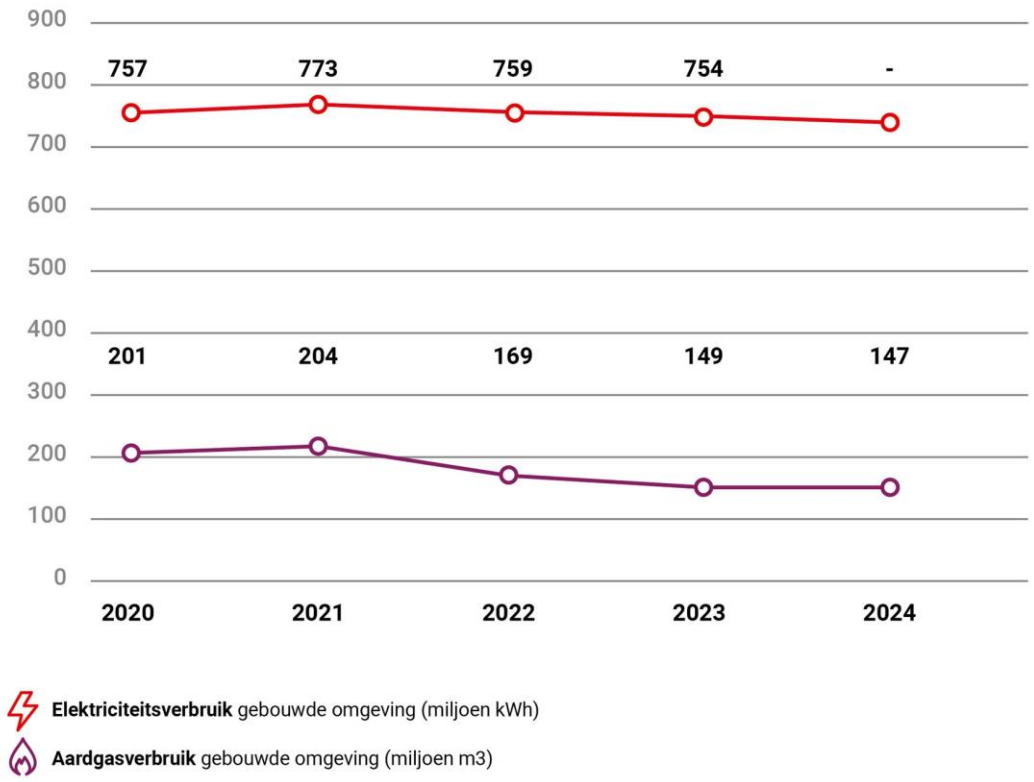

Toelichting en bron:

Indicator en (eventueel) nadere toelichting:	Bron
Aardgasverbruik gebouwde omgeving (miljoen m^3) **Toelichting:** bij de sector gebouwde omgeving gaat het om het aardgasverbruik van de huishoudens en de dienstensector.	Regionale klimaatmonitor (Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, RVO)
Elektriciteitsverbruik gebouwde omgeving (miljoen kWh) **Toelichting:** bij de sector gebouwde omgeving gaat het om het elektriciteitsverbruik van de huishoudens en de dienstensector.	Regionale klimaatmonitor (RVO)
Bijschatting bron regionale klimaatmonitor Vanwege herleidbaarheid mogen gegevens van sommige bedrijfstakken niet gepubliceerd worden. De regionale klimaatmonitor schat een groot deel daarvan bij (bijschatting), zodat toch (sub)totalen gepubliceerd kunnen worden. Voor het meest recente jaar zijn op het moment van schrijven nog geen bijschattingen gemaakt waardoor het cijfer van elektriciteitsverbruik onbekend is. Meer informatie over bijschattingen in de regionale klimaatmonitor is hier te vinden.	Regionale klimaatmonitor (RVO)

Hernieuwbare energie

Zon

In 2021 zijn de beleidskaders zonneparken en zon op daken vastgesteld. Daarin is vastgelegd dat voor de invulling van de ambitie voor hernieuwbare zonne-energieproductie, ten minste voor 950 MWp aan zonnepanelen binnen de gemeentegrenzen in 2035 moeten zijn geïnstalleerd. Dat komt overeen met ongeveer 2 miljoen zonnepanelen. Die zonnepanelen worden bij voorkeur geplaatst op daken of boven parkeerterreinen. Niet elk dak is echter geschikt voor zonnepanelen. Van de 900 MWp is 450MWp op daken en boven parkeerterreinen in 2035 technisch gezien haalbaar. Dat betekent dat de overige 500MWp in zonneparken gerealiseerd moet worden. Deze ambitie wordt ook weergegeven in onderstaande tabel 2.

Tabel 2: zonnepanelen (MWp) ambitie, werkelijk en prognose

MWp afgerond op hele getallen	2023	2024	2025	2026	2030	2035
Ambitie MWp op daken	135	189	250	305	425	450
Ambitie MWp in parken	150	211	275	340	475	500
Ambitie MWp totaal geïnstalleerd vermogen	**285**	**400**	**525**	**645**	**900**	**950**
Werkelijk MWp op daken	156	182	205	-	-	-
Werkelijk MWp in parken	75	179	179	-	-	-
Werkelijk MWp totaal geïnstalleerd vermogen	**231**	**361**	**385**	-	-	-
Prognose MWp op daken	-	-	-	211	250	-
Prognose MWp in parken	-	-	-	179	400	-
Prognose MWp totaal geïnstalleerd vermogen	-	-	-	**390**	**650**	-

Zon op daken

Tot en met 2023 lag het jaarlijks aantal geïnstalleerde zonnepanelen op daken hoger dan de ambitie. Met het besluit in 2024 van de afbouw van de salderingsregeling en de veranderende marktomstandigheden bij bedrijfsdaken is de groei van het aantal zonnepanelen op daken fors afgenomen. Het werkelijk aantal geïnstalleerde zonnepanelen loopt steeds meer uit de pas met de ambitie. Voor 2026 verwachten we een zeer geringe toename van slechts 6 MW aan zonnepanelen op daken. Met de kennis van nu verwachten we een gestage ontwikkeling van zon op daken tot 250 MWp in 2030.

Zonneparken
Door het openen van het zonnepark Fledderbosch nabij de Rioolwaterzuiveringsinstallatie (RWZI) Garmerwolde begin 2024 is het opgesteld vermogen in zonneparken in de gemeente in één stap fors toegenomen. In 2025 is het zonthermiepark Dorkwerd geopend. Deze produceert warmte en is daarom niet opgenomen in bovenstaande tabel. Op 17 december 2025 heeft de raad besloten tot realisatie van het Energiepark Meerstad-Noord. In 2026 wordt de realisatie van het Energiepark Meerstad-Noord voorbereid. We verwachten dat hierdoor in 2030 het opgestelde vermogen in zonneparken stijgt naar ongeveer 400 MWp.

Invloed gemeente op zonne-energie
Zonne-energie ontwikkelt zich minder snel dan onze ambitie. Ambitie en realiteit lopen steeds meer uit de pas. Technisch gezien is er voor 450 MWp aan ruimte op daken en voor 500 MWp in zonneparken, maar is echter sterk afhankelijk van nationaal beleid en autonome ontwikkelingen. De invloed van de gemeente is beperkt. Op nationaal en regionaal niveau (provincie en de RES) lobbyen wij voor stimulerende maatregelen en regelgeving. Waar we wel invloed op hebben grijpen we in.

Stand van zaken lokale initiatieven
Door veranderde marktomstandigheden, ingeperkte ruimtelijke mogelijkheden en netcongestie blijven initiatieven voor lokale coöperatieve zonneparken of zonnecarports vooralsnog achterwege. Business cases voor kleine zonneparken zijn nu niet (meer) rond te rekenen. Energiecoöperaties zijn nog steeds geïnteresseerd om maatregelen te nemen om klimaatverslechtering tegen te gaan, maar zijn afhankelijk van gunstigere marktomstandigheden. We blijven samen met energiecoöperaties verkennen onder welke voorwaarden en toch projecten ontwikkeld kunnen worden. We onderzoeken de juiste vorm voor exploitatie en verkennen daarbij de samenwerking met energiecoöperaties. Hiervoor hebben we in 2025 in totaal 22 aanmoedigingssubsidies verleend aan energiecoöperaties.

Wind
Sinds het vaststellen van het windbeleid (Windkracht Groningen en 10 Windregels Ten Boer) is op basis van een uitvoerige verkenning (Windverkenning en Verdieping) in afstemming met een klankbordgroep (Windplatform) een zoekgebied voor de opwek van windenergie binnen onze gemeentegrenzen geïdentificeerd. De vergunningsbevoegdheid voor een windpark binnen dit zoekgebied is daarbij grotendeels vanuit de provincie naar de gemeente gedelegeerd. Dit zoekgebied betreft Roodehaan waar in 2025 nieuwe stappen zijn gezet naar realisatie van Windmolens Roodehaan, bestaande uit 6 windmolens in lijnopstelling samen goed voor ongeveer 20MW windenergie, oftewel hernieuwbare elektriciteit voor 20.000 Groninger huishoudens per jaar.

Per 2025 werkt de gemeente Groningen gelijkwaardig samen met omwonenden van dit gebied, verenigd in de energiecoöperatie MEERDorpen EnergieCoöperatie (MDEC), om Windmolens Roodehaan te ontwikkelen, realiseren en te exploiteren. Om de gezamenlijke planontwikkeling van Windmolens Roodehaan te doorlopen heef uw gemeenteraad op 19 november 2025 het benodigde plankostenkrediet (circa 4 miljoen euro) toegekend.

In 2025 zijn we, samen met MDEC, gestart met de planontwikkeling van Windmolens Roodehaan en de businesscase verder te ontwikkelen waarbij we de risico's adresseren en proberen te beheersen.

Netcongestie
Netcongestie vormt een structureel en langdurig probleem en zet woningbouw, economie, maatschappelijke voorzieningen en de verduurzaming van woningen, bedrijven en mobiliteit onder druk. Door een tekort aan transportcapaciteit op het elektriciteitsnet krijgen grootverbruikers geen nieuwe of zwaardere aansluitingen en lopen de wachttijden voor kleinverbruikers sterk op.

De structurele oplossing ligt in grootschalige netverzwaringen, waarin Enexis en TenneT de komende jaren ongekend investeren. Als gemeente hebben wij en blijven wij nauw samenwerken met Enexis in het inpassingsteam om de aanleg van extra midden- en laagspanningsinfrastructuur te versnellen. Voor de hoogspanningsprojecten is een samenwerkingsverband ingericht (het Versnellingsatelier) met TenneT, Enexis en de gemeente. Doel van deze intensivering van samenwerken is om de netverzwaring zo snel en gecoördineerd mogelijk te realiseren. Zo wordt in het Energiepark Meerstad-Noord een nieuw hoog- en middenspanningsstation gerealiseerd als onderdeel van een volledig natuurinclusief energielandschap. Dit vormt een belangrijke bouwsteen voor de toekomstige regionale energievoorziening. Het station wordt aangelegd door TenneT en Enexis en is nodig om het elektriciteitsnet te versterken, netcongestie te verminderen en ruimte te bieden aan nieuwe duurzame initiatieven in de regio.

De netverzwaring is naar verwachting pas rond 2035 volledig afgerond. Totdat die tijd zetten we in op een handelingsperspectief om, binnen de beperkingen van netcongestie, zoveel mogelijk van onze ambities voor woningbouw, economie en voorzieningen te blijven realiseren. Dit vraagt om een slimmer en efficiënter gebruik van het bestaande elektriciteitsnet, onder meer door netbewust bouwen, netcongestiemanagement, lokale opslag van stroom en warmte en het toepassen van tijdelijke oplossingen zoals opslag en regelbare opwek. Tegelijkertijd blijven wij ons richting het Rijk inzetten voor aanpassing van regelgeving die het effectief aanpakken van netcongestie belemmert, en vragen wij blijvend aandacht en prioriteit voor de specifieke opgave van Groningen (Nij Begun).

Opslag
We zien dat dat nieuwe duurzame energieprojecten op dit moment vrijwel alleen financieel rendabel zijn wanneer zij worden gecombineerd met energieopslag. Daarnaast kan opslag ook helpen bij netcongestie. In het Energiepark Meerstad-Noord wordt een batterijopslag van 50 MW gerealiseerd als onderdeel van het nieuwe energielandschap. Deze opslag vormt samen met het zonnepark en het nieuwe hoog- en middenspanningsstation één geïntegreerd systeem. Dit helpt bij netcongestie onder andere door:

- Opvangen van piekproductie: de batterij slaat zonne-energie op wanneer de productie hoog is en de vraag laag, waardoor overbelasting van het net wordt voorkomen;
- Verminderen van netcongestie: het opladen en ontladen kan worden afgestemd op netbelasting, wat helpt om congestie in de regio Groningen te beperken;
- Stabiliseren van het netwerk: de opslag maakt het energielandschap geschikt om vermogen flexibel en snel te leveren of af te nemen, wat essentieel is voor een betrouwbaar energiesysteem.

Groningen Stroomt Door
In 2025 hebben we het project op Corpus den Hoorn afgerond. Uit dit onderzoek is gebleken dat hier geen acute problemen zijn met netcongestie, maar mogelijk wel in de toekomst. We hebben de bedrijven hierop gewezen om hier over na te denken en proactief op te handelen. Op de Hoogte bleek een collectieve oplossing niet haalbaar en is uiteindelijk de bedrijven met urgente problemen geadviseerd om individuele maatregelen te treffen achter de meter. Op Zuidoost zijn we verder gegaan om het grootschalige energielandschap verder uit te werken met de bedrijven en de netbeheerder. Dit is een lange-termijn-project met een aantal deelprojecten. Deze deelprojecten zitten nu in de realisatiefase.

Daarnaast hebben we een project opgestart op de Zernike Campus en zijn we bezig met de verkenning voor een collectieve batterij op Ulgersmaborg Noord. Voor Zernike is de analysefase eind 2025 afgerond en zien we urgente problemen, maar ook potentie. Begin 2026 gaan we daarom verder met de ontwikkelfase hier. Naast het collectieve spoor zijn we ook bezig met meer individuele aanpakken. In de praktijk blijkt dat de urgentie niet voor alle bedrijven hoog is op dit moment. Hierdoor is het soms ingewikkelder om tot collectieve oplossingen te komen en zijn oplossingen achter de meter eenvoudiger te realiseren. Dit spoor loopt parallel aan de collectieve aanpakken.

Waterstof
De gemeente Groningen is actief betrokken bij regionale, nationale en Europese waterstofprojecten en vervult hierin een voortrekkersrol, vooral op het gebied van mobiliteit. Een deel van het gemeentelijk wagenpark is inmiddels emissievrij gemaakt met waterstof, waarmee we bijdragen aan duurzaamheid, kennisontwikkeling en innovatie. Tegelijkertijd is de beschikbaarheid van groene waterstof voorlopig onvoldoende om vóór 2035 een grote rol te spelen in het aardgasvrij maken van gebouwen.

Een belangrijk voorbeeld van onze inzet is het Europese HEAVENN-project (Horizon 2020), waarin we samen met ongeveer dertig partners werken aan de ontwikkeling van de waterstofeconomie in Noord-Nederland. Binnen het mobiliteitscluster breiden wij het gemeentelijk wagenpark uit met waterstofvuilniswagens; vijf daarvan zijn al in gebruik genomen. In 2025 ontvingen wij een delegatie van EU-mobiliteitsexperts van het Clean Hydrogen Partnership om onze waterstofvrachtwagens te demonstreren. De kennis die wij binnen HEAVENN opdoen sluit aan op eerdere deelname aan Europese projecten zoals HECTOR en REVIVE. Deze initiatieven vormden een belangrijke basis voor de huidige professionalisering en opschaling van waterstoftoepassingen binnen onze organisatie en de regio.

Groen gas
Om richting 2035 CO_2-neutraal te worden, speelt ook de productie van groen gas een belangrijke rol. Biogas wordt geproduceerd door vergisting van onder meer slib, afval van stortplaatsen, tuinafval, resten groente en fruit, en dierlijke restproducten zoals koeienmest. De gemeente maakt zelf ook gebruik van groen gas. Om ons gasverbruik te vergroenen en om de productie van groen gas te stimuleren koopt de gemeente Groningen sinds 2019 jaarlijks 3% extra van haar gasvolume in als Groen Gas via Garanties van Oorsprong (GvO's). In 2025 is daarmee 21% van het gasverbruik groen ingekocht. Het college heeft besloten om deze lijn voor de jaren 2026 en 2027 voort te zetten. Omdat die GvO's, net als bij elektriciteit, los verhandelbaar zijn, kan de gemeente een bewijs van Groen Gas inkopen zonder direct met een producent (bijvoorbeeld een vergister) verbonden te zijn.
Nu wil ook het Rijk de gasmarkt vergroenen en daarom gaat vanaf 1 januari 2027 de Bijmengverplichting van kracht. Deze verplicht energieleveranciers om een groeiend aandeel van hun gasleveringen te verduurzamen met groen gas. Het kabinet streeft ernaar dat in 2030 jaarlijks ten minste 2 miljard m^3 groen gas wordt geproduceerd - een bijna vertienvoudiging ten opzichte van 2022.

Duurzame warmte
In het Warmtetransitieplan 2022-2030 hebben we aangegeven in welke buurten we de komende periode werken aan een aardgasvrije verwarming door hier een warmtenet aan te leggen. Met de warmtesysteemkaart in het Warmtetransitieplan geven we inzicht in het toekomstbeeld voor de andere buurten en dorpen om aardgasvrij te worden.

In 2025 hebben we gewerkt aan het Omgevingsprogramma Warmte 2026-2030. Dit wordt, met de inwerkingtreding van de Wet gemeentelijke instrumenten warmtetransitie (verwacht 1 juli 2026) een verplicht programma onder de Omgevingswet. Het programma biedt inzicht in de activiteiten die de gemeente de komende jaren onderneemt op het gebied van de warmtetransitie. Daarnaast biedt het inzicht met scenario's hoe uiteindelijk onze aardgasvrije gemeente eruit kan komen te zien. Onderdeel van het programma wordt beschrijving van de uitgevoerde participatie, een herijking van de analyse van de warmtebronnen en inzicht in de milieueffecten van het warmtenet. In maart 2025 hebben we met de raad de hoofdlijnen van het programma besproken en we verwachten het Omgevingsprogramma Warmte medio 2026 te kunnen vaststellen (na inwerkingtreding Wgiw).

De aangekondigde Wet collectieve warmte is op 9 december 2025 in de Eerste Kamer aangenomen en de verwachte inwerkingtreding is verschoven naar 1 januari 2027. Samen met WarmteStad BV bereiden we ons voor op de komst van deze nieuwe wetgeving.

Begin 2025 hebben we samen met provincie, gemeentes Eemsdelta en Hogeland, Gasunie, WarmteStad, Enpuls en Groningen Seaports een samenwerkingsovereenkomst gesloten voor onderzoek naar de haalbaarheid van de aanleg van een warmtesysteem in de Eemsregio-Groningen. In diverse werkgroepen is onder de naam Eemswarmte Thuis hieraan gewerkt. Resultaten worden in de loop van 2026 verwacht.

WarmteStad
Ruim 1.500 nieuwe woningequivalenten (WEq) zijn in 2025 aangesloten op het warmtenet Noordwest. Daarmee worden aan het einde van 2025 ongeveer 8.000 woningequivalenten voorzien van betaalbare en, in toenemende mate, duurzame warmte. Nog eens 2.000 woningequivalenten zijn gecontracteerd en worden in de komende jaren aangesloten. In 2025 zijn diverse projecten in uitvoering of afgerond, waaronder aansluiting van meerdere utiliteitsgebouwen op de Zernikecampus, aansluiting van gebouwen van corporaties in o.a. Selwerd, Paddepoel, Vinkhuizen en Kostverloren en onderdelen van verschillende tracés. Een voorbeeld hiervan is de gestuurde boring onder de Zernikelaan, die aansluiting van diverse gebouwen van de RUG mogelijk maakt. Voor 2026 is de verwachting dat WarmteStad rond de 1.500 tot 2.000 nieuwe WEq zal aansluiten. Het zonthermiepark Dorkwerd is sinds eind 2024 operationeel. Verdere optimalisaties worden met Novar en TVP Solar onderzocht om de duurzame fractie van de warmtelevering verder te doen stijgen.

Sinds oktober 2025 is de gemeente 100% eigenaar van WarmteStad na het overnemen van de 50% van de aandelen WarmteStad van het Waterbedrijf. Vooruitlopend hierop is in 2025 een verkenning gestart naar mogelijke nieuwe publieke samenwerkingspartners die mee kunnen investeren in WarmteStad. Vergevorderde gesprekken hiervoor lopen met Energie Beheer Nederland (EBN), waarmee wordt toegewerkt naar een concept samenwerkingsovereenkomst dat als basis dient voor de gemeentelijke besluitvorming voor eventuele toetreding van EBN als aandeelhouder. Hierover hebben wij uw raad deze brief gestuurd.

In 2025 heeft de gemeenteraad besloten tot een nieuwe investering in de vorm van agio van 26,5 miljoen euro voor het warmtenet Noordwest. Tevens is een garantie verstrekt die het aantrekken van nieuwe bankfinanciering mogelijk moet maken. Medio 2026 moet nieuwe bankfinanciering voor Noordwest fase 1 en 2a tot stand zijn gekomen. De gemeentelijke garantie is een tussentijdse oplossing in afwachting van een garantieregeling voor warmtenetten van het Rijk.

Resultaten en activiteiten

Wat wilden we bereiken (resultaten)	Wat hebben we daarvoor gedaan (activiteiten)
Zon	
• We gaan het beleid voor zon (zon op dak en zonneparken) updaten. • In het Omgevingsplan leggen we vast dat zonnepanelen op daken bij nieuwbouw de standaard is. • We maken via Groningen Werkt Slim afspraken met de bedrijvenverenigingen om alle geschikte bedrijfsdaken te voorzien van zonnepanelen en onderzoeken de wettelijke mogelijkheden om	• Op 19 november heeft de gemeenteraad van Groningen het benodigde krediet à 210 miljoen euro toegekend voor de ontwikkeling van Energiepark Meerstad-Noord; • Zonthermiepark Dorkwerd is formeel in 2025 in gebruik genomen. De 24.000 panelen produceren 25% van de warmtevraag van WarmteStad;

zonnepanelen op geschikte bedrijfsdaken eventueel een verplichtend karakter te geven. • In navolging van P+R Reitdiep willen we de andere P&R's en grote parkeerplaatsen (deels) voorzien van zonnecarports.	• We hebben met de pilot Zon op balkons onderzocht wat nodig is om dit mogelijk te maken en te versnellen; • Op 17 december 2025 heeft uw raad ingestemd met de Gebiedsontwikkeling Energiepark Meerstad-Noord.
Wind	
• Het jaar 2025 zal wat betreft windenergie in het teken staan van de ontwikkeling van Windpark Roodehaan, in samenwerking met de lokale MEERdorpen energiecoöperatie. Het project wordt de komende jaren nader uitgewerkt richting vergunning en een investeringsbesluit. De inzet is om begin 2026 de benodigde vergunningen aan te kunnen vragen bij gemeente Groningen en provincie Groningen.	• Op 12 september is het college B&W een samenwerking aangegaan met de MEERdorpen energiecoöperatie voor de gelijkwaardige en gezamenlijke planontwikkeling van Windmolens Roodehaan; • Op 19 november heeft de gemeenteraad van Groningen het benodigde plankostenkrediet à 4,008 miljoen euro toegekend.
Netcongestie	
• De focus ligt op de verzwaring van het elektriciteitsnet. Dit doen we door te kijken hoe we als gemeente de netbeheerders zo goed mogelijk kunnen faciliteren. Onder andere door het zo snel mogelijk afgeven van vergunningen. Ook experimenteren we met innovatieve oplossingen hierbij valt denken aan energiehubs en innovatieve netwerken.	• Verzwaren; • Planvorming voor realisatie van 14 MS-stations is gestart in het gezamenlijke inpassingsteam met Enexis; • MS-station Westpoort is gerealiseerd; • Voorkeurslocaties zijn bepaald voor MS-stations Stadshaven en Garmerwolde; • Innovatieve oplossingen; • TenneT past het net slim aan, zodat Zonnepark Meerstad Noord (fase 1) binnen de bestaande capaciteit kan worden aangesloten. Tegelijkertijd creëert Enexis extra invoedingscapaciteit, wat de energietransitie versnelt en CO_2-uitstoot vermindert; • Het toepassen van netbewust laden op een gedeelte van de gemeentelijke openbare laadpalen (minder vermogen in de piekuren).
Groningen Stroomt Door	
• Opschalen van de inzet van GSD op meerdere bedrijventerreinen.	• We hebben de GSD-aanpak opgeschaald naar Zernike, Ulgersmaborg Noord, en zijn we opnieuw bezig op Westpoort. Op Zuidoost blijven we bezig.
Waterstof	
• We zetten in om Groningen nationaal en internationaal nog beter te positioneren als regio waar de waterstofeconomie kan en moet landen. • Dat doen we door de waterstofketen aan te jagen middels pilotprojecten, door een waterstofcampus in Groningen op te tuigen en door onszelf actief te laten zien in binnen- en buitenland.	• Samen met de provincie Groningen hebben we een gezamenlijke stand georganiseerd op de waterstofbeurs in Hamburg, waar waterstofbedrijven uit de stad en regio zich hebben kunnen profileren.
Groen gas	
• We kijken samen met partners uit het Groen gas genootschap welke innovaties mogelijk zijn om de biomassaproductie in onze gemeente te verhogen. • We werken samen met onze afvalverwerker Omrin, aan de voorbereiding van een biomassa-	• We hebben het Groen Gas Platform nieuw leven ingeblazen; • We hebben besloten om ook voor 2026 en 2027 3% extra van ons gasvolume als Groen Gas in te kopen;

verwerkingsinstallatie op het terrein van ARCG. Deze installatie zal compost en groen gas produceren.	• We volgen de ontwikkelingen van de pilot biologische aanzuring van mest TripleP+.
Duurzame warmte	
• We blijven op zoek naar aanvullingen en/of innovaties om ons warmtenet te voeden. Hierbij gaat de voorkeur uit naar lokale warmtebronnen maar blijven we tegelijkertijd de haalbaarheid van restwarmte uit de Eemshaven onderzoeken.	• Met de samenwerkingsovereenkomst Eemswarmte Thuis werken we samen met diverse partijen aan onderzoek naar de haalbaarheid van restwarmte uit de Eemshaven voor Groningen, Eemsdelta en Het Hogeland.
WarmteStad	
• Realisatie warmtenet Noordwest (NW) fase 1 en 2a • Financiering warmtenet Noordwest fase 2a • Aardgasvrije nieuwbouw door realisatie van WKO-systemen	• Circa 1.500 nieuwe WEq aangesloten in Noordwest in 2025; • Circa 2.000 WEq gecontracteerd die nog worden aangesloten; • Inbedrijfstelling van zonthermiepark en officiële opening; • Aandeel duurzame warmte met 10% gestegen, naar 51% in 2025; • Nieuwe businesscase voor NW1 en 2a opgesteld en onafhankelijk getoetst t.b.v. nieuwe bancaire financiering; • Meerdere (indicatieve) termsheets ontvangen van banken voor nieuwe leningen NW 1 en 2a; • Gemeentelijke garantie beschikbaar gesteld voor bankfinanciering; • Nieuwe agiostorting gemeente van in totaal 26,5 miljoen euro voor NW 1 en 2a; • Verkenning opgestart naar nieuwe aandeelhouder(s) voor aanvullende kapitaalinbreng; • Start werkzaamheden WKO-systeem Suikerzijde; • Voorbereiding werkzaamheden WKO Stadshavens en werken aan samenwerkingsovereenkomst ontwikkelende partijen.

Warmtetransitie Gebouwde Omgeving

Onder de gebouwde omgeving verstaan we alle woningen, kantoren en (niet-industriële) bedrijven, waaronder ook maatschappelijk vastgoed. Om aan de doelen van de 'Routekaart Groningen CO_2-neutraal 2035' te voldoen zetten we in op warmtetransitie gebouwde omgeving.

Wijkenergieaanpak

De focus van onze wijkenergieaanpak ligt in NoordWest. In de wijken Paddepoel, Selwerd, Vinkhuizen, Kostverloren en Tuinwijk wordt de komende jaren het warmtenet (verder) aangelegd. Na het aansluiten van grote complexen van woningcorporaties en het uitvoeren van pilots in De Larix en Selwerd Zuid wordt de komende jaren ingezet op een verdere inbreiding in deze wijken.

Vinkhuizen

In Vinkhuizen hebben wij in 2025 een integrale werkwijze en plan ontwikkeld voor het aardgasvrij maken van een wijk met aansluiting op een warmtenet. We hebben met alle betrokken partijen (Woningcorporaties, Enexis, WarmteStad, betrokken onderdelen van de gemeente) een wijkenergieplan

opgesteld met daarin een voorgenomen planning en uitvoeringsprogramma. Dit plan wordt in 2026 aan uw raad aangeboden. Hierbij wordt nadrukkelijk gekeken naar de mogelijke combinatie met andere opgaven. Met een compleet buurtontwerp worden deze opgaven inzichtelijk gemaakt. Met de stuurgroep warmte (woningcorporaties, WarmteStad en gemeente) zijn in 2025 afspraken gemaakt om te werken aan een meerjarenplanning met als doel om op een gestructureerde en afgestemde werkwijze alle gebouwen voor 2030 op het warmtenet te gaan aansluiten.

Kostverloren
Het warmtenet in Kostverloren zal in 2026 worden aangelegd. Hiervoor hebben wij in deze wijk een wijkinformatiepunt geopend. We hebben een aantal evenementen georganiseerd en bewonersbrieven gestuurd om de bewoners mee te nemen in aanstaande werkzaamheden.

Selwerd
De pilot met aansluiten van particuliere woningen in Selwerd Zuid is onder andere door het wegvallen van een SAH (stimuleringsregeling aardgasvrije huurwoningen) (in dit geval voor VvE's) vertraagd. De verwachting is dat met een nieuwe subsidieregeling in 2026 VvE's aangesloten kunnen worden. Sowieso worden de eerste particuliere woningen alhier aan het warmtenet gekoppeld. De plannen voor wijkvernieuwing en aanleg warmtenet in Selwerd Midden zijn inmiddels gereed. In 2026 start de aanleg. In Selwerd Noord worden de komende jaren bijna alle huurwoningen van Patrimonium aangesloten. Hiermee wordt al een groot deel van deze wijk eind dit jaar aardgasvrij.

Paddepoel
In de wijk Paddepoel zijn naast het aansluiten van de Castor, Pollux en Morgenster flats (allen van Lefier), complexen aan de Plutolaan en de Bisschop Bekkerschool op het warmtenet verder geen plannen. In deze wijk wordt volop ingezet op het isoleren van woningen. In de Sterrenbuurt zijn 160 adressen benadert om mee te doen met een collectieve inkoop van volledige isolatiepakket. Oftewel na uitvoering voldoen deze woningen aan de isolatiestandaard. Op dit moment hebben 57 huiseigenaren een handtekening gezet om mee te doen. Met nog 46 huiseigenaren zijn wij in gesprek.

Wijkvernieuwingswijken
In wijkvernieuwingswijken (o.a. De Wijert Noord, Beijum, Lewenborg) waar geen warmtenet wordt aangelegd vorm isolatie de belangrijkste opgave. Een collectieve en projectmatige aanpak op basis van Maatregel 29 (ontwikkeld vanuit de projecten van het Volkshuisvestingsfonds) richt zich op grondgebonden woningen in particulier eigendom daarnaast ondersteunen we met de VvE-desk ook de 40% van de inwoners in de gemeente die in een VvE woont.

Wijert
In de Wijert zijn veel VvE's, onder ander via een pilot (aardgasvrije wijken), zover dat ze kunnen gaan isoleren. Het gaat hierbij om meerdere grote complexen. Ook komt er een isolatieactie voor particuliere woningen. In 2025 hebben we gewerkt aan het wijkenergieplan van deze wijk. In 2026 kan deze worden vastgesteld.

Beijum
Isoleren van woningen in Beijum Oost heeft onze aandacht, mede omdat dit een zogenaamde 100% gebied is vanwege ligging binnen de contouren van het versterkingsgebied (aardbevingen). Huiseigenaren kunnen dus 100 % subsidie krijgen op het uitvoeren van isolerende maatregelen.

Lewenborg
In Lewenborg hebben we het afgelopen jaar de samenwerking gezocht de wijkvernieuwing. Daarbij hebben we verkend hoe fysieke maatregelen en sociale opgaven elkaar kunnen versterken. Zo hebben

we samen met partners in de wijk gekeken hoe het treffen van isolerende maatregelen kan bijdragen aan het verminderen van energiearmoede.

Bewonersparticipatie
Ten aanzien van bewonersparticipatie hebben wij in samenwerking met woningcorporaties, Grunneger Power, WarmteStad en vertegenwoordigers van bewonersorganisaties een blauwdruk bewonersparticipatie gemaakt. Onze woningcorporaties maken gebruik van een soortgelijke blauwdruk voor het meenemen van hun huurders in de verduurzamingsopgave. We gaan actief inzetten op het gebruik en toepassen van beide blauwdrukken.

Fonds Energietransitie
We vinden het essentieel dat iedereen in onze gemeente mee kan doen met de energietransitie. In al onze aanpakken houden we hier rekening mee. Ter ondersteuning is het Fonds Energietransitie ingesteld. Vanuit dit fonds zijn aanvullende financiële instrumenten beschikbaar om het voor iedere inwoner mogelijk te maken hun woning te verduurzamen. In de rapportage voortgang aanpak eerlijke energietransitie en energiearmoede hebben we u over de laatst stand van zaken geïnformeerd.

Transitie huishoudens

Gebiedsaanpak (isolatieaanpak)
In 2025 hebben wij hard gewerkt aan het maken van het uitvoeringsplan isoleren particuliere woningen gemeente Groningen 2026 –2030. Deze zal begin 2026 aan uw raad worden aangeboden. Het uitvoeringsprogramma bestaat uit drie sporen; een gemeentebrede aanpak, een gebiedsgerichte projectmatige aanpak en een doelgroepaanpak (bv. energiearmoede). Onze uitvoeringsorganisatie is gereed en het jaar 2026 staat in het teken van de eerste grote projectmatige isolatieprojecten waar de gemeente zelf de regie heeft.

Nij Begun maatregel 29
Het jaar 2025 werd grotendeels besteed aan de voorbereiding op de start van deze subsidieregeling. Vanaf 3 juni was het mogelijk om subsidie aan te vragen voor al uitgevoerde isolatiewerkzaamheden. Dit ging om werkzaamheden uitgevoerd na 25 april 2023. Het regulier loket, op basis van postcodes ging op 2 september 2025 open.

In de eerste weken na 3 juni zijn veel aanvragen bij Samenwerkingsverband Noord-Nederland (SNN) binnengekomen. Met name aanvragen voor subsidie voor vervangen van kozijnen en plaatsen van triple glas waren populair. In 2025 (stand aanvragen SNN op 22 december 2025) hebben 3663 adressen uit onze gemeente subsidie (terugwerkende kracht) aangevraagd. Het gaat hierbij om een aangevraagd subsidiebedrag van meer dan 29 miljoen euro. Hiervan is ruim de helft inmiddels toegekend. Zoals al eerder aangegeven ging het hier vooral om subsidie voor dubbel, tripel glas en kozijnen. Ook uitvoeren van vloer- en dakisolatie was populair. Het aanvragen van subsidie voor triple glas en kozijnen was alleen mogelijk in het kader van de regeling terugwerkende kracht.

Nieuwe aanvragen voor nog uit te voeren maatregelen (vanaf 2 juni) moeten sowieso voorzien zijn van een isolatieplan. Op 2 juni waren er helaas nog maar 16 isolatieplan makers waardoor deze start moeizaam ging. In 2025 hebben 163 adressen subsidie aangevraagd. Het gaat hierbij om een aangevraagd subsidiebedrag van bijna 1 miljoen euro. Wederom ging een merendeel van deze subsidie naar HR++glas. Daarnaast is een aanzienlijk bedrag aangevraagd voor dakisolatie.

Lokale Aanpak Isolatie
Naast maatregel 29 zetten wij ook het beschikbare budget uit het Nationaal Isolatieprogramma (NIP) in. Voor alle drie de tranches (1, 2 en 3) hebben wij subsidie aangevraagd én toegekend gekregen. Hiermee hebben we tot 2030 ruim 13 miljoen euro beschikbaar.

Binnen het NIP ligt extra nadruk op het toepassen van biobased isolatiematerialen. Daarnaast ondersteunen we VvE's extra door tools te ontwikkelen waarmee zij zichzelf eenvoudig kunnen activeren. Ook leveren we financiële deskundigheid wanneer er leningen moeten worden aangevraagd. Verder is het mogelijk om een aanvullende bijdrage te ontvangen voor goede ventilatiesystemen.

Met dit budget kunnen we bovendien na de isolatiemaatregelen een nieuw energielabel verstrekken én een deskundig advies laten opstellen over de stappen richting aardgasvrij wonen. Het doel blijft daarbij om vooral koopwoningen met een slecht energielabel (D, E, F of G) te verbeteren.
Daarnaast kunnen we vanuit het Volkshuisvestingsfonds bewoners in de wijken Vinkhuizen, Paddepoel en Selwerd ondersteunen door de eigen bijdrage in maatregel 29 te verlagen van 50% naar 25%.

Doelgroepen aanpak
Bestrijden energiearmoede
De woonlasten en energieprijzen blijven stijgen en daardoor wordt de energierekening voor een steeds groter wordende groep moeilijker te betalen. In Groningen had in 2024 6.1% van de inwoners van de gemeente een laag inkomen met óf hoge energierekening óf een woning met een lage energetische kwaliteit. Naast de eigen inzet met het Fonds Energietransitie heeft de gemeente Groningen ook middelen ontvangen vanuit het Rijk voor de aanpak van energiearmoede. Het totale budget is 12,1 miljoen euro en de looptijd van het programma is tot eind 2027. Afgelopen jaar is vanuit het Rijk opnieuw budget beschikbaar gesteld om energiearmoede aan te pakken. In totaal 30 miljoen euro. Hoeveel hiervan precies onze gemeente toekomt is nog niet duidelijk. De middelen zijn bedoeld om de lokale aanpak van energiearmoede te intensiveren en het bereik van huishoudens die hulp nodig hebben te vergroten. Gemeenten kunnen het geld onder meer inzetten voor verduurzamingsinitiatieven, energiecoaches en inkomensondersteuning.

In 2025 is uitgevoerd:
- De witgoedactie, waarbij Stadjerspashouders hun oude witgoed konden inruilen voor een energiezuiniger apparaat ter waarde van €500,- is in de zomer van 2025 afgerond, waarbij uiteindelijk in totaal 3.454 inwoners van de gemeente een witgoedkaart hebben verzilverd voor een totaalwaarde van €1.658.613,-;
- De FixBrigade heeft in 2025 een nieuwe subsidie ontvangen vanuit de aanpak energiearmoede en de gebiedsteams om de werkzaamheden voort te zetten en in totaal nog 500 woningen te fixen in 2026. In totaal hebben afgelopen jaar 470 woningen een bezoek gehad met de FiXbrigade. Hierbij maakt de FixBrigade een combinatie tussen zowel het verlagen van de energierekening als het opleiden van jongeren met een entree-opleiding in de techniek in een werk-leer traject. Ook zijn afgelopen jaar de fundamenten gelegd voor de nieuwe stichting Energiebank als penvoerder. Op deze manier professionaliseert deze organisatie en wordt er ook ingezet op nog meer sociale energiecoaching;
- Voor het project 'Specifieke Adressen' is gestart met het verduurzamen van 25 oude en slecht onderhouden woningen van mensen met een laag inkomen. Inmiddels zijn er 10 woningen opgeleverd en 5 woningen uitgevallen. Deze woningen zijn veelal uitgevallen omdat bewoners het verduurzamen te ingewikkeld of belastend vonden;
- De verwachting is dat de overige woningen dit kalenderjaar kunnen worden opgeleverd;
- Het project voor waterzijdig inregelen is afgelopen jaar gestart. Via de cv-dokters van Duurzaam Groningen kunnen woningeigenaren met een WOZ-waarde tot 470 duizend euro (NHG 2026) dit

gratis laten uitvoeren. Waterzijdig inregelen levert 5–15% energiebesparing op. Er werken nu drie cv-dokters; sinds februari 2025 zijn 457 aanvragen gedaan en de dienst wordt beoordeeld met een 8,7. De planning zit vol tot maart en het team wordt uitgebreid met twee extra cv-dokters. De dienst blijft gratis tijdens de resterende looptijd van de SPUK-energiearmoede.

Ook zijn in 2025 de voorbereidingen getroffen voor twee nieuwe projecten die uitvoering vinden in 2026.

- Het eerste project betreft een subsidieregeling van in totaal 750 duizend euro voor alle woningcorporaties in Groningen om huurwoningen waterzijdig in te regelen. Het totaalbedrag is naar rato verdeeld over de vijf corporaties en gezamenlijk is een projectplan met kaders opgesteld. De aanvragen van deze subsidie worden in het eerste kwartaal van 2026 verwacht, waarna de corporaties over kunnen gaan tot uitvoering;
- Het tweede project is een VNG-pilot waarbij we gegevens mogen gebruiken van mensen die bij hun aanvraag voor het Tijdelijk Noodfonds Energie hiervoor toestemming hebben gegeven. Deze ongeveer 2.000 adressen ontvangen in het eerste kwartaal van 2026 een brief met de uitnodiging om een afspraak te maken met een adviseur. Tijdens het bezoek bekijkt de adviseur samen met de bewoner welke inkomensondersteunende of energiebesparende regelingen nog mogelijk zijn.

Vereniging van Eigenaren (VvE) desk

In het kader van de in 2022 gestarte proeftuin Aardgasvrije Wijken is voor De Wijert een VvE-desk ingericht. Dit was nodig omdat in deze wijk veel VvE's wilden deelnemen aan de pilot en voor de ondersteuning van VvE's specifieke deskundigheid vereist is. De VvE-desk is de afgelopen jaren uitgegroeid tot een gemeentebrede voorziening die alle VvE's ondersteunt.

In 2025 is een succesvolle aanpak ontwikkeld voor het activeren van kleine VvE's, onder andere in de Korrewegbuurt. Deze aanpak heeft geleid tot een blauwdruk waarmee de doorlooptijd én kosten voor kleine VvE's om te voldoen aan wettelijke vereisten aanzienlijk kunnen worden verkort.

De gemeente telt bijna 6.000 VvE's, waarvan circa 75% kleiner is dan acht wooneenheden. Op dit moment zijn 554 VvE's in traject bij de VvE-desk: variërend van de adviesfase tot daadwerkelijke uitvoering van isolatiemaatregelen. De VvE-desk werkt daarbij volgens een vijfstappenaanpak (advies, verdieping, selectie, structurering en uitvoering). In 2025 zijn meer dan 200 huisbezoeken afgelegd. Vooral in De Wijert – vanwege de proeftuinstatus – zijn nu 46 VvE's concreet op weg richting isolatie. Ook in Kostverloren, Noordwest, Corpus den Hoorn en Lewenborg worden meerdere VvE's actief begeleid.

Woningcorporaties

We hebben samen met de woningcorporaties gewerkt aan de uitvoering van prestatie-afspraken 2025 voor het thema Duurzaamheid. Hiervoor is een werkgroep Duurzaamheid waarin de gemeente en alle woningcorporaties vertegenwoordigd zijn. In deze werkgroep wordt kennis en ervaringen met elkaar gedeeld. De corporaties volgen onze 'Aanpak naar CO2-neutraal' waarbij we afspraken hebben gemaakt over het uit faseren van de EFG labels, het isoleren van de woningen naar een basiskwaliteit en het toewerken naar aardgasvrije woningen. Deze aanpak staat centraal in de prestatieafspraken en wordt in 2026 herijkt waarbij we de Nationale Prestatieafspraken zoveel mogelijk volgen.

Individuele benadering (Duurzaam Groningen)

Met Duurzaam Groningen inspireren we inwoners op een positieve manier om stappen te zetten richting een duurzamer leven. Dat doen we via de website, praktische tips en verschillende campagnes op social media en in de nieuwsbrief. Daarnaast ondersteunen we bewoners van onze gemeente via het

Regionaal Energieloket. Zij krijgen via het digitaal loket Duurzaam Groningen advies voor het isoleren van hun woning en hoe zij energie kunnen besparen. Tegelijkertijd begeleiden we hen in de transitie naar een hybride (groen gas en elektrisch) of volledig elektrische (all-electric) warmteoplossing.

Transitie bedrijfs- en maatschappelijk vastgoed

Gebiedsaanpak bedrijventerreinen
Met de Strategie werklocaties (2021) zetten we in op het verbeteren, vergroenen en verduurzamen van de bedrijventerreinen. Dit vraagt een gebiedsgerichte integrale aanpak vanuit de verschillende programma's en meerdere directies, in nauwe samenwerking met ondernemers en bedrijvenverenigingen. In deze aanpak gebruiken we het Ambitieweb voor duurzame bedrijventerreinen. Daarbij komen thema's als energie besparen, duurzame energie opwekken, energie en warmte uitwisselen, het voorkomen van wateroverlast en droogte en het toevoegen van m^2 groen.

Voor het behalen van klimaatdoelen wordt zoveel mogelijk ingezet op maatregelen die haalbaar en realistisch zijn. Voorbeelden hiervan zijn de klimaatadaptieve maatregelen die een aantal individuele ondernemers op Euvelgunne op de eigen bedrijfskavel hebben uitgevoerd. In het verlengde daarvan kijken we samen met de ondernemers hoe we een deel van de Rigaweg als geheel klimaatadaptief kunnen maken. Dit pilotproject kan dienen als basis om de aanpak en maatregelen verder uit te rollen naar andere bedrijventerreinen.

Individuele benadering (Groningen Werkt Slim)
Groningen Werkt Slim (GWS) ondersteunt zelfstandige mkb-ondernemers in de gemeente Groningen bij het verduurzamen van hun bedrijf, met bijzondere aandacht voor het microbedrijf (minder dan 10 fte) en het kleinbedrijf (minder dan 50 fte). In 2025 lag de nadruk op het helpen van ondernemers bij het realiseren van energiereductie in hun bedrijfsvoering.

Dankzij een gerichte communicatiestrategie en het versterken van de samenwerking met diverse partners wist GWS in 2025 een brede groep ondernemers te bereiken. Hierdoor konden in totaal 185 ondernemers worden voorzien van onafhankelijk, praktisch en kosteloos advies. Deze benadering heeft bijgedragen aan een groter bereik en een versterkte positie van GWS als het energieloket voor bedrijven in Groningen.

Toezicht en handhaving (VTH)
De toezichthouders gebruiken hun wettelijke bevoegdheid om het gesprek met bedrijven aan te gaan. Bedrijven worden effectief gestimuleerd om energiebesparende maatregelen te nemen. Daarbij beperken we ons niet alleen tot de verplichte maatregelen, maar richten we ons ook op het adviseren en enthousiasmeren van een toekomstbestendige bedrijfsvoering. In 2025 zijn 300 toezichtbezoeken uitgevoerd. Gemiddeld besparen bedrijven 11% energie naar aanleiding van de energiebesparende maatregelen.

Verduurzaming gemeentelijk vastgoed
Routekaart verduurzaming maatschappelijk vastgoed
In december 2025 heeft het College de ‘Routekaart verduurzaming maatschappelijk vastgoed’ vastgesteld. Hierin is een aanpak voorgesteld voor de verduurzaming van het gemeentelijke vastgoed richting 2050, ter uitvoering van de Klimaatwet. Daarbij is ingegaan op het uitvoeringsritme voor de aanpak van de gebouwvoorraad en wordt gestuurd op aardgasloos en CO_2 reductie. Net als in de routekaart van 2022 zet de gemeente in op een integrale gebouwbenadering. Dit betekent dat

verduurzaming van gebouwen en de modernisering en renovatie van de gemeentelijke panden hand in hand gaat.

De specifieke regelgeving rondom verduurzaming en het aardgasloos maken van maatschappelijk vastgoed is nog in ontwikkeling. Om hierop te kunnen anticiperen hanteren we in de routekaart de door het Rijk geadviseerde Renovatiestandaard als uitgangspunt. De routekaart voor de verduurzaming van het maatschappelijk vastgoed wordt, in lijn met landelijke afspraken, vierjaarlijks geactualiseerd.

Subsidie verduurzaming maatschappelijk vastgoed (DUMAVA)
Bij de integrale verduurzamingsprojecten van het maatschappelijk vastgoed wordt in de ontwerpfase van het project beoordeeld of het project in aanmerking komt voor de Dumava subsidieregeling. In 2025 is voor 5 projecten (Simplon, Museum aan de A, OPDC, Martinikerkhof 11 en Vensterschool Vinkhuizen) een subsidie aangevraagd en toegekend.

Onderhanden projecten
De duurzaamheidsambitie van de lopende projecten sluit aan bij uitgangspunten uit de 'Routekaart verduurzaming maatschappelijk vastgoed'. Bij renovaties betekent dit dat ieder gebouw moet voldoen aan de renovatiestandaard en er geen aardgas meer wordt gebruikt. Een gebouw dat aan de renovatiestandaard voldoet is dan energiezuinig en heeft een energielabel van minimaal A++ of A+++. Voor de nieuwbouw projecten is energieneutraal (ENG) en aardgasloos het uitgangspunt.

De doorlooptijd van de projecten varieert van 2 tot 7 jaar; in 2025 zijn ongeveer 25 projecten onder handen binnen het vastgoedbedrijf.

Wat wilden we bereiken (resultaten)	Wat hebben we daarvoor gedaan (activiteiten)
Wijkenergieaanpak	
• We gaan verder in de wijken waar we al bezig zijn (Noordwest & wijkvernieuwingswijken). In Noordwest wordt het warmtenet verder uitgerold, dit doen we op een integrale manier. Dat wil zeggen dat we dit combineren met andere opgaven vanuit de gemeente en Enexis waar mogelijk. Het isoleren van de woningen en andere gebouwen plannen we bij voorkeur voorafgaand aan de warmtenetaansluiting. Voor de wijken Vinkhuizen, Paddepoel, Selwerd, Kostverloren en Tuinwijk wordt in 2025 een wijkenergieplan opgeleverd. Daarin komt de voorlopige planning van de uitrol van warmtenetten en een voorlopige planning van het projectmatig isoleren van koopwoningen, VvE's en utiliteit evenals de planning van de woningcorporaties en de werkzaamheden die Enexis moet doen in het kader van netcongestie. Verder zijn we in deze wijken ook al volop bezig met de uitvoering, vooral dankzij de aanpakken die voor verschillende doelgroepen zijn	• Voor Vinkhuizen hebben wij een wijkenergieplan gereed. De Wijert is ook gereed. Die van de wijken Paddepoel, Selwerd en Kostverloren komen spoedig; • Met 2 ontwikkelaars, bouwers hebben wij afspraken voor een blokgewijze isolatieaanpak. Deze plannen zijn op papier uitgewerkt. Door een combinatie van subsidie hoeven huiseigenaren tot een investering van 40.000 euro nog maar 25 % zelf te betalen, In totaal gaat dit om meer dan 3.500 woningen; • De planningen voor een projectmatige aanpak in Selwerd, Paddepoel en Vinkhuizen zijn gereed (en maken deel uit van het wijkenergieplan). Wanneer er vanuit Maatregel 29 groen licht komt kunnen we starten. Dit zal waarschijnlijk in het voorjaar van 2026 zover zijn.

ontwikkeld en verder doorontwikkeld worden.	
Gebiedsaanpak (isolatieaanpak)	
• In het eerste kwartaal van 2025 treedt de subsidieregeling maatregel 29 in werking. Vanuit de gemeente Groningen zal ondersteuning van de inwoners plaatsvinden in de vorm van begeleiding, advisering, gebiedsgerichte aanpakken en totale ontzorgingspakketten die aansluiten bij onze bestaande inzet in de wijken die aansluiten bij onze bestaande inzet in de wijken.	• In het versterkingsgebied zorgt de huidige regelgeving rondom Natuurvrij isoleren ervoor dat de komende jaren het lastig wordt om woningen te voorzien van spouwmuur isolatie. De NCG heeft namelijk met haar aanpak alle beschikbare ruimte al gebruikt. Alle andere isolerende maatregelen worden in dit zogenaamde 100 % gebied (=100 % subsidie) wel opgepakt. Ook Beijum Oost valt onder de 100 % regeling.
Doelgroepen aanpak	
• In 2025 worden spoor 1 en 2 voortgezet met extra inzet op specifieke doelgroepen zoals VvE's en particuliere verhuur, spoor 3 wordt vanuit maatregel 29 Nij Begun gefinancierd en spoor 4 is afgerond. Samen met de woningcorporaties worden de mogelijkheden verkend voor het ondersteunen van huurders bij het omlaag brengen van de energierekening zoals het plaatsen van zonnepanelen en het vervangen van gas- door inductie-kookplaten.	• We hebben voor particuliere verhuurders een werkwijze en berekeningstools ontwikkeld om snel de kosten en opbrengsten inzichtelijk te maken; • Inmiddels hebben wij vanuit de proeftuin aardgasvrije wijken de Wijert een blauwdruk ontwikkeld en veel ervaring opgedaan rondom het kunnen isoleren van VvE's (klein en groot). Een pilot met kleine VvE's in de Korreweg is succesvol uitgevoerd; • Wij hebben een eigen hulpmiddel ontwikkeld die mogelijk via een website ter beschikking aan VvE's wordt gesteld. Hiermee kunnen VvE's zelf aan de slag.
Individuele benadering (Duurzaam Groningen)	
• Continueren van het energieloket van Duurzaam Groningen; • Stimuleren van bewoners om te verduurzamen via communicatie campagnes.	• Van de informatiepagina op het Regionaal Energie Loket Groningen hebben 3.832 mensen gebruikt gemaakt. Deze pagina hosten wij vanuit Duurzaam Groningen (https://regionaalenergieloket.nl/groningen); • Op Duurzaam Groningen is 1110 keer een gratis energieadviseur aangevraagd
Individuele benadering (Groningen Werkt Slim)	
• Continueren we het energieloket van Groningen Werkt Slim; • De energieadviseurs helpen zoveel mogelijk bedrijven bij de verduurzaming van hun energiehuishouding.	• In totaal zijn door de energieadviseurs 185 ondernemers voorzien van onafhankelijk, praktisch en kosteloos advies.
Toezicht en handhaving (VTH)	
• Bedrijven adviseren over besparingsmogelijkheden; • Toezicht en indien nodig handhaving bij bedrijven die nog niet voldoen aan de wettelijke eisen.	• In 2025 zijn 300 toezichtbezoeken geweest; • Er zijn 40 handhavingstrajecten gestart. Dankzij de enthousiasmerende aanpak hebben alle bedrijven de gevraagde maatregelen uitgevoerd vóórdat er dwangsommen hoefden te worden ingevorderd.
Verduurzaming gemeentelijk vastgoed	
• Herijking routekaart verduurzaming maatschappelijk vastgoed afronden; • Voor losse verduurzamingsmaatregelen en integrale verduurzaming gebruik maken van subsidieregeling; • De ervaringen met circulair bouwen vertalen naar een uniforme en meetbare werkwijze binnen de projecten.	• De routekaart verduurzaming maatschappelijk vastgoed is in het college van 4 november 2025 vastgesteld; • In 2025 is voor 5 grote projecten succesvol een DUMAVA subsidie aangevraagd. Alle aanvragen zijn gehonoreerd; • De werkwijze van 'Het Nieuwe Normaal' standaard onderdeel laten zijn van het Programma Van Eisen bij nieuwbouw projecten.

Industrie

De industrie binnen de Gemeente Groningen heeft een uitstoot van 203 kton CO_2 equivalenten en heeft daarmee circa 19% van de totale uitstoot. Het gaat hier dus om een significant deel van de totale uitstoot binnen de Gemeente Groningen. Op deze uitstoot hebben we een beperkte mate van invloed. De mate van invloed zit vooral bij de provincie, het Rijk, Europa en natuurlijk de industrie zelf. In 2025 hebben we gesprekken en lobby gevoerd om de CO_2 uitstoot in de industrie te reduceren.

Duurzame mobiliteit

We streven ernaar dat Groningen een goed bereikbare gemeente is met een aantrekkelijke, veilige en gezonde leefomgeving. Uitgangspunt van ons mobiliteitsbeleid is om lopen, fietsen en het openbaar vervoer te stimuleren en de auto daar waar noodzakelijk te faciliteren. Samen met het terugdringen van de CO_2-uitstoot in het kader van onze klimaatdoelstellingen vraagt dit om een transitie naar minder ruimte innemende en emissievrije mobiliteit.
De situatie rondom netcongestie wordt ook voor de verduurzamingsopgaven in ons mobiliteitssysteem steeds bepalender. Zo heeft dit gevolgen voor de uitrol van snellaadinfrastructuur, maar kan het bijvoorbeeld ook leiden tot vertraging van de aanleg van beweegbare bruggen en nieuwe fietsenstallingen en parkeergarages. Een eventuele netcongestie ten aanzien van kleinverbruikers raakt bijvoorbeeld de reguliere laders op straat en nieuwe parkeerautomaten. Bij veel ontwikkelingen in 2025 en daarna zal netcongestie een bepalende en soms zelfs leidende factor gaan worden.

Wat wilden we bereiken (resultaten)	Wat hebben we daarvoor gedaan (activiteiten)
Duurzame mobiliteit	
• Plaatsen en exploiteren van laadinfrastructuur in eigen beheer middels een opdrachtenmodel. • Uitvoeren van een pilot naar 'verlengd privaat laden' (een laadkabel over de stoep). • Uitvoering geven aan ons vastgestelde Uitvoeringskader Snellaadinfrastructuur door bedrijven met bestaande netaansluitingen aan te sporen om zelf snellaadinfrastructuur te realiseren. • Onderzoeken wat de gevolgen van netcongestie zijn op de uitrol van laadinfrastructuur binnen onze gemeente. Indien nodig stellen we ons beleid op het gebied van elektrische laadinfrastructuur bij. • Vaststellen van onze nieuwe Visie Laadinfrastructuur Groningen inclusief bijbehorend uitvoeringsprogramma. • Het zetten van een volgende stap in het verduurzamen van het openbaar busvervoer, omdat dan ongeveer 90% van de totale busvloot in Groningen en Drenthe elektrisch is. Dit leidt tot een schoner en duurzamer busproduct en op termijn lagere kosten. Uiteindelijk moet de CO 2 -uitstoot voor 2030 worden teruggebracht naar nul. • Conform onze visie Ruimte voor zero-emissie stadslogistiek voerden we per 1 april 2025 de zero-	• In 2025 zijn meer dan 90 nieuwe laadpalen geplaatst via het opdrachtenmodel. Daarmee beheert de gemeente nu meer dan 200 eigen laadpalen. Dit vergroot de dekking van openbare laadpunten in de gemeente. • De pilot 'verlengd privaat laden' (laadkabel over de stoep) is in 2025 gestart en loopt twee jaar. Op dit moment testen we dit in de praktijk op 41 adressen, om te beoordelen of de oplossing veilig en werkbaar is. • Economische Zaken stimuleert bedrijven met een bestaande netaansluiting om zelf snellaadpunten te realiseren. Daarmee zetten bedrijven stappen richting meer snellaadaanbod, zonder dat de gemeente dit zelf hoeft aan te leggen. • De gevolgen van netcongestie zijn onderzocht. Op basis daarvan is ingezet op netbewust laden en dynamische tarieven bij gemeentelijke laadpalen. Dit helpt om piekbelasting te beperken en het netwerk slimmer te benutten. • De vaststelling van de nieuwe Visie Laadinfrastructuur en het uitvoeringsprogramma is doorgeschoven naar 2026. • In november 2025 zijn 54 nieuwe elektrische Q-liners ingestroomd. Hierdoor is bijna driekwart van

emissiezone in de binnenstad in. Uiteraard monitoren en evalueren we de invoering daarvan.	de busvloot in Groningen en Drenthe volledig duurzaam. • Conform de visie *Ruimte voor zero-emissie stadslogistiek* is de zero-emissiezone in de binnenstad per 1 april 2025 ingevoerd. De gemeente handhaaft het venstertijdengebied én de zero-emissiezone voor bedrijfs- en vrachtauto's met behulp van ANPR-camera's.

Circulariteit

Naast energietransitie is een circulaire economie één van de effectiefste manieren om minder CO_2 uit te stoten om verdere klimaatverandering tegen te gaan. Daarnaast zijn de steeds schaarser wordende hoeveelheid grondstoffen en met name de afhankelijkheid van andere landen voor het verkrijgen van die grondstoffen, nog twee belangrijke redenen om steeds meer aandacht te hebben voor circulariteit.

Huishoudelijk afval

Naast het ontwikkelen van communities voor inwoners, heeft het burgerberaad plaatsgevonden waarin bewoners hun stem konden geven om het afvalbeleid te verbeteren op weg naar Groningen afvalvrij 2030. Om reparatie te bevorderen, zijn er een aantal maatregelen genomen. De inzet van een subsidieregeling ingevoerd waarmee repaircafés jaarlijks 500 euro aanvragen voor onder meer ruimtehuur of de aanschaf van materialen. Daarnaast is de jaarlijkse bijeenkomst voor vrijwilligers van repaircafes georganiseerd waar de gelegenheid is om actuele ontwikkelingen te delen, kennis uit te wisselen en elkaar te ontmoeten. Verder is er een samenwerking opgestart met het Forum Groningen en de Textielhub. Hierdoor kunnen inwoners elke donderdagavond kleding laten repareren met ondersteuning van ervaren reparateurs. Grondstoffenhubs zijn uitgebreid op het vlak van bouw en voedsel. Bestaande innovaties op het vlak van textiel zijn verder doorontwikkeld en gekoppeld naar ons eigen circulaire werkkleding contract zodat we kunnen fungeren als launching customer. Daarnaast is meegedacht over de programmering van de duurzaamheidscampus die in 2030 zal landen op de Suikerzijde, waarin circulariteit een belangrijke pijler is. De grondstoffenhubs zijn naast de Energiehub 050 belangrijke voorlopers van deze campus.

Bouw & Sloop

Naar aanleiding van het initiatiefvoorstel duurzaam en betaalbaar bouwen van woningen, de moties biobased bouwen én de motie om deze voorgaande stukken te verbinden aan de uitvoeringsagenda circulaire economie spreken we niet meer over bouw & sloop, maar over biobased en circulair bouwen. De veelheid van activiteiten onder dit thema zijn er allemaal opgericht om zowel binnen als buiten de gemeentelijke organisatie te werken aan draagvlak en implementatie van deze manier van bouwen in ons maatschappelijk vastgoed (via het vastgoedbedrijf), infrastructuur (via Stadsingenieur in voorkomende gevallen in combinatie met stadsbeheer) en in woningen, zowel bestaand (voornamelijk via programma energie) en nieuwbouwprojecten (programma wonen). De coördinatie hiervan vindt plaats in “kernteam circulair bouwen”. Het vastgoedbedrijf en Stadsingenieurs hebben op basis van de ervaringen van een aantal pilots afgelopen gevraagd om een beleidskader. Eind 2025 heeft programma wonen de opdracht gekregen om deze integrale beleidsopdracht uit te voeren. De activiteiten op het gebied van biobased en circulair (ver)bouwen van woningen zijn beschreven in het programma Wonen.

Maatschappelijk vastgoed

Bij het vastgoedbedrijf zijn we volop bezig met het experimenteren met circulaire bouw. We kiezen ervoor om per project aan de hand van ‘Het Nieuwe Normaal’ circulaire ambities te bepalen. Er worden eisen gesteld aan de materiaalgebonden CO_2 uitstoot, de herkomst van materialen (biobased/hergebruik/gerecycled) en de losmaakbaarheid. Mooie voorbeelden van circulaire

nieuwbouw en ontwerptrajecten zijn KDS Bisschop Bekkers, Huis van Ten Post, IKC Meeroevers, IKC Suikerzijde, IKC de Wegwijzer en Simplon)

Infrastructuur

Onze Stadsingenieurs maken CO_2-reductie en het gebruik van biobased en/of circulaire materialen concreet binnen vooral infrastructuurprojecten. Zo:

- Is bij de helft van de projecten de CO_2-belasting vertaald naar maatschappelijke kosten, en zijn deze inzichten gebruikt om alternatieven beter af te wegen;
- Zijn belangrijke stappen gezet richting maximaal hergebruik van materialen binnen onze projecten;
- Zijn de mogelijkheden verkend voor het opzetten van een circulaire keten met materialenhubs, om hergebruik verder te stimuleren;
- Is maximaal ingezet op de toepassing van asfalt met lagere productietemperaturen (Warm Mix Asphalt), om de CO_2-uitstoot tijdens productie en aanleg te verlagen. Hiermee geven we ook invulling aan het Convenant Verduurzaming Asfaltketen Noord-Nederland;
- Zijn goede stappen gezet in de ontwikkeling van biobased, lichtreflecterend asfalt, met de ambitie om in 2026 een proefvak aan te leggen.

Ruimtelijke economie

Om de circulaire economie ruimte te geven, zetten wij actief in op het toekomstbestendig maken van werklocaties in de gemeente. Daarbij zorgen wij er enerzijds voor dat er voldoende ruimte voor economische activiteiten beschikbaar blijft, door bestaande werklocaties te behouden en zorgvuldig uit te breiden met nieuwe locaties. In 2025 hebben wij de behoefte aan werklocaties geactualiseerd, zodat onze ontwikkelopgave helder in beeld is. Daarnaast hebben wij in 2025 een vestigingskader vastgesteld om de nog uit te geven leegstaande kavels zorgvuldig uit te geven. Tegelijkertijd werken wij aan de kwalitatieve verbetering en toekomstbestendigheid van zowel bestaande als nieuwe werklocaties. Dit doen wij via een integrale en gebiedsgerichte aanpak.

Water & sanitatie

De aanpak voor gesloten waterketens is uitgebreid. In samenwerking met Waterbedrijf Groningen is bij ondernemers onderzoek gestart naar grootverbruikers van water, en er is een bewustwordingscampagne opgezet om hen te helpen waterbesparing in de praktijk toe te passen.

Voedsel- en eiwittransitie

Het voedselsysteem veroorzaakt wereldwijd ongeveer een derde van de CO_2-uitstoot, vooral door vlees- en zuivelproductie.1 Door de eiwittransitie, van dierlijke naar plantaardige eiwitten, kunnen we deze impact sterk verminderen. In onze gemeente werken we daarnaast aan duurzamere landbouw met minder kunstmest en bestrijdingsmiddelen, wat leidt tot een gezondere bodem, meer biodiversiteit en lagere emissies.
In 2025 is ingezet op het versterken van de korte keten, zowel voor inwoners als (semi)publieke instellingen, die meer regionaal voedsel zijn gaan inkopen. Eind 2025 is de Uitvoeringsagenda Toekomstbestendige Landbouw vastgesteld, met aandacht voor circulariteit en kringlooplandbouw.

Circulair inkopen

In 2025 zijn stevige stappen gezet om de maatschappelijke impact van gemeentelijke inkoop te vergroten. Het actieplan Maatschappelijk Verantwoord Opdrachtgeven en Inkopen (MVOI) kreeg verder vorm door nauwere samenwerking met beleidsafdelingen. Dit resulteerde onder meer in een circulaire aanbesteding voor Bedrijfskleding en een actieve inzet binnen het convenant “Schoon en Emissieloos

1 Zie: https://ourworldindata.org/greenhouse-gas-emissions-food

Bouwen". De aanbesteding van werkkleding dient nu als een van de landelijke inspiratievoorbeelden en best practices op het vlak van circulair aanbesteden.
Op regionaal niveau is een peer to peer group voor overheden opgezet waar overheden uit de NNL regio een gezamenlijke aanbestedingskalender hebben opgesteld en delen zij kennis onderling over circulair inkopen en aanbesteding. Vanuit dit verband is een opleiding ontwikkeld voor circulair inkopen en aanbesteden waar we gebruik van kunnen maken.

Wat wilden we bereiken (resultaten)	Wat hebben we daarvoor gedaan (activiteiten)
Uitvoeringsagenda Circulaire Economie	
• We ontwikkelen het Groningse circulaire (MKB)-ecosysteem verder en sneller; • We informeren, inspireren en activeren MKB-ondernemers, om aan de slag te gaan met Circulaire Economie; • We faciliteren en stimuleren bedrijven om elkaars restproducten te gebruiken; • We brengen randvoorwaarden in beleid, wetgeving, financiën en scholing in kaart en ontwikkelen die door.	• In samenwerking met vereniging Circulair Groningen Drenthe is het ledenaantal verdubbelt naar 150 leden. Voor deze leden, waaronder het MKB, zijn diverse bijeenkomsten op ketenniveau georganiseerd om hiervoor het ecosysteem verder op te zetten. Dankzij hun inzet kan dit sneller dan wij als overheid alleen; • We sponsoren en organiseren activiteiten in de Week van de circulaire economie in samenwerking met de provincie Groningen en Drenthe. Zowel het bedrijfsleven, overheid, onderwijs als inwoners worden hierin gezien als belangrijkste doelgroepen; • Op bedrijventerrein Euvelgunne is in samenwerking met de Vereniging Circulair Groningen Drenthe onderzoek uitgevoerd naar bedrijven en het hergebruik van reststromen binnen korte ketens. Dit heeft geleid tot een aantal gerealiseerde korte ketens; • Als vervolg op de ambitiewebsessie op bedrijventerrein Winschoterdiep is met een onderzoek inzichtelijk gemaakt wat circulaire ambities van bedrijven zijn en hoe bedrijven elkaars reststromen kunnen benutten; • We zijn actief betrokken bij de Verschilmakers en delen deze kennis binnen de gemeente. Zo laten we zien wat er binnen andere gemeenten al gebeurt op het gebied van circulariteit en leren we van elkaar. Los van dit beleidskader leren we in algemene zin dankzij het landelijke netwerk hoe we wetgeving kunnen inzetten en welke stimuleringsmiddelen aanwezig zijn; • Op lokaal en regionaal niveau is de propositie voor de TEC Campus ontwikkeld, waarin de opgedane kennis over circulaire economie, energietransitie en bijbehorende technieken een plek krijgt binnen het onderwijs. Op deze manier werken we samen met onderwijsinstellingen en het bedrijfsleven aan een toekomstbestendige beroepsbevolking en het daarbij horende ecosysteem.
Huishoudelijk afval	
• We lanceren de zakelijke Grondstoffencatalogus;	• De grondstoffencatalogus is gelanceerd;

• We evalueren de CO_2 rapportages van onze contractpartijen; • We blijven circulair aanbesteden van onze afvalstromen; • We zetten de samenwerking met Berenschot voort ten behoeve van de landelijke CO_2 monitoring afval; • We zetten de textielhub voort en verkennen de mogelijkheden naar andere grondstoffenhubs zoals een bouwmaterialenhub ; • We zetten in op Europese en nationale subsidietrajecten om grondstoffeninnovaties te bevorderen; • We gaan over van incidentele campagnes naar gerichte community bouwende projecten op het vlak van afval & circulariteit.	• CO2 rapportages zijn gemonitord tijdens de jaarlijkse evaluatiegesprekken. Dit vindt onverminderd plaats en is onderdeel van het vaste werkproces en waar mogelijk verbeterd. Afgelopen jaar is dit toegepast op de afvoer en verwerking van verpakkingsglas; • De samenwerking is geëvalueerd met Berenschot. Onze conclusie is dat het monitoringsysteem niet voldoet aan de wensen om te kunnen monitoren en de wens om regionaal initiatieven te kunnen opschalen. De eerste verkennende gesprekken hiervoor hebben in 2025 plaatsgevonden met de Provincie Groningen en Vereniging Circulair Groningen Drenthe om toe te werken naar een ander systeem; • Het Europese project Youngspace is gegund in 2025. Los van deze gunning zijn in 2025 subsidieaanvragen gegund in samenwerking met regionale partners. Sorted met een totale omvang van 30 miljoen, Care2Change met een totale omvang van 6 miljoen, PlesTic Ready en Noord Nederland verdient circulair (NNVC 2.0) met een totale omvang van 14 miljoen; • De Bouwhub 050 is geopend; Door bouwmaterialen een tweede leven te geven, hoeven er minder nieuwe materialen te worden geproduceerd en worden primaire grondstoffen minder belast. Het gebruik van herwonnen bouwmaterialen levert daarmee een directe bijdrage aan het terugdringen van de CO_2 uitstoot; • Daarnaast is het burgerinitiatief Ons Eten gestart waarin 4 voedselhubs zijn benoemd. Deze hubs starten in eerste instantie om bewoners een nieuw perspectief te bieden op lokaal en gezond eten; • Met Groener Groningen is een vervolgstap gezet om de kledingcommunity verder uit te breiden. Voor inwoners zijn diverse bijeenkomsten en acties georganiseerd om bewustwording en inspiratie over de kledingindustrie te vergroten onder andere in de Textielhub, als ook tijdens evenementen en wekelijkse sessies in het Forum.
Bouw & Sloop: nieuwbouw woningen	
• We blijven lobbyen bij het Rijk voor landelijke aanscherping van de MilieuPrestatie Gebouwen (MPG); • We zetten in op concrete implementatie van circulair en biobased bouwen in de grote woningbouwlocaties; • We evalueren de interne leergang biobased en circulair bouwen en continueren deze bij voldoende animo;	• De MPG wordt van rijkswege aangepast en is daardoor helaas een minder goede maat geworden voor het monitoren van circulair bouwen. Derhalve hebben we een steunbetuiging geuit via de G40 wat betreft: o een bestuurlijke afspraak waarin circulair bouwen expliciet wordt meegenomen, met aandacht voor Burgerlijke en Utiliteitsbouw (B&U)

• We zetten de samenwerking met opleidingsinstituten m.b.t. circulair bouwen voort; • We verkennen deelname vervolg CityDeal Circulair en Conceptueel Bouwen; • We blijven bijdrage leveren aan Interreg-project Circular Trust Building;	○ Een dialoog met de ministeries van Infrastructuur en Waterstaat (IenW) en Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening (VRO) over aanpassing van het Bbl (Besluit bouwwerken leefomgeving). • Doorlopend zijn we in gesprek met onze bouwpartners in de gemeente en de grote woningbouwlocaties om onze ambities te implementeren in woningbouwprojecten. In 2025 werd dit met name concreet in de prijsvraag van de Haddingestraatlocatie. Daarnaast maakten we vorderingen bij o.a. Meerstad, Suikerzijde en De Nieuwe Held; • Daarnaast werken gemeente en Hanze samen in het Interregproject Circular Trust Building. In de verkenningen rond de TEC Campus in het kader van Masterplan Campussen Economische Agenda Nij Begun spreken we ook met RuG en de MBO's; • Begin december 2025 heeft de gemeente Groningen kenbaar gemaakt mee te doen aan de: SamenwerkingsAgenda Toekomstbestendige gebiedsontwikkeling; • Continue bijdrage geleverd aan het interregproject Circulair Trust Building. Het wordt gedurende dit project steeds duidelijker dat we een koplopende regio zijn ten opzichte van de overige deelnemende landen.
Bouw & Sloop: bestaande woningen	
• Voor gemeentelijke collectieve inkoopacties en verduurzamingsprojecten verkennen we of het principe 'biobased, tenzij' toegepast kan worden . Voorop moet staan dat de totale CO_2-uitstoot en besparing die een product veroorzaakt moet worden meegenomen en niet meer enkel gekozen moet worden voor producten die zo goed mogelijk presteren in de gebruiksfase. • In de prestatieafspraken met woningcorporaties van 2024 zijn afspraken gemaakt over circulair bouwen. Renovatie en verduurzamingsmaatregelen zijn daarbij ook onderwerp van gesprek. • We zetten er op in om biobased isolatie- en verduurzamingsmaatregelen een plek te geven in de uitwerking van maatregel 29 van Nij Begun, om zo de vraag naar biobased materialen verder te stimuleren en de extra CO_2-uitstoot als gevolg van de investeringen te beperken. • Het platform Duurzaam Groningen zetten we in voor bewustwording over circulair en biobased (ver)bouwmaterialen voor particulieren: • Een campagne opzetten om mensen te informeren over de voordelen en noodzaak van circulair renoveren	• In 2025 hebben we opgehaald welke vragen er spelen bij de woningcorporaties op het gebied van biobased bouwen / isoleren. Begin 2026 organiseren we met Building Balance een sessie om deze vragen te beantwoorden; • In samenwerking met programma energie is "biobased tenzij" meegenomen in de aanbesteding van de aannemers voor de verduurzaming van de particuliere woningen in Groningen-Noord in het kader van Volkshuisvestingsfonds; • Circulair bouwen is opgenomen in de meerjarige prestatieafspraken 2026-2030; • Biobased isolatiemaatregelen zijn opgenomen in de maatregelencatalogus van Isolatieaanpak (voorheen maatregel 29) Nij Begun. Daarnaast ligt er een voorstel van gemeente Groningen en Building Balance voor extra subsidiegelden voor biobased bij de Economische Agenda Nij Begun; • In 2025 is gewerkt aan een brede communicatie campagne over Circulaire Economie. Eind 2025 is "Daar zit wat in...." gelanceerd; • In lijn met de campagne "Daar zit wat in" is er, als begin, een video opgenomen ter promotie van

• De informatievoorziening aanscherpen om zo ook de duurzaamheid, lees CO_2-uitstoot, van de maatregelen voor en na de gebruiksfase in acht te nemen. Concreet bij alle maatregelen (zonnepanelen, isolatie, warmtepomp) aangeven wat een duurzame(re) keuze is.	biobased en circulair renoveren door particulieren.
Bouw & Sloop: maatschappelijk vastgoed	
• We evalueren de pilotprojecten en passen mogelijk onze standaard uitvraag aan indien nodig.	• Op basis van de eerste pilot projecten Maatschappelijk Vastgoed gaan we door met biobased en circulair bouwen waar mogelijk; • In 2025 is ingestemd met een integraal beleidskader.
Bouw & Sloop: infrastructuur	
• We evalueren de CO_2 impact berekeningen en bezien of dit standaard gemaakt kan worden in onze manier van werken.	• Zie tekst 'Motie CO_2-beprijzing'
Water & sanitatie	
• We onderzoeken hoe we het drinkwatergebruik in onze gemeente kunnen beperken;	• In 2025 is een project gestart in samenwerking met het waterbedrijf Groningen om drinkwater te beperken bij ondernemers. De grootverbruikers van water zijn in kaart gebracht.
Voedsel- en landbouwtransitie	
• We geven uitvoering aan de routekaart voedsel- en eiwittransitie • We maken beleid voor een toekomstbestendige landbouw.	• Vanuit de uitvoeringsagenda voedsel- en eiwittransitie hebben we onder andere: • Het convenant 'Gezond eten uit de omgeving' geïnitieerd en ondertekend; • Wijk- en buurtcentra ondersteund bij activiteiten rondom gezond en duurzaam eten; • Onze inwoners geïnformeerd over voedselverspilling tijdens de Keiweek, Afval-Vrijdag en op sociale media; • De uitvoeringsagenda toekomstbestendige landbouw (2026-2030) is vastgesteld; • Voor onze eigen catering bereiden we een nieuwe aanbesteding voor, waarbij wordt ingezet op eiwittransitie en de lokale korte keten.

Klimaatadaptatie

Onze ambitie is dat de gemeente Groningen in 2050 klimaatbestendig is. Om in 2050 klimaatbestending te zijn moeten we wateroverlast voorkomen, hittestress voorkomen en verminderen, de ruimtelijke kwaliteit verbeteren om de schade door droogte en extreem weer te beperken en kwetsbare groepen extra beschermen.

Wat wilden we bereiken (resultaten)	Wat hebben we daarvoor gedaan (activiteiten)
Klimaatadaptatie	
• We stellen een geactualiseerde versie van het beleidsplan Groningen Klimaatbestendig vast. • We geven uitvoering aan de Uitvoeringsagenda Klimaatbestendig Groningen.	• We hebben stresstesten en analyses uitgevoerd en een gebiedsgerichte (participatieve) aanpak voor de risicodialogen voorbereid. De actualisatie wordt in 2026 afgerond.

• Werken aan inzicht in Water en Bodem sturend in combinatie met de nieuwe Omgevingsvisie.
• Onderzoeken hoe we het drinkwatergebruik in onze gemeente kunnen beperken.
	• Vanuit de uitvoeringsagenda klimaatbestendig Groningen hebben we:
	  ○ samen met corporaties een toolbox ontwikkeld met vergroeningsmaatregelen en bijbehorende aanpak gemaakt. We hebben ook met corporaties een actie gehouden om voortuinen te vergroenen.
	  ○ deelgenomen aan het NK Tegelwippen, organiseerden Steenbreek-vergroeningsacties en de landelijke Steenbreek groendag.
	  ○ Nieuwe bomen aangeplant en nieuwe groenvakken aangelegd.
	• We hebben een strategie voor Water en Bodem sturend ontwikkeld en opgenomen in het Koersdocument voor de nieuwe Omgevingsvisie. Samen met onze partners in de waterketen is de strategie gericht op het realiseren van een robuust groen- en watersysteem met maximale infiltratie, vertraagde afvoer van regenwater en de verhoging van (grond)waterpeilen.
	• Samen met het Waterbedrijf hebben we gewerkt aan een campagne richting zakelijke verbruikers om het drinkwaterverbruik te beperken. Ook hebben we samen een onderzoek laten uitvoeren naar het bewustzijn van bedrijven over het drinkwaterverbruik.

Relevante beleidsnota's

CO_2 monitor januari 2026 (2026)
Update en plankostenkredietaanvraag Windmolens Roodehaan (2025)
Omgevingsprogramma Groennormen (2025)
Uitvoeringsprogramma toekomstbestendige landbouw (2025)
Koersdocument omgevingsvisie Groningen (2025)
Gebiedsontwikkeling energiepark Meerstad-Noord (2025)
Routekaart verduurzaming maatschappelijk vastgoed gemeente Groningen (2025)
Actualisatie 2025 Routekaart Groningen CO_2-neutraal 2035 (2025)
Vaststelling bestemmingsplan Meerstad-Noord (2024)
Voortgang aanpak eerlijke energietransitie (2024)
Routekaart Voedsel- en eiwittransitie (2024)
Uitvoeringsagenda voedsel- en eiwittransitie (2024)
Agenda Landelijk Gebied (2024)
Programma Water en Riolering (2024)
Verordening afvoer hemel- en grondwater Groningen (2023)
Oprichten gemeentelijk energiebedrijf holding bv (2023)
Actualisatie Fonds Energietransitie (2023)
Ontwerpbestemmingsplan Meerstad-Noord (2023)
Participatiekader voor zonne- en windparken (2023)
Routekaart Groningen Afvalvrij 2030 (2023)
Oprichten gemeentelijk energiebedrijf holding bv (2023)

Warmteplan de Suikerzijde (2023)
Vervolginvestering Warmtenet Noordwest fase 2a en verkenning 2b (2023)
Voortgang en opschaling wijkenergieaanpak (2023)
Exploitatiemaatschappij Duurzame Energie (2023)
Inrichting Fonds Energietransitie (2022)
Minder afval meer grondstoffen; op weg naar een circulair Groningen (keuzenota) 2021-2025 (2021)
Nota bodembeheer (2021)
Warmtetransitieplan Groningen 2022-2030 (2021)
Beleidskader zonneparken 2021-2025 (2021)
Beleidskader zon op daken 2021-2025 (2021)
Uitvoeringsagenda Groningen Circulair (2021)
Ontwerpleidraad leefkwaliteit openbare ruimte (2021)
Regionale Energie Strategie 1.0 (2021)
Strategie werklocaties (2021)
Uitkomsten Windverkenning (2021)
Gebiedsvisie Meerstad-Noord (2021)
Groenplan Vitamine G (2020)
Uitvoeringsagenda Klimaatbestendig Groningen 2020-2024 (2020)
Routekaart Circulaire Economie Gemeente Groningen (2020)
Analyse ten behoeve van warmtebronnenstrategie Groningen (2020)
Groninger water en rioleringsplan 2020-2024 (2020)
Windplatform verkenning windenergie (2020)
Windverkenning verdiepend onderzoek (2020)
Concept Regionale Energie Strategie (2019)
Masterplan CO2-neutrale aardgasvrije woningvoorraad corporaties (2019)
Strategie stap voor stap naar aardgasvrije wijken en dorpen (2019)
Vervolg definitief investeringsvoorstel Warmtenet Noordwest (2019)
Biomassa (2019)
Beleidskader zonneparken fase 1 (2019)
Making City Lighthouse project (2018)
Deelname Europees Making City Lighthouse project (2018)
Routekaart Groningen CO2 neutraal 2035 (2018)

Paragraaf 3: Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Inleiding

Bij de uitvoering van onze taken worden we geconfronteerd met risico's en ontwikkelingen die (mogelijk) financiële gevolgen hebben voor de gemeente. Risicomanagement gaat over het sturen op en beheersen van risico's. Weerstandvermogen geeft de buffers en mate aan waarin we risico's kunnen opvangen. Risicomanagement en het weerstandsvermogen zijn daarmee onderling verbonden en vormen een belangrijk onderdeel van het (financiële) beleid* van de gemeente. Naast het weerstandsvermogen betrekken we bij de beoordeling van onze financiële positie ook de ontwikkeling van de financiële kengetallen en externe ontwikkelingen.

Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen laat zien of de gemeente in staat is de effecten van de risico's op te vangen. Als maatstaf hanteren we de ratio van het weerstandsvermogen. Deze geeft de verhouding weer tussen het beschikbare weerstandsvermogen (welke middelen zijn er om risico's op te vangen?) en het benodigde weerstandsvermogen (welke risico's lopen we?). Een ratio van 100% betekent dat er voldoende weerstandsvermogen beschikbaar is om het effect van de ingeschatte risico's te kunnen opvangen.

De ratio weerstandsvermogen is 177% in 2026. In vergelijking met de begroting 2026 neemt het benodigd weerstandsvermogen af met 10,6 miljoen euro, het beschikbaar weerstandsvermogen is nagenoeg onveranderd. Dit leidt in 2026 tot een verbetering van de ratio met 16% (van 161% naar 177%). De verschillen lichten we verderop in deze paragraaf toe.

Beoordeling van de financiële positie

Voor de beoordeling van het financiële positie kijken we onder meer naar:

- De verhouding tussen risico's en beschikbaar weerstandsvermogen;
- De omvang van de reserves (Algemene reserve/reserve Grondzaken);
- De ontwikkeling van de financiële kengetallen.

Het weerstandsvermogen wordt beoordeeld voor een periode van vier jaar (dynamisch weerstandsvermogen). Voor een objectieve beoordeling van de financiële situatie van de gemeente kijken we ook naar financiële kengetallen. Hierover leest u verderop in deze paragraaf meer.

Externe ontwikkelingen

Er zijn twee grote ontwikkelingen die de komende jaren effect hebben op de kengetallen en de ratio weerstandsvermogen:

1. We zien grote nieuwe investeringen op ons afkomen zoals opgenomen in de strategische investeringsagenda voor onder andere de energietransitie, nieuwe gebiedsontwikkelingen, onderwijshuisvesting, een nieuw muziekcentrum en de vervanging van maatschappelijk vastgoed. Dat betekent een toename van de risico's op verschillende fronten en een grote toename van nieuw aan te trekken leningen. Deze ontwikkelingen zijn nog niet zichtbaar in de financiële kengetallen. Dit zal eveneens effect hebben op het weerstandsvermogen en de solvabiliteit. Bij nieuwe activiteiten en projecten brengen we de effecten voor het weerstandsvermogen en de kengetallen in beeld en geven we aan hoe we met de benodigde aanvulling van het beschikbaar weerstandsvermogen omgaan.

2. De financiële ruimte voor gemeenten staat onder druk. Dit komt hoofdzakelijk door de korting op het gemeentefonds vanaf 2026. Voor Groningen gaat het om ongeveer 27 miljoen euro per jaar. Daarnaast blijft er veel onzekerheid bestaan over jeugdzorg. Het Rijk heeft de taakstelling voor gemeenten in 2026 en 2027 verlaagd, maar vanaf 2028 juist fors verhoogd naar 23,1 miljoen euro. Dit leidt vanaf 2028 tot een significant hoger risico sociaal domein. Dit is de reden dat de ratio weerstandsvermogen sterk daalt vanaf 2028. Met betrekking tot het ingroeipad van de herverdeling van het gemeentefonds is vanuit het Rijk voorgesteld hiermee in 2027 een volgende stap te zetten. Op basis van de onderzoeken naar de verdeling van het gemeentefonds heeft de Raad van het Openbaar Bestuur (ROB) geadviseerd het ingroeipad (het pad waarmee gemeenten naar de nieuwe verdeling ingroeien) tijdelijk te pauzeren. In de brief van 7 februari 2025 heeft de minister van BZK toegezegd per 1 januari 2027 een volgende stap te zetten in het ingroeipad naar de nieuwe verdeling. We gaan ervan uit dat deze toezegging gestand wordt gedaan en we hebben met andere voordeelgemeenten de minister hierop gewezen.

** Het kader voor het weerstandsvermogen en risicomanagement is vastgelegd in de op 4 juni 2025 door de raad vastgestelde kadernota Weerstandsvermogen en Risicomanagement 2025 (120820-2025).*

Weerstandsvermogen in één oogopslag

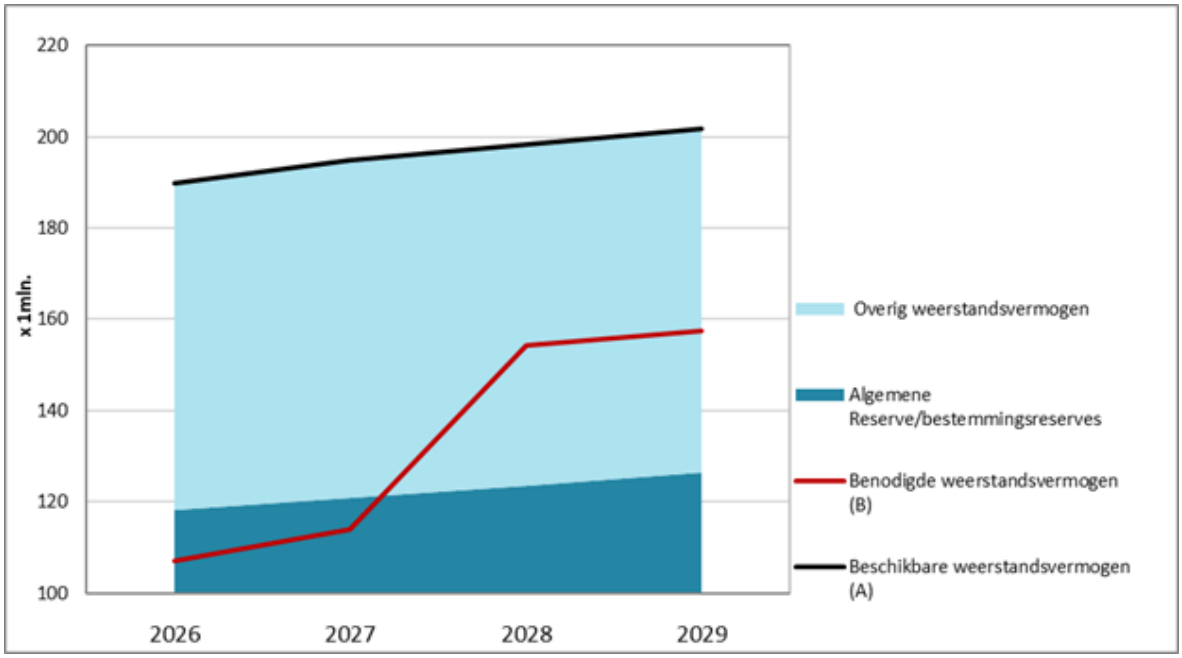

Berekening weerstandsvermogen jaarrekening 2025 (bedragen x 1.000 euro)	2026	2027	2028	2029
Beschikbare weerstandsvermogen (A)	189.910	194.991	198.362	201.740
Algemene Reserve/bestemmingsreserves	118.088	120.713	123.539	126.366
Overig weerstandsvermogen	71.822	74.278	74.823	75.374
Benodigde weerstandsvermogen (B)	107.046	113.821	154.210	157.332
Risico grondexploitaties * waarschijnlijkheidsfactor (90%)	46.170	45.810	45.990	43.920
Overige risico's * waarschijnlijkheidsfactor (90%)	60.876	68.011	108.220	113.412
Ratio weerstandsvermogen (A/B x 100%)	**177%**	**171%**	**129%**	**128%**
Verhouding reserves / benodigd weerstandsvermogen	**110%**	**106%**	**80%**	**80%**

Streefwaarde beschikbaar weerstandsvermogen, ten minste	**100%**	**100%**	**100%**	**100%**
Verschil tussen beschikbaar en benodigd weerstandsvermogen	82.864	81.170	44.152	44.408
Streefwaarde verhouding reserves/benodigd weerstandsvermogen, ten minste	**50%**	**50%**	**50%**	**50%**
Verschil tussen streefwaarde en actuele prognose verhouding reserve/weerstandsvermogen	64.565	63.802	46.434	47.700

Risicomanagement

Naast voldoende buffers in het beschikbare weerstandsvermogen is een goede sturing op en beheersing van de risico's belangrijk (risicomanagement). Risicomanagement geeft inzicht in wat kan gebeuren en stelt ons in staat prioriteiten toe te kennen aan de onderkende risico's. Daarnaast stelt het ons in staat om gestructureerd beheersmaatregelen te nemen en beslissingen over risico's te verantwoorden. Bij projecten, waarbij het risico voor de gemeente Groningen groot is, laten we bij het aangaan van het risico een *second opinion* uitvoeren door een onafhankelijke partij.

We werken verder aan het versterken van risicomanagement in de organisatie met als doel:

- het verbeteren van de wijze waarop risicomanagement in onze organisatie wordt uitgevoerd. Gericht op een eenduidige en consistente aanpak en het identificeren en beheersen van risico's, aansluitend op de organisatieveranderingen;
- het verder ontwikkelen van strategisch risicomanagement waarbij risico's integraal onderdeel zijn van de strategie en de besluiten van college en raad.

Benodigde weerstandsvermogen

Het benodigde weerstandsvermogen wordt bepaald op basis van een inschatting van de risico's die de gemeente loopt. Veruit het grootste risico ligt bij de gemeentelijke grondexploitaties en Meerstad. Dit risico bepaalt in 2026 43% van het benodigd weerstandsvermogen. Met nieuwe projecten waarover nog geen (uitvoerings)besluit is genomen houden we nog geen rekening. Pas wanneer er zekerheid is over de uitvoering, maken we een inschatting van het risico en houden we er rekening mee in het bepalen van het benodigd weerstandsvermogen.

Weerstandsvermogen (bedragen x 1.000 euro)	**Rekening 2025**	**Begroting 2026**	**Verschil**
Beschikbare weerstandsvermogen (A)	189.910	189.862	49
Benodigde weerstandsvermogen (B)	107.046	117.647	-10.601
Ratio weerstandsvermogen (A/B x 100%)	**177%**	**161%**	
Streefwaarde beschikbaar weerstandsvermogen, ten minste	**100%**	**100%**	
Verschil tussen beschikbaar en benodigd weerstandsvermogen	82.864	72.215	10.649
Verhouding reserves / benodigd weerstandsvermogen	**110%**	**103%**	
Streefwaarde verhouding reserves/benodigd weerstandsvermogen, ten minste	**50%**	**50%**	
Reserves in het weerstandsvermogen	**118.088**	**120.640**	-2.552

De risico's zijn geïnventariseerd en de financiële omvang ervan (in euro's) is geschat. Door de risicoweging te combineren met de kans dat het risico zich **voordoet**, ontstaat het geschatte risicobedrag. Wanneer bij het bepalen van het risicobedrag al rekening is gehouden met de kans van voordoen, wordt de uitkomst voor 100% meegenomen. De risico's van de grondexploitaties berekenen we volgens de risicoboxenmethode en nemen we integraal op in het benodigde weerstandsvermogen.

Omdat de kans klein is dat als de risico's zich daadwerkelijk voordoen, dit allemaal tegelijkertijd gebeurt, corrigeren we de totaaltelling met een waarschijnlijkheidsfactor van 90%.

Benodigd weerstandsvermogen 2026 (jaarrekening 2025) (bedragen x 1.000 euro)	Incidenteel	Structureel
1. Uitleg- en binnenstedelijke ontwikkelingslocaties (grondzaken/grondexploitaties)	51.300	
2. Gemeentelijk aandeel risicoproject WarmteStad BV	20.625	
3. Energiepark Meerstad Noord/GEB Holding BV	15.991	
4. Sociaal domein		4.100
5. Agiostorting BV Suikerzijde	3.750	
6. Verstrekte leningen en garanties	3.479	
7. Windmolens Roodehaan	1.762	
8. Parkeerbedrijf	0	853
9. Extra beheerkosten Biotoop, Haren	1.250	
10. Bedrijfsrisico directies SPOT, Sport050 en zakelijke dienstverlening Stadsbeheer		1.019
11. Klimaatrisico		825
12. Overige risico's	2.087	2.551
Totale risico's	100.244	9.348
Structureel maal factor 2		18.696
Waarschijnlijkheidsfactor 90%	90.220	16.826
Benodigd weerstandsvermogen		**107.046**
Beschikbaar weerstandsvermogen		**189.910**
Ratio weerstandscapaciteit		**177%**

Het benodigde weerstandsvermogen in 2026 is 107 miljoen euro. Dit is 10,6 miljoen euro lager ten opzichte van de begroting 2026.
De grootste afwijkingen zijn:

- afname van het risico uitleg- en binnenstedelijke ontwikkelingslocaties (grondzaken/grondexploitaties) enerzijds een verlaging van het risico met 25 miljoen euro als gevolg van voorstel voor de administratieve verwerving van de gronden Meerstad Noord en het investeringsbesluit voor het energiepark Meerstad Noord en anderzijds een verhoging van het risico met 15 miljoen euro als gevolg van het raadsvoorstel (50992-2026) van maart 2026 met betrekking tot de vaststelling van de grondexploitatie De Nieuwe Held;
- toename van het risico energiepark Meerstad Noord als gevolg van het raadsbesluit van 17 december 2025. Het totale risico is toegenomen tot afgerond 64 miljoen met een kans van 25%, , derhalve een risicobedrag van 16 miljoen euro;
- afname van het risico sociaal domein in 2026 met 5,9 miljoen euro doordat op basis van de ervaringscijfers en conform het advies van de commissie van Ark in de meerjarenraming jeugd al rekening is gehouden met een volumestijging en doordat op basis van het raadsbesluit van 12 november 2025 de reserve Jeugdzorg is ingesteld onder andere ter dekking van de volumestijging Jeugdzorg in 2026 en 2027 waardoor dit deel van het risico komt te vervallen.

De volgende risico's zijn ten opzichte van de begroting 2026 nieuw opgenomen:

- stoppen koppelverkoop Teams;
- vernieuwen Contract M365.

Ten opzichte van de begroting 2026 zijn er geen risico's vervallen.

Beschikbare weerstandsvermogen

Het beschikbare weerstandsvermogen bestaat uit een aantal bronnen waarmee we het effect van risico's kunnen opgevangen. We onderscheiden hierbij de reserves en overige bronnen. De algemene reserve en de bestemmingsreserves vormen het harde deel van het weerstandsvermogen: deze middelen zijn direct inzetbaar wanneer zich een risico voordoet. Inzet van de overige bronnen vraagt over het algemeen meer tijd. Voor de inzet van de stille reserve Enexis bijvoorbeeld is eerst verkoop van de aandelen nodig en inzet van de intensiveringsmiddelen vraagt besluitvorming over verlaging van de beschikbare budgetten en aanpassing van het beleid. Gezien het belang van de omvang van de reserves maken we deze afzonderlijk zichtbaar.

Het beschikbaar weerstandsvermogen is volgt opgebouwd:

Beschikbaar weerstandsvermogen jaarrekening 2025 (bedragen x 1.000 euro)	jaarschijf 2026 incidenteel	structureel	aandeel wsv*
1. Algemene reserve	84.405		**71,7%**
2. Reserve grondzaken	31.371		**26,7%**
3. Reserve De Suikerzijde	2.312		**2,0%**
4. Reserve Meerstad Noord/GEB Holding BV	0		**0,0%**
5. Stille reserves	50.000		**42,5%**
6. Structurele ruimte in intensiveringsbudgetten (bedrag x2)		9.440	**8,0%**
7. Onbenutte belastingscapaciteit (bedrag x2)		12.184	**10,4%**
8. Post onvoorzien (bedrag x2)		198	**0,2%**
Beschikbaar weerstandsvermogen	**168.088**	**21.822**	
Totaal beschikbaar weerstandsvermogen			**189.910**
Beschikbaar weerstandsvermogen begroting 2026			189.862
Toename/afname beschikbaar wsv			49

*betreft het aandeel t.o.v. het benodigd weerstandsvermogen.

Het beschikbare weerstandsvermogen is 189,9 miljoen euro. Dit is 0,05 miljoen euro hoger dan in de begroting 2026. Deze mutatie bestaat hoofdzakelijk uit:

- toename van de algemene reserve met 3,3 miljoen euro;
- afname van de reserve De Suikerzijde van 1,4 miljoen euro;
- afname van de reserve Meerstad Noord/GEB Holding BV van 4,1 miljoen euro;
- toename van de structurele ruimte in intensiveringsbudgetten van 2,6 miljoen euro.

Algemene reserve in weerstandsvermogen (bedragen x 1.000 euro)	Rekening 2025	Begroting 2026	Verschil
Beschikbare weerstandscapaciteit	84.405	81.137	3.268

De algemene reserve neemt ten opzichte van de stand bij de begroting 2026 toe met ongeveer 3,3 miljoen euro. Dit wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door opheffing van de reserve Meerstad Noord/GEB Holding BV conform raadsbesluit van 17 december 2025 en toevoeging van het saldo van de reserve van 4,1 miljoen euro aan de algemene reserve. Daarnaast is, op basis van het raadsbesluit van 18 februari 2026, 2 miljoen euro aan de algemene reserve onttrokken ten behoeve van het voorbereidingskrediet transformatie stationsplein naar stadsentree. In het raadsvoorstel bij deze jaarrekening wordt voorgesteld tot opheffing van de reserve aandelen Essent NV waarbij het saldo van de reserve van € 1,3 miljoen wordt toegevoegd aan de algemene reserve.

Bestemmingsreserves in weerstandsvermogen (bedragen x 1.000 euro)	Rekening 2025	Begroting 2026	Verschil
Reserve grondzaken	31.371	31.665	-294
Reserve De Suikerzijde	2.312	3.750	-1.438
Reserve Meerstad Noord/GEB Holding BV	0	4.088	-4.088

De reserve grondzaken is met name als gevolg van de, op basis van raadsvoorstel (50992-2026) van maart 2026, voorgenomen onttrekking van 3,8 miljoen voor grondexploitatie De Nieuwe Held, door toevoeging van vrijval van middelen uit de reserve erfpacht en het positieve resultaat grondzaken 2025 afgenomen met 0,3 miljoen euro.
De beklemde reserve De Suikerzijde is ingesteld voor incidentele vrijval van structurele middelen voor De Suikerzijde. Deze reserve wordt ook gebruikt ter dekking van het risico tot een bedrag van 3,75 miljoen euro. Conform raadsbesluit van 12 november 2025 is € 2,7 miljoen onttrokken aan deze reserve. De over 2025 resterende middelen van € 1,1 miljoen worden toegevoegd aan deze reserve.
De reserve Meerstad Noord/GEB Holding BV is ten behoeve van de verstrekte voorfinanciering en agiostorting in GEB Holding BV. Conform raadsbesluit van 17 december 2025 is deze reserve opgeheven en het saldo toegevoegd aan de algemene reserve.

Naast bovenstaande reserves tellen de overige onderdelen van het beschikbaar weerstandsvermogen op tot 71,8 miljoen euro.

De overige onderdelen van het beschikbaar weerstandsvermogen zijn:

- *Stille reserve Enexis (50 miljoen euro)*
  Voor het beschikbaar weerstandsvermogen houden we rekening met de stille reserve in de waarderingen van onze Enexis aandelen. We houden hier rekening met 50 miljoen euro. Dit past binnen de meest recente waardering van de Enexis aandelen die jaarlijks wordt uitgevoerd. Dit is niet gewijzigd ten opzichte van de begroting 2026.
- *Structurele ruimte in intensiveringsbudgetten (9,4 miljoen euro)*
  Als we de inzet van intensiveringsbudgetten jaarlijks kunnen overwegen, nemen we deze middelen mee in het beschikbaar weerstandsvermogen. Dit is het geval als de middelen niet structureel zijn ingezet en er geen meerjarige verplichtingen zijn aangegaan. Voor de beschikbare intensiveringsmiddelen is bepaald dat 4,7 miljoen euro niet structureel is ingezet. Omdat het structurele middelen zijn nemen we deze voor 2 jaarschijven mee in het beschikbaar weerstandsvermogen (9,4 miljoen euro). Ten opzichte van de begroting 2026 zijn de beschikbare middelen toegenomen. De toename wordt veroorzaakt doordat een deel van de (extra) intensiveringen onder andere met betrekking tot fietsparkeren binnenstad nog niet structureel is ingezet.
- *Onbenutte belastingcapaciteit (12,2 miljoen euro)*
  We houden rekening met een onbenutte belastingcapaciteit van 5% van de OZB-opbrengst voor woningen en niet-woningen. Deze opbrengst wordt gecorrigeerd voor het bedrag dat is bestemd voor het Fonds ondernemend Groningen (FOG). De actueel geraamde OZB-opbrengst in 2026 is 125,3 miljoen euro. Rekening houdend met de afdracht aan het FOG van 3,5 miljoen euro is de OZB-opbrengst 121,8 miljoen euro. Dit betekent dat we voor het beschikbaar weerstandsvermogen rekening houden met een onbenutte belastingcapaciteit van 6,1 miljoen euro (5%). Omdat het structurele middelen zijn nemen we deze voor 2 jaarschijven mee in het beschikbaar weerstandsvermogen (12,2 miljoen euro). Ten opzichte van de begroting 2026 is het bedrag ongewijzigd.
- *Post onvoorzien (0,2 miljoen euro)*
  De post onvoorzien is beschikbaar voor onvoorziene gebeurtenissen en is daardoor onderdeel van

het beschikbaar weerstandsvermogen. De totale post onvoorzien in 2026 is 99 duizend euro. Omdat het structurele middelen zijn nemen we deze voor 2 jaarschijven mee in het beschikbaar weerstandsvermogen (0,2 miljoen euro). Ten opzichte van de begroting 2026 is het bedrag ongewijzigd.

Dynamisch weerstandsvermogen

We laten de dynamische ontwikkeling van het weerstandsvermogen zien als gevolg van wijzigingen in de risico's en de reserves in de periode 2026-2029. Hiermee ontstaat een beter beeld van de meerjarige ontwikkeling van het weerstandsvermogen. Risico's waarvoor we een meerjarige inschatting kunnen maken (in effect en/of kans van optreden) nemen we op in de dynamische ontwikkeling. Het gaat bijvoorbeeld om de risico's bij grondexploitaties, sociaal domein en het parkeerbedrijf. In de gevallen waar we geen meerjarige ontwikkeling kunnen inschatten, houden we rekening met een constante waarde van het risico voor de periode 2026-2029. In het geval reservemutaties voor de komende jaren bekend zijn, houden we hier rekening mee in de dynamische ontwikkeling van het weerstandsvermogen. Deze gegevens zijn verwerkt en leiden tot het volgende beeld van het weerstandsvermogen.

Jaarrekening 2025 Weerstandsvermogen (bedragen x 1.000 euro)	2026	2027	2028	2029
Beschikbaar weerstandsvermogen (A)	189.910	194.991	198.362	201.740
Benodigd weerstandsvermogen (B)	107.046	113.821	154.210	157.332
Ratio (A/B*100%)	**177%**	**171%**	**129%**	**128%**
Afwijking t.o.v. ratio 1,0	82.864	81.170	44.152	44.408
Ratio in rekening 2024	166%	157%	121%	121%
Verhouding reserves/ benodigd weerstandsvermogen	110%	106%	80%	80%
Reserves in het weerstandsvermogen	118.088	120.713	123.539	126.366

Vanaf 2028 neemt het benodigd weerstandsvermogen ten opzichte van voorgaande jaren toe in omvang. Uit de voorjaarsnota 2025 van het Rijk blijkt dat de bezuinigingstaakstelling voor de jeugdzorg (hervormingsagenda) fors wordt verhoogd. Dit leidt vanaf 2028 tot een sterke toename van het risico sociaal domein.

Financiële kengetallen

De financiële kengetallen geven een beeld van hoe de gemeente er financieel voor staat. Het onderstaande overzicht laat de verwachte ontwikkeling van de financiële kengetallen zien.

Kengetallen	Begroting 2025	Rekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Netto schuldquote	134,0%	103,5%	130,0%	134,4%	135,2%	135,7%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	110,3%	80,4%	108,1%	113,7%	117,2%	118,5%
Solvabiliteitsratio	10,9%	16,0%	13,0%	13,1%	13,6%	13,9%
Structurele exploitatieruimte	0,5%	4,6%	0,9%	1,6%	1,4%	1,2%
Grondexploitatie excl. Meerstad, Stadshavens en Suikerzijde	2,8%	1,6%	2,6%	4,2%	3,9%	3,5%
Grondexploitatie incl. Meerstad, Stadshavens en Suikerzijde	30,3%	22,4%	32,1%	33,4%	33,4%	33,6%
Belastingcapaciteit	124,0%	124,5%	115,5%	115,5%	115,5%	115,5%

Netto schuldquote
Dit cijfer geeft inzicht in het niveau van de gemeentelijke netto schuldenlast (korte en lange schulden vermindert met kort en lang uitgeleende middelen) ten opzichte van de gemeentelijke baten. Het geeft een indicatie van de omvang van de rentelasten en aflossingen ten opzichte van de jaarlijkse baten en lasten. Bij de netto schuldquote wordt rekening gehouden met alle door de gemeente opgenomen leningen. Bij de netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte leningen nemen we de leningen die we doorlenen aan derden (zoals bijvoorbeeld: Meerstad en woningbouwcorporaties) niet mee. Wanneer sprake is van doorlenen aan derden, ligt de netto schuldquote altijd boven de netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte leningen. De schuldquotes komen in 2025 lager uit dan begroot doordat minder leningen aangetrokken hoefden te worden enerzijds door een lager investeringsvolume en anderzijds door hogere baten van derden (met name het Rijk) dan waar in de begroting rekening mee werd gehouden. De netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen komt in 2026 uit op 108,1%. Hiermee blijven we onder de streefwaarde van maximaal 120%. De netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen loopt op tot 118,5% in 2029 doordat de gemeentelijke baten dalen als gevolg van de opgelegde korting op het gemeentefonds.

Solvabiliteitsratio
Dit kengetal wordt bepaald door de verhouding tussen het eigen vermogen en het totaal vermogen. Het geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan de financiële verplichtingen te voldoen. Hoe hoger de solvabiliteitsratio, hoe groter de weerbaarheid van de gemeente. De solvabiliteitsratio komt in 2025 uit op 16%. Dit is een verbetering ten opzichte van de begroting die hoofdzakelijk wordt veroorzaakt door stortingen in de bestemmingsreserves. Bestemmingsreserves zijn onderdeel van het eigen vermogen. Deze verbetering is tijdelijk van aard omdat bestemmingsreserves doorgaans tot bestedingen gaan leiden in de komende jaren. Een verbetering van de solvabiliteit wordt bereikt door een verlaging van de opgenomen leningen en/of een versterking van de reserves. Gezien de grote maatschappelijke opgaven en financiële uitdagingen die voor ons liggen streven we naar een solvabiliteitsratio van minimaal 10%. De ratio's van de kengetallen en van het weerstandsvermogen beschouwen we in samenhang bij de beoordeling van onze financiële positie.

Structurele exploitatieruimte
Voor de beoordeling van de financiële positie is het ook van belang dat de structurele lasten gedekt zijn door structurele baten. De belangrijkste structurele baten zijn de algemene uitkering uit het gemeentefonds en de opbrengsten uit de onroerendezaakbelasting (OZB). Dit kengetal geeft het verschil tussen de structurele baten en lasten ten opzichte van de totale baten. Een positief percentage betekent dat de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten te dekken. In onderstaand overzicht is de omvang en ontwikkeling van de structurele lasten en baten opgenomen. De structurele exploitatieruimte is in 2025 hoger uitgekomen dan begroot doordat er meer baten zijn ontvangen van derden (met name Rijksbijdragen) dan begroot. Vaak zijn dit incidentele bedragen vanuit het Rijk voor structurele taken, waardoor dit wel onder de structurele baten valt. Het verloop van de structurele exploitatieruimte over de periode 2026 tot en met 2029 geeft aan dat er sprake is van een structureel evenwicht. In de kadernota weerstandsvermogen en risicomanagement hebben we als streefwaarde opgenomen dat de exploitatie minimaal (structureel) in evenwicht is. De oorzaak dat we op langere termijn nog een positief structurele exploitatieruimte hebben is omdat we incidenteel bedragen storten in het mobiliteitsfonds en de reserve onderwijshuisvesting om toekomstige investeringen mogelijk te maken.

Structureel evenwicht (bedragen x 1.000 euro)	Begroting 2025	Rekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Totale lasten	1.428.266	1.616.589	1.514.978	1.509.188	1.525.031	1.561.414
Incidentele lasten	-11.481	-44.837	-4.407	-5.572	0	0
Incidentele toevoegingen reserves	-54.901	-143.231	-32.937	-29.204	-30.521	-24.768
Structurele lasten (A)	1.361.884	1.428.521	1.477.634	1.474.412	1.494.510	1.536.646
Totale baten	1.428.266	1.677.413	1.514.978	1.509.188	1.525.031	1.557.897
Incidentele baten	-10.217	-66.476	9.083	0	0	-31
Incidentele onttrekkingen reserves	-48.935	-109.909	-32.564	-11.157	-9.057	-2.522
Structurele baten (B)	1.369.114	1.501.028	1.491.497	1.498.031	1.515.974	1.555.344
Structurele exploitatieruimte (B-A)	**7.230**	**72.507**	**13.863**	**23.619**	**21.464**	**18.698**
Structurele exploitatieruimte in percentage	**0,5%**	**4,6%**	**0,9%**	**1,6%**	**1,4%**	**1,2%**

Grondexploitatie

Het kengetal grondexploitatie geeft aan hoe groot de grondpositie (de waarde van de grond) is ten opzichte van de totale gemeentelijke baten. De boekwaarde van de voorraden grond moeten we terugverdienen bij de verkoop. Kenmerkend voor grondexploitaties is dat de looptijd meerdere jaren is. Naarmate de inkomsten verder in de toekomst liggen, brengt dit meer rentekosten en risico's met zich mee. De kengetallen komen in 2025 lager uit dan begroot doordat er meer baten zijn ontvangen van derden (met name rijksbijdragen) dan begroot. Daarnaast is het niveau van de bouwgronden in exploitatie iets lager dan begroot, maar ligt wel ongeveer op hetzelfde niveau als de jaarrekening 2024. Specifiek voor het lagere kengetal inclusief Meerstad, Stadshavens en Suikerzijde geldt dat dit wordt veroorzaakt door overdracht van gronden in Meerstad Noord die terug zijn gegaan naar de gemeente Groningen. Bij ons zijn deze gronden met een lagere boekwaarde opgenomen in de materiele vaste activa. Het kengetal voor de gemeentelijke grondexploitaties inclusief Meerstad, Stadshavens en Suikerzijde is in 2026 32,1%. Dit betekent dat we op basis van het provinciale beoordelingskader als gemeente een gemiddeld risico lopen.

Belastingcapaciteit

Dit kengetal geeft inzicht in hoe de belastingdruk in de gemeente zich verhoudt ten opzichte van het landelijk gemiddelde. Hiervoor wordt de belastingdruk in Groningen gerelateerd aan de landelijk gemiddelde tarieven/woonlasten (OZB, rioolheffing en afvalstoffenheffing) van een meerpersoonshuishouden met een koopwoning. Als dit kengetal laag is, betekent het dat een gemeente meer inkomsten uit belastingen zou kunnen verwerven. De belastingdruk in Groningen ligt boven het landelijk gemiddelde. Een hoge belastingcapaciteit beperkt de mogelijkheid om financiële tegenvallers op te vangen met een verhoging van tarieven. Het kengetal komt in 2025 uit op 124,5%. De gemiddelde landelijk woonlasten baseren we op de Atlas van de lokale lasten van het COELO. Vanaf 2026 verbetert het percentage doordat dat de gemiddelde landelijke woonlasten sterker zijn gestegen dan de gemiddelde woonlasten binnen de gemeente Groningen.

Algemeen oordeel

Op hoofdlijnen kunnen we concluderen dat de ratio's laten zien dat de financiële positie van de gemeente Groningen op de korte termijn is verbeterd door met name een afname van het risico sociaal domein en de tijdelijke toename van de solvabiliteit. Op de langere termijn verslechtert de ratio weerstandsvermogen door een toename van de omvang van het risico sociaal domein. De tijdelijke toename van de solvabiliteit zal op langere termijn weer afnemen doordat toevoegingen aan de bestemmingsreserves tijdelijk van aard zijn omdat deze doorgaans tot bestedingen gaan leiden in de komende jaren.

Meerjarig blijven de ratio weerstandsvermogen en de solvabiliteit boven de streefwaarden. Hiermee bereiden wij ons voor op de grote maatschappelijke opgaven en financiële uitdagingen die voor ons liggen. Onze financiële positie blijft kwetsbaar omdat het ravijn niet is gedempt maar is opgeschoven. Na 2027 wordt de bezuinigingstaakstelling op de jeugdzorg (hervormingsagenda) fors verhoogd door het Rijk. Hierdoor neemt het risico toe. Aanvullende afspraken zijn nodig met het Rijk. Doordat de gemeente relatief veel schulden heeft en een lage solvabiliteit, zijn we gevoelig voor de ontwikkeling van de rente waardoor we minder flexibel zijn. Voor een deel kan de hoge schuldpositie verklaard worden doordat de gemeente veel grond in eigendom heeft en het ontwikkelen van (grote) woningbouwlocaties om te kunnen voorzien in de woningbehoefte. De grote strategische waarde hiervan komt niet tot uitdrukking in de financiële kengetallen. Ook dit beïnvloedt onze flexibiliteit. De projecten uit de strategische investeringsagenda hebben de komende jaren een negatief effect op de ratio weerstandsvermogen en onze kengetallen. De ratio's moeten in samenhang met het weerstandsvermogen worden bezien om te kunnen beoordelen of de gemeente Groningen in staat is om in te spelen op toekomstige risico's. Het weerstandsvermogen is op dit moment voldoende om risico's op te kunnen vangen.

Verantwoording

De ontwikkeling van het weerstandsvermogen wordt twee keer per jaar geactualiseerd: bij de begroting en bij de rekening. We willen benadrukken dat de berekening van het weerstandsvermogen geen exacte wetenschap is. Bij het bepalen van de omvang van het benodigd weerstandsvermogen maken we een groot aantal inschattingen die meer of minder goed te onderbouwen zijn. Bij de beoordeling van het weerstandsvermogen kijken we dan ook vooral naar hoe het weerstandsvermogen zich ontwikkelt en naar het aandeel van de reserves ten opzichte van het benodigd weerstandsvermogen. Als streefwaarde hanteren we een percentage van ten minste 50%.

Risico's

Nr.	Onderwerp	DP	Structureel/ incidenteel	1e signalering	Kans	Bedrag (bandbreedte)
1	Uitleg- en binnenstedelijke ontwikkelings-locaties (grondzaken/ grondexploitaties)	1.1 & 1.3	Incidenteel	2004	100%	48,8 - 51,3 miljoen euro
2	Parkeerbedrijf	1.2	Structureel	Al jaren	100%	Circa 0,8 miljoen euro
3	Verkeer- en vervoersprojecten	1.2	Incidenteel	2017	100%	Nul
4	Gemeentelijk aandeel risicoproject WarmteStad BV	1.3	Incidenteel	2017	25%	82,5 miljoen euro
5	Risico's bodemsanering	2.1	Structureel	2021	50%	1,2 miljoen euro
6	Windmolens Roodehaan	1.3	Incidenteel	2025	100%	1,8 miljoen euro
7	Agiostorting BV Suikerzijde	1.3	Incidenteel	2023	25%	15 miljoen euro
8	Extra beheerkosten Biotoop, Haren	1.1	Incidenteel	2023	100%	1,25 miljoen euro
9	Klimaatrisico	2.1	Structureel	2023	75%	1,1 miljoen euro
10	Netcongestie	Div.	Incidenteel	2023	100%	467 duizend euro
11	Energiepark Meerstad Noord/GEB Holding BV	1.3	Incidenteel	2024	25%	64 miljoen euro
12	Sociaal domein	3.3	Structureel	2014	100%	4,1 - 28,7 miljoen euro
13	Exploitatie Groninger Forum	3.5	Incidenteel	2014	50%	160 duizend euro
14	Verzelfstandiging Clockhuys Cultuur Haren	3.5	Incidenteel	2022	50%	50 duizend euro
15	Energieprijsstijging	1.3	Structureel	2023	50%	0 - 0,5 miljoen euro
16	Opgaven Vastgoedbedrijf	Div.	Structureel	2023	PM	PM
17	Fiscale risico's	Alle	Structureel	Diverse	PM	PM
18	Gemeentefonds	4.3	Structureel	1995	0%	+/-45 miljoen euro
19	Verstrekte leningen en garanties	Div.	Incidenteel	2006	100%	2,9 - 3,5 miljoen euro
20	Renterisico	4.3	Structureel	Doorlopend	50%	1,1 - 3,2 miljoen euro
21	Verzekeringen	4.3	Structureel	2021	PM	PM
22	Gemeentefonds: ontoereikende middelen	4.3	Structureel	2023	50%	3,5 miljoen vanaf 2029
23	Bezwaarschriften	2.1	Incidenteel	2018	PM	PM
24	Vervanging rioolpersleiding Aanpak Ring Zuid (ARZ)	2.1	Incidenteel	2022	PM	PM
25	Onderhoud van het groen ARZ aan de randen van ons areaal	2.1	Structureel	2025	50%	0,1 miljoen euro

26	Dotatie en vrijval voorziening voor pensioenaanspraken politieke ambtsdragers	4.2	Incidenteel	2023	50%	0 - 2 miljoen euro
26a	APPA wachtgelden	4.2	Structureel	2023	25%	2 miljoen euro
27	Verplichtingen uit de verlof stuwmeren	4.4	Incidenteel	2022	PM	PM
28	Bedrijfsrisico directies SPOT, Sport050 en zakelijke dienstverlening Stadsbeheer	2.1 & 3.4	Structureel	Al jaren	25%	4,1 miljoen euro
29	Niet halen bezuinigingen	Div.	Incidenteel	2014	100%	0,3 - 2,9 miljoen euro
29a	Niet halen bezuinigingen	Div.	Structureel	2014	100%	0,75 miljoen euro
30	Prijsstijgingen	Alle	Structureel	2022	PM	PM
31	Digitale soevereiniteit	4.4	Incidenteel	2025	50%	0 - 2,5 miljoen euro
32	Cybercrime	4.4	Incidenteel	2025	PM	PM
33	Rijkskorting 10% budget SPUK Sport (btw)	3.4	Structureel	2025	50%	252 duizend euro
34	Structurele personeelslasten gedekt met incidentele middelen	1.3 & 4.2	Structueel	2025	100%	0 - 330 duizend euro
35	Stoppen koppelverkoop Teams	4.4	Structureel	2026	75%	0 - 450 duizend euro
36	Vernieuwen Contract M365	4.4	Structureel	2026	75%	0 - 640 duizend euro

Nr.	Toelichting
1	**Uitleg- en binnenstedelijke ontwikkelingslocaties (grondzaken/ grondexploitaties)**
	Om de risico's die voortvloeien uit de grondexploitaties in uitleg- en binnenstedelijke ontwikkelingslocaties te kwantificeren wordt de risicoboxenmethode gehanteerd. Het risico op een plantekort kan voortvloeien uit vertraging in het uitgiftetempo van gronden, uitgifte van gronden tegen lagere grondprijzen dan in de exploitatiebegroting is voorzien, aanbesteding van civieltechnische werken, vertraging in het tempo van realisering, etc. Door het voorstel voor de administratieve verwerving van de gronden Meerstad Noord en het investeringsbesluit voor het energiepark Meerstad Noord is de realisatie van de opbrengst voor het Grondbedrijf voldoende gewaarborgd. Het risico van €25,0 miljoen. kan daarom vervallen. Bij het vaststellen van de Nieuwe Held is een risicoanalyse uitgevoerd. Het resultaat van deze risicoanalyse zorgt ervoor dat er een aanzienlijk groter beroep op het weerstandsvermogen wordt gedaan. Dit verschil komt voort uit de herijking van de projectspecifieke risico's. Hierdoor wordt de daling, ten opzichte van de jaarrekening 2024, van circa €25 miljoen. voor €15 miljoen. ongedaan gemaakt. De inschatting is dat het benodigde weerstandsvermogen zich in de jaren 2026-2029 beweegt in een bandbreedte tussen €48,8 miljoen. en €51,3 miljoen. In het risicobedrag is de kans van optreden meegenomen, daarom is bij de kans 100% aangehouden. Zie voor meer informatie de paragraaf Grondbeleid.
2	**Parkeerbedrijf**
	Voor het bepalen van het risico van het parkeerbedrijf wordt een risicoanalyse uitgevoerd voor de onderdelen: rente, opbrengsten en kosten, bezettingsgraad parkeergarages en straatparkeren. Het totale risico is in 2026 bepaald op 0,8 miljoen euro, een afname van 2 miljoen euro ten opzichte van de begroting 2025. Dit wordt vooral verklaard door een herberekening van het structurele risico. Voorheen werd het risicobedrag met factor 4 vermenigvuldigd en als incidenteel risico opgenomen. Met ingang van de begroting 2026 wordt het risicobedrag als structureel risico opgenomen. Omdat de kans van optreden in het bedrag is verwerkt wordt hiervoor 100% aangehouden.

3	**Mobiliteitsprojecten (voorheen Verkeer- en vervoersprojecten)**
	Risico's bij mobiliteitsprojecten hebben voornamelijk betrekking op de hoogte van de investeringskosten. Vooraf worden deze risico's zover mogelijk teruggebracht en beheerst door voor de start van uitvoering zoveel mogelijk uitgewerkte ontwerpen en kostenramingen beschikbaar te hebben. Bij de verkeersprojecten bepalen we het risico op 10% van de investeringskosten. Daarbij beoordelen we de mogelijkheid om bij te sturen in het project (beheersmaatregelen). Op projectniveau kunnen dat bijvoorbeeld zijn: het werken met een plafondprijs in de aanbesteding, het rekening houden met een percentage onvoorzien in de kostenraming of het in beeld brengen van besparingsmogelijkheden. Voor de lopende projecten verkeer en vervoer is de omvang van het risico nihil.
4	**Gemeentelijk aandeel risicoproject WarmteStad BV**
	WarmteStad B.V. heeft op dit moment 2 typen activiteiten: · Het ontwikkelen en exploiteren van het warmtenet Noordwest; · Het ontwikkelen en exploiteren van collectieve Warmte en Koude-opslagsystemen (WKO's). Via WarmteStad investeert de gemeente in warmteprojecten gericht op een CO2 neutrale stad in 2035. De gemeente doet dit door het verstrekken van eigen vermogen, leningen, garanties en kasgeldfaciliteiten. Met besluitvorming door de raad in september 2025 ten behoeve van vervolginvesteringen door WarmteStad in fasen 1 en 2a van het warmtenet, loopt de omvang van het risico c.q. blootstelling op tot € 82,5 miljoen, bestaande uit een deelneming van € 61,5 miljoen (inclusief de overname in 2025 van het aandeel van 50% van het warmtebedrijf voor € 10,0 miljoen), een kredietlimiet van € 5,0 miljoen en € 16,0 miljoen aan garanties op door WarmteStad aan te trekken bancaire financiering. De gemeente loopt het risico dat dit bedrag niet wordt terugontvangen of – in het geval van de garantie – betaald moet worden. De kans hierop schatten we in op 25%, omdat deze deelneming in principe in staat mag worden geacht haar ondernemingsrisico's zelfstandig op te kunnen vangen. Het benodigde weerstandsvermogen in verband met de kapitaalinbreng, agiostortingen, borgstelling op leningen en kasgeldfaciliteit bedraagt dan € 20,6 miljoen.

	Risico's bodemsanering
5	De gemeente loopt financiële en uitvoeringsrisico's bij bodemsaneringen op spoedlocaties. Met name wanneer eigenaren hun saneringsverplichtingen niet kunnen nakomen. In dergelijke gevallen is de gemeente als bevoegd gezag verplicht de sanering over te nemen. Ook onverwachte vondsten van ernstige verontreiniging kunnen directe maatregelen vereisen wanneer sprake is van onaanvaardbare gezondheidsrisico's en de eigenaar niet optreedt. Voor deze risico's wordt uitgegaan van een structureel financieel risico van € 900.000 en een kans van optreden van 50%. Daarnaast kan aanvullend onderzoek of het treffen van tijdelijke maatregelen noodzakelijk zijn, bijvoorbeeld bij drugsafvaldumpingen of voor het beheersen van maatschappelijke onrust over de bodemkwaliteit. Hiervoor wordt gerekend met een structureel risico van € 250.000, eveneens met een kans van 50%.
6	**Windmolens Roodehaan**
	Ten behoeve van de ontwikkeling van Windmolens Roodehaan is in november 2025 besloten over verstrekking van een plankostenkrediet. Hiermee wordt tot in 2028 de planontwikkeling doorlopen. Omdat nu nog niet zeker is of het project doorgang vindt en er nog geen omgevingsvergunning is verkregen, wordt de risicokans voorzichtigheidshalve op 100% gesteld. De geraamde (netto) investering van € 1.762.000 beschouwen we als het gemeentelijk financieel risico dat meegenomen wordt bij de bepaling van het benodigd weerstandsvermogen.
7	**Agiostorting BV Suikerzijde**
	We hanteren het uitgangspunt dat als we een gebiedsontwikkeling vormgeven in een aparte entiteit (lees BV) de BV zelf in staat moet zijn om de eigen risico's binnen de grondexploitatie hetzij de beschikbare middelen voor de betreffende gebiedsontwikkeling op te vangen. Zelf binnen de eigen grondexploitatie opvangen betekent dat de BV over voldoende buffers moet beschikken. Deze buffers kunnen bestaan uit eigen vermogen, een verwacht batig saldo van de grondexploitatie (contante waarde van de verwachte winst op eindwaarde) of aanwijsbare buffers in ramingen. De beschikbare middelen voor de gebiedsontwikkelingen zijn de middelen die binnen het SIF zijn gereserveerd of bestemmingsreserves voor de betreffende gebiedsontwikkeling. Door de gebiedsontwikkeling in een BV te beleggen verlegt de gemeente een groot deel van de risico's naar deze aparte entiteit. Op het moment dat de gemeente hetzij eigen, hetzij vreemd vermogen verstrekt aan de BV, loopt de gemeente het risico dat de verstrekte middelen niet terugbetaald kunnen worden. Voor de afdekking van dit risico moet de gemeente inschatten in welke mate er een risicoreservering in het gemeentelijk weerstandsvermogen noodzakelijk is. De gevraagde kapitaalstorting in de BV Suikerzijde bedraagt 15 miljoen euro. Het Project Suikerzijde kent een omvang van circa 500 miljoen euro. De looptijd is 25 jaar. Voor de bepaling van de omvang van de buffer sluiten we aan bij de gemeentelijke methodiek van het bepalen van risico's. Hierin zijn drie classificaties van risico's, te weten laag, middel en hoog met respectievelijke kansen van 25%, 50% en 75%. We schatten het risico in als laag. Voor bepaling van de benodigde buffer rekenen we daarom met een kans van 25% op niet terugbetaling. Dit betekent dan een benodigde risicobuffer van 25% x 15 miljoen euro = 3,75 miljoen euro. We gaan de incidentele vrijval van de structureel beschikbare middelen voor Suikerzijde toevoegen aan een aparte reserve Suikerzijde. Deze reserve tellen we mee met het beschikbaar weerstandsvermogen.

8	**Extra beheerkosten Biotoop, Haren**
	Voor het onderhouden van de Biotoop is een beperkt onderhoudsbudget beschikbaar. Gezien de verouderde staat brengt dit het risico met zich mee dat gedurende de voorgestelde gebruiksperiode problemen optreden waardoor grotere investeringen noodzakelijk zijn. Het betreft hier zowel de Biotoop als de Hortus. Met name de staat van het entreegebouw is een risico voor de continuïteit van de exploitatie van de Hortus. In het risicobedrag van 1,25 miljoen euro is de kans van optreden al verwerkt daarom voor 100% opgenomen. Afhankelijk van het te kiezen toekomstscenario is er nog een risico dat er brandscheidingen aangebracht moeten worden en moeten mogelijk extra maatregelen rondom legionella worden getroffen. Op dit moment zijn deze risico's nog niet te kwantificeren en als PM meegenomen. Wanneer hier een betere inschatting van gemaakt kan worden, wordt dit meegenomen in de actualisatie bij de begroting.
9	**Gevolgen extreem weer (klimaatrisico)**
	Door het veranderende klimaat gaan we in toenemende mate last krijgen van extreem weer. Extreme hitte, langdurige droogte of regenperiodes en extreem weer zoals, clusterbuien, storm en onweer hebben effect op onze infrastructuren, gebouwen en groenvoorzieningen. Extreme hoeveelheden regen in korte tijd kunnen niet goed worden afgevoerd waardoor mogelijk regenwater schade toebrengt aan panden en andere voorzieningen. Droogte kan leiden tot inklinking of scheuring van de bodem waardoor infrastructuur kan verzakken. Dit doet zich nu al meerdere keren per jaar voor en zal naar verwachting vaker en grootschaliger voorkomen. Reparatie van een wegdek van 1.000m2 kost al snel €250.000. Door droogte lopen onze groenvoorzieningen bovendien risico op bermbranden en uitval door vochttekort, met geschatte kosten van totaal €160.000. Ook stormschade komt steeds vaker voor. De kosten voor snoeiwerk, opruimen en herplant van bomen worden op basis van eerdere ervaringen geraamd op €600.000. Daarnaast neemt door klimaatverandering de kans toe op aantasting van bomen door ziekten en plagen, zowel bestaande (kastanjebloedingsziekte, essentaksterfte, Massaria) als nieuwe. De geschatte kosten hiervoor bedragen €100.000. Al deze risico’s komen nu al geregeld voor en daarmee structureel van aard en zijn daarom ingeschat als hoog risico (75%). De kosten van een (zee)dijk-doorbraak, en ontwrichting van een kunstwerk door hittestress zijn dermate hoog en het risico vrij klein (1-5%) dat deze niet zijn opgenomen in het risicobedrag van 1,1 miljoen euro. Vooralsnog worden extra kosten uit regulier budget gedekt, met als gevolg dat er minder budget is voor andere zaken. Bij grote kosten of boomvervanging wordt er soms incidenteel extra budget toegekend vanuit de begroting.
10	**Netcongestie**
	Netcongestie is een snelgroeiend probleem wat tot 2032 naar verwachting zal blijven toenemen. Daarna is de uitbreiding van de capaciteit op hoogspanningsstation Vierverlaten deels gereed en is een groot deel van de netcongestie opgelost. De verwachting is dat de gehele verzwaringsoperatie voor ons elektriciteitsnet rond 2036 is afgerond. Dit heeft tot gevolg dat er een risico is dat wij onze ambities voor o.a. woningbouw, economie en de energietransitie niet tijdig of volledig waar kunnen maken. De financiële gevolgen van netcongestie en de daardoor opgelopen vertraging worden in de betreffende grondexploitaties, projecten of programma’s opgenomen. We treffen een aantal beheersmaatregelen om de effecten van netcongestie te mitigeren. Zo werken we aan het concept Net van de Toekomst gemeente Groningen. Hierbij werken de gemeente Groningen, de provincie Groningen en het ministerie van KGG aan de uitvoering van Nij Begun door het elektriciteitsnet robuuster te maken. Mocht dit concept onverhoopt niet tot uitvoer worden gebracht, dan staat de gemeente Groningen garant voor een derde van de voorloopkosten van het onderzoek voor dit concept. Dit projectrisico is het bedrag dat hier is opgenomen. Vanwege de onduidelijkheid over de uitkomst van dit onderzoek houden we dit risico vooralsnog op 100%.

11	**Energiepark Meerstad Noord/GEB Holding BV**
	De gemeente ontwikkelt een zonnepark, batterijen, privaat netstation en natuurgebied in Meerstad-Noord. Hiervoor heeft de gemeente een eigen energiebedrijf opgericht met aan het hoofd GEB Holding BV (hierna: Energiebedrijf Groningen). Hun investering in deze totale gebiedsontwikkeling bedraagt naar verwachting ruim € 210 miljoen. Besluitvorming door de Raad in december 2025 zal leiden tot aanvullende agiostortingen ter hoogte van maximaal € 38,95 miljoen ten behoeve van de realisatie van fase 1 van het zonnepark en batterijen alsook het volledige netstation. Dit maakt dan een totaal aan agiostortingen van vooreerst € 43,2 miljoen. Naast de kapitaalstorting bij oprichting (€ 1.000) en de agiostortingen staat de gemeente garant voor maximaal € 20,7 miljoen van het benodigde vreemd vermogen. De verwachting is dat deze leningen in 2026 en 2027 gefaseerd worden aangetrokken. De omvang van het risico komt hierdoor afgerond in totaal uit op € 64 miljoen. Het Energiebedrijf Groningen wordt in staat geacht projectrisico's zelfstandig op te kunnen vangen en daarom is de risicokans dat de gemeente haar investering niet terugontvangt verder verlaagd van 50% naar 25%. Het benodigde weerstandsvermogen in verband met de kapitaalinbreng, agiostortingen en borgstelling op leningen loopt hiermee op tot € 16 miljoen.
12	**Sociaal domein**
	De budgetten zorgkosten voor jeugd en Wmo hebben sinds de decentralisatie in 2015 altijd onder druk gestaan. Bij jeugd blijven de zorgkosten harder groeien dan de prijs-en volume compensatie die we in de algemene uitkering ontvangen. Daarnaast hebben we te maken met besparingen voortvloeiend uit de Hervormingsagenda Jeugd. De totale taakstelling die we vanuit de Hervormingsagenda jeugd nog moeten realiseren is vanaf 2028 9,8 miljoen euro. Naast deze taakstelling heeft het Rijk in 2025 eenzijdig extra taakstellingen bij gemeenten neergelegd; 1,1 miljoen euro door te sturen op trajectduur jeugdzorg, 8,1 miljoen euro indexatie opbrengsten Hervormingsagenda en 4,1 miljoen euro als gevolg van de invoering van een eigen bijdrage. Hiermee loopt de totale taakstelling Hervormingsagenda Jeugd op tot 23,1 miljoen euro (vanaf 2028). We achten de kans dat taakstelling volledig gerealiseerd kan worden zeer beperkt. Bovendien zijn we van mening dat de extra taakstellingen die in 2025 zijn opgelegd, niet voor rekening van de gemeente zouden moeten komen omdat deze eenzijdig en zonder onderbouwing door het Rijk zijn opgelegd.
	Er spelen op het gebied van jeugdhulp enkele landelijke en (boven) regionale ontwikkelingen waarvan de financiële gevolgen beperkt zijn aan te geven. Het gaat hierbij o.a. om afbouw gesloten jeugdhulp, nieuwe inkoop Hoog Specialistische Hulp en Aanvullende Hulp, Basis Jeugdhulp en Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming. Daarnaast zijn er enkele specifieke risico's die betrekking hebben op (transformatie) maatregelen die moeten leiden tot een besparing op de zorgkosten door een verschuiving van dure naar goedkopere zorg. Of en in welke mate deze maatregelen het beoogde transformatie-effect opleveren wordt gemonitord en waar nodig bijgestuurd.
	In het risico sociaal domein houden we ook rekening met een volume risico op zorggebruik (zorggebruik groeit harder dan verwacht). Er is sprake van een volume-risico op zorggebruik Wmo/jeugd omdat onzeker is hoeveel mensen zorg nodig hebben. We bepalen de omvang van het risico op basis van een aantal groeiscenario's. Het volume risico bedraagt 8,5 miljoen euro. In verband met de verwachte volumegroei Wmo als gevolg van de vergrijzing en de verwachte toenemende zorgkosten Wmo is er landelijk een houdbaarheidsonderzoek opgezet. Dit onderzoek is inmiddels afgerond en moet leiden tot landelijke maatregelen. Een eerste stap om de Wmo kosten te beheersen is de invoering van de inkomens- en vermogensafhankelijk bijdrage (IVB). De invoering van de IVB staat nog gepland voor 2027 maar wordt vermoedelijk uitgesteld. Het Rijk heeft op voorhand al een korting doorberekend in de Algemene Uitkering. Deze korting is waarschijnlijk groter dan het effect van de IVB. Hiervoor hebben we een maximaal risico van 0,9 miljoen. meegenomen. Inmiddels is het nieuwe coalitieakkoord gepubliceerd en daarin staat dat de huishoudelijke hulp per 2029 uit de Wmo gaat en dat gemeenten een zorgplicht houden voor mensen die de hulp niet zelf kunnen betalen. Het is nog onduidelijke wat de precieze plannen en de (financiële) consequenties voor gemeenten zullen zijn.

	Ten aanzien van de regionale taken Maatschappelijke Opvang en Beschermd Wonen speelt dat de volumes stijgen zonder dat daar voldoende rijksvergoeding tegen over staat. Daarmee dreigen (oplopende) toekomstige tekorten. De situatie op de woningmarkt speelt hierbij ook een rol.
	Het risico sociaal domein neemt af in 2026 en 2027 doordat op basis van de ervaringscijfers en conform het advies van de commissie van Ark in de meerjarenraming jeugd al rekening is gehouden met een volumestijging. Op 12 november 2025 is de reserve Jeugd ingesteld onder andere ter dekking van de volumestijging Jeugdzorg in 2026 en 2027 waardoor dit deel van het risico komt te vervallen. Het totale risico is in 2026 bepaald op 4,1 miljoen euro. Tot en met 2029 loopt dit op tot 28,7 miljoen euro. In het risicobedrag is de kans van optreden meegenomen daarom is bij de kans 100% aangehouden.
	Wij hebben de laatste jaren maatregelen genomen om te zorgen dat de zorgkosten beter in control komen. Hierbij hebben we nadrukkelijk een koppeling gelegd tussen beleid, inkoop, uitvoering en geld. Ter beheersing van deze problematiek streven wij ernaar om door transformatie minder in te hoeven zetten op zwaardere zorg door te investeren in preventie aan de voorkant, de ontwikkeling van (basis) voorzieningen dichtbij, door burgerkracht en door stimuleren van zelf- en samenredzaamheid. Deze op transformatie gerichte beweging is onder meer in gang gezet door een gerichte opdrachtverlening aan Stichting WIJ Groningen, door het in werking stellen van het Gebieds Ondersteunend Netwerk (GON) en een verdere decentralisering van Beschermd Wonen. Andere ingezette ontwikkelingen zijn onder andere de aanpak voor multi probleemgezinnen waar sprake is van stapeling van door gemeente verstrekte voorzieningen, de invoering Basis Jeugdhulp en voorbereidingen voor nieuwe inkoop Hoog Specialistischer Hulp en Aanvullende Hulp. In al deze verbeterslagen lopen inhoudelijke ambities en financiële doelstellingen samen op. De laatste jaren is geïnvesteerd in extra capaciteit om ontwikkelingen in kaart te brengen, te volgen en concreet om te zetten in zinvolle interventies en maatregelen samen met partners zoals bijvoorbeeld zorgpartijen, de zorgverzekeraar en de RIGG. Dit geldt ook voor informatievoorziening. Dit alles met als doel beter in control te komen op het sociaal domein. Waar de komende jaren nieuwe aanbestedingen plaatsvinden, kijken we naar de mogelijkheden voor verdere beheersing van de kosten. Zo heeft de aanbesteding van de huishoudelijke hulp in 2023 tot kostenbeheersing geleid.
13	**Exploitatie Groninger Forum**
	Bij de start van Forum Groningen is een aanloopperiode van vijf jaar ingesteld (2020 t/m 2024), waarin de organisatie kon toewerken naar een sluitende exploitatie. Voor eventuele exploitatietekorten was jaarlijks € 460.000 beschikbaar vanuit de aanloopreserve, waarvan, mede door de coronasluitingen, niet volledig gebruik is gemaakt. De coronajaren kunnen niet worden aangemerkt als een reguliere aanloopperiode. Daarnaast staat Forum Groningen voor onzekerheden als gevolg van de voorgenomen wijziging van de Wet stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen (Wsob) en de daarmee samenhangende zorgplicht voor gemeenten. Om deze redenen heeft de raad in juli 2025 besloten de aanloopreserve met twee jaar te verlengen tot en met 2026. Daarbij is uitgegaan van € 300.000 voor 2025 en € 160.000 voor 2026. In 2025 heeft Forum Groningen een positief exploitatieresultaat gerealiseerd. Hierdoor is in 2025 geen beroep gedaan op de aanloopreserve. Voor 2026 wordt, conform het raadsvoorstel, rekening gehouden met een mogelijk risico van € 160.000. Met deze verlenging wordt verwacht dat voldoende buffer aanwezig is om eventuele tegenvallers op te vangen. Aangezien we het risico middelgroot achten hanteren we een kans van 50%.
14	**Verzelfstandiging Clockhuys Cultuur Haren**
	Het Clockhuys Cultuur in Haren is medio 2023 verzelfstandigd. Bij het besluit tot verzelfstandiging is als uitgangspunt geformuleerd dat de basisfinanciering tot en met de huidige cultuurnota periode 2025–2028 is gegarandeerd. Voor de frictiekosten die samenhangen met de verzelfstandiging zijn bij de begroting 2023 middelen beschikbaar gesteld. Er bestaat een risico dat zich naast deze frictiekosten onvoorziene

	exploitatietekorten en/of aanvullende aanloopkosten voordoen. Voor de eerste vier jaar na verzelfstandiging (2023–2026) is hiervoor een risico opgenomen van jaarlijks € 50.000. In 2024 en 2025 heeft het Clockhuys Cultuur geen exploitatietekort gerealiseerd en is geen aanspraak gemaakt op dit risico. Ondanks deze positieve ontwikkeling blijft voor 2026, conform eerder vastgestelde uitgangspunten, het risicobedrag en de kansinschatting ongewijzigd. Na afloop van deze vierjaarsperiode wordt verwacht dat het Clockhuys Cultuur voldoende inzicht heeft in de structurele exploitatie en over voldoende mogelijkheden beschikt om zelfstandig bij te sturen. De voortgang en realisatie van de exploitatie worden gemonitord via periodieke voortgangsgesprekken en rapportages.
15	**Energieprijsstijging**
	Hoewel de oorlog in het Midden-Oosten tot prijsstijgingen van energie leidt is het risico nog beperkt. Voor 2026 is alle energie al ingekocht, voor 2027 is 72% ingekocht en voor 2028 57%. Op de korte termijn is het risico daarmee beperkt. Op de langere termijn kunnen (naast de geopolitieke spanningen) onzekere factoren zoals ETS-II en de bijmengverplichting voor prijsstijgingen zorgen. Het risicobedrag wordt voor 2026 ingeschat op nihil. Momenteel wordt het risico meerjarig ingeschat op maximaal 0,5 miljoen euro. Gezien de volatiliteit van de energiemarkt houden we rekening met een kans van 50%.
16	**Opgaven Vastgoedbedrijf**
	Het maatschappelijk vastgoed van de gemeente Groningen heeft een gemiddelde leeftijd van meer dan 40 jaren. De leeftijd van de vastgoedvoorraad brengt voor de toekomst forse verduurzaming- en moderniseringsopgaven met zich mee. Dit vraagt heldere koersbepaling op programmaniveau. Van een aantal programma's is de koers al bepaald, dan wel wordt dit voorbereid. Het Scholenprogramma Gro Up is hiervan een voorbeeld, het masterplan voor de sport en de huisvestingsvisie voor de wijkposten van Stadsbeheer. Andere plannen waaraan gewerkt wordt zijn bijvoorbeeld het Accommodatieplan Welzijn (DMO) en de Strategische huisvestingsvisie voor het Kernvastgoed (SSC/FSH). De projectmatige uitvoering van nieuw- en verbouw is belegd bij het Vastgoedbedrijf. De genoemde vernieuwing- en moderniseringsopgaven zijn gelet op de gebouwleeftijd, de dynamiek van de achterliggende (beleids-)programma's en veranderende gebruikers(wensen) noodzakelijk en leiden tot forse financiële opgaven voor de toekomst. Voor vernieuwing en modernisering wordt niet structureel gespaard binnen de gemeente. De gereserveerde middelen voor beheer en onderhoud zijn gericht op instandhouding en beheer en onderhoud 'as is', uitgaande van het meest kosten efficiënte onderhoudsniveau (NEN niveau 3). De leeftijd van de vastgoedportefeuille levert spanning op in relatie tot hedendaagse eisen qua functionaliteit en bedrijfsvoering. Daarnaast leidt de leeftijd van de panden tot kwetsbaarheid in relatie tot veranderende regelgeving. De eisen ten aanzien van bijvoorbeeld verduurzaming, binnenklimaat, toegankelijkheid en ARBO zullen blijvend veranderen (en toenemen), waardoor investeringen in de gemeentelijke gebouwen noodzakelijk zijn. Voorbeelden hiervan zijn de label C verplichting voor kantoren en de verplichte EML maatregelen op grond van het Activiteitenbesluit milieubeheer. De verduurzamingsambities- en normstellingen werken als katalysator voor de al forse opgave voortvloeiend uit de leeftijd van de gebouwen (levenscyclus vastgoed). Waar in het verleden een gebouw upgrade of modernisering nog strikt vanuit levensduurverlenging, functionaliteit of techniek kon worden benaderd, leidt de combinatie met de verduurzamingsopgave veelal tot een volledige nieuwbouw of renovatieopgave. Gezien de omvang van de opgave in relatie tot de beschikbare middelen en capaciteit zal het naar verwachting een lange periode vergen om de panden te upgraden. Intussen kan het noodzakelijk worden om (gedeeltelijk) te vernieuwen c.q. te upgraden vanwege gewijzigde gebruikerseisen en of wettelijke eisen.
	In de te actualiseren gemeentelijke Routekaart verduurzaming maatschappelijk vastgoed (voorzien eind 2025) wordt de strategie geschetst voor het verduurzamen van het gemeentelijk maatschappelijk vastgoed. Op basis van onder andere leeftijd, labels, koppelkansen (waaronder warmtenet), en functionele en programmatische wensen wordt een planning gemaakt voor de aanpak van de panden tot 2050. De verduurzaming van de panden, gecombineerd met noodzakelijke functionele aanpassingen en modernisering

	betekent dat per saldo veelal sprake is van volledige renovatie of vernieuwing van de gebouwen. De noodzakelijke aanpak vraagt lange termijnplanning, zowel financieel als qua uitvoeringscapaciteit. De combinatie wordt gezocht met de strategische uitvoeringsagenda (SIA) waarin de financiële opgave op de middellange termijn inzichtelijk wordt gemaakt en reservering in de begroting plaatsvindt, aansluitend bij de lange termijn uitvoeringsscope. Voor de uitvoering van de onvermijdelijke verduurzamings- en moderingseringsopgave is het noodzakelijk om de opgave financieel telkens voortschrijdend ca. 8 jaren vooruit te plannen, daar met vastgoedopgaven doorgaans een doorlooptijd van 5 tot 8 jaren kennen en veelal onderdeel zijn van een (verhuis)carrousel, met tijdelijke huisvesting als vraagstuk en een dynamische stedelijke omgeving. Matching via de SIA of een vastgoedfonds is noodzakelijk voor de aanpak.
17	**Fiscale risico's**
	Vennootschapsbelasting op reclameopbrengsten. De Belastingdienst is van mening dat de opbrengst uit reclamedragend straatmeubilair een onderneming vormt. Gemeenten zijn van mening dat er sprake is van normaal vermogensbeheer. Over deze discussie lopen verschillende procedures en liggen nu bij de Hoge Raad. De uitkomst hiervan is nog onzeker.
18	**Gemeentefonds**
	De hoogte van de algemene uitkering wordt bepaald door de omvang en verdeling van het gemeentefonds. De huidige raming van de hoogte van de algemene uitkering is gebaseerd op de septembercirculaire 2025. De omvang van het gemeentefonds bedraagt 47,5 miljard euro. De omvang van het BTW compensatiefonds (BCF) is aan een plafond gekoppeld. Overschotten of tekorten op het fonds worden verrekend met het gemeentefonds. In onze begroting wordt meerjarig een verwachte bate opgenomen voor de mogelijke ruimte onder het BCF. We hanteren het uitgangspunt dat specifieke kortingen (en uitzettingen) vanuit het Rijk één op één met de sector worden verrekend. Voor het overige hanteren we een maximale omvang van het risico van 5% van de geschatte uitkering uit het gemeentefonds. Het risico bedraagt maximaal 45 miljoen euro (naar boven of naar beneden). We gaan ervanuit dat de kans op een voordeel even groot is als de kans op een nadeel, hierdoor reserveren we hiervoor geen specifieke weerstandscapaciteit. Met betrekking tot het ingroeipad van de herverdeling van het gemeentefonds is vanuit het Rijk voorgesteld hiermee in 2027 een volgende stap te zetten. Op basis van de onderzoeken naar de verdeling van het gemeentefonds heeft de Raad van het Openbaar Bestuur (ROB) geadviseerd het ingroeipad tijdelijke te pauzeren. In de brief van 7 februari 2025 heeft de minister toegezegd per 1 januari 2027 een volgende stap te zetten in het ingroeipad naar de nieuwe verdeling. We gaan ervan uit dat deze toezegging gestand wordt gedaan en we hebben met andere voordeelgemeenten de minister hierop gewezen.
19	**Verstrekte leningen en garanties**
	Het verstrekken van een lening of het afgeven van een garantie leidt voor de gemeente tot een risico dat de schuldenaar niet aan de verplichtingen kan voldoen. Per geval wordt het risico beoordeeld en gewaardeerd. De belangrijkste posten zijn de leningen verstrekt aan Euroborg, Enexis, Ebbingehof, de garanties op de verkochte personeelshypothekenportefeuille van de voormalige gemeente Haren en op door Stichting Biblionet aangetrokken leningen. De risico’s van de aan WarmteStad, Meerstad en GEB Holding verstrekte leningen zijn meegenomen in respectievelijk het risico Gemeentelijk aandeel risicoproject WarmteStad BV, het risico Uitleg- en binnenstedelijke ontwikkelingslocaties (grondzaken/ grondexploitaties) en het risico Zonnepark Meerstad-Noord. Het risicobedrag 2026 is bepaald op 3,5 miljoen euro. Tot en met 2029 loopt dit af tot 2,9 miljoen euro. De kans hierop is verwerkt in het risicobedrag.
20	**Renterisico**
	Het risico is dat de rentepercentages in werkelijkheid hoger liggen dan waar in de begroting rekening mee is gehouden en dat de rentelasten daardoor tegenvallen ten opzichte van de begroting. Wij houden onze rentevisie (zoals beknopt opgenomen in de paragraaf Financiering in de begroting 2026) voortdurend actueel en anticiperen voor zover mogelijk op de verwachte rente-ontwikkelingen om tegenvallers zoveel mogelijk te voorkomen. In de begroting 2026 zijn we voor de jaren 2026 en verder uitgegaan van een rente op nieuwe

	leningen van 2,5 %. Daarnaast houden wij rekening met een scenario waarbij de rente op nieuwe leningen vanaf 2026, 1 % hoger ligt, dus op 3,5 %. Aan de hand van dat scenario hebben we de bedragen van het renterisico vanaf 2026 berekend. Voor zover de hogere rente kan worden toegerekend aan activiteiten waarvoor een heffing in rekening gebracht wordt, kan de extra stijging (met vertraging) worden doorbelast. Het risicobedrag 2026 is bepaald op 1,1 miljoen euro. Tot en met 2029 loopt dit op tot 3,2 miljoen euro. De kans hierop schatten we in op 50%. Die kans hebben we bepaald op basis van de (mogelijke afwijking van de) ontwikkelingen die wij benoemd hebben in onze rentevisie.
21	**Verzekeringen**
	Binnen de Gemeente Groningen zijn een aantal risico's niet afgedekt door verzekeringen. De kans op het zich voordoen van deze risico's is klein maar de impact ervan kan groot zijn. De risico's die hieronder vallen zijn: fraude/beroving, milieuschade, cybercrime en motorrijtuigen (Casco deel). Door het nemen van interne beheersmaatregelen worden de risico's beperkt. Verzekerbaarheid van brandrisico's is genormaliseerd en premies liggen weer op het langjarig gemiddelde (15 jaar). De brandpolis voor opstallen en inventarissen is opnieuw aanbesteed per 1 januari 2025 tot in principe 1 januari 2031. De aansprakelijkheidsverzekering is per 1 januari 2026 ongewijzigd verlengd tot in principe 1 januari 2032. Door een slecht schadeverloop is de premie voor het Wagenpark fors gestegen. De jaarpremie bedraagt per 1 januari 2026 ruim 800 duizend euro (was 250 duizend euro). Verzekerbaarheid van Construction All Risk blijft uitdagend.
22	**Gemeentefonds: ontoereikende middelen**
	Met ingang van 2026 wordt het gemeentefonds gekort met 1,9 mld. euro (het zogeheten financiële ravijn). Dit betekent voor Groningen een korting van 27 miljoen euro welke is verwerkt in de begroting. In 2026 tot en met 2028 zijn we vooralsnog in staat dit tekort met een aantal maatregelen op te vangen. Ons financieel perspectief laat vanaf 2029 een oplopend te tekort zien. Samen met de VNG hebben we bij het Rijk aangedrongen om tot een oplossing te komen voor de korting door extra middelen beschikbaar te stellen en/of taken en middelen in balans te brengen. In de Rijksvoorjaarnota van 2025 is de korting voor 400 miljoen euro vanaf 2026 opgevangen via het budget Jeugdzorg. In de voorjaarsnota van het Rijk is in 2026 niets opgenomen dat onze financiële problematiek verlicht. We blijven daarom vanaf de jaarschijf 2029 uitgaan van een tekort met een kans van optreden van 50%. De tekorten op de jeugdzorg zijn voor 2025-2027 deels opgevangen door het Rijk. Na 2027 wordt de bezuinigingstaakstelling voor de jeugdzorg fors verhoogd. Hierdoor neemt het risico toe. Dit is meegenomen in het risico sociaal domein.
23	**Bezwaarschriften**
	Woningcorporatie Wierden en Borgen voert een bezwaarprocedure tegen de aanslagen rioolheffing 2015 tot en met 2019 van de voormalige gemeenten Ten Boer en Groningen en tegen de aanslagen rioolheffing 2020 ten en met 2021 van de gemeente Groningen. Het bezwaar richt zich op de kostenonderbouwing van de rioolheffing 2015 en volgende jaren. We hebben alle gevraagde informatie verzameld en verstrekt. We zijn in voorbereiding om uitspraak op bezwaar te doen. Een inschatting van de omvang van het risico is niet te maken. Het risico staat daarom op p.m.
24	**Vervanging rioolpersleiding Aanpak Ring Zuid (ARZ)**
	Langs het gehele traject van de ARZ ligt een belangrijke rioolpersleiding. Ten behoeve van de ARZ is deze rioolpersleiding grotendeels verlegd. Een gedeelte van deze persleiding (kruising onder A28) is niet verlegd. Tijdens de werkzaamheden in het kader van ARZ is al een aantal keer de rioolpersleiding beschadigd, waardoor er herstelwerkzaamheden moesten worden uitgevoerd. We zijn op dit moment de voorbereidingen aan het treffen om de 4 kilometer lange leiding te inspecteren. De kosten van de inspectie zijn ongeveer 250 duizend euro. We verwachten eind juni 2026 duidelijkheid te krijgen over hoe de toestand is van de leiding. Het grootste risico zit bij het Julianaplein. Mocht daar schade zijn ontstaan is vervangen van dat stuk leiding de enige optie. De huidige leiding is onbereikbaar voor reparatie. Een inschatting van het risicobedrag is op dit moment nog niet te geven.

25	**Onderhoud van het groen ARZ aan de randen van ons areaal**
	Binnen het project ARZ zijn tussen de drie overheden afspraken gemaakt over eigendom, beheer en onderhoud. Rijkswaterstaat en provincie onderhouden hun areaal vooral op functionaliteit. Gemeente Groningen onderhoudt het areaal ook op basis van beeldkwaliteit. De andere overheden worden door de gemeente wel aangesproken op hun zorgplicht. Ten gevolge van de verschillende onderhoudsuitgangspunten tussen de drie overheden kan er een situatie ontstaan (veiligheid en uitstraling) dat gemeente Groningen onderhoud moet plegen aan onderdelen die eigendom zijn van de twee andere overheden. Het gaat hierbij over groenonderhoud van de groene keerwanden en schermen en groenonderhoud op taluds. Het risicobedrag schatten we in op 100 duizend euro met een kans van 50%.
26	**Dotatie en vrijval voorziening voor pensioenaanspraken politieke ambtsdragers**
	Jaarlijks wordt bij de jaarrekening bepaald wat de benodigde pensioenvoorziening voor (oud-) politieke ambtsdragers moet zijn. Het verschil tussen het benodigde en opgebouwde tegoed wordt uit de exploitatie gedekt, hiervoor is 300.000 euro begroot. Pas aan het eind van het jaar is te bepalen of dit wel of niet voldoende is. Het risico kan, als gevolg van de renteontwikkelingen en wijzigingen in het deelnemersbestand zowel positief als negatief zijn. Het risicobedrag is daarmee erg lastig in te schatten. Op basis van de afgelopen jaren is de ruwe inschatting dat het risico op een dotatie maximaal 2 miljoen euro is, maar waarschijnlijk minder. Doordat het risicobedrag lastig in te schatten is, maar het effect zowel positief als negatief kan uitvallen is de kans op 50% gezet. Vanwege wettelijke wijzigingen is in 2025 incidenteel een extra dotatie van 2 miljoen euro gedaan voor 11 ambtsdragers die nog niet in de voorziening waren opgenomen, maar waarvan het pensioen via de exploitatie werd gedekt. Daarnaast is een aanvullende dotatie van 2,6 miljoen euro gedaan om het kapitaal in de voorziening aan te vullen vanwege de benodigde kapitaaloverdracht in 2028. Omdat het kapitaal vanaf 2028 overgedragen wordt aan het ABP is vanaf dat jaar het risico verlaagd naar 0 euro.
26a	**APPA wachtgelden**
	De voorziening voor wachtgelden is moeilijk in te schatten. Dit is afhankelijk van het aantal politieke ambtsdragers dat aftreedt, hoelang ze als politieke ambtsdrager hebben gewerkt, aanspraak maken op wachtgeld en de periode dat er recht bestaat op wachtgeld. Het risicobedrag wordt ingeschat op maximaal 2 miljoen euro, voor alle politieke ambtsdragers. Omdat niet verwacht wordt dat alle politieke ambtsdragers een beroep hierop zullen doen, is de kans op 25% gezet.
27	**Verplichtingen uit de verlof stuwmeren**
	Medewerkers kunnen sinds 2022 hun bovenwettelijke verlofuren omzetten naar spaarverlof waar geen vervaldatum aan hangt. De verwachte jaarlijkse toename of afname van het spaarverlof is nog lastig in te schatten, echter laten de cijfers van de afgelopen jaren zien dat deze jaarlijks gemiddeld € 2 miljoen stijgt. Hiervoor is reeds een voorziening in de jaarrekening opgenomen. Daarnaast is de Commissie BBV voornemens om de verslaggevingsregels zo te wijzigen dat voor het overige verlof dat jaargrens overstijgend is ook een voorziening opgenomen dient te worden. Indien deze wijziging wordt doorgevoerd zal dit een enorme financiële impact hebben. Naar verwachting zal er dan binnen 4 jaren een voorziening gevormd moeten worden. De eerste inschatting van deze incidentele last is ongeveer € 25 miljoen. We betrekken dit bij het opstellen van de begroting 2027. Beide ontwikkelingen zijn een risico voor de bedrijfsvoering, immers hetzelfde werk moet gedaan worden.
28	**Bedrijfsrisico directies SPOT, Sport050 en zakelijke dienstverlening Stadsbeheer**
	We houden rekening met een risico bij de zakelijke dienstverlening (Stadsbeheer). De inkomsten zakelijke dienstverlening (bedrijfsafval, klein gevaarlijk afval, straatreinigen zakelijk en zakelijke werkplaats) zijn deels afhankelijk van de economische conjunctuur en andere externe factoren. Wij houden rekening met een bedrijfsrisico van 10% van de omzet van circa 11,4 miljoen euro.
	Sport050 kent een afhankelijkheid van de economische conjunctuur en het weer. Daarnaast lopen we bij de zwembaden een significant risico op inkomstenderving door aanhoudende operationele problemen in

	verouderde zwemaccommodaties. Technische storingen, zoals defecte installaties maar ook gemeentelijke netwerkproblemen (toegangspoortjes/kassa-systemen), kunnen leiden tot (deel)sluitingen en een afname van (betalende) bezoekers, wat directe financiële gevolgen heeft. Door de invoering van de Omgevingswet gelden er nieuwe en strengere eisen op het gebied van veiligheid, hygiëne en waterkwaliteit voor zwemaccommodaties. Deze aangescherpte regelgeving kan leiden tot gedeeltelijke sluiting van een bassin of zelfs de gehele zwemaccommodatie als niet (tijdig) aan de eisen wordt voldaan. Dit vormt een risico voor de continuïteit van de bedrijfsvoering, omdat sluiting direct leidt tot verlies van inkomsten en mogelijk reputatieschade. Wij houden rekening met een specifiek bedrijfsrisico ter hoogte van circa 15% van de tarief-gerelateerde omzet. Dat was 10% maar hebben we verhoogd vanwege bovengenoemde extra risico's ten aanzien van de continuïteit. De verwachte omzet is circa 8,5 miljoen euro.
	Een deel van de inkomsten van de directie SPOT is afhankelijk van de economische conjunctuur en andere externe factoren. Wij houden rekening met een bedrijfsrisico van 10% van de omzet van circa 16,6 miljoen euro voor SPOT. Het totale jaarlijkse risicobedrag komt uit op 3,7 miljoen euro. Gezien de spreiding van dit risico over meerdere directies schatten we de kans hierop laag in op 25%.
29	**Niet halen bezuinigingen**
	Bij voorgaande begroting zijn bezuinigingsmaatregelen vastgesteld. Niet alle voorgenomen bezuinigingen worden volledig en/of in het gewenste tempo gerealiseerd. We hebben elke nog niet gerealiseerde bezuinigingsmaatregel en nog te realiseren bezuinigingsmaatregel beoordeeld. Dit leidt tot een incidenteel risico van 0,3 tot 2,9 miljoen euro per jaar en een structureel risico van 0,75 miljoen euro per jaar. Bij het bepalen van het risico is per maatregel rekening gehouden met de kans van optreden. Voor de bepaling van het benodigd weerstandsvermogen wordt de uitkomst daarom volledig (=100%) meegenomen. We sturen actief op realisatie van de maatregelen.
30	**Prijsstijgingen**
	De afgelopen jaren hebben zich forse loon- en prijsstijgingen voorgedaan. Loon- en prijsstijgingen gelden niet alleen voor de gemeente, maar ook voor onze verbonden partijen en gesubsidieerde instellingen. Loon- en prijsstijgingen moeten in beginsel worden opgevangen door nominale prijscompensatie. Hiermee houden we de koopkracht van de budgetten op peil. We ontvangen hiervoor middelen uit het gemeentefonds. In de begroting 2026 gaven we aan dat prijsstijgingen weer op een normaal niveau waren en het risico op bovenmatige inflatie als gevolg van geopolitieke en mondiale gebeurtenissen blijft bestaan. Recente ontwikkelingen in het Midden-Oosten wakker de inflatie, met name op het gebied van energie, wederom aan. We monitoren daarom de prijsontwikkelingen en betrekken dit bij het opstellen van de begroting 2027.
31	**Digitale soevereiniteit**
	Digitale soevereiniteit betekent dat de gemeente controle heeft over haar eigen digitale infrastructuur, data en technologie. Het voorkomt afhankelijkheid van buitenlandse techbedrijven (m.n. buiten Europa). Dit is belangrijk vanwege risico’s rond privacy, continuïteit in toegang tot gegevens en invloed van buitenlandse wetgeving. Het raakt aan keuzes over software, datacenters, (Europese) samenwerking en wet- en regelgeving. Digitale soevereiniteit is cruciaal voor de betrouwbaarheid van de dienstverlening, publieke zeggenschap en democratische controle. De landelijke aandacht hiervoor groeit en als gemeente streven we naar meer regie op onze digitale systemen om onze taken verantwoord te kunnen uitvoeren. Dit kan op termijn extra investeringen met zich meebrengen. Gezien de geopolitieke ontwikkelingen is het onmogelijk aan te geven of en in welke mate we op welk moment aan de slag moeten en gaan met deze ontwikkeling. Vooralsnog schatten we de bedragen in zoals opgenomen in het overzicht met een kans van 50% dat het risico zich voor gaat doen. Vooralsnog schatten we op basis van een grove inschatting het risicobedrag incidenteel in op 4 miljoen euro verdeeld over de jaren 2026 t/m 2028. Aangezien we het risico middelgroot achten hanteren we een kans van 50%.

32	**Cybercrime**
	Cybercrime vormt een groeiend risico voor gemeenten vanwege hun rol als beheerders van persoonsgegevens en vitale infrastructuur. Gemeenten zijn aantrekkelijke doelwitten voor cybercriminelen, zoals hackers en ransomwaregroepen, die uit zijn op data of losgeld of het ontwrichten van de samenleving. Een succesvolle aanval kan leiden tot ernstige verstoring van de dienstverlening, zoals het niet kunnen uitgeven van paspoorten of bijstandsuitkeringen dan wel de uitval van kritische voorzieningen. Preventie, detectie en snelle respons zijn essentieel om schade te beperken. Alle medewerkers moeten een digitaal rijbewijs halen en bijhouden. Hiermee wordt kennis over databeveiliging in de organisatie op peil gehouden. Daarnaast worden er continue aanvullende maatregelen getroffen om onze beveiliging zo goed mogelijk op orde houden. Het inschatten van bedragen en kansen is onmogelijk omdat we niet weten wat zich in welke omvang wanneer voor gaat doen.
33	**Rijkskorting 10% budget SPUK Sport (btw)**
	De regeling SPUK Sport(stimulering), die oorspronkelijk afliep per 1 januari 2026, wordt met één jaar verlengd tot en met 2026. Conform het Hoofdlijnenakkoord wordt in 2026 een generieke korting van 10% doorgevoerd op specifieke uitkeringen. Ook voor deze regeling geldt in 2026 een korting van 10%. In het begin van deze regeling was er sprake van onderuitputting. De bestedingen zijn echter gestegen en de verwachting is dat de vraag in 2026 hoger is dan het budget. De verantwoording 2024 geeft bij een korting van 10% een verwachte verlaging van 252 duizend euro in de exploitatie. Voor de investeringen is dat 73 duizend euro hetgeen leidt tot hogere kapitaallasten in de toekomst. Aangezien we het risico middelgroot achten hanteren we een kans van 50%.
34	**Structurele personeelslasten gedekt met incidentele middelen**
	Een aantal langlopende subsidies lopen de komende jaar af of zijn dan volledig ingezet. Deze subsidies zijn ingezet voor structurele personeelslasten. Bij het aflopen van deze subsidies zullen ook de kosten moeten aflopen. Hier zal bij het aflopen van de subsidie op geanticipeerd moeten worden met maatregelen. Het is niet onwaarschijnlijk dat dit tot frictiekosten zal leiden. Huidige inschatting is dat dit zich vanaf 2029 voor gaat doen met betrekking tot de structurele lasten t.l.v. de lumpsum aardbevingen. Voor de berekening zijn we uitgegaan van de totale loonsom per jaar van de fte's die gedekt worden vanuit de lumpsum. Bij de bepaling van het risicobedrag gaan we uit van 10% hiervan. Dit omdat we inschatten dat we voor 10% geen aanvullende dekking kunnen realiseren. In het risicobedrag is de kans van optreden meegenomen daarom is bij de kans 100% aangehouden. Het is mogelijk dat dit risico zich dit ook op andere beleidsterreinen voor gaat doen.
35	**Stoppen koppelverkoop Teams**
	Na klachten vanuit de Europese Unie (EU) stopt Microsoft met de verplichte koppelverkoop van Teams bij Office-pakketten. De EU heeft na klachten van concurrenten van Teams onderzoek uitgevoerd en geconcludeerd dat deze koppelverkoop oneerlijke concurrentie tot gevolg heeft. Wereldwijd wordt het loskoppelen van Teams voor zeven jaar doorgevoerd. Hiermee wil Microsoft een antitrustboete voorkomen. Deze loskoppeling leidt mogelijk tot hogere kosten voor het gebruik van Teams per 1 juli 2027. Dit is de datum waarop het contract met Microsoft voor Officepakketten vernieuwd moet worden. De kans hierop schatten we relatief hoog in daarom 75%. Het risicobedrag is ingeschat op basis van historische bedragen.
36	**Vernieuwen contract M365**
	Op 1 juli 2027 wordt het contract dat de VNG namens gemeenten is aangegaan voor Office-pakketten vernieuwd. Dit contract wordt telkens voor drie jaar aangegaan en Microsoft mag vanaf het moment van vernieuwing geen jaarlijkse indexaties meer toepassen. Gezien kostenstijgingen in de afgelopen jaren, de grote afhankelijkheid van Office-pakketten en de discussies rondom digitale soevereiniteit zou dit tot 15-20% jaarlijkse kostenstijging boven de indexatie in de meerjarenbegroting kunnen leiden. De kans hierop schatten we relatief hoog in daarom 75%. Het risicobedrag is ingeschat op basis van historische bedragen.

Ontwikkelingen

Naam ontwikkeling	**Beheer en onderhoud na oplevering Zuidelijke Ringweg**
Deelprogramma	2.1 Kwaliteit Leefomgeving
Omschrijving & actie	De werkzaamheden aan de Zuidelijke ringweg zijn uitgevoerd conform een moderne overeenkomst. Er stonden flinke boetes op het te laat opleveren van het project. Dit maakte dat de aannemer vooral aan het bouwen was en met een zo groot mogelijke snelheid. We constateren daardoor risico 's voor hogere kosten voor het onderhoud en beheer nu het beheer en onderhoud van ARZ aan de gemeente is overgedragen.
Naam ontwikkeling	**Hogere onderhouds- en vervangingskosten infrastructuur door meer en zwaardere voertuigen zoals elektrische bussen**
Deelprogramma	2.1 Kwaliteit Leefomgeving
Omschrijving & actie	Door hogere verkeersbelasting door meer en zwaardere voertuigen zoals elektrische bussen zijn de komende jaren meer en ingrijpender (vervanging)maatregelen nodig dan waar in het huidige meerjarenplan onderhoud en investeringen beheer openbare ruimte rekening mee is gehouden. Het geldt voor onze kunstwerken, onze wegen, kademuren en enigszins voor riolering.
Naam ontwikkeling	**Hogere kosten voor emissieloos wagenpark**
Deelprogramma	2.1 Kwaliteit Leefomgeving
Omschrijving & actie	In 2011 heeft de gemeente Groningen het besluit genomen om in 2035 CO2-neutraal te zijn. Alle energie die wordt gebruikt moet per 2035 afkomstig zijn van duurzame bronnen en wordt zoveel mogelijk opgewekt binnen onze gemeentegrenzen. Een belangrijk onderdeel is het verduurzamen van het gemeentelijk wagenpark voor 1 januari 2035. Een emissieloos wagenpark betekent elektrisch, waterstof-elektrisch of met waterstofverbrandingsmotoren aangedreven voertuigen én machines. Het overgaan naar een volledig emissieloos wagenpark in 2035 wordt bemoeilijkt door een aantal ontwikkelingen, zoals de netcongestie en de beschikbaarheid van bepaalde (zwaardere) emissievrije voertuigen door tragere technologische ontwikkelingen dan verwacht. Het is een complex vraagstuk met meerdere variabelen. Jaarlijks worden de variabelen beoordeeld en dat kan leiden tot meerkosten voor de gemeente.
Naam ontwikkeling	**Uitvoeringskosten inburgering**
Deelprogramma	3.1 Werk en inkomen
Omschrijving & actie	De beschikbare middelen ter dekking van de uitvoeringskosten inburgering en financiële ontzorging zijn niet gekoppeld aan de taakstelling en worden dus niet verhoogd bij verhoging van de taakstelling. Voor 2024, 2025 en 2026 is er sprake van een verhoogde taakstelling wat, samen met de grote groep 'oude wetters' die ook nog begeleid worden, leidt tot een tekort op het uitvoeringsbudget. Hiervoor worden knelpunten ingediend. Er is nog geen zicht op taakstelling tweede helft voor 2026 en de periode daarna en wat de bijbehorende uitvoeringskosten zullen zijn. Voor 2026, 2027, 2028 en 2029 zijn daarom knelpunten ingediend, waarbij we ervan uitgaan dat de taakstelling voor de tweede helft van 2026 gelijk is aan die van de eerste helft van 2026. De daadwerkelijke uitvoeringskosten kunnen pas berekend worden op het moment dat de taakstelling bekend is. Actie: Volgen en rapporteren. Zodra de financiële consequenties bekend zijn, bezien hoeveel aanvullende middelen nodig zijn (knelpunt).
Naam ontwikkeling	**Biomassa installatie Kardinge**
Deelprogramma	3.4 Sport en bewegen

Omschrijving & actie	Omschrijving & actie Qua vergunning mag de biomassa installatie gebruikt worden. Echter is de installatie op dit moment volledig uit bedrijf. In het kader van duurzaamheid is er onderzocht of er een alternatief is middels heath pipes en pv panelen. Deze alternatieven blijken op dit moment financieel niet haalbaar ook in relatie tot het nieuwbouwproject. De biomassa blijft uit en gaat gesloopt worden als er nieuwbouw komt. De afschrijving van de biomassa installatie zit in de reguliere begroting van Sport050 en is daarmee gedekt. Hierdoor komt deze ontwikkeling bij de volgende actualisatie te vervallen.
Naam ontwikkeling	**Verduurzaming maatschappelijk vastgoed**
Deelprogramma	Diverse
Omschrijving & actie	De verduurzamingsopgave van het maatschappelijk vastgoed is een forse gemeentelijke (en landelijke opgave). De doelstellingen zijn vastgelegd in de Klimaatwet, waarbij we in 2030 49% minder broeikasgassen moeten uitstoten en in 2050 95% minder ten opzichte van 1990. De tendens is dat deze doelstellingen steeds verder aangescherpt worden om de opgave te versnellen. Europees is de ambitie inmiddels verhoogd naar 55% reductie in 2030 en landelijk is de intentie dit verder te verhogen naar 60%. Om deze versnelling van de ambities mogelijk te maken is diverse wet- en regeling in ontwikkeling. Een potentieel belangrijke ontwikkeling is daarbij dat de Europese Commissie voor eigenaren van maatschappelijk vastgoed een concrete renovatieverplichting instelt. Het betreft een verplichting om per jaar minimaal 3% van het vloeroppervlak van al het (maatschappelijk) vastgoed te renoveren naar de zogenaamde renovatiestandaard, waarbij dan afhankelijk van het type gebouw energielabel A++ of A+++ gaat gelden. Het invoeren van een dergelijke verplichting betekent voor onze gemeente een forse opgave en wordt betrokken bij de te actualiseren gemeentelijke Routekaart verduurzaming maatschappelijk vastgoed.
Naam ontwikkeling	**Verbeterprogramma beheer en onderhoud sportaccommodaties en sportcentrum Kardinge.**
Deelprogramma	3.4 Sport en bewegen
Omschrijving & actie	Het beheer en onderhoud van de sportaccommodaties is een taak van Sport050. Hetvastgoedbedrijf voert een deel van het groot onderhoud uit in opdracht van Sport050. Dit werd decennia lang budget gestuurd uitgevoerd. Door de verplichting vanuit de financiële verordening om (conform NEN 2767 conditie 3) planning gestuurd te werken vanuit een financiële voorziening voor het onderhoud, is de huidige werkwijze niet langer houdbaar. De MJOP zelf moest geactualiseerd worden. Het Verbeterprogramma beheer en onderhoud sportaccommodaties behelst een technische, juridische en administratieve analyse van de panden. Voor zover relevant wordt een voorstel geformuleerd voor het eventueel wijzigen van de eigendomssituatie. In 2024 worden hier onder regie van een externe projectmanager verschillende deelprojecten voor ingericht, bijvoorbeeld op het gebied van eigendomsposities en het formaliseren van diverse afspraken. Om te bepalen of de bestaande sportaccommodaties toekomstbestendig zijn, zal er een koppeling worden gemaakt met het medio 2025 op te leveren "Masterplan Sportvoorzieningen". De herijking van het proces van beheer en onderhoud voor de sportaccommodaties wordt in de loop van 2025 afgerond en zal in het voorjaar van 2026 voorgelegd worden aan de raad. Het sportcentrum Kardinge is vanaf 2023 technisch afgeschreven. Tot het moment dat het nieuwe (nog te bouwen) sportcentrum open gaat, zullen we de komende jaren stevig aan het werkmoeten om het op niveau te houden. Het huidige meerjaren onderhoudsplan wordt jaarlijks geactualiseerd, maar het kan niet uitgesloten worden

	dat wij de komende jaren verrast worden door onvoorziene gebeurtenissen en (tijdelijke) uitval van installaties. Deze (tijdelijke) uitval heeft diverse consequenties. Financieel gaat het om kosten van vervanging/reparatie en op het gebied van dienstverlening gaat het om bijvoorbeeld tijdelijke sluiting van bepaalde delen van Kardinge, hetgeen zorgt voor inkomstenderving en imagoschade. In de begroting 2023 van Sport050 is een jaarlijkse structurele aanvullende bijdrage van 600 duizend euro vanaf 2023 beschikbaar gesteld (waarvan 500 duizend euro voor aanvulling van de onderhoud- en beheerbudgetten en 100.000 voor 1 fte). Eerder is een bandbreedte van 500 duizend euro tot 1 miljoen euro en 2 Fte afgegeven voor aanvullend benodigd budget. In hoeverre de in de begroting 2023 toegevoegde structurele middelen toereikend zijn wordt duidelijk na de volledige analyse van de gegevens in 2025.T.a.v. sportcentrum Kardinge: extra monitoren onderhoudstoestand, actualiseren MJOP's en project "Toekomst Kardinge".
Naam ontwikkeling	**Baggeren van sloten sportparken**
Deelprogramma	3.4 Sport en bewegen
Omschrijving & actie	De afdeling Stadsingenieurs zijn bezig met onderzoek naar de mogelijke vervuiling van slib in sloten. De onderzoeken lopen nog. Ook sloten rondom sportparken. Er bestaat een kans dat bij geconstateerde vervuiling de sloten uitgebaggerd dienen te worden rondom de sportparken. Er zijn op dit moment (nog) geen concrete baggerwerkzaamheden noodzakelijk. Zoals het nu lijkt zal dat op z'n vroegst in 2026 aan de orde kunnen zijn. Indien er gebaggerd dient te worden gaat dit gepaard met substantiële kosten welke voor Sport050 zullen zijn. De hoogte van de kosten kunnen pas worden bepaald als het onderzoek per sportpark is afgerond. Gezien de hoeveelheid sportparken en sloten zal een gefaseerde aanpak noodzakelijk zijn. Acties: Volgen en rapporteren. Zodra de financiële consequenties bekend zijn, bezien hoeveel aanvullende middelen nodig zijn (knelpunt).
Naam ontwikkeling	**Drinkwatervoorziening**
Deelprogramma	2.1 Kwaliteit Leefomgeving
Omschrijving & actie	Voldoende en schoon drinkwater is een eerste levensbehoefte en is van wezenlijk belang voor de volksgezondheid. Mogelijke tekorten en kwaliteitsbedreigingen bestaan ook voor de gemeente Groningen, voor zowel de lange als de korte termijn. Dit door klimaatverandering en de kwaliteit van het oppervlaktewater (circa 50% van het drinkwater wordt gewonnen uit oppervlaktewater). In combinatie met onze voorgenomen stedelijke uitbreiding kunnen hierbij knelpunten ontstaan. We onderzochten onze handelingsperspectieven. Onze samenwerking met waterketenpartners (waterbedrijf, provincie en waterschappen) en andere relevante netwerkpartners is van groot belang. We zijn gestart deze samenwerking te versterken en gericht samen te werken aan maatregelen.
Naam ontwikkeling	**Proceskostenvergoeding belastingen**
Deelprogramma	4.1 Dienstverlening
Omschrijving & actie	Door nieuwe wetgeving zijn de vergoedingen voor no cure no paybureaus verlaagd. Dat merken we direct terug in een sterke daling van de proceskostenvergoedingen in WOZ bezwaarprocedures. Landelijk zien we ondertussen een nieuwe trend ontstaan: steeds meer bezwaren tegen naheffingsaanslagen parkeren, opnieuw vaak ingediend door no cure no paypartijen. In de gemeente Groningen hebben we daar vooralsnog maar beperkt mee te maken.

Naam ontwikkeling	**Externe zwembaden met subsidie**
Deelprogramma	3.4 Sport en bewegen
Omschrijving & actie	De zwembaden binnen de gemeente die subsidie ontvangen (Scharlakenhof, Hoogkerk en Ten Boer), kunnen een extra uitdaging gaan vormen. De huidige stichtingsbesturen hebben het zwaar met de taken en krijgen de exploitatie niet meer rond (toenemende regeldruk, personeelstekort en de vrijwilligersproblematiek). Dit kan leiden tot extra kosten voor de gemeente als ze worden overgenomen. De consequentie is dat Sport050 een grotere rol gaat krijgen bij deze exploitatie. In technische ondersteuning, bouwkundige zaken en sturen op de kwaliteit en exploitatie. Intussen hebben twee van deze baden een extra beroep gedaan op Sport050. Waarvan één vraagt om het bad in 2026 terug te nemen. Of kijken naar andere mogelijkheden.
Naam ontwikkeling	**Ontwikkeling WSW subsidie**
Deelprogramma	3.1 Werk en inkomen
Omschrijving & actie	Jaarlijks wordt in de meicirculaire de Wet sociale werkvoorziening (WSW) subsidie per gemeente bepaald, gebaseerd op de aantallen standaard eenheid (se) medewerkers van t-1 in combinatie met het landelijk macro budget. Het subsidiebedrag per gemeente is daarmee afhankelijk van de landelijke ontwikkeling van de se aantallen en het macro budget. De afgelopen jaren is hierdoor, los van de indexatie, het subsidiebedrag per se voor de gemeente Groningen steeds gestegen, doordat de uitstroom binnen onze gemeente lager is geweest dan landelijk. Dit levert tot nu toe steeds een financieel voordeel op voor de gemeente Groningen. Als we nu kijken naar de verwachte prognose voor de uitstroom van WSW medewerkers bij de gemeente Groningen zien we dat deze de komende jaren sterk gaat toenemen. Hierdoor bestaat de kans dat de uitstroom van de gemeente Groningen op enig moment groter is dan de landelijke uitstroom. Hierdoor bestaat de kans dat de gemeente Groningen op enig moment gekort gaat worden op de WSW subsidie. We kunnen niet aangeven wanneer en met welke financiële omvang, maar is wel een ontwikkeling waar we rekening mee moeten houden. Daarnaast is het macro budget gebaseerd op de sterfhuisconstructie van de WSW populatie en gaat uit van een evenredige uitstroom over de jaren. We zien dat de landelijke uitstroom in de afgelopen jaren harder gaat dan verwacht. Hiermee bestaat de kans dat het Rijk het macro budget naar beneden gaat bijstellen, waardoor het subsidiebedrag per se lager kan worden.

Naam ontwikkeling	**Veiligheidsregio Groningen**
Deelprogramma	2.2 Veiligheid
Omschrijving & actie	De Veiligheidsregio ontvangt van het Rijk structureel een brede doeluitkering rampenbestrijding (BDUR). Met ingang van 2026 geldt een budgetkorting van 10% op de Brede Doeluitkering Rampenbestrijding BDuR. Op grond van het Hoofdlijnenakkoord en de uitwerking in het regeerprogramma zal de totale BDUR met 10% worden gekort. De VRG is voornemens de korting in 2026 eenmalig op te vangen vanuit het positieve resultaat over 2025 en dit vanaf 2027 structureel te dekken vanuit de extra toegekende weerbaarheidsgelden. Momenteel is echter nog niet geheel duidelijk welke extra taken aan de VRG worden opgedragen in het kader van weerbaarheid. De vraag is of de extra toegekende middelen überhaupt toereikend zijn voor de weerbaarheidsopgave.
Naam ontwikkeling	**Afschaffing handhavingsmoratorium schijnzelfstandigheid**
Deelprogramma	Diverse
Omschrijving & actie	Per 1 januari 2025 is het handhavingsmoratorium met betrekking tot schijnzelfstandigheid vervallen en mag de Belastingdienst hierop handhaven. De Gemeente Groningen heeft hiervoor beheersmaatregelen ontwikkeld.
Naam ontwikkeling	**Arbeidsmarktkrapte**
Deelprogramma	Diverse
Omschrijving & actie	De kwantiteit en kwaliteit van ons medewerkersbestand is rand voorwaardelijk voor het tijdig en goed kunnen uitvoeren van onze strategische doelstellingen. De krapte op de arbeidsmarkt is geen nieuw fenomeen, maar vormt ondanks onze inspanningen een groeiende uitdaging. Daarom investeren we niet alleen in ons werkgeversmerk en onze arbeidsmarktstrategie, maar ook in de duurzame inzetbaarheid van onze medewerkers. Een belangrijke randvoorwaarde daarvoor is het terugdringen van verzuim, zodat we de beschikbare capaciteit zo effectief mogelijk kunnen benutten.
Naam ontwikkeling	**Weerbaarheid**
Deelprogramma	2.2 Veiligheid
Omschrijving & actie	We zien dat de kans op verstoringen snel toeneemt, variërend van langdurige stroomuitval en digitale ontwrichting tot extreme weersomstandigheden en druk op vitale voorzieningen. Hierdoor komen onze inwoners, bedrijven en gemeentelijke processen sneller onder spanning te staan en neemt de kwetsbaarheid van onze samenleving toe. We krijgen te maken met grotere afhankelijkheden tussen systemen en partners, waardoor uitval direct gevolgen heeft voor de continuïteit van dienstverlening en het dagelijks leven in Groningen. Ook landelijke en Europese verwachtingen vragen dat we beter voorbereid zijn op langdurige ontwrichting en dat we onze wettelijke verantwoordelijkheden kunnen waarmaken. Daarom moeten we nu investeren in het borgen van onze bedrijfscontinuïteit, het versterken van onze crisisorganisatie en het vergroten van de zelf- én samenredzaamheid van inwoners en organisaties. De uitvoering van deze opgave kent een structurele financiële uitdaging. Op dit moment is er geen structurele dekking beschikbaar om de benodigde inzet duurzaam te borgen. Tegelijkertijd is onze financiële ruimte beperkt. Gezien de urgentie van deze opgave zetten wij voor 2026 tijdelijk de algemene reserve in. Voor de jaren na 2026 kijken we naar beschikbare rijksmiddelen. Gezien de zeer kwetsbare financiële positie van gemeenten doen wij voor deze nationale opgave een krachtig en dringend beroep op het Rijk.

Paragraaf 4: Onderhoud kapitaalgoederen

In deze paragraaf geven we inzicht in het onderhoud van onze kapitaalgoederen. Voorbeelden van kapitaalgoederen zijn wegen, kunstwerken, water en riolering, gebouwen, speelvoorzieningen en groen. Onderhouden van kapitaalgoederen waarborgt de continuïteit van de voorzieningen en is van belang voor de leefbaarheid, toegankelijkheid en veiligheid.

Beheerplan openbare ruimte Groningen

Als gemeente staan we voor belangrijke maatschappelijke opgaven zoals klimaatadaptatie, energietransitie etc. Effectief en efficiënt omgaan met onze kapitaalgoederen speelt een belangrijke rol in het behalen van onze doelen. Vanuit beheer zorgen we ervoor dat onze assets in goede staat van onderhoud zijn en daarmee veilig voor het gebruik.

Zo is in 2022 een nieuw Meerjareninvesteringenplan vervangingen en groot onderhoud opgesteld en op 1 februari 2023 door de raad vastgesteld. Het plan geeft een doorkijk voor de komende 10 jaar. Hiermee zorgen we ervoor dat we verantwoord met de beschikbare middelen omgaan, onze doelen halen en efficiënt aan relevante maatschappelijke opgaven werken. Binnen de financiële kaders van dit plan en op basis van resultaten van de technische inspecties en de BORG-schouw stellen we jaarlijks ons programma groot onderhoud en investeringen op.

Op een gegeven moment is onderhoud alleen namelijk niet meer toereikend. Als het einde van de levensduur is bereikt, zijn investeringen noodzakelijk om kapitaalgoederen te vervangen of te reconstrueren. We voldoen hiermee aan onze juridische verantwoordelijkheid en we verlengen met goed onderhoud de levensduur van kostbare voorzieningen en voorkomen daarmee onnodige hoge kosten in de toekomst. Onderhoud en beheer van een goed functionerend water- en rioleringssysteem voeren we uit overeenkomstig het Programma water en riolering 2025-2029.

In de onderstaande tabel geven we de globale indruk van de omvang van kapitaalgoederen in onze openbare ruimte. Afgelopen jaar zijn we overgestapt naar een andere systematiek voor onze data en hebben we deze anders benaderd. Er is daarom een lichte afwijking met betrekking tot bepaalde data ten opzichte van de tabel in de begroting 2025.

Kerncijfers

Kapitaalgoederen	Areaal/Waarde (peildatum voorjaar 2026)
Wegen	
• Oppervlakte ha	1.066
waarvan:	
• Asfalt ha	481
• Open verharding ha	489
• Beton ha	13
• Halfverharding	62
• Kunststofverharding	1
• Onverhard	19
Groen	
• Oppervlakte ha	1.185
• Bomen (stuks)	122.999
Gemeentelijke bruggen	
• Beweegbaar	55
• Vast	336
Water en Riolering	
• Op afloop liggend riool (km)	1.219
• Druk- en persriool (km)	186
• Gemalen aantal	876
• Duiker (km)	21
• Water ha	169

Kaders en doelen

De kaders en doelen die van toepassing zijn op het onderhoud van de verschillende kapitaalgoederen zijn vastgelegd in de relevante beleidsnota's die zijn weergegeven bij programma 2. Leefomgeving en Veiligheid. Met de uitvoering van de in deze nota's en beheerplannen gestelde doelen, werken we aan een gemeente waar het prettig is om te zijn en te leven. Een gemeente die schoon, heel, groen en duurzaam is en waar samenwerken met bewoners bij onderhoud en beheer een goede gewoonte is.

Kwaliteiten

Bij het beoogde onderhoudsniveau van de openbare ruimte geldt tussen de verschillende gebiedsdelen van de gemeente nog een aantal verschillen. We waarborgen een goed en veilig gebruik van voorzieningen in de openbare ruimte, onder andere door de tijdige uitvoering van alle noodzakelijke groot onderhoud en vervangingen. Het onderhoudsniveau voor de openbare ruimte wordt ieder jaar door de raad bepaald met de vaststelling van de begroting.

Voor de gemeente Groningen golden de volgende kwaliteitsdoelen* in het Beheer en onderhoud van de openbare ruimte in 2025.

Beheer matrix versie 2025 / onderdeel	Hoofd structuur	Binnen stad	Woon wijken	Noordelijke stad vernieuwingswijken	Bedrijven terreinen	Stedelijke en boven stedelijke voorzieningen	Grote groen- en recreatiegebieden		
	radialen, belangrijke ov-lijnen wijkontsluitingswegen, hoofdfietsstructuren	voetgangers / winkelgebieden			Bedrijven terreinen, industrieterreinen en kantorenparken	Hoofd station, RUG/ Zernike, Gron. Museum, UMCG, Stadsschouwburg, Ooster poort, Martini plaza	stedelijke parken en recreatieve voorzienigen geldt ook voor begraafplaatsen	Noorder-plantsoen	Stadspark
Verharding									
Verlichting									
Straatmeubilair en bebording									
Groen									
Bomen									
Speelvoorzieningen									
Kunstwerken c.a.									
Schoonmaken c.a.									

Legenda:

A+	zeer goed
A	goed
B	voldoende
C	matig
D	laag

* Bij de effectindicatoren van het deelprogramma 2.1 hebben we een korte toelichting gegeven op de behaalde BORG-score.

Kort samengevat komt het erop neer dat de binnenstad en het Noorderplantsoen op niveau A (*goed*) worden onderhouden. Voor een deel van de openbare ruimte daarbuiten en het Stadspark geldt niveau B (*voldoende*). Het niveau C (*matig*) wordt als ondergrens aangehouden.
In het coalitieakkoord is afgesproken om het onderhoudsniveau van de Noordelijke stadsvernieuwingswijken omhoog te tillen. Dit is terug te zien in de matrix hierboven. Voor onderdelen verharding, groen en schoonmaken geldt nu ook niveau B (*voldoende*).

Financieel
Een deel van de jaarlijks beschikbare middelen is nodig voor de dekking van vaste kosten. Het gaat dan vooral om de kapitaallasten van eerdere investeringen in vervanging van kapitaalgoederen. Het reguliere (dagelijks) en groot onderhoud brengen we rechtstreeks ten laste van de exploitatie. Wanneer onderhoud en reparaties niet meer toereikend zijn voor de instandhouding van voorzieningen, gaan we over tot vervanging. De investeringen die hiervoor nodig zijn, worden geactiveerd en de raad besluit jaarlijks over het beschikbaar stellen van de investeringskredieten daarvoor.
De raad heeft begin 2023 het meerjareninvesteringenplan vervangingen en groot onderhoud 2022-2031 vastgesteld. Elk jaar bij het opstellen van de ontwerpbegroting wordt het laatste jaar van de meerjarenbegroting als opgave meegenomen in de integrale afweging van de middelen.

Beheer gemeentelijke gebouwen

Gebouw	Boekwaarde 1-1-2025	Boekwaarde 31-12-2025	Voorziening 31-12-2025	Onderhoudsbudget begroting 2025	Onderhoudsbudget rekening 2025
Brandweergebouwen	1.934	1.665	2.709	586	143
Kernvastgoed	102.276	99.741	17.161	5.467	1.733
Maatschappelijk vastgoed	367.244	386.980	25.585	6.483	3.133
Overige activa	187.313	184.396	10.979	3.330	1.616
Eindtotaal	**658.767**	**672.782**	**56.434**	**15.866**	**6.625**

Algemeen
Uitgangspunt bij het onderhoud van de gemeentelijke gebouwen is het voldoen aan wet- en regelgeving en het beheren op onderhoudsniveau 3 conform NEN 2767: dit is een landelijk gangbaar niveau, dat ook is vastgelegd in de Vastgoednota. De NEN-meetmethode die tijdens de inspectie wordt uitgevoerd, leidt tot een ‘score’ die aangeeft wat de gemiddelde conditie van het onderzochte pand voor wat betreft het onderhoud is. De uitslag uit de meting is een ‘score’. De score 3, op een schaal van 1 (nieuwbouw) tot 6 (zeer slecht) betekent: redelijk (geen nieuwbouw, beperkte onderhoudsschade of onderhoudsbehoefte) met als doel het gebouw in stand te houden. Algemeen wordt niveau 3 als het meest efficiënte onderhoudsniveau voor gebouwen beschouwd omdat het als een optimum wordt gezien, tussen het uitvoeren van planmatig en niet-planmatig onderhoud.

Planmatig onderhoud
Voor de gebouwen waar de gemeente verantwoordelijk voor het onderhoud is, zijn meerjarige onderhoudsbegrotingen (MJOB’s) opgesteld. Deze worden 3 jaarlijks geactualiseerd. Om de onderhoudskosten door de jaren heen te egaliseren, zijn onderhoudsvoorzieningen ingesteld. Dit wordt planmatig onderhoud genoemd. Voor het planmatig onderhoud wordt in de begroting jaarlijks een dotatie aan de voorziening geraamd op basis van het meerjarig gemiddelde vanuit de MJOB’s. De werkelijke onderhoudskosten worden ten laste van de voorziening gebracht. Dit voorkomt een grillig verloop in de exploitatie van de onderhoudskosten.

Niet-Planmatigonderhoud
Het niet planmatig onderhoud bestaat uit preventief- en correctief onderhoud. Het preventief onderhoud is het uitvoeren van onderhoud, inspecteren, keuren en testen, dat proactief routinematig aan gebouwen, installaties en machines wordt uitgevoerd met vaak als reden; het verhogen van betrouwbaarheid en voorkomen van schade, uitval, gebreken en ongemak op een later moment, maar ook het uitvoeren van werkzaamheden in het kader van wet- en regelgeving of voorgeschreven werkzaamheden van fabrikant/leverancier en aanvullende eisen van de gemeente Groningen. Het preventief onderhoud is contractueel vastgelegd en wordt jaarlijks geïndexeerd conform de BDB indexcijfers (Bureau Documentatie Bouwwezen). Correctief onderhoud heeft tot doel het betreffende element terug te brengen in een staat waarin het aan de gestelde functionaliteitseisen voldoet door gebreken te herstellen (storingen). Van correctief onderhoud wordt jaarlijks vooraf een financiële inschatting gemaakt op basis van diverse variabelen, zoals de leeftijd en functie van het pand. Deze inschatting is opgenomen in de begroting. De niet-planmatige kosten moeten conform het BBV ten laste van de exploitatie worden gebracht en kunnen zodoende tot resultaten leiden.

De MJOB's komen tot stand door inventarisatie van het benodigde planmatige onderhoud door onze contractpartijen. Het beheer en onderhoud van het vastgoed is in twee percelen verdeeld. Perceel één betreft de objecten in de portefeuilles Kernvastgoed en Cultuur & Welzijn. Perceel twee betreft de objecten in de portefeuilles Onderwijs en Sport050. Per perceel is één leverancier gecontracteerd die 'multidiciplinair verantwoordelijk is voor de uitvoering van het beheer en onderhoud van de objecten. In 2024-2025 is door de contractpartijen een 0-meting uitgevoerd waarbij een herijking van de MJOB's plaatsvondt. De uitkomst van de 0-meting is in zijn geheel door interne deskundigen gecontroleerd en op basis van steekproef door een externe deskundige gecontroleerd om zo de volledigheid en juistheid van het geleverde werk te borgen. De wijzigingen die dit met zich meebrengt zijn in de begroting van 2026 verwerkt.

Kernvastgoed
Het grootste deel van de gebouwen in de portefeuille kernvastgoed is redelijk tot goed onderhouden. Voor deze gebouwen is een passende voorziening opgenomen op basis van het principe van instandhouding. Voor intensiever onderhoud als gevolg van een hogere bezetting of andere gebruik specifieke eisen (bijvoorbeeld aan de klimaatinstallatie) in een gebouw is niet voorzien. Voor 2 gebouwen in deze categorie (Harm Buiterplein en iederz Silkeborgweg) is met de bouwer ervan ook een onderhoudscontract voor meerdere jaren afgesloten. De bouwer verricht dan langjarig het onderhoud.

Stadsbeheer heeft onderzocht op welke wijze hun dienstverlening naar de toekomst op de beste manier kan worden gehuisvest. Er is in 2024 een visie vastgesteld op de wijkposten, waarmee een totaalbeeld is ontstaan van de huisvestingsbehoefte.

Vanuit de visie wordt toegewerkt naar 4 robuuste wijkposten, waarbij eerst met de Revitalisering DKS is gestart. Voor de andere 3 wijkposten wordt eerst het Programma van eisen(PVE) nader uitgewerkt, ter voorbereiding van een kredietaanvraag.

Het pand aan de Duinkerkenstraat 45 (DKS) heeft op dit moment een belangrijke functie als het gaat om de huisvesting van Stadsbeheer. Er zijn verschillende ontwikkelingen die aanleiding geven om de pandstrategie van deze locatie tegen het licht te houden. Vanuit de gebruikers, Stadsbeheer en Facilitaire Services en Huisvesting (FSH), is geconstateerd dat de locatie DKS in de toekomst een belangrijke rol blijft vervullen in de huisvesting van Stadsbeheer en nog een aantal andere organisatieonderdelen. Er is onderzocht op welke wijze het pand toekomstbestendig kan worden gerevitaliseerd en hiervoor is reeds krediet verleend. Afgelopen jaar is er hard gewerkt om te komen tot een ontwerp op basis van het PVE.

Het voormalige gemeentehuis in Ten Boer voldoet niet aan de huidige eisen en wensen. Er is nagedacht over een gedegen toekomstige programmering en de pandstrategie is heroverwogen. Het gebouw zal worden versterkt, gemoderniseerd en verduurzaamd. Op dit moment vindt een nadere verdieping plaats op het PVE met als doel om tot een plan te komen ter realisatie.

Schoolgebouwen
De verantwoordelijkheid voor het onderhoud, functionele aanpassingen en het up-to-date houden van de schoolgebouwen voor primair-, speciaal- en voortgezet onderwijs ligt - tenzij anders overeengekomen - bij de schoolbesturen. De schoolbesturen krijgen daarvoor de middelen in de lumpsumfinanciering van het Rijk. Voor de schoolgebouwen die technisch, functioneel maar ook energetisch en qua duurzaamheid niet meer voldoen bepalen we maatregelen om de kwaliteit te verbeteren. Die maatregelen en de daarvoor nodige investeringen en de volgorde van de aan te pakken scholen hebben we vastgelegd in het door de raad vastgestelde Scholenplan Gro Up. Voor de uitvoering van het Scholenplan hebben we een projectorganisatie opgericht voor de planvoorbereiding en uitvoering van deze projecten.

Van de gebouwen waarin meerdere functies naast onderwijs zijn samengebracht, zijn een aantal wel eigendom van de gemeente. Deze worden daarom door ons onderhouden. Ook schoolgebouwen, die niet meer voor onderwijs in gebruik zijn en om die reden door het schoolbestuur zijn teruggegeven aan de gemeente, zijn een gemeentelijke verantwoordelijkheid. Dit geldt ook voor voormalige schoolgebouwen die nog een andere functie moeten krijgen of deze al hebben gekregen. Voor deze gebouwen zijn - daar waar relevant - meerjarige onderhoudsplannen opgesteld gekoppeld aan de pandstrategie voor deze panden. Onze onderhoudsplanning is in eerste instantie ingericht op instandhouding en dus NEN-conditie 3. Bij de eventuele wens voor aanpassingen aan gebouwen gaan we in overleg met de gebruikers over de mogelijkheden binnen de bestaande budgetten.

Sociaal culturele accommodaties (welzijn)
De sociaal culturele accommodaties, zoals speeltuinverenigingen, buurtcentra, dorpshuizen en wijkcentra, worden beheerd, onderhouden en gesubsidieerd conform nota sociaal culturele accommodaties. Voor het onderhoud van gebouwen in gemeentelijk eigendom is een passende voorziening opgenomen op basis van het principe van instandhouding.

Medio 2026 zal een kwaliteitskader/ambitiedocument worden voorgelegd als toekomstvisie voor de panden uit de nota sociaal culturele accommodaties. In dit plan wordt gekeken naar de toekomstbestendigheid van de locaties (hardware, orgware en software) waarbij de verduurzaming van de panden een belangrijk onderdeel zal zijn. Deze uitkomsten worden vervolgens verwerkt in een investeringsagenda die naar verwachting eind 2026 gereed zal zijn

Als alles volgens planning verloopt zal begin 2026 de verbouw van Wijkcentrum ‘Bij van Houten’ worden opgeleverd. Dit is het monumentale gedeelte aan de Oliemuldersweg 47. Met deze afronding wordt de voormalige van Houtenschool een integraal onderdeel van het wijkcentrum.

De planvorming voor een nieuwe accommodatie voor BSV de Kreukelhof aan de Drakesteijnstraat 27 in Hoogkerk is in volle gang. Naar verwachting zal eind 2026 een kredietaanvraag volgen om door te gaan naar de bouwfase.

Het pand van wijkcentrum de Schakel aan de Rijksweg in Groningen is aan het einde van zijn levensduur. Het pand is eigendom van de stichting de Schakel, maar die is niet draagkrachtig genoeg om vervangende huisvesting te kunnen dragen. Samen met het bestuur van wijkcentrum de Schakel wordt momenteel in kaart gebracht wat de opties zijn om de Schakel als belangrijke functie in deze wijk te

behouden. Gekeken wordt naar nieuwbouw en mogelijke koppeling met een andere functie om op deze manier meer voorzieningen te verankeren en te borgen in de wijk

Het pand dat de Stichting Kelderwerk aan de Professor Rankestraat momenteel tijdelijk huurt, is aan het eind van zijn levensduur. Het kleine gebouwtje is in 1967 gebouwd als semipermanent gebouw die weinig tot geen mogelijkheden biedt om te verduurzamen en structureel aan te passen aan het gebruik. Om de stichting Klederwerk te helpen om hun organisatie weer op te bouwen na de Corona periode is afgesproken dat ze het pand tot 2030 tegen een beperkte huursom mogen gebruiken waarna we het pand zullen slopen en de locatie eventueel gaan herontwikkelen. De komende jaren wordt gezocht naar permanente huisvesting voor Stichting Klederwerk.en parallel zal een toekomstige invulling worden gezocht voor het huidige terrein

In het Wijkcentrum “het Dok” in Lewenborg spelen diverse ontwikkelen die vragen om aanpassingen aan het gebouw. Dit zijn aanpassingen die samen met de Wij organisatie, de ggd, het buurthuis en wijkvernieuwing worden uitgewerkt. Deze ontwikkelingen zien we als een natuurlijk moment om het pand ook direct te verduurzamen en groot onderhoud te clusteren. Eind 2026 zal naar verwachting een plan worden ingediend met een krediet voorstel.

Eind 2025 zijn een aantal semi permanente units van Meerstad overgenomen om tijdelijk voor 5 jaar te fungeren als dorpshuis. In de komende 5 jaar krijgt de hiervoor opgericht stichting de kans om een goed functionerend dorpshuis op te zetten. Parallel wordt gewerkt aan de plannen voor een permanent dorpshuis in Meerstad. Hier wordt momenteel verkend of dit gezamenlijk gerealiseerd kan worden met een gymzaal en een BSO.

Culturele gebouwen
Tot de culturele gebouwen behoren onder meer cultureel educatieve centra, musea, panden voor podiumkunsten en bibliotheken. Veel van deze gebouwen zijn een visitekaartje voor de gemeente: het Groninger Forum aan de Nieuwe Markt, het Groninger Museum aan het museumplein, de kunstwerf aan de Bloemsingel, VRIJDAG aan de St. Jansstraat, cultuurcentrum ‘De Oosterpoort’ aan de Trompsingel en het Noord Nederlands Toneel aan de Bloemstraat. Door de hoge gebruikersdynamiek en vanuit de activiteiten in de gebouwen worden veelal extra eisen aan het gebouw gesteld (bovengemiddeld onderhoud en verbouwingen). Het onderhoudsniveau is doorgaans goed.

Wel is het onderhoud aan cultuurcentrum De Oosterpoort tot een minimum beperkt in verband met de planvorming aldaar. Tot die tijd is gekozen voor een aanpak, waarbij alleen onvermijdbare maatregelen genomen worden om het gebouw in stand te houden. Dit zal de komende periode zo blijven. Voor het onderhoud van de culturele gebouwen is een passende voorziening opgenomen op basis van het principe van instandhouding en passend bij de aard en gewenst niveau van onderhoud van het gebouw. Bij het Groninger Forum en het Groninger Museum ligt het gewenst niveau van onderhoud hoger dan in de rest van de portefeuille.

De Kunstwerf is volop in gebruik. Het nieuwe onderkomen van een aantal dans- en theatergezelschappen. Deze waren versnipperd over de stad gehuisvest in panden die zowel functioneel als energetisch onvoldoende op de toekomt waren voorbereid. Het gebouw is gas-loos en geeft de instellingen op een unieke en eigenzinnige wijze onderdak waarbij onderlinge samenwerking nog makkelijker maakt.

VRIJDAG is nu gehuisvest op drie verouderde locaties, waarvan één in de binnenstad. Er wordt volop gewerkt aan de herontwikkeling van de locatie aan de St. Jansstraat ten behoeve van de integrale huisvesting van VRIJDAG op één locatie. Het project bevindt zich in de realisatiefase

Afgelopen jaar is hard gewerkt aan de planvorming voor Museum aan de A. In 2026 worden de verdere voorbereidingen getroffen om over te gaan tot realisatie van dit museumproject, waarbij de markante monumentale panden aan de Brugstraat toekomstbestendig worden gerenoveerd en verduurzaamd en een stuk hoogwaardige nieuwbouw wordt toegevoegd op deze bijzondere plek in de stad.

De Stadsschouwburg is twee jaar geleden overgenomen van het Groninger Monumenten Fonds. Bij de overdracht is het onderhoudsniveau in beeld gebracht. Het op niveau brengen van bepaalde onderdelen van het gebouw naar de gewenste conditie is momenteel in volle gang.

Sportaccommodaties
Voor het onderhoud van de sportgebouwen werkt Sport050 met een Meerjarig Onderhoudsplanning (MJOP) voor alle gemeentelijke sportgebouwen die jaarlijks wordt geactualiseerd aan de hand van hetgeen is uitgevoerd. De MJOP wordt binnen het Verbeterprogramma Sport Vastgoed (VSV) voor de sportaccommodaties geactualiseerd en herijkt. Fase 1 is eind 2025 afgerond waarmee in 2026 een groot deel van het sportvastgoed kan worden overgedragen aan het VGB. De uitwerking van Fase 2 (bijzondere situaties) en Fase 3 (gebouwen sportparken) volgen nog. Het project akoestische maatregelen is afgerond. Het nutsproject is nagenoeg afgerond. Dit is besproken met Enexis en het Waterbedrijf. De uitvoering wordt in 2026 vervolgd. Het hekwerk en fietsenstalling van zwembad de Papiermolen zijn inmiddels gerepareerd. De vernieuwing van het dak van zwembad de Parrel is met het verbetertraject beheer en onderhoud sportaccommodaties opnieuw goed bekeken. Het dak is in 2025 niet vervangen, ook mede op basis van de uitvoeringsagenda Masterplan sportvoorzieningen 2026-2031.
Daarnaast hebben college en raad in 2025 ten behoeve van de herontwikkelingsopgave voor het sportcentrum Kardinge ingestemd met het verder uitwerken van de voorkeursvariant. Vanwege de huidige staat van onderhoud van het sportcentrum is deze opdracht losgekoppeld van de gebiedsontwikkeling.
Voor de ‘Vervanging Investeringen Planning kunstgrasvelden’ (VIP) wordt jaarlijks opnieuw onderzocht op noodzaak van vervanging voor het desbetreffende jaar. Hiervoor vindt medio september een soort van keuring plaats. De staat van de kunstgrasvelden is bepalend voor het moment van renovatie. Afhankelijk van de intensiteit van het gebruik vindt deze vervanging van de top- en sporttechnische lagen van kunstgrasvelden plaats. Voor 2025 stond de vervanging van 6 kunstgrasvelden in de planning. Aan de hand van de eerdergenoemde keuring in september 2024 zijn er 3 velden vervangen in 2025. De andere 3 velden zijn in de planning doorgeschoven naar 2026. Daarbij zijn de kunstgrasvelden met SBR-korrels vervangen door kunstgrasvelden met een alternatieve infill (mineraal ingestrooide kustgrasvelden). Afgesproken is dat we de SBR-korrels via de VIP fasegewijs vervangen door een alternatieve infill die niet schadelijk is voor het milieu. De komende jaren zullen we de kunstgrasvelden met infill moeten blijven opruimen/vegen.

Paragraaf 5: Financiering

De wettelijke kaders (normen) voor de financiering van gemeenten en provincies zijn vastgelegd in de Wet financiering decentrale overheden (Wet fido). Het voornaamste doel is het beperken van renterisico's. De kaders zijn uitgewerkt en vastgelegd in het Treasury Statuut 2024 en het Handboek Treasury 2024. De uitvoering van de Treasury functie en de ontwikkelingen op het gebied van financiering worden in deze paragraaf toegelicht.

Relevante ontwikkeling

Kaders

De gemeente Groningen heeft in 2025 aan de wettelijke financieringsnormen voldaan.

- Kasgeldlimiet. De kasgeldlimiet voor 2025 is vastgesteld op 117 miljoen euro. De netto vlottende schuld is het saldototaal van alle bankrekeningen van de gemeente Groningen, inclusief de korter dan een jaar uitgezette en opgenomen geldleningen. De vlottende schuld aan het einde van de drie maanden binnen een kwartaal, vormen het kwartaalgemiddelde dat niet hoger mag zijn dan de kasgeldlimiet.
- Renterisiconorm. Net als bij de kasgeldlimiet, heeft de renterisiconorm vooral tot doel renterisico's te beheersen. Daarom wordt bij de begroting een maximum vastgesteld voor aflossingen en/of renteherzieningen op langlopende leningen in een bepaald jaar. De renterisiconorm is 20% van het begrotingstotaal.

Op 18 december 2024 is het herziene Treasurystatuut 2024 vastgesteld door de raad. Kernpunten van de herziening zijn het toevoegen van garanties (in de zin van borgstellingen op door derden aangetrokken leningen) aan het financieringsinstrumentarium en het beperken van de matching van aan derden verstrekte leningen.

Financieringsbehoefte

De gemeentelijke investeringen worden gefinancierd met interne en externe financieringsmiddelen. De interne financieringsmiddelen bestaan uit reserves en voorzieningen. De externe financieringsmiddelen zijn geldleningen met een looptijd van minimaal een jaar. Een deel van de investeringen financieren we met kort beschikbaar vermogen, zoals kasgeldleningen en overig netto werkkapitaal. Het netto werkkapitaal is het saldo van debiteuren, crediteuren en overlopende posten, zoals vooruit ontvangen subsidies.

Financieringsbehoefte (x 1 miljoen euro)	Bedrag 31-12-2024	Bedrag 31-12-2025
Opgenomen langlopende geldleningen tot en met 2025	1.079	1.018
Beschikbare reserves en voorzieningen	442	498
Totaal lange financieringsmiddelen (A)	**1.521**	**1.516**
Investeringen voorgaande jaren	1.633	1.734
Investeringen 2025	150	195
Totaal benodigde financieringsmiddelen (B)	**1.783**	**1.929**
Financieringsbehoefte (saldo A - B)	**262**	**413**

Werkelijk aangetrokken langlopende leningen

Begin 2025 hebben we voor de eigen financiering een nieuwe langlopende lening aangetrokken van 20 miljoen euro. De looptijd hiervan is 8 jaar en de lening is afgesloten tegen een rente van 2,916%.

Beoordeling kredietwaardigheid tegenpartijen (uitgezette geldleningen en verstrekte garanties)
De gemeente Groningen verstrekt ook leningen en garanties aan gelieerde bedrijven en instellingen. Jaarlijks analyseren we de jaarrekeningen en toetsen we de kredietwaardigheid van die bedrijven en instellingen. Eventueel wordt een nader meer diepgaande analyse uitgevoerd. Bij (verwachte) betalingsproblemen worden maatregelen genomen, zoals invorderingsmaatregelen, herstructurering van de lening en het instellen van een voorziening voor oninbaarheid.

Schatkistbankieren
Het is mogelijk dat de gemeente een overschot heeft aan liquide middelen. Dit geld kan eventueel worden uitgeleend aan andere overheden. Wat dan nog boven de vastgestelde drempel uitkomt, moet de gemeente verplicht uitzetten bij het Rijk (schatkistbankieren). In 2025 is gemiddeld 33,7 miljoen euro uitgezet bij het Rijk en is voldaan aan de verplichting. Het drempelbedrag voor 2025 is vastgesteld op 11,7 miljoen euro.

Renteontwikkeling

Lange rente

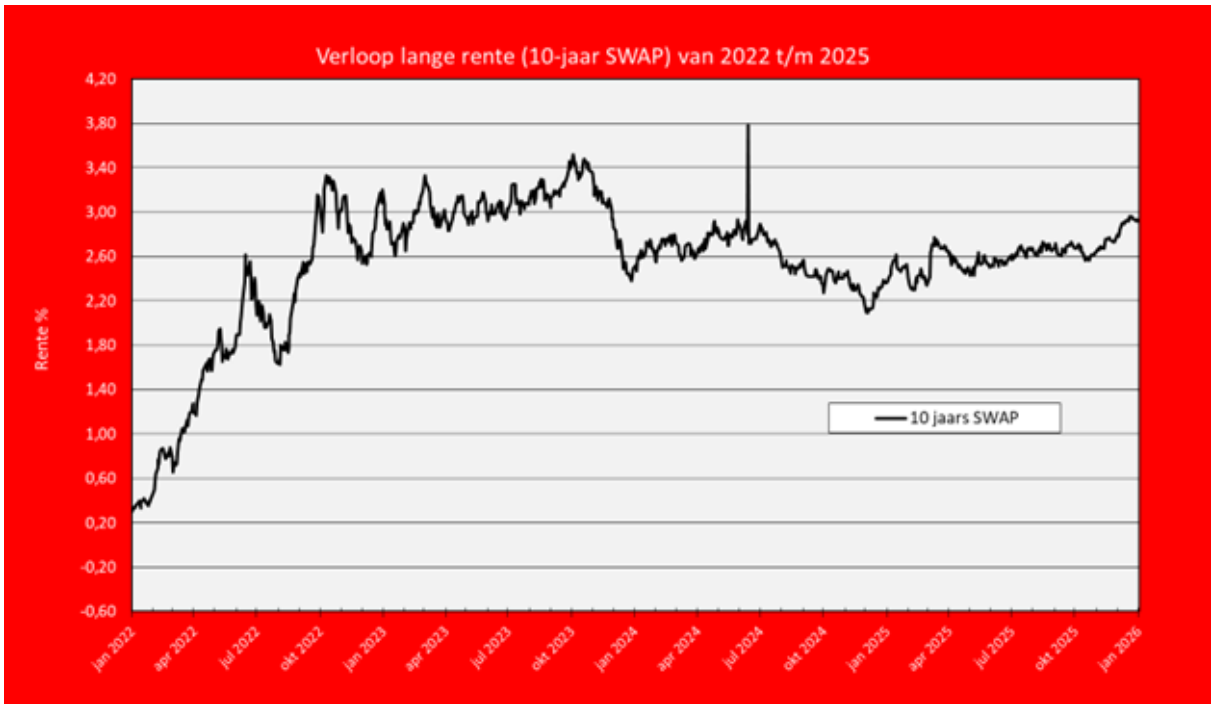

Met ingang van 2025 zijn de toerekeningen van de grondexploitaties gebaseerd op het rente omslag percentage (ROP) en is er geen aparte rente op grondexploitaties. Dit is voorgeschreven door het BBV. Alle rentelasten en -baten worden doorbelast aan programma's waar activa worden verantwoord en aan grondexploitaties. De doorbelasting vindt plaats via het rente omslagpercentage (ROP). Bij de jaarrekening wordt op basis van vastgestelde regels bepaald of het ROP moet worden herberekend. Het ROP is voor 2025 aangepast van 1,70% naar 1,45% en is gehanteerd voor de definitieve toerekening van de rentelasten aan de programma's.

Gehanteerde rentepercentages 2025: rentetoerekening	
Rente-omslagpercentage (ROP)	1,45%
Grex rente (werkelijk)	1,45%
Rente beklemde reserves	1,45%

Korte rente

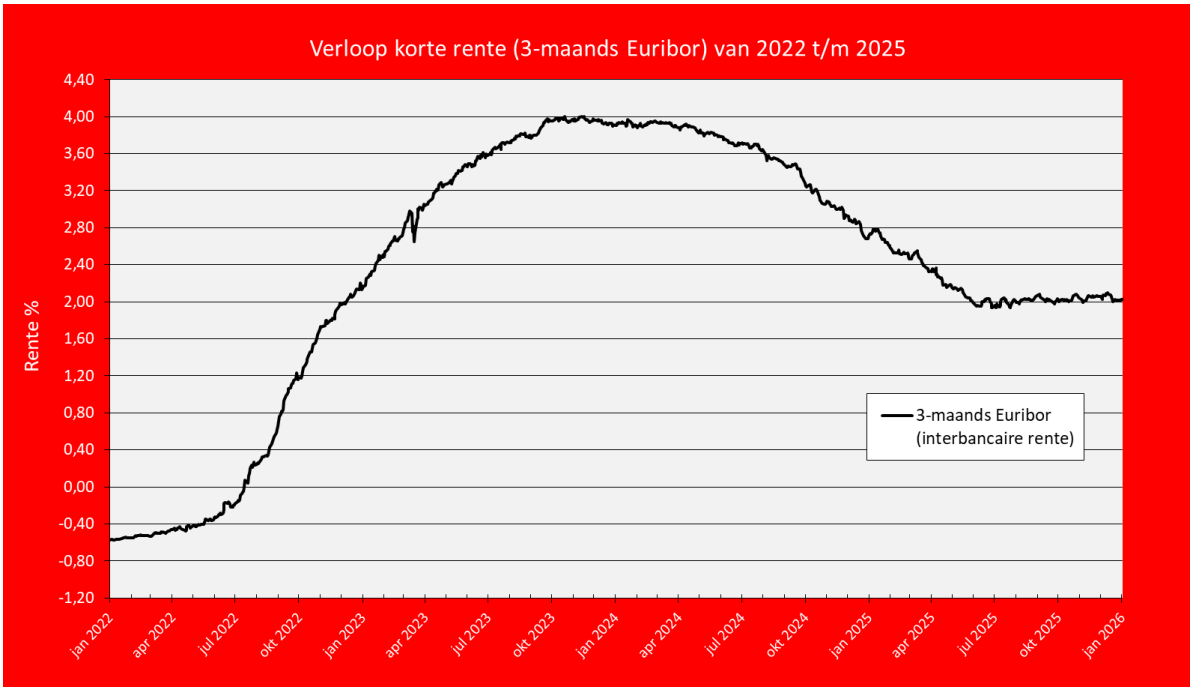

Rentelasten externe financiering en renteresultaat

Het volgende overzicht geeft inzicht in de rentelasten op externe financiering, het renteresultaat en de wijze van rentetoerekening.

Overzicht rentelasten externe financiering (bedragen x 1.000 euro)		
Externe rentelasten over de korte en lange financiering		26.559
Externe rentebaten		9.264
Saldo door te rekenen externe rente		**17.295**
Rente door te berekenen aan grondexploitatie	1.882	
Rente van projectfinanciering	227	
Minus toe te rekenen aan projecten (inclusief grondexploitaties)		**2.109**
Totaal door te rekenen externe rente (A)		**15.187**
Rente over eigen vermogen (B)		1.188
Rente over voorzieningen (gewaardeerd op contante waarde en verliesvoorzieningen grex) (C)		2.232
Aan taakvelden (programma's inclusief overzicht overhead) toe te rekenen rente (A+B+C)		**18.608**
Werkelijk aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)		24.339
Renteresultaat op het taakveld Treasury (voordeel)		**5.731**

De leningenportefeuille van de gemeente Groningen bestaat uit opgenomen en uitgezette leningen. Bij de uitgezette leningen gaat het om leningen die de gemeente Groningen heeft verstrekt aan verbonden partijen en woningbouwcorporaties. Verbonden partijen zijn privaatrechtelijke of publiekrechtelijke rechtspersonen, waar de gemeente zowel een bestuurlijk als financieel belang bij heeft.

De externe baten bestaan voornamelijk uit de ontvangen rente op uitgezette leningen en op schatkisttegoeden. De rente aan de grondexploitaties is doorberekend op basis van de stand per 1 januari 2025 tegen het na-gecalculeerde tarief van 1,45%. De rente van projectfinanciering betreft

de toegerekende rente aan Sportcentrum Europapark.

De werkelijk aan taakvelden toegerekende rente is berekend door het ROP (van 1,45%) te vermenigvuldigen met de boekwaarde van de vaste activa die worden ingezet voor de taakvelden.

Risicobeheer financieringsportefeuille

Dit onderdeel geeft een samenvatting van het risicoprofiel van de organisatie. Verder wordt ingegaan op de gegevens die vanuit de Wet Financiering Decentrale Overheden (Fido) voor de toezichthouder nodig zijn.

Limietenoverzicht (bedragen x 1.000 euro)	2024	2025
Limieten kort geld		
Kasgeldlimiet	110.000	117.000
Drempelbedrag schatkistbankieren	11.586	11.745
Limieten lang geld		
Renterisiconorm	259.000	274.000

Kasgeldlimiet, Renterisiconorm en Leningenportefeuille

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet bepaald hoeveel de gemeente maximaal mag financieren met kortlopende schulden. Het doel van de kasgeldlimiet is het beperken van financiële renterisico's. De kasgeldlimiet is 8,5% van het begrotingstotaal bij aanvang van het begrotingsjaar. Het saldo van alle vorderingen, schulden en verplichtingen met een looptijd korter dan 1 jaar heet de netto vlottende schuld. Deze moet binnen bepaalde grenzen blijven en mag de kasgeldlimiet in principe niet overschrijden. De renterisiconorm is bedoeld om een evenwichtige opbouw van leningen te realiseren, waardoor renterisico's worden beperkt. De renterisiconorm is 20% van het begrotingstotaal. Dit is dus het bedrag dat maximaal in een begrotingsjaar mag worden afgelost.
In 2025 is de wettelijke kasgeldlimiet niet overschreden en heeft de gemeente Groningen voldaan aan de wettelijke normen.

Kasgeldlimiet (bedragen x 1.000 euro)	Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
Vlottende schulden	98.033	83.767	14.500	9.600
Vlottende middelen	32.040	50.419	49.267	65.086
Netto vlottende schulden	**65.994**	**33.348**	**-34.767**	**-55.486**
Begrotingstotaal 2025	1.372.365	1.372.365	1.372.365	1.372.365
Kasgeldlimiet 8,5% van begrotingstotaal	**117.000**	**117.000**	**117.000**	**117.000**
Ruimte tot de kasgeldlimiet	**51.006**	**83.652**	**151.767**	**172.486**

Renterisiconorm

Uit de volgende tabel blijkt dat het renterisico op de vaste schuld in 2025 onder de wettelijke norm is gebleven.

Rente risiconorm en renterisico's vaste schuld (bedragen x 1.000 euro)	2025	2026	2027	2028
Begrotingstotaal	1.372.365	1.482.041	1.479.984	1.494.510
Het bij ministeriële regeling vastgestelde percentage	20%	20%	20%	20%
Rente risiconorm	274.000	296.000	296.000	299.000

Aflossingen en renteherziening	224.032	62.207	97.577	105.636
Ruimte onder renterisiconorm	**49.968**	**233.793**	**198.423**	**193.364**

Kredietrisico's op verstrekte gelden

In dit onderdeel worden per groep de kredietrisico's op verstrekte geldleningen getoond.

Risicogroep (bedragen x 1.000 euro)	Restantschuld per 31-12-2025	Deel uitstaande leningen %
Grondexploitatiemaatschappij Meerstad	296.150	69,08%
Overheidsbanken en schatkistbankieren	30.154	7,03%
Woningcorporaties met garantie WSW	35.565	8,30%
Financiële instellingen (AA en hoger)	4.525	1,06%
Overige toegestane instellingen volgens Treasury statuut	61.114	14,26%
Particulieren	1.213	0,28%
Niet toegestane instellingen volgens Treasury statuut	0	0,00%
Totaal Risicodragend	**428.721**	**100,00%**
Voorzieningen langlopende leningen	-328	
Totaal Balanspositie	**428.393**	

Opgenomen leningen

Mutaties in Leningenportefeuille leningen OG	Bedrag x 1.000 euro	Gemiddelde rente
Stand per 1 januari 2025	1.442.088	
Bij: Nieuwe leningen	86.500	2,83%
Af: Reguliere aflossingen	148.903	3,69%
Af: Vervroegde aflossingen	0	0,00%
Af: Renteaanpassing (oud percentage)	0	0,00%
Bij: Renteaanpassing (nieuw percentage)	0	0,00%
Stand per 31 december 2025	1.379.685	1,79%

Uitgezette leningen

Mutaties in portefeuille leningen UG	Som leningen x 1.000 euro	Gemiddelde rente
Stand per 1 januari 2025	357.452	
Bij: Nieuwe leningen	61.350	0,00%
Af: Reguliere aflossingen	63.160	3,43%
Af: Vervroegde aflossingen	0	0,00%
Af: Renteaanpassing (oud percentage)	0	0,00%
Bij: Renteaanpassing (nieuw percentage)	0	0,00%
Stand per 31 december 2025	355.642	2,06%

Vervroegde aflossing langlopende leningen

Op basis van de contractvoorwaarden is een lening, ten behoeve van het 'Project Spoed voor Jeugd Groningen', vervroegd afgelost (1,1 miljoen euro). Daarnaast is er vervroegde aflossing in verband met de contract- en schuldoverneming van N.V. Groninger Monumenten Fonds door de gemeente Groningen (551 duizend euro).

Paragraaf 6: Verbonden partijen

Algemeen
In september 2024 heeft de Rekenkamer Groningen het rapport 'Raad aan de kant bij taak op afstand' opgeleverd. Het betreft een onderzoek naar de afspraken over de gemeentelijke vennootschappen en hoe dat in de praktijk werkt. Daarbij zijn vier vennootschappen bekeken. Het onderzoek is daarmee specifiek gericht op de privaatrechtelijke verbonden partijen en niet op de publiekrechtelijke verbonden partijen.

De Rekenkamer heeft geconcludeerd dat de kadernota uit 2015 (geactualiseerd in 2019) door de wijze van inrichting van de control, de aandacht voor governance en de informatiepositie van de raad, een goede basis vormt voor het oprichten van een vennootschap en de informatievoorziening in de fase daarna aan de raad. Op basis van de conclusies, is de rekenkamer Groningen met diverse aanbevelingen gekomen (algemeen, aangaan nieuwe vennootschappen, sturing ten aanzien van bestaande vennootschappen, informatievoorziening aan de raad en sturing door de raad). Het onderzoeksrapport en de reactie van het college hierop zijn besproken in een bijeenkomst van de raad op 5 september 2024.

Naar aanleiding van het rapport is afgesproken om een tijdelijke klankbordgroep in te stellen vanuit de gemeenteraad om de aanbevelingen uit het Rekenkameronderzoek te borgen in de nieuwe (herziene) kadernota verbonden partijen. Met de klankbordgroep is besproken op welke wijze de aanbevelingen uit het Rekenkamerrapport konden worden meegenomen in de kadernota verbonden partijen. De nieuwe kadernota is vastgesteld door de raad op 7 mei 2025.

In de nieuwe kadernota verbonden partijen zijn onder andere de volgende wijzigingen verwerkt:
- Er wordt onderscheid gemaakt tussen verbonden partijen met een regulier en een verhoogd risicoprofiel. Voor de verbonden partijen met een verhoogd risicoprofiel, betekent dit dat er extra aandacht is voor governance en risico's. De verbonden partijen Euroborg, WarmteStad, Martiniplaza, Meerstad, De Suikerzijde, Stadshavens en Gemeentelijk Energiebedrijf Holding hebben een verhoogd risicoprofiel, de overige verbonden partijen een regulier risicoprofiel.
- Het aangaan van een nieuwe verbonden partij is in twee fasen opgesplitst. In fase 1 wordt het doel en de samenwerkingsvorm ingevuld aan de hand van een beslisboom. In fase 2 wordt de governance en de besluitvorming uitgewerkt.
- Er is meer aandacht voor het onderscheid tussen publiek- en privaatrechtelijke verbonden partijen. In de kadernota zijn specifieke aandachtspunten opgenomen voor privaatrechtelijke verbonden partijen.

Nieuwe/ aangepaste verbonden partijen
De gemeenschappelijke regeling PG&Z is met ingang van 2025 gesplitst in de gemeenschappelijke regeling GGD Groningen en de Centrumregeling jeugdregio Groningen. Voor de gemeenschappelijke regeling GGD Groningen zijn de bevoegdheden niet gewijzigd. Voor de regionale jeugdzorgtaken is een Centrumregeling opgesteld, waarmee de bestuurlijke legitimatie beter wordt geborgd, taakvelden waarop regionaal wordt samengewerkt zijn vastgelegd en de juridische basis voor subsidie- en garantieverlening is verbeterd. De gemeente Groningen is aangewezen als Centrumgemeente, de overige 9 gemeenten hebben mandaat verleend. De regionale inkooporganisatie jeugdhulp (RIGG) is een directie van de gemeente Groningen geworden.

Het voornemen is om GMF Stad BV om te vormen tot het gemeentelijk ontwikkelingsbedrijf, dat gericht is op het verwerven, (her)ontwikkelen en exploiteren van commercieel vastgoed waarmee maatschappelijk impact gecreëerd kan worden. Het gemeentelijk ontwikkelbedrijf zal vooral bij kunnen dragen aan een goede functiemix voor de binnenstad, de levendigheid en het voorzieningenniveau van

gebiedsontwikkelingen, het bieden van een passende werkplek voor de creatieve sector en startende ondernemers en het creëren/vernieuwen van toekomstbestendige werklocaties. Ook in het kader van monumentenzorg en het tegengaan van ondermijning zal het gemeentelijk ontwikkelingsbedrijf een rol spelen.

De aandelen van Waterbedrijf Groningen in WarmteStad BV zijn op 28 oktober 2025 voor 10,0 miljoen euro overgenomen door de gemeente Groningen. Daarmee is de gemeente 100% eigenaar van WarmteStad geworden. Zoals aangegeven in onze brief aan de raad Verkenning publieke samenwerking WarmteStad van 14 januari 2026, is onze strategie gericht op het betrekken van een nieuwe minderheidsaandeelhouder bij WarmteStad.

Verbonden partijen in liquidatie of afbouw
In verband met de verkoop van Essent zijn een aantal zogeheten Special Purpose Vennootschappen opgericht om resterende (nog af te wikkelen) rechten en verplichtingen in onder te brengen. CSV Amsterdam BV (CSV) was de laatste die nog bestond om, in overleg met de Aandeelhouderscommissie, de gerechtelijke procedure te voeren tegen de Belastingdienst ten aanzien van een naheffingsaanslag afvalstoffenbelasting. Eind 2024 heeft de Rechtbank uitspraak gedaan en de Belastingdienst in het ongelijk gesteld. De Belastingdienst heeft geen beroep ingesteld. Na de afronding van de gerechtelijke procedure in 2025 zijn de resterende liquide middelen uitgekeerd aan de aandeelhouders en is de vennootschap opgeheven.

De Stichting Industrie- en Handelsgebouwen Groningen (SIG) heeft als enige resterende doel de afwikkeling van de vordering op de failliete boedel van de TCN-Groep. Na afwikkeling daarvan zal de stichting worden opgeheven.

In verband met de afronding van de gebiedsontwikkeling Haren Noord zijn de rechtspersonen GEM Haren Noord CV (waarin de grondexploitatie was ondergebracht) en GEM Haren Noord Beheer BV (die de directievoering verzorgde) geliquideerd in november 2024. Wij verwachten de liquidatie van de tussenliggende rechtspersonen Dilgt Hemmen Essen BV en Stichting Commanditair Kapitaal Haren Noord, via welke de gemeente zijn belangen hield in GEM Haren Noord, in 2026.

Door de te geringe schaalgrootte hebben de aandeelhouders moeten concluderen dat GMF NV niet levensvatbaar meer was. De monumenten gelegen in de gemeente Groningen zijn in 2023 door de gemeente overgenomen, evenals de gerelateerde schulden en de rechtspersonen GMF Stad BV, GMF Watertoren BV en GMF Prinsenhof BV. In 2024 is het bezit van GMF NV buiten de gemeente Groningen afgestoten en is de rechtspersoon opgeheven.

In verband met de overdracht van de watertoren Noord aan de Noorderbinnensingel door GMF Watertoren BV aan de gemeente, kan GMF Watertoren BV, na afwikkeling van de resterende verplichtingen (waarvoor een voorziening is gevormd), in 2026 worden opgeheven.

Op basis van afspraken uit 2015 kon het pand stadsschouwburg voor 1 euro worden terug geleverd door GMF Stadsschouwburg BV aan de gemeente. De rechtspersoon GMF Stadsschouwburg BV dient daarom geen doel meer en zal, na afwikkeling van resterende rechten en plichten in 2026 worden opgeheven.

Eerder zijn we gestart met een globale verkenning van mogelijke toekomstscenario's voor het Meerschap Paterswolde. Dit naar aanleiding van de gemeentelijke herindeling. In verband met de ontwikkelingen in de begroting van het Meerschap is het naar onze mening op korte termijn nodig keuzes te maken over de gewenste organisatorische inbedding en de daarmee samenhangende consequenties verder in beeld te brengen.

Stichting Ondernemerstrefpunt Groningen (OTP) heeft vanwege afnemend draagvlak bij haar stakeholders besloten de stichting te ontbinden. De laatste planning is dat dit in 2026 zal worden uitgevoerd.

Onderstaande tabellen geven een overzicht van waar de beleidsmatige informatie per verbonden partij beschikbaar is. Daarnaast wordt in de tabel de vermogenspositie en resultaat weergegeven. De bron geeft hierbij aan welk jaar dit betreft.

Bedragen x € 1.000

Gemeenschappelijke regelingen	Deelprogramma	EV* 1-1	EV 31-12	VV** 1-1	VV 31-12	Resultaat	Bron
Eems Dollard Regio (EDR)	1.1. Economie & Werkgelegenheid	965	817	1.497	1.151	-147	REK24
Omgevingsdienst Groningen	1.1. Economie & Werkgelegenheid	336	685	5.124	5.674	369	REK24
Centrumregeling Beschermd Wonen en Opvang Groningen	3.3. Welzijn, Gezondheid en Zorg	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	8.500	REK25
Centrumregeling Jeugdregio Groningen	3.3. Welzijn, Gezondheid en Zorg	n.v.t	n.v.t	n.v.t	n.v.t	n.v.t	n.v.t
GGD Groningen	3.3. Welzijn, Gezondheid en Zorg	181	1.116	6.843	8.764	194	REK25
Publiek vervoer Groningen Drenthe	3.3. Welzijn, Gezondheid en Zorg	483	718	189	164	235	REK25
Meerschap Paterswolde	2.1. Kwaliteit leefomgeving	567	581	1.979	2.023	20	REK25
Groninger Archieven	3.5. Cultuur	986	1.268	8.072	5.223	281	REK24
OV-bureau Groningen Drenthe	1.2. Mobiliteit	20.818	15.961	17.966	22.075	-588	REK24
Veiligheidsregio Groningen	2.2. Veiligheid	9.775	11.159	31.032	28.685	584	REK25
Noordelijk Belastingkantoor	4.1. Dienstverlening	0	0	5.635	5.394	0	REK25

Vennootschappen en coöperaties	Deelprogramma	EV 1-1	EV 31-12	VV 1-1	VV 31-12	Resultaat	Bron
Thermiek BV	3.1. Werk en Inkomen	30	30	522	717	0	REK25
Euroborg NV	1.1. Economie en Werkgelegenheid 3.4. Sport en Bewegen	4.453	4.482	21.765	21.651	29	REK24
NV Waterbedrijf Groningen	1.1. Economie & Werkgelegenheid	89.260	90.582	209.916	243.330	1.322	REK24
Enexis Holding NV	1.1. Economie & Werkgelegenheid	5.538.000	5.811.000	5.949.000	7.627.000	400.000	REK25
Community Network Noord-Nederland BV	1.1. Economie & Werkgelegenheid	4.295	4.547	389	280	252	REK25

WarmteStad BV	1.1. Economie & Werkgelegenheid	14.832	13.665	66.436	74.311	-8.700	REK24
MartiniPlaza Vastgoedmaatschappij BV	3.5. Cultuur	6.169	6.668	17.694	17.415	499	REK24
GEMM CV (Meerstad)	1.3. Wonen	500	500	325.873	307.943	0	REK24
Dilgt Hemmen Essen BV	1.3. Wonen	17	9	0	0	-8	REK24
NV BNG Bank	4.3. Algemene Inkomsten en Post Onvoorzien	4.777.000	4.863.000	123.164.000	110.701.000	172.000	REK25
Omrin NV	2.1. Kwaliteit leefomgeving	83.562	84.068	131.694	131.702	2.530	REK25
De Suikerzijde BV	1.3. Wonen	15.010	15.040	13.555	40.236	30	REK24
Stadshavens BV	1.3. Wonen	5.950	4.823	18.003	24.290	-1.127	REK24
Gemeentelijk Energiebedrijf Holding BV	1.1. Economie en Werkgelegenheid	1	2.835	0	1.712	- 166	REK24
GMF Watertoren BV	1.3 Wonen	-175	-134	178	137	1	REK23
GMF Prinsenhof BV	1.3 Wonen	731	773	1.753	1.699	42	REK23
GMF Stad BV	1.3 Wonen	-9	0	10	0	-5	REK23
GMF Stadsschouwburg BV	1.3 Wonen	16	0	443	527	0	REK22
Dimpact	4.4: Overhead en ondersteuning organisatie	2.991	703	4.586	7.566	-2.289	REK24

Stichtingen	Deelprogramma	EV 1-1	EV 31-12	VV 1-1	VV 31-12	Resultaat	Bron
Stichting Industrie- en Handelsgebouwen Groningen (SIG)	1.1. Economie & Werkgelegenheid	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Stichting Ondernemerstrefpunt Groningen	1.1. Economie & Werkgelegenheid	214	165	127	16	-49	REK24
Stichting Commanditair Kapitaal Haren Noord	1.3. Wonen	0	0	0	0	0	REK23
Sociaal Fonds Groningen	4.4. Algemene Ondersteuning organisatie	335	353	10	13	18	REK25

Overig	Deelprogramma	EV 1-1	EV 31-12	VV 1-1	VV 31-12	Resultaat	Bron
Vereniging van gemeenten aandeelhouders Enexis Noord-Nederland (VEGANN)	1.1. Economie & Werkgelegenheid	58	54	0	0	-4	REK25
Vereniging van Groninger gemeenten	4.2.College en Raad, wijkontwikkeling	261	268	528	499	2	REK25

	en wijkvernieuwing						

* EV = Eigen Vermogen
** VV = Vreemd vermogen

Gemeenschappelijke regelingen

Gemeenschappelijke regeling Openbaar Lichaam 'Eems Dollard Regio'	
Doelstelling en openbaar belang	Het openbaar belang is gediend bij de doelstelling gericht op het realiseren en bevorderen van grensoverschrijdende samenwerking, op zowel regionaal als plaatselijk niveau, in de noordelijke grensstreek van Nederland en Duitsland.
Deelnemende partijen	Duitse en Nederlandse gemeenten en ook andere regionale overheden en Kamers van Koophandel in de Eems Dollard Regio.
Bestuurlijk belang	De gemeente heeft, net als ieder lid, recht op 2 vertegenwoordigers in het algemeen bestuur (de EDR-Raad).
Financieel belang	Financieel belang: de gemeente Groningen betaalt jaarlijks een ledenbijdrage op basis van haar inwonertal. Voor 2025 was dit 30.952 euro.
Financiële risico's	Geen.
Relevante beleidsinformatie	De EDR stimuleert grensoverschrijdende netwerken, initiatieven en projecten. Onder andere door het verstrekken van Europese subsidies.
Beleidsrisico	Geen.

Omgevingsdienst Groningen	
Doelstelling en openbaar belang	De Omgevingsdienst Groningen is ingesteld om vergunningverlenende, toezichthoudende en handhavingstaken op het gebied van het omgevingsdomein voor de deelnemers te gaan uitvoeren, waarmee de deelnemers de kwaliteit van de uitvoering van deze taken willen verbeteren.
Deelnemende partijen	De provincie Groningen en de 10 Groninger gemeenten.
Bestuurlijk belang	Een collegelid is lid van het Dagelijks Bestuur. Daarnaast vertegenwoordigt hij/zij de gemeente in het Algemeen Bestuur dat bestaat uit 11 leden. Alle colleges van de 10 Groninger gemeenten en de provincie Groningen zijn vertegenwoordigd met één lid in het Algemeen Bestuur. Een gedeputeerde van de provincie Groningen is voorzitter van het Algemeen Bestuur.
Financieel belang	De totale deelnemersbijdrage voor de gemeente Groningen in 2025 bedroeg 1.746 duizend euro.
Financiële risico's	Het weerstandsvermogen bestaat uit de post onvoorzien en de algemene reserve, tezamen 416 duizend euro. De risico's zijn voor 2025 begroot op 416 duizend euro.
Relevante beleidsinformatie	De Omgevingsdienst Groningen is een uitvoeringsorganisatie op het gebied van de vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH) van én voor de provincie en alle gemeenten in de provincie Groningen sinds november 2013.
Beleidsrisico	ODG werkt aan een verbeterplan met speerpunten om meer 'in control' te zijn.

Centrumregeling Beschermd Wonen en Opvang 2025	
Doelstelling en openbaar belang	Het doel van de Centrumregeling Beschermd Wonen is de taken en bevoegdheden van de regiogemeenten in het kader van de Wmo 2015 op het gebied van beschermd wonen, de inloop GGZ en de begeleiding maatschappelijke opvang en vrouwenopvang door mandaat en volmacht op te dragen aan de centrumgemeente Groningen. Vanaf 1 januari 2021 zijn de taken Beschermd Wonen, op basis van de met alle gemeenten gemaakte samenwerkingsafspraken, in fasen door gedecentraliseerd

	naar elke individuele gemeente. De Groninger gemeenten blijven samenwerken (NvO) op het onderdeel BW&O en hebben hiervoor een convenant en programmastructuur ingericht waarin de samenwerkingsafspraken staan en op welke onderdelen we gezamenlijk diensten uitvoeren en organiseren.
Deelnemende partijen	Gemeenten Eemsdelta, Groningen, Het Hogeland, Midden-Groningen, Oldambt, Pekela, Stadskanaal, Veendam, Westerkwartier en Westerwolde.
Bestuurlijk belang	Het betreft een lichte GR, zonder eigen bestuur en zonder een eigen uitvoeringsorganisatie. De portefeuillehouder is een lid van het college. Regionaal is een bestuurlijk OOGO ingericht voor de verbinding met alle Groninger gemeenten. En er is een regionaal programma BW&O die namens alle Groninger gemeenten de uitvoering en organisatie coördineert.
Financieel Belang	De gemeente Groningen ontvangt als centrumgemeente gelden (geoormerkte middelen voor Beschermd wonen en Opvang) als onderdeel van de uitkeringen die via het Gemeentefonds lopen. Er zijn 3 landelijke financieringsstromen: de integratie-uitkering (IU) Beschermd Wonen, en de decentralisatie-uitkeringen maatschappelijk opvang en vrouwenopvang. Daarnaast ontvangen de lokale gemeenten via het lokaal gemeentefonds accres voor de decentralisatie-uitkeringen. Vanaf 2024 wordt op basis van een gezamenlijk vastgestelde begroting hiervoor jaarlijks het lokaal ontvangen accres als bijdrage van de lokale gemeenten gevraagd. Het regionale voorlopige resultaat van Beschermd wonen bedraagt 3,9 miljoen euro voordelig. Het aandeel van de gemeente Groningen hierin is 1,4 miljoen euro. Maatschappelijk Opvang/Vrouwenopvang 2025: Het regionale resultaat bedraagt 4,6 miljoen euro voordelig. Volgens de centrumregeling blijven deze middelen binnen het regionale programma.
Financiële risico's	De volumecorrectie vanuit het Rijk sluit niet aan bij de sterke groei binnen de gemeenten, wat een financieel risico vormt.
Relevante beleidsinformatie	Geen.
Beleidsrisico	Geen.

Centrumregeling jeugdregio Groningen	
Doelstelling en openbaar belang	Het verankeren van de samenwerking tussen de colleges van de deelnemende Groninger gemeenten op het gebied van de regionale jeugdzorg. De gemeenschappelijke regeling is aangegaan met de volgende belangen: a. de samenwerking verankeren tussen de colleges van de gemeenten bij de inkoop en subsidiëring van jeugdzorg; b. het realiseren en in stand houden van een passend en dekkend jeugdzorglandschap en het waarborgen van voldoende beschikbaarheid van jeugdzorg; c. het binnen de context van het hiervoor onder b geformeerde belang, de beheersing van de middelen en eventuele besparingen of aanvullende kosten en de verevening van risico's tussen de gemeenten; d. de regeling biedt ten aanzien van haar belang voldoende flexibiliteit en ruimte om ook rekening te houden met de behoeften van afzonderlijke gemeenten. De samenwerking en aansturing van deze Centrumregeling is georganiseerd in de vorm van een Regionaal Bestuurlijk Overleg Jeugd (RBOJ) en de Regionale Inkooporganisatie Groninger gemeenten (RIGG).
Deelnemende partijen	Alle Groninger gemeenten.
Bestuurlijk belang	De gemeente Groningen is in de centrumregeling benoemd als centrumgemeente.

Financieel belang	De kosten van de centrumregeling inclusief de organisatie van de RIGG en de bijbehorende worden gedragen door de 10 Groninger gemeenten. De gemeentelijke bijdrage van de gemeente Groningen in 2025 bedroeg 1,2 miljoen euro.
Financiële risico's	Laag.
Relevante beleidsinformatie	Samen met de Groninger gemeenten en de Regionale Inkooporganisatie Groninger Gemeenten (RIGG) hebben we de ambitie de regio te ontwikkelen tot een robuuste en duurzame Jeugdhulpregio. Van invloed hierop zijn de aangekondigde aanpassingen in de Jeugdwet o.a. over de reikwijdte van jeugdhulp. Ook landelijk beleidsontwikkelingen zoals bijvoorbeeld is verwoord in de Hervormingsagenda Jeugd 2023-2028 en het Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming zijn de komende jaren relevant. Daarnaast spelen diverse regionale en bovenregionale ontwikkelingen. De ontwikkelingen zijn onderdeel van een regionale strategische meerjarenagenda, ook wel Langjarig Perspectief genoemd.
Beleidsrisico	Geen.

GGD Groningen	
Doelstelling en openbaar belang	Het openbaar belang betreft de bescherming, bewaking en bevordering van de gezondheid van de bevolking, de rampenbestrijding en crisisbeheersing en het (doen) organiseren van zorg aan de bevolking.
Deelnemende partijen	De tien Groninger gemeenten
Bestuurlijk belang	Een collegelid, de portefeuillehouder Volksgezondheid, is voorzitter van het Dagelijks Bestuur en vertegenwoordigt de gemeente in het Algemeen Bestuur, dat gevormd wordt door de portefeuillehouders Gezondheid van de Groninger gemeenten.
Financieel belang	Het aandeel in de inwonersbijdrage in 2025 voor de gemeente Groningen was 8,1 miljoen euro.
Financiële risico's	Gemiddeld. Door het lage eigen vermogen wordt er in geval van tegenvallers snel een beroep gedaan op de deelnemers om extra bij te dragen.
Relevante beleidsinformatie	Ieder jaar wordt een dienstverleningsovereenkomst (DVO) gesloten met de GGD waarin staat beschreven welke taken de GGD voor de gemeente Groningen uitvoert. Hierin staan de wettelijk bij de GGD belegde taken, wettelijke taken waarbij de keuze is deze bij de GGD te beleggen en facultatieve taken. Momenteel wordt daarnaast in gezamenlijkheid met de tien Groninger gemeenten en de GGD gewerkt aan de uitwerking van de Meerjarenagenda, met thema's rondom jeugdgezondheidszorg, ouderengezondheidszorg en gezonde leefomgeving.
Beleidsrisico	Vanaf de begroting 2026 is er een bezuinigingsopgave in de begroting doorgevoerd. Deze opgave komt boven op de verschillende bezuinigingen waar de GGD (o.a. landelijk) al mee te maken heeft. Het risico bestaat dat de publieke gezondheid nog verder verschraald.

Publiek Vervoer Groningen Drenthe	
Doelstelling en openbaar belang	Groningen en Drenthe willen een optimaal vervoersnetwerk creëren, dat betaalbaar en toekomstbestendig is; waarin duurzaam gebruik wordt gemaakt van alle vervoersmiddelen. Zodat alle inwoners naar hun werk of school gaan en/of deel willen nemen aan het sociale leven en voor het bezoekers van onze provincies.
Deelnemende partijen	De gemeenten Groningen, Eemsdelta, Het Hogeland, Midden-Groningen, Oldambt, Pekela, Stadskanaal, Veendam, Westerkwartier, Westerwolde, Aa en Hunze, Assen, Borger-Odoorn, Coevorden, De Wolden, Emmen, Hoogeveen, Meppel, Midden-Drenthe, Noordenveld, Tynaarlo en Westerveld en het OV-Bureau Groningen Drenthe.

Bestuurlijk belang	Lid van het bestuur is een collegelid.
Financieel belang	De kosten van Publiek Vervoer worden gedragen door de deelnemende gemeenten in de provincie Groningen en Drenthe. De bijdrage van de gemeente Groningen is 179 duizend euro.
Financiële risico's	De organisatie van Publiek Vervoer en de bijdrage van de gemeente is relatief klein. Het risico zit met name in prijsstijgingen die onder andere worden bepaald door de NEA-index en die van invloed zijn op de overeenkomsten met Publiek Vervoer.
Relevante beleidsinformatie	Gemeenten zijn verantwoordelijk voor het doelgroepenvervoer. Dit is onder meer het vervoer van mensen met een Wmo-indicatie, het vervoer van leerlingen die op grond van de gemeentelijke verordening hiervoor in aanmerking komen en in enkele gemeentes (waaronder Groningen) het Participatiewet vervoer. Er wordt gewerkt aan een nieuwe aanbesteding, waarbij Jeugdwet vervoer, Kansrijk talent en Sport vervoer, worden toegevoegd aan de overeenkomsten.
Beleidsrisico	Geen.

Meerschap Paterswolde	
Doelstelling en openbaar belang	Het openbaar belang betreft de behartiging van de belangen van recreatie, natuurbescherming en landschapsverzorging van het Paterswoldsemeer, het Hoornsemeer, de Hoornseplas en de omliggende recreatie- en natuurgebieden.
Deelnemende partijen	De gemeente Groningen participeert samen met de gemeente Tynaarlo in deze gemeenschappelijke regeling.
Bestuurlijk belang	Het algemeen bestuur is als volgt opgebouwd: 6 leden, waarvan 3 uit de respectievelijke colleges (2 uit Groningen, 1 uit Tynaarlo, en 3 raadsleden (2 uit Groningen, 1 uit Tynaarlo). DB bestaat uit 3 leden, gekozen uit AB, op voordracht van de deelnemende gemeenten.
Financieel belang	De gemeentelijke bijdrage van Groningen bedraagt 85,5 % (begroot 739 duizend euro in 2025) van de totale gemeentelijke bijdragen. De gemeente Tynaarlo draagt de overige 14,5% bij.
Financiële risico's	Het Meerschap brengt een hogere kostenbegroting, vanwege de beperkte omvang van de eigen algemene reserve, veelal direct in rekening bij de deelnemende gemeenten. Hierdoor verschuift het financiële risico naar de gemeenten. Hoewel begrijpelijk, is dit voor de langere termijn een zorgelijke ontwikkeling te noemen.
Relevante beleidsinformatie	Eerder zijn we gestart met een globale verkenning van mogelijke toekomstscenario's naar aanleiding van de gemeentelijke herindeling en de constatering dat wij als gemeente nu voor ruim 85% van het gebied verantwoordelijk zijn. In 2026 komen we hierop terug.
Beleidsrisico	Geen.

Groninger Archieven	
Doelstelling en openbaar belang	De doelstelling is in gezamenlijkheid de belangen behartigen van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap en de gemeente Groningen betreffende de archiefbescheiden, collecties, individuele documenten, schilderijen en dergelijke die berusten in de Rijksarchiefbewaarplaats in de provincie Groningen en in de gemeentelijke archiefbewaarplaats. Het openbaar belang is dat de wettelijke taken met betrekking tot de Archiefwet en ook de dienstverlening op het gebied van historische informatie over Stad en Lande op orde zijn.
Deelnemende partijen	Gemeente Groningen en het Rijk (ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap)
Bestuurlijk belang	De gemeente is in het algemeen bestuur vertegenwoordigd door twee leden van het college en in het dagelijks bestuur door één collegelid.
Financieel belang	De totale gemeentelijke bijdrage was in 2025 2,8 miljoen euro.

Financiële risico's	Digitale archivering ontwikkelt zich continu, wat vraagt om voortdurende innovatie en investeringen (denk aan e-depot). Dit brengt een risico op extra kosten met zich mee. Ook de veiligheid van de data is een belangrijk aspect. De algemene reserves die zijn opgebouwd zijn voldoende om (onvoorziene) tegenslagen op te kunnen vangen.
Relevante beleidsinformatie	Beleidsperiode 2026-2030. Het beleidsplan "Van Informatie naar publieke waarde 2026-2030" is vastgesteld. Ontwikkelingen Het Rijk treedt naar verwachting uit de gemeenschappelijke regeling per 01-01-2027. De continuïteit van de gemeenschappelijke regeling is gewaarborgd doordat de provincie Groningen een intentieverklaring heeft getekend om aan te sluiten bij de gemeenschappelijke regeling. In 2026 zal een voorstel over de nieuwe gemeenschappelijke regeling aan het college en raad worden voorgelegd. De Groninger Archieven hebben een verzoek gedaan om ophoging van de bijdrage aan de gemeenschappelijke regeling voor het stabiliseren van de bedrijfsvoering. In 2026 wordt beslist of dit verzoek wordt gehonoreerd.
Beleidsrisico	De Groninger Archieven zijn voor de opbrengsten voor het grootste deel afhankelijk van de bijdragen van de gemeente en het Rijk. Bezuinigingen van deze partijen kunnen invloed hebben op de opbrengsten en het realiseren van de beleidsdoelen.

OV-bureau Groningen Drenthe	
Doelstelling en openbaar belang	Het openbaar belang van het OV-bureau is het ontwikkelen van het openbaar busvervoer en het aansturen van de vervoerder. Op basis van de kaderstellingen van de provincies Groningen en Drenthe en de gemeente Groningen heeft het OV-bureau doelstellingen voor het openbaar busvervoer geformuleerd.
Deelnemende partijen	Het OV-bureau is een initiatief van de provincies Groningen en Drenthe en de gemeente Groningen.
Bestuurlijk belang	De gemeente Groningen wordt in het dagelijks bestuur vertegenwoordigd door een collegelid. Het algemeen bestuur bestaat uit negen leden, waaronder drie collegeleden van de gemeente Groningen.
Financieel belang	De gemeente is als deelnemer voor 21% risicodragend in het OV-bureau. De provincies Groningen en Drenthe zijn dit voor respectievelijk 44% en 35%. De gemeente Groningen draagt geen jaarlijkse deelnemersbijdrage af aan het OV-bureau voor de uitvoering van het OV. Wel draagt de gemeente bij aan de exploitatiekosten van het OV-bureau als organisatie.
Financiële risico's	In de begroting 2026 van het OV-bureau is de ondergrens van het weerstandsvermogen voor 2026 bepaald op 3,25 miljoen euro. Het OV-bureau verwacht dat het weerstandsvermogen eind 2026 3,71 miljoen euro bedraagt en dus boven de ondergrens ligt. In de begroting 2026 wordt incidenteel 660 duizend euro onttrokken aan de algemene reserve om de begroting sluitend te maken. Meerjarig is het beeld positief en wordt geen onttrekking aan de algemene reserve voorzien.
Relevante beleidsinformatie	In 2025 heeft het OV-bureau verder gewerkt aan het versterken van het OV-netwerk in Groningen en Drenthe. Het busaanbod is versterkt op de trajecten waar dit echt noodzakelijk was. Er zijn tientallen nieuwe elektrische bussen ingestroomd. Dit draagt bij aan een aantrekkelijk en duurzaam OV. In 2025 was een lichte daling in de reizigersaantallen en de gemaakte reizigerskilometers zichtbaar. Dit heeft met name te maken met de afname van

	het aantal studenten. Daarnaast houdt de groei van het aantal sociaal-recreatieve busreizigers juist aan.
Beleidsrisico	De instroom van ZE-bussen kan vertraging oplopen. Dit kan invloed hebben op de duurzaamheidsdoelstellingen. Bovendien zien we dat de laadcapaciteit niet altijd voldoende functioneert om alle elektrische bussen voldoende op te laden. Dit kan leiden tot een tijdelijk verminderde inzet van elektrische bussen en het niet halen van de duurzaamheidsdoelstellingen. De ingebruikname van het nieuwe busstation bij het Hoofdstation zorgt voor meer laadcapaciteit en toegankelijker en efficiënter OV. Daarnaast zien we op verschillende plekken in de gemeente Groningen dat het drukker wordt op de weg. Dit heeft gevolgen voor de doorstroming van het OV en een negatieve impact op de exploitatiekosten.

Veiligheidsregio Groningen	
Doelstelling en openbaar belang	De Veiligheidsregio Groningen (VRG) stelt zich ten doel om uitvoering te geven aan de behartiging van de volgende belangen: brandweerzorg, geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen, rampenbestrijding en crisisbeheersing, bevolkingszorg en melding, alarmering en coördinatie ambulancezorg en brandweer.
Deelnemende partijen	De 10 Groninger gemeenten.
Bestuurlijk belang	De burgemeester treedt op als voorzitter van de Veiligheidsregio in het dagelijks bestuur. Daarnaast vertegenwoordigt zij de gemeente in het algemeen bestuur dat gevormd wordt door de burgemeesters van de 10 Groninger gemeenten.
Financieel belang	De kosten van de VRG worden gedragen door de 10 Groninger gemeenten. De gemeentelijke bijdrage van de gemeente Groningen aan de Veiligheidsregio in 2025 bedraagt 25,0 miljoen euro.
Financiële risico's	Het is van belang om aandacht te blijven houden voor de financiële positie van de VRG. De nieuwbouw in het stedelijk gebied Groningen zal in de toekomst tot een forse financiële opgave leiden. De financiële effecten hiervan op onze gemeentelijke bijdrage, een bedrag oplopend tot 847 duizend euro structureel per jaar, zijn verwerkt in de begroting op basis van een eerdere indicatie van de VRG. Als gevolg van het actualiseren van het investeringsbedrag naar 1-1-2031, het opnemen van de gebouwspecifieke inrichting en hogere rentekosten gaat de VRG nu uit van een uitzetting van haar begroting per 2031 van 3,4 miljoen euro. Onze gemeentelijke bijdrage stijgt daarmee naar 1,64 miljoen euro. Het gaat hierbij om een prognose van de kosten die voortvloeien uit de investering. De organisatiekosten van het werken op twee locaties zullen naar verwachting op een later moment nog tot aanvullende exploitatielasten leiden. De financiële actualisatie van herhuisvesting leidt voor ons tot een (aanvullende) verhoging van onze bijdrage aan de VRG van circa 175 duizend euro in 2029, oplopend naar een structureel bedrag van circa 800 duizend euro per jaar vanaf 2031.In onze begroting 2027 nemen we deze bedragen op in ons financieel meerjarenbeeld. Tegelijkertijd spelen er diverse (landelijke) ontwikkelingen die in de toekomst een grote financiële impact kunnen hebben. Keuzes zijn noodzakelijk om uitvoering te kunnen blijven geven aan de wettelijke taken. In de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing heeft de VRG de gekwantificeerde risico's en daarmee het benodigd weersatndsvermogen becijferd op in totaal 5,0 miljoen euro. Op dit moment is er geen tot nihil weerstandsvermogen beschikbaar, omdat het resultaat van 2024 geoormerkt is

	toegevoegd aan de algemene reserve ten behoeve van de risico's voor de FLO-voorziening. Dit betekent dat als al deze risico's zich voordoen, de VRG zich moet beroepen op de deelnemende gemeenten. In de nota risicomanagement en weerstandsvermogen is het uitgangspunt gehanteerd dat de VRG zelf weerstandscapaciteit opbouwt om potentiële financiële calamiteiten op te kunnen vangen. Hierbij wordt uitgegaan van een ratio tussen de 1,0 en 1,4 (verhouding beschikbaar en benodigd weerstandsvermogen). Hier kan de komende jaren niet aan worden voldaan.
Relevante beleidsinformatie	Het bestuur van de VRG heeft op 13 juli 2023 de visie Brandweerzorg Groningen 2030 vastgesteld. Op 12 juli 2024 heeft het bestuur van de VRG het Regionaal Beleidsplan crisisbeheersing 2024-2028 vastgesteld.
Beleidsrisico	Het uitvoeren van de wettelijke en reguliere taken, de primaire processen van brandweerzorg en crisisbeheersing, is leidend in de taakuitvoering, maar daarnaast zijn er veel nieuwe uitdagingen. Een duidelijk voorbeeld hiervan is het brede onderwerp "weerbaarheid". Hoe de diverse onderdelen van dit brede onderwerp in de organisatie in een werkbare en structurele vorm kunnen worden gegoten, wordt onderzocht.

Noordelijk Belastingkantoor	
Doelstelling en openbaar belang	Het Noordelijk Belastingkantoor voert voor de gemeente Groningen en de drie noordelijke waterschappen de belastingtaken uit tegen zo laag mogelijke maatschappelijke kosten. Dit gebeurt door het zo veel mogelijk combineren van de belastingaanslagen op één aanslagbiljet, zodat heffing- en invorderingsactiviteiten slechts één keer plaats hoeven te vinden.
Deelnemende partijen	De vier deelnemers zijn de waterschappen Noorderzijlvest, Hunze en Aa's en Wetterskip Fryslân en de gemeente Groningen.
Bestuurlijk belang	Een collegelid is lid van het bestuur. Het bestuur bestaat uit vier leden, één uit iedere deelnemer. De raad wordt op vaste momenten (P&C- cyclus) en op incidentele basis geïnformeerd en betrokken.
Financieel belang	De deelnemersbijdrage van Groningen is voor 2025 uitgekomen op 6,9 miljoen euro (incl. compensabele btw) (44,7%). Dit bedrag is gebaseerd op de jaarrekening 2025.
Financiële risico's	Niet van toepassing
Relevante beleidsinformatie	Geen
Beleidsrisico	Geen

Vennootschappen en coöperaties

Thermiek BV	
Doelstelling en openbaar belang	Het openbaar belang betreft het verrichten van re-integratieactiviteiten ten behoeve van personen met een achterstand op de arbeidsmarkt.
Deelnemende partijen	Gemeente Groningen.
Bestuurlijk belang	Gemeente Groningen is 100% aandeelhouder en een ambtenaar bij de gemeente Groningen is Statutair directeur.
Financieel belang	Het financieel belang van de gemeente bedraagt 1.800 aandelen à 10 euro. De boekwaarde bedraagt 18 duizend euro.
Financiële risico's	Er zijn geen financiële risico's bekend.
Relevante beleidsinformatie	Thermiek BV heeft medewerkers van de doelgroep Basisbaan in dienst die gedetacheerd worden naar de gemeente Groningen waar ze worden ingezet op maatschappelijk relevante werkplekken in buurten en dorpen. In 2025 is het aantal actieve basisbanen gegroeid naar 181 basisbanen.
Beleidsrisico	Geen.

Euroborg NV

Doelstelling en openbaar belang	Het openbaar belang van Euroborg is gelegen in het aanbieden van accommodaties ten behoeve van de sport (met name betaald voetbal), in de vorm van het Euroborg Stadion en het TopsportZorgCentrum (TsZC). Het Euroborg Stadion heeft een belangrijke rol gespeeld in de (economische) ontwikkeling van het Europapark, omdat er ook diverse andere functies in gehuisvest zijn, waaronder onderwijs, een supermarkt, een casino, een bioscoop en kantoren.
Deelnemende partijen	Gemeente Groningen.
Bestuurlijk belang	Een collegelid vertegenwoordigt de gemeente in de aandeelhoudersvergadering.
Financieel belang	Het geplaatst en gestort aandelenkapitaal bedraagt 48.000 aandelen van nominaal 1 euro. De boekwaarde van deze deelneming per 31 december 2025 bedroeg 48 duizend euro. De gemeente heeft een totaalbedrag aan annuïtaire leningen verstrekt van 19,3 miljoen euro voor het stadion. Daarnaast is in 2018 de gemeentelijke lening voor het TsZC met een maximum van 5,0 miljoen euro tot stand gekomen. De totale restschuld bedroeg per 31 december 2025 16,7 miljoen euro.
Financiële risico's	De risico's voor de gemeente betreffen vooral de uitstaande leningen en staan uitgebreider beschreven in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing in deze jaarrekening. In het weerstandsvermogen is een reservering opgenomen voor de uitstaande leningen. Euroborg is voor het kunnen voldoen aan de rente- en aflossingsverplichtingen jegens de gemeente in belangrijke mate afhankelijk van de verhuurinkomsten van FC Groningen. De financiële situatie van FC Groningen wordt mede bepaald door de spelprestaties.
Relevante beleidsinformatie	Euroborg NV beheert het stadioncomplex en het in 2018 opgeleverde TopsportZorgCentrum (TsZC). Euroborg NV heeft de zorgverdieping in het TsZC verkocht. De overige verdiepingen worden voor een lange periode verhuurd.
Beleidsrisico	Geen.

NV Waterbedrijf Groningen	
Doelstelling en openbaar belang	Het openbaar belang betreft de levering van drinkwater aan 302 duizend woningen en bedrijven in de provincie Groningen en in de gemeente Tynaarlo (provincie Drenthe).
Deelnemende partijen	De deelnemende partijen in het Waterbedrijf Groningen zijn de provincie Groningen en alle Groninger gemeenten.
Bestuurlijk belang	De gemeente wordt in de aandeelhoudersvergadering vertegenwoordigd door een collegelid.
Financieel belang	Het financieel belang: de gemeente Groningen had per 31 december 2025 98 (van de 289) aandelen. Op basis van de betreffende statutaire bepaling heeft de gemeente in verband met de stijging van het inwonertal van de gemeente de mogelijkheid gekregen en in 2025 benut om 5 nieuw uitgegeven aandelen te kopen voor 2.500 euro. De aandelen van de gemeente Groningen zijn op de balans onder de financiële vaste activa gewaardeerd voor 2,5 miljoen euro.
Financiële risico's	Geen.
Relevante beleidsinformatie	De missie van Waterbedrijf Groningen is om als maatschappelijke onderneming de waterbelangen in de regio duurzaam veilig te stellen. Waterbedrijf Groningen is niet alleen een leverancier van verschillende soorten water, maar levert ook een bijdrage aan zaken als volksgezondheid, natuurbehoud, het creëren van duurzame bronnen, bestuurlijke vraagstukken, ruimtelijke ordening, werkgelegenheid en innovatie. Waterbedrijf Groningen was samen met de gemeente Groningen aandeelhouder in WarmteStad BV en heeft haar (50%) aandelenbelang in 2025 verkocht aan de gemeente.
Beleidsrisico	Om te kunnen garanderen dat er ook in de toekomst voldoende kwalitatief hoogwaardig (drink)water is, zijn oplossingen voor de besparing en opslag van

	water noodzakelijk. Deze opgave vergt een samenwerking met zakelijke en huishoudelijke klanten. Hierin dient ook de landbouw te worden meegenomen, want ook de wijze van (agrarisch) landgebruik is hierbij van belang.

Enexis Holding NV	
Doelstelling en openbaar belang	Enexis beheert het energienetwerk voor elektriciteit en aardgas in Noord-, Oost- en Zuid-Nederland voor de aansluiting van ongeveer 2,3 miljoen klanten voor gas en 3,0 miljoen klanten voor elektriciteit. De netbeheerderstaak is een publiek belang, wettelijk geregeld met o.a. toezicht vanuit de Autoriteit Consument en Markt.
Deelnemende partijen	Diverse gemeenten en provincies in Noord-, Oost- en Zuid-Nederland zijn aandeelhouder. De gemeente Groningen heeft 1,21055 % van de aandelen in Enexis.
Bestuurlijk belang	Een collegelid vertegenwoordigt de gemeente in de Algemene vergadering van Aandeelhouders van Enexis Holding.
Financieel Belang	De boekwaarde van onze aandelen in Enexis bedroeg per 31 december 2025 818 duizend euro. In 2020 hebben de aandeelhouders een converteerbare hybride lening verstrekt aan Enexis. De restant-hoofdsom en boekwaarde van het door de gemeente Groningen verstrekte deel daarvan bedroeg per 31 december 2025 6,1 miljoen euro.
Financiële risico's	De aansprakelijkheid voor de aandeelhouders beperkt zich tot de hoogte van het nominale aandelenkapitaal van deze vennootschap. Daarmee is het risico relatief gering. Het risico op oninbaarheid van de in 2020 verstrekte converteerbare hybride lening is gering in verband met de huidige A-kredietstatus, de prominente plaats die het behouden daarvan inneemt in het financiële beleid van Enexis en het feit dat Enexis een (gereguleerde) monopolypositie op de markt heeft. De energietransitie leidt voor Enexis tot een grote investeringsopgave en kapitaalbehoefte, die op lange termijn waarschijnlijk niet door de huidige aandeelhouders kan worden ingevuld. Enexis en haar aandeelhouders zijn voortdurend in gesprek over de ontwikkelingen en mogelijke maatregelen om te zorgen dat Enexis een financieel solide basis behoudt. Ook zijn er inmiddels afspraken gemaakt met het Rijk over een (eventuele) participatie door het Rijk.
Relevante beleidsinformatie	In 2022 is door de aandeelhouders van Enexis een nieuw strategisch plan vastgesteld. Daarin wordt gekozen voor focus op kerntaken met drie hoofddoelen: 1. Wij sturen op maatschappelijk optimale energiekeuzes 2. Wij bieden iedereen altijd toegang tot energie 3. Klanten weten wat ze aan ons hebben Deze missie komt voort uit maatschappelijke ontwikkelingen die een materiële impact op Enexis hebben: klimaatverandering & energietransitie; participatie en vertrouwen in instituties en digitale transformaties.
Beleidsrisico	Als de in het kader van de energietransitie benodigde investeringen niet snel genoeg worden uitgevoerd, dan kan dat de energietransitie vertragen.
Tijdelijke deelnemingen als gevolg van verkoop productie- en leveringsbedrijf Essent	
Doelstelling en openbaar belang	Met de verkoop van de aandelen van Essent BV in 2009 is de gemeente Groningen ook aandeelhouder geworden van Attero Holding NV (dat belang is in 2014 verkocht aan Waterland). Daarnaast zijn, ter beperking van de risico's van de verkooptransactie, vijf tijdelijke rechtspersonen opgericht. Hiervan bestond in 2025 alleen de volgende nog: **CSV Amsterdam BV**

	CSV Amsterdam BV bestond nog om op eigen kosten en risico, namens Deponie Zuid BV (vennootschap onder Attero Holding BV), in overleg met de Aandeelhoudersommissie, de gerechtelijke procedure te voeren tegen de Belastingdienst ten aanzien van de naheffingsaanslag afvalstoffenbelasting. Eind 2024 heeft de Rechtbank uitspraak gedaan en de Belastingdienst in het ongelijk gesteld. De Belastingdienst heeft geen beroep ingesteld. Na de afronding van de gerechtelijke procedure is CSV Amsterdam in 2025 opgeheven en zijn de resterende liquide middelen uitgekeerd aan de aandeelhouders naar rato van het aandelenbelang. Voor de gemeente Groningen ging het om een bedrag van 103 duizend euro.

Community Network Noord-Nederland BV	
Doelstelling en openbaar belang	Community Network Noord Nederland is in 2004 opgericht met als doel laagdrempelig Dark Fiber (onbelichte glasvezel) aan te kunnen bieden aan, met name, grotere (veelal (semi) overheids-) organisaties die veel datatransport kennen. De private markt was en is niet erg geïnteresseerd in het aanbeden van deze infrastructuur, terwijl de vraag naar een dergelijke voorziening bij met name (semi) overheden en maatschappelijke organisaties groot is. Het werkgebied van CNNN is initieel gericht op de noordelijke regio. Tegelijkertijd werd een dochter BV CNG (Community Network Groningen, 100% van CNNN) opgericht om de exploitatie voor haar rekening te nemen.
Deelnemende partijen	De gemeente Groningen is sinds 2005 aandeelhouder van de BV, de andere aandeelhouder is de stichting Administratiekantoor, die certificaten van aandelen beheert namens RUG, HH, UMCG en stichting Gerrit. CNNN BV is 100% eigenaar van dochtermaatschappij CNG BV.
Bestuurlijk belang	Een collegelid vertegenwoordigt de gemeente in de aandeelhoudersvergadering.
Financieel belang	Het maatschappelijk kapitaal bedraagt 2,5 miljoen euro en het geplaatst kapitaal 1,2 miljoen euro, bestaande uit 125 aandelen A van 8,9 duizend nominaal (gemeente Groningen 83 aandelen A) en 125 aandelen B van 1 duizend nominaal, waarvan 117 in het bezit zijn van Administratiekantoor CNNN. De aandeelhouders A hebben een goedkeuringsrecht ter zake specifiek genoemde besluiten van de directie en ter zake van de winstbestemming. De gemeente Groningen heeft de aandelen als financiële vaste activa gewaardeerd op 1,2 miljoen euro.
Financiële risico's	Geen.
Relevante beleidsinformatie	In 2023 is in overleg met de gemeente Groningen en de aandeelhouders de Strategienota Community Network 2023-2027 vastgesteld en in uitvoering genomen. Community Network positioneert zich binnen de gemeente Groningen als de dienstverlener bij uitstek voor glasvezelnetwerken voor (semi-)overheidsinstanties, met beheerste regionale uitbreiding naar aangrenzende gebieden. De focus ligt voornamelijk op kwaliteitsborging en continuïteit van de dienstverlening. In het kader van sponsoring ondersteunt CNNN 5 jaar lang Maggies Center voor € 10.000 per jaar. Dit centrum biedt kosteloze psychosociale ondersteuning aan mensen die met kanker te maken hebben (gehad) en hun naasten, als aanvulling op de medische zorg. Daarnaast heeft Community Network diverse andere maatschappelijke initiatieven financieel ondersteund.
Beleidsrisico	Geen.

WarmteStad BV	
Doelstelling en openbaar belang	Het openbaar belang betreft een zelfstandig publiek warmtebedrijf dat zorgt voor duurzame warmte en/of koude voor woningen en utiliteiten in de gemeente en daarmee wezenlijk bijdraagt aan CO_2-reductie en betaalbare en betrouwbare energievoorziening.
Deelnemende partijen	De gemeente Groningen is sinds oktober 2025 100% aandeelhouder van WarmteStad.
Bestuurlijk belang	De concerndirecteur Ruimte is vertegenwoordiger van de gemeente in de aandeelhoudersvergadering.
Financieel belang	Op de gemeentelijke balans per 31 december 2025 gaat het om een boekwaarde van de deelneming van 54,0 miljoen euro en 9,7 miljoen euro aan verstrekte leningen.
Financiële risico's	De aan WarmteStad verbonden financiële risico's en de daarvoor opgenomen reservering in het weerstandsvermogen hebben wij beschreven en gekwantificeerd in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing.
Relevante beleidsinformatie	In juni 2019 heeft de gemeenteraad het voorstel voor het uitvoeren van het project warmtenet Noordwest vastgesteld. Het besluit betreft de bouw van een nieuwe warmtecentrale, waarbij gebruik wordt gemaakt van restwarmte van de twee nabijgelegen datacenters, de aanleg van een leidingnetwerk in de Noordwestelijke wijken van de stad en het aansluiten van woningen en anderen gebouwen tot in totaal 10.600 woningequivalenten (WEq). De volledige 10.600 WEq is inmiddels al gecontracteerd. Met ruim 1.500 nieuw aangesloten woningequivalenten in 2025 zit het warmtenet Noordwest eind 2025 op ongeveer 8.000 woningequivalenten. De gemeenteraad heeft op 12 juli 2023 ingestemd de Vervolginvestering Warmtenet Noordwest fase 2a en verkenning 2b. In september 2025 heeft de raad een nieuw investeringsbesluit genomen voor afronding van Noordwest fase 1 en 2a. Hiervoor heeft WarmteStad nieuwe bankfinanciering aangetrokken met behulp van een gemeentelijke garantie en agio, beide voor 2025 en 2026. Sinds oktober 2025 is de gemeente 100% eigenaar van WarmteStad na het overnemen van de 50% van de aandelen WarmteStad van het Waterbedrijf. In de loop van 2026 zal een nieuwe kapitaalstorting nodig zijn voor de periode na 2026. Mogelijk kan dit door een nieuwe aandeelhouder gedaan worden. Verkenning voor een nieuwe publieke aandeelhouder is begin 2025 gestart. In totaal is voor de afronding van fase 1 en 2a 47,5 miljoen eigen vermogen nodig. WarmteStad realiseert de komende drie jaren zo'n 6.000 nieuwe aansluitingen voor zowel WKO als Noordwest. Naar verwachting zijn fase 1 en 2a in 2031 afgerond en zit WarmteStad daarmee op ongeveer 15.600 Weq/ 13.400 aansluitingen et het warmtenet Noordwest. Parallel werkt WarmteStad samen met de gemeente aan de uitwerking van Noordwest fase 2b en nieuwe WKO-projecten.
Beleidsrisico's	Een substantieel deel van het beleidsdoel om een CO_2-neutrale gemeente te worden, wordt ingevuld door de aanleg van duurzame warmtenetten en WKO's. Wanneer de realisatie hiervan uitblijft of ernstig vertraagd zullen de gestelde duurzaamheidsdoelen niet snel genoeg of in het geheel niet gehaald kunnen worden. Daarbij speelt in toenemende mate netcongestie een rol in de gebouwde omgeving. Warmtenetten zijn vaak beter in te passen als aardgasvrije oplossing dan individuele warmtepompen in gebieden met netcongestie.

Martiniplaza Vastgoedmaatschappij BV en Martiniplaza BV	
Doelstelling en openbaar belang	Het openbaar belang betreft het bevorderen van cultuur in brede zin en het aanbieden van een theater en een zalencomplex voor (top)sportactiviteiten, theatervoorstellingen, muziek, congressen en evenementen.
Deelnemende partijen	Gemeente Groningen is enig aandeelhouder van Martiniplaza Vastgoedmaatschappij BV. Martiniplaza BV is 100% dochter van Martiniplaza Vastgoedmaatschappij BV.
Bestuurlijk belang	Per 2025 vervangen de concerndirecteuren respectievelijk van Sociaal en van Ruimte en Economie de wethouders Financiën en Vastgoed als vertegenwoordiger van de gemeente in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders.
Financieel belang	De boekwaarde van de deelneming bedroeg per 31 december 2025 3,9 miljoen euro. De gemeente Groningen heeft leningen verstrekt met een restschuld per 31 december 2025 van 13,0 miljoen euro. Dit betreft een bedrag van 11,5 miljoen euro aan langlopende leningen en een bedrag van 1,5 miljoen aan kortlopende leningen. In 2025 is de bankiersrol van de gemeente met 10 jaar verlengd en is de kredietlimiet van de door de gemeente verstrekte kasgeldfaciliteit ter uitvoering van het MeerJarigOnderhoudsPlan (MJOP) verhoogd van 7 miljoen euro naar 13,5 miljoen euro i.v.m. het openhouden van Martiniplaza tot 2035 in plaats van 2030.
Financiële risico's	Vanuit de gemeentelijke visie op MartiniPlaza is verder gewerkt aan een voorstel om Martiniplaza technisch, vastgoedmatig en inhoudelijk toekomstbestendig te maken. In 2023 is deze opgave aangewezen als een van de projecten van de Strategische investeringsagenda (SIA). Tot realisatie van een toekomstbestendig scenario is Martiniplaza niet meer optimaal ingericht op de markt. Een voorbeeld is het verlies van dancefeesten doordat het vastgoed niet langer aan de vereiste regelgeving voldoet. Voor de verlengde instandhouding van het huidige Martiniplaza tot 2036 is een geactualiseerd en verlengd MJOP opgesteld met bijbehorende bekostiging. Deze onderhoudsstrategie wordt in 2029 herijkt.
Relevante beleidsinformatie	**Gemeentelijke Visie** Martiniplaza is uitgegroeid tot een multifunctioneel complex met een breed aansprekend programma van beurzen, congressen, cultuur en topsport. Martiniplaza toekomstbestendig maken voor de lange termijn vraagt echter keuzes van de aandeelhouder rond vastgoed (waaronder de beurshallen) en profiel. Daartoe stelde uw Raad in 2021 een gemeentelijke visie voor Martiniplaza vast, die nu als onderdeel van de SIA wordt uitgewerkt tot een blauwdruk voor de toekomst. Het waarborgen van de veiligheid en continuïteit van Martiniplaza vroeg samen met het verleggen van de horizon voor de uitwerking en realisatie van een toekomstbestendig Martiniplaza van 2030 naar 2035 een geactualiseerd en verlengd MJOP met bijbehorende bekostiging, waarover uw raad in 2025 heeft besloten. Voorts is een splitsing van de Vastgoed BV en de Exploitatie BV van Martiniplaza qua bemensing verder doorgevoerd, waardoor de Vastgoed BV zich volledig kan richten op het uitvoeren van het MJOP. Ook is het onderzoek naar een toekomstbestendig Martiniplaza uitgebreid met een nieuwbouwvariant.
Beleidsrisico's	De afgelopen jaren werd MartiniPlaza steevast uitgeroepen tot 'beste congreslocatie van Noord-Nederland'. Zoals de gemeentelijke visie op MartiniPlaza ook vaststelt, vragen het behoud en eventueel uitbouwen van de positie op deze markt echter ingrijpende maatregelen rond vastgoed en techniek van MartiniPlaza, met aandacht voor de directe omgeving. Onderdeel is ook een stedelijke en liefst regionale benadering van de zakelijke markt. Tot de uitwerking en realisatie van dit alles is de positie van MartiniPlaza op de zakelijke markt kwetsbaar.

GEMM CV en GEMM BV (Grond Exploitatie Maatschappij Meerstad)	
Doelstelling en openbaar belang	Het openbaar belang is de realisatie van een woonwijk en bedrijventerrein met bijbehorende ruimte voor (maatschappelijke) voorzieningen aan de oostkant van Groningen.
Bestuurlijk belang	De gemeente is 100% aandeelhouder van GEMM Beheer BV. De gemeente bezit, als commandiet, 96 % van de aandelen in GEMM CV. GEMM Beheer BV bezit, als beherend vennoot, de overige 4 % van de aandelen in de CV. De gemeente zorgt voor de financiering. De grondexploitatie bevindt zich in de CV en de BV is de beherend vennoot van de CV. Minimaal één keer per jaar vindt een Algemene Vergadering van Aandeelhouders (AvA) plaats. Het college heeft concerndirecteur(en) gemachtigd om namens het college als aandeelhouder te opereren binnen de kaders die de raad heeft vastgesteld. Ter ondersteuning van de aandeelhouder is er een zogeheten ambtelijk Kernteam BV's ingesteld. Naast dit Kernteam BV's is op zowel bestuurlijk als ambtelijk niveau een aantal afstemmingsgremia tussen de BV en de gemeente om de governance vanuit de gemeente vorm te geven.
Financieel belang	De deelneming in Meerstad heeft geen boekwaarde op de gemeentelijke balans. De restant-hoofdsom en boekwaarde van de door de gemeente aan Meerstad verstrekte leningen bedroeg per 31 december 2025 296,2 miljoen euro. Het ging voor een bedrag van 278,2 miljoen euro om langlopende leningen en voor een bedrag van 18,0 miljoen euro om kortlopende leningen.
Financiële risico's	Het gaat hier om een grote en langlopende gebiedsontwikkeling. De omvang en de lange looptijd zorgen voor gevoeligheid voor conjuncturele ontwikkelingen (o.a. prijsstijgingen, afzetdaling, rente). Door de raad is op 29 november 2023 het "Wensbeeld als evenwichtig woongebied" vastgelegd als voorkeursvariant voor de verdere ontwikkeling van Meerstad. Op basis van toen gemaakte normatieve/tentatieve berekeningen leverde dit model op netto contante waardebasis een tekort in de grondexploitatie op met aanvullend een benodigde gemeentelijke bijdrage in de bovenwijkse voorzieningen. De voorkeursvariant wordt vertaald in concrete deelexploitaties met gedetailleerde berekeningen. Een uitdaging die hierbij om een oplossing vraagt, is de hoge boekwaarde van Meerstad. Via de SIA-reserveringen is in de begroting 2025 rekening gehouden met een gemeentelijke bijdrage aan het tekort en aan de bovenwijkse voorzieningen. Na een eventueel besluit tot het daadwerkelijk beschikbaar van een gemeentelijke bijdrage bij de begroting 2027, kan een nieuwe grondexploitatie door de AvA worden vastgesteld.
Relevante beleidsinformatie	Meerstad levert een belangrijke bijdrage aan de realisatie van de woningbouwopgave van de gemeente en het faciliteren van bedrijven. Uit de besluitvorming door de raad van 17 december 2025 m.b.t. (de realisatie van) Energiepark Meerstad Noord wordt duidelijk dat het gebied Meerstad Noord ook een belangrijke rol speelt in de energietransitie. Om dat mogelijk te maken is op genoemde datum ook besloten tot administratieve verwerving van de gronden in Meerstad Noord door de gemeente van GEMM CV. Ter uitvoering daarvan zijn de boekwaarde van de grondexploitatie en de schulden van GEMM CV begin 2026 verlaagd met 62 miljoen euro. Door de administratieve verwerving is ook het risico van 25 miljoen euro van een onzekere grondopbrengst in Meerstad Noord, waarmee in het gemeentelijk weerstandsvermogen rekening was gehouden, komen te vervallen.
Beleidsrisico's	Aard en omvang van de behoefte aan woningen en bedrijfskavels kunnen in de tijd veranderen. Door het volop ruimte bieden aan inspraak in combinatie met de periodieke aanpassing van de programmering wordt hier zo goed mogelijk op ingespeeld.

Dilgt Hemmen Essen BV	
Doelstelling en openbaar belang	Voor de ontwikkeling van woningbouw in Haren Noord werkten wij samen met twee bedrijven. Hiertoe waren de rechtspersonen GEM Haren Noord CV en GEM Haren Noord Beheer BV opgericht. Via onze deelneming Dilgt Hemmen Essen BV oefenden wij invloed uit op het ondernemingsbeleid van GEM Haren Noord Beheer BV. GEM Haren Noord Beheer BV was de beherend vennoot van GEM Haren Noord CV. In deze CV bevond zich de grondexploitatie Haren Noord. In verband met de afronding van de woningbouw in Haren Noord zijn GEM Haren Noord Beheer BV en GEM Haren Noord CV inmiddels opgeheven.
Deelnemende partijen	Gemeente Groningen.
Bestuurlijk belang	Het college heeft een ambtenaar aangewezen om namens de gemeente de aandeelhoudersrol te vervullen.
Financieel belang	Het geplaatst en gestort aandelenkapitaal bedraagt 180 aandelen à 100 euro, zijnde 18 duizend euro. De gemeente Groningen bezit 100% van de geplaatste en gestorte aandelen. De boekwaarde van de aandelen op 31 december 2025 bedroeg 0 euro.
Financiële risico's	Gezien de afrondende fase zijn de financiële risico's minimaal.
Relevante beleidsinformatie	De gebiedsontwikkeling is afgerond. Na de financiële afwikkeling kan de BV uiterlijk in 2026 worden opgeheven.
Beleidsrisico	Geen.

NV BNG Bank	
Doelstelling en openbaar belang	BNG Bank is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. De bank draagt duurzaam bij aan het laag houden van de kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger.
Deelnemende partijen	De gemeenten en provincies in Nederland en de Staat der Nederlanden. Gemeente Groningen bezit 0,61% van de aandelen.
Bestuurlijk belang	Een collegelid vertegenwoordigt de gemeente in de aandeelhoudersvergadering.
Financieel belang	Het belang bedraagt 341.835 aandelen à 2,50 euro. De boekwaarde bedraagt 856 duizend euro.
Financiële risico's	De hoogte van de nettowinst is met onzekerheden omgeven, omdat de bank geen voorspelling kan doen over de ontwikkeling van de ongerealiseerde marktwaardeveranderingen. Een betrouwbare schatting van de nettowinst voor 2026 en verder kan de bank daarom niet maken. De vermogenspositie van BNG is zeer sterk en de AAA-kredietstatus onderstreept dat.
Relevante beleidsinformatie	Eind 2022 heeft BNG Bank het Klimaatplan Going Green gepresenteerd. Hiermee zet BNG een volgende stap in de energietransitie en CO2-reductie. Samen met haar klanten wil BNG Nederland duurzamer, toekomstbestendiger en groener maken.
Beleidsrisico	Geen.

Omrin NV	
Doelstelling en openbaar belang	Verwerking van afvalstromen: restafval, Gft, bedrijfsafval, kunststof en drankenkartons.
Deelnemende partijen	Omrin is de handelsnaam van Afvalsturing Friesland N.V. én N.V. Fryslân Milljeu. De aandelen van Afvalsturing Friesland (met als belangrijkste taak het be- en verwerken van huishoudelijk afval) worden gehouden door de Friese gemeenten, de Groningse gemeente Eemsdelta, Het Hogeland, Pekela, Westerkwartier en Westerwolde, de Noord-Veluwse gemeenten Elburg, Ermelo, Harderwijk, Nunspeet, Oldebroek en Putten en NV Irado (Capelle aan den IJssel, Schiedam, Vlaardingen, Barendrecht, Albrandswaard, Ridderkerk) en Aalsmeer. De aandelen van N.V. Fryslân Milieu (met als belangrijkste taak het inzamelen van huishoudelijk

	afval) zijn in handen van 12 Friese en 4 Groningse gemeenten. De gemeente Groningen neemt deel in Afvalsturing Friesland N.V. met 360 aandelen (type B).
Bestuurlijk belang	De wethouder verantwoordelijk voor afval- en grondstoffenbeleid is bestuurlijk verantwoordelijk. De wethouder neemt deel aan aandeelhoudersvergaderingen van Omrin.
Financieel belang	De aankoop van 360 aandelen B tegen een nominale waarde van 450 euro per stuk en de opgebouwde reserve per aandeel 2.589 euro, in totaal 1.094.000 euro.
Financiële risico's	Er bestaat een risico dat afvalstromen niet verwerkt kunnen worden vanwege een stop van de installatie of een calamiteit. Omrin beperkt dit risico door een onderhoudsprogramma, waarmee ongepland stilstand van de installaties zoveel mogelijk wordt voorkomen, zorgt voor voldoende opslagcapaciteit en back-up door derden. Daarnaast loopt Groningen als aandeelhouder risico voor de waarde die zij voor de aandelen heeft betaald. Op basis van het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) moet de deelneming worden gewaardeerd op aanschafwaarde of lagere marktwaarde. Dit risico doet zich voor bij structureel veel lagere resultaten dan nu voorzien, waardoor toekomstige dividenden wegvallen. Het risico van een faillissement als gevolg van nadelig financieel beheer of een omvangrijke calamiteit achten wij beperkt. Dit zal zich niet snel voordoen, omdat Omrin over twee verwerkingsinstallaties beschikt waarover inkomsten worden gegenereerd. Andere door Omrin genoemde risico's voor de financiële resultaten zijn de energieprijzen en de beschikbaarheid van afval (dit laatste risico wordt zoveel mogelijk beperkt door langjarige contracten en uitbreiding van het aantal contracten).
Relevante beleidsinformatie	Omrin is nog steeds gericht op een toename van het te verwerken afvalvolume, door het uitbreiden van het aantal gemeentelijke aandeelhouders met afval aanleverplicht. Dit is gunstig voor de huidige aandeelhouders omdat, door betere bronscheiding van afval, preventie en betere nascheidingstechnieken van Omrin de totale te verwerken afvalhoeveelheid zal afnemen. Door het uitbreiden van het aantal afval aanleverende gemeenten blijven de installaties op vollast draaien. Wat goed is voor het rendement van de installaties. Omrin is voornemens een tweede afvalscheidingsinstallatie te bouwen en bouwt momenteel een extra vergistingstoren, hiermee zal het nascheidingspercentage toenemen. Ook wil Omrin in Groningen een GFT vergistings- en composteringsinstallatie bouwen om niet meer afhankelijk te hoeven zijn van derden voor de verwerking van haar GFT en de daarbij steeds hoger wordende marktprijzen.
Beleidsrisico	Tot nu toe lukt het Omrin om extra afval aanleverende gemeenten aan zich te binden en hier is nog steeds voldoende animo voor, bij diverse gemeenten. Het risico van dit beleid is dan ook beperkt.

De Suikerzijde BV	
Doelstelling en openbaar belang	Het openbaar belang is gediend bij de doelstelling uitvoering te geven aan de gebiedsontwikkeling van het plangebied De Suikerzijde te Groningen.
Deelnemende partijen	De BV is op 29 maart 2022 opgericht. De gemeente bezit 100% van de aandelen.
Bestuurlijk belang	Het college heeft een ambtenaar aangewezen om namens de gemeente de aandeelhoudersrol te vervullen. De concerndirecteur Ruimte is vertegenwoordiger van de gemeente in de aandeelhoudersvergadering.
Financieel belang	Het financieel belang van de gemeente bedraagt één aandeel van 10.000 euro, vermeerderd met 15.000.000 euro agio. In totaal 15,0 miljoen euro boekwaarde per 31 december 2025.
Financiële risico's	De gemeente hanteert bij gebiedsontwikkelingen die zijn ondergebracht in aparte rechtsvormen het uitgangspunt dat de risico's binnen de beschikbare middelen voor de betreffende gebiedsontwikkeling kunnen worden opgevangen. De Suikerzijde BV volgt deze lijn en heeft binnen de BV buffers aangelegd waardoor

	er voldoende benodigd weerstandsvermogen aanwezig is om de nu geïdentificeerde risico's te kunnen opvangen.
Relevante beleidsinformatie	In april 2025 heeft het college van Gemeente Groningen het voornemen gepubliceerd om bouwrijpe kavels van het voormalig Suikerunie-terrein te verkopen aan De Suikerzijde B.V., waarmee de regie voor de ontwikkeling van het nieuw stadsdeel officieel bij deze vennootschap werd belegd. In juni 2025 is tijdens een feestelijke bijeenkomst door Rijk, provincie en gemeente de gezamenlijke ontwikkelagenda Westflank ondertekend en is symbolisch de eerste steen gelegd voor De Suikerzijde, waarmee de start van de bouw van de eerste woningen en de fysieke realisatie van het stadsdeel werd geïnitieerd. In oktober 2025 heeft het college een ontwerp-wijziging van het omgevingsplan voorgesteld waarmee 500 extra woningen, waaronder 250 sociale huurwoningen, worden toegevoegd aan de Suikerzijde-plannen om tegemoet te komen aan de woningmarktbehoefte. Daarnaast is in 2025 een omgevingsvergunning verleend voor de realisatie van een woongebouw met 71 sociale en middenhuurwoningen (blok C6) binnen De Suikerzijde. De gemeente heeft in november 2025 vanuit het Rijk een bijdrage van 67 miljoen euro toegekend gekregen voor de ontwikkeling van nieuwe NOVEX woninggebieden, waaronder 27 miljoen euro voor Suikerzijde, gericht op bereikbaarheid, wateropgave en publieke voorzieningen, wat financiële ruimte creëert voor infrastructuur en kwaliteitsmaatregelen binnen de plannen. Zie ook voor nadere en additionele informatie www.desuikerzijde.nl
Beleidsrisico	Vertraging of onvoldoende samenhang in planvorming en uitvoering kan ertoe leiden dat de beoogde gebiedskwaliteit, fasering en programmabalans onder druk komen te staan. Hierdoor kan de transformatie naar een aantrekkelijk en gemengd woon- en werkgebied niet tijdig of niet in de beoogde kwaliteit worden gerealiseerd. Zie ook deelprogramma 1.3 Wonen voor een toelichting op die doelen.

Stadshavens BV	
Doelstelling en openbaar belang	Het openbaar belang wordt gediend door de doelstelling uitvoering te geven aan het investeringsprogramma en de grondexploitatie van het plangebied Stadshavens.
Deelnemende partijen	De BV is op 4 maart 2022 opgericht. De gemeente bezit 100% van de aandelen.
Bestuurlijk belang	Het college heeft een ambtenaar aangewezen om namens de gemeente de aandeelhoudersrol te vervullen. De concerndirecteur Ruimte is vertegenwoordiger van de gemeente in de aandeelhoudersvergadering.
Financieel belang	Het financieel belang van de gemeente betreft duizend aandelen à 0,10 euro vermeerderd met 7.222.900 euro agio. De boekwaarde van de deelneming per 31 december 2025 bedroeg 4,2 miljoen euro.
Financiële risico's	De gemeente hanteert bij gebiedsontwikkelingen die zijn ondergebracht in aparte rechtsvormen het uitgangspunt dat de risico's binnen de beschikbare middelen voor de betreffende gebiedsontwikkeling kunnen worden opgevangen. Stadshavens BV volgt deze lijn en heeft binnen de BV buffers aangelegd waardoor er voldoende benodigd weerstandsvermogen aanwezig is om de nu geïdentificeerde risico's te kunnen opvangen.
Relevante beleidsinformatie	In juli 2025 heeft de gemeenteraad/het college het startsein voor de uitvoering van Stadshavens formeel bekrachtigd, waarna de eerste werkzaamheden voor de herinrichting van de kade en de bouwrijp-making van het gebied zijn gestart en de voorbereiding van de eerste ongeveer 3.300 woningen en circa 30.000 m² werk- en voorzieningenruimte concreet in gang is gezet. Hierbij is bepaald dat minimaal

	15 % van de woningen sociale huur en 10 % middenhuur betreft en dat de wijk een mix van koop- en huurwoningen krijgt, waarmee de ambitie voor een diverse en levendige woon-werkomgeving verder is verankerd in de uitvoeringsfase. Daarnaast heeft de gemeente in november 2025 vanuit het Rijk een bijdrage van 67 miljoen euro toegekend gekregen voor de ontwikkeling van nieuwe NOVEX woninggebieden, waaronder 40 miljoen euro voor Stadshavens, gericht op bereikbaarheid, wateropgave en publieke voorzieningen, wat financiële ruimte creëert voor infrastructuur en kwaliteitsmaatregelen binnen de plannen. Zie ook voor nadere en additionele informatie www.stadshavens.nl
Beleidsrisico	Vertraging of onvoldoende samenhang in planvorming en uitvoering kan ertoe leiden dat de beoogde gebiedskwaliteit, fasering en programmabalans onder druk komen te staan. Hierdoor kan de transformatie naar een aantrekkelijk en gemengd woon- en werkgebied niet tijdig of niet in de beoogde kwaliteit worden gerealiseerd. Zie ook deelprogramma 1.3 Wonen voor een toelichting op die doelen.

Gemeentelijk Energiebedrijf (GEB) Holding BV	
Doelstelling en openbaar belang	Het initiëren, ontwikkelen, begeleiden en voeren van regie over lokale energieprojecten en lokale energievraagstukken, zulks mede vanwege de lokale energietransitie.
Deelnemende partijen	De gemeente Groningen is 100% aandeelhouder.
Bestuurlijk belang	Het college heeft een ambtenaar aangewezen om namens de gemeente de aandeelhoudersrol te vervullen.
Financieel belang	Bij de oprichting in december 2023 is duizend euro aan aandelenkapitaal gestort door de gemeente. In het kader van voorinvesteringen in het energiepark Meerstad Noord is in juli 2024 en in maart 2025 door de gemeente besloten tot een verdere storting van eigen vermogen van respectievelijk 3,0 miljoen euro en 1,3 miljoen euro. Op 17 december 2025 heeft de gemeenteraad besloten akkoord te gaan met de volledige ontwikkeling van Energiepark Meerstad Noord door GEB Holding BV. De totale ontwikkeling en exploitatie van het park is opgedeeld in 4 fasen, waarbij fasen 3 en 4 herinvesteringen zijn in de batterijen uit respectievelijk de fasen 1 en 2, heeft een financiële omvang van in totaal 210 miljoen euro en loopt tot en met uiterlijk 2054. De gemeenteraad heeft ook akkoord gegeven op de kapitalisatie van fase 1 en het volledige privaat netstation, die in totaal 67,0 miljoen euro bedraagt. Naast bankfinanciering is hiervoor 39 miljoen euro aan aanvullende, gefaseerde agiostortingen benodigd., waarmee het totale gestorte eigen vermogen uitkomt op 43,2 miljoen euro. In januari 2026 heeft de eerste aanvullende agiostorting plaats gevonden ten bedrage van 10,7 miljoen euro, waarmee ook aan GEB Holding BV verstrekte gemeentelijke leningen ter voorfinanciering van investeringen konden worden afgelost. Gezamenlijk met de eerdere stortingen maakt dat voor nu in totaal aan stortingen 15 miljoen euro (exclusief de eerdergenoemde kapitaalstorting ad € 1.000,--). Daarnaast heeft de raad ingestemd met het verstrekken van gemeentegaranties aan GEB Holding BV ten behoeve van de bankfinancieringen tot maximaal 20,7 miljoen euro (80%) voor het realiseren van de eerste fase in de gebieds-ontwikkeling. Op het moment van dit schrijven is er nog geen vreemd vermogen aangetrokken door GEB Holding BV.
Financiële risico's	Het risico van afwaardering van het gestorte eigen vermogen van 15 miljoen euro wordt gering geacht en vertaalt zich in een benodigd weerstandsvermogen van

	3,7 miljoen euro (25%) ten behoeve van de ontwikkeling van energiepark Meerstad Noord.
Relevante beleidsinformatie	GEB Holding BV is samen met haar werkmaatschappijen Batterij Meerstad Noord BV, Lageland BV en Zonnepark Meerstad Noord BV verantwoordelijk voor het ontwikkelen van het energiepark en de regie en aansturing van de opwekking, opslag, distributie en levering van zonne-energie.
Beleidsrisico	Voor GEB Holding BV is het van belang om de benodigde regie, coördinatie en aansturing in de voorfase van de realisatie van de projecten te waarborgen en daarmee de ontwikkelrisico's te beperken. Risico's liggen vooral in marktontwikkelingen en afhankelijkheid TenneT.

GMF Watertoren BV	
Doelstelling en openbaar belang	In verband met de beëindiging van de verbonden partij Groninger Monumentenfonds NV is op 4 oktober 2023 door de raad besloten om krediet beschikbaar te stellen voor de aankoop van de monumentale panden in de stad door de gemeente van GMF NV en voor de aankoop van drie rechtspersonen, waaronder GMF Watertoren BV. De transactie is uitgevoerd op 4 december 2023. In verband met de overdracht van het pand aan de gemeente, kan GMF Watertoren BV, na afwikkeling van de resterende verplichtingen (waarvoor een voorziening is gevormd), naar verwachting in 2026, worden opgeheven.
Deelnemende partijen	De gemeente Groningen is 100 % aandeelhouder.
Bestuurlijk belang	Het college heeft een ambtenaar aangewezen om namens de gemeente de aandeelhoudersrol te vervullen.
Financieel belang	De boekwaarde van de deelneming op de balans per 31 december 2025 bedroeg 1 euro.
Financiële risico's	Voor het negatieve eigen vermogen en de resterende verplichtingen heeft de gemeente bij de aankoop van deze rechtspersoon een vergoeding ontvangen van Groninger Monumentenfonds NV. Daarmee zijn de risico's naar verwachting volledig afgedekt.
Relevante beleidsinformatie	De Watertoren Noord aan de Noorderbinnensingel werd met veel overheidsmiddelen gerestaureerd en eind 2013 in exploitatie genomen en mede om die reden is het monument weer gemeentelijk bezit geworden.
Beleidsrisico	Geen.

GMF Prinsenhof BV	
Doelstelling en openbaar belang	Deze rechtsvorm is voor de helft eigenaar van het vastgoed aan de Martinikerkhof. Deze BV voert met de andere eigenaar het onderhoud uit en verhuurt het complex aan de uitbater van het hotel/restaurantcomplex. Het primair openbaar belang is gelegen in het behoud van het monumentale complex.
Deelnemende partijen	De gemeente is sinds 4 december 2023 100% eigenaar van GMF Prinsenhof BV.
Bestuurlijk belang	Het college heeft een ambtenaar aangewezen om namens de gemeente de aandeelhoudersrol te vervullen.
Financieel belang	De boekwaarde van de deelneming bedroeg per 31 december 2025 773 duizend euro. De restant-hoofdsom van de door de gemeente via SVn aan vastgoedcombinatie Prinsenhof verstrekte lening bedroeg per 31 december 2025 3,2 miljoen euro.
Financiële risico's	Voor het beperkte risico op oninbaarheid van de verstrekte lening is een (gedeeltelijke) voorziening gevormd.
Relevante beleidsinformatie	De huurder van het complex is inmiddels gestart met de verduurzaming van het complex, passend bij het Rijks monumentale karakter en instandhoudingsexploitatie van het complex. De exploitatie van Prinsenhof biedt aan circa 100 werknemers werkgelegenheid.
Beleidsrisico	Geen.

GMF Stad BV	
Doelstelling en openbaar belang	GMF Stad BV is een lege BV die op 4 december 2023 is aangekocht door de gemeente van GMF NV. De BV is in eerste instantie gebruikt om het pand Regulateurshuis (cultuur-/horecapand aan de Kolendrift) in te brengen. Daardoor worden de rechten op de verkregen GRRG-subsidie veiliggesteld, aangezien die alleen beschikbaar is voor privaatrechtelijke rechtspersonen. Het voornemen is om deze BV om te vormen tot het gemeentelijk ontwikkelingsbedrijf, dat gericht is op het verwerven, (her)ontwikkelen en exploiteren van commercieel vastgoed waarmee maatschappelijk impact gecreëerd kan worden. .
Deelnemende partijen	De gemeente is 100 % aandeelhouder.
Bestuurlijk belang	Het college heeft een ambtenaar aangewezen om namens de gemeente de aandeelhoudersrol te vervullen.
Financieel belang	Uw raad heeft op 4 oktober 2023 besloten om deze BV (voorlopig) over een startkapitaal van 150 duizend euro te laten beschikken om de eigenaarsrol te vervullen van het Regulateurshuis, om aan de subsidie eisen GRRG te voldoen en om de reguliere exploitatiekosten te kunnen ondervangen.
Financiële risico's	De constructieve toestand (casco) van het Regulateurshuis is redelijk. Voor het (achterstallig) onderhoud zijn middelen gereserveerd. Als het gemeentelijk ontwikkelingsbedrijf daadwerkelijk activiteiten gaat ontplooien, zal er sprake zijn van markt-, prijs- en ontwikkelrisico's.
Relevante beleidsinformatie	Het gemeentelijk ontwikkelbedrijf zal vooral bij kunnen dragen aan een goede functiemix voor de binnenstad, de levendigheid en het voorzieningenniveau van gebiedsontwikkelingen, het bieden van een passende werkplek voor de creatieve sector en startende ondernemers en het creëren/vernieuwen van toekomstbestendige werklocaties. Ook in het kader van monumentenzorg en het tegengaan van ondermijning zal het gemeentelijk ontwikkelingsbedrijf een rol spelen.
Beleidsrisico	Geen.

GMF Stadsschouwburg BV	
Doelstelling en openbaar belang	Vanuit de zorg voor het behoud en instandhouding van monumenten heeft de gemeente Groningen besloten de monumenten binnen de gemeentegrenzen van de gemeente Groningen en de bijbehorende rechtspersonen over te nemen van de te beëindigen verbonden partij GMF NV. Vooruitlopend op de overige transacties is in 2023 als eerste de rechtspersoon GMF Stadsschouwburg overgenomen met daarin het pand Stadsschouwburg. Op basis van eerdere afspraken uit 2015 kon het pand vervolgens voor 1 euro worden terug geleverd aan de gemeente. De rechtspersoon GMF Stadsschouwburg BV dient daarom geen doel meer en zal, na afwikkeling van resterende rechten en plichten naar verwachting uiterlijk in 2026 worden opgeheven.
Deelnemende partijen	De gemeente is 100% aandeelhouder.
Bestuurlijk belang	Het college heeft een ambtenaar aangewezen om namens de gemeente de aandeelhoudersrol te vervullen.
Financieel belang	De boekwaarde van de aandelen per 31 december 2025 bedroeg 1 euro.
Financiële risico's	De overdracht van de aandelen in GMF Stadsschouwburg BV aan de gemeente heeft geen wijzigingen aangebracht in de exploitatie en beheer van het pand en de hieraan verbonden risico's.
Relevante beleidsinformatie	De regie op het gebied van onderhoud en herstel van het pand is terug bij het gemeentelijk Vastgoedbedrijf. Dit is noodzakelijk ten behoeve van de uitvoering van een aantal onderzoeken voor het behoud van het monument (mede naar aanleiding van de geconstateerde schaden door het IMG) en de planning en

	opdrachtverlening van een aantal groot onderhoudswerkzaamheden (o.a. schilderwerk, herstel gevel).
Beleidsrisico	Geen.

Dimpact	
Doelstelling en openbaar belang	Dimpact is een vereniging die voor haar leden (gemeenten) oplossingen voor publieke dienstverlening ontwikkelt en beheert. De coöperatie fungeert als een katalysator voor gestandaardiseerde, integrale gemeentelijke informatievoorziening ten behoeve van de (digitale) dienstverlening en bedrijfsvoering.
Deelnemende partijen	De coöperatieve vereniging Dimpact heeft 44 leden met naast Groningen o.a. Rotterdam, Enschede, Assen, Emmen en Leeuwarden.
Bestuurlijk belang	Stemrecht over onder meer besluiten over de jaarlijkse lidmaatschapsbijdrage, de benoeming van de raad van commissarissen, de begroting en jaarrekening en wijziging van de statuten van de coöperatie.
Financieel belang	Jaarlijks wordt op basis van het bedrijfsplan per gemeente een bijdrage vastgesteld op basis van de afgenomen producten. In 2025 bedroeg de bijdrage 1,9 miljoen euro, later in het jaar aangevuld met 0,3 miljoen euro voor migratietools.
Financiële risico's	De RvC heeft voor de jaren 2026 en 2027 een minimale weerstandsratio van 1,0 vastgesteld. Dit betekent dat het eigen vermogen van Dimpact in die jaren minimaal 2,5 miljoen euro moet bedragen. In de ALV van mei 2024 is besloten dat Dimpact voor de jaren 2025 en 2026 een lager weerstandsratio mag hanteren, vanwege de tijdelijke financiering van het programma Beyond23. Op basis van de huidige inzichten verwacht Dimpact eind 2027 een eigen vermogen van 3,1 miljoen euro. Dit komt neer op een weerstandsratio van ongeveer 1,2.
Relevante beleidsinformatie	In 2026 ligt de focus op de uitrol en doorontwikkeling van PodiumD, het nieuwe dienstverleningsplatform dat de basis vormt voor de digitale dienstverlening van alle leden. De planning is afhankelijk van de migratievoortgang in 2025, wat de begroting onzeker maakt en flexibiliteit vraagt. Doorontwikkeling blijft nodig om te voldoen aan wetgeving en de ambities van leden. De gezamenlijke ambitie blijft sterk en vraagt om initiatief en ruimte, ook in 2026.
Beleidsrisico	Dimpact is van belang om de benodigde regie, coördinatie en aansturing van de realisatie van onder anderen een common ground dienstverleningsplatvorm (PodiumD) voor de vervanging van het huidige platform e-Suite te waarborgen en daarmee de ontwikkelrisico's te beperken. E-Suite is "end-of-life" en moet vervangen worden.

Stichtingen

Stichting Industrie- en Handelsgebouwen Groningen (SIG)	
Doelstelling en openbaar belang	De gemeente Groningen heeft de Stichting SIG opgericht met als doel het beheren en ontwikkelen van bedrijfsgebouwen. De stichting beheert de aandelen van de SIG Real Estate BV.
Deelnemende partijen	Gemeente Groningen
Bestuurlijk belang	Een ambtenaar van de gemeente Groningen is enig bestuurder.
Financieel belang	De vorderingen op de failliete TCN-groep zijn ingediend bij de curator. Het boedeltekort is echter zo groot dat gezien de achtergestelde aard van de gemeentelijke vorderingen, de gemeente hier waarschijnlijk niets meer van terug krijgt. Daarom zijn de vorderingen in 2013 afgeboekt. Opheffing is in afwachting van de afwikkeling van het faillissement door de curator. Na afwikkeling wordt de stichting opgeheven. Uit het faillissementsverslag van 2 juli 2024 blijkt dat dit naar verwachting van de curatoren nog enkele jaren kan duren.

Relevante beleidsinformatie	Het doel van de stichting was het bevorderen van industrie, handel, nijverheid, ambacht en andere dienstverlening in of in de omgeving van Groningen. De stichting kon ter realisering van de doelstelling deelnemen in ondernemingen. Door het faillissement van TCN/SIG is de stichting niet meer actief.
Beleidsrisico	Geen.

Stichting Ondernemerstrefpunt	
Doelstelling en openbaar belang	Het openbaar belang hangt samen met de doelstelling om het overleg tussen organisaties en instellingen in het onderwijs, het bedrijfsleven en de lokale overheid te bevorderen, waardoor het onderwijs en de behoeftes van het bedrijfsleven beter op elkaar worden afgestemd, zowel in de gemeente Groningen als ook in de regio.
Deelnemende partijen	Vanuit het Onderwijs: • Christelijke Scholengemeenschap Groningen (CSG) (VO) • Openbaar Onderwijs Groningen (VO) • Alfa College (MBO) • Noorderpoortcollege (MBO) • Menso Alting College (MBO) • Winkler Prins (VO) • Dollard College (VO) Vanuit het bedrijfsleven: • Vereniging Bedrijvenpark Zuidoost (VBZO) • Vereniging Bedrijvenpark Noordoost (VBNO) • Vereniging Bedrijvenpark Groningen West (VBGW) • Groningen City Club GCC • New Energy Academy • Jonge Noordelijke Ondernemers • Servicepunt Techniek Noord Vanuit de overheid: • Gemeente Groningen.
Bestuurlijk belang	Een ambtenaar van de gemeente is lid van het bestuur van de stichting Ondernemerstrefpunt Groningen.
Financieel belang	Financieel belang: jaarlijks een gemeentelijke bijdrage vanuit de economische agenda 2023-2026. In 2025 was dit 70 duizend euro.
Financiële risico's	Geen.
Relevante beleidsinformatie	De stichting heeft tot doel om het contact tussen organisaties en instellingen in het onderwijs, het bedrijfsleven en de lokale overheid te bevorderen, waardoor het onderwijs en de behoeftes van het bedrijfsleven beter op elkaar worden afgestemd. Draagvlak van, en de meerwaarde voor het bedrijfsleven staan centraal bij de betrokkenheid van de gemeente bij OTP.
Beleidsrisico	Geen.

Stichting Commanditair Kapitaal Haren Noord	
Doelstelling en openbaar belang	Voor de ontwikkeling van woningbouw in Haren Noord werkten wij samen met twee bedrijven. Hiertoe waren de rechtspersonen GEM Haren Noord CV en GEM Haren Noord Beheer B.V. opgericht. Via onze verbonden partij Stichting Commanditair Kapitaal Haren Noord traden wij op als commandiet in GEM Haren Noord CV, de entiteit waarbinnen zich de grondexploitatie Haren Noord bevond. In verband met de afronding van de woningbouw in Haren Noord zijn GEM Haren Noord Beheer BV en GEM Haren Noord CV inmiddels opgeheven.
Deelnemende partijen	Gemeente Groningen is enig deelnemer.
Bestuurlijk belang	Een ambtenaar van de gemeente is bestuurder van de stichting.

Financieel belang	De door de gemeente gedane storting van eigen vermogen in GEM Haren Noord CV van 49 duizend euro (die werd beheerd door Stichting Commanditair Kapitaal Haren Noord), is terugontvangen door de gemeente i.v.m. de opheffing van die vennootschap.
Financiële risico's	Gezien de afrondende fase zijn de financiële risico's minimaal.
Relevante beleidsinformatie	De gebiedsontwikkeling Haren Noord is afgerond. Na de financiële afwikkeling, kan de stichting, uiterlijk in 2026, worden opgeheven.
Beleidsrisico	Geen.

Stichting Sociaal Fonds Groningen	
Doelstelling en openbaar belang	Het openbaar belang betreft de maatschappelijke belangenbehartiging van medewerkers van de gemeente Groningen, hun gezinnen en gepensioneerden.
Deelnemende partijen	Gemeente Groningen
Bestuurlijk belang	De wethouder P&O, een raadslid en 2 afgevaardigden namens de vakbond hebben zitting in het bestuur van de stichting.
Financieel belang	Financieel belang: de bijdrage in 2025 is 23 duizend euro.
Financiële risico's	Geen
Relevante beleidsinformatie	Het openbaar belang betreft de maatschappelijke belangenbehartiging van medewerkers van de gemeente Groningen, hun gezinnen en gepensioneerden.
Beleidsrisico	Geen.

Overig

Vereniging van gemeenten aandeelhouders Enexis Noord-Nederland (VEGANN)	
Doelstelling en openbaar belang	De vereniging behartigt de belangen van de gemeentelijke Enexis aandeelhouders in Noordoost-Nederland.
Deelnemende partijen	De kleine Enexis aandeelhouders in Noordoost-Nederland
Bestuurlijk belang	Een collegelid vertegenwoordigt de gemeente in de algemene ledenvergadering en in het bestuur.
Financieel belang	Het financieel belang is minimaal gelet op omvang van het vermogen en de activiteiten van de vereniging.
Financiële risico's	Geen
Relevante beleidsinformatie	Via dit kanaal kan invloed worden uitgeoefend en daarmee worden bijgedragen aan een succesvolle strategie van Enexis op het terrein van de energietransitie (en de uitvoering daarvan).
Beleidsrisico	Geen.

Vereniging van Groninger gemeenten	
Doelstelling en openbaar belang	De vereniging behartigt de belangen van 10 Groninger gemeenten door belangencoördinatie, kennisdeling en projectbegeleiding. Het VGG Bureau organiseert bijeenkomsten, zorgt voor agendering en vastlegging van afspraken en onderhoudt het bestuurlijk-ambtelijk netwerk in en buiten de provincie.
Deelnemende partijen	De Groninger gemeenten
Bestuurlijk belang	Een collegelid vertegenwoordigt de gemeente in het bestuur en in de algemene ledenvergadering.
Financieel belang	Het financieel belang is minimaal gelet op omvang van het vermogen en de activiteiten van de vereniging. De jaarlijkse bijdrage voor het kalenderjaar 2025 bedroeg 0,93 euro (incl. BTW) per inwoner. Met 243.768 inwoners is dit een contributie van 227 duizend euro.
Financiële risico's	Geen.
Relevante beleidsinformatie	De Vereniging van Groninger Gemeenten is de vereniging waarbinnen de Groninger gemeenten elkaar ontmoeten, kennis met elkaar delen, elkaar

	inspireren, afspraken met elkaar maken en in verbinding staan met andere overheden en maatschappelijke partners.
Beleidsrisico	Geen.

Paragraaf 7: Grondbeleid

Inleiding
Het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) verplicht gemeenten om in de begroting en in de gemeenterekening (ook wel jaarrekening of jaarverslag) een paragraaf over het grondbeleid op te nemen. Hierin komt aan bod hoe de gemeente het grondbeleid inzet om de bestuurlijke doelen te bereiken. Bij de begroting worden de grondexploitaties inhoudelijk herzien en ligt de focus op het vooruitkijken. Dan zal opnieuw bekeken worden of de uitgangspunten bijgesteld moeten worden ten behoeve van het meerjarenperspectief. Bij de gemeenterekening worden de grondexploitaties geactualiseerd (technisch herzien) om een juiste waardering per ultimo boekjaar te verkrijgen.

Samenvatting resultaat 2025, specificaties vindt u onder: Onderbouwing van het totale jaarresultaat boekjaar 2025

Resultaat Grondbedrijf 2025 (afgeronde bedragen x 1.000 euro)	Begroot	Totaal werkelijk	Resultaat
Totaal mutaties Grondbedrijf 2025	-28.003	-25.859	**2.144**

Visie en uitvoering Grondbeleid

De grondexploitaties worden uitgevoerd binnen diverse (beleids-) kaders. Voorbeelden van deze kaders zijn de wettelijke regelgeving vanuit de BBV en de gemeentelijke financiële verordening, de nota grondbeleid en grondprijzenbeleid, de kadernota Weerstandsvermogen en risicomanagement, de parameters voor rente en indexatie, de meerjarenprogramma's voor woon- en werklocaties. Al deze elementen vormen de uitgangspunten voor het herijken en doorrekenen van de geraamde kosten en opbrengsten binnen de grondexploitaties.

Gemeentelijke kaders en nota's
Het grondbeleid speelt een ondersteunende rol bij het realiseren van de ambities en de ontwikkeling van de gemeente Groningen. De omgevingsvisie ‘Levende Ruimte’ is het ruimtelijk kader waarbinnen het grondbeleid uitgevoerd wordt. De gemeente Groningen oefent een situationeel grondbeleid uit, wat betekent dat afhankelijk van de opgave actief of passief grondbeleid plaatsvindt.

In 2024 heeft het college van de gemeente Groningen de herziene Nota Grondprijzenbeleid vastgesteld. Deze nota geeft het kader voor de te realiseren opbrengsten in de grondexploitaties. In 2025 is ook het Grondprijzenoverzicht 2026 vastgesteld. Dit is een tabel met de grondprijzen die de gemeente Groningen hanteert per 1/1/2026. Bij het bepalen van het benodigd weerstandsvermogen voor de risico's in de grondexploitaties wordt de systematiek gehanteerd uit de door de raad vastgestelde kadernota Weerstandsvermogen en Risicomanagement.

Gehanteerde parameters rente en indexen
Gemeenten hebben de verantwoordelijkheid om realistische parameters te hanteren om tot een goede en betrouwbare waardering te komen van de gemeentelijke grondexploitaties. De gehanteerde parameters hebben een belangrijke invloed op het financieel resultaat. Om tot realistische parameters wordt er een nota parameters opgesteld waarin adviezen van o.a. Metafoor, CBS, andere marktpartijen en onderzoekinstellingen samenkomen. Normaliter worden bij de actualisatie voor de gemeenterekening dezelfde parameters gebruikt als bij de laatste herziening die bij de begroting zijn vastgesteld. Vanwege gewijzigde marktomstandigheden is er voor gekozen daar bij de jaarrekening 2025 van af te wijken. Er wordt op onderdelen uitgegaan van een hoger kostenstijgingspercentage en een hoger opbrengstenstijgingspercentage, hierover is de raad in een aparte brief geïnformeerd. Hierdoor

wordt bij de gemeenterekening 2025 een meer betrouwbare waardering van de grondexploitaties verkregen.

De hierna volgende parameters zijn gehanteerd voor het actualiseren van de grondexploitaties. Door projectspecifieke omstandigheden, zoals bijvoorbeeld gemaakte afspraken met marktpartijen, is er maatwerk nodig en wordt er afgeweken van de vastgestelde parameters. Dit speelt bij o.a. de volgende grondexploitaties: Europapark, Oosterhamrikzone en de Theda Mansholtlocatie.

Parameters bij actualisatie grondexploitaties

Parameter	2026	2027	2028	2029 t/m 2035	2036 e.v.
Rekenrente	1,6%	1,6%	1,6%	1,6%	1,6%
Disconteringsvoet	2,0%	2,0%	2,0%	2,0%	2%
Kostenindex	4,0%	3,0%	3,0%	2,0%	2%
Opbrengstindex woningbouw	3,5%	3,0%	3,0%	2,0%	0%
Opbrengstindex bedrijventerrein	2,0%	2,0%	2,0%	2,0%	0%
Opbrengstindex kantoren	0,0%	0,0%	0,0%	2,0%	0%

Bij de grondexploitaties met een looptijd langer dan 10 jaar wordt er conform BBV regelgeving, als risico beheersmaatregel, geen indexering gerekend over de opbrengsten die verder liggen dan 10 jaar. Met ingang van dit boekjaar mag er volgens de BBV regelgeving bij een looptijd van meer dan 10 jaar geen winst worden genomen. De impact van deze beheersmaatregel op het financieel resultaat is beschreven onder de kop winsten.

Uitvoering van het grondbeleid
De grondexploitaties worden uitgevoerd binnen diverse (beleids)kaders. Er zijn twee programma's in het bijzonder van belang voor het grondbeleid: 1. Economie en werkgelegenheid, 2. Wonen.

Economie en werkgelegenheid
De groei van de werkgelegenheid in de gemeente zet door. Op 1 april 2024 had de gemeente Groningen 177.138 banen. De werkgelegenheid nam sindsdien met 3.841 banen toe tot 180.979 banen per 1 april 2025. Zie 'deelprogramma 1.1: Economie en werkgelegenheid' voor verdere duiding van deze cijfers.

Het ruimtelijk beleid voor economische functies is vastgelegd in de Strategie werklocaties (2021). In de brief Ruimte voor economie van 26 april 2023 heeft het college de raad geïnformeerd over de strategie, op basis van de marktanalyse bedrijventerreinen en de marktanalyse kantoren die het college wil voeren m.b.t. bedrijventerreinen en kantoorontwikkeling. In het beleidskader Strategie werklocaties (2021) hebben we aangekondigd een vestigingskader op te willen stellen om te kunnen sturen op onze gronduitgifte. Dit nieuwe vestigingskader bedrijventerreinen is in 2025 uitgewerkt en door het college vastgesteld.. Het vestigingskader van de gemeente Groningen is een beleidsinstrument dat de voorwaarden en richtlijnen vastlegt voor het gebruik en de ontwikkeling van bedrijventerreinen. Het dient als basis voor de selectie van bedrijven en stuurt de keuze van locaties bij gronduitgifte.

Met de groei van de werkgelegenheid zet de vraag naar bedrijfskavels de komende jaren door. Om de groei ruimtelijk te kunnen faciliteren zal naast het programmeren van werk in gemengd woon-werkgebied en intensiever gebruik van de bestaande werklocaties ook uitbreiding van de voorraad bedrijventerreinen nodig zijn.

Aanbod bedrijventerreinen

Het beschikbare aanbod van nieuwe bedrijventerreinen is afgenomen door de verkopen van bedrijvenkavels in Westpoort fase 1 en RoodeHaan. Per 2025 was er nog 118,3 hectare bedrijventerrein beschikbaar en per 2026 bedraagt het aanbod 116,6 hectare, waarvan 68,9 hectare gepland in de periode t/m 2035 (zie tabel). Dit is inclusief de te realiseren bedrijventerreinen binnen de gebiedsontwikkelingen: Meerstad, De Suikerzijde en Stadshavens.*

*De gebiedsontwikkelingen die in bv's zijn georganiseerd worden niet in de jaarrekening van de gemeente verantwoord aangezien dit externe bedrijven zijn. Het resultaat van de grondexploitaties van bv's wordt meegenomen bij de waardering van de leningen. Voor de volledigheid is de gronduitgifte wel opgenomen en toegelicht in de onderstaande overzichten.

Prognose gronduitgifte voor bedrijventerreinen

Gerealiseerd in 2025			**Nog te realiseren gronduitgifte**											
Bouwgrond in exploitatie			Totaal	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036 e.v.
Bedrijven locaties (in hectaren)														
Oosterhamrikzone			2,5										0,5	2,0
MEERSTAD			39,8							0,7	0,7	0,7	0,7	37
Alo-locatie			3,0		3,0									
Roodehaan	1,40		6,8			1,7	1,7	1,7	1,7					
Zernike			10,2			1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	2,2
Westpoort fase 1	0,04		33,9			3,4	3,4	3,4	3,4	3,4	3,4	3,4	3,4	6,7
Westpoort fase 2			20,4	4,2	4,2	3,0	3,0	3,0	3,0					
Subtotaal bedrijvenlocaties	**1,44**		**116,6**	**4,2**	**7,2**	**9,1**	**9,1**	**9,1**	**9,1**	**5,1**	**5,1**	**5,1**	**5,6**	**47,9**

De uitgifte van 1,44 hectare is lager dan de geprognosticeerde 3,4 hectare voor 2025. Daarbij dient het volgende opgemerkt te worden:

- De uitgifte op Westpoort I is een gemiddelde raming over de jaren. Feitelijk vindt de uitgifte meer 'schoksgewijs' plaats.
- Voor de resterende 10 hectare blijft de belangstelling op Zernike achter.
- De kans is aanwezig dat als gevolg van netcongestie potentiële ondernemers terughoudend zijn in de aankoop van grond. Hoewel een algemeen vertraging risico deel uitmaakt van de berekening van het algemene weerstandsvermogen van de gemeente, is het temporiseren van de uitgifte in de begroting op zijn plaats en daarom zijn de grondexploitatie Zernike, Roodehaan, Westpoort fase 1, Alo-locatie getemporiseerd met de eerste grondverkoop geprognosticeerd in 2028.

Aanbod kantoren en commercieel programma gemengd gebied

De marktruimte voor kantoren in Groningen verschilt per locatietype. Marktruimte voor kantoren is er met name op centrumlocaties/OV-knooppunten (Hoofdstation), Europapark en campuslocaties. Op andere locatietypen zoals snelweglocaties, overige OV-knooppunten en solitaire kantoren in woonwijken en op bedrijventerreinen wordt geen groei voorzien. Daarnaast is het nodig commercieel programma/bedrijvigheid in gemengd gebied te programmeren om naast bedrijventerreinen en kantoorlocaties de groei van de werkgelegenheid ruimtelijk te kunnen faciliteren. Hiertoe is in de BV's Meerstad, De Suikerzijde en Stadshavens plancapaciteit opgenomen. In onze grondexploitaties en gebiedsontwikkelingen is voor kantoren en commercieel programma bedrijvigheid totaal circa 242.000 m^2 bvo opgenomen als harde plancapaciteit. Het grootste deel hiervan zit in de plancapaciteit van de BV's en wordt niet in de jaarrekening van de gemeente verantwoord aangezien dit externe bedrijven zijn.

Prognose gronduitgifte voor kantoren en commercieel

Nog te realiseren gronduitgifte												
Bouwgrond in exploitatie	totaal	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036 e.v.
Kantoren / commercieel (in m² bvo)												
Europapark – kantoren	66.329		1.625	29.434	2.625	2.625	6.159	507	9.510	13.844		-
* Meerstad – kantoren/commercieel	97.411			3.401	3.401	3.401	3.401	3.401	3.401	3.401	3.401	70.203
* De Suikerzijde – commercieel	70.000	3.500	3.500	3.500	3.500	3.500	5.555	5.555	5.555	5.555	5.555	24.725
* Stadshavens – kantoren/commercieel	2.163				505	216	144	144	144	144	216	649
* Stadshavens – bedrijven/commercieel	6.490				1.514	649	433	433	433	433	649	1.947
Subtotaal kantoren / commercieel	**242.393**	**3.500**	**5.125**	**36.335**	**11.545**	**10.391**	**15.692**	**10.040**	**19.043**	**23.377**	**9.821**	**97.524**

Aanbod Maatschappelijk en overig

In zowel de gemeentelijke grondexploitaties en die van de BV's hebben we voor de volgende locaties ontwikkelruimte opgenomen voor maatschappelijke maatschappelijke en overige ontwikkelingen. Bijvoorbeeld voor scholen en onder andere nutsbedrijven. In 2025 is op deze locaties geen grond uitgegeven.

Nog te realiseren gronduitgifte												
Overig / maatschappelijk (in m2 bvo)	totaal	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036 e.v.
Nieuwbouw school Woltersum e.o.	1.157	1.157										-
De Suikerzijde maatschappelijk	27.065	27.065										-
Arrivalocatie maatschappelijk	45.538	45.538										-
HS-kavel Meerstad-Noord	40.000	2.000	2.000	2.000	2.000	2.000	3.175	3.175	3.175	3.175	3.175	14.125
***Subtotaal* maatschappelijk (in m2 bvo)**	113.760	75.760	2.000	2.000	2.000	2.000	3.175	3.175	3.175	3.175	3.175	14.125

Wonen

In de gemeente Groningen is het prettig wonen, studeren, werken en recreëren. Deze unieke combinatie zorgt ervoor dat steeds meer mensen in en rondom de stad Groningen willen wonen. De actuele bevolkingsprognose laat zien dat we tot 2044 richting de 282.000 inwoners groeien. In combinatie met de meer algemene (landelijke) druk op de woningmarkt, zorgt dit voor een gespannen situatie op de woningmarkt in de gemeente Groningen. Het is dan ook zaak om de komende jaren duizenden woningen bij te bouwen. Hierbij dient een fors aandeel beschikbaar te komen voor sociale huur en het middensegment (zowel koop als huur). We beogen het toevoegen van circa 1.500 woningen per jaar. Deze woningen moeten door middel van gemeentelijke grondexploitaties en gebiedsontwikkelingen (BV's) worden gerealiseerd, maar ook door realisatie op gronden van corporaties en marktpartijen. Er worden tevens woningen toegevoegd door transformatie, verdichting, splitsing en optopping.

De basis voor onze opgave zijn de omgevingsvisie 'Levende Ruimte' en de 'Woonvisie, een thuis voor iedereen' . In 2025 is er gewerkt aan het opstellen van het nieuwe volkshuisvestingsplan 'Bouwen aan Gronings Woongeluk. Het volkshuisvestingsplan is eind december 2025 behandeld door het college en begin 2026 vastgesteld door de Raad. Met het volkshuisvestingsplan werken we aan een versnelling van de woningbouw, het beter benutten van de bestaande woningvoorraad, toekomstbestendige woningen en een Groningen voor iedereen. De opgave is om voor de periode 2026 – 2036 de woningvoorraad uit te breiden met circa 16.000 woningen. Het volkshuisvestingsplan (vhvp) is de opvolger van de woonvisie 2020-2025.

Een deel van de woningbouw wordt ontwikkeld binnen de gemeentelijke grondexploitaties en gebiedsontwikkelingen. Een ander deel zal op locaties/gronden van private partijen/ontwikkelaars gerealiseerd worden.

In 2025 is in de gemeentelijke grondexploitaties, De Suikerzijde en in Meerstad grond uitgegeven voor in totaal 964 woningen.

De op de volgende pagina weergeven grafiek geeft de prognose weer van verkoop van grond voor woningbouw in de gemeentelijke vastgestelde grondexploitaties inclusief Meerstad, Suikerzijde en Stadshavens. Het realiseren en opleveren van woningen/appartementen vindt later plaats.

Prognose gronduitgifte voor woningbouw

De in de vastgestelde grondexploitaties en gebiedsontwikkelingen opgenomen woningbouw is onvoldoende om de opgave voor de komende jaren te realiseren. Naast de reeds in uitvoering zijnde vastgestelde projecten wordt daarom, naast de overige ontwikkelingen op gronden in privaat bezit, een aantal grote woningbouwplannen ontwikkeld zoals o.a. Spoorkwartier, De Nieuwe Held en de Travertijnstraat.

Voor de ontwikkeling van de gemeente zijn forse investeringen gedaan in het verwerven, planontwikkelings-kosten en het bouw- en woonrijp maken van de gronden, zowel binnenstedelijk als ook in uitleggebieden. Daarnaast moeten kosten worden gemaakt om nieuwbouwlocaties optimaal in te passen in de bestaande stad. Denk hierbij aan kostbare investeringen in wegen, bruggen, tunnels, parken enzovoort. Dit maakt de financiële haalbaarheid van ruimtelijke ontwikkelingen een lastige en belangrijke opgave voor de komende jaren. Deels zijn hiervoor middelen vanuit het SIF beschikbaar, maar ook wordt een beroep gedaan op subsidiestromen zoals de woningbouwimpuls van het Rijk.

Een actuele prognose van de resultaten op de totale portefeuille grondcomplexen

De BBV specificeert het bezit van grond. Dit is van belang voor de waarderingsgrondslag en resultaatbepaling.
Binnen de verplichte categorieën maakt het grondbedrijf ten behoeve van sturing aanvullend onderscheid in:

1. Voorraad - Bouwgrond in exploitatie (BIE-gronden);
2. Voorraad - Slotgecalculeerde projecten (inactieve BIE-gronden);
3. Voorraad - Bouwrijpe Kavels;
4. MVA - Nog te ontwikkelen gronden;
5. MVA - Niet in exploitatie te nemen eigendommen;
6. MVA - In erfpacht of anderszins uitgegeven eigendommen;
7. MVA - Verhuurde kavels;
8. IMVA - Voorbereidingskredieten.

Resultaten Bouwgrond in Exploitatie (BIE-gronden)

De categorie Bouwgrond in exploitatie betreft gronden die door een raadsbesluit zijn vastgesteld, inclusief grondexploitatiebegroting. Vanaf dat moment kunnen kosten worden geactiveerd en bijgeschreven op de voorraadpositie. De waarderingsgrondslag vindt plaats op vervaardigingsprijs. Elk jaar worden (verplichting BBV) alle grondexploitaties herijkt naar de nieuwste inzichten en verwachtingen.

In onderstaande tabel wordt het verloop van de boekwaarde weergegeven van de Bouwgrond in exploitatie.

Boekwaarde

Het saldo van boekwaarde op 31 december 2024 bedroeg 131,28 miljoen euro. Per 31 december 2025 bedraagt de boekwaarde 134,14 miljoen euro. De boekwaarde is per saldo gestegen met 2,86 miljoen euro. De netto boekwaarde is de boekwaarde minus de getroffen voorziening van 111,94 miljoen euro. Per 31 december 2025 bedraagt de netto boekwaarde 22,20 miljoen euro.

Verloop boekwaarden grondexploitaties

Omschrijving (Bedragen x 1.000 euro)	boekwaarde 31-12-2024	Kosten en opbrengsten	resultaat-nemingen	boekwaarde 31-12-2025	verlies-voorziening	netto boekwaarde
Woningbouwlocaties	55.766	1.455	-184	57.037	-60.663	-3.626
Bedrijvenlocaties	23.643	5.569	-5.451	23.761	-1.188	22.573
Kantoren gemengd	51.871	1.468		53.339	-50.083	3.256
Totaal	**131.280**	**8.492**	**-5.635**	**134.137**	**-111.935**	**22.202**

De voornaamste mutaties zijn:

- Kosten en opbrengsten: er is per saldo voor 8,49 miljoen euro aan kosten en opbrengsten gemaakt. deze boekwaarde bevat o.a. de boekwaardes van de in 2025 vastgestelde grondexploitaties zijn toegevoegd aan de woningbouwlocaties;
- opbrengsten: er is per saldo 26.34 miljoen euro aan opbrengsten gegenereerd voornamelijk door grondverkopen in de bedrijventerreinen;
- Maatschappelijke- / bedrijvenlocaties: De Arriva-locatie (VRG) en HS-kavel Meerstad-Noord zijn vastgesteld in 2025;
- de resultaatnemingen bestaan uit tussentijdse winstnemingen van -5,64 miljoen euro vanuit de verschillende complexen en het resultaat van de slotcalculatie Eemspoort. Deze is in 2025 voorgelegd aan de raad. Het terugstorten van de tussentijdse winstneming is gedaan volgens de

BBV regelgeving. Bij een looptijd van meer dan 10 jaar mag er geen winst worden genomen. De winst van Zernike en Wespoort fase 1 is teruggestort in de grondexploitaties.

Gebiedsontwikkeling Meerstad
Hoewel het project Meerstad een eigen juridische identiteit heeft in een BV/CV constructie, loopt de gemeente Groningen risico over de verstrekte leningen. De omvang van de leningen is vergelijkbaar met de boekwaarde van het project. Een eventueel toekomstig verlies heeft direct effect op de waardering en het rekeningresultaat van de gemeente Groningen. De gemeente Groningen vindt het belangrijk dat de gemeentelijke leningen aan Meerstad op de gemeentelijke balans per 31 december 2025 juist gewaardeerd zijn en acht een voorziening voor oninbaarheid niet nodig. De stand van uitgegeven leningen bedraagt per 31 december 2025 296,2 miljoen euro. Een belangrijke overweging is dat de vastgestelde grondexploitatie per 1-1-2025 een risicoprofiel laat zien dat circa 37 miljoen euro bedraagt en dat wordt afgedekt door de verwachte winst op eindwaarde van circa 42 miljoen euro in combinatie met een post onvoorzien binnen de grondexploitatie van circa 24 miljoen euro.

Voorzieningen
De raad heeft de afgelopen decennia conform wet- en regelgeving middelen in de vorm van verliesvoorzieningen beschikbaar gesteld voor verwachte tekorten in gebiedsontwikkelingen. Bij actualisaties en herzieningen van de grondexploitaties worden de reeds getroffen voorzieningen getoetst aan de herijkte resultaten van de grondexploitaties. Verliesvoorzieningen worden getroffen op het resultaat op contante waarde. Het saldo aan voorzieningen per 1 januari 2025 bedroeg 108.221 miljoen euro. Over dit bedrag aan voorzieningen is rente bijgeboekt met een percentage van 2%, de volgens het BBV voorgeschreven discontovoet. Door de slotcalculatie grondexploitatie Eemspoort is de boekwaarde verrekend met de bijbehorende verliesvoorziening, deze is hiermee afgewikkeld. De stand van de beschikbare verliesvoorzieningen na indexatie per 31 december 2025 bedraagt 110.385 miljoen euro.

Bij de begroting 2026 zijn de grondexploitaties inhoudelijk herzien en ligt de focus op het vooruitkijken. Indien nodig zijn de uitgangspunten van de grondexploitaties bijgesteld ten behoeve van het meerjarenperspectief. Bij de gemeenterekening 2025 zijn de grondexploitaties geactualiseerd (technisch herzien) om een juiste waardering per ultimo boekjaar te verkrijgen. De resultaten op netto contante waarde van de grondexploitaties zijn door de herzieningen en actualisaties gewijzigd. De benodigde verliesvoorzieningen zijn daardoor met 1,55 miljoen euro toegenomen. De oorzaken hiervan staan beschreven in de samenvatting effecten actualisatie grondexploitaties gemeenterekening 2025.

Per saldo bedragen de benodigde verliesvoorzieningen van alle lopende grondexploitaties per 31 december 2025 hierdoor 111,94 miljoen euro. De verhoging van de verliesvoorziening wordt vooral gedekt met een onttrekking aan de reserve Grondzaken.

Winsten
Met ingang van 2017 geldt, op basis van de BBV regelgeving, de percentage of completion methode (POC-methode) voor de (tussentijdse) winstnemingen. Met de POC-methode worden de winsten genomen naar rato van gerealiseerde opbrengsten en kosten. In bepaalde gevallen kan het zijn dat in het verleden te veel winst uit een exploitatie is afgeroomd. Het bedrag dat te veel aan tussentijdse winst is genomen zal dan (gedeeltelijk) teruggestort moeten worden (met een negatief gevolg op het resultaat). Ook mag er volgens de vernieuwde BBV regelgeving bij een looptijd van meer dan 10 jaar geen winst worden genomen. Daarom is de reeds genomen winst in de complexen Zernike en Westpoort fase 1 teruggestort.

Vanuit de grondexploitaties is per saldo -5,64 miljoen euro aan winst teruggestort uit de Reserve Grondzaken naar de grondexploitaties. Zie onderstaande tabel.

Tussentijdse winstneming grondexploitaties

Omschrijving (Bedragen x 1.000 euro)	31-12-2025
Wonen	
Reitdiep fase 3&4	-156
Haren Stationsgebied	-54
Theda Mansholt locatie	26
Economie en werkgelegenheid	
Zernike	-3.581
Westpoort fase 1	-1.940
Westpoort fase 2	70
Totaal	**-5.635**

Samenvatting effecten actualisatie grondexploitaties gemeenterekening 2025

Onderstaand worden de effecten van de geactualiseerde grondexploitaties samengevat. Dit bestaat uit ophoging en vrijval van benodigde voorzieningen en terugboeking van eerder genomen tussentijdse winstnemingen. Onderstaand zijn de belangrijkste mutaties weergegeven.

Effecten actualisaties grondexploitaties gemeenterekening 2025

Omschrijving (Bedragen x 1.000 euro)	bedrag	
Beschikbare voorziening (inclusief index 2%) 31-12-2025	-110.385	
Benodigde voorziening 31-12-2025	-111.935	
Saldo mutatie voorziening 2025, waarvan	**-1.550**	
mutatie voorziening Europapark		-1.821
mutatie voorziening Ciboga		816
mutatie voorziening Oosterhamrikzone		-820
mutatie voorziening NELF		395
mutatie voorziening Haren Station		-381
mutatie voorziening overige grondexploitaties		262
Tussentijdse winstneming	**-5.635**	
Totaal 2025 nadelig	**-7.185**	

Het effect van de geactualiseerde grondexploitaties is 7,19 miljoen euro nadelig. De mutatie op de voorzieningen bedraagt 1,55 miljoen euro nadelig. Dit heeft de volgende oorzaken:

- De rekentechnische parameters hebben een licht negatief effect op de waardering van de grondexploitaties, met name de aanhoudende inflatie en het aandeel plankosten (CAO afspraken + externe inhuur). Daar tegenover staat een licht voordeel op de rentelasten en een aanhoudende stijging van verkoopprijzen.
- De invloed van de scopewijziging van de NELF-locatie wordt geschat op 0,40 miljoen euro positief. Bij deze actualisatie wordt het plangebied vergroot omdat de eerdere onzekerheid rondom de ruimtereservering voor de Lelylijn is afgenomen. Hierdoor kan de ontwikkeling van het bouwblok 2A aan de Peizerbaan worden opgenomen in de grondexploitatie.

- In het Haren Stationsgebied heeft een second opinion aangetoond dat het woningbouwprogramma een lagere verwachte grondopbrengst heeft dan nu in de grondexploitatie is ingerekend. Uit voorzichtigheidsprincipe is ervoor gekozen om de grondwaarde van de second opinion in te rekenen in de grondexploitatie. Hierdoor gaat het financieel resultaat van 0,36 miljoen euro positief naar 0,38 miljoen euro negatief**.**
- In Europapark is eind 2025 de gebiedsvisie en het beeldkwaliteitsplan voor het noordkwadrant vastgesteld door de raad. Met dat besluit is het ook noodzakelijk om de skivijver af te boeken, dit geeft een negatief financieel effect van 1,82 miljoen euro.
- In de Oosterhamrikzone geeft een stijging van kosten als gevolg van nieuwe ramingingen herinrichting openbaar gebied gehele gebiedsontwikkeling een negatief effect op de waardering van de grondexploitatie. Dit geeft een negatief effect van 0,82 miljoen euro.
- Ciboga heeft hogere ingerekende opbrengsten, als gemeente Groningen hebben we voor hof 1 en 2 met de beoogde ontwikkelaar overeenstemming bereikt over de te hanteren grondprijs en te realiseren programma, dit compenseert de hogere stortkosten en geeft een verschil van 0,82 miljoen euro positief.

Daarnaast is er voor 5,64 miljoen euro aan tussentijdse winst teruggestort. Er mag volgens de BBV regelgeving bij een looptijd van meer dan 10 jaar geen winst worden genomen. Daarom is de gemeente Groningen genoodzaakt om de genomen winst van de complexen Zernike en Westpoort fase 1 terug te storten.

Verwachte eindresultaten
Een grondexploitatie begroting bestaat uit het in de tijd zetten van gemaakte en verwachte kosten en opbrengsten. Hieruit volgt een toekomstig resultaat, dit resultaat is een prognose. In onderstaande tabel wordt het resultaat op eindwaarde en contante waarde weergegeven. De eindwaarde en contante waarde zijn berekend op basis van de geactualiseerde grondexploitaties per 31-12-2025.

Tussentijdse winstnemingen die volgens de POC-methode zijn berekend zijn afgeroomd uit de betreffende grondexploitaties en verwerkt in onderstaande resultaten. Voor de nadelige gebiedsontwikkelingen heeft de raad de afgelopen decennia middelen beschikbaar gesteld door het treffen van voorzieningen.

Verwachte eindwaarde en contante waarde grondexploitaties

Omschrijving (Bedragen x 1.000 euro)	**eindwaarde 31-12-2025**		**contante waarde 31-12-2025**	
Wonen	**Positief**	**Nadelig**	**Positief**	**Nadelig**
Ciboga		-31.110		-28.177
Oosterhamrikzone		-34.801		-25.857
Reitdiep fase 3&4	171		149	
Hart van Ten Boer		-84		-78
Nije Buurt Ten Post		-248		-225
Haren, Stationsgebied		-404		-381
Friesestraatweg 181		-2.486		-2.438
Theda Mansholt locatie	100		98	
KET Woonschepenhaven		-1.304		-1.278
Nelf		-2.413		-2.230
Nieuwbouw school Woltersum		0		0
Economie en werkgelegenheid				

Zernike	8.346		6.452	
Westpoort fase I	6.999		5.519	
Roodehaan		-1.365		-1.188
Westpoort fase 2	3.133		2.728	
Arrivalocatie (VRG)	253		229	
HS-kavel Meerstad-Noord		-88		-80
Kantoren gemengd				
Europapark		-52.389		-43.837
Alo-locatie		-6.808		-6.166
Totaal	**19.003**	**-126.693**	**15.175**	**-111.935**

Belangrijkste ontwikkelingen per grondexploitatie

Ciboga (onder andere Ebbingekwartier)

Blok 10A (tussen Borgmanschool en Kunstwerf) wordt ontwikkeld door VanWonen. In 2024 zijn de planvorming en eigendomsgesprekken met Nijestee hervat, wat heeft geleid tot de overdracht van de percelen van Nijestee aan VanWonen. Vanwege een lopend huurcontract met de RUG was realisatie niet vóór 2026 mogelijk. Op hoofdlijnen is overeenstemming bereikt over de verkoop van de gemeentelijke gronden aan VanWonen. In 2026 werkt VanWonen, in samenwerking met de gemeente Groningen, aan de verdere planuitwerking.

In 2025 is de eerste fase van de renovatie van het Regulateurshuis afgerond, waarbij het achterstallig onderhoud is aangepakt. Het pand wordt de komende jaren via leegstandsbeheer verhuurd. De toekomstige invulling wordt verder onderzocht. Voor de definitieve functionele invulling wordt aansluiting gezocht bij de inrichting van de openbare ruimte tussen blok 10A en de Kunstwerf. In dat kader gaat de gemeente in gesprek met VanWonen als toekomstig grondeigenaar. Met gebruikers uit de omgeving wordt daarnaast gesproken over de mogelijkheden voor een tijdelijke inrichting van het plein rondom het Regulateurshuis.

De tijdelijke studentenhuisvesting aan de Vrydemalaan (deellocatie Bodenterrein) heeft tot eind 2025 gefunctioneerd en is inmiddels leeg komen te staan. De studentenunits worden in 2026 verwijderd en het terrein wordt leeg opgeleverd. Aansluitend wordt toegewerkt naar de definitieve invulling van het Bodenterrein. Voor het gebied is een gebiedsvisie opgesteld met een programmatische mix van grondgebonden woningen, appartementen en (maatschappelijke en/of commerciële) voorzieningen. Deze visie strekt zich uit tot aan de noordzijde van de Oosterhamrikkade en bevatte ook de huidige locatie van DOT. Naar aanleiding van aangenomen moties wordt onderzocht of DOT in de huidige vorm kan blijven bestaan en op welke wijze invulling kan worden gegeven aan het Stadsstrand. In de nu vastgestelde gebiedsvisie is het Bodenterrein losgekoppeld.

Voor de O-kade zijn voor hof 1 en hof 2 omgevingsvergunningen aangevraagd. Er zijn voldoende woningen verkocht om direct na het onherroepelijk worden van de vergunning te kunnen starten met de bouw. De sanering van het perceel is afgerond en het terrein is bouwrijp opgeleverd door de gemeente Groningen. Als gevolg van de vergunningprocedure is de start van de bouw vertraagd en gepland voor eind Q1 2026.
Voor hof 3 en hof 4 is de betrokken marktpartij in overleg met de grondeigenaar over een gezamenlijke vervolgontwikkeling. Op hoofdlijnen is overeenstemming bereikt, waardoor het reëel is dat hof 3 en hof 4 vanaf 2026 als één integraal project worden ontwikkeld.

Oosterhamrikzone
In december 2021 is de mobiliteitsvisie *Groningen Goed op Weg* vastgesteld. Deze mobiliteitsvisie voorziet onder andere in een nieuwe (multimodale) oeververbinding over het Van Starkenborghkanaal in het verlengde van de Vinkenstraat en in nieuwe routes voor het verkeer door het gebied. Begin 2025 heeft de gemeente met het Toekomstbeeld voor de Oosterhamrikzone de eerste stedenbouwkundige plannen voor de transformatie van de Oosterhamrikzone gepresenteerd. Hiermee moet het gebied aantrekkelijker, leefbaarder en beter bereikbaar worden.

Er komen circa duizend nieuwe woningen bij, voornamelijk langs het Van Starkenborghkanaal. Deze woningen variëren van appartementen tot grondgebonden huizen en sluiten aan bij de bestaande buurten. Bij de kruising van het Oosterhamrikkanaal en het Van Starkenborghkanaal is ruimte voor hoogbouw tot 70 meter, waar woningen en commerciële ruimtes worden gecombineerd. Ook worden kavels, zoals bij de Paradijsvogelstraat, benut voor kleinere woonblokken die de bestaande wijken versterken. De nieuwe bebouwing moet een mix bieden van sociale huur, middenhuur en koopwoningen.

In augustus 2025 zijn de plannen voor de Oosterhamrikzone verder uitgewerkt in een kaderstellend ontwerp.
Mogelijk kan er, vooruitlopend op de nieuwe oeververbinding voor auto's en bussen over het Van Starkenborghkanaal, al een fietsbrug over het kanaal worden gerealiseerd. Op basis van het kaderstellend ontwerp kan op bepaalde plaatsen, vooruitlopend op de realisatie van de nieuwe oeververbinding, al woningbouw worden gerealiseerd. Dit wordt in 2026 verder uitgewerkt. In 2025 is er een vaststellingsovereenkomst met Nijestee gesloten, die de basis vormt voor de verdere ontwikkeling van bepaalde deelgebieden. De herinrichting van de zuidzijde van de Oosterhamrikkade wordt in 2026 verwacht.

Reitdiep fase 3&4
Het project Reitdiep fase 3-4 bestaat uit een gebiedsontwikkeling met circa 300 woningen en een kleinschalig bedrijventerrein. In 2023 is de laatste kavel op het bedrijventerrein uitgegeven voor de realisatie van een autowasstraat. In 2026 wordt het beheer en onderhoud van fase 4 definitief overgenomen door Stadsbeheer.

De gemeente probeert overeenstemming te bereiken met de grondeigenaren over de verwerving van de Groene Enclave. Voorzichtigheidshalve zijn de kosten voor verwerving en inrichting gefaseerd opgenomen voor 2027.

De tijdelijke schoollocatie aan de Joeswerd 20-22 is verhuurd tot en met 2030. Na teruglevering aan de gemeente kan deze locatie worden uitgegeven voor woningbouw.

Hart van Ten Boer
Deze grondexploitatie is in 2022 vastgesteld. Het project is in 2022 gestart met het bouw- en woonrijp maken van onder andere de omgeving van de Marskramer. Vanaf 2023 is het gebied rondom basisschool De Poort en een deel van de Ommelanderstraat in uitvoering gekomen. Door nieuwe besluitvorming komen de woningen aan de oneven zijde van de Ommelanderstraat nu ook in aanmerking voor sloop-nieuwbouw. De rest van de openbare ruimte van de Ommelanderstraat zal daarom gefaseerd worden aangepakt. Naar verwachting zal het project in 2028 gereed zijn.

Tevens zullen de overige projectonderdelen — de herinrichting van de omgeving Koopmansplein/Marskramer/Standwerker en de herinrichting van een deel van Bloemhof en Dorpsplein/Gaykingastraat — worden gerealiseerd. De planvorming hiervoor is in 2025 gestart. De

verwachte uitvoering is in 2028. Met een definitief ontwerp zal daarom in 2027 bij de raad een uitvoeringskrediet worden aangevraagd.

Nije Buurt Ten Post
Deze grondexploitatie is in 2022 vastgesteld. De Nije Buurt omvat 148 woningen (waarvan 61 corporatiewoningen) die in aanmerking komen voor een sloop-nieuwbouwtraject of een zwaar versterkingstraject van de Nationaal Coördinator Groningen (NCG). Ook bevinden zich twee (voormalige) scholen en één kerkgebouw in de wijk. De particuliere woningen uit de batch 1467 worden door de NCG tot uitvoering gebracht. De woningen aan de Jan Zijlstraat zijn in 2023 in zijn geheel door de NCG opgeleverd. Voor de overige particuliere woningen loopt de planning tot en met 2026. Alle corporatiewoningen (sloop-nieuwbouw) van Wierden en Borgen zijn in 2023 gereedgekomen.
Doordat de gehele Nije Buurt op de schop gaat, zal het openbaar gebied ook opnieuw moeten worden aangepakt door de gemeente. Dit biedt de gelegenheid om de wijk te herinrichten, te verbeteren en groener achter te laten dan zij nu is. Daartoe is geld vrijgemaakt in het lokale programma NPG en is er een Gebiedsfonds vanuit het Rijk beschikbaar.

De herinrichting van de Jan Zijlstraat is in 2024 gereedgekomen. De doelstelling voor het project is de herinrichting van de wijk De Nije Buurt en het inpassen van de openbare ruimte rondom de versterkingsopgave (dorpsvernieuwing), de herontwikkeling van aangekochte panden en vrijvallende locaties (de twee schoolgebouwen). Voor de gebiedsinrichting is als uitgangspunt gekozen de contouren van de bestaande situatie zoveel mogelijk te hanteren en alleen aan te passen waar het niet anders kan of wenselijk is.

De sloop-nieuwbouw (versterkingsopgave) van woningen is geen onderdeel van dit project, maar is er nauw mee verbonden. Het stedenbouwkundig plan voor de openbare ruimte en de vrijvallende kavels integreert de nieuwbouwplannen en de consequenties van de versterkingsopgave.

In 2025 zijn de kavels aan de Tuwingastraat en de voormalige school De Lessenaar verkocht. De herinrichtingswerkzaamheden van de overige straten starten in 2027 en duren tot eind 2028.

In 2027/2028 zal de locatie De Wieken worden herontwikkeld. Wat deze ontwikkeling zal zijn, wordt nog onderzocht. Eveneens wordt bekeken of de Hoeksteen (Hervormde kerk) door de gemeente ontwikkeld zal worden.

Woltersum
Deze grondexploitatie is in 2024 vastgesteld. In 2025 is begonnen met het bouwrijp maken van de schoollocatie. De gronduitgifte vindt plaats in 2026, waarna kan worden begonnen met de bouw van de school. In 2026/2027 wordt de ruimte rondom de school en de aansluitende openbare ruimte (her)ingericht. De woning aan de Hoofdweg zal na versterking in 2027/2028 naar verwachting in 2029 worden verkocht.
Naast de grondopbrengsten wordt dit project gefinancierd met subsidiemiddelen Inpassingskosten en Nij Begun.

Haren stationsgebied
De aanpak van de openbare ruimte aan de oostkant van het station is in Q4 ’24 grotendeels afgerond. Aannemer Bolt moet nog een klein stuk groen aanplanten. Dat wordt begin 2026 gedaan. Na een onderhoudsronde en de laatste aanplant kan de overdracht naar Stadsbeheer plaatsvinden. Naar verwachting vindt de overdracht in maart/april plaats. Daarmee sluiten we dit deelproject af.

De koopovereenkomst over de Stationsresidence kavel is in 2025 niet ondertekend. De ontwikkelaar heeft aangegeven geen sluitende business case te hebben op basis van het voorliggend ontwerp en uitgangspunten. Hierop heeft in Q4 ’25 een second opinion plaatsgevonden. De resultaten van de second opinion bieden aanknopingspunten om met elkaar in gesprek te gaan om alsnog een overeenkomst voor verkoop van de grond te tekenen. Dit zal in Q1 ‘26 verder verkend worden, waarna in Q2 ‘26 ondertekend moet worden. De verwachting is dat er getekend zal worden, maar gezien de lange doorlooptijd van dit traject is het de wens om op korte termijn een knoop door te hakken over de verdere samenwerking met deze ontwikkelaar

In 2025 zijn de vijf woon-werkkavels onder optie gegeven en bouwrijp gemaakt. Ook heeft archeologisch onderzoek plaatsgevonden en zijn de gevonden resten gedocumenteerd. Op één van de kavels is de Japanse duizendknoop geconstateerd. Om deze goed te kunnen verwijderen voorafgaand aan de verkoop, worden maatregelen getroffen waardoor de verkoop van één kavel vertraging oploopt. De verkoop van de resterende kavels volgt naar verwachting in 2026.

De apotheeklocatie (Oude Middelhorst 18) is tijdens het voorbereiden op de verkoop in juni ’24 gekraakt. Met het wijkteam is gekeken naar alternatieve huisvesting, maar dit bleek niet haalbaar. Uit de opvolgende juridische procedure is voortgekomen dat de kraker per maandag 2 februari 2026 het pand dient te verlaten. Dit is ook gebeurd. Nadat de kraker het pand heeft verlaten, wordt het pand verkocht.

Reitdiepswaardzone met de grondexploitatie Friesestraatweg 181

Algemeen

De Reitdiepzone is een gebiedsontwikkeling waarin ongeveer 2.300 woningen worden gerealiseerd de komende jaren. Inmiddels zijn vier deelprojecten gerealiseerd:

- Het Ommeland (Brivec) met in totaal 123 huurwoningen (grondgebonden en appartementen);
- De Woldringlocatie met 435 huurappartementen (primair bedoeld voor jongerenhuisvesting;
- Crossroads met 292 huurappartementen in de vrije sector en 30% sociaal;
- The Yard met 160 vrije sector huurappartementen;
- De gemeente heeft met de ontwikkelstrategie in 2017 ervoor gekozen om een faciliterend grondbeleid toe te passen op het gebied. Dat betekent dat slechts die kavels die al in eigendom waren van de gemeente worden ontwikkeld middels een grondexploitatie en dat de overige locaties worden gefaciliteerd met een anterieure overeenkomst en het begeleiden van een bestemmingsplanprocedure.

Nog te realiseren deelprojecten:

<u>Portland (grondexploitatie Friesestraatweg 181)</u>

De Friesestraatweg 181, plan Portland, voorziet in de bouw van 488 studentenwoningen en 72 sociale huurwoningen. Het bestemmingsplan en de omgevingsvergunning zijn onherroepelijk. In het najaar van 2025 is de kavel bouwrijp gemaakt (met name bodemsanering). De verwachting is dat de bouw medio 2026 start.

<u>Jaho</u>

In november 2024 zijn het bestemmingsplan en de omgevingsvergunning onherroepelijk geworden. Vanwege de financiële haalbaarheid onderzoekt de ontwikkelaar momenteel een aantal optimalisaties in het bouwplan. Afhankelijk van de resultaten daarvan kan de impact op het plan en de planning worden bepaald.

Friesestraatweg 185-201

De locaties Baxbier, Borent (nu in gebruik door Onlineveilingmeesters.nl) en Bouwselect met tussengelegen bedrijfswoningen, Vluchtelingenwerk, Dierenambulance en de botenclub zijn onderdeel van de Structuurvisie inclusief MER die in 2022 door uw gemeenteraad is vastgesteld. De structuurvisie zet in op een integrale ontwikkeling van het gehele gebied met samenhang tussen de hierbinnen te ontwikkelen kavels.

Grofweg bestaat het plangebied uit drie delen. In het noordelijke en zuidelijke deel beogen we woningbouwontwikkeling met bijbehorende commerciële functies. In het middengebied moet een substantiële en aantrekkelijke (groene) openbare ruimte ontwikkeld worden met daarop aansluitend commerciële en horecavoorzieningen.

De structuurvisie hebben we vertaald naar een praktisch werkdocument met stedenbouwkundige kaders. Op basis van deze kaders wordt momenteel door de ontwikkelaars gewerkt aan de planuitwerkingen en ontwerpen van de woongebouwen op hun kavels. De stedenbouwkundige kaders en de planuitwerkingen van de ontwikkelaars zullen we vastleggen in een omgevingsprogramma. Daarna kunnen de ontwikkelaars afzonderlijk een vergunning aanvragen voor de bouwactiviteiten per ontwikkelkavel en zal de gemeente een actieve(re) rol voor de ontwikkeling van het middengebied op zich nemen.

Wat betreft beoogd woonprogramma bestaat deel Zuid (Bouwselect en Vluchtelingenwerk met dienstwoningen) voornamelijk uit sociale huur en deel Noord (Borent, Baxbier en dienstwoningen) uit appartementen in het middensegment.

Friesestraatweg 137A (deze grondexploitatie is voortijdig afgesloten)

Voor de Friesestraatweg 137A is de koopovereenkomst met Frisoplan eind 2021 ontbonden. De complexiteit van de locatie blijkt vanwege onder andere bodemverontreiniging, archeologie, een hoge druk gasleiding, en de situering langs het spoor ongekend groot bij elke vorm van mogelijk te realiseren ontwikkeling op deze locatie. Als gevolg hiervan is de grondexploitatie afgesloten en zijn de gronden teruggegaan naar de gemeentelijk strategische grondvoorraad. Hiervoor hebben we bij de jaarrekening 2023 een slotcalculatie opgesteld ter vaststelling door uw gemeenteraad.

Vanwege de zorgplicht in het kader van de bodemverontreiniging verkennen we momenteel de mogelijkheden en scenario's voor sanering in combinatie met het realiseren van een groene en openbare functie van het terrein. Dit laatste in aansluiting op het initiatief van de omwonenden voor het ontwikkelen van een zogenaamde Groene Oase. We zijn met de omwonenden in gesprek over de mogelijkheden en planuitwerkingen.

Herinrichting openbare ruimte

Om de openbare ruimte toekomstbestendig te maken, maken we onderscheid tussen maatregelen aan de Friesestraatweg, de Reitdiepzijde en een aantal verblijfsgebieden.

- De Friesestraatweg wordt door de gemeente aangepakt en de kosten hiervan worden deels verhaald op de marktpartijen;
- Aan de Reitdiepzijde willen we een wandelverbinding over de kade creëren. De realisatie hiervan geven we mee als opgave aan de marktpartijen met ontwikkellocaties langs het Reitdiep. Daar waar geen ontwikkellocaties zijn, bijvoorbeeld ter hoogte van de groengebieden, zullen we als gemeente de wandelverbinding realiseren.
- Naast de doorgaande structuren (Friesestraatweg en Reitdiep) willen we ook een aantal plekken inrichten als groen verblijfsgebied voor de bewoners van de Reitdiepswaard. Naast de hiervoor

genoemde locaties FSW 137A en het middengebied van de Friesestraatweg 185-201 zien we hiervoor ook mogelijkheden aan de noordzijde van de Reitdiepswaard.

De herinrichting van de Friesestraatweg vanaf de Pleiadenbrug tot aan de Ommelanden is gereed en ook het deel van de Ommelanden tot aan het in 2024 opgeleverde gebouw The Yard is recentelijk aangelegd. Bij deze werkzaamheden is ook de afrit van de westelijke ringweg ter hoogte van de Stadskerk verwijderd.

In deel Zuid zijn we in het voorjaar 2024 ter hoogte van Crossroads gestart met werkzaamheden. Hier is alleen de ondergrondse infra deels vervangen. Wanneer de bouwplannen in deel Zuid klaar zijn (zie Friesestraatweg 185-201) zal het bovengronds heringericht worden. Wel zullen we binnenkort de (groen)inrichting rondom Crossroads definitief aanplanten en afwerken.

Theda Mansholt locatie

In 2025 is de laatste kavel uitgegeven. Vanuit de oude gemeente Haren zijn er toezeggingen gedaan aan omwonenden over de verkoop van een stuk grond en herinrichting van een openbare weg. In 2026 wordt verder onderzocht of en hoe deze toezeggingen nagekomen kunnen worden. Tevens streven we ernaar om in 2026 het gebied woonrijp te maken en de grondexploitatie te slotcalculeren.

KET Woonschepenhaven

De basisgrondexploitatie is in juni 2023 door de raad vastgesteld. De ontwikkeling betreft een kleinschalige KET-locatie van vijf woonkavels naast de Woonschepenhaven. De kavels variëren in grootte van 390 m² tot 600 m². Naast wonen bieden deze kavels de ruimte om kermismaterieel op de kavel te stallen. Na de daadwerkelijke verhuizing van de vijf huishoudens wordt een langlopend dossier afgesloten en wordt een onwenselijke situatie aan het Damsterdiep opgeheven.

In Q1 van 2025 is de uitvoering gestart en waren de werkzaamheden in Q4 van 2025 afgerond, met uitzondering van het aanplanten van groen (bomen en heesters). Dit wordt opgepakt tijdens het plantseizoen begin 2026. In Q1 van 2026 kan de overdracht naar Stadsbeheer plaatsvinden.

Na het gereedkomen van de kavels kan de verhuizing plaatsvinden van de beoogde erfpachtnemers naar de nieuwe KET-locatie Woonschepenhaven. Dit moeten de bewoners in de basis zelf organiseren en bekostigen. Daarmee is deze grondexploitatie in 2026 af te sluiten, waarvoor een slotcalculatie zal worden opgesteld.

Zernike

De Zernike Campus, onderdeel van Campus Groningen, is de drijvende kracht achter technologische vooruitgang in Noord-Nederland. Met een sterke focus op chemie, energie, big data en life sciences biedt de campus een dynamisch ecosysteem voor startups, kennisintensieve bedrijven, talentvolle onderzoekers en hightechindustrieën. De gemeente Groningen voert in het noordelijk deel van de Zernike Campus een grondexploitatie ten behoeve van de verdere campusontwikkeling.

In de afgelopen jaren verliep de verkoop van kavels op de Zernike Campus voorspoedig. De marktomstandigheden zijn echter veranderd; in 2024 en 2025 hebben geen kavelverkopen plaatsgevonden en voor de resterende circa 10 hectare bedrijventerrein blijft de belangstelling achter. Wel heeft SSH (Short Stay Housing) de tijdelijke wooncampus Proxima gerealiseerd, die bij aanvang van het nieuwe collegejaar in 2025 in gebruik is genomen. De acquisitie voor de bedrijventerreinen vindt plaats in samenwerking met Campus Management (Triade).

Er wordt gewerkt met een relatief streng toelatingsbeleid, vastgelegd in een gezamenlijk vestigingskader met de campuspartners. Bedrijven dienen aantoonbare toegevoegde waarde te hebben en samen te werken binnen het profiel van de Zernike Campus. Naast dit toelatingsbeleid speelt ook netcongestie een belangrijke rol in de terughoudendheid van potentiële ondernemers om grond aan te kopen. Hoewel een algemeen vertragingsrisico onderdeel uitmaakt van het gemeentelijk weerstandsvermogen, hebben we bij de vorige begroting voor de jaarrekening 2024 de uitgifte van kavels getemporiseerd, waarbij de eerste nieuwe grondverkoop is geprognosticeerd in 2028.

Uitwerking Zernike Masterplan
In 2024 is de Ontwikkelvisie Zernike Campus vastgesteld. Deze visie schetst een ambitieus toekomstbeeld waarin de campus zich ontwikkelt tot een levendig, multifunctioneel en duurzaam innovatiegebied. Centraal staan zeven functionele en zeven ruimtelijke ontwikkelprincipes, gericht op het versterken van de synergie tussen onderwijs, onderzoek en ondernemerschap, het zichtbaar maken van innovaties, het aantrekken en behouden van talent en het creëren van een aantrekkelijk vestigingsklimaat. Ruimtelijk zet de visie in op functiemenging, hotspots, autoluwe zones, collectieve parkeerhubs en een sterke verbinding met de stad Groningen.

In 2026 wordt de Ontwikkelvisie uitgewerkt tot een stedenbouwkundig Masterplan. In deze fase wordt onder andere nadrukkelijk gekeken naar een mogelijk gewijzigde ruimtelijke structuur voor het noordelijk deel van de Zernike Campus. Dit betekent dat de bestaande grondexploitatie opnieuw tegen het licht wordt gehouden. Om te komen tot een realistisch en toekomstbestendig financieel-ruimtelijk kader, wordt een verkenning uitgevoerd naar de huidige uitgangspunten van de grondexploitatie (programma, fasering, opbrengsten en kosten) en de ruimtelijke en programmatische ambities zoals deze in het Masterplan worden uitgewerkt. Deze verkenning brengt inzichtelijk waar financiële spanning, kansen of aanpassingsopgaven ontstaan en vormt de basis voor eventuele herijking van de grondexploitatie, zodat deze in lijn wordt gebracht met de langetermijnambities voor de Zernike Campus.

Westpoort Fase 1
De afgelopen jaren was de interesse voor Westpoort (fase 1) sterk toegenomen en waren er veel kavels in optie of reservering genomen. Het betrof vooral bedrijven in de distributiesector en e-commerce, conform het oorspronkelijk beoogde profiel van Westpoort. Een aantal van deze kavels is inmiddels afgenomen en bebouwd. Voor de resterende nog te verkopen kavels is doorlopend wel vraag naar bouwgrond, maar dit leidt niet altijd tot een daadwerkelijke verkoop. Redenen kunnen uiteenlopend zijn, van eigen financiële afwegingen tot onzekerheid in de markt door bijvoorbeeld netcongestie of bouwkosten.

Westpoort fase 1 is verdeeld in fase 1A, 1B en 1C. Deze fases worden na elkaar ontwikkeld.
Bij fase 1A zijn nog een aantal kavels beschikbaar. Daarnaast zijn er een aantal bedrijven die een reservering en/of een omgevingsvergunning hebben, maar nog niet zijn begonnen met bouwen, deels ten gevolge van het niet verkrijgen van een geschikte stroomaansluiting door netcongestie.

Bij fase 1B is op het laatst beschikbare kavel al geruime tijd sprake van een reservering voor de ontwikkeling van de ZessHub. Dit initiatief lijkt niet van de grond te komen. Het projectteam is met de initiatiefnemers in gesprek over het vervolg. Hierover dient in Q2 2026 duidelijkheid te komen.

Bij fase 1C worden de kavels bouwrijp gemaakt. Hierbij zijn de eerste kavels in verkoop gegaan en is er goede belangstelling voor de beschikbare kavels. De gesprekken met een beoogd koper van de eerste kavel zijn in een vergevorderd stadium. Wel heeft men te maken met netcongestie en is het tijdig

verkrijgen van een geschikte stroomaansluiting onzeker. Hierover voert de initiatiefnemer gesprekken met de toekomstige buren om stroom van hen af te nemen.

Voor de uitvoering van het bouwrijp maken zijn de benodigde omgevingsvergunningen aangevraagd en zijn de benodigde ecologische maatregelen getroffen. De archeologische vindplaats op fase 1C heeft impact op de uitgeefbaarheid van een aantal kavels en heeft geleid tot een aangepaste verkaveling.

Op één van de kavels op fase 1C heeft Enexis in 2025 een middenstation gerealiseerd.

Om de verkeersoverlast op de Roderwolderdijk te verminderen, wordt onderzocht of er een alternatieve ontsluitingsweg kan worden ontworpen voor de reeds bestaande bedrijven aan de Roderwolderdijk, via de nog aan te leggen Aberdeenweg. Hierop is vanuit de buurt wisselend gereageerd. Eind Q1 2025 is er een voorstel gepresenteerd in het kader van de MIRT-westflank, waarin vermoedelijk ook een mogelijke aanpassing van de Roderwolderdijk wordt meegenomen. Na deze presentatie worden de mogelijke consequenties in kaart gebracht en wordt een vervolgaanpak bepaald. De beoogde aanpassing van de Roderwolderdijk vanuit het project Ring West Verbindt maakt geen onderdeel uit van het project Westpoort fase 1, maar heeft vermoedelijk wel impact op het verkeersontwerp. Hier is nog geen verder vervolg aan gegeven.

Roodehaan
De uitgifte op bedrijventerrein Roodehaan verloopt boven verwachting, met 1 hectare aan verkoop in 2025 en diverse opties en reserveringen voor de resterende 6,8 hectare, ondanks de onderstaande netcongestieproblematiek. Netcongestie blijft een belangrijke factor voor de ontwikkel- en uitgiftestrategie van Roodehaan. Zowel Enexis als TenneT geven aan dat de beschikbare capaciteit in de regio Groningen ook de komende jaren onder druk blijft staan.

- Enexis meldt dat aansluitcapaciteit voor grootverbruikers beperkt is en naar verwachting pas vanaf 2028 weer geleidelijk kan worden uitgebreid, afhankelijk van landelijke investeringsprogramma's en capaciteitsuitbreidingen in de provincie.
- TenneT geeft in het Ontwerp Investeringsplan 2026–2040 aan dat het aantal projecten in Groningen ongeveer gelijk is gebleven ten opzichte van eerdere plannen, maar dat de voortgang ervan onder druk staat. Transportcapaciteit zal gefaseerd toenemen, maar een volledige oplossing van de netcongestie in de provincie Groningen wordt pas rond 2034 verwacht.

Deze inzichten leiden tot aanhoudende onzekerheid bij potentiële ondernemers over de tijdige beschikbaarheid van aansluit- en transportcapaciteit, wat de grondafname kan vertragen. Hoewel een algemeen vertragingsrisico deel uitmaakt van het gemeentelijk weerstandsvermogen, achten wij temporisering nog steeds passend. Daarom is de grondexploitatie Roodehaan in 2025 met twee jaar getemporiseerd, waarbij de eerste grondverkoop is geprognosticeerd in 2028.

De gemeente Groningen en de MeerDorpen EnergieCoöperatie (MDEC) ontwikkelen gezamenlijk zes windmolens in het gebied Meerdorpen–Engelbert–Euvelgunne–Roodehaan. De samenwerkingsovereenkomst is op 12 september 2025 ondertekend, waarmee lokaal eigendom wordt geborgd. Voor Roodehaan wordt rekening gehouden met de grondafname voor één windmolen binnen het bedrijventerrein. Door onduidelijkheid over de exacte positionering en ruimtebehoefte wordt mogelijk een groter areaal gereserveerd dan feitelijk noodzakelijk. Dit beperkt momenteel de flexibiliteit in de uitgifte.

Voor de civieltechnische ontwikkelingen op Roodehaan zijn de grote infrastructurele werken afgerond. Slechts een aantal hydrologisch gerelateerde aanpassingen (kavelophoging, waterberging en afvoer), een groenplan en de aanleg van trottoirs en inritten resteert in het woonrijp maken. Deze werkzaamheden worden uitgevoerd in samenhang met de gefaseerde uitgifte.

Westpoort Fase 2
Bedrijventerrein Westpoort is een belangrijke werklocatie voor de stedelijke en regionale economie. De ontwikkeling van Westpoort fase 2 biedt ruimte voor nieuwe bedrijven, de uitbreiding van het hoogspanningsstation en de inpassing van een toekomstige rondweg richting Hoogkerk.
De grondexploitatie voor Westpoort fase 2 is in 2023 vastgesteld. Het definitief ontwerp (DO) is in 2024 en 2025 verder uitgewerkt, maar de vaststelling ervan heeft vertraging opgelopen. De langere doorlooptijd is voornamelijk het gevolg van de nadere uitwerking van de ecologische zone. In samenspraak met omwonenden worden hiervoor aanvullende aanpassingen doorgevoerd om het ontwerp beter aan te laten sluiten op de omgeving. De vaststelling van het DO wordt nu verwacht in 2026. Na vaststelling kunnen de werkzaamheden aansluitend worden afgerond.

Vooruitlopend op de grondverkoop aan Google is een deel van de toekomstige rondweg aangelegd. Dit deel fungeert tijdens de bouw van het datacentrum als bouwweg. De benodigde ecologische ontheffingen voor het bouwrijp maken van de resterende percelen zijn verleend. Voor het perceel ten oosten van het schakelstation Vierverlaten lijkt met TenneT overeenstemming bereikt over de aankoop ten behoeve van de uitbreiding van het bestaande schakelstation. In deze transactie wordt rekening gehouden met de eerder vastgestelde bodemvervuiling door Icopal. Voor dit vervuilde deel wordt als oplossingsrichting gekozen voor een erfpachtconstructie, zodat eerst functioneel gebruik mogelijk wordt zonder dat directe verkoop noodzakelijk is. De vervuiling en eventuele saneringskosten blijven een risico binnen de grondexploitatie.

Als onderdeel van Westpoort fase 2 wordt aan de westzijde de ecologische zone Zuidwending aangelegd. Hiervoor worden gesprekken gevoerd met diverse stakeholders. Met inachtneming van de molenbiotoop van de Zuidwendinger molen is, in samenwerking met de Stichting Groninger Poldermolens en de naastgelegen houtzagerij De Poffert, een ontwerp opgesteld voor de toegezegde toegangsweg naar de molen. Dit ontwerp wordt opgenomen in het definitief ontwerp (DO).

Netcongestie blijft een belangrijke factor voor de ontwikkel- en uitgiftestrategie van Westpoort fase 2. Zowel Enexis als TenneT geven aan dat de beschikbare capaciteit in de regio Groningen ook de komende jaren onder druk blijft staan.

- Enexis meldt dat aansluitcapaciteit voor grootverbruikers beperkt is en naar verwachting pas vanaf 2028 weer geleidelijk kan worden uitgebreid, afhankelijk van landelijke investeringsprogramma's en capaciteitsuitbreidingen in de provincie.
- TenneT geeft in het Ontwerp Investeringsplan 2026–2040 aan dat het aantal projecten in Groningen ongeveer gelijk is gebleven ten opzichte van eerdere plannen, maar dat de voortgang ervan onder druk staat. Transportcapaciteit zal gefaseerd toenemen, maar volledige oplossing van netcongestie in de provincie Groningen wordt pas rond 2034 verwacht.

Deze inzichten leiden tot aanhoudende onzekerheid bij potentiële ondernemers over de tijdige beschikbaarheid van aansluit- en transportcapaciteit, wat de grondafname kan vertragen. Hoewel een algemeen vertragingrisico deel uitmaakt van het gemeentelijk weerstandsvermogen, is temporisering nog steeds passend. Daarom is de grondexploitatie Westpoort fase 2 in 2025 met twee jaar getemporiseerd, waarbij de eerste grondverkoop is geprognosticeerd in 2028.

Europapark
De realisatie van een doorgaande fietsverbinding en de herinrichting van de openbare ruimte aan de zuidoostzijde van de Euroborg is begin 2026 afgerond. Eind 2025 zijn de gebiedsvisie en het beeldkwaliteitsplan voor het noordkwadrant vastgesteld door de raad.

De verkoop van de kavels verloopt minder voorspoedig dan verwacht. De beoogde kantoorontwikkeling van OHM op de hoekkavel heeft vertraging opgelopen door het afhaken van een beoogde afnemer. De verwachte start van de bouw eind 2025 schuift hierdoor verder op in de tijd. Ook de ontwikkeling van het Viefkwartier verloopt minder snel dan eerder was aangenomen, als gevolg van onvoldoende zekerheden van afnemers, met name voor het onderdeel kantoren binnen de totale ontwikkeling.

Nelf
De grondexploitatie NELF-terrein is het laatste ontwikkelgebied binnen de Grunobuurt-Noord. Bij deze actualisatie wordt het plangebied vergroot omdat de eerdere onzekerheid rondom de ruimtereservering voor de Lelylijn is afgenomen. Hierdoor kan de ontwikkeling van het bouwblok 2A aan de Peizerbaan worden opgenomen in de grondexploitatie en ontstaat daarmee extra ruimte voor woningbouw binnen het gebied.

In 2025 is de grond voor blok 1A uitgegeven aan Nijestee. Op deze locatie worden circa 81 sociale huurwoningen gerealiseerd. De sanering van dit deelgebied is grotendeels afgerond en de voorbereidingen voor het bouwrijp maken zijn gestart. Daarnaast ligt er voor blok 2A al een overeenkomst met Trebbe voor de ontwikkeling van circa 72 woningen. Door de voorgestelde uitbreiding van het plangebied kan op deze locatie een groter programma worden gerealiseerd. Samen met de herinrichting van de openbare ruimte vormt dit bouwblok het sluitstuk van de gebiedsontwikkeling in de Grunobuurt-Noord.

Alo-locatie
De grondexploitatie en de bijbehorende ruimtelijke kaders voor de voormalige Alo-locatie zijn vastgesteld in juni 2020. Begin 2021 is de ontwikkeling gegund aan MWPO met hun winnende plan ‘Holt’. MWPO heeft haar winnende ontwerp verder uitgewerkt en op 15 september 2022 is een voorontwerp bestemmingsplan openbaar gemaakt, waarop zienswijzen zijn ingediend. Op 9 januari 2023 heeft het naastgelegen bedrijf Johnson & Johnson een koopovereenkomst gesloten voor een bedrijfskavel. Met het sluiten van deze koop zijn de kaders voor deze gebiedsontwikkeling aangepast. Na de moeizame economische omstandigheden in 2023 is MWPO met de gemeente in overleg getreden over de fasering van het bouwplan. Tevens is gezocht naar een duurzame oplossing voor de parkeervoorzieningen. Partijen hebben in 2025 een allonge gesloten om in 2026 te komen met een herzien plan voor ‘Holt’, met onder andere een gefaseerde aanpak. Nadat het plan is aangepast, wordt het nieuwe ontwerp in procedure gebracht. Na het onherroepelijk worden van dit omgevingsplan, zal de grond worden overgedragen en kan de bouw van het plan ‘Holt’ starten.

Locaties Bornholmstraat en Winschoterweg Herhuisvesting VRG (Arriva-locatie)
De grondexploitatie is op 24 september 2025 door de gemeenteraad goedgekeurd. De verkoopovereenkomst voor de twee percelen aan de Bornholmstraat en de Winschoterweg is vastgesteld en geaccordeerd door het Algemeen Bestuur en Dagelijks Bestuur van de Veiligheidsregio Groningen (VRG).

Voor de voormalige Arriva-locatie wordt momenteel het bestek opgesteld voor het bouwrijp maken van het perceel. De verwachting is dat deze werkzaamheden in Q2 2026 worden aanbesteed en uitgevoerd. De werkzaamheden bestaan voor een groot gedeelte uit het verleggen van een bestaande riolering.

Aan de Winschoterweg wordt de nieuwe oefenlocatie voor de VRG gerealiseerd. Tijdens de voorbereiding en uitgevoerde ecologische onderzoeken is gebleken dat een deel van het perceel is gelegen in bos- en natuurgebied buiten het Natuurnetwerk Nederland (NNN) en zijn er beschermde soorten aangetroffen. Hierdoor is de oorspronkelijke bouwenvelop in de huidige vorm niet uitvoerbaar.

In overleg met de VRG is voorgesteld de bouwenvelop aan te passen en de consequenties daarvan, waaronder het verleggen van een middenspanningskabel van Enexis, verder uit te werken. Hiervoor worden in Q1 2026 gesprekken gevoerd met Enexis. De VRG heeft inmiddels ingestemd met het aanpassen van de bouwenvelop. Hiermee kan het programma van eisen naar verwachting ongewijzigd worden gerealiseerd en worden ecologische risico's en bezwaarprocedures geminimaliseerd. De VRG heeft het gunningstraject voor de selectie van het bouwteam inmiddels afgerond. Met dit bouwteam wordt de komende periode de aanpassing van de bouwenvelop verder uitgewerkt.

HS-Kavel Meerstad-Noord
Deze grondexploitatie is in 2025 is in vastgesteld en behelst de ontwikkeling van een HSMS-station op Meerstad-Noord (polder Lageland). Begin 2026 is de samenwerkingsovereenkomst tussen TenneT, Enexis en gemeente gesloten en is gestart met het bouwrijpmaken van de kavel. Naar verwachting zal het HSMS en klantstation in 2030 in gebruik zijn.

Resultaten Slotgecalculeerde projecten
In de categorie Slotgecalculeerde projecten staan projecten die nagenoeg gereed zijn, 95% van de kosten en opbrengsten zijn gemaakt. De verwerking van de resterende 5% geschiedt op basis van aannames. Voor investeringsprojecten geldt dat 95% van de kosten moet zijn gerealiseerd en dat zekerheid is over de definitieve omvang van subsidies. In onderstaande tabel staat de huidige stand van zaken vermeld.

Verloop boekwaarden slotgecalculeerde projecten

Omschrijving (Bedragen x 1.000 euro)	Boekwaarde 31-12-2024	Verschuiving	Kosten	Opbrengsten	Boekwaarde 31-12-2025
Piccardthof/Terborglaan	-1.100		-16		-1.116
Helpermaar	-17		1		-16
Dijkshorn	67		2		69
Hoendiep - uitvaartcentrum	-108		-2		-110
Grote Markt	-302		-3		-305
Nesciopark	-55		50		-5
KET Bornholmstraat 50	3				3
Eemspoort		-710	500		-210
Totaal	**-1.512**	**-710**	**533**		**-1.689**

Slotcalculatie Eemspoort
De afgelopen jaren is er voor Eemspoort veel belangstelling en verliepen de verkopen voorspoedig. Met nog 2 resterende kavels (waarvan 1 in optie) is het bedrijventerrein Eemspoort in 2025 slotgecalculeerd. De laatste woonrijp maken werkzaamheden worden de komende jaren uitgevoerd en afgerond.

Resultaten Bouwrijpe kavels
De categorie Bouwrijpe kavels betreft gronden die na het afsluiten van een grondexploitatie nog niet verkocht zijn en beschikbaar zijn om te verkopen. Per 31-12-2025 bedraagt de boekwaarde circa 3,60

miljoen euro. In 2025 is Eemspoort slotgecalculeerd, de nog te verkopen percelen zijn toegevoegd aan de voorraad bouwrijpe kavels.

Verloop boekwaarden bouwrijpe kavels

Omschrijving (Bedragen x 1.000 euro)	Boekwaarde 31-12-2024	Inbreng	Boekwaarde 31-12-2025
Zomerlaan	215		215
Electronstraat/Zilverlaan	55		55
Vinkhuizen	355		355
Westerbroek	1.211		1.211
Euvelgunne	97		97
Reitdiephaven-Hogeweg	257		257
Nesciopark	1.406		1.406
Eemspoort	0	16	16
Totaal	**3.596**	**16**	**3.612**

Resultaten Nog te ontwikkelen gronden

Het strategische bezit bestaat voornamelijk uit onroerende zaken die aangekocht zijn ten behoeve van (her)ontwikkeling. In de periode tussen aankoop en de start van de (her)ontwikkeling beheert en exploiteert de gemeente Groningen de gekochte gronden en bebouwde onroerende zaken. Volgens het BBV dienen gronden in de MVA te worden gewaardeerd tegen (historische) verkrijgingsprijs en bijkomende kosten. Indien sprake is van een (duurzaam) lagere marktwaarde, dient een voorziening getroffen te worden voor het verschil tussen boekwaarde en die lagere marktwaarde.

In onderstaand tabel staan de gronden in de categorie MVA-Nog te ontwikkelen gronden.

Verloop boekwaarden nog te ontwikkelen gronden

Omschrijving (Bedragen x 1.000 euro)	Boekwaarde 31-12-2024	Investeringen	Desinvesteringen	Boekwaarde 31-12-2025	Verliesvoorziening 31-12-2025	Netto Boekwaarde
Koeriersterweg	1.064			1.064	1.064	0
Oosterhamrikzone	2.605	600		3.205	231	2.974
Roodehaan	1.734			1.734	249	1.485
Sontweg/Damsterdiep	11.117	119		11.237	3.978	7.259
Spoorkwartier	19.221		-644	18.577	5.538	13.039
Peizerweg e.o.	12.002			12.002		12.002
Binnenstad e.o.	6.483	6.530	-371	12.643	3.712	8.930
Eikenlaan	3.474			3.474		3.474
Friesestraatweg	648			648	553	95
Westrand stad Groningen	23.494			23.494	5.395	18.099
Haren	3.864		81	3.945		3.945
Ten Boer e.o.	4.435	675		5.110	519	4.591
Hereplein 73	4.370			4.370	3.370	1.000
Tromsingel 31-39b (Tromphuys)	3.516			3.516	466	3.050
Oliemuldersweg 41	94	-94				0
Schuitemakersstraat 17	300			300		300
totaal	**98.423**	**7.831**	**-934**	**105.319**	**25.075**	**80.245**

Boekwaarde
De boekwaarde op 31-12-2025 bedraagt 105,93 miljoen euro. Dit is een toename ten opzichte van 31-12-2024 van circa 7,51 miljoen euro. De netto boekwaarde (boekwaarde minus voorziening) bedraagt 80,25 miljoen euro. De mutaties hebben betrekking op:

- in de Oosterhamrikzone zijn SG Ulgersmaweg 35 en SG Ulgersmaweg 37 toegevoegd aan de nog te ontwikkelen gronden;
- Damsterdiep 289, 291 en 293 zijn toegevoegd aan de nog te ontwikkelen gronden;
- in het spoorkwartier zijn de Paterswoldseweg 86, 88 en 90 afgeschreven t.w.v. 644 duizend euro, tegelijk is 644 duizend euro aan verliesvoorziening hiervoor vrijgevallen;
- aan binnenstad e.o. zijn de aankoop van de Haddingestraatgarage, het voormalige casino en Westerhaven 66 toegevoegd;
- in Haren is de grond 'T Nije Cruys toegevoegd aan de nog te ontwikkelen gronden;
- in Ten Boer e.o. is de aankoop van de boederij aan de Kerstraat 1 in Thesinge toegevoegd;
- Damsterdiep 289,291 en 293 verplaatst naar de Oliemuldersweg 41.

Gronden bestemd voor gemeentelijke gebiedsontwikkelingen,
De commissie BBV heeft in de 'Grondbeleid in begroting en jaarstukken, 2019' een nieuwe categorie gronden opgenomen. Een categorie die in de regel aangeduid wordt met 'Warme gronden'. Onder voorwaarden mag bij de waardering van gronden die zijn verworven met het oog op gebiedsontwikkelingen, maar waarvoor nog geen grondexploitaties is vastgesteld worden uitgegaan van de toekomstige bestemming in plaats van de huidige bestemming.

De grondposities van het Suikerterrein (2009) zijn als gevolg van wijzigingen in het BBV (2016) omgezet naar materiële vaste activa (MVA). In het BBV 2016 was een overgangsbepaling getroffen, daar is voor deze grondpositie gebruik van gemaakt. Daarom heeft een waarde correctie naar huidige bestemming niet plaatsgevonden. Deze overgangsbepaling liep echter af na 31 december 2019. Hiermee werd een risico gelopen dat een forse voorziening zou moeten worden getroffen.

Evenwel voldeed het Suikerterrein aan de geldende voorwaarden om onder de nieuwe categorie 'Warme gronden' te vallen. De gronden werden door een onafhankelijke taxateur gewaardeerd op toekomstige bestemming. De gemeenteraad heeft 14 december 2022 de gebiedsbegroting, van de op 2 maart 2022 opgerichte De Suikerzijde BV, vastgesteld. Hiermee is het label 'warme gronden' vervallen. Van de reeds verworven gronden bleef per 31-12-2022 voor een bedrag van 39,755 miljoen euro op de balans van de gemeente staan. In 2023 is er begonnen met het grondwerk. Hierdoor is er grond voor een totale waarde van 8,567 miljoen euro overgeboekt van gronden gebiedsontwikkeling naar investering in de openbare ruimte (4,656 miljoen euro) en naar voorraad te transformeren kavels (3,911 miljoen euro). De grondwaarde van gronden die toegevoegd worden aan de investeringen in de openbare ruimte hebben betrekking op investeringen door de gemeente in de openbare ruimte (straten, pleinen, paden, parken etc.). De voorraad te transformeren kavels heeft betrekking op gronden die worden verkocht aan de BV voor uit te geven kavels. De resterende gronden staan hierdoor per 31-12-2025 op de balans voor een bedrag van 32,043 miljoen euro.
De getoonde boekwaarde bij de Suikerzijde in de kolom desinvestering bevat de de afboeking van het Woonschip de Vrijheid. Deze heeft plaats moeten maken om een brug te realiseren. De grond ten behoeve van de bouw van de eerste woningen op de Suikzijde is in 2025 overgenomen door de Suikerzijde BV.

Verloop boekwaarden gronden gebiedsontwikkelingen

Omschrijving (Bedragen x 1.000 euro)	Boekwaarde 31-12-2024	Overname gronden	desinvestering	Boekwaarde 31-12-2025	Verlies-voorziening
De Suikerzijde	32.459	-294	-122	32.043	-65
Stadshavens	11.073			11.073	
Meerstad		61.256		61.256	-16.259
Totaal	**43.532**	**60.962**	**-122**	**104.372**	**-16.324**

De gemeenteraad heeft 16 februari 2022 de grondexploitaties Stadshavens 1, van de opgerichte BV Stadshavens, vastgesteld. Van de reeds verworven gronden bleef 31-12-2022 voor een bedrag van 11,073 miljoen euro op de balans van de gemeente staan. In 2025 hebben bij Stadhavens geen mutaties plaatsgevonden. De rente wordt jaarlijks ten laste van de exploitatie genomen zodat de boekwaarde niet oploopt.

Op 7 juni 2024 heeft de raad het bestemmingsplan Meerstad-Noord vastgesteld, waarmee Meerstad-Noord bestemd is als energielandschap. Op 2 juli 2025 heeft de gemeenteraad besloten tot een voorinvestering in een deel van het gebied om de voorbereidende bouwwerkzaamheden ten behoeve van de bouw van de spanningsstations voor Enexis, Tennet en het GEB, de HS-kavel. Het raadsbesluit van 17 december 2025 bevat de administratieve verwerving van de overige grond in Meerstad Noord. De totale boekwaarde van de administratieve verwerving is 61,26 miljoen euro. De gronden zijn administratief verworven voor de realisatie van het Energiepark Meerstad Noord (ook een raadsbesluit op 17 december 2025).

Resultaten Niet in exploitatie te nemen eigendommen

De niet in exploitatie te nemen eigendommen zijn gronden waarvoor geen (her)ontwikkeling staat gepland. Dit is een relatief klein complex met een boekwaarde van 166.508 euro.

Resultaten In erfpacht of anderszins uitgegeven eigendommen

In onderstaand overzicht wordt een verloop weergegeven van de boekwaarden van in erfpacht uitgegeven gronden, verdeeld naar gronden waarvoor een jaarlijkse canon wordt betaald en gronden waarvan de jaarlijkse canon voor een bepaalde periode is afgekocht.

De erfpachter kan er voor kiezen om de jaarlijkse erfpachtcanon af te kopen voor de looptijd van de erfpacht. De afkoopsom is dan gelijk aan de boekwaarde van de grond. De afkoopsom wordt in dit geval gestort in de reserve afkoopsommen erfpacht. De rente over de reserve dient ter compensatie van de niet meer ontvangen jaarlijkse erfpachtcanon en is gelijk aan de rente over de boekwaarde van de erfpachtgronden die zijn afgekocht.

Verloop boekwaarden in erfpachtuitgegeven gronden

Omschrijving (Bedragen x 1.000 euro)	Boekwaarde 31-12-2024	Verschuiving	Desinvestering	Boekwaarde 31-12-2025	Reserve afkoop Erfpacht 1-1-2026
Erfpacht met jaarlijkse canon	18.478		-12	18.466	
Erfpacht met afkoop	13.485	74	-683	12.876	12.876
Totaal	**31.962**	**74**	**-695**	**31.342**	**12.876**

Boekwaarde

De boekwaarde per 31 december 2025 bedraagt 31,96 miljoen euro. In 2025 is er voor 683 duizend euro aan desvestering gedaan, dit betreft de afkoop van erfpacht. Daarnaast zijn er twee verschuivingen geweest in het erfpachtcomplex. De boekwaarde van de Oliemuldersweg is toegevoegd aan de erfpachten, deze stond eerder bij de nog te ontwikkelen gronden. De boekwaarde van Damsterdiep 289 is verschoven uit de erfpachten, deze is overgegaan naar de nog te ontwikkelen gronden. De totale boekwaarde van de in erfpacht uitgegeven grond met 620 duizend euro afgenomen.

Resultaten Verhuurde kavels

In tegenstelling tot maatschappelijk vastgoed betreft het een categorie gronden en vastgoed, die verworven zijn, om in de toekomst te ontwikkelen tot een andere bestemming. Tussentijds worden deze gronden en vastgoed voor langere tijd verhuurd of verpacht. Het beleidsmatige uitgangspunt voor deze panden is: 'het op commerciële basis beheren van al dan niet tijdelijke, bij de gemeente in eigendom zijnde, onroerende zaken, met inachtneming van de gewenste bestemmingsflexibiliteit.' Onderstaand overzicht laat het verloop zien van de boekwaarde van de verhuurde kavels verdeeld naar een viertal categorieën.

Verloop boekwaarden verhuurde kavels

Omschrijving (Bedragen x 1.000 euro)	Boekwaarde 31-12-2024	Inbreng / verschuiving	Afschrijving	Boekwaarde 31-12-2025
Schoolterreinen	359			359
Industrieterreinen	641			641
Diverse terreinen	3.390		-227	3.163
Diverse gebouwen	5.288	374	-183	5.480
Totaal	**9.678**	**374**	**-410**	**9.643**

Dit jaar zijn er naast afschrijvingskosten verplaatsingen geweest van de nog te ontwikkelen gronden naar de de verhuurde kavels. Dit betreft de Folkingedwarsstraat (16) 3 duizend euro, de Oude Boteringestraat (5) 371 duizend euro. Daarnaast is de Gedempte Zuiderdiep 106 parkeerterrein voor 227 duizend euro afgeschreven.

Resultaten Voorbereidingskredieten

Voor de (her)ontwikkeling van het strategisch vastgoed stelt de raad voorbereidingskredieten vast. In onderstaand overzicht staan de actuele voorbereidingskredieten weergegeven. Het restant krediet is berekend als krediet minus de boekwaarde van 31-12-2025 minus de geboekte kosten in 2025.

Verloop boekwaarden voorbereidingskredieten,

Omschrijving (Bedragen x 1.000 euro)	Krediet	Boekwaarde 31-12-2024	Kosten	Verschuiving	Boekwaarde 31-12-2025	Restant krediet	VVZ
De Nieuwe held	5.070	2.087	1.363		3.450	1.620	5.070
Woltersum dorpsvernieuwing	100	53	39		92	8	100
Spoorkwartier	4.880	3.749	745		4.495	385	4.880
Hadera - Raadhuisplein	460	391	23		414	46	460
Haddingestraat	1.190	171	534		534	656	1.190
Travertijnstraat	1.050	619	364		984	66	1.050
Sontplein (Arrivalocatie)	1.482	1.238		-1.238			
Totaal	**14.232**	**8.309**	**3.069**	**-1.238**	**9.969**	**2.781**	**12.750**

- Op 16 januari 2026 is de grondexploitatie Haddingestraatgarage vastgesteld. De boekwaarde wordt in 2026 opgenomen in de grondexploitatie.
- Met de herzieningen 2025 ten behoeve van de begroting 2026 zijn voor de volgende complexen extra voorbereidingskrediet aangevraagd: De Nieuwe Held (1,5 miljoen euro) , Haddingestraatgarage (100 duizend euro en De Travertijnstraat (150 duizend euro).
- Bij het vaststellen van de grondexploitatie van de Grondexploitatie locaties Bornholmstraat en Winschoterweg voor herhuisvesting veiligheidsregio Groningen (arriva-locatie) zijn de gemaakte kosten en opgenomen in de grondexploitatie.
- De verwachting is dat de Spoorzone en De Nieuwe Held in de eerste helft van 2026 worden vastgesteld, de plankosten zullen in 2026 worden opgenomen in de grondexploitatie.

Indien een grondexploitatie na vijf jaar (conform BBV) nog niet is gestart, worden de kosten die in het eerste jaar zijn gemaakt, opgenomen als verliesvoorziening. Omdat de looptijd van de voorbereidingskredieten van het Raadhuisplein en het spoorkwartier langer dan vijf zijn moeten er voor de kosten van het desbetreffende jaar een verliesvoorziening worden getroffen. Momenteel speelt dit bij Hadera- en Raadhuisplein, De Nieuwe Held, Woltersum Dorpsvernieuwing en de Spoorzone. Er is voor 599 duizend euro aan verliesvoorziening getroffen.

Kwaliteitsverbetering fysieke leefomgeving / kostenverhaal
Op 6 maart 2024 heeft de raad de Nota Kostenverhaal 2024 vastgesteld. Deze nota biedt een transparant kader voor ons kostenverhaal als we bouwplannen van derden faciliteren. Voor de grootschalige ingrepen in het casco van de stad vragen we een vaste financiële bijdrage. Alle partijen, die ervan profiteren, dragen bij. Het grootste deel van het profijt is toe te rekenen aan de huidige inwoners en gebruikers. Dit deel komt voor rekening van de gemeente en eventueel andere overheden. Het restant kan worden toegerekend aan de toekomstige bouwplannen. Voor dit deel vraagt de gemeente Groningen de initiatiefnemer een bijdrage kwaliteitsverbetering fysieke leefomgeving. In 2025 is er vanuit overeenkomsten met ontwikkelaars hiervoor 30,189 duizend euro ontvangen. Dit bedrag wordt bij de jaarrekening 2025 voorgesteld toe te voegen aan de reserve Bovenwijkse Infrastructuur. De middelen in deze reserve worden ingezet als dekking bij nieuwe investeringsvoorstellen.

Onderbouwing van het totale jaarresultaat boekjaar 2025

Het jaarresultaat vanuit het grondbedrijf bedraagt op basis van alle hiervoor genoemde mutaties en verschillen 2,14 miljoen euro voordelig. In onderstaande tabel staan de resultaten weergegeven per programma (een negatief getal betreft een positief resultaat voor de jaarrekening).

Resultaat Grondbedrijf 2025 Afgeronde bedragen x 1.000 euro	Begroot	Totaal werkelijk	Resultaat
Programma 1: Economie en ruimte			
Actualisatie grondexploitaties			
Afgesloten complexen	-12	1	11
Mutatie VVZ Grondexploitaties	0	-1.550	-1.550
Mutatie VVZ Voorbereidingskrediet en overig	0	1.203	1.203
POC-winstneming	0	-5.635	-5.635
Verkopen			
Tuingronden/ Overig verkopen	0	1.225	1.225
Erfpacht	0	2.904	2.904

Exploitatie			
Grondbedrijf algemeen	-3.374	-512	2.862
Strategische gronden	389	2.032	1.643
Verhuurde Kavels	-626	130	757
Erfpacht	-4	635	639
Commerciële erfpacht	338	216	-122
Exploitatie tuingronden	0	-159	-159
Bouwrijpe kavels	-84	-40	44
Diversen			
Ontwikkelbedrijf	-500	-4	496
Meerstad	-15.897	-16.259	-362
Hortus/Biotoop	-1.108	-1.097	11
Bovenwijkse infrastructuur	-587	-98	489
Kapitaallasten BWV Meerstad	-4.065	-3.797	268
Haddingestraat garage	-2.000	-2.080	-80
Achterstallig onderhoud	0	-2.000	-2.000
NBK Grexen	-400	-339	61
Reserve voorziening bovenwijks	0	30	30
Overig	-73	-669	-597
Totaal programma 1	**-28.003**	**-25.864**	**2.139**
Programma 2: Leefomgeving en Veiligheid			
Exploitatie			
Precario ingebruikgeving openbare ruimte	0	5	5
Totaal programma 2	**0**	5	5
Totaal mutaties Grondbedrijf 2025	**-28.003**	**-25.859**	**2.144**

De resultaten van Exploitatie en Diversen (met uitzondering van verliesvoorziening nog te ontwikkelen gronden en verliesvoorziening gronden gebiedsontwikkelingen) worden in de gemeenterekening toegelicht bij de diverse programma's.

Beschikbare weerstandsvermogen in relatie tot benodigd weerstandsvermogen/risico's

Inleiding

Bij het exploiteren van (bouw)grond gaan niet alleen grote bedragen om, maar er zijn ook risico's aan verbonden. Zeker gelet op de lange looptijden, de soms relatief hoge boekwaarden, geprognosticeerde omzetten en hoge nog te maken kosten en opbrengsten moet rekening gehouden worden met een reëel bedrijfsrisico. Risico's zijn om deze reden min of meer inherent aan projecten en grondexploitaties. De wijze waarop we met risico's omgaan is vastgelegd in de Kadernota weerstandsvermogen en risicomanagement 2025. Bij de berekening van het weerstandsvermogen voor de gemeenterekening 2025 worden dezelfde uitgangspunten gebruikt als bij de begroting 2026. Ten opzichten van de uitgangspunten van de begroting 2026 is alleen de gehanteerde parameter voor het vertragingsrisico gewijzigd. Deze parameters is gewijzigd van 1,70% naar 1,60% en is daarmee gelijk aan het verwachte rentepercentage voor 2026.

Risico's	Omschrijving	Grondslag	Parameter	Toelichting
Vertragingsrisico	Dit risico betreft vertraging van het project, ook wel boekwaarde risico genoemd, dat leidt tot renteverlies. Er kunnen verschillende oorzaken ten grondslag liggen aan vertraging (o.a. economische ontwikkelingen, onderhandelingen, procedures, netcongestie). Bij dit risico is onderscheid gemaakt in de looptijd van grondexploitaties.	(Boekwaarde + verplichtingen - getroffen verliesvoorziening x economische cyclus) x parameter		De parameter is gelijk aan de parameter rekenrente. Het verwachte rentepercentage voor 2026 is 1,60%.
Grondexploitaties met een resterende looptijd van 5 jaar of korter	Economische cyclus 3 jaren		1,60%	
Grondexploitaties met een resterende looptijd langer dan 5 jaar	Economische cyclus 7 jaren		1,60%	
Strategisch grondbezit	Economische cyclus 3,5 jaren		1,60%	
Uitvoeringsrisico	Dit betreft het risico dat de civiele kosten meer stijgen dan voorzien	Nog te realiseren civiele kosten (BWRM + sloop + saneren) x parameter	2,5%	Gezien relatieve lange doorlooptijden van civiele aanbestedingen en de continue prijsstijgingen van materiaalkosten stellen we voor een parameter van 2,5% te hanteren. De ervaring leert dat de markt redelijk stabiel is.
Risico opbrengstenstijging wonen	Dit betreft het risico dat de geraamde grondopbrengsten van woningen niet wordt gerealiseerd.	Nog te realiseren opbrengsten wonen x parameter	1,0%	De grondopbrengsten zijn gebaseerd op de huidige markt en huidige bouwkosten. Er is een risico dat de ramingen van bouwkosten en verkoopprijzen in de toekomst afwijken van de huidige verwachtingen. Om hier rekening mee houden is een parameter van 1% gehanteerd.
Risico opbrengstenstijging bedrijventerreinen	Dit betreft het risico dat de geraamde grondopbrengsten van bedrijventerreinen niet wordt gerealiseerd.	Nog te realiseren opbrengsten bedrijventerreinen x parameter	1,0%	De grondopbrengsten zijn gebaseerd op de huidige markt en huidige bouwkosten. Er is een risico dat de ramingen van bouwkosten en verkoopprijzen in de toekomst afwijken van de huidige verwachtingen. Om hier rekening mee houden is een parameter van 1% gehanteerd.

Risico kostenstijging	Dit betreft het risico dat de nog te realiseren kosten meer stijgen dan ingeschat.	(Nog te maken kosten - civiele kosten) x parameter	2,0%	Er is een risico dat door een hogere inflatie dan de huidige verwachtingen de kosten hoger uitvallen dan de verwachtingen. Om hier rekening mee houden is een parameter van 2% gehanteerd.
Renterisico	Dit betreft het risico dat de rente meer stijgt dan ingeschat.	(Boekwaarde + nog te realiseren kosten) x parameter	0.5%	De rente over de grondexploitaties wordt bepaald door renteopslag percentage. Voor de methodiek sluiten we aan bij de regelgeving zoals vastgelegd in het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV), Tegelijkertijd zijn de kapitaalmarkten constant in beweging. Het is de lange termijn verwachting dat de rente zich zal bewegen richting de 2,5%. Het risico bestaat dat de rente afwijkt van de verwachtingen. voorzichtigheidshalve berekenen we het renterisico met 0,5%.
Projectspecifieke risico's	Dit betreft risico's die 1. niet vallen onder boven-genoemde categorieën, 2. Projectspecifiek zijn en 3. waarvan de kans van optreden lager is dan 50% en die dan ook niet zijn verwerkt in de grondexploitatie. Het kwantificeren van de risico's vindt plaats op basis van de kans van optreden en de beïnvloedbaarheid van de risico's.	Risicobedrag x parameter		Het kwantificeren van de risico's vindt plaats op basis van de kans van optreden en de beïnvloedbaarheid van de risico's. We adviseren om daarbij de parameters in onderstaande tabel te handhaven. Kans / Beïnvloedbaarheid / Risico Zeer hoog / Gering / 25% Groot / 12,5% Hoog / Gering / 12,5% Groot / 6,25% Beperkt / Gering / 10% Groot / 5%

Beschikbaar weerstandsvermogen

Om risico's te kunnen opvangen is het van belang dat de gemeente over een buffer beschikt van voldoende omvang. Deze buffer bestaat uit het beschikbare gemeentelijke weerstandsvermogen. In de paragraaf 3 "Weerstandsvermogen en risicobeheersing" wordt ingegaan op deze materie.

Benodigd weerstandsvermogen

Hieronder volgt het benodigd weerstandsvermogen voor de komende jaren.

Prognose benodigd weerstandsvermogen

Benodigd weerstandsvermogen (Bedragen x 1 miljoen euro)	2026	2027	2028	2029	2030	2031
1. Vastgestelde gemeentelijke grondexploitaties	21,1	20,8	20,5	18,9	17,5	15,9
2. Nog vast te stellen gemeentelijke grondexploitaties	25,7	25,4	25,5	24,7	24,7	24,0
3.a Meerstad						
3.b Meerstad Noord						
3.c Stadshavens						
3.d. De Suikerzijde						
4. Strategisch bezit	4,5	4,8	5,0	5,2	5,5	5,7
Totaal	**51,3**	**50,9**	**51,1**	**48,8**	**47,7**	**45,6**

Toelichting

Het benodigde WSV voor grondexploitaties bestaat uit de volgende onderdelen:

1. Vastgestelde gemeentelijke grondexploitaties:
   Met behulp van de risicoboxenmethode is het benodigde weerstandsvermogen voor deze grondexploitaties bepaald. Hier komt voor de jaarschijf 2026 een benodigd WSV van 21,1 miljoen euro uit;
2. Nog vast te stellen gemeentelijke grondexploitaties:
   Op dit moment wordt er gewerkt aan de gebiedsontwikkelingen waaronder Stationsgebied en De Nieuwe Held. Naar verwachting wordt het Stationsgebied in 2026 vastgesteld. Doordat het vaststellen van de Nieuwe Held plaatsvindt voor het vaststellen van de jaarrekening 2025 is ervoor gekozen om de definitieve versie van de Nieuwe Held op te nemen in de berekeningen van het benodigd weerstandsvermogen. Daarnaast zijn de risico's geactualiseerd conform de boxenmethodiek. Het resultaat van deze risicoanalyse zorgt ervoor dat er een aanzienlijk groter beroep op het weerstandsvermogen wordt gedaan ten opzichte van voorgaande jaren.
3. Grondexploitaties die in aparte rechtsvormen zijn/worden ondergebracht:
   De gemeente Groningen heeft de gebiedsontwikkelingen Meerstad, De Suikerzijde en Stadshavens ondergebracht in een BV. Uitgangspunt bij gebiedsontwikkelingen die in aparte rechtsvormen zijn ondergebracht is dat de risico's binnen de beschikbare middelen voor de betreffende gebiedsontwikkeling kunnen worden opgevangen. Daarmee hoeft er in beginsel dus geen weerstandsvermogen bij de gemeente te worden aangehouden. Mocht toch blijken dat we eventueel een beroep op het gemeentelijk weerstandsvermogen moeten doen, zullen we de raad daarover zo spoedig mogelijk informeren;

3.b. Meerstad Noord:

Bij de voorstellen over de administratieve verwerving van de gronden Meerstad Noord en het investeringsbesluit over het energiepark Meerstad Noord is een actuele risicoanalyse opgesteld. Tot nu toeis in het benodigde gemeentelijke weerstandsvermogen rekening gehouden met 25 miljoen euro voor de onzekere opbrengst voor de gronden Meerstad-Noord.
Er is nog geen overeenkomst – maar wel overeenstemming – tussen de gemeente (Grondbedrijf) en het Energiebedrijf Groningen over de te betalen retributie voor het recht van opstal en de te betalen bijdrage voor het aandeel in het aanbrengen van het zandpakket op de HS-kavel, de toegangsweg en de landschappelijke inpassing zoals in de businesscases voor het Energiepark zijn opgenomen. Vanuit de aanname dat de overeenstemming zal leiden tot een overeenkomst is de zekerheid van de realisatie van de opbrengst voor het Grondbedrijf voldoende gewaarborgd. Het genoemde risico van 25 miljoen euro vervalt.

4. Strategisch bezit

Het weerstandsvermogen voor het strategisch bezit is bepaald met behulp van de risicoboxenmethode. Voor de jaarschijf 2026 is een weerstandsvermogen van 4,5 miljoen euro nodig om de risico's te kunnen opvangen.

Risico netcongestie bij gebiedsontwikkelingen
Tennet en Enexis hebben in december 2023 maatregelen afgeroepen ter voorkoming van netcongestie in de regio Groningen. Stroomaansluitingen komen daardoor op sommige locaties later of met minder capaciteit beschikbaar. Deze vertraging speelde eerder alleen bij grootverbruiksaansluitingen. Inmiddels speelt dit ook bij de kleinverbruiksaansluitingen. In deze paragraaf beperken wij ons tot het effect van netcongestie op de lopende grondexploitaties.

Bedrijventerreinen
Bedrijven, die al vóór december 2023 een aansluiting hebben aangevraagd of inmiddels een offerte tot aansluiting hebben ontvangen, worden volgens planning aangesloten. De overige bedrijven staan op een wachtlijst. De verwachting is dat deze bedrijven uiterlijk in 2028 kunnen worden aangesloten. De betreffende klanten van Enexis zijn hierover geïnformeerd.

Als een aansluiting niet tijdig of met onvoldoende capaciteit beschikbaar komt, kan een bedrijf opzoek gaan naar een alternatieve oplossing. Wij merken dat bedrijven zich steeds meer bewust zijn van een (tijdige) aanvraag van hun aansluiting. Het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat heeft onderzoek laten uitvoeren naar oplossingen voor bedrijven. Op basis van praktijkvoorbeelden komen zij tot concrete oplossingen, zoals (opgewekte) elektriciteit opslaan, overstappen op andere energievormen, capaciteitsbeperkend contract, ‘cable pooling’ of een groepscontract.

Woningbouw
Netcongestie raakt inmiddels ook de kleinverbruikers, waaronder woningen. Enexis werkt ook hier hard aan de verzwaring van het netwerk. De gemeente versnelt dit proces waar mogelijk door de inzet van zogenaamde bouwteams. Helaas is een (verzwaring van de) aansluiting niet altijd mogelijk binnen de termijn van 24 weken. Daardoor komen klanten op een wachtlijst te staan. De verwachting is dat bij lopende aanvragen de woningen uiterlijk in 2027 kunnen worden aangesloten. De betreffende klanten van Enexis zijn hierover geïnformeerd. De aansluitingstermijn van toekomstige aanvragen, waaronder ook de aanvragen in lopende gebiedsontwikkelingen, blijft een onzekerheid.
(Mogelijk) nadelige effecten
De investeringen in het netwerk door Enexis worden betaald vanuit de verbruikerstarieven. Het is wettelijk niet toegestaan om dergelijke investeringen ten laste van onze grondexploitaties te brengen. Daarmee zorgt netcongestie niet direct tot een financieel effect, maar het kan indirect wel leidden tot een vertraging van de uitgifte.

In het uitgiftetempo van de verschillende grondexploitaties is rekening gehouden met de gevolgen van netcongestie, zover als nu bekend. We houden binnen de lopende gebiedsontwikkelingen de actuele situatie in de gaten. Indien nodig nemen we regie op het tempo van het bouwrijp maken of zullen we sturen op de uitgifte aan kopers met (zicht op) een offerte tot aansluiting. Met de huidige gemeentelijk omslagrente en de indexatie kunnen we het financiële effect van een verdere vertraging in de uitgifte, opvangen binnen het beschikbare weerstandsvermogen.

Samenvatting
De inschatting is dat het benodigde weerstandsvermogen zich in de jaren 2026-2031 beweegt in een bandbreedte tussen de 45,6 en 51,3 miljoen euro. Het benodigd weerstandsvermogen voor grondexploitaties is een onderdeel van het totale benodigde weerstandsvermogen van de gemeente

Groningen. De uitkomst op dit onderdeel moet dan dus ook altijd worden bezien in relatie tot de overige risico's die de gemeente loopt.

Het benodigd weerstandsvermogen voor grondexploitaties is een onderdeel van het totale benodigde weerstandsvermogen van de gemeente Groningen. De uitkomst op dit onderdeel moet dan dus ook altijd worden bezien in relatie tot de overige risico's die de gemeente loopt.

Paragraaf 8: Lokale heffingen

Lokale heffingen betreffen zowel de publiek- als de privaatrechtelijke heffingen. De publiekrechtelijke heffingen worden onderscheiden naar belastingen en rechten:

- Belastingen: de opbrengsten van belastingen komen toe aan de algemene middelen en kunnen vrij worden besteed. Dit zijn onder meer de onroerendezaakbelasting (OZB) en de logiesbelasting . Het criterium kostendekkendheid is hier niet aan de orde;
- Rechten: een recht is een vergoeding voor een concrete prestatie door de gemeente geleverd. De opbrengst van de rechten is niet vrij besteedbaar: de opbrengsten moeten aangewend worden voor de gerelateerde prestaties. Voorbeelden zijn de afvalstoffenheffing, rioolheffing en de leges burgerzaken. Hier geldt een wettelijke norm van maximaal 100% kostendekkendheid.

De privaatrechtelijke heffingen hebben betrekking op tarieven voor economische activiteiten die verricht worden in het algemeen belang.

Hierna geven wij eerst een overzicht van de begrote en gerealiseerde inkomsten per lokale heffing. Vervolgens geven we een toelichting op de woonlasten. Daarna volgt een overzicht van de kostendekkendheid en de toegerekende overhead per heffing. Tot slot geven we een overzicht van de kostendekkendheid van de privaatrechtelijke tarieven.

Voor het beleid ten aanzien van de lokale heffingen verwijzen wij naar de paragraaf lokale heffingen in de gemeentebegroting 2025.

Inkomsten lokale heffingen

In de begroting en rekening geven we jaarlijks een overzicht van de inkomsten van de belastingen, rechten en heffingen. In onderstaande tabel is een samenvatting gegeven van de gerealiseerde inkomsten in 2025 en de oorspronkelijk geraamde inkomsten van 2025 en de actuele begroting 2025 van de gemeente Groningen.

Inkomsten (Bedragen x 1.000 euro)	Primitieve begroting 2025 (1)	Actuele begroting 2025 (2)	Inkomsten rekening 2025 (3)	Verschil (3-2)
Onroerende zaakbelasting (OZB)	119.494	121.743	121.746	3
Roerende zaakbelasting (RZB)	146	146	148	2
Logiesbelasting (toeristenbelasting)	2.474	2.474	2.665	191
Reclamebelasting	672	672	628	-44
Precariobelasting	1.540	1.540	2.323	783
Parkeerbelasting	22.323	22.820	27.951	5.131
Leges	23.554	24.258	23.409	-849
Afvalstoffenheffing	37.363	39.155	38.867	-288
Rioolheffing	22.876	22.880	23.337	457
Begrafenisrechten	1.896	1.899	1.646	-253
Marktgelden	885	910	882	-28
Havengelden	251	251	271	20
Totaal	**233.474**	**238.749**	**243.874**	**5.125**

Toelichting op de lokale heffingen

Woonlasten

Om een beeld te geven van de lokale lastendruk in vergelijking met die in andere gemeenten in Nederland maken we gebruik van gegevens uit de publicatie ‘Kerngegevens belastingen grote

gemeenten 2025’ van de stichting COELO. Onderzoeksinstituut COELO, verbonden aan de Rijksuniversiteit Groningen, verricht jaarlijks onderzoek naar de gemeentelijke woonlasten in de veertig grootste gemeenten in Nederland. In het overzicht zijn de woonlasten 2024 en 2025 voor een meerpersoonshuishouden in een woning met gemiddelde waarde van de gemeente Groningen afgezet tegen die van het gemiddelde van de G40.

Woonlasten per jaar	2024		2025	
	Groningen	G 40	Groningen	G 40
Onroerende zaakbelasting	631	426	657	453
Afvalstoffenheffing	373	349	386	366
Rioolheffing	167	216	173	223
Totaal woonlasten	**1.171**	**991**	**1.216**	**1.042**
Woonlasten tov gemiddelde	**118%**	**100%**	**117%**	**100%**
Stijging woonlasten	***4,7%***	***6,7%***	***3,8%***	***5,1%***

De woonlasten in Groningen waren in 2025 117% ten opzichte van het gemiddelde van de G40. In 2024 was dit percentage nog 118%. De stijging in de woonlasten is volledig het gevolg van indexatie. De stijging is met 3,8 % lager uitgevallen dan de stijging van het gemiddelde van de G40, dat 5,1% bedraagt. De woonlasten voor huurders stegen met 3,49%.

Lokale heffingen
Schommelingen in de lokale heffingen zijn vooral het gevolg van volume-effecten. Voor meer toelichting over de schommelingen in de lokale heffingen verwijzen wij naar de deelprogramma’s. Voor de belastingen en heffingen met de grootste afwijkingen zijn dat de volgende deelprogramma’s:

- Leges Bouwactiviteiten: deelprogramma 1.3 Wonen
- Precariobelasting: deelprogramma 2.2 Veiligheid
- Parkeren: deelprogramma 1.2 Mobiliteit

Kostendekkendheid lokale heffingen

Onderstaande tabel geeft inzicht in de kostendekkendheid van alle publiekrechtelijke heffingen van de gemeente Groningen.

Kostendekkendheid heffingen publiekrechtelijk (bedragen x 1.000 euro)	Criterium kosten-dekkking	Inkomsten rekening 2025	Kosten rekening 2025	Overhead rekening 2025	Totale kosten 2025	Dekkings-percentage rekening 2025	Dekkings-percentage begroting 2025
Hoofdstuk 1. Algemene Dienstverlening							
I. Afgifte gerelateerd met wettelijk maximum:							
a. Reisdocumenten		3.340	3.181	292	3.473	96%	100%
b. Verklaring Omtrent Gedrag		45	113	33	147	31%	30%
c. Inlichtingen / Afschriften BS		168	227	59	285	59%	60%
d. Rijbewijzen		875	779	142	921	95%	96%
Totaal afgifte gerelateerde leges met wettelijk maximum		**4.428**	**4.300**	**526**	**4.826**	**92%**	**94%**
II. Afgifte gerelateerd zonder wettelijk maximum:							
a. Huwelijksvoltrekkingen		307	259	47	306	100%	100%
b. Inlichtingen / Uittreksel BRP	Beperkt	264	286	28	314	84%	88%

Totaal Afgifte gerelateerde leges zonder wettelijk maximum:		**571**	**545**	**75**	**620**	**92%**	**94%**
Totaal Afgifte gerelateerde leges		**4.999**	**4.845**	**601**	**5.446**	**92%**	**94%**
Naturalisaties		510	606	63	668	76%	74%
Leges Leegstandswet		59	18	0	18	335%	100%
Instemmingsbesluit Telecommunicatieverordening en Graafverordening	100%	618	506	148	654	95%	100%
Leges Ligplaatsvergunning voor woonschepen		10	20	7	27	35%	33%
Leges Kansspelen		17	24	3	27	61%	162%
Leges APV - Verkeer		235	112	16	128	184%	24%
Gehandicapten parkeerkaart		90	167	71	239	38%	33%
Totaal Algemene Dienstverlening		**6.538**	**6.297**	**909**	**7.207**	**91%**	**90%**
Hoofdstuk 2. Dienstverlening vallend onder fysieke leefomgeving / omgevingsvergunning							
Omgevingsvergunning							
Leges Bouwactiviteiten		16.075	9.743	2.915	12.658	127%	113%
Leges vooroverleg IVO Wabo		57	536	73	609	9%	34%
Leges uitweg/inrit Wabo		18	60	21	82	22%	39%
Totaal leges Bouwactiviteiten		**16.150**	**10.340**	**3.009**	**13.349**	**121%**	**111%**
Leges Aanlegactiviteiten		8	4	1	5	154%	120%
Leges Handelsreclame		6	5	2	7	82%	43%
Vellen Houtopstand		128	305	99	404	32%	28%
Leges Monumenten		34	570	193	763	5%	6%
Leges Milieubelastende activiteiten		16	16	0	16	100%	100%
Totaal leges omgevingsvergunning		**16.342**	**11.241**	**3.304**	**14.545**	**112%**	**104%**
Totaal Hoofdstuk 1 en Hoofdstuk 2	100%	**22.880**	**17.538**	**4.214**	**21.752**	**105%**	**100%**
Hoofdstuk 3. Dienstverlening vallend onder Europese dienstenrichtlijn							
Leges APV - Drank en Horeca		155	105	38	143	108%	100%
Leges Terrasvergunning		1	26	4	29	2%	100%
Leges APV - Prostitutie		19	18	8	26	72%	100%
Leges Evenementen inclusief diversen muziekvergunningen	Beperkt	189	683	188	871	22%	19%
Leges kinderopvang		12	12	0	12	100%	100%
Leges splitsingsvergunning		140	30	0	30	466%	100%
Leges Opkoopbescherming		0	25	0	25	2%	100%
Leges APV - Winkeltijdenwet	Beperkt	0	3	0	3	5%	0%
Totaal Dienstverlening vallend onder Europese dienstenrichtlijn		**516**	**902**	**238**	**1.140**	**45%**	**42%**
Totaal Legesverordening		**23.396**	**18.440**	**4.452**	**22.892**	**102%**	**97%**
Overig							
Afvalstoffenheffing	100%	38.867	35.378	3.489	38.868	100%	100%

Marktgelden	100%	882	961	136	1.097	80%	97%
Rioolheffing	100%	23.337	22.349	988	23.337	100%	100%
Havengelden	100%	271	232	35	267	102%	100%
Begrafenisrechten	100%	1.646	1.455	342	1.797	92%	100%
Totaal Overige Verordeningen		**65.004**	**60.375**	**4.990**	**65.365**	**99%**	**100%**
Totaal Publiekrechtelijk		**88.401**	**78.815**	**9.441**	**88.256**	**100%**	**99%**

Kostendekkendheid privaatrechtelijke tarieven

Onderstaande tabel geeft inzicht in de kostendekkendheid van de privaatrechtelijke tarieven van de gemeente Groningen.

Kostendekkendheid privaatrechtelijke tarieven (bedragen x 1.000 euro)	Opbrengsten rekening 2025	Totale kosten rekening 2025	Dekkings-percentage rekening 2025	Dekkings-percentage begroting 2025	Dekkings-percentage rekening 2024
Stadsbeheer - privaatrechtelijke tarieven					
Inzameling bedrijfsafval	8.743	9.411	93%	103%	95%
Klein Gevaarlijk Afval (KGA)	1.025	909	113%	133%	86%
Straatreinigen zakelijk*	658	721	91%	68%	63%
Zakelijke werkplaats Stadsbeheer	972	889	109%	104%	97%
Parkeergelden privaatrechtelijk	15.057	13.444	112%	98%	101%
Kermissen	268	294	91%	108%	111%
Stadsschouwburg / Oosterpoort					
Stadsschouwburg/Oosterpoort - Zakelijke tarieven	346	443	78%	108%	105%
Stadsschouwburg/Oosterpoort - Culturele tarieven	15.820	28.160	56%	50%	56%
Sportaccommodaties, zwembaden en Kardinge					
Sportaccommodaties, zwembaden en Kardinge - lasten incl. kapitaallasten	11.770	36.218	32%	25%	35%
Sportaccommodaties, zwembaden en Kardinge - lasten excl. Kapitaallasten	11.770	32.306	36%	28%	40%
Samenstelling sportaccommodaties, zwembaden en Kardinge excl. Kapitaallasten					
Sporthallen	2.269	5.123	44%	36%	47%
Sportparken	2.447	7.225	34%	25%	34%
Gymlokalen	1.140	3.473	33%	25%	34%
Zwembaden	4.201	13.742	31%	24%	35%
IJsbanen	1.713	2.742	62%	45%	66%

Paragraaf 9: Bedrijfsvoering

Effectief werken

De gemeente Groningen heeft in 2025 stevige stappen gezet in de verdere modernisering van haar digitale informatielandschap. Het jaar kenmerkt zich door een brede beweging richting toekomstbestendige dienstverlening, waarin digitale transformatie, informatieveiligheid, datagedreven werken en administratieve innovatie samenkomen. Zoals hierna wordt beschreven, is het doel om “de digitale ervaring van onze medewerkers te verbeteren en daarmee dienstverlening voor inwoners én ondernemers makkelijker en toegankelijker te maken.” Tegelijkertijd groeit de aandacht voor thema’s als digitale soevereiniteit, ethisch datagebruik, adoptie van verandering en de professionalisering van de informatiehuishouding. Met nieuwe systemen, aangescherpt beleid en intensieve adoptieprogramma’s legt de gemeente een stevig fundament voor een wendbare, veilige en betrouwbare digitale overheid die klaar is voor de uitdagingen van de komende jaren.

Digitale transformatie

We willen de digitale ervaring van onze publieke dienstverlening verbeteren en de drempel verlagen voor inwoners én ondernemers. Dit doen we op basis van de visie op dienstverlening en de Groninger Digitale Ambitie (GDA). Inwoners en ondernemers verwachten dat zij snel en makkelijk en kunnen communiceren met de gemeente. Verder verwachten inwoners dat zij zelf regie kunnen voeren over hun eigen gegevens en dat ze deze veilig en betrouwbaar kunnen uitwisselen en wijzigen. De bestaande technische voorzieningen volstaan echter niet langer en worden vervangen, waaronder de vervanging van ons zaaksysteem. Een modern dienstverleningsplatform, waar het portaal Mijn Groningen onderdeel van is. Via dit platform kan ook actief informatie openbaar worden gemaakt op grond van de Wet open overheid (Woo).
Afgelopen jaar zijn wederom stappen gezet in de modernisering van het applicatielandschap van de gemeente. Zo is het afvalbeheersysteem vervangen en wordt al een tijdje gewerkt aan de vervanging van ons financieel systeem, debiteurensystemen en documentmanagement-systeem. Belangrijke doelstelling daarbij is het streven naar verdergaande standaardisatie en eenvoud in het applicatielandschap. Hierdoor worden we wendbaarder. Wel is er steeds meer aandacht nodig is voor het meenemen van de medewerkers van de gemeente (adoptie) in veranderende werkwijzen. Hier zijn wij al geruime tijd mee bezig.
Tenslotte zijn er afgelopen jaar verdere stappen gezet in het digitaal samenwerken. Middels een centraal adoptieprogramma nemen we de onze collega’s mee in het gebruik van digitale samenwerkingsoplossingen (communicatie, informatie, documenten, afspraken) die bijdragen aan werkplezier en productiviteit.

Ontwikkeling Artificiële Intelligentie (AI)

In 2025 is de visie op AI vastgesteld binnen de gemeente. Aan de hand hiervan is gestart met een gemeentebreed adoptieprogramma om onze medewerkers zo goed mogelijk te faciliteren in de kennis en het correct gebruik van de standaard generatieve AI-toepassing Copilot Chat. Dit wordt in 2026 verder voortgezet en ingebed binnen ook bijvoorbeeld het digitaal rijbewijs. Daarnaast is in 2025 het centraal georganiseerd AI-ondersteuningsteam opgericht. Dit team geeft adviezen over het gebruik van AI maar kan ook AI toepassingen ontwikkelen.

Informatiehuishouding

Er zijn meerdere en grote ontwikkelingen in gang gezet om in lijn met de organisatievisie de gemeentelijke informatiehuishouding op orde te brengen en te houden. Naast de genoemde vervanging van het zaaksysteem en een nieuw documentmanagementsysteem is er samen met security, privacy en

auditing een applicatie aanbesteed waarmee planmatig de kwaliteit van de informatiehuishouding kan worden verbeterd. In 2026 implementeren we dit in de hele organisatie.
Het op orde brengen van onze informatiehuishouding behelst echter meer dan dit. Het informatiebeheer heeft hierin een cruciale rol en kijkt positief terug op 2025. Zo is er vooruitgang geboekt in het professionaliseren van het informatiebeheer als bedrijfsfunctie. En met succes is er een grote inhaalslag uitgevoerd om de daarvoor in aanmerking komende papieren en digitale informatie verantwoord te vernietigen. Ook zijn een aantal papieren archieven met grote historische betekenis overgebracht naar de Groninger Archieven waar zij in principe openbaar zijn voor iedere belanghebbende en belangstellende.

Digitale soevereiniteit
In het licht van geopolitieke spanningen is het thema digitale soevereiniteit het afgelopen jaar aanzienlijk urgenter geworden. Het is noodzakelijk om de digitale autonomie van de gemeente de komende jaren te versterken om groeiende risico's met betrekking tot de continuïteit van de gemeentelijke dienstverlening en de bescherming van gevoelige gegevens te borgen.
De gemeente Groningen herkent deze risico's en is nadrukkelijk aan de slag met het thema. Dat doen we, daar waar nodig, in samenwerking met andere overheidsinstellingen, om de kracht van het collectief in deze te benutten. Ook in ons interne beleid krijgt de digitale autonomie steeds meer prioriteit en dringt door in ons Cloud-beleid, opdrachtgeverschap naar de markt, onze zoektocht naar Nederlandse of Europese oplossingen. Daarnaast slaan wij onze mail op in onze eigen omgeving binnen de gemeente Groningen.

Data-ethiek/datagedreven werken
De gemeente beschikt over ontzettend veel data. Het is belangrijk dat deze goed worden beheerd, beschermd en gebruikt. Dit is in een grote en diverse organisatie als een gemeente een complexe opgave. Er gebeurt veel. Om al deze activiteiten te kanaliseren en te stroomlijnen is het nodig dit meer op elkaar aan te laten sluiten. In 2025 is daarom gewerkt aan een gemeentelijke datastrategie. In deze strategie staan de belangrijkste aandachtsgebieden en acties die de gemeente de komende jaren wil gaan uitvoeren om dit te realiseren. Deze vormt daarmee een belangrijke kapstok om als organisatie slimmer en verstandiger met onze data om te gaan. De pijlers zijn uit de strategie zijn: grip op data, data-ethiek, organisatieontwikkeling en innovatie. De belangrijkste opgave waar we voor staan is grip op data. Er is een data-architect aangenomen om hier in te ondersteunen en datagovernance en gegevensmanagement neer te zetten in de organisatie. Daarnaast heeft de ethische commissie een aantal adviezen uitgebracht, heeft ze haar werkwijze geëvalueerd en is er een wisseling van leden geweest. We zijn blijven investeren in aandacht voor data-ethiek in de organisatie. We blijven zien dat technologie en data in toenemende mate politieke en maatschappelijke aandacht krijgen.

Innovatie in de administratievoering
In 2025 hebben we een belangrijke stap gezet in de modernisering van onze administratievoering met de vervanging van het huidige financiële systeem door SAP. Vanaf de start is niet alleen ingezet op de technische implementatie, maar ook op het zorgvuldig begeleiden van de organisatie bij deze verandering. Voor de zomer zijn de ontwerpsessies van de nieuwe werkprocessen opgesteld, waarbij bewust is gekozen voor standaardisatie op basis van SAP-processen.

In de tweede helft van het jaar lag de nadruk op het inrichten en testen van het systeem. Daarnaast is gestart met de ontwikkeling van de trainingen voor eindgebruikers. Ook hebben we twee proefmigraties uitgevoerd om de overgang van de bestaande data naar SAP zorgvuldig voor te bereiden op de definitieve migratie in 2026. In november bezochten meer dan 250 collega's de SAP-inspiratiemarkt. Zij

kregen daar een eerste indruk van het nieuwe systeem en informatie over onder andere de trainingen, de koppelingen met andere systemen en de belangrijkste veranderingen in de werkprocessen.

Parallel hieraan hebben we de innovatiekracht in onze administratievoering versterkt door het vormen van een klein, actiegericht team. Dit team heeft wekelijks kennis en praktische tips gedeeld om medewerkers te stimuleren digitale middelen effectiever in te zetten. In meerdere werkprocessen is verdere automatisering doorgevoerd. Enkele concrete resultaten zijn de ontwikkeling van een chatbot die veelgestelde vragen voor de HR-servicedesk ontsluit, een digitale workflow voor interne kostenverrekeningen ter vervanging van een e-mailproces, en de introductie van een volledig papierloos proces voor de controle van betalingen.

Informatieveiligheid
Adequate beveiliging van onze gegevens en bijbehorende systemen is één van onze belangrijkste speerpunten. Dit maakt dat we continu gericht zijn op de vraag: “zijn onze gegevens en systemen voldoende beveiligd?”. Vanuit de gemeentelijke organisatie hebben we een extra inspanning geleverd om ervoor te zorgen dat door onze leveranciers de juiste maatregelen treffen met betrekking tot de beveiliging van onze systemen. We volgen daarbij de relevante wet- en regelgeving en investeren in verbeteringen waar nodig. Jaarlijks toetsen we dit onder meer via de landelijke ENSIA-verantwoordingsmethodiek, een onafhankelijke IT-auditor en onze accountant.
Eind 2025 is de nieuwe onafhankelijke dienstverlener op het gebied van informatieveiligheid gestart waarmee de logging en monitoring is verbeterd. Daarnaast hebben we het identiteitsbeheer geprofessionaliseerd.
Tevens investeren we blijvend in de bewustwording en het kennisniveau van alle medewerkers over informatiebeveiliging. 85% van de medewerkers heeft het Digitaal Rijbewijs voltooid of loopt op schema (nieuwe medewerkers hebben 3 maanden de tijd om hun rijbewijs te halen). Daarnaast organiseerden we als gemeente Groningen voor de tweede keer het event Hack050 op 9 oktober 2025, waarbij ethical hackers en Groningse studenten opzoek gingen naar eerder nog onbekende kwetsbaarheden.

Outsourcing ICT
De gemeente heeft haar ICT sourcing-strategie herijkt. De twee belangrijkste elementen uit deze herijkte strategie zijn het versterken van de eigen regieafdeling door een aantal regie diensten terug in eigen beheer te nemen en het op langere termijn kiezen voor multisourcing. Dat houdt in dat de totale ICT-diensten worden opgeknipt in kleinere onderdelen en worden ondergebracht bij gespecialiseerde bedrijven voor die specifieke onderdelen, dan wel dat we sommige onderdelen zelf gaan uitvoeren. De gemeente heeft in 2024 de ICT Servicedesk en het on-site support terug in eigen beheer genomen. Daarnaast heeft de gemeente eind 2024 de eerste aanbesteding afgerond op het gebied van informatieveiligheid en in 2025 is dat deel van de dienstverlening ondergebracht bij een gespecialiseerd bedrijf. Na afronding van de volgende twee aanbestedingen start ook voor de andere onderdelen van de dienstverlening de transitie naar gespecialiseerde bedrijven.

Fraudepreventie
Fraudepreventie gaat over het voorkomen van een opzettelijke handeling waarbij gebruik wordt gemaakt van misleiding door één of meerdere medewerkers, college- en of raadsleden binnen de gemeente Groningen. Misleiding is bedoeld om (1) een onrechtmatig of onwettig voordeel te behalen, (2) onrechtmatig waarde te onttrekken aan de organisatie of (3) ten behoeve van onrechtmatige verslaggeving. De gemeente Groningen heeft gedragscode ontwikkeld die moet bijdragen aan het voorkomen van fraude. Om fraude te voorkomen en op tijd te ontdekken, zet de gemeente in op bewustwording. Bij verschillende teams vinden workshops plaats waarbij vanuit het perspectief

gelegenheid wordt nagedacht over welke fraude mogelijk kan plaatsvinden en hoe dit kan worden voorkomen.
Frauderisicomanagement is daarnaast geborgd binnen de Planning & Control-cyclus. In 2025 is gewerkt aan het actualiseren van de frauderisicoanalyses op directieniveau. De frauderisico's per directie zijn geconsolideerd tot een gemeente brede frauderisicoanalyse. De voornaamste onderkende (bruto) frauderisico's zijn:

- Het risico op valsheid in geschrifte (nieuw in 2025)
- Het risico op het onterecht verkrijgen van loon door een medewerker;
- Het risico op het oneigenlijke gebruik of het delen van (vertrouwelijke) informatie/data;
- Het risico op het bevoordelen van partijen vanwege omkoping of wederdienst.

Het monitoren van de werking van de beheersmaatregelen voor hoge (materiële) risico's vindt plaats door de uitvoering van (verbijzonderde) interne controle. Uit deze werkzaamheden zijn geen bijzonderheden geconstateerd of mogelijke fraudes gedetecteerd.

Integriteit
In het Jaarverslag Ambtelijke Integriteit 2025 geven we inzicht hoe de gemeente Groningen omgaat met ambtelijke integriteit. Hieronder volgt een korte samenvatting.

Om frauderisico's te signaleren en te voorkomen zijn specifieke groepen medewerkers in bepaalde risicodisciplines in 2025 geïnformeerd en getraind op dit thema. Met als doel het risicobesef en handelingsperspectief te vergroten. Daarnaast is er een workshop frauderisicoanalyse ontwikkeld om nieuwe directies of organisatieonderdelen te helpen risico's en kwetsbaarheden te identificeren en vervolgens te mitigeren waar mogelijk. Voor processen waarbij een risico op een afwijking van financieel materieel belang geldt is op basis van steekproeven gecontroleerd of er mogelijk sprake is geweest van fraude. Op basis van deze steekproeven zijn er geen bijzonderheden van materiële aard geconstateerd.
Uit het jaarverslag ambtelijke integriteit blijkt dat er een viertal diefstalzaken zijn gemeld. Het betreft hierbij interne diefstallen voor een geringe waarde. De arbeidsovereenkomst met de betrokken medewerkers is naar aanleiding van de diestallen beëindigd
Tenslotte zijn de voorbereidingen gestart voor het opzetten van een 'Weerbaarheidshuis', waarin collega's en ketenpartners toekomst kunnen gaan leren over de verschillende verschijningsvormen van ondermijnende criminaliteit.

Naast de controle op interne integriteit zijn bij de controle op externe processen 2 zorgfraudes geconstateerd. Deze zijn wat betreft omvang van het fraudebedrag niet materieel van aard en de terugvordering hiervan is in werking gezet.

Inkoop

In 2025 hebben we stevige stappen gezet om de maatschappelijke impact van gemeentelijke inkoop te vergroten. Het actieplan Maatschappelijk Verantwoord Opdrachtgeven en Inkopen (MVOI) kreeg verder vorm en resulteerde onder meer in een circulaire aanbesteding voor bedrijfskleding en de aanbesteding voor de levering en plaatsing van veilige, duurzame en inclusieve speel- en sporttoestellen. Evenals een actieve inzet binnen het convenant Schoon en Emissieloos Bouwen.

Op het gebied van Social Return is gewerkt aan een langetermijnvisie voor meer inclusie en brede welvaart. Ondanks de groeiende bewustwording binnen de organisatie zien we dat de vertaling naar passende invulling binnen de grote diversiteit aan aanbestedingen soms uitdagend is en in de komende jaren verder zal moeten worden ontwikkeld.

Ondanks de vele Europese aanbestedingen die we doen, is de aandacht voor lokaal inkopen toegenomen. Voorbeelden hiervan zijn de producten van Lutje Lokaal in het gemeentelijke kerstpakket en de stimulering van lokale en gezonde catering via het convenant Gezond eten uit de omgeving. Daarnaast dragen we actief bij aan bijeenkomsten zoals de Impact Day, waarmee we het netwerk met beleidsmakers, impactorganisaties en sociale ondernemers versterken.

Tot slot zijn in 2025 belangrijke voorbereidingen getroffen voor de optimalisatie van inkoopprocessen, in aanloop naar de overgang naar het nieuwe financiële systeem in 2026.

Strategische HR-agenda

We hebben verdere stappen gezet in het versterken van organisatie. We investeerden gericht in strategische personeelsplanning (vooruitkijken naar wat onze organisatie en medewerkers in de komende jaren nodig hebben), duurzame inzetbaarheid (medewerkers nu en in de toekomst vitaal en inzetbaar houden voor de arbeidsmarkt) en het aantrekken en behouden van ons talent. Ook is de focus op leren en ontwikkelen vergroot, met gerichte aandacht voor digitaal, veiligheid en leiderschap. Mede door deze gezamenlijke inspanningen blijft de gemeente een aantrekkelijke werkgever die klaar is voor de maatschappelijke opgaven van de komende jaren.

Leren & ontwikkelen

De centrale thema's voor 2025 waren transformatie, veiligheid en duurzame inzetbaarheid. Binnen deze thema's lag de focus meer specifiek op digitale transformatie, sociale veiligheid en verzuim. Na de zomer is er een vervolg gegeven aan het gemeentelijke leiderschapsprogramma, waarin alle leidinggevenden van de organisatie samen werken aan groei in hun rol als leidinggevende voor medewerkers en het omgaan met de spanningen en paradoxen die daarbij horen. Hierbij is tevens verbinding gelegd met het organisatieontwikkelingsprogramma Samen in Ontwikkeling. Naast de centrale thema's zijn er nog een aantal reguliere thema's die prioriteit hebben gekregen, waaronder weerbaarheids- en agressietrainingen.

Duurzame inzetbaarheid

Ook voor 2025 was onze doelstelling om te zorgen dat medewerkers fit, vitaal en inzetbaar zijn en blijven voor de interne en externe arbeidsmarkt. We hebben ons hierbij gericht op de drie pijlers van duurzame inzetbaarheid, te weten: vitaliteit, mobiliteit en leren & ontwikkelen. In 2025 is er een eerste werkbelevingsonderzoek uitgevoerd als start van het meer kort cyclisch monitoren van de stemming onder onze medewerkers. De eerste uitkomsten laten een overwegend positief beeld zien.
Medewerkers zijn enthousiast over hun werk, collega’s en de werksfeer. Er is veel waardering voor de maatschappelijke relevantie van het werk en de mogelijkheden voor persoonlijke ontwikkeling. Er zijn ook signalen van hoge werkdruk, onduidelijkheid over processen en soms ook gebrek aan sturing. Dit zijn geen onbekende thema’s en komen ook naar voren uit eerdere analyses en onderzoeken. De uitkomsten zijn gedeeld in de teams.
Daarnaast is de gesprekkencyclus geëvalueerd, met als doel het voeren van de regelmatige (goede) gesprekken tussen leidinggevenden en medewerkers waar mogelijk te verbeteren.

Arbeidsmarktstrategie

In 2025 investeerden we verder in onze strategische personeelsplanning. Daarnaast is de huidige dienstverlening op het gebied van employer branding, recruitment & loopbaanadvies van het Carrière Centrum geprofessionaliseerd. We zijn in het najaar van 2025 begonnen met deze doorontwikkeling middels het opstellen van een routekaart 2026-2028 waarin we de afdeling vormgeven als de expert met professionele dienstverlening op het gebied van instroom, doorstroom en inhuur voor kandidaten, medewerkers, leidinggevenden en HR. We integreren de doelstellingen van diversiteit & inclusie daar

waar mogelijk, om zo inclusieve doelgroepen structureel een plek geven in de gemeentelijke organisatie. Tenslotte zetten we in op binden, boeien en behoud van onze huidige medewerkers door het bieden van aantrekkelijk loopbaanperspectief en gerichte ontwikkelkansen; voor ieder individu én voor strategische doelgroepen.

Diversiteit & Inclusie
We willen een diverse en inclusieve werkgever zijn, waar iedereen zich thuis én veilig voelt. Waarin we elkaar accepteren en respecteren, ongeacht afkomst, geloofsovertuiging, geaardheid of andere diversiteitskenmerken. Hier hebben we aan gewerkt door verder uitvoering te geven aan het Actieplan diversiteit & inclusie 2024-2025. Dit plan omvat drie hoofdlijnen: houding & gedrag, afspiegeling van de Groningse samenleving en sociale veiligheid. Op basis van het gemeente brede actieplan zijn in 2025 actieplannen per directie opgesteld.

Rechtmatigheid

De financiële verordening bepaalt dat onrechtmatigheden vanaf € 500.000 (rapporteringsgrens) worden toegelicht in de paragraaf bedrijfsvoering. Hieronder beschrijven wij de bevindingen ten aanzien van het begrotingscriterium, het voorwaardencriterium en het misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium (M&O).

Begrotingscriterium
Financiële beheershandelingen, die ten grondslag liggen aan de baten en lasten, en ook de balansposten, moeten tot stand zijn gekomen binnen de geautoriseerde begroting (begrotingscriterium). Uitgangspunt is het niveau waarop de raad de investeringen en budgetten in de begroting (deelprogramma's) geautoriseerd heeft.
We hebben voor 8,6 miljoen aan lastenoverschrijdingen geconstateerd. Hiervan wordt € 4,6 miljoen als acceptabel aangemerkt, omdat hier direct gerelateerde baten tegenover staan of omdat de lastenoverschrijding past binnen het bestaande beleid maar wordt veroorzaakt op een moment dat er geen begrotingswijziging meer mogelijk was.

1. Begrotingsrechtmatigheid (bedragen x 1.000 euro)		**Fouten**	**Onduidelijkheden**
A.	Overschrijding lasten deelprogramma's	7.518	0
B.	Overschrijding investeringsbudgetten	1.045	0
C.	Ongeautoriseerde reservemutaties	0	0
D.	Overige afwijkingen niet tijdig gewijzigd in de begroting/gemeld aan raad	0	0
	Totaal begrotingsonrechtmatigheden	**8.563**	**0**
	Op te nemen in rechtmatigheidsverantwoording		
E.	Acceptabel deel overschrijdingen A en B volgens financiële verordening (zie bij toelichting baten en lasten)	4.647	0
	Resterende begrotingsonrechtmatigheden	**3.916**	**0**
	Waarvan toegelicht > € 500.000	**3.140**	**0**

Alle lastenoverschrijdingen zijn op deelprogramma niveau toegelicht in het overzicht begrotingsoverschrijdingen. De overschrijdingen op investeringsbudgetten hebben betrekking op 11 investeringen (zie overzicht investeringen). Géén van deze investeringen heeft individueel een overschrijding van meer dan € 500.000.

Voorwaardencriterium

Het voorwaardencriterium is het criterium van rechtmatigheid, dat betrekking heeft op de eisen die worden gesteld aan de uitvoering van de financiële beheershandelingen. De voorwaarden zijn afkomstig uit wet- en regelgeving, zoals vastgelegd in het normenkader en hebben betrekking op de aspecten recht, hoogte en duur.

2. Rechtmatigheidsbevindingen voorwaardencriterium (bedragen x 1.000 euro)		Fouten	Onduidelijkheden
A.	Europese aanbestedingen	9.542	0
	Totaal onrechtmatigheden voorwaardencriterium	**9.542**	**0**

Onderstaand is aangegeven welke verbeteracties zijn ingezet om bevindingen in de toekomst te voorkomen:

A. Europese Aanbestedingen: Van de € 9,5 miljoen aan onrechtmatigheden wordt € 8,6 miljoen veroorzaakt door één IT-contract. Hierbij heeft er een wezenlijke wijziging plaatsgevonden ten opzichte van het oorspronkelijke contract. De overige onrechtmatigheden betreffen drie contracten waarbij de individuele fout in 2025 onder de € 500.000 blijft.

Bij alle uitgaven boven de € 25.000 is de standaardprocedure dat er door de budgethouder een inkoopstartformulier wordt ingevuld. Hierdoor wordt de inkoopafdeling voorafgaand ingeschakeld en kan een advies uitbrengen of het type procedure dat gevolgd dient te worden. We brengen dit voortdurend in de organisatie onder de aandacht. Daarnaast monitoren we dit per kwartaal achteraf door middel van een spendanalyse, om te toetsen of uitgaven correct zijn geclusterd en of (Europese) aanbestedingsregels zijn nageleefd.

Misbruik en oneigenlijk gebruik (M&O) criterium

Het misbruik en oneigenlijk gebruik-criterium is het criterium van rechtmatigheid, dat betrekking heeft op het voorkomen, detecteren en corrigeren van misbruik en oneigenlijk gebruik van gelden en gemeentelijke eigendommen bij financiële beheershandelingen. Het College van B&W heeft hierop beleid vastgesteld, welke in is gegaan per 1 januari 2023. Er zijn in 2025 geen onrechtmatigheden geconstateerd met betrekking tot dit criterium.

3. Rechtmatigheidsbevindingen misbruik & oneigenlijk gebruik criterium (bedragen x 1.000 euro)		Fouten	Onduidelijkheden
A.	Verstrekte uitkeringen	0	0
	Totaal rechtmatigheidsfouten M&O criterium:	**0**	**0**

A. Verstrekte uitkeringen: Bij M&O gaat het om derden die (bewust of onbewust) misbruik of oneigenlijk gebruik maken van onze (gemeentelijke) regelingen. Bij de verstrekking van bijstand (op grond van o.a. de Participatiewet, IOAW, IOAZ) is in 2025 geconstateerd dat er onrechtmatig uitkeringen zijn verstrekt van in totaal € 958 duizend. De Kadernota Rechtmatigheid 2025 van de Commissie BBV geeft aan dat als deze onrechtmatige verstrekkingen zijn teruggevorderd, deze niet als onrechtmatigheid meetellen. Wel dienen deze te worden toegelicht. Verhoudingsgewijs is het bedrag aan onrechtmatige uitkeringen een klein percentage van het totaal van verstrekte uitkeringen. Er zijn diverse controlemaatregelen getroffen om misbruik en oneigenlijk gebruik tegen te gaan. De onrechtmatigheden in de verstrekkingen komen door bijvoorbeeld het niet (tijdig) opgeven van belastbaar inkomen, het verzwijgen van inkomsten en vermogen, het niet doorgeven van een verhuizing of door het verzwijgen van samenwoning. Deze oorzaken vallen buiten onze beïnvloedingssfeer. De signalen over deze onrechtmatigheden komen achteraf bij ons binnen vanuit onder andere het inlichtingenbureau en zijn door ons raadpleegbaar in

systemen. Alle onrechtmatige verstrekkingen zijn teruggevorderd en als zodanig in de jaarrekening verwerkt.

Europese subsidies

De gemeente Groningen nam in 2025 deel aan tien Europese projecten over onder meer participatie, waterstof, mobiliteit, circulaire economie en cultuur. In 2025 hebben we twee projecten afgerond, twee nieuwe projecten gestart en vijf nieuwe projecten aangevraagd. We hebben een cursus voor nieuwe Europese projectleiders ontwikkeld en de interne uitwisseling tussen Europese subsidieprojecten verstevigd. We hebben onze projectenportefeuille doorontwikkeld in reactie op de terugloop van beschikbare Europese fondsen. Ook zijn we samen met het 'Team EU subsidies' gestart met het aanbesteden van de financiële controle Europese projecten.

In 2025 zijn we begonnen met de lobby op het Meerjarig Financieel Kader van de Europese Commissie zodat we ook na 2027 voldoende toegang blijven houden tot Europese fondsen.
Groningen wordt beschouwd als een deskundige en betrouwbare partner in Europese projecten en kent een groot en functioneel netwerk in Europa. We werken intensief samen met onze collega's uit Assen, Emmen en Leeuwarden en ons Cities Northern Netherlands Office in Brussel. Met enige regelmaat wordt Groningen vanuit ons netwerk benaderd voor deelname aan projecten, zo ook in 2025. We nemen niet aan elk voorstel deel vanwege een afweging op inhoud, capaciteit en cofinanciering.

Omgevingswet

De Omgevingswet is op 1 januari 2024 in werking getreden. De wet heeft invloed op het gehele ruimtelijke domein en heeft raakvlakken met het sociale domein.
Ondanks dat de Omgevingswet in werking is getreden, is nog niet alles af. Zo hebben we volgens de wet tot eind 2032 de tijd om het tijdelijke omgevingsplan, zijnde met name alle bestemmingsplannen en beheerverordeningen, om te bouwen tot één omgevingsplan voor het gehele gemeentelijke grondgebied.

Het project Omgevingswet is eind 2024 volledig afgebouwd, en werkzaamheden zijn overgedragen aan de lijn. De verantwoordelijkheid voor bijvoorbeeld de opbouw van het omgevingsplan is dan overgedragen aan het team Ruimte en Recht van de afdeling Omgevingsplanologie (directie Stadsontwikkeling).

De per 1 januari 2025 reeds beschikbare gestelde structurele gelden uit het financieel knelpunt Omgevingswet zijn verdeeld over de diverse afdelingen, zodat die goed met de Omgevingswet kunnen werken. Op 1 januari 2027 komt het laatste deel van de structurele gelden uit dit knelpunt beschikbaar.

Via de december-circulaire 2023 van het Rijk en de meicirculaires zijn in 2024 en 2025 extra financiële middelen, ter compensatie van o.a. de uitgestelde inwerkingtreding van de Omgevingswet, aan de gemeente uitgekeerd. Het huidige kabinet heeft geen extra middelen beschikbaar gesteld voor gemeenten.

Het is aan het nieuwe kabinet om te kijken of er aanvullende financiële middelen aan de gemeenten nodig zijn, omdat uit landelijk onderzoeken is gebleken dat de Omgevingswet op dit moment niet kostenbesparend werkt.

Wettelijke indicatoren

We verantwoorden in dit onderdeel de (wettelijke) indicatoren ten opzichte van voorgaande jaren en beoogde cijfers. Daar waar we expliciet op deze indicatoren kunnen en willen sturen, hebben we streefwaarden benoemd. Dit geldt bijvoorbeeld voor onze externe inhuur en overhead, oninbare facturen of bezwaartermijnen. Voor een aantal indicatoren rapporteren we zoals gebruikelijk achteraf.

Wettelijke indicator(en)	Behaald 2022	Behaald 2023	Behaald 2024	Beoogd 2025	Behaald 2025
Apparaatskosten (kosten per inwoner)	1.243	1.400	1.494	1.200	1.580
Formatie (fte per 1.000 inwoners)	12,3	13,1	13,8	13,1	14,7
Bezetting (fte per 1.000 inwoners)	12,2	12,7	13,6	13,1	14,3
Externe inhuur (kosten als % van totale loonsom + totale kosten externen)	15,2%	15,8%	14,5%	15,7%	13,2%
Overhead (% van de totale lasten)	10,2%	9,8%	9,3%	9,8%	8,0%

Met ingang van 2025 is de ‘notitie overhead 2023’ van de commissie BBV van kracht geworden. Dit heeft er bij de Gemeente Groningen toe geleid dat voormalige overheadfuncties bij primaire directies tot de primaire taakvelden zijn gaan behoren. Het eenmalige effect daarvan op de indicatoren in 2025 is dat terwijl de apparaatskosten stijgen, het overheadpercentage daalt.

Prestatie indicator(en)	Behaald 2022	Behaald 2023	Behaald 2024	Beoogd 2025	Behaald 2025
% betalingen binnen wettelijke termijn	91%	93%	96%	93%	94%
% bezwaarprocedures afgehandeld binnen de wettelijke termijn	83%	83%	87%	85%	87%
% bezwaarschriften via informele weg	38%	41%	52%	40%	49%
% oninbare facturen sociale zekerheid (ten opzichte van totale vorderingen)	64%	49%	44%	60%	30%
% oninbare facturen belastingen	0,50%	0,85%	1,13%	1,10%	0,48%
% oninbare facturen overig privaatrechtelijk	0,52%	0,34%	0,72%	0,20%	0,38%
% duurzame inkoop (aanbestedingen >50.000 euro)	100%	100%	100%	100%	100%
% lokale inkoop (binnen gemeente Groningen) - inkoopwaarde besteed bij leveranciers binnen de gemeente ten opzichte van de totale inkoopwaarde	33%	27,1%*	35%	35%	26,3%
% regionale inkoop	53%	51%	55%	55%	47%
percentage aanbestedingen waarin afspraken worden gemaakt over de inzet van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt.	26%	29,7%**	35%	35%	21,3%
Aantal jaarlijks geregistreerde meldingen over (mogelijke) datalekken	211	161	178	n.v.t.	222 (*)
Percentage melden (mogelijke) datalekken binnen 72 uur	50%	50%***	33%	100%	60%
Instroom – aantal medewerkers in dienst	461	501	536	n.v.t.	512
Uitstroom – aantal medewerkers uit dienst	246	269	303	n.v.t.	303
Uitgaven persoonlijke ontwikkeling per medewerker x 1 euro	1.063	1.236	1.329	1.252	1.144
Ziekteverzuim	6,90%	6,97%	6,62%	6,0%	7,6%
Meldingsfrequentie	1,03	0,93	0,97	0,9	1,1
Aantal stagiairs en trainees	254	275	231	200	165
Interne mobiliteit - % medewerkers dat veranderd is van functie of afdeling ten opzichte van het totaal aantal medewerkers aan het begin van het jaar	3,00%	3,40%	9,3%	n.v.t.	7,6%

Aantal mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt geplaatst in een afspraakbaan	14	9	8	10	45 (**)
% vrouwen in leidinggevende posities	36,70%	37%	39%	n.v.t.	40%
% medewerkers onder 35 jaar	17,15%	18,70%	22,1%	n.v.t.	23%

* 228 beveiligingsincidenten zijn onderzocht. 222 daarvan zijn daadwerkelijk datalekken. Hiervan zijn er wederom 5 gemeld bij de Autoriteit Persoonsgegevens door de Functionaris Gegevensbescherming / het Privacyteam.
(**) Dit is niet het aantal dat nieuw geplaatst is, maar het totaal aantal per 31-12-2025 exclusief afspraakbanen binnen Iederz.

Paragraaf 10: Openbaarheidsparagraaf (Wet open overheid)

Actieve openbaarmaking
De Wet open overheid (Woo) verplicht gemeenten om documenten uit elf informatiecategorieën actief openbaar te maken. Deze verplichting wordt landelijk stap voor stap ingevoerd.

In 2021 is de gemeenteraad geïnformeerd over het ambitieniveau voor actieve openbaarmaking. Vanwege de omvang en complexiteit van deze verandering is gekozen voor het ambitieniveau Basis, waarmee de gemeente voldoet aan het wettelijke minimum binnen de bijbehorende fase.

Sindsdien werkt een projectgroep aan de implementatie van actieve openbaarmaking. Deze invoering raakt ongeveer 230 werkprocessen binnen de hele gemeentelijke organisatie. De projectgroep brengt beleid, architectuur, processen en techniek samen om het actief openbaar maken van documenten mogelijk te maken. In november 2024 zijn de eerste informatiecategorieën daadwerkelijk openbaar gemaakt. Deze worden ontsloten via de landelijke Woo-index.

Eind 2025 is het Generiek Publicatie Platform live gegaan. Op dit platform zullen alle publicaties plaatsvinden die vallen onder de actieve Woo. De verwachting is dat het project halverwege 2027 wordt afgerond en dat alle elf informatiecategorieën dan openbaar zijn gemaakt. Na deze fase zetten wij in op structurele actieve openbaarmaking.

Passieve openbaarmaking
Het aantal Woo-verzoeken neemt toe. In 2024 ging het om 129 verzoeken; in 2025 is dit gestegen naar 163, een toename van 26%. Ondanks deze stijging lukt het in de meeste gevallen om de wettelijke termijnen te halen. De gemiddelde doorlooptijd is de afgelopen periode zelfs verkort, mede doordat meer grip is ontstaan op het proces van afhandeling van Woo-verzoeken.

De ingezette werkwijze zetten we in 2026 voort en waar mogelijk blijven we deze verder verbeteren. In het hoofdlijnenakkoord van het nieuwe kabinet is aangekondigd dat de Wet open overheid wordt geëvalueerd. Wij volgen deze evaluatie nauwgezet en zullen, waar nodig, de uitkomsten vertalen naar aanpassingen in ons beleid en onze uitvoering.

Jaarrekening 2025

1. **Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling**
2. **Baten en lasten**
3. **Balans**
4. **Reserves**
5. **Voorzieningen**
6. **EMU-saldo**
7. **Overige gegevens**

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Algemeen
De jaarrekening is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften van het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) en de verordening ex artikel 212 Gemeentewet, waarin door de gemeenteraad de uitgangspunten voor het financiële beleid, alsmede de regels voor het financiële beheer en voor de inrichting van de financiële organisatie zijn vastgesteld.

Grondslagen voor waardering en resultaat
Waardering van passiva en activa alsmede de bepaling van het resultaat vinden in principe plaats op basis van historische kosten. De activa worden gewaardeerd op basis van verkrijging- of vervaardigingsprijs, dan wel nominale waarde. De passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde, met uitzondering van voorzieningen die tegen contante waarde zijn gewaardeerd. Voor de jaarrekening is het lasten-batenstelsel gebruikt. Dat betekent dat we lasten en baten hebben toegerekend aan het jaar waarin de diensten of goederen zijn geleverd. Winsten worden alleen in aanmerking genomen als ze gerealiseerd zijn. Verliezen en risico's die hun oorsprong hebben in het boekjaar, worden opgenomen als zij bekend zijn geworden voor opstelling van de jaarcijfers.

De waarderingsgrondslagen per balansonderdeel worden in het vervolg van deze jaarrekening toegelicht.

Vaste activa
Immateriële vaste activa
Immateriële vaste activa zijn te onderscheiden in:
- Kosten onderzoek en ontwikkeling/ plankostenkredieten
- Bijdragen aan activa in eigendom van derden

De immateriële vaste activa zijn gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs- (bijdragen aan activa in eigendom van derden) dan wel de directe kosten en rente (kosten onderzoek en ontwikkeling/plankostenkredieten).

Op de bijdragen aan activa in eigendom van derden wordt lineair afgeschreven. De afschrijvingstermijn is dezelfde als die wordt gehanteerd voor soortgelijke eigen materiële activa en is maximaal de afschrijvingsduur die bij de derde voor de desbetreffende activa wordt gehanteerd. Op kosten onderzoek en ontwikkeling/ plankostenkredieten van voorgenomen grondexploitaties wordt niet afgeschreven. Op het moment dat de raad (na maximaal vijf jaar) tot een grondexploitatie besluit worden de plankosten ingebracht in de desbetreffende grondexploitatie. Indien de looptijd langer is dan vijf jaar, worden de oudste jaren voorzien. Als er geen grondexploitatie komt wordt het actief afgeboekt ten laste van het resultaat.

Materiële vaste activa
De materiële vaste activa zijn naar de volgende categorieën in te delen:
- Activa met een economisch nut;
- Activa met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven (heffingsgerelateerd economisch nut);
- Activa in de openbare ruimte met maatschappelijk nut.

Op grond van artikel 19 van de financiële verordening worden investeringen met een individuele aanschafwaarde beneden de 10.000 euro niet geactiveerd. Met uitzondering van investeringen waarvoor een investeringskrediet is verstrekt.

Alle materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de oorspronkelijke verkrijgingsprijs (de inkoopprijs en de bijkomende kosten) of vervaardigingsprijs (de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige directe kosten), verminderd met de ontvangen subsidies en bijdragen die direct gerelateerd zijn aan het actief en verminderd met afwaarderingen wegens duurzame waardeverminderingen. Deze duurzame waardeverminderingen worden onafhankelijk van het resultaat van een boekjaar in aanmerking genomen.

In erfpacht uitgegeven gronden.
De in erfpacht uitgegeven gronden zijn gewaardeerd tegen de eerste uitgifteprijs van de erfpacht. De jaarlijks ontvangen afkoopsommen bij voortdurende erfpacht worden toegevoegd aan de bestemmingsreserve afkoopsommen. Aan zowel de bestemmingsreserve afkoopsommen als aan de erfpachtgronden waarvoor afkoopsommen zijn ontvangen wordt geen rente toegerekend, aan erfpachtgronden waarvoor jaarlijkse een canon wordt ontvangen wordt wel rente toegerekend.

Overige activa met economisch nut en maatschappelijk nut.
Op de overige activa met een economisch nut of maatschappelijk nut wordt afgeschreven. Behoudens enkele uitzonderingen wordt lineair afgeschreven. De afschrijvingsduur is bepaald op de verwachte economische levensduur en is per soort activa in de Financiële Verordening vastgelegd.

Uitgezonderd van lineaire afschrijving zijn:
- Investeringen in riolering en publieke parkeervoorzieningen (gesloten financieringsstructuur);
- Investeringen met een specifieke (rijks)regelgeving;
- Investeringen in maatschappelijk vastgoed waarvoor voor het betreffende object is vastgesteld dat er sprake moet zijn van minimaal kostprijs dekkende verhuur;
- Grootschalige gebouwen met een bovenstedelijke functie.

Deze investeringen worden annuïtair afgeschreven.

Overige grondslagen ten aanzien van de afschrijving:
- In alle gevallen gaat de afschrijving in vanaf de eerste dag van het boekjaar volgend op het jaar van ingebruikname.
- Op alle vastgoedobjecten is restwaarde van toepassing. De hoogte van de restwaarde wordt ingesteld afhankelijk van de functie van het gebouw en dan alleen bij verwachte instandhouding van het gebouw na afloop van de gebruiksduur. Daarnaast is rekening gehouden met de te maken kosten voor verwijdering of vernietiging van (delen van) het gebouw. Voor strategisch vastgoed en parkeergarages is de restwaarde op 0 gesteld.
- Op gronden en terreinen wordt niet afgeschreven.

Activa met heffing gerelateerd economisch nut
Dit betreft investeringen in riolering, inzameling van huishoudelijk afval en investeringen voor activiteiten waarop begraafrechten kunnen worden geheven.

Op activa met heffing gerelateerd economisch nut wordt lineair afgeschreven met uitzondering van de investeringen in (aanleg) riolering; deze worden conform de Financiële Verordening annuïtair afgeschreven.

Financiële vaste activa
De waardering van de financiële vaste activa is gebaseerd op de historische kostprijs c.q. nominale waarde, verminderd met - voor wat de geldleningen betreft - de aflossingen op de geldleningen of mutaties bij deelnemingen. Indien de marktwaarde van een financieel vast actief duurzaam lager is dan de aanschafwaarde vindt afwaardering tot de lagere marktwaarde plaats door middel van het treffen van een voorziening. Bij (dreigende) oninbaarheid van leningen wordt een voorziening gevormd die in mindering wordt gebracht op de boekwaarde van de lening. Op deelnemingen en effecten wordt niet afgeschreven. De werkelijke waarde kan afwijken van de nominale waarde.

Vlottende activa
Voorraden
De voorraden worden gewaardeerd op basis van de verkrijgingsprijs- of vervaardigingsprijs. De verkrijgingsprijs bestaat uit de inkoopprijs en de bijkomende kosten. Indien de marktwaarde duurzaam lager is dan de verkrijging- of vervaardigingsprijs worden de voorraden gewaardeerd tegen de marktwaarde. De waardevermindering wordt gerealiseerd door de vorming van een verliesvoorziening voor de grondexploitaties tegen contante waarde of voorziening voor incourantheid die in mindering wordt gebracht op de boekwaarde van de voorraad.

De als onderhanden werken opgenomen bouwgronden in exploitatie zijn gewaardeerd tegen de vervaardigingsprijs dan wel de lagere marktwaarde. De vervaardigingsprijs omvat de kosten die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend (zoals grondaankopen en kosten van bouw- en woonrijp maken). Rente op grondexploitaties wordt geactiveerd en is daarmee ook onderdeel van de vervaardigingsprijs. Voor tussentijdse winstneming wordt, conform de in het BBV voorgeschreven berekeningswijze, de Percentage of Completion methode toegepast. Deze methode houdt in dat naar rato van de gerealiseerde opbrengsten en kosten de winst wordt berekend.

Vorderingen met een rentetypische looptijd korter dan een jaar
De vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid wordt een voorziening gevormd die in mindering wordt gebracht op de balanspost debiteuren. Op basis van een ouderdomsanalyse wordt een percentage van de hoofdsom als voorziening getroffen. Daarnaast wordt op basis van de beoordeling van individuele problemen met vorderingen het bedrag in de voorziening indien nodig bijgesteld.

Liquide middelen en overlopende activa
Deze activa worden tegen verkrijgingsprijs opgenomen.

Vaste passiva

Eigen vermogen
Onder het eigen vermogen zijn opgenomen de algemene reserves en bestemmingsreserves. Reserves worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Voorzieningen
Het BBV schrijft voor dat een voorziening wordt gevormd in deze vier gevallen:
- Er zijn verplichtingen en verliezen waarvan de hoogte op de balansdatum niet zeker is, maar die wel redelijk ingeschat kunnen worden;
- Er zijn op de balansdatum risico's die kunnen leiden tot verplichtingen of verliezen, waarvan de hoogte al redelijk in te schatten is;
- Er zullen kosten worden gemaakt in een volgend begrotingsjaar. Hiervoor mag een voorziening worden gevormd als het maken van die kosten zijn oorsprong mede in het huidige of in

voorafgaande begrotingsjaren vindt en de voorziening is bedoeld om de lasten gelijk te verdelen over een aantal begrotingsjaren;
- Er worden bijdragen verstrekt aan toekomstige vervangingsinvesteringen, waarvoor een heffing wordt geheven als bedoeld in artikel 35, eerste lid, onder b.

Tot de voorzieningen worden ook gerekend van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden, met uitzondering van de voorschotbedragen, bedoeld in artikel 49, onderdeel b.
De voorzieningen worden gewaardeerd tegen nominale of contante waarde. De uitzondering hierop is de voorziening voor pensioen van wethouders. Deze wordt gewaardeerd tegen actuariële waarde.

Vaste schulden met een rentetypische looptijd langer dan een jaar
De vaste schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde verminderd met de aflossingen.

Vlottende passiva
De vlottende passiva worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Incidentele baten en lasten
Als incidenteel beschouwen we baten en lasten die zich maximaal drie jaar voordoen conform de notitie incidentele baten en lasten van de commissie BBV. Als drempelwaarde is 500 duizend euro opgenomen in onze financiële verordening.

Niet uit de balans blijkende verplichtingen
Aan de passiefzijde van de balans worden buiten de balanstelling opgenomen het bedrag waartoe aan natuurlijke en rechtspersonen een borgstelling of garantstelling is verstrekt (Artikel 50 BBV).

In de categorie niet uit de balans blijkende verplichtingen worden de meerjarige inkoopcontracten opgenomen tegen de (geraamde) resterende contractwaarde. Daarnaast worden de afgegeven garanties en waarborgen opgenomen.

Rechtmatigheidsverantwoording
De rechtmatigheidsverantwoording in deze jaarrekening is opgesteld op grond van artikel 75 lid 2 van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV). Het college legt hiermee verantwoording af over de mate waarin in het verslagjaar rechtmatig is gehandeld.
De verantwoording volgt de Kadernota rechtmatigheid van de Commissie BBV en heeft betrekking op het voorwaardencriterium, het begrotingscriterium en het misbruik en oneigenlijk gebruik (M&O) criterium.
Als toetsingskader gelden:
- het door de raad op vastgestelde Normenkader rechtmatigheid (inclusief financiële en controleverordeningen);
- het M&O beleid.

Het college hanteert de door de Commissie BBV voorgeschreven modeltekst zoals opgenomen in bijlage 1 van de Kadernota rechtmatigheid.

Baten en lasten

Overzicht baten en lasten

Baten en Lasten per deelprogramma Inclusief reservemutaties (bedragen x 1.000 euro)	Primitieve Begroting 2025	Actuele Begroting 2025	Rekening 2025
01 Economie en Ruimte	68.031	75.126	46.698
01.1 Economie en werkgelegenheid	37.007	36.725	32.189
Lasten	45.925	69.305	67.607
Baten	8.918	32.580	35.418
01.2 Mobiliteit	12.918	14.781	2.926
Lasten	48.554	51.519	48.769
Baten	35.636	36.738	45.843
01.3 Wonen	18.106	23.619	11.583
Lasten	44.499	57.629	45.422
Baten	26.393	34.010	33.838
02 Leefomgeving en Veiligheid	94.281	97.687	100.530
02.1 Kwaliteit leefomgeving	55.973	56.817	59.185
Lasten	134.512	135.423	139.441
Baten	78.539	78.607	80.256
02.2 Veiligheid	38.307	40.871	41.344
Lasten	44.622	48.214	49.949
Baten	6.315	7.344	8.604
03 Vitaal en Sociaal	561.517	600.703	582.567
03.1 Werk en inkomen	111.236	117.076	110.505
Lasten	321.330	344.712	343.419
Baten	210.094	227.636	232.913
03.2 Onderwijs	21.317	21.378	19.934
Lasten	51.010	53.436	52.979
Baten	29.693	32.058	33.046
03.3 Welzijn, gezondheid, zorg en diversiteit	347.764	375.850	371.871
Lasten	368.588	449.079	422.852
Baten	20.824	73.229	50.981
03.4 Sport en bewegen	29.943	31.991	27.364

Lasten	41.940	44.298	40.561
Baten	11.998	12.307	13.197
03.5 Cultuur en evenementen	51.257	54.408	52.893
Lasten	71.030	77.483	76.768
Baten	19.773	23.075	23.875
04 Dienstverlening en bestuur	-723.829	-773.516	-790.618
04.1 Dienstverlening	13.013	14.796	13.208
Lasten	18.308	20.682	19.254
Baten	5.295	5.886	6.046
04.2 College, raad, wijkvernieuwing en wijkontwikkeling	47.187	66.264	61.462
Lasten	89.103	169.666	161.013
Baten	41.915	103.402	99.551
04.3 Algemene inkomsten en post onvoorzien	-909.844	-985.008	-988.736
Lasten	9.772	3.607	12.198
Baten	919.616	988.615	1.000.935
04.4 Overhead en ondersteuning organisatie	125.814	130.431	123.448
Lasten	139.072	145.896	136.357
Baten	13.258	15.464	12.909
04 Specificatie van 04.3 en 04.4	-784.030	-854.576	-865.288
04.3 Algemene inkomsten* en post onvoorzien	-909.844	-985.008	-988.736
Algemene Inkomsten	-910.036	-985.160	-988.736
Lasten	9.580	3.455	12.198
Baten	919.616	988.615	1.000.935
Post Onvoorzien	192	152	0
Lasten	192	152	0
04.4 Overhead en ondersteuning organisatie	125.814	130.431	123.448
Overhead	119.482	125.149	119.058
Lasten	128.064	131.085	124.938
Baten	8.582	5.937	5.880
Ondersteuning organisatie	6.332	5.283	4.533
Lasten	8.137	8.088	7.437
Baten	1.805	2.805	2.904
Werken Derden	0	0	-143
Lasten	2.871	6.723	3.982
Baten	2.871	6.723	4.125

Heffing VPB	**0**	**0**	**0**
Lasten	0	0	0
Baten	0	0	0
Totaal saldo baten en lasten	**0**	**0**	**-60.824**

* De Algemene inkomsten betreffen de algemene dekkingsmiddelen

Baten en lasten totaal	Primitieve Begroting	Actuele Begroting	Rekening
Lasten totaal	**1.428.266**	**1.670.949**	**1.616.590**
Lasten totaal (exclusief reservemutaties)	1.372.365	1.564.274	1.472.760
Toevoegingen Reserves	55.901	106.675	143.831
Baten totaal	**1.428.266**	**1.670.949**	**1.677.414**
Baten totaal (exclusief reservemutaties)	1.378.434	1.560.023	1.566.489
Onttrekkingen Reserves	49.833	110.925	110.925
Totaal Saldo Baten en Lasten (exclusief reservemutaties)	**-6.068**	**4.251**	**-93.729**
Totaal Reservemutaties	6.068	-4.251	32.905
Totaal saldo baten en lasten	**0**	**0**	**-60.824**

De toelichting op de baten en lasten is opgenomen bij de betreffende programma's.

De kolom primitieve begroting 2025 wijkt op 2 plaatsen af van de vastgestelde primitieve begroting 2025. Dit wordt veroorzaakt door een geautoriseerde verschuiving in de begroting als gevolg van de BBV notitie overhead.
Het betreft een verschuiving tussen deelprogramma 01.1 Economie en werkgelegenheid en deelprogramma 04.4 Overhead en ondersteuning organisatie, onderdeel 'Ondersteuning organisatie' ter grootte van 2,864 miljoen euro.

Incidentele baten en lasten

In dit overzicht zijn de incidentele baten en lasten vermeld. Deze baten en lasten hebben betrekking op de exploitatie, zijn in de programma's opgenomen en beïnvloeden het resultaat. Structurele baten en lasten zijn jaarlijks in de begroting opgenomen. De aard van de bate of last is in eerste instantie bepalend of iets structureel of incidenteel is. Als incidenteel beschouwen we baten en lasten die zich maximaal drie jaar voor doen of waar een specifieke einddatum aan is gekoppeld. Het gaat om eenmalige zaken, zoals bijvoorbeeld de uitvoering van achterstallig onderhoud en verkoop van een pand. We nemen de incidentele bestede intensiveringsmiddelen en ontvangst en besteding van incidentele middelen gemeentefonds mee voor zover deze op incidentele taken betrekking hebben. Conform de notitie incidentele baten en lasten van de commissie BBV worden alle incidentele onttrekkingen of toevoegingen aan reserves meegenomen bij de incidentele baten en lasten. Van de structurele reservemutaties worden alleen de onttrekkingen beklemde reserve voor kapitaallasten opgenomen. Als drempelwaarde is 500 duizend euro opgenomen in onze financiële verordening. Om de volledigheid van onderstaand overzicht te waarborgen, beoordelen we alle mutaties > 500 duizend euro uit onze boekhouding. Waarbij opgemerkt dat in onderstaand overzicht ook lagere bedragen zijn

vermeld als de tegenoverstaande baat of last ook zijn meegenomen vanwege het 500 duizend euro criterium.

Deelprogramma (bedragen x € 1.000)	Incidentele baten	Bedrag 2025	Toelichting
01.1	Baten grondexploitaties	7.013	Conform eerdere jaren en conform de BBV-notitie Incidentele Baten en lasten nemen we dit op als incidentele baat. Zie ook de toelichting in paragraaf Grondbeleid
01.1	Vrijval voorziening	1.840	Nieuwe taxaties hebben tot andere verwachte opbrengstwaarden geleid waardoor de genomen verliesvoorziening deels weer kan vrijvallen ten gunste van resultaat
01.1	Onttrekking reserve Suikerzijde	2.651	Zie overzicht met toelichting op reservemutaties
01.1	Eemskanaalzone reserve toevoeging	2.055	Zie overzicht met toelichting op reservemutaties
01.1	Incidentele Baat Materiële vaste activa	1.653	Vrijval verliesvoorziening agrarische gronden
01.1	Nij Begun Masterplan Campus	1.695	specifieke uitkering op rijksregeling D27
01.1	Woningbouw korte termijn	743	specifieke uitkering op rijksregeling E104
01.1	Nationaal Programma Groningen	548	specifieke uitkering op rijksregeling GRO7C
01.2	Onttrekking reserve SIF	3.764	Zie overzicht met toelichting op reservemutaties
01.2	Middelen klimaatakkoord	1.137	Incidentele rijksmiddelen vanuit de regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid K28
01.3	Middelen klimaatakkoord	5.791	Incidentele rijksmiddelen vanuit de regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid F28 en K28
03.1	Onttrekking reserve WIZ en RMT	1.643	Zie overzicht met toelichting op reservemutaties
03.1	Onttrekking reserve Werkprogramma	2.387	Zie overzicht met toelichting op reservemutaties
03.1	Middelen Rijk Oekraïne	1.854	Incidentele rijksmiddelen voor opvanglocaties van Oekraïners M16
03.1	Just Transition Fund JTF	2.712	We ontvangen van het Samenwerkingsverband Noord Nederland vanuit het Just Transition Fund subsidies voor het project Groen Licht en het project Ontwikkelcentra
03.1	Nationaal Programma Groningen	1.938	specifieke uitkering op rijksregeling GRO7C
03.2	Onttrekking reserve Onderwijshuisvesting	13.000	Zie overzicht met toelichting op reservemutaties
03.3	Onttrekking reserve accres instellingen	5.250	Zie overzicht met toelichting op reservemutaties
03.3	Landelijke Vreemdelingen Voorziening	4.749	specifieke uitkering op rijksregeling A23
03.3	Nationaal Programma Groningen	198	specifieke uitkering op rijksregeling GRO7C
03.4	Stimulering Sport	11.733	specifieke uitkering op rijksregeling H4
03.5	Onttrekking reserve accres instellingen	1.250	Zie overzicht met toelichting op reservemutaties
04.1	Tweede Kamerverkiezingen	814	Verkiezingen na val van een kabinet

04.2	Onttrekking Algemene reserve	42.287	Zie overzicht met toelichting op reservemutaties
04.2	Onttrekking Algemene Bestemmingsreserve	10.041	Zie overzicht met toelichting op reservemutaties
04.2	Middelen Rijk Oekraïne	19.841	Incidentele rijksmiddelen voor opvang van Oekraïners (locaties, leefgeld, onderwijs, kosten organisatie etc.) M16
04.2	Nationaal Programma Groningen	23	specifieke uitkering op rijksregeling GRO7C
04.3	Dotatie reserve Budgetoverheveling	37.156	Zie overzicht met toelichting op reservemutaties
04.4	Middelen klimaatakkoord	395	Incidentele capaciteitslasten ten laste van de rijksmiddelen vanuit de regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid K28
04.4	Onttrekking voorziening reorganisaties	907	Zie overzicht met toelichting op mutaties voorzieningen
04.4	Vrijval onderhoudsvoorziening	1.000	Vrijval op onderhoudsvoorziening kernvastgoed vanwege raadsbesluit om 1 miljoen euro uit de onderhoudsvoorziening te storten in de reserve kapitaallasten voor de revitalisatie Hendrik Westerstraat 24 in Ten Boer.
	Totaal incidentele baten	**188.068**	

Deelprogramma (bedragen x € 1.000)	**Incidentele lasten**	**Bedrag 2025**	**Toelichting**
01.1	Dotatie reserve Suikerzijde	1.378	Zie overzicht met toelichting op reservemutaties
01.1	Eemskanaalzone reserve toevoeging	600	Zie overzicht met toelichting op reservemutaties
01.1	Bovenwijkse infrastructuur	375	Zie overzicht met toelichting op reservemutaties
01.1	Dotatie reserve kapitaallasten	2.651	Zie overzicht met toelichting op reservemutaties
01.1	Nij Begun Masterplan Campus	1.695	specifieke uitkering op rijksregeling D27
01.1	Lasten grondexploitaties	4.870	Conform eerdere jaren en conform de BBV-notitie Incidentele Baten en lasten nemen we dit op als incidentele last. Dit is inclusief 2,0 miljoen euro dotatie voorziening achterstallig onderhoud. Zie ook de toelichting in paragraaf Grondbeleid
01.1	Incidentele last Materiële vaste activa	2.570	Afwaardering parkeergarage Haddingestraat (2 miljoen euro) en afboeking boekwaarde erfpacht Brink (570 duizend euro)
01.1	Woningbouw korte termijn	743	specifieke uitkering op rijksregeling E104
01.1	Nationaal Programma Groningen	548	specifieke uitkering op rijksregeling GRO7C
01.2	Dotatie reserve SIF	846	Zie overzicht met toelichting op reservemutaties
01.2	Dotatie reserve kapitaallasten	2.700	Zie overzicht met toelichting op reservemutaties
01.2	Middelen klimaatakkoord	1.137	Incidentele capaciteitslasten ten laste van de rijksmiddelen vanuit de regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid K28
01.3	Middelen klimaatakkoord	5.791	Incidentele rijksmiddelen vanuit de regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid F28 en K28
01.3	Dotatie reserve kapitaallasten	1.099	Zie overzicht met toelichting op reservemutaties
01.3	Aandelen Meerstad Noord/GEB BV	488	Op raadsbesluit van maart 2025 is aanvullend 487,5 duizend euro aan de reserve toegevoegd voor het zonne- en batterijpark Meerstad-Noord
02.1	Dotatie reserve kapitaallasten	1.506	Zie overzicht met toelichting op reservemutaties

03.1	Dotatie reserve WIZ en RMT	615	Zie overzicht met toelichting op reservemutaties
03.1	Middelen Rijk Oekraïne	1.854	Incidentele rijksmiddelen voor opvanglocaties van Oekraïners M16
03.1	Just Transition Fund	3.306	De uitgaven die we hebben gedaan voor de projecten Groen Licht en het project Ontwikkelcentra waarvoor we incidentele subsidies ontvangen van het Samenwerkingsverband Noord Nederland uit het Just Transition Fund
03.1	Nationaal Programma Groningen	1.961	specifieke uitkering op rijksregeling GRO7C
03.2	Dotatie reserve Onderwijshuisvesting	5.806	Zie overzicht met toelichting op reservemutaties
03.3	Jeugdzorg	11.744	Zie overzicht met toelichting op reservemutaties
03.3	Dotatie reserve kapitaallasten	631	Zie overzicht met toelichting op reservemutaties
03.3	Landelijke Vreemdelingen Voorziening	4.749	specifieke uitkering op rijksregeling A23
03.3	Nationaal Programma Groningen	198	specifieke uitkering op rijksregeling GRO7C
03.4	Stimulering Sport	11.733	specifieke uitkering op rijksregeling H4
03.4	Dotatie reserve kapitaallasten	52	Zie overzicht met toelichting op reservemutaties
03.5	Dotatie reserve kapitaallasten	915	Zie overzicht met toelichting op reservemutaties
04.1	Tweede Kamerverkiezingen	958	Verkiezingen na val van een kabinet
04.2	Dotatie Algemene reserve	18.885	Zie overzicht met toelichting op reservemutaties
04.2	Dotatie Algemene Bestemmingsreserve	18.973	Zie overzicht met toelichting op reservemutaties
04.2	Sparen voor de toekomst	35.365	Zie overzicht met toelichting op reservemutaties
04.2	Dotatie reserve kapitaallasten	573	Zie overzicht met toelichting op reservemutaties
04.2	Middelen Rijk Oekraïne	16.898	specifieke uitkering op rijksregeling M16
04.3	Dotatie reserve Budgetoverheveling	8.837	Zie overzicht met toelichting op reservemutaties
04.4	Dotatie voorziening reorganisaties	209	Zie overzicht met toelichting op mutaties voorzieningen
04.4	Dotatie reserve kapitaallasten	2.731	Zie overzicht met toelichting op reservemutaties
04.4	Middelen klimaatakkoord	395	Incidentele capaciteitslasten ten laste van de rijksmiddelen vanuit de regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid K28
	Totaal incidentele lasten	**176.385**	

Rechtmatigheidsverantwoording

Verantwoordelijkheid college van burgemeester en wethouders

De baten en lasten alsmede de balansmutaties moeten getrouw in de jaarrekening worden opgenomen. Uit het getrouw opnemen van de baten en lasten alsmede de balansmutaties, blijken een drietal rechtmatigheidscriteria niet expliciet. Dit betreffen het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium. In deze rechtmatigheidsverantwoording licht het college van burgemeester en wethouders toe in hoeverre bij de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium zijn nageleefd. Dit houdt in dat de verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties in overeenstemming zijn met door de raad vastgestelde kaders zoals de begroting en gemeentelijke verordeningen en met bepalingen in de relevante wet- en regelgeving. Bij de waarderingsgrondslagen in de jaarrekening is het door de raad op 19 november 2025 vastgestelde normenkader van de relevante wet- en regelgeving verder toegelicht.

Deze verantwoording hanteert een grensbedrag omdat alleen de van belang zijnde aspecten in de verantwoording hoeven te worden betrokken. Deze grens is door de raad bepaald en bedraagt 2% van de totale lasten exclusief toevoegingen aan de reserves en is daarmee vastgesteld op € 29.455.000. De grondslag voor deze verantwoording is de Kadernota Rechtmatigheid 2025 van de Commissie BBV van september 2025.

Bevinding
Het college stelt vast dat de omvang van de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties die niet rechtmatig tot stand zijn gekomen € 18.105.000 (dit betreft 1,23% van de totale lasten excl. toevoegingen aan de reserves) bedraagt. Dit is lager dan de daarvoor gestelde grens van € 29.455.000. Van de niet rechtmatig tot stand gekomen verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties is volgens het college overigens een bedrag van € 4.647.000 acceptabel op basis van door de gemeenteraad vastgestelde afspraken.

In de paragraaf bedrijfsvoering is op basis van de Kadernota rechtmatigheid van de commissie BBV en op basis van de afspraken met de raad aanvullende informatie opgenomen over de financiële rechtmatigheid. In deze paragraaf heeft het college ook beschreven welke actie hij onderneemt om vermelde afwijkingen in de toekomst te voorkomen.

Wet Normering Topinkomens

De WNT is van toepassing op Gemeente Groningen. Het voor Gemeente Groningen toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2025 € 246.000 (algemeen bezoldigingsmaximum).

Bezoldiging topfunctionarissen
Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling

Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling inclusief degenen die op grond van hun voormalige functie nog 4 jaar als topfunctionaris worden aangemerkt.

Gegevens 2025 **bedragen x € 1**	**Bronda C**	**Gerritsen S**	**Spier J**
Functiegegevens	Gemeentesecretaris	Gemeentesecretaris	Griffier
Aanvang en einde functievervulling in 2025	01/01 t/m 04/10	01/07 t/m 31/12	01/01 t/m 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1	1	1
Dienstbetrekking?	JA	JA	JA
Bezoldiging			
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	127.179	92.750	139.582
Beloningen betaalbaar op termijn	17.732	0	23.1334
Subtotaal	*144.910*	*92.750*	*162.715*
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	186.690	124.011	246.000
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	N.v.t	N.v.t.
Bezoldiging	**144.910**	**92.750**	**162.715**

Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.		N.v.t.		N.v.t.	
Gegevens 2024 bedragen X €1	**Bronda C**		**Gerritsen S**		**Spier J**	
Functiegegevens	Gemeentesecretaris		N.v.t.		Griffie	
Aanvang en einde functievervulling in 2024	01/01 t/m 31/12		N.v.t.		01/01 t/m 31/12	
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1		N.v.t.		1	
Dienstbetrekking?	ja		N.v.t.		ja	
Bezoldiging						
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	162.118		N.v.t.		136.565	
Beloningen betaalbaar op termijn	23.390		N.v.t.		22.736	
Subtotaal	*185.508*		*N.v.t.*		*159.301*	
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	233.000		N.v.t.		233.000	
Bezoldiging	**185.508**		**N.v.t.**		**159.301**	

Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in 2025 een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen.

Balans

Balans

Bedragen x 1.000 euro

Activa	31-12-2025	31-12-2024
Vaste Activa		
Immateriële vaste activa	**9.347**	**10.974**
Kosten onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief	9.079	10.690
Bijdragen aan activa in eigendom van derden	268	284
Materiële vaste activa	**1.690.489**	**1.586.913**
waarvan economisch nut	947.728	864.923
waarvan economisch nut heffinggerelateerd	212.900	210.016
waarvan maatschappelijk nut	529.861	511.975
Financiële vaste activa	**450.667**	**415.490**
Kapitaalverstrekking aan deelnemingen	88.852	51.579
Leningen aan woningbouwcorporaties	35.565	40.092
Leningen aan deelnemingen	313.621	310.596
Leningen aan overige verbonden partijen	0	0
Overige langlopende leningen	12.629	13.224
Totaal Vaste Activa	**2.150.502**	**2.013.377**
Vlottende Activa		
Voorraden	**30.128**	**31.220**
Overige grond- en hulpstoffen	590	627
Onderhanden werk (incl. bouwgronden in exploitatie)	28.122	29.152
Gereed product en handelsgoederen	1.416	1.440
Uitzettingen met een rentetypische looptijd < 1 jaar	**199.309**	**200.734**
Vorderingen op openbare lichamen	0	2.295
Vorderingen op gemeenten	3.393	0
Vorderingen op Gemeenschappelijke Regelingen	634	0
Vorderingen op overige overheden	52.700	66.265
Overige verstrekte kasgeldleningen	31.900	28.150
Rekening courant verhouding niet-financiële instellingen	19.283	23.899
Overige vorderingen	61.246	73.456
Uitzettingen in 's Rijksschatkist met een looptijd < 1 jaar	30.154	6.669
Liquide middelen	**4.525**	**6.456**
Liquide middelen (kas,banksaldi)	4.525	6.456
Overlopende activa	**105.021**	**93.399**
Nog te ontvangen bijdragen met een specifiek bestedingsdoel van de EU	7.974	2.888
Nog te ontvangen bijdragen met een specifiek bestedingsdoel van het Rijk	9.933	8.300
Overige overlopende activa	70.680	66.833
Nog te ontvangen bijdragen Provincies	7.891	10.353
Nog te ontvangen bijdragen gemeenten	2.978	1.543
Nog te ontvangen bijdragen overige Overheden	5.565	3.482
Totaal Vlottende Activa	**338.984**	**331.809**
Totaal Activa	**2.489.486**	**2.345.186**
Totaal recht op verliescompensatie VPB	0	0

Bedragen x 1.000 euro		
Passiva	**31-12-2025**	**31-12-2024**
Vaste Passiva		
Eigen vermogen	**458.120**	**364.391**
Algemene reserve	84.307	83.607
Bestemmingsreserve	312.989	217.557
Saldo van de rekening	60.824	63.226
Vreemd vermogen	**100.276**	**79.532**
Voorzieningen	100.276	79.532
Vaste schuld	**1.382.408**	**1.443.475**
Obligatieleningen	155.000	187.500
Onderhandse leningen van binnenlandse pensioenfondsen en verzekeringsmaatschappijen	20.000	20.000
Onderhandse leningen van binnenlandse banken en overige financiële instellingen	902.947	955.274
Onderhandse leningen van openbare lichamen (art. 1a Wet Fido)	0	278.700
Onderhandse leningen van overige binnenlandse sectoren	539	614
Onderhandse leningen provincies	300.000	0
Onderhandse leningen gemeenten	1.200	0
Waarborgsommen	1.649	1.387
Vooruitontvangen bedragen >1jr	1.074	0
Totaal Vaste Passiva	**1.940.804**	**1.887.399**

Vlottende Passiva		
Vlottende schuld met een rentetypische looptijd < 1 jaar	**190.636**	**174.674**
Overige Kasgeldleningen	5.000	27.650
Kasgeldleningen Gemeente	5.000	0
Banksaldi	0	0
Overige vlottende schulden	180.636	147.024
Overlopende passiva	**358.046**	**283.113**
Vooruitontvangen bijdragen met een specifiek bestedingsdoel van de EU	855	1.695
Vooruitontvangen bijdragen met een specifiek bestedingsdoel van het Rijk	285.587	234.440
Overige vooruitontvangen bedragen	29.398	25.853
Verplichtingen	9.951	10.750
Vooruitontvangen bijdragen Provincies	5.916	4.621
Vooruitontvangen bijdragen gemeenten	21.634	0
Vooruitontvangen overige overheden	4.705	5.754
Totaal Vlottende Passiva	**548.682**	**457.787**

Totaal Passiva	**2.489.486**	**2.345.186**

otaal borg en garantstelling	3.340.596	2.866.477

Immateriële vaste activa

Kosten onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief (bedragen x 1.000 euro)	Boekwaarde 01-01-2025	Verschuiving	Vermeerdering	Bijdragen van derden	Afschrijving	Boekwaarde 31-12-2025
Omschrijving:						
Stationsgebied	1.182	-1.182	0	0	0	0
Stationsgebied Zuid	3.595	0	412	0	0	4.007
Sontplein (Arriva-locatie)	1.238	-1.238	0	0	0	0
De Held III	2.086	0	1.169	0	0	3.255
Travertijnstraat	619	0	365	0	0	984
Paddepoelsterbrug	1.581	-1.581	0	0	0	0
Hadera raadshuisplein Haren	318	0	-106	0	0	212
Parkeergarage Haddingestraat	0	0	534	0	0	534
Overig	70	0	34	0	18	86
Totaal	**10.690**	**-4.001**	**2.408**	**0**	**18**	**9.079**

In de kolom verschuiving is de overheveling van voorbereidingskredieten naar grondexploitaties en/of investeringen verwerkt.

Bijdrage aan activa in eigendom van derden (bedragen x 1.000 euro) Omschrijving	Boekwaarde 01-01-2025	Vermeerdering 2025	Afschrijving 2025	Boekwaarde 31-12-2025	Rente 2025	Totaal kapitaallasten
Spp Engelbert	284	0	16	268	4	20
Totaal	**284**	**0**	**16**	**268**	**4**	**20**

Materiële vaste activa

Materiële vaste activa

(Bedragen x 1.000)	Boekwaarde 01-01-2025	Verschuiving gedurende het jaar	Investe-ringen	Desinveste-ringen	Overige Waarde mutaties	Bijdragen van derden	Afschrijving 2025	Boekwaarde 31-12-2025
Gronden en terreinen	168.484	-2.930	62.087	989	-13.929	0	0	212.354
Woonruimten	0	87	0	0	0	0	4	83
Bedrijfsgebouwen	615.885	-528	56.758	135	-2.841	7.849	16.327	645.333
Grond, weg & waterbouwkundige werken	218.529	1.068	12.761	46	0	3.139	6.098	223.074
Vervoersmiddelen	18.617	0	5.973	575	0	48	3.623	20.345
Machines, apparaten en installaties	31.969	139	7.279	474	-68	852	5.671	32.321
Overige materiële vaste activa	533.430	4.927	55.019	175	-377	14.614	21.231	556.979
Totaal materiële vaste activa	**1.586.914**	**2.763**	**199.877**	**2.394**	**-17.215**	**26.502**	**52.954**	**1.690.489**
waarvan economisch nut	864.923	2.256	138.196	1.833	-16.837	9.980	28.998	947.728
waarvan economisch nut heffinggerelateerd	210.016	0	13.296	562	-2	2.825	7.024	212.900
waarvan maatschappelijk nut	511.975	506	48.385	0	-375	13.697	16.932	529.861

In 2025 is totaal voor een bedrag van 199,9 miljoen euro geïnvesteerd. Daarnaast is er een bedrag van 53 miljoen afgeschreven op materiële vaste activa. Onder de categorie gronden en terreinen zijn ultimo 2025 in totaal 990 in erfpacht uitgegeven gronden voor een bedrag van 31,3 miljoen euro opgenomen. In de materiële vaste activa zijn verliesvoorzieningen getroffen (ultimo 2025 ad 41,4 miljoen euro) in het kader van strategisch bezit. Zie voor de nadere toelichting de paragraaf Grondbeleid. Ultimo 2025 is er geen categorie warme grond.

De overige waardemutaties worden grotendeels gevormd door een vrijval van de verliesvoorzieningen naar aanleiding van taxaties en de verschuiving gedurende het jaar betreft de overheveling van immateriële vaste activa naar materiële vaste activa.

De bijdragen van derden brengen wij conform het BBV in mindering op de investeringen. De bijdragen van derden wordt met name gevormd door binnenkomende subsidies.

Ten aanzien van de investeringen met maatschappelijk nut geldt dat vanaf 2017 het activeren van deze investeringen verplicht is. Binnen de gemeente werden ook voor 2017 de investeringen geactiveerd. Om inzicht te geven in het deel van de activa dat volgens de oude systematiek is geactiveerd wordt de boekwaarde per 01-01 en 31-12 afzonderlijk vermeld. Per 1 januari 2025 bedraagt de boekwaarde van de investeringen met maatschappelijk nut van voor 1 januari 2017 273,8 miljoen euro. Ultimo 2025 is deze boekwaarde gedaald naar 262,6 miljoen euro.

Financiële activa

Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen en leningen

FINANCIËLE VASTE ACTIVA Omschrijving bedragen x 1.000 euro	Boekwaarde 1-1-2025	Mutaties bij / Uitgeleend 2025	Mutaties af / Aflossing 2025	Boekwaarde 31-12-2025	Rente 2025
KAPITAALVERSTREKKINGEN					
Deelnemingen	57.540	37.273	0	94.813	1.236
Voorziening	-5.961	0	0	-5.961	-86
Totaal kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen	**51.579**	**37.273**	**0**	**88.852**	**1.150**
UITGEZETTE GELDLENINGEN					
Woningbouwcorporaties	40.092	0	4.527	35.565	1.306
Deelnemingen	310.596	61.350	58.325	313.621	5.860
Verbonden partijen	0	0	0	0	0
Overige langlopende leningen	13.573	160	776	12.957	154
Voorziening langlopende leningen	-350	0	22	-328	0
Totaal uitgezette langlopende leningen	**363.911**	**61.510**	**63.650**	**361.815**	**7.320**
Totaal Financiële vaste activa	**415.490**	**98.783**	**63.650**	**450.667**	**8.470**

De vermeerdering bij de deelnemingen betreft kapitaalverstrekkingen aan WarmteStad BV (in totaal 26 miljoen euro) en het Gemeentelijk Energiebedrijf (1,3 miljoen euro agiostorting) alsook de overname van de aandelen WarmteStad BV van het waterbedrijf (10 miljoen euro). De kapitaalverstrekkingen aan Warmtestad BV betreffen 19 miljoen aan agiostortingen en 7 miljoen euro in preferente aandelen.

De mutaties bij de uitgezette geldleningen zijn grotendeels herfinancieringen van in totaal 50,9 miljoen euro aan Meerstad. Daarnaast zijn er aan Martiniplaza BV voor 10,5 miljoen aan nieuwe leningen verstrekt en zijn er aflossingen van in totaal 7 miljoen euro.

Toelichting voorziening langlopende leningen

	saldo 01-01-2025	mutaties 2025	saldo 31-12-2025
St. stimulering Volkshuisvesting	258	-16	242
Lening U/G	92	-6	86
Totaal	**350**	**-22**	**328**

De waarde van de leningen die via de Stichting stimulering Volkshuisvesting (SVn) lopen bedraagt 5,3 miljoen euro op 31 december 2025. Per lening is een risico indicatie gemaakt. Op basis daarvan moet het niveau van de voorziening 242 duizend euro bedragen.

Voorraden

Onderhanden werk

In de post ‘Onderhanden werk’ staan de Bouwgronden in exploitatie (BIE-gronden) met de slotgecalculeerde complexen en de bouwrijpe kavels. Deze zijn gewaardeerd tegen de vervaardigingsprijs dan wel de lagere marktwaarde. De vervaardigingsprijs omvat de kosten die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend (zoals grondaankopen en kosten van bouw- en woonrijp maken). Rente op grondexploitaties wordt geactiveerd en is daarmee ook onderdeel van de vervaardigingsprijs. In de jaarrekening is een uitgebreide verantwoording te vinden in paragraaf 7: Grondbeleid

Mutaties vanwege inhoudelijke ontwikkelingen grondexploitatie

Binnen de grondexploitaties zijn de verliesvoorzieningen met 1,6 miljoen euro toegenomen. Daarnaast is er -5,6 miljoen euro aan tussentijdse genomen winsten teruggestort.

Boekwaarden

In onderstaand tabel worden de boekwaarden per 01-01-2025, de mutaties van het jaar 2025 en de boekwaarde per 31-12-2025 weergegeven. De boekwaarde van de actieve BIE gronden is 2,9 miljoen euro hoger geworden. De inactieve BIE-gronden betreffen de slotgecalculeerde projecten.

Onderhanden werk bedragen x 1.000 euro	Boekwaarde 1-1-2025	Verschuivingen	Vermeerderingen	Verminderingen	31-12-2025
BIE-gronden	131.280	1.948	12.060	-11.151	134.137
Inactieve BIE-gronden	-1.512	-710	0	533	-1.689
Bouwrijpe kavels	3.596	16	0	0	3.612
Totaal	**133.364**	**1.254**	**12.060**	**-10.618**	**136.060**

Nog te realiseren kosten en opbrengsten

In onderstaande tabel staan de geraamde kosten en opbrengsten van de BIE-gronden. Dit is exclusief de slotcalculaties. De geraamde kosten bestaan vooral uit bouw- en woonrijp maken, plankosten en rentelasten. De geraamde opbrengsten bestaan vooral uit geraamde grondverkopen en bijdragen.

BIE-gronden bedragen x 1.000 euro	Boekwaarde 31-12-2025	Geraamd nog te realiseren		
		Kosten	Opbrengsten	Eindresultaat
BIE-gronden				
Subtotaal woningbouwlocaties	57.037	68.600	-53.058	72.579
Subtotaal bedrijvenlocaties	23.761	64.219	-105.258	-17.279
Subtotaal kantoren, gemengd	53.339	32.384	-26.526	59.197
Totaal	**134.137**	**165.202**	**-184.842**	**114.498**

Voorzieningen

Gedurende de afgelopen jaren heeft de raad ter dekking van verwachte tekorten op gebiedsontwikkelingen middelen beschikbaar gesteld. Hiervoor zijn voorzieningen getroffen ter hoogte van het verlies op Contante Waarde. Per 31 december 2024 was per saldo voor ca. 108,2 miljoen euro aan voorziening getroffen. Over de voorzieningen wordt jaarlijks 2% rente bijgeschreven. Op 31 december 2025 was door het bijschrijven van de rente in totaal 110,4 miljoen euro beschikbaar aan verliesvoorzieningen. De verliesvoorzieningen voor alle negatieve grondexploitaties nemen per saldo totaal met 1,6 miljoen euro toe.

BIE-gronden bedragen x 1.000 euro	Beschikbare voorziening 2025 (index 2%)	Benodigde voorziening 2025	Mutatie 2025
Volkshuisvesting, stedelijke vernieuwing			
Ciboga	-28.993	-28.177	816
Oosterhamrikzone	-25.037	-25.857	-820
Hart van Ten Boer	-77	-78	-1
Nije Buurt Ten Post	-220	-225	-5
Friesestraatweg 181	-2.519	-2.438	81
KET Woonschepenhaven	-1.304	-1.278	26
Nelf	-2.624	-2.230	395
Haren Stationsgebied	0	-381	-381
Economie en werkgelegenheid			
Roodehaan	-1.532	-1.188	343
Kantoren gemengd			
Europapark	-42.016	-43.837	-1.821
Alo-locatie	-6.063	-6.166	-103
Meerstad Noord	0	-80	-80
Totaal	**-110.385**	**-111.935**	**-1.550**

Winsten

Met ingang van 2017 geldt, op basis van de BBV, de percentage of completion methode (POC-methode) voor (voortijdige) winstnemingen. In de POC-methode worden de winsten genomen naar rato van gerealiseerde opbrengsten en kosten. Hiervoor moet het resultaat op de grondexploitatie op betrouwbare wijze zijn ingeschat en de winsten van het project naar de gemeente vloeien. Vanwege planaanpassingen en toegenomen kosten (kostenstijgingen) kan het echter voorkomen dat eerder genomen winsten weer terug moeten vloeien naar de plannen. Volgens nieuwe BBV regels mag er pas winst genomen worden als een project een resterende looptijd heeft van 10 jaar of minder. Ook mag er volgens de vernieuwde BBV regelgeving bij een looptijd van meer dan 10 jaar geen winst worden genomen. Daarom is de reeds genomen winst in de complexen Zernike en Westpoort fase 1 teruggestort. In 2025 is er voor 5,6 miljoen euro aan tussentijdse genomen winsten teruggestort, Zie onderstaande tabel.

Tussentijdse winstneming bedragen x 1.000 euro	31-12-2025
Volkshuisvesting, stedelijke vernieuwing	
Reitdiep fase 3&4	-156
Haren Stationsgebied	-54
Theda Mansholt locatie	26
Economie en werkgelegenheid	
Zernike	-3.581
Westpoort fase 1	-1.940
Westpoort fase 2	70
Totaal	**-5.635**

Vorderingen

Vorderingen op openbare lichamen

Vorderingen op openbare lichamen (bedragen x 1.000 euro)	31-12-2025	31-12-2024
Te vorderen vennootschapsbelasting	1.612	1.886
Te vorderen ondernemers BTW	-1.794	6.242
Te vorderen BTW compensatiefonds	52.404	58.138
Debiteuren openbare lichamen	4.505	2.295
Totaal	**56.727**	**68.561**

Overige vorderingen

Overige vorderingen (bedragen x 1.000 euro)	31-12-2025	31-12-2024
Debiteuren	43.126	52.814
Dubieuze debiteuren - Voorziening	-13.773	-14.479
Fiets privé	34	39
Overige vorderingen	31.859	35.082
Totaal	**61.246**	**73.456**

De post "debiteuren" is opgebouwd uit belasting- en uitkeringsdebiteuren (25,9 miljoen euro), overige debiteuren (17,1 miljoen euro) en incasso onderweg (80 duizend euro).

Voorziening dubieuze debiteuren

Het saldo van de belastingdebiteuren bedraagt 7,0 miljoen euro. Op basis van ouderdomsanalyse over de jaren heen wordt een percentage als oninbaar beschouwd waarbij rekening wordt gehouden met de incidentele afwijkingen in opgelegde aanslagen. Het saldo van de voorziening dubieuze belastingdebiteuren bedraagt 494 duizend euro op 31 december 2025.

Inzake het saldo "overige debiteuren" wordt gekeken naar de ouderdom van de vorderingen en op basis van een vastgesteld percentage een bedrag voor oninbaarheid berekend. Daarnaast wordt op basis van de beoordeling van individuele issues met vorderingen het bedrag in de voorziening indien nodig bijgesteld. Dit is in onderstaande tabel verwerkt. Het saldo naar ouderdom is als volgt opgebouwd:

Voorziening dubieuze debiteuren (bedragen x 1.000 euro	Openstaand	% Voorziening	
< 3 maanden	11.916	0%	4
3-6 maanden	712	5%	130
6-12 maanden	1.379	10%	273
1-2 jaar	1.824	50%	1008
> 2 jaar	1.349	100%	491
Totaal	17.180		1.906

Voorziening dubieuze debiteuren uitkering- debiteuren

De voorziening dubieuze debiteuren voor uitkeringdebiteuren wordt bepaald op basis van ervaringscijfers over de afgelopen vijf jaar met betrekking tot oninbaarheid per soort vordering,

gecombineerd met de uitkomst van het onderzoek dubieusheid door middel van een steekproef op de openstaande vorderingen van vijf jaar en ouder.

De onderverdeling van de debiteurenpositie met de voorziening is als volgt:

Voorziening dubieuze debiteuren	Openstaand saldo	benodigde voorziening
< 2 maanden	604	379
2-3 maanden	240	162
3-6 maanden	772	539
6-12 maanden	2.003	1.357
> 1 jaar	15.555	8.935
Totaal	19.175	11.373

Liquide middelen

Liquide middelen (bedragen x 1.000 euro)	31-12-2025	31-12-2024
Kassaldo	239	195
Banksaldi	4.286	6.261
Totaal	**4.525**	**6.456**

Schatkistbankieren (bedragen x 1.000 euro)	Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
Begrotingstotaal 2025	1.372.365	1.372.365	1.372.365	1.372.365
Drempelbedrag schatkistbankieren	11.745	11.745	11.745	11.745
Tegoeden rekeningen courant	2.372	2.246	2.258	2.430
Ruimte onder de drempel	**9.373**	**9.498**	**9.487**	**9.314**

Gemeenten zijn verplicht om overtollige liquide middelen aan te houden op een bankrekening van het Rijk (schatkistbankieren). Om het dagelijkse kasbeheer te vereenvoudigen is er een drempelbedrag, afhankelijk van het begrotingstotaal, dat buiten de schatkist mag worden gehouden. In 2025 zijn we binnen de wettelijke norm gebleven. Over de tegoeden die zijn uitgezet bij het Rijk, hebben we in 2025 een rentevergoeding van 0,7 miljoen euro ontvangen. Eind 2025 hadden we 30,1 miljoen euro uitstaan bij het Rijk. Zie ook Paragraaf 5: Financiering: voor een nadere toelichting op het schatkistbankieren, renterisico en kasgeldlimiet.

Op basis van de aangegane financieringsovereenkomst (krediet- en depotarrangement) heeft de Gemeente Groningen een kredietlimiet van 15 miljoen euro bij de BNG.

Overlopende activa

Overlopende activa (bedragen x 1.000 euro)	31-12-2025	31-12-2024
Nog te ontvangen bijdragen met een specifiek bestedingsdoel van de EU	7.974	2.888
Nog te ontvangen bijdragen met een specifiek bestedingsdoel van het Rijk	9.933	8.300
Overige overlopende activa	70.680	66.833
Nog te ontvangen bijdragen Provincies	7.891	10.353
Nog te ontvangen bijdragen gemeenten	2.978	1.543
Nog te ontvangen bijdragen overige Overheden	5.565	3.482
Totaal	**105.021**	**93.399**

De verdeling nog te ontvangen bijdragen provincies, gemeenten en overige overheden zijn in de overzichten hieronder samengevoegd tot het overzicht 'nog te ontvangen bijdragen overige Nederlandse overheden'.

NOG TE ONTVANGEN BEDRAGEN VAN RIJK EN EU (ex art.40a)

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Saldo 01-01-2025	Toevoe-gingen	Onttrek-kingen	Saldo 31-12-2025
EU				
CTB Intereg EU	26	0	6	20
ESF Actieve inclusie	2.531	2.411	0	4.942
Europe Active Cities	83	0	83	0
Horizon 2020 Europe	14	14	14	14
Nationaal Programma Groningen	19	0	0	19
Ontwikkelcentra	0	360	0	360
SNN Groen Licht	205	2.193	0	2.398
VSO/Pro (ESF+ 2021-2027)	9	6	9	6
Waardewerk	0	134	0	134
Overig	0	80	0	80
Totaal EU	**2.888**	**5.198**	**112**	**7.974**
Rijk				
Ambulancedienst	39	0	39	0
BBZ 2004	125	0	65	60
Bekostiging Opvang Oekraïne	18	6	0	24
Belastingen	878	0	0	878
Bijdrage scholenprogramma mede overheden	1.393	0	135	1.258
Bijzondere Bijstand	18	0	18	0
Groningen Bereikbaar	52	0	52	0
Nationaal Programma Groningen	80	0	80	0
Nij Begun	1.266	0	1.266	0
Onderdeel B Blok B NPG	52	0	0	52
Opvang ontheemden Oekaïne	1.078	53	964	167
Proeftuin Toekomst	0	100	0	100
Regeling kansrijke wijk	4	0	0	4
Regulering aanpak voortijdige schoolverlaters	206	0	94	112
RVO inzake mijnbouwschade	23	0	23	0
SPUK Aardbevingsgerelateerde inzet	27	0	0	27
SPUK FGJH transf. Gesl. jeugd	23	0	23	0
SPUK Gedupeerde toeslagenprobleem	1.005	58	207	856
SPUK Participatiewet	3	4	0	7
SPUK Realisatiestimulans	0	5.996	0	5.996
SPUK Sport	793	0	793	0
SPUK TOZO	6	0	0	6
SPUK Woningbouw korte termijn	584	0	584	0
Overig	628	94	338	384
Totaal Rijk	**8.300**	**6.311**	**4.678**	**9.933**
Overige Nederlandse overheden				
Arbeidsmarktregio	284	14	0	298
Beschermd wonen	415	452	415	452
Bijdrage waterschap	43	0	43	0
DOEN - kansrijke start	14	76	0	90
Fietsinfrastructuur	1.100	0	0	1.100

Fietsstraat	0	38	0	38
Flexpoolsubsidie	20	0	20	0
Groningen Bereikbaar	88	22	73	37
Healthy ageing – LEGrO	2	56	0	58
Kansrijk opleiden scholing	479	391	0	870
Leefbaarheid Groningen	71	69	0	140
Lelylijn Deltaplan	138	45	0	183
Nationaal Programma Groningen	517	110	341	286
Noodopvang COA	0	3.862	0	3.862
Ontsluiting Meerstad	200	0	200	0
Ontwikkelcentra	0	28	0	28
Opvang ontheemden Oekaïne	1.677	308	1.208	777
Persoonsgebonden budget	154	0	154	0
Regionaal Mobiliteit Team	73	0	73	0
RVO inzake mijnbouwschade	0	117	0	117
SPUK Domein-overstijgend samenwerken	22	0	22	0
SPUK IZA-doelen 2023-2026	0	56	0	56
SPUK Regiospecifiek pakket (RSP)	1.594	160	668	1.086
SPUK Sport	125	0	125	0
Subsidie zandgronden	0	16	0	16
Verduurzaming bedrijven	0	19	0	19
Verkeer en vervoer Groningen	281	261	0	542
Westelijke ringweg	0	241	0	241
Zuidelijke Ringweg	5.541	0	2.319	3.222
Overig	2.539	1.918	1.543	2.914
Totaal overige Nederlandse overheden	**15.379**	**8.259**	**7.204**	**16.434**
Totaal	**26.567**	**19.768**	**11.994**	**34.341**

Nog te ontvangen bedragen

Op de post nog te ontvangen bedragen staan de opbrengsten die we in 2025 als baten hebben opgenomen in de exploitatie, maar die we nog niet hebben ontvangen. De nog te ontvangen bedragen hebben we verdeeld over de diverse overheden. In de bovenstaande tabel worden de nog te ontvangen bedragen van de EU, het Rijk en overige Nederlandse overheden nader uitgesplitst. Nog te ontvangen bedragen van andere instellingen worden onder overige vorderingen verantwoord.

Overige overlopende activa

Onder de overige overlopende activa vallen de bedragen die we vooruit hebben betaald. Dat zijn betalingen die we in 2025 hebben gedaan die betrekking hebben op de jaarschijf 2026 en verder.

Toelichting onzekerheid eigen bijdrage Wmo

Aan mensen die een maatwerk voorziening ontvangen in het kader van de Wmo, wordt een eigen bijdrage opgelegd. De wetgeving heeft bepaald dat de berekening, oplegging en incasso van deze eigen bijdrage wordt uitgevoerd door het CAK. De informatievoorziening van het CAK naar ons is beperkt. Hierdoor kunnen wij niet altijd de juistheid en volledigheid op persoonsniveau en op totaal niveau van de eigen bijdragen vaststellen. In de kadernota rechtmatigheid 2025 van de commissie BBV geeft de commissie aan dat de wetgever in feite bepaald heeft dat de verantwoordelijkheid voor de juistheid en volledigheid en het naleven van het voorwaardencriterium bij de eigen bijdragen geen gemeentelijke verantwoordelijkheid is. Dit betekent dat de gemeente bij de verantwoording van deze eigen bijdragen steunt op de informatie van het CAK en niet zelfstandig geheel sluitend de juistheid, volledigheid en

rechtmatigheid van de eigen bijdragen hoeft te controleren. In de jaarrekening is dus sprake van een onzekerheid ten aanzien van deze eigen bijdragen, ook al ligt de oorzaak hiervan niet bij ons.

De totale omvang van deze eigen bijdragen is 1,7 miljoen euro.

Eigen vermogen

Eigen Vermogen (bedragen x 1.000 euro)	Saldo 1-1-2025	Resultaat vorig jaar	Toevoeging	Onttrekking	Saldo 31-12-2025
Algemene reserve	83.607	24.102	18.885	42.287	84.307
Bestemmingsreserve	217.557	39.124	124.946	68.639	312.989
Totaal	**301.165**	**63.226**	**143.831**	**110.925**	**397.296**

Voor een uitgebreide detaillering en beschrijving van de reserves wordt verwezen naar het overzicht Reserves.

Het totaal saldo van de reserves is toegenomen van 301,2 miljoen euro naar 397.3 miljoen euro. De reserves zijn onderverdeeld in de algemene reserve en diverse bestemmingsreserves.

Gerealiseerd resultaat (bedragen x 1.000 euro)	31-12-2025	31-12-2024
Totaal saldo baten en lasten	60.824	63.226

Dit is het voordelige resultaat over 2025. Voor een specificatie wordt verwezen naar het onderdeel Financieel beeld.

Voorzieningen

(bedragen x 1.000 euro)	31-12-2025	31-12-2024
Totaal Voorzieningen	**100.276**	**79.532**

Voor een uitgebreide detaillering en beschrijving van de voorzieningen wordt verwezen naar het overzicht Voorzieningen.

Langlopende schulden

Geldleningen

GELDLENINGEN

Opgenomen geldleningen Omschrijving (bedragen x 1.000 euro)	Boekwaarde 1-1-2025	Opgenomen 2025	Aflossing 2025	Boekwaarde 31-12-2025	Rente
Obligatieleningen	187.500	20.000	52.500	155.000	2.521
Onderhandse leningen van binnenlandse pensioenfondsen en verzekeringsmaatschappijen	20.000	0	0	20.000	20
Onderhandse leningen van binnenlandse banken en overige financiële instellingen	955.275	41.500	93.828	902.947	17.707
Onderhandse leningen van openbare lichamen (art. 1a Wet Fido)	278.700	25.000	2.500	301.200	4.681
Onderhandse leningen van overige binnenlandse sectoren	614	0	75	539	3
Buitenlandse instellingen	0	0	0	0	0
Totaal opgenomen langlopende leningen	**1.442.089**	**86.500**	**148.903**	**1.379.686**	**24.932**

Eind januari 2025 hebben we een consolidatielening aangetrokken van 20 miljoen euro, tegen een rentetarief van 2,916% en een looptijd van 8 jaar. Van de overige opgenomen leningen is 60 miljoen euro herfinanciering en 6,5 miljoen een nieuw gematchte lening voor Martiniplaza BV. Van de aflossingen zijn 137,1 miljoen euro eindaflossingen en reguliere aflossingen van 11,8 miljoen euro.

Waarborgen

bedragen x 1.000 euro	Boekwaarde 31-12-2024	mutatie 2025	Boekwaarde 31-12-2025
- Gemeente grond/ vergunningspas parkeren	1.267	283	1.550
- Benzinepasjes	16	0	16
- Toegangspasjes/sleutels	104	-21	83
- Gemeenteraadsverkiezingen	0	-0	-0
Totaal waarborgsommen	**1.387**	**262**	**1.649**

Toelichting:
De gemeente vraagt voor diverse werkzaamheden waarborgsommen, die na afloop met de werkelijk gemaakt kosten worden verrekend. Ook wordt bij tijdelijk gebruik van gemeentegrond een waarborg verlangd en worden sleutelgelden gevraagd voor toegangspasjes bij Sport050.

Vooruit ontvangen bedragen met een looptijd >1 jaar

Hier staat het te verdelen resultaat van de regionale inkooporganisatie jeugdhulp (RIGG). Voorheen was dit het eigen vermogen van de RIGG toen de RIGG nog geen onderdeel was van de gemeente Groningen. Dit is een verplichting naar de deelnemende gemeenten. In plaats van het bedrag uit te keren, wordt het bedrag ingezet om toekomstige tekorten van de RIGG op te vangen, hierdoor is het een verplichting met een langlopend karakter.

Kortlopende schulden

Overige vlottende schulden
Hieronder worden de kortlopende schulden aan publiekrechtelijke lichamen, aangegane verplichtingen en crediteuren derden opgenomen.

Netto vlottende schulden < 1 jaar (bedragen x 1.000 euro)	31-12-2025	31-12-2024
Overige kasgeld leningen	5.000	27.650
Idleningen Gemeente	5.000	0
Bank- en girosaldo	0	0
Overige vlottende schulden	180.636	147.024
Totaal	**190.636**	**174.674**

Overlopende passiva

Overlopende passiva (bedragen x 1.000 euro)	31-12-2025	31-12-2024
Verplichtingen	9.951	10.750
Vooruitontvangen bijdragen Provincies	5.916	4.621
Vooruitontvangen bijdragen gemeenten	21.634	0
Vooruitontvangen overige overheden	4.705	5.754
Vooruitontvangen bijdragen met een specifiek bestedingsdoel van de EU	855	1.695
Vooruitontvangen bijdragen met een specifiek bestedingsdoel van het Rijk	285.587	234.440
Overige vooruit ontvangen bedragen	29.398	25.853
Totaal	**358.046**	**283.113**

De stijging in de 'vooruit ontvangen bijdragen gemeenten' wordt veroorzaakt door het onderbrengen van de regionale inkooporganisatie jeugdhulp (RIGG) als een directie binnen de gemeentelijke organisatie. Deze bedragen worden jaarlijks afgerekend met de deelnemende gemeenten.

De verdeling vooruit ontvangen bijdragen provincies, gemeenten en overige overheden zijn in de overzichten hieronder samengevoegd tot het overzicht 'vooruit ontvangen bijdragen overige overheden'.

VERLOOPOVERZICHT PASSIVA EX. ART 49B

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Saldo 01-01-2025	Toevoegingen	Onttrekkingen	Saldo 31-12-2025
EU				
EC2 subsidie	18	0	18	0
HEAVENN	746	0	324	422
Horizon 2020 Europe	226	0	225	1
Interreg UrbCitizenPower	6	0	6	0
Interreg VB North Sea Region Programma	320	0	119	201
LIFE Programma	162	0	122	40
NASCCELERATE	182	117	182	117
VSO/Pro (ESF+ 2021-2027)	35	0	20	15
Overig	0	61	0	61
Totaal EU	**1.695**	**178**	**1.018**	**855**
Rijk				
SPUK verduurzaming	9.247	3.827	9	13.065
2e tranche Batch 1588	3.760	0	964	2.796
2e tranche uitvoering NPG	13.186	181	594	12.773
3e tranche Regiodeals	68	72	68	72
3e tranche uitvoering NPG	3.045	93	920	2.218
5e tranche NPG	6.732	1.080	2.290	5.522
Aanpak energiearmoede	5.224	0	1.467	3.757
Aardbevingsgebied Groningen 2024–2030	927	6.165	0	7.092
Activiteiten uitvoering NPG	4.594	5.583	717	9.460
Ambulancedienst	29	0	24	5
ARZ projecten	0	931	0	931

BBZ 2004	159	140	9	290
Beschermd wonen	108	0	108	0
Besluit bijstandverlening	2.053	0	373	1.680
Bijdrage scholenprogramma mede overheden	128	0	128	0
DUMAVA	0	2.875	0	2.875
Fonds podiumkunsten	158	0	0	158
Gemeentefonds	0	946	0	946
Inrichten overheidsbrede loketten	0	45	0	45
Interreg VB North Sea Region Programma	12	0	0	12
Landelijke Vreemdelingen Voorziening	4.741	0	4.741	0
Onderdeel B Blok B NPG	18.308	1.768	0	20.076
Opvang ontheemden Oekaïne	128	17	40	105
Persoonsgebonden budget	0	7	0	7
Proeflokaal OOV - Regionale aanpassing	0	17	0	17
Regeling kansrijke wijk	4.492	253	1.560	3.185
Regeling veilig en duurzaam verkeersinfrastructuur	2	0	2	0
Regio Deal 2 (tranche 5)	4.898	7.796	4.603	8.091
Regionale Stimulering Verkeersveiligheid	603	603	603	603
Regulering aanpak voortijdige schoolverlaters	789	437	74	1.152
RVO inzake mijnbouwschade	45	204	0	249
Sanering verkeerslawaai	1.049	0	89	960
Schoolgebouwen aardbevingsgebied	0	118	0	118
Sociaal-emotionele ondersteuning	1.059	775	0	1.834
SPUK Gebiedsontwikkeling versterking gemeente Eemsdelta	16.327	11.952	922	27.357
SPUK Aardbevingsgerelateerde inzet	5.892	2.441	454	7.879
SPUK Bodem 2023	806	0	126	680
SPUK Doorontwikkeling expertisecentra jeugdhulp	1.839	0	1.839	0
SPUK FGJH transf. Gesl. jeugd	6.905	2.028	0	8.933
SPUK flexpool BOA	225	0	147	78
SPUK GALA	567	348	0	915
SPUK Georganiseerde jeugdcriminaliteit	2.176	0	111	2.065
SPUK huisvesting aandachtsgroep	0	5.361	0	5.361
SPUK huisvesting kwetsbare groepen	8	0	8	0
SPUK Impuls jongerencultuur	231	0	161	70
SPUK Impulsaanpak winkelgebied	0	1.277	0	1.277
SPUK Inhalen COVID-19 onderwijsvertraging	297	0	297	0
SPUK Intelligente verkeersinstallaties	113	0	113	0
SPUK IZA-doelen 2023-2026	1.091	0	770	321
SPUK Lokale bibliotheek voorziening	604	0	407	197
SPUK Lokale preventieakkoorden	2	0	2	0
SPUK meerjaren RHA 2023	366	0	366	0
SPUK Meerjarige regeling verstrekking aardbevingsgebied	5.567	1.258	147	6.678
SPUK MEOZ	218	0	218	0
SPUK mobiliteit woningbouw	0	7.884	0	7.884
SPUK OAB 2019-2022	2.084	436	0	2.520
SPUK ontzorging isolatie ventilatie	775	789	0	1.564
SPUK proeftuin aardgasvrije wijken	2.367	0	146	2.221
SPUK radicalisering 2022	302	172	0	474
SPUK Randvoorwaardelijke functies jeugdhulp	2.864	1.971	2.802	2.033
SPUK Sport	2.670	29	1.629	1.070
SPUK startbouwimpuls	992	0	541	451
SPUK Tijdelijke verbetering digitale dienstverlening	3	0	3	0

SPUK TOZO	267	0	77	190
SPUK vastgoedtransitie jeugd	1.704	0	1.653	51
SPUK Vergroten van beschikbaarheid van acute jeugd-ggz capaciteit	89	0	89	0
SPUK versterken cliëntondersteuning	50	0	0	50
SPUK volkhuisvesting	10.441	0	0	10.441
SPUK Volwasseneducatie	963	0	329	634
SPUK Woningbouw korte termijn	16.197	10.068	743	25.522
SPUK woningbouwimpuls	15.699	18.156	590	33.265
Subsidie RIO IPTA AJB	374	0	367	7
Subsidie zandgronden	0	206	0	206
Subsidieregeling duurzaam maatwerk	3.827	424	1.904	2.347
Subsidieregeling instandhouding monumenten	482	64	371	175
Tijdelijke onderwijshuisvesting ontheffing	1.057	0	1.057	0
Tijdelijke regeling Bodem	286	143	0	429
Tijdelijke regeling klimaat en energie	5.570	5.626	283	10.913
Verkeer en vervoer Groningen	207	1.471	207	1.471
Versterken en verduurzamen aardbevingsgebied	756	0	72	684
Volkshuisvestingsfonds	10.029	0	822	9.207
Wet inburgering gemeentedeel	7.056	2.781	0	9.837
Overig	18.549	19	18.531	37
Totaal Rijk	**234.440**	**108.837**	**57.690**	**285.587**
Overige Nederlandse overheden				
3e tranche Regiodeals	0	67	0	67
Beschermd wonen	201	0	27	174
ESF Actieve inclusie	0	1.170	0	1.170
Fietsstraat	152	0	152	0
Impulsregeling klimaatadaptie	1.812	265	133	1.944
Kardings ontzet	64	0	0	64
Nationaal Programma Groningen	1.495	780	133	2.142
OGGz	414	0	13	401
OV Bureau	0	846	0	846
Proeflokaal OOV - Regionale aanpassing	96	0	32	64
RIGG te verdelen resultaat	0	166	0	166
SAN kansen voor vakmanschap	21	0	0	21
SPUK Regiospecifiek pakket (RSP)	827	0	827	0
Subsidieregeling duurzaam maatwerk	120	0	120	0
Te verrekenen RIGG	0	36.836	16.525	20.311
Verkeer en vervoer Groningen	2.781	816	1.275	2.322
Versterking aanbod dagactiviteiten	51	0	37	14
ZonMW	0	258	0	258
ZonMW Hotspot	379	0	203	176
ZonMW Onbegr. Gedrag	230	17	22	225
ZonMW Sterk Netwerk	606	0	48	558
ZonMW Vroegsignalering	160	0	18	142
Overig	965	251	27	1.189
Totaal overige Nederlandse overheden	**10.375**	**41.473**	**19.592**	**32.256**
Totaal	246.510	150.488	78.300	318.698

Overige overlopende passiva

Hieronder vallen onder andere de bedragen die we nog moeten betalen. Het zijn kosten voor leveringen en diensten die in 2025 zijn geleverd, maar waarvoor we de factuur nog niet hebben ontvangen. We hebben de kosten wel in de exploitatie 2025 opgenomen. Afhandeling van deze bedragen vindt in 2026 plaats.

Niet uit de balans blijkende verplichtingen

Meerjarige inkoopcontracten

In de categorie niet uit de balans blijkende verplichtingen worden de meerjarige inkoopcontracten met een resterende (geraamde) contractwaarde van 1 miljoen euro of hoger opgenomen.

MEERJARIGE INKOOPCONTRACTEN > € 1.000.000 (bedragen € x 1.000) Omschrijving Domein	Resterende contract waarde	Einde contract
Bedrijfsvoering	11.438	2026
Leefomgeving en ruimte	19.793	2026
Bedrijfsvoering	22.413	2027
Leefomgeving en ruimte	37.338	2027
Bedrijfsvoering	465.741	2028
Leefomgeving en ruimte	16.361	2028
Sociaal	2.987	2028
Bedrijfsvoering	12.508	2029
Leefomgeving en ruimte	39.282	2029
Sociaal	2.013	2029
Bedrijfsvoering	36.091	2030
Leefomgeving en ruimte	5.434	2030
Leefomgeving en ruimte	5.662	2031
Bedrijfsvoering	5.305	2032
Leefomgeving en ruimte	25.853	2032
Leefomgeving en ruimte	34.307	2034
Bedrijfsvoering	3.270	2035

Cofinanciering versterkingsopgave

De Gemeente Groningen is een co-financiering aangegaan met het Rijk voor een maatschappelijk verantwoorde uitvoering van de versterkingsopgave. Hiervoor is tot en met 2026 een verplichting aangegaan voor 5,5 miljoen euro

Kapitaalverstrekkingen en garanties aan verbonden partijen

De gemeente Groningen heeft in september 2025 besloten tot het verstrekken van eigen vermogen in de vorm van een agiostorting aan WarmteStad BV voor een bedrag van € 7,5 miljoen, deze storting zal in 2026 plaatsvinden. Daarnaast is besloten tot het verstrekken van garanties op een nieuwe bancaire financiering van WarmteStad BV tot een maximum van € 16,0 miljoen.

Tevens heeft de gemeenteraad in december 2025 besloten tot het verstrekken van eigen vermogen in de vorm van een agiostorting aan GEB Holding BV voor de realisatie van Energiepark Meerstad Noord fase 1 tot een bedrag van € 39,0 miljoen, waarvan in januari 2026 € 10,7 miljoen is gestort. In januari 2026 heeft GEB Holding BV daarnaast € 3,9 miljoen aan uitstaande leningen aan de gemeente Groningen afgelost.

In december 2025 is voorts besloten tot het verstrekken van garanties op bancaire financiering van GEB Holding BV tot een maximum van € 20,7 miljoen.

Renteswap

Rente swap Tegenpartij	Onderliggende lening *	Variabel rente percentage	Vast rente percentage	Einddatum contract	(bedragen x 1.000 euro) Marktwaarde
ABN-AMRO	912	6 mnds euribor	4,7525%	1-8-2031	-100
* Hoofdsom per balansdatum	912				

Ten behoeve van het afdekken van het renterisico op een langlopende lening met een variabele rente (zijnde de 6-maands Euribor) heeft de gemeente Groningen een renteswap afgesloten. Op grond van dit contract moet de gemeente Groningen over de hoofdsom van de langlopende lening een vaste rente betalen en ontvangt de gemeente Groningen een variabele rente over de hoofdsom van de Interest Rate Swap Vanilla.
Het contract kent geen verplichting om een onderpand voor de negatieve marktwaarde aan te houden (margin call). Ook is er geen sprake van een clausule waarbij de tegenpartij het contract kan opzeggen. De hedge-relatie is volledig effectief. Het betreft hier een ABN-AMRO Single A-rating met een negatieve marktwaarde van 100 duizend euro.

Gewaarborgde geldleningen

Omschrijving (bedragen x 1.000 euro)	Hoofdsom	Restant 31-12-2024	Nieuwe gewaarborgde leningen	Totaal van de gewone en buitengewone aflossing	Restant 31-12-2025	Dekking
Achtervangpositie WSW	3.565.700	1.872.316	130.833	0	2.003.149	Indirect
Achtervangpositie WEW	1.152.000	636.000	0	47.000	589.000	Indirect
Garanties Startersfonds Triodos	1.146	81	0	57	24	100%
Garanties sportverenigingen	1.530	1.211	452	107	1.556	50%
Stichting Biblionet Groningen	1.000	769	0	20	749	100%
Personeelshypotheken Haren	2.300	P.M.	0	0	P.M.	100%
Prinsenhof Groningen (Vastgoed) BV	671	0	322	0	322	48%
Totaal gewaarborgde geldleningen	4.724.347	2.510.377	131.607	47.184	2.594.800	

Verantwoording achtervang algemeen
Zoals in de vorige jaren geven we de garantieomvang voor de achtervangpositie in de waarborgfondsen aan als het totaal van de borgstellingen die de waarborgfondsen hebben afgegeven en die aan ons gerelateerd zijn. We kunnen als achtervang aangesproken worden om samen met het Rijk renteloze leningen te verstrekken aan de waarborgfondsen als hun risicovermogen onvoldoende is. Als we renteloze leningen moeten verstrekken, heeft dit invloed op onze externe schuld en rentelast.

Achtervangpositie Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW)
De Stichting Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW) is in 1983 opgericht met als doel de toegang tot de kapitaalmarkt voor de deelnemende woningcorporaties te bevorderen. Tegen betaling van een borgstellingsvergoeding door de betreffende woningcorporaties biedt het WSW zekerheid aan geldgevers van die woningcorporaties voor de rente- en aflossingsverplichtingen van de geborgde geldleningen. Daarvoor beschikt het WSW over meerdere buffers. De laatste buffer bestaat uit de achtervang van Rijk en gemeenten, die indien nodig het WSW voorzien van renteloze leningen. Deze renteloze leningen worden terugbetaald als het vermogen van het WSW weer op voldoende peil is. De

renteloze leningen worden verdeeld volgens de verhouding 50% Rijk, 25% schadegemeenten en 25% alle gemeenten op basis van het relatieve aandeel.

Achtervangpositie Waarborgfonds Eigen Woningen (WEW)
De Stichting Waarborgfonds Eigen Woningen (WEW) is in 1993 opgericht. Tegen betaling van een premie kan een huizenkoper (de hypotheekgever) via NHG een rentevoordeel op een hypothecaire geldlening verkrijgen en worden de financiële risico's die samenhangen met deze lening beperkt. Het WEW beschikt hiervoor over een fondsvermogen dat is gevormd door de ontvangen premies. Indien dit fondsvermogen ontoereikend is, wordt aanspraak gemaakt op de achtervang van Rijk en gemeenten. Deze dienen het fondsvermogen aan te vullen met renteloze leningen, die door het WEW worden terugbetaald als het fondsvermogen door nieuwe premieontvangsten weer op peil is gebracht. Voor garanties die zijn afgegeven tot en met 31 december 2010 is sprake van 25% achtervang van de schadegemeenten. Aangezien er geen nieuwe leningen onder Groningse achtervang meer worden aangegaan en er op bestaande leningen wordt afgelost, zal dit bedrag jaarlijks verder afnemen.
Garantie Startersfonds Triodos
In juni 2016 heeft de raad besloten tot oprichting van een startersfonds in samenwerking met de Triodosbank. Door dit fonds worden initiatieven in de stad mogelijk gemaakt voor tijdelijk ruimtegebruik. Daardoor wordt de economische kracht van de stad versterkt. De Triodosbank verstrekt kredieten, met behulp van het destijds gereserveerde gemeentelijk geld zijn zekerheden afgegeven. Naar aanleiding van de op 9 juli 2025 door de raad aangenomen motie "Start me up" wordt onderzocht hoe het startersfonds kan worden vernieuwd.

Borgstellingen sportverenigingen
In juni 2016 heeft de raad de regeling garantstelling leningen breedtesport vastgesteld. In navolging van de aanpassing van de landelijke regeling is er op 15 oktober 2025 een vernieuwde regeling vastgesteld door de raad, waarbij de mogelijkheden ten aanzien van borgingsplafond en looptijd zijn verruimd. Deze regeling wordt uitgevoerd in samenwerking met de Stichting Waarborgfonds Sport. Onder deze regeling worden borgstellingen afgegeven aan sportverenigingen met betrekking tot de financiering van (ver)bouw van accommodaties en dergelijke, waarbij zowel Stichting Waarborgfonds Sport als gemeente voor 50% garant staan. De in de tabel vermelde bedragen betreffen alleen het aandeel van de gemeente in de garantstellingen. In 2025 zijn onder deze regeling 50% borgstellingen afgegeven van 300 duizend euro en 152 duizend euro afgegeven ten behoeve van respectievelijk de Groninger Cricket en Hockey Club (GCHC) en Hockeyclub Groningen.

Stichting Biblionet Groningen
De garantie is door de voormalige gemeente Ten Boer afgegeven vanwege de realisatie van huisvesting van de Bibliotheek.

Personeelshypotheken Haren
In 2006 heeft de voormalige gemeente Haren haar personeelshypotheek portefeuille verkocht aan de Rabobank met garantie op de restant hoofdsom. In de kolom hoofdsom hebben wij de stand per 31 december 2013 (de laatst ontvangen en afgestemde opgave) vermeld. Die stand bedroeg 2,3 miljoen euro. Door de aflossingen sindsdien zal de werkelijke positie lager liggen. De verwachting is dat de restant-hoofdsom van de portefeuille in 2036 tot € 0 zal dalen, aangezien de overgedragen hypotheken een looptijd van maximaal 30 jaar kenden.

Prinsenhof Groningen (Vastgoed) BV
In de negentiger jaren van de vorige eeuw nam de gemeente deel aan de gemeenschappelijke regeling RIGG (niet te verwarren met de latere RIGG voor de jeugdzorg) die actief was op het terrein van (financiering van) instandhouding van monumenten. In dat kader zijn toen ook rekeningen bij het

Nationaal Restauratiefonds (NRF) geopend, bedoeld om te dienen als garantievermogen voor door het NRF te verstrekken monumentenleningen. Na de opheffing van de gemeenschappelijke regeling zijn de rekeningen op naam gezet van de gemeente Groningen. Het saldo van de NRF-rekeningen per 31-12-2024 bedroeg in totaal 670 duizend euro. In 2025 is van deze beschikbare ruimte 322 duizend euro ingezet om te dienen als gedeeltelijke zekerheid voor de ten behoeve van de verduurzaming van complex Prinsenhof aangetrokken lening van 617 duizend euro bij het NRF.

Forward leningen
In 2025 is er geen sprake meer van een forward lening.

Gebeurtenissen na balansdatum

GEM Meerstad C.V.
In vervolg op het raadsbesluit van 17 december 2025 zijn de gronden in het deelgebied Meerstad Noord van de grondexploitatie Meerstad administratief verworven door de gemeente Groningen. In januari 2026 is besloten de betaling van deze aankoop te verrekenen met de vervroegde aflossing van 62 miljoen aan leningen die de gemeente uit heeft staan bij GEM Meerstad C.V.

Reserves

Verloopoverzicht reserves

Naam reserve (bedragen x 1.000 euro)	Saldo 01-01-2025	Resultaat vorig jaar	Toevoeging	Onttrekking	Saldo 31-12-2025
Algemene Reserve	83.607	24.102	18.885	42.287	84.307
Algemene Bestemmingsreserve	26.047	26.883	18.973	10.041	61.863
Aandelen Essent NV	1.345	0	0	0	1.345
Aandelen Meerstad Noord/GEB BV	3.600	0	488	0	4.088
Afkoopsom onderhoud fietspad	403	0	0	23	380
Afkoopsommen erfpacht	13.504	-19	0	0	13.485
Begraafplaatsen	157	-157	30	30	0
Betaalbaar Wonen	0	853	0	0	853
Bijdrage MFA de Wijert	1.535	0	0	43	1.492
Bovenwijkse infrastructuur	1.986	96	375	0	2.457
Budgetoverheveling	8.837	0	37.156	8.837	37.156
Cofinancieringinvesteringfonds	778	0	30	248	560
De Suikerzijde	2.481	1.378	0	2.651	1.208
Duurzaamheid Scholen	263	-263	0	0	0
Eemskanaalzone	9.303	-1.273	600	2.055	6.575
Egalisatiereserve Instellingen	8.023	0	0	6.500	1.523
ESF	576	0	0	0	576
Esserberg	127	0	0	11	116
Extra Beleid	654	0	0	275	379
Flankerend beleid	741	0	0	0	741
Fonds Energietransitie	2.000	317	0	0	2.317
Gebruiksovereenkomst voetbalverenigingen	26	0	0	6	20
Gresco	1.163	-663	0	0	500
GrESCo aanpak 24 gebouwen	125	0	0	0	125
Grondzaken	19.676	13.089	0	360	32.405
Hergebruik grond	66	-126	60	0	0
Jeugdzorg	0	0	11.744	0	11.744
Kunst op straat	216	0	0	0	216
Nieuw Raadhuis Haren	1.537	0	0	42	1.495
Nieuwbouw VMBO	553	0	0	100	453
Onderwijshuisvesting	14.933	1.424	5.806	13.000	9.162
Openbaar Gebied	24	0	0	24	0
Regio Specifiek Pakket ZZL	9.400	0	0	0	9.400
Reserve Kapitaallasten (BK)	45.294	-2	12.858	16.278	41.873
Scholenfonds	2.625	0	0	71	2.554
SIF	16.007	1.987	846	3.764	15.076
Sparen voor de toekomst	5.908	0	35.365	0	41.274
Vastgoed verkoopopbrengsten tbv bezuinigingen	0	0	0	0	0
WarmteStad	60	0	0	0	60
Werk in zicht	7.175	-4.400	615	1.643	1.747
Werkprogramma 2022-2025	2.387	0	0	2.387	0
Zernike College	8.022	0	0	251	7.771
Totaal	**301.165**	**63.226**	**143.831**	**110.925**	**397.296**

Toelichtingen op reserves

(bedragen x 1.000 euro)

Omschrijving	Doel	Saldo 31-12-2025	Toelichting mutaties 2025	Beoordeling niveau
Algemene Egalisatiereserve (AR)	Deze reserve dient ter dekking van het opvangen van onvoorziene verliezen op de korte en lange termijn	84.307	Vanuit de primitieve begroting is 10,6 miljoen euro toegevoegd en 17,6 miljoen euro onttrokken. Vanuit de verwerking van het resultaat over 2024 is per saldo 24,1 miljoen euro toegevoegd en 22,9 miljoen onttrokken. Daarna is 1,8 miljoen uit de reserve gehaald voor jeugdbescherming (323,5 duizend euro), internationale solidariteit (62,5 duizend euro), Meerstad Noord (487,5 duizend euro), beveiliging op reisdocumentenlocaties (200 duizend euro), aardbevingsschade sportaccomodaties (124,5 duizend euro) Martiniplaza (75 duizend euro) steun Lycurgus (100 duizend euro), Tweede Kamerverkiezingen (302 duizend euro) en meerjarig project Groningen Merkpartners (155 duizend euro). Aan de reserve is nog 8,3 miljoen euro toegevoegd voor reserve Forum (314 duizend euro), correctie Eemskanaalzone Stadshavens (1,8 miljoen euro) en het verwachte plus-resultaat op de jaarrekening 2025 bij de tweede voortgangsrapportage (6,2 miljoen euro).	voldoende
Algemene Bestemmings Reserve (ABR)	Deze reserve is voor bestemde middelen, waarvoor geen afzonderlijke bestemmingsreserve is ingesteld. Hierdoor is in één oogopslag duidelijk welke middelen meetellen voor het beschikbaar weerstandsvermogen (AR) en welke middelen bestemd zijn (ABR).	61.863	Vanuit de primitieve begroting is 752 duizend euro toegevoegd en 8,5 miljoen euro onttrokken. Vanuit de verwerking van het rekeningresultaat over 2024 is 551 duizend euro uit de reserve gehaald voor storting naar de algemene reserve en is 27,4 miljoen euro toegevoegd voor inzet in komende begrotingsjaren. Daarna is 1,5 miljoen uit de reserve gehaald namelijk 400 duizend euro voor rechtsbescherming uit de middelen toeslagenaffaire, 1 miljoen euro voor de aanloopreserve Forum en 77 duizend euro voor het meerjarig project Wietexperiment. Aan de reserve is toegevoegd 18,2 miljoen euro namelijk 7,6 miljoen voor de verwachte resultaten op de meerjarige exploitatieprojecten en 10,6 miljoen voor het overige verwachte plus-resultaat bij de jaarrekening 2025 bij de tweede voortgangsrapportage (VGR2).	voldoende
Aandelen Essent NV (BK)	Deze reserve dient als tegenwaarde ontvangen aandelen EGD bij overgang EGG naar EGD (nu: Essent).	1.345	Er zijn geen mutaties geweest in 2025	reserve is niet meer nodig en kan worden opgeheven.
Sparen voor de toekomt	Bij een realisatiebesluit over de strategische projecten moeten ook de benodigde financiële ruimte in de begroting worden gereserveerd. Daartoe dient deze reserve. De komende periode worden de projecten nader uitgewerkt en moet nog keuzes worden gemaakt. Bij een realisatiebesluit wordt het bedrag daadwerkelijk beschikbaar gesteld ten laste van de financiële reservering.	41.274	Vanuit de primitieve begroting 36,4 miljoen toegevoegd aan de reserve en daarna is 1 miljoen euro aan middelen voor de strategische investeringsagenda (SIA) onttrokken om in de exploitatiebegroting te verwerken. Bij de begroting 2025 was deze mutatie onterecht aangemerkt als structureel. Bij de begroting 2026 en de jaarrekening 2025 is deze mutatie aangemerkt als incidenteel.	voldoende

Reserve budgetoverheveling	Niet bestede gelden ontvangen vanuit taakmutaties in de decembercirculaire en resultaten samenwerkingsverbanden over te hevelen naar het volgende boekjaar.	37.156	Via de reserve is vanuit het resultaat op de jaarrekening 2024 voor 8,8 miljoen euro onttrokken en naar de exploitatie 2025 geboekt voor samenwerkingsverbanden. Vanuit de exploitatie 2025 is 31,6 miljoen euro aan de reserve toegevoegd voor samenwerkingsverbanden en voor 5,5 miljoen euro aan middelen uit de decembercirculaire 2025 van het gemeentefonds.	voldoende
Openbaar Gebied	Deze reserve dient ter dekking van kosten inrichting openbaar gebied	0	Er is 24 duizend euro uit de reserve gehaald voor wijkontwikkeling Haren.	reserve is niet meer nodig en kan worden opgeheven.
Reserve Kapitaalslasten (BK)	Deze (beklemde) reserve dient ter dekking van de kapitaallasten.c.f. het BBV mogen middelen niet meer in mindering worden gebracht op het project zelf als hierdoor een negatieve boekwaarde ontstaat	1.338	Er is 573 duizend euro aan de reserve toegevoegd voor Centrum Hoogkerk (200 duizend euro), Veldspaatstraat (98 duizend euro), Isebrandtheerd (275 duizend euro) en er is 213 duizend euro uit de reserve gehaald voor uitruil kapitaallasten met verliesvoorziening voor Energie Meerstad.	voldoende
Wijkwethouderschap (gebiedsgericht werken)(EB)	Deze reserve dient om middelen die worden ingezet voor het wijkwethouderschap hetgeen onderdeel is van de gemeente brede beweging om meer gebiedsgericht, dichterbij de burger en partijen, te gaan werken.	379	Er is 275 duizend euro uit de reserve gehaald voor de Isebrandtheerd.	voldoende
Flankerend beleid	Deze reserve dient voor herplaatsing van medewerkers in het kader van de bezuinigingsoperatie.	741	Er zijn geen mutaties geweest in 2025	voldoende
Afkoopsom onderhoud fietspad Stadsweg	Deze reserve dient ter dekking van de kosten van het jaarlijks onderhoud aan de Stadsweg Ten Boer	380	Vanuit de primitieve begroting is 23 duizend euro onttrokken voor kapitaallasten.	voldoende
Begraafplaatsen	Deze reserve dient ter dekking van toekomstige ruimingskosten en voor het opvangen van (kleine) verschillen in de inkomsten en uitgaven op de exploitatie begraafplaatsen.	0	Vanuit de verwerking van het rekeningresultaat 2024 is 157 duizend euro uit de reserve gehaald. Daarna is 30 duizend euro toegevoegd voor dekking kapitaalasten en is dit bedrag voor dat doel ook weer onttrokken.	voldoende
Gele steentjes (BK)	Deze (beklemde) reserve dient ter dekking van de kapitaallasten.c.f. het BBV mogen middelen niet meer in mindering worden gebracht op het project zelf als hierdoor een negatieve boekwaarde ontstaat	443	Vanuit de primitieve begroting is 12 duizend euro onttrokken voor dekking van kapitaallasten.	voldoende
Skatebaan (BK)	Deze (beklemde) reserve dient ter dekking van de kapitaallasten.c.f. het BBV mogen middelen niet meer in mindering worden gebracht op het project zelf als hierdoor een negatieve boekwaarde ontstaat	185	Vanuit de primitieve begroting is 20 duizend euro onttrokken voor dekking van kapitaallasten en op raadsbesluit december 2025 is aanvullend 45 duizend euro aan de reserve toegevoegd voor de Skatebaan in het Stadspark.	voldoende
Realisering Speelvoorzieningen	Deze reserve dient ter dekking van kosten realisering speelvoorzieningen.	0	Er zijn geen mutaties geweest in 2025	voldoende
Speelvoorzieningen (BK)	Deze (beklemde) reserve dient ter dekking van de kapitaallasten.c.f. het BBV mogen middelen niet meer in mindering worden gebracht op het project zelf als hierdoor een negatieve boekwaarde ontstaat.	1.289	Vanuit de primitieve begroting is 97 duizend euro onttrokken voor dekking van kapitaallasten en op raadsbesluit maart 2025 is aanvullend 41 duizend euro aan de reserve toegevoegd voor Buitenfitness.	voldoende
Beklemde reserve batterij DKS	Deze reserve dient ter dekking van het risico van het hebben van een rekening courant-verhouding met WarmteStad BV	431	Op raadsbesluit juli 2025 is aanvullend 431 duizend euro aan de reserve toegevoegd voor de kapitaallasten van de aanschaf van een opslagbatterij aan de Duinkerkenstraat 45 voor zelf opgewekte energie en het faciliteren van het elektrisch wagenpark.	voldoende
WarmteStad	De beschikbare reserve vormt een substantieel startkapitaal en maakt mogelijk	60	Er zijn geen mutaties geweest in 2025	reserve is niet meer nodig en kan

	dat het fonds versneld ingericht kan worden. Gezien de grote opgave onderzoeken we de meest effectieve wijzen waarop de reserve ingezet kan worden.			worden opgeheven.
Fonds Energietransitie (BK)	De beschikbare reserve vormt een substantieel startkapitaal en maakt mogelijk dat het fonds versneld ingericht kan worden. Gezien de grote opgave onderzoeken we de meest effectieve wijzen waarop de reserve ingezet kan worden.	2.317	Vanuit de verwerking van het rekeningresultaat 2024 is 317 duizend euro aan de reserve toegevoegd.	voldoende
Aandelen Meerstad Noord / GEB BV (BK)	De beklemde reserve dient ter dekking voor de kapitaallasten volgend uit de kapitaalstorting aan het Gemeentelijk energiebedrijf Bv.	4.088	Op raadsbesluit van maart 2025 is aanvullend 487,5 duizend euro aan de reserve toegevoegd voor het zonne- en batterijpark Meerstad-Noord	voldoende
Betaalbaar wonen fonds	Deze reserve dient ter dekking van kosten met betrekking tot het Betaalbaar Wonen Fonds	853	Vanuit de verwerking van het rekeningresultaat 2024 is 853 duizend euro aan de reserve toegevoegd.	voldoende
Afkoopsommen erfpacht	Deze reserve dient voor het reserveren van afkoopsommen erfpacht. De ontvangen afkoopsom erfpacht wordt toegevoegd aan deze reserve tot maximaal de waarde van de uitgegeven kavel.	13.485	Vanuit de verwerking van het rekeningresultaat 2024 is 19 duizend euro uit de reserve gehaald.	voldoende
Bovenwijkse infrastructuur grondexploitaties (BK)	Deze reserve is ingesteld om middelen die vrijkomen door activering van bovenwijkse voorzieningen in de grondexploitaties te reserveren	2.457	Vanuit de verwerking van het rekeningresultaat 2024 is 96 duizend euro aan de reserve toegevoegd. Daarna is nog 375 duizend euro toegevoegd voor Centrumplan Hoogkerk.	voldoende
Eemskanaalzone (BK)	Deze reserve dient voor het aanhouden van middelen als gevolg van marktwaardetoetsen. Middelen die vrijkomen doordat waardering van de strategische gronden en gebouwen worden opgeplust naar de waarde bij huidige bestemming op basis van een taxatie.	6.575	Vanuit de primitieve begroting is 600 duizend euro toegevoegd. Bij de verwerking van het rekeningresultaat 2024 is 1,3 miljoen euro uit de reserve gehaald en daarna nogmaals 2 miljoen vanwege een correctie op de verwerking van het rekeningresultaat.	voldoende
Grondzaken	Deze reserve dient ter vorming van een toereikende buffer voor het opvangen van schommelingen op de grondexploitaties.	32.405	Vanuit de verwerking van het rekeningresultaat 2024 is 13 miljoen euro aan de reserve toegevoegd. Daarna is 360 duizend euro uit de reserve gehaald voor de Biotoop in Haren (300 duizend euro) en voor aanvulling van de reserve hergebruik van grond (60 duizend euro).	voldoende
De Suikerzijde (BK)	Deze reserve dient ter buffer voor het opvangen van risico's van de nieuwe gebiedsontwikkelingen Suikerzijde binnen de grondexploitaties en de beschikbare budgetten voor de gebiedsontwikkelingen	1.208	Vanuit de verwerking van het rekeningresultaat 2024 is 1,4 miljoen euro aan de reserve toegevoegd. Daarna is 2,6 miljoen euro onttrokken op raadsbesluit november 2025 voor storting in de beklemde reserve kapitaallasten vanwege de herziening van de gebiedsbegroting.	voldoende
Hergebruik grond	Deze reserve dient om vooruit ontvangen gelden voor de toekomstig te maken kosten te reserveren. Jaarlijks wordt het exploitatieresultaat verrekend met deze reserve.	0	Vanuit de verwerking van het rekeningresultaat 2024 is 126 duizend euro uit de reserve gehaald waardoor een tekort op deze reserve ontstond wat later weer is aangevuld vanuit de reserve Grondzaken.	voldoende
Regio Specifiek Pakket ZZL	Deze reserve dient om projecten uit het Regio Specifiek Pakket Zuiderzeelijn (RSP-ZZL) te financieren.	9.400	Er zijn geen mutaties geweest in 2025	voldoende
Reserve Kapitaalslasten (BK)	Deze (beklemde) reserve dient ter dekking van de kapitaallasten.c.f. het BBV mogen middelen niet meer in mindering worden gebracht op het project zelf als hierdoor een negatieve boekwaarde ontstaat	19.992	Er is 8,3 miljoen euro aan de reserve toegevoegd voor kapitaallasten voor verkeersmaatregelen (875 duizend euro), leefkwaliteit (989 duizend euro), fietspaden (1,4 miljoen euro), overig verkeer (100 duizend euro), Suikerzijde (2,6 miljoen euro), ontwikkeling Museum aan de Aa (915 duizend euro), fietsstrategie (300 duizend euro) en	voldoende

			maatregelen in het A-kwartier (1,1 miljoen euro). Aan de reserve is een bedrag van 15,7 miljoen onttrokken voor de uitruil kapitaallasten voor de verliesvoorziening gronden energiepark Meerstad Noord.	
SIF	Deze reserve is ingesteld voor nog niet uitgegeven (rijks)middelen voor toekomstige projecten.	15.076	Vanuit de verwerking van het rekeningresultaat 2024 is 2 miljoen euro aan de reserve toegevoegd en door een correctie daarop nogmaals 296 duizend euro. Op raadsbesluit van december 2025 is 550 duizend euro toegevoegd voor het versneld invoeren van 30 km per uur zones vanuit projectgelden in het budget Doorwaadbare Stad. Er is 3,7 miljoen euro onttrokken voor het Musem der Aa (915 duizend euro), Haddingestraat (1 miljoen euro), plankosten (750 duizend euro) en nacalculaties op verkeer en vervoer (1,1 miljoen euro).	voldoende
ESF	Deze reserve dient om vrijval van ESF-subsidie die de gemeente Groningen als centrumgemeente ontvangt te reserveren en wordt zoveel als mogelijk weer ingezet ter dekking van projecten	576	Er zijn geen mutaties geweest in 2025	voldoende
Arbeidsmarktregio Werk in Zicht	De bestemmingsreserve heeft een bestedingsfunctie voor meerjarige projecten van de arbeidsmarktregio Werk In Zicht (WIZ). Doel van de reserve is om WIZ-middelen, zijnde regionale gelden van de arbeidsmarktregio (als cofinanciering) in te zetten op meerjarige WIZ-subsidieprojecten.	1.747	Vanuit de primitieve begroting 831 duizend euro uit de reserve gehaald. Bij de verwerking van het rekeningresultaat 2024 is 4,4 miljoen euro aan de reserve onttrokken. Daarna is op basis van de verschillende projectprognoses bij Werk in Zicht nog voor 812 duizend euro onttrokken en voor 615 duizend euro toegevoegd.	voldoende
Bestemmingsreserve werkprogramma 2022-2025	Deze bestemmingsreserve heeft een bestedingsfunctie voor het werk- en ontwikkelprogramma 2022 – 2025. Middels deze reserve worden de aan het werk- en ontwikkelprogramma toegekende middelen meerjarig ingezet gedurende de duur van het programma ten behoeve van dit programma	0	Vanuit de primitieve begroting 2,4 miljoen euro euro uit de reserve gehaald voor het werkprogramma.	voldoende
Gebruiksovereenkomst voetbalver	Deze reserve dient ter dekking van het fonds “Gebruiksovereenkomsten voetbalverenigingen” in Ten Boer. Op grond van de gebruiksovereenkomsten kunnen voetbalverenigingen een beroep doen op de gemeente voor groot onderhoud aan de accommodaties en de financiering van een aantal zaken op en rond de velden.	20	Vanuit de primitieve begroting is 6 duizend euro onttrokken voor kapitaallasten.	voldoende
Co financieringinvestering fonds	Deze reserve dient om de noodzakelijke uitbreiding en vervanging van gemeentelijke sportaccommodaties mogelijk te maken en om als gemeente via cofinanciering bij te kunnen dragen aan investeringen van sportverenigingen in sportaccommodatie	560	Vanuit de primitieve begroting is 38 duizend euro onttrokken. Op raadsbesluit van december is 30 duizend euro aan de reserve toegevoegd voor multicourt Groene Scheg Meerstad. Op raadsbesluit van november is 210 duizend euro uit de reserve gehaald voor het subsidiefondsbudget (150 duizend euro), beweegplek Glimmen (30 duizend euro) en samenspeelplek Prinsesseweg (30 duizend euro).	voldoende
Esserberg (BK)	Deze beklemde reserve dient ter dekking van een deel van de kapitaallasten van het investeringsproject 'renovatieplan sportpark Esserberg'.	116	Vanuit de primitieve begroting is 11 duizend euro onttrokken voor kapitaallasten.	voldoende
Reserve Kapitaalslasten (BK)	Deze beklemde reserve dient ter dekking van kapitaallasten	362	Vanuit de primitieve begroting is 3 duizend euro onttrokken voor kapitaallasten. Aan de reserve is voor 52 duizend euro toegevoegd voor	voldoende

			kapitaallasten sportvoorzieningen Selwerd.	
Egalisatiereserve Instellingen ivm concernaccres	Betreft de egalisatiereserve die is ontstaan door het niet volledig toevoegen van de van het concern ontvangen indexatie in het betreffende jaar aan het subsidiebudget. Het verschil tussen de aan het subsidiebudget toegevoegde indexatiepercentage en de gemeentelijke compensatie wordt jaarlijks verrekend met deze reserve.	1.523	Vanuit de primitieve begroting is voor 6,5 miljoen euro onttrokken.	voldoende
Kunst op straat	Deze reserve dient voor het financieren van kunst bij nader te bepalen kunstprojecten in de openbare ruimte.	216	Er zijn geen mutaties geweest in 2025	voldoende
Jeugdzorg	In de algemene uitkering zijn in 2025 middelen beschikbaar gesteld voor tekorten in de jeugdzorg. Bij het bepalen van de opgave kosten jeugdzorg is rekening gehouden met deze ontvangst. De reserve zal de komende jaren worden ingezet.	11.744	Vanuit de gelden in de septembercirculaire van het gemeentefonds is 11,7 miljoen euro toegevoegd.	voldoende
Duurzaamheid Scholen	Deze reserve dient ter dekking van kosten voortvloeiende uit een nieuwe duurzaamheidsregeling voor scholen als gevolg van het Integraal Huisvestingsplan 2014-2017.	0	Vanuit de verwerking van het rekeningresultaat 2024 is 263 duizend euro uit de reserve gehaald.	Deze reserve is bij vaststelling rekeningresultaat 2024 opgeheven
Nieuw Raadhuis (BK)	Deze reserve dient ter dekking van een deel van de kapitaallasten van het nieuwe gemeentehuis.	1.495	Vanuit de primitieve begroting is 42 duizend euro onttrokken voor kapitaallasten.	voldoende
Zernike College (BK)	Deze reserve dient ter dekking van de kapitaallasten van de nieuwbouw van het Zernike College.	7.771	Vanuit de primitieve begroting is 251 duizend euro onttrokken voor kapitaallasten.	voldoende
Bijdrage MFA de Wijert	Deze reserve dient ter dekking van de kapitaallasten van het project Multifunctionele Accommodatie De Wijert.	1.492	Vanuit de primitieve begroting is 43 duizend euro onttrokken voor kapitaallasten.	voldoende
Gresco	Deze reserve dient als egalisatiereserve voor de resultaten van Gresco	500	Vanuit de verwerking van het rekeningresultaat 2024 is 663 duizend euro uit de reserve gehaald.	voldoende
Gresco aanpak 24 gebouwen (BK)	Deze reserve dient voor de gedeeltelijke dekking van de kapitaallasten integrale aanpak 24 gebouwen	125	Er zijn geen mutaties geweest in 2025	voldoende
Nieuwbouw VMBO	Deze beklemde reserve dient ter dekking van kapitaallasten	453	Vanuit de primitieve begroting is 100 duizend euro onttrokken voor kapitaallasten.	voldoende
Onderwijshuisvesting	Deze reserve is voor het opvangen van risico's en het mogelijk maken van toekomstige investeringen.	9.162	Vanuit de primitieve begroting is voor 13 miljoen uit de reserve gehaald en voor 4,3 miljoen euro toegevoegd. Bij de verwerking van het rekeningresultaat 2024 is 1,4 miljoen euro euro aan de reserve toegevoegd. Later is op correctie van de primitieve begroting nogmaals 2,1 miljoen toegevoegd. Op raadsbesluit december 2024 is de primitief begrote reservetoevoeging met 578 duizend euro verlaagd vanwege de vaststelling van het programma onderwijshuisvesting 2025 en later nog met 70 duizend euro verlaagd vanwege actualisatie van klokuurvergoedingen.	voldoende
Reserve Kapitaalslasten (BK)	Deze beklemde reserve dient ter dekking van kapitaallasten	17.832	Voor kapitaallasten is voor 3,3 miljoen euro toegevoegd voor de Sint Jansstraat (1,1 miljoen euro), locatie van Houten (50 duizend euro), revitalisatie Duinkerkenstraat (300 duizend euro), Drakesteijnstraat 29 (500 duizend euro), Hendrik Westerstraat (1,3 miljoen euro) en Waterviolier (81 duizend euro). Er is voor 236 duizend euro uit de reserve gehaald voor het Stadhuis Grote Markt	voldoende

			(38 duizend euro), Gresco (32 duizend euro), Heesterpoort 1 (56 duizend euro), Bloemsingel 10 (6 duizend euro), Woldjesrspoorweg 5b (37 duizend euro), Lammetjesplein 1-3 (30 duizend euro) en de Silkeborgweg 2 (36 duizend euro).	
Scholenfonds (BK)	Deze reserve dient ter dekking van de kosten bouw nieuwe school	2.554	Vanuit de primitieve begroting is 71 duizend euro onttrokken voor kapitaallasten.	voldoende
Totaal reserves		**397.295**		

Structurele onttrekkingen aan reserves

(beklemde reserves kapitaallasten)

naam reserve (bedragen x 1.000 euro)	2025		2026		2027		2028		2029	
	stort.	onttr.	stort.	onttr.	stort.	onttr.	stort.	onttr.	stort.	onttr.
Muziekschool Vrijdag St.Jansstraat	0	0	0	0	0	206	0	206	0	206
Heesterpoort	0	56	0	56	0	56	0	56	0	56
Sportpark De Kring	0	8	0	8	0	8	0	8	0	8
Kunstwerf	0	6	0	6	0	6	0	6	0	6
Groene Wei Lammetjesplein	0	30	0	30	0	30	0	30	0	30
Revitalisering Stadhuis	0	38	0	38	0	38	0	38	0	38
Driebond Engelbert Woldjerspoorweg	0	37	0	37	0	37	0	37	0	37
Nieuwbouw iederz	0	37	0	37	0	37	0	37	0	37
MFA de Wijert	0	43	0	43	0	43	0	43	0	43
Esserberg	0	11	0	11	0	11	0	11	0	11
Scholenfonds	0	71	0	71	0	71	0	71	0	71
Nieuw Raadhuis Haren	0	42	0	42	0	42	0	42	0	42
Nieuwbouw VMBO	0	100	0	100	0	100	0	100	0	100
Zernike College	0	251	0	251	0	251	0	251	0	251
Van Lenneplaan	0	13	0	13	0	13	0	13	0	13
Fietspad De Verbetering	0	45	0	45	0	45	0	45	0	45
Tennisbaan Hoogkerk	0	54	0	54	0	54	0	54	0	54
Zonnevoetpad Kolenkade gresco	0	32	0	32	0	32	0	32	0	32
Gele steentjes	0	12	0	12	0	12	0	12	0	12
Speelvoorzieningen	0	97	0	97	0	97	0	97	0	97
Skatebaan	0	20	0	20	0	20	0	20	0	20
Basis inrichting sporthallen Selwerd	0	0	0	5	0	5	0	5	0	5
Bij Van Houten	0	13	0	13	0	13	0	13	0	0
Stadshavens	0	0	126	0	126	0	126	0	126	0
Totaal	**0**	**1.016**	**126**	**1.021**	**126**	**1.227**	**126**	**1.227**	**126**	**1.214**

Voorzieningen

Verloopoverzicht voorzieningen

Naam Voorziening (bedragen x 1.000 euro)	Saldo 01-01-2025	Toevoeging	Onttrekking	Verschuiving	Vrijval	Saldo 31-12-2025
Achterstallig onderhoud	245	2.255	0	0	0	2.500
Afkoop onderhoud begraafplaats	4.443	852	480	0	0	4.815
Afvalstoffenheffing	9.323	0	2.077	0	0	7.246
Euvelgunnerweg 17	282	27	37	0	0	271
Groot onderhoud gebouwen	25.350	6.748	2.811	0	1.000	28.287
Groot onderhoud Oosterpoort	1.481	108	566	0	0	1.023
Groot Onderhoud Welzijn	1.535	669	489	0	63	1.652
Legaat Andrea Elkenbracht	191	0	5	0	0	186
Nazorgvoorziening	35	290	128	0	0	197
Onderhoud cultuur gebouwen	203	318	401	0	0	121
Onderhoud museum	2.473	606	795	0	0	2.284
Onderhoud panden kostprijsdekkende verhuur	3.662	2.018	130	0	0	5.550
Onderhoud parkeergarages	5.074	1.950	1.032	0	0	5.992
Onderhoud sportaccommodaties	5.241	4.927	1.559	0	0	8.610
Onderhoud Tennisvelden Ten Boer	155	11	0	0	0	166
Onderhoud vensterscholen	4.499	2.293	714	0	0	6.078
Pensioenaanspraken politieke ambtsdragers	7.231	5.105	383	0	546	11.407
Reorganisatie	1.740	209	971	0	151	827
Riolering Baggerprojecten	0	786	0	786	0	1.572
Riolering groot onderhoud	1.111	0	0	-1.111	0	0
Rioolheffing	0	552	0	325	0	877
RVU regeling vervroegde uittreding	662	1.396	572	0	0	1.485
Spaarverlof	4.376	4.856	513	0	0	8.719
Wachtgeld wethouders	220	398	194	0	13	411
Totaal	**79.532**	**36.374**	**13.857**	**0**	**1.773**	**100.276**

Toelichting op de voorziening

(bedragen x 1.000 euro)

Omschrijving	Doel	Saldo 31-12-2025	Beoordeling niveau	Toelichting grootste mutaties 2025
Achterstallig onderhoud	Deze voorziening dient ter dekking van de kosten van achterstallig onderhoud van gemeentelijke gebouwen	2.500	Toereikend	Er zijn nog middelen beschikbaar voor de Biotoop Hortus Haren (245 duizend euro), woonwagenstandplaatsen (255 duizend euro) en voor het EMG-pand bij Stadshavens (2 miljoen euro).
Afkoop onderhoud begraafplaats	Deze voorziening dient voor het reserveren van ontvangen afkoopsommen van nabestaanden. Aanwending vindt plaats ten behoeve van het onderhoud van graven. Voorziening is ingesteld conform Artikel 44, lid 2 BBV	4.815	Toereikend	Er is 480 duizend euro onttrokken voor jaarlijks onderhoud. Er is 425 duizend euro toegevoegd voor de 10e jaarschijf van de voorziening en een extra dotatie van 427 duizend euro om de voorziening op toereikend niveau te krijgen. De extra dotatie is het gevolg van actualisatie van de rentevoet.
Afvalstoffenheffing	Deze voorziening dient voor het opvangen van prijsschommelingen in het tarief van de afvalstoffenheffing. Voorziening is ingesteld conform Artikel 44, lid 2 BBV	7.246	Toereikend	Er is conform de begroting onttrokken: een bedrag van 386 duizend euro voor tariefsverlaging, 350 duizend euro voor het burgerberaad afvalvrij 2030, 200 duizend euro voor het initiatiefvoorstel afvalpreventie en 70 duizend euro voor het project Afval-BOR. Daarnaast is 1,071 miljoen euro onttrokken ter dekking van het rekeningresultaat afvalstoffenheffing 2025.
Euvelgunnerweg 17	Deze voorziening dient voor dekking van de compensatie voor de huur van pand Euvelgunnerweg overeengekomen met de stichting het Viaduct voor de eerste vijf jaar	271	Toereikend	Er is 27 duizend euro conform de begroting gedoteerd. Het exploitatietekort (37 duizend euro) is onttrokken aan de voorziening.
Groot onderhoud gebouwen	Deze voorziening dient om het onderhoud van de gemeentelijke gebouwen te waarborgen. Voorziening ingesteld conform Artikel 44, lid 1c BBV	28.287	Toereikend	Er is 6,7 miljoen euro gedoteerd aan de voorziening, 1,6 miljoen euro meer dan begroot. De begrote dotatie was gebaseerd op een verouderd meerjaren-onderhoudsplan. Eind 2025 is dit plan geactualiseerd, hieruit is naar voren gekomen dat er onvoldoende middelen zijn gereserveerd voor toekomstig onderhoud binnenzijde Hendrik Westerstraat Ten Boer, dit heeft geresulteerd in een extra dotatie van 588 duizend euro. We hebben verder een aanvullende dotatie gedaan voor de Duinkerkenstraat voor extra kosten vanwege de samenhang tussen onderhoud en de renovatie en extra onderhoudswerkzaamheden. Verder is er 2,8 mln onttrokken aan de voorziening. Begroot was 6,9 miljoen euro. De onderschrijding wordt voornamelijk verklaard door het doorschuiven van onderhoud naar 2026. Tot slot is 1,0 miljoen vrijgevallen uit de voorziening ter dekking voor de revitalisering Hendrik Westerstraat (buitenzijde).
Groot onderhoud Oosterpoort	Deze voorziening dient ter dekking van groot onderhoud aan de Oosterpoort/ Stadsschouwburg. Voorziening ingesteld conform Artikel 44, lid 1c BBV	1.023	Toereikend	Er is 108 duizend euro gedoteerd aan de voorziening, cf begroting. Er is 566 duizend euro onttrokken aan de voorziening, begroot was 1,2 miljoen euro. De onderschrijding wordt voornamelijk verklaard door doorschuiven van onderhoud naar 2026.
Groot onderhoud Welzijn	Deze voorziening dient om het onderhoud van kapitaalgoederen te waarborgen. Voorziening is ingesteld conform Artikel 44, lid 1c BBV	1.652	Toereikend	Er is 669 duizend euro gedoteerd aan de voorziening, begroot was 547 duizend euro. Het verschil wordt verklaard door aanvullende dotaties aan de voorziening onderhoud voor niet begrote onderhoudskosten. Er is 489 duizend euro onttrokken aan de voorziening, begroot was 856 duizend euro, de onderschrijding wordt voornamelijk verklaard door het doorschuiven van onderhoud naar 2026.
Legaat Andrea Elkenbracht	Deze voorziening dient om begaafde (oud) leerlingen van het stedelijk conservatorium in de gelegenheid stellen een voortgezette muziekstudie in het buitenland te volgen. Voorziening ingesteld conform Artikel 44, lid 2 BBV	186	Toereikend	De studiebeurs van in totaal 5 duizend euro van het Andrea Elkenbracht Fonds conform collegevoorstel

Nazorgvoorziening	Deze voorziening dient voor nazorg voor diverse bodemsaneringslocaties, w.o. Beckerweg Voorziening ingesteld conform Artikel 44, lid 1b BBV	197	Toereikend	Er is 290 duizend euro toegevoegd om de voorziening op termijn op voldoende niveau te houden en 128 duizend euro onttrokken voor beheer- en onderhoudskosten diverse locaties bodemsanering.
Onderhoud cultuurgebouwen	Deze voorziening dient ter dekking van toekomstig onderhoud aan het Forum. Voorziening ingesteld conform Artikel 44, lid 1c BBV	121	Toereikend	Er is 318 duizend euro gedoteerd aan de voorziening cf begroting. Er is 401 duizend euro onttrokken aan de voorziening, begroot was 537 duizend euro, de onderschrijding wordt voornamelijk verklaard door het doorschuiven van onderhoud naar 2026.
Onderhoud museum	De voorziening heeft als doel het opvangen van schommelingen in de kosten van groot onderhoud van het Groninger Museum. Voorziening ingesteld conform Artikel 44, lid 1c BBV	2.284	Toereikend	Het groninger museum werkt met een kostendekkende exploitatie, het exploitatiesaldo is verrekend met de voorziening.
Onderhoud panden kostprijsdekkende huur	Deze voorziening dient ter dekking van toekomstig onderhoud aan de Muziekschool.Voorziening ingesteld conform Artikel 44, lid 1c BBV	5.550	Toereikend	De exploitaties van Vila B, Kunstwerf en Forum hebben een kostprijsdekkende huur calculatie, het exploitatiesaldo wordt verrekend met de voorziening.
Onderhoud parkeergarages	De voorziening heeft als doel het opvangen van schommelingen in de kosten van het planmatig onderhoud van het parkeerbedrijf.	5.992	Toereikend	Er is 1,95 miljoen euro gedoteerd aan de voorziening in 2025, dat is 200 duizend euro meer dan begroot. Voor de euroborg-garage is een aanvullende dotatie gedaan van 200 duizend euro i.v.m. extra kosten voor de vervanging van de ventilatie. Begroot aan onttrekkingen was 2,3 miljoen euro aan planmatig onderhoud, hiervan is 1,0 miljoen euro gerealiseerd. De lagere onderhoudskosten worden enerzijds verklaard door het doorschuiven van deze werkzaamheden naar 2026 circa 850 duizend euro, het restant wordt verklaard door werkzaamheden die goedkoper zijn uitgevallen of zijn vervallen.
Onderhoud sportaccommodaties	Deze voorziening dient om het onderhoud van kapitaalgoederen te waarborgen. Voorziening is ingesteld conform Artikel 44, lid 1c BBV	8.610	Toereikend	De onderhoudswerkzaamheden aan gymlokalen die in 2025 niet zijn uitgevoerd zullen in 2026 worden uitgevoerd. Omdat deze gymlokalen in 2026 overgaan van Sport050 naar vastgoed zijn deze middelen toegevoegd aan de voorziening onderhoud.
Onderhoud Tennisvelden	Deze voorziening dient om het onderhoud van de tennisvelden in de voormalige gemeente Ten Boer te waarborgen. Voorziening is ingesteld conform Artikel 44, lid 1c BBV	166	Toereikend	Alleen de jaarljikse dotatie. De Tennisclub heeft nog geen uitsluitsel gegeven wanneer men onderhoud nodig acht.
Onderhoud vensterscholen	Deze voorziening dient ter dekking van schommelingen in de onderhoudsplanning voor planmatig/groot onderhoud. Voorziening ingesteld conform Artikel 44, lid 1c BBV	6.078	Toereikend	Er is 2,3 miljoen euro gedoteerd aan de voorziening, 773 duizend euro meer dan begroot. Voor herstel van gevels is 773 duizend euro extra gedoteerd aan de voorziening. Er is 714 duizend euro onttrokken aan de voorziening onderhoud, begroot was dat 1,5 miljoen euro. De onderschrijding wordt voornamelijk verklaard door doorschuiven van onderhoud naar 2026.
Pensioenaanspraken politieke ambtsdragers	Deze voorziening dient ter dekking van de pensioenlasten van voormalige burgemeesters en wethouders (voor 2006). Voorziening is ingesteld conform Artikel 44, lid 1a BBV	11.407	Toereikend	Vanwege de invoering van de Wet toekomst pensioenen (Wtp) worden per 1 januari 2028 alle pensioenen voor ambtsdragers (Appa) overgedragen aan het ABP-pensioenfonds. Gemeenten moeten daarom hun voorziening voor de pensioenen op orde brengen zodat er voldoende budget is voor de collectieve waardeoverdracht in 2027. Bij de jaarrekening is de voorziening in eerste instantie bijgewerkt conform de reguliere berekening. Vervolgens is een aanvullende dotatie van 2,0 miljoen euro gedaan voor een groep van 11 ambtsdragers waarvan het pensioen uit de exploitatie werd gedekt. Voor de overgang moet de waarde van alle Appa pensioenaanspraken worden berekend en als collectieve waardeoverdracht worden ingekocht bij ABP, hiervoor worden in de berekening andere uitgangspunten gehanteerd waardoor er nog eens een aanvullende dotatie is gedaan van 2,6 miljoen euro. Er is een vrijval van 546 duizend euro geboekt op basis van actuariële waardeberekeningen die jaarlijks gemaakt worden voor het bepalen van de juiste stand van de voorziening.

Reorganisatie	Deze voorziening dient voor de dekking van kosten van boventalligheid als gevolg van reorganisaties. Bijvoorbeeld de vorming van het SSC. Voorziening is ingesteld conform Artikel 44, lid 1a BBV	827	Toereikend	De hoogte van de voorziening is op basis van het bestaande beleid en nog geldende sociaal plan per 31 december 2025 opnieuw bepaald. De onttrekking van EUR 971 duizend euro heeft betrekking op de uitbetaalde salarissen en loonkosten 2025 van medewerkers in de VZ. Daarnaast was er sprake van een vrijval van 151 duizend euro als gevolg van geplaatste kandidaten. De dotatie van 209 duizend euro is met name te verklaren doordat het aantal huidige herplaatsingskandidaten langer in het herplaatsingstraject zitten. Het betreft geen nieuwe medewerkers, maar reeds medewekers die opgenomen waren conform het geldende sociale plan.
Riolering baggerprojecten	Deze voorziening dient voor het beschikbaar houden van de baggerbudgetten voor de geplande baggerprojecten. Voorziening is ingesteld conform Artikel 44, lid 2 BBV.	1.572	Toereikend	Na de splitsing op 1-1-2025 was het saldo 786 duizend, op basis van de begrootte kosten versus gerealiseerd voegen we 786 duizend euro toe door uitstel van werkzaamheden.
Rioolheffing	Deze voorziening dient voor het opvangen van prijsschommelingen in het tarief van de rioolheffing. Voorziening is ingesteld conform artikel 44 BBV.	877	Toereikend	Na de splitsing op 1-1-2025 was het saldo 325 duizend euro. Vanuit het exploitatieresultaat van 551 duizend euro voegen we dit toe aan de voorziening. Het positieve resultaat is grotendeeld veroorzaakt door de hogere baten vanuit oudere jaren.
RVU-regeling vervroegde uittreding	Deze voorziening dient voor de dekking van kosten van de regeling vervroegde uittreding van personeel. De RVU is een verplichting vanuit de CAO, zie artikel 2.11 CAO.	1.485	Toereikend	In totaal is er voor 572 duizend euro aan deelnemers uitgekeerd. Door de groei van het aantal medewerkers dat aan de regeling mee doet was een dotatie van 1,4 miljoen euro nodig om aan de verplichting te kunnen voldoen.
Spaarverlof	Voorziening wordt gevormd ter dekking van het aangemerkt spaarverlof op het moment dat dit wordt opgenomen. Voorziening is ingesteld conform Artikel 44, lid 1c BBV	8.719	Toereikend	Vanaf 2022 is het verplicht om een voorziening op te nemen voor het spaarverlof. De onttrekking is gebaseerd o.b.v. opname uren en dotatie is gebaseerd o.b.v. stand ultimo boekjaar. Gebaseerd op berekening verlofuren per medewerker * uutarief desbetreffende medewerker
Wachtgeld oud-wethouders	Deze voorziening dient voor de dekking van wachtgeldverplichtingen van oud-wethouders. Voorziening ingesteld conform Artikel 44, lid 1a BBV	411	Toereikend	Op 31-12-2025 was de stand van de voorziening wachtgelden te laag door onder andere het vroegtijdig aftreden van een collegelid. Hierdoor moest een dotatie worden gedaan ter hoogte van 398 duizend euro. De onttrekking heeft betrekking op de aanspraak vanuit oud collegeleden op de wachtgelden die zij ontvangen. Ten tijde van nieuwe gemeenteraadsverkiezingen en het kiezen van een nieuw college (2026) ontstaat vaak een grote dotatie door het aftreden van collegeleden, waarbij in de jaren erna de voorziening daalt.
Totaal voorzieningen		**100.275**		

EMU-saldo

EMU SALDO	T-1 2025	T 2026 Volgens begroting 2026	T+1 2027 Volgens meerjarenraming in begroting 2026
Omschrijving	x € 1.000	x € 1.000	x € 1.000
Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	93.729	-548	16.821
Mutatie (im)materiële vaste activa	101.949	166.490	99.984
Mutatie voorzieningen	20.744	5.457	5.541
Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)	-1.091	-7.353	23.444
Verwachte boekwinst bij verkoop effecten en verwachte boekwinst bij verkoop (im)materiële vaste activa	0	0	0
	13.615	**-154.228**	**-101.066**

Toelichting

Als gevolg van Europese regelgeving mogen EU-lidstaten een begrotingstekort (EMU-saldo) hebben van maximaal 3% van het bruto binnenlands product (BBP). Aan dit maximale tekort van 3% hebben, naast de Rijksoverheid, ook de decentrale overheden een aandeel. De EMU-systematiek werkt op een andere manier dan het (gemodificeerde) baten- en lastenstelsel dat de gemeenten hanteren. Zo tellen investeringen bijvoorbeeld niet mee in het stelsel van baten en lasten, daarbij wordt uitgegaan van de kapitaallasten van de investeringen. Investeringen in een jaar tellen echter wel volledig mee in het EMU-saldo. Een ander verschil heeft betrekking op mutaties van reserves en voorzieningen. Die tellen wel mee in het stelsel van baten en lasten, maar niet voor het EMU-saldo. Bij een positief rekeningsaldo kan een gemeente daardoor toch een negatief EMU-saldo hebben.

Het EMU-saldo van de gemeente Groningen kwam voor 2025 uit op 13,6 miljoen euro positief. Dit betekent dat in EMU-termen de inkomsten 13,6 miljoen euro hoger lagen dan de uitgaven. Dit kwam vooral door een positief exploitatiesaldo (voor toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves) van 93,7 miljoen euro. Daarnaast zorgde een afname van de voorraden met 1,1 miljoen euro en een toename van de voorzieningen met 20,7 miljoen euro voor een opwaartse werking op het EMU-saldo. Hier tegenover staat een stijging van de boekwaarde van onze (im)materiële vaste activa met 101,9 miljoen euro. Dat houdt in dat de investeringsuitgaven (onder aftrek van door derden betaalde bijdragen) 101,9 miljoen euro hoger lagen dan de afschrijvingen. Dit had een negatief effect op het EMU-saldo.

Overige gegevens

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: de raad van gemeente Groningen

Verklaring over de jaarrekening 2025

Ons oordeel

Naar ons oordeel geeft de in de jaarstukken (genaamd 'Gemeenterekening 2025') opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van de baten en lasten over 2025 en van het vermogen van gemeente Groningen ('de gemeente') op 31 december 2025 alsmede een getrouw beeld van de financiële rechtmatigheid over 2025 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten ('BBV').

Wat we hebben gecontroleerd

Wij hebben de in deze jaarstukken opgenomen jaarrekening 2025 van gemeente Groningen gecontroleerd.

De jaarrekening bestaat uit:

- Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling;
- Baten en lasten;
- Incidentele baten en lasten;
- Rechtmatigheidsverantwoording;
- Wet Normering Topinkomens;
- Balans;
- Reserves;
- Voorzieningen;

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V., Leonard Springerlaan 35, 9727 KB Groningen, Postbus 8060, 9702 KB Groningen, T: 088 792 00 50, www.pwc.nl

'PwC' is het merk waaronder PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. (KvK 34180285), PricewaterhouseCoopers Belastingadviseurs N.V. (KvK 34180284), PricewaterhouseCoopers Advisory N.V. (KvK 34180287), PricewaterhouseCoopers Compliance Services B.V. (KvK 51414406), PricewaterhouseCoopers Pensions, Actuarial & Insurance Services B.V. (KvK 54226368), PricewaterhouseCoopers B.V. (KvK 34180289) en andere vennootschappen handelen en diensten verlenen. Op deze diensten zijn algemene voorwaarden van toepassing, waarin onder meer aansprakelijkheidsvoorwaarden zijn opgenomen. Op leveringen aan deze vennootschappen zijn algemene inkoopvoorwaarden van toepassing. Op www.pwc.nl treft u meer informatie over deze vennootschappen, waaronder deze algemene (inkoop)voorwaarden die ook zijn gedeponeerd bij de Kamer van Koophandel te Amsterdam.

- EMU-saldo; en
- De bijlagen bij de jaarrekening, met daarin:.
  - De bijlage met het overzicht van de gerealiseerde baten en lasten per taakveld (Jaarrekening op taakveld);
  - De SiSa-bijlage met verantwoordingsinformatie over de specifieke uitkeringen (SiSa bijlage); en
  - Het overzicht begrotingsoverschrijdingen 2025 (Begrotingsoverschrijdingen).

Het stelsel voor financiële verslaggeving dat is gebruikt voor het opmaken van de jaarrekening is het BBV.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado) en het Controleprotocol WNT 2025 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de paragraaf 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Onafhankelijkheid

Wij zijn onafhankelijk van gemeente Groningen zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assuranceopdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Informatie ter ondersteuning van ons oordeel

Wij hebben onze controlewerkzaamheden met betrekking tot fraude en financiële risico's, en de aangelegenheden daaruit, bepaald in de context van de controle van de jaarrekening als geheel en bij het vormen van ons oordeel hierover. Daarom geven wij geen afzonderlijke oordelen of conclusies over de informatie ter ondersteuning van ons oordeel, zoals onze bevindingen en observaties ten aanzien van de controleaanpak gericht op de frauderisico's en de veronderstellingen inzake financiële risico's in relatie tot de financiële positie.

Materialiteit

De reikwijdte van onze controle wordt beïnvloed door het toepassen van materialiteit. Het begrip 'materieel belang' wordt toegelicht in de sectie 'Onze verantwoordelijkheid voor de controle van de jaarrekening'.

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de bij onze controle toegepaste materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op €29,4 miljoen (2024: €14,7 miljoen), waarbij de bij onze controle toegepaste goedkeuringstolerantie 2% van de totale lasten exclusief toevoegingen aan reserves bedraagt, zoals voorgeschreven in artikel 2 lid 1 en 3 Bado.

Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen materieel zijn, zoals ook bedoeld in artikel 3 Bado. Daarbij zijn voor de controle van de in de jaarrekening opgenomen WNT-informatie de materialiteitsvoorschriften gehanteerd zoals vastgelegd in het Controleprotocol WNT 2025.

Wij zijn met de raad overeengekomen dat wij aan de raad tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de €500.000,- (2024: €500.000,-) rapporteren alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen, of in het kader van SiSa of WNT, relevant zijn. Daarnaast rapporteren wij balansreclassificaties boven de €12,0 miljoen.

Controleaanpak frauderisico's

Wij hebben risico's op een afwijking van materieel belang in de jaarrekening die het gevolg zijn van fraude geïdentificeerd en ingeschat. Wij hebben tijdens onze controle inzicht verkregen in gemeente Groningen en haar omgeving en de componenten van het interne beheersingssysteem, waaronder het risico-inschattingsproces en de wijze waarop het college van burgemeester en wethouders inspeelt op frauderisico's en het interne beheersingssysteem monitort en de wijze waarop de raad toezicht uitoefent en de uitkomsten daarvan. Wij verwijzen naar paragraaf 9 'Bedrijfsvoering' van de jaarstukken, waarin het college van burgemeester en wethouders haar frauderisicoanalyse heeft opgenomen.

Wij hebben ten aanzien van het risico op afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude de opzet en implementatie van de interne beheersing geëvalueerd, waaronder de frauderisicoanalyse van het college c.q. management, gedragscode voor collegeleden en de gedragscode politieke ambtsdragers, evenals de Regeling melden vermoeden misstand en het beleid rondom voorkomen en bestrijden van Misbruik en Oneigenlijk gebruik, en voor zover wij dat noodzakelijk achtten voor onze controle, de werking getoetst van deze interne beheersmaatregelen.

We hebben inlichtingen ingewonnen bij een selectie van leden van het college van burgemeester en wethouders en het management (waaronder de gemeentesecretaris, de concerndirectie, de concerncontroller en de directeur HRM, financiën en inkoop) gevraagd of zij op de hoogte waren van feitelijke, vermeende of vermoede fraude. Hieruit volgden geen signalen van feitelijke, vermeende of vermoede fraude die kunnen leiden tot een afwijking van materieel belang.

Als onderdeel van ons proces voor het identificeren van frauderisico's, hebben wij frauderisicofactoren overwogen met betrekking tot frauduleuze financiële verslaggeving, oneigenlijke toe-eigening van activa en omkoping en corruptie. Wij hebben geëvalueerd of deze factoren een indicatie vormden voor de aanwezigheid van frauderisico's.

De door ons geïdentificeerde frauderisico's en uitgevoerde specifieke werkzaamheden zijn als volgt:

Geïdentificeerde frauderisico's	Onze controlewerkzaamheden en observaties
Het doorbreken van interne beheersingsmaatregelen door het college c.q. het management Het college c.q. het management bevindt zich in een unieke positie om fraude te plegen, omdat het in staat is de administratieve vastleggingen te manipuleren en frauduleuze financiële overzichten op te stellen door interne beheersingsmaatregelen te doorbreken die anderszins effectief lijken te werken. Daarom besteden wij bij al onze controles aandacht aan het risico van het doorbreken van maatregelen van interne beheersing door het college c.q. het management. In dat kader hebben wij specifiek aandacht besteed aan: • journaalposten en andere aanpassingen die tijdens het opstellen van de jaarrekening zijn gemaakt; • schattingen; • significante transacties buiten het kader van de normale bedrijfsuitoefening.	Wij hebben de opzet en implementatie geëvalueerd van de maatregelen van interne beheersing in de processen voor het genereren en verwerken van journaalposten en het maken van schattingen. Tevens hebben wij specifieke aandacht gegeven aan de toegangsbeveiligingen in het IT-systeem en de mogelijkheid dat hierin functiescheiding kan worden doorbroken. Wij hebben onze controle hoofdzakelijk gegevensgericht ingestoken. Wij hebben journaalposten geselecteerd op basis van risicocriteria en hierop specifieke controlewerkzaamheden verricht. Deze werkzaamheden omvatten onder meer inspectie van informatie uit brondocumenten. Wij hebben geen significante transacties buiten het kader van de normale bedrijfsuitoefening geïdentificeerd. Tevens zijn wij nagegaan of de gemeente transacties is aangegaan met organisaties waarbij collegeleden en het management een nevenfunctie hebben. Wij hebben dergelijke transacties niet aangetroffen. Daarnaast hebben wij specifieke controlewerkzaamheden verricht ten aanzien van belangrijke schattingen van het college c.q. het management, waaronder specifiek de waardering van de grondexploitaties en de voorzieningen. Hierbij hebben wij in het bijzonder aandacht gehad voor het inherente risico van vooringenomenheid van het college c.q. het management. Onze werkzaamheden hebben niet geleid tot specifieke aanwijzingen voor fraude of vermoedens van fraude ten aanzien van het doorbreken van de interne beheersing door het college c.q. het management.

Geïdentificeerde frauderisico's	Onze controlewerkzaamheden en observaties
Het risico op niet-zakelijke transacties bij grond- en vastgoedverkopen en het risico op onjuiste opbrengstenverantwoording grond- en vastgoedverkopen De gemeente Groningen kent jaarlijks omvangrijke grond- en vastgoedverkopen aan onder andere particulieren, projectontwikkelaars en bedrijven. Het risico bestaat hier dat transacties worden afgesloten tegen niet zakelijke voorwaarden, met het inherente risico op kickbacks en belangenverstrengeling. Daarnaast bestaat het frauderisico dat opbrengsten grond- en vastgoedverkopen niet juist worden verantwoord.	Wij hebben de opzet en implementatie van relevante beheersingsmaatregelen in het proces ten aanzien van grondverkopen geëvalueerd. Wij hebben gegevensgerichte werkzaamheden uitgevoerd, waarbij we door middel van deelwaarnemingen hebben getoetst of bij verkooptransacties marktconforme prijzen tot stand zijn gekomen en de opbrengsten grondverkopen juist zijn verantwoord. Daarnaast hebben wij vastgesteld dat geen verkooptransacties hebben plaatsgevonden met organisaties/bedrijven waar collegeleden of het management nevenfuncties hebben. Onze werkzaamheden hebben niet geleid tot specifieke aanwijzingen voor fraude of vermoedens van fraude ten aanzien van (de juiste verantwoording van) grondverkopen.
Frauderisico dat de Europese en/of interne aanbestedingsrichtlijnen niet worden nageleefd om gunning aan een bevriende partij mogelijk te maken (met het risico op belangenverstrengeling en kickbacks) Gemeenten kopen goederen en diensten in bij een veelvoud aan leveranciers, waarbij ook sprake is van een grote diversiteit in goederen en diensten. Om die reden identificeren wij een frauderisico ten aanzien van mogelijke gunning van contracten aan bevriende partijen en van ambtenaren die in ruil hiervoor specifieke voordelen verkrijgen. Hierdoor bestaat inherent een risico op kickbacks en belangenverstrengeling.	Wij hebben de opzet en implementatie geëvalueerd van interne beheersmaatregelen ten aanzien van het inkoopproces en specifiek de naleving van de aanbestedingsrichtlijnen. Met betrekking tot de naleving van aanbestedingsrichtlijnen hebben wij kennisgenomen van de door de organisatie opgestelde crediteurenanalyse en hebben wij gegevensgerichte deelwaarnemingen uitgevoerd op crediteurniveau. Hierbij is expliciet vastgesteld dat de juiste aanbestedingsprocedure is gevolgd en de gemeente in de selectie van leveranciers de leverancierskeuze heeft gedaan op basis van vooraf vastgestelde criteria. Daarnaast hebben wij risicogericht controles uitgevoerd op de beheersing van meerwerk en hebben wij op basis van deelwaarnemingen beoordeeld of indien er sprake is van meerwerk van de opdrachten, de prestatie daadwerkelijk is geleverd, of er functiescheiding bestaat en in hoeverre het contract is ondertekend door een bevoegd persoon.

Geïdentificeerde frauderisico's	Onze controlewerkzaamheden en observaties
	Wij hebben voor organisaties/bedrijven waar collegeleden of het management een nevenfunctie hebben, vastgesteld of de gemeente niet-zakelijke transacties is aangegaan met deze organisaties/ bedrijven. Dergelijke inkooptransacties hebben wij niet aangetroffen. Onze werkzaamheden hebben niet geleid tot specifieke aanwijzingen voor fraude of vermoedens van fraude ten aanzien van dit risico.

Wij hebben in onze controle een element van onvoorspelbaarheid ingebouwd. Daarnaast zijn wij tijdens de controle alert gebleven op indicaties voor fraude. Ook hebben wij de uitkomst van andere controlewerkzaamheden beoordeeld en overwogen of er bevindingen waren die een aanwijzing vormden voor fraude. Indien daar sprake van was, hebben wij onze evaluatie van het risico van fraude en de gevolgen daarvan voor onze controlewerkzaamheden opnieuw geëvalueerd.

Controleaanpak veronderstellingen inzake financiële risico's in relatie tot de financiële positie

Zoals toegelicht in de paragraaf 3 'Weerstandsvermogen en risicobeheersing' op pagina 206 tot en met 233 van de jaarstukken heeft het college van burgemeester en wethouders een beoordeling opgesteld van de mogelijkheden van de gemeente om de risico's vanuit de normale bedrijfsvoering financieel op te vangen en de bedrijfsvoering zonder tussenkomst van de toezichthouder voort te zetten.

Onze werkzaamheden om de risico-inschatting in relatie tot de financiële positie van het college van burgemeester en wethouders te evalueren omvatten onder andere:

- Kennisnemen van de analyse in paragraaf 3 'Weerstandsvermogen en risicobeheersing' en overwegen of de risico-inschatting van het college van burgemeester en wethouders alle relevante informatie bevat waarvan wij als gevolg van onze controle kennis hebben en het college van burgemeester en wethouders bevragen over de belangrijkste veronderstellingen en uitgangspunten.
- Kennisnemen van de programmabegroting 2026-2029 en de ontwikkelingen in de sector lokale overheden. Ook hebben wij kennisgenomen van de beoordeling van de (meerjaren)begroting van de gemeente door de provincie Groningen.
- Vaststellen dat de verplichte financiële kengetallen in lijn liggen met de gangbare ratio's.

- Inwinnen van inlichtingen bij het college van burgemeester en wethouders over zijn kennis van het niet in staat kunnen zijn om financiële risico's op te kunnen vangen vanuit de reguliere bedrijfsvoering.

Onze controlewerkzaamheden hebben geen informatie opgeleverd die strijdig is met de veronderstellingen en aannames van het college van burgemeester en wethouders over de gehanteerde uitgangspunten om de normale bedrijfsvoering voort te kunnen zetten.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2025 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1, onderdelen n en o, Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, en of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen andere informatie

De jaarstukken omvat ook andere informatie. Dat betreft alle informatie in de jaarstukken anders dan de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het college van burgemeester en wethouders is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder de jaarstukken en de overige gegevens in overeenstemming met het BBV.

Verklaring betreffende overige door wet- en regelgeving gestelde vereisten

Ingevolge artikel 213 lid 3 (b) Gemeentewet hebben wij onderzocht of de baten en lasten, alsmede de balansmutaties met betrekking tot specifieke uitkeringen als bedoeld in artikel 17 Financiële-verhoudingswet ('de specifieke uitkeringen') rechtmatig tot stand zijn gekomen. In de jaarrekening is verantwoordingsinformatie opgenomen over deze specifieke uitkeringen ('de SiSa-bijlage').

Naar ons oordeel zijn de baten en lasten, alsmede de balansmutaties over 2025 met betrekking tot de specifieke uitkeringen in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de vereisten aan de specifieke uitkeringen bij en krachtens artikel 58a BBV en de Financiële-verhoudingswet - de 'Regeling Informatieverstrekking SiSa' vloeit voort uit de Financiële-verhoudingswet.

Het college van burgemeester en wethouders is verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de baten en lasten alsmede de balansmutaties met betrekking tot de specifieke uitkeringen, in overeenstemming met de vereisten aan de specifieke uitkeringen. In dit kader is het college van burgemeester en wethouders tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het college van burgemeester en wethouders noodzakelijk acht om de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Het is onze verantwoordelijkheid een redelijke mate van zekerheid te krijgen voor ons oordeel ingevolge artikel 213 lid 3 (b) Gemeentewet. Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens Nederlands recht, waaronder de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado) en de Nota Verwachtingen Accountantscontrole 2025, zoals opgenomen in de Nota procedure aanlevering SiSa-verantwoordingsinformatie 2025 in bijlage 2 van de Regeling Informatieverstrekking SiSa. Wij hebben bij de controle van de baten en lasten, alsmede de balansmutaties met betrekking tot specifieke uitkeringen dezelfde materialiteit toegepast als bij de controle van de jaarrekening. Onze controle bestond onder andere uit:

- Het identificeren en inschatten van de risico's dat baten en lasten alsmede de balansmutaties met betrekking tot de specifieke uitkeringen als gevolg van fouten of fraude niet in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.
- Het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de gemeente.
- het evalueren of de baten en lasten alsmede de balansmutaties met betrekking tot de specifieke uitkeringen in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening en de accountantscontrole

Verantwoordelijkheden van het college van burgemeester en wethouders en de raad voor de jaarrekening

Het college van burgemeester en wethouders is verantwoordelijk voor:

- het opmaken van de jaarrekening en het getrouw weergeven van de grootte en de samenstelling van de baten en lasten over 2025 en van het vermogen op 31 december 2025 alsmede het getrouw weergeven van de financiële rechtmatigheid over 2025 in overeenstemming met het BBV, alsmede voor het opstellen van de jaarstukken in overeenstemming met het BBV; en voor
- een zodanige interne beheersing die het college van burgemeester en wethouders noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van het normenkader voor de financiële rechtmatigheid mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het college van burgemeester en wethouders de veronderstellingen inzake de financiële risico's in relatie tot de financiële positie onderbouwen en afwegen of de gemeente in staat is de financiële risico's vanuit de reguliere exploitatie en onverwachte tegenvallers financieel op te vangen zonder tussenkomst van de toezichthouder. Het college van burgemeester en wethouders moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de financiële risico's kunnen worden opgevangen toelichten in de jaarrekening.

De raad is verantwoordelijk voor het vaststellen van het normenkader voor de financiële rechtmatigheid en het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de gemeente.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze doelstellingen zijn een redelijke mate van zekerheid te verkrijgen over de vraag of de jaarrekening als geheel geen afwijking van materieel belang bevat als gevolg van fraude of van fouten en een controleverklaring uit te brengen waarin ons oordeel is opgenomen. Een redelijke mate van zekerheid is een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid en is geen garantie dat een controle die overeenkomstig de controlestandaarden is uitgevoerd altijd een afwijking van materieel belang ontdekt wanneer hier sprake van is.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel-kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Bado enhet Controleprotocol WNT 2025, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- Het identificeren en inschatten van de risico's dat:

- de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude,
- baten en lasten alsmede de balansmutaties als gevolg van fouten of fraude niet, in alle van materieel belang zijnde aspecten, rechtmatig tot stand zijn gekomen.

- Het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing van de gemeente.
- Het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de gemeente.
- Het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het college van burgemeester en wethouders en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan.
- Het vaststellen dat de door het college van burgemeester en wethouders gehanteerde afweging dat de gemeente in staat is de risico's vanuit de reguliere bedrijfsvoering financieel op te vangen aanvaardbaar is. Ook het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de gemeente haar financiële risico's kan opvangen. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat de gemeente financiële risico's niet kan opvangen.

- Het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen en het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel zijn wij verantwoordelijk voor de controle van de jaarrekening van de gemeente, rekening houdend met de invloed daarop van de aard en de significantie van de activiteiten van uitvoeringsorganisaties ten behoeve van de gemeente. Op basis hiervan hebben wij de aard en omvang bepaald van de uit te voeren werkzaamheden ten aanzien van deze uitvoeringsorganisaties.

Wij communiceren met de raad onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Groningen, 30 juni 2026
PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.

Origineel getekend door:
drs. M.J.A. Koedijk RA RE

Bijlagen bij de jaarrekening

1. **Jaarrekening op taakveld**
2. **SiSa Bijlage**
3. **Begrotingsoverschrijdingen**

Jaarrekening op taakveld

De gemeente Groningen kent in de begroting een onderverdeling naar programma's. Deze indeling is in de financiële administratie eveneens vastgelegd. In de administratie zijn op een gedetailleerder niveau ook alle posten opgenomen op kostenplaatsen. Hierbij hanteren we de volgende uitgangspunten:

- Elke kostenplaats is gekoppeld aan één programma;
- Elke kostenplaats is gekoppeld aan één van de voorgeschreven taakvelden zoals die bij ministeriële regeling zijn vastgesteld (artikel 66 BBV).

Leidraad voor de koppeling aan taakvelden is het Iv3-informatievoorschrift van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. Ten behoeve van kwaliteitsverbetering hebben wij in 2025 op een aantal taakvelden wijzigen doorgevoerd.

Baten en Lasten (Bedragen x 1.000 euro)	Primitieve begroting	Actuele begroting	Rekening
01 Bestuur	**9.377**	**9.098**	**13.657**
Lasten	9.377	9.377	14.427
Baten	0	0	770
010 Mutaties reserves	**6.148**	**-4.471**	**32.685**
Lasten	55.901	55.901	143.531
Baten	49.753	49.753	110.846
02 Burgerzaken	**7.834**	**9.157**	**8.825**
Lasten	13.123	13.123	14.838
Baten	5.288	5.288	6.013
03 Beheer overige gebouwen en gro	**3.723**	**2.674**	**1.692**
Lasten	5.249	5.249	4.134
Baten	1.526	1.526	2.443
04 Overhead	**119.482**	**123.849**	**117.795**
Lasten	128.064	128.064	123.675
Baten	8.582	8.582	5.880
05 Treasury	**-1.930**	**-8.899**	**-8.386**
Lasten	6.349	6.349	3.463
Baten	8.279	8.279	11.849
061 OZB woningen	**-58.295**	**-58.294**	**-60.099**
Lasten	2.235	2.235	1.439
Baten	60.529	60.529	61.539
062 OZB- niet woningen	**-53.905**	**-56.153**	**-55.108**
Lasten	5.066	5.066	5.101
Baten	58.971	58.971	60.209
063 Parkeerbelasting	**-13.854**	**-13.855**	**-19.233**
Lasten	7.965	7.965	8.716
Baten	21.820	21.820	27.949
064 Belastingen Overig	**-1.246**	**-1.246**	**-1.816**
Lasten	1.041	1.041	1.112
Baten	2.287	2.287	2.928
07 Algemene uitkering en overige	**-788.617**	**-854.523**	**-864.091**
Baten	788.617	788.617	864.091
08 Overige baten en lasten	**8.946**	**36.098**	**8.039**
Lasten	10.972	10.972	9.768
Baten	2.026	2.026	1.729
11 Crisisbeheersing en Brandweer	**24.828**	**24.828**	**24.956**
Lasten	24.828	24.828	24.957
Baten	0	0	1
12 Openbare orde en Veiligheid	**7.321**	**7.775**	**7.783**
Lasten	10.648	10.648	12.776
Baten	3.327	3.327	4.993
21 Verkeer en vervoer	**53.363**	**52.081**	**54.540**
Lasten	59.911	59.911	61.935

Baten	6.548	6.548	7.394
22 Parkeren	**7.446**	**7.446**	**1.759**
Lasten	19.740	19.740	16.850
Baten	12.294	12.294	15.091
24 Economische Havens en waterweg	**1.332**	**1.333**	**1.217**
Lasten	1.651	1.651	1.556
Baten	319	319	339
25 Openbaar vervoer	**2.184**	**2.941**	**1.985**
Lasten	2.184	2.184	1.985
Baten	0	0	0
31 Economische ontwikkeling	**6.531**	**7.836**	**11.224**
Lasten	7.467	7.467	10.392
Baten	936	936	-832
32 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	**8.365**	**8.703**	**8.412**
Lasten	9.775	9.775	9.241
Baten	1.410	1.410	829
33 Bedrijvenloket en bedrijfsrege	**1.921**	**2.488**	**2.364**
Lasten	2.856	2.856	3.311
Baten	934	934	947
34 Economische promotie	**332**	**519**	**354**
Lasten	3.274	3.274	4.240
Baten	2.943	2.943	3.886
41 Openbaar basisonderwijs	**0**	**0**	**0**
Lasten	0	0	0
Baten	0	0	0
42 Onderwijshuisvesting	**16.274**	**16.749**	**15.403**
Lasten	19.795	19.795	19.231
Baten	3.521	3.521	3.829
43 Onderwijsbeleid en leerlingzak	**11.666**	**11.899**	**11.684**
Lasten	25.105	25.105	28.588
Baten	13.438	13.438	16.904
51 Sportbeleid en activering	**2.361**	**2.708**	**2.488**
Lasten	3.617	3.617	3.725
Baten	1.256	1.256	1.238
52 Sportaccommodaties	**25.507**	**27.353**	**22.426**
Lasten	36.268	36.268	34.193
Baten	10.762	10.762	11.767
53 Cultuurpresentatie, cultuurpro	**24.243**	**25.109**	**25.001**
Lasten	39.847	39.847	44.026
Baten	15.604	15.604	19.025
54 Musea	**21.939**	**22.634**	**22.014**
Lasten	23.060	23.060	23.773
Baten	1.121	1.121	1.758
55 Cultureel erfgoed	**1.289**	**1.289**	**1.406**
Lasten	1.301	1.301	1.412
Baten	12	12	6
56 Media	**693**	**693**	**689**
Lasten	811	811	817
Baten	118	118	128
57 Openbaar groen en (openlucht)	**36.189**	**35.489**	**35.865**
Lasten	37.845	37.845	37.282
Baten	1.656	1.656	1.417
61 Samenkracht en burgerparticipa	**21.767**	**22.816**	**19.168**
Lasten	26.755	26.755	47.810
Baten	4.987	4.987	28.642
621 Toegang en eerstelijnsvz WMO	**-8**	**-8**	**501**
Lasten	1.695	1.695	9.202
Baten	1.703	1.703	8.701
622 Toegang en eerstelijnsvz Jeugd	**0**	**4.465**	**3.428**
Lasten	0	0	5.866
Baten	0	0	2.438
623 Toegang en eerstelijnsvz Integ	**54.864**	**53.901**	**52.438**

Lasten	60.445	60.445	57.856
Baten	5.581	5.581	5.418
63 Inkomensregelingen	**50.305**	**48.965**	**43.648**
Lasten	228.221	228.221	239.806
Baten	177.917	177.917	196.158
64 WSW en beschut werk	**33.917**	**38.305**	**47.607**
Lasten	42.100	42.100	53.545
Baten	8.184	8.184	5.938
65 Arbeidsparticipatie	**36.606**	**39.345**	**27.561**
Lasten	56.339	56.339	49.118
Baten	19.733	19.733	21.557
660 Hulpmiddelen en diensten (Wmo)	**10.347**	**10.347**	**9.331**
Lasten	10.895	10.895	9.914
Baten	548	548	583
691 Coördinatie en beleid Wmo	**6.355**	**5.829**	**4.696**
Lasten	6.386	6.386	5.065
Baten	31	31	369
692 Coördinatie en beleid Jeugd	**4.979**	**4.967**	**4.518**
Lasten	4.987	4.987	10.091
Baten	8	8	5.573
71 Volksgezondheid	**10.742**	**11.826**	**11.650**
Lasten	12.841	12.841	19.492
Baten	2.099	2.099	7.842
711 Huishoudelijke hulp (WMO)	**18.457**	**18.457**	**18.350**
Lasten	20.101	20.101	20.100
Baten	1.644	1.644	1.750
712 Begeleiding (WMO)	**18.979**	**18.981**	**18.780**
Lasten	18.979	18.979	18.798
Baten	0	0	19
714 Overige maatwerkarrangem (Wmo)	**3.425**	**3.423**	**3.134**
Lasten	3.425	3.425	3.134
Baten	0	0	0
72 Riolering	**-2.644**	**-2.539**	**-2.330**
Lasten	20.239	20.239	21.022
Baten	22.883	22.883	23.352
73 Afval	**-12.532**	**-12.601**	**-10.679**
Lasten	36.707	36.707	38.012
Baten	49.239	49.239	48.690
74 Milieubeheer	**5.645**	**5.393**	**4.209**
Lasten	5.711	5.711	4.763
Baten	65	65	553
75 Begraafplaatsen en crematoria	**1.387**	**1.384**	**2.185**
Lasten	3.311	3.311	3.868
Baten	1.924	1.924	1.683
751 Jeugdhulp ambulant lokaal	**12.723**	**15.874**	**15.713**
Lasten	12.873	12.873	18.178
Baten	150	150	2.466
752 Jeugdhulp ambulant regionaal	**46.575**	**47.167**	**53.677**
Lasten	46.575	46.575	56.076
Baten	0	0	2.399
753 Jeugdhulp ambulant landelijk	**39**	**39**	**0**
Lasten	39	39	0
761 Jeugdhulp met verblijf lokaal	**2.550**	**2.179**	**4.167**
Lasten	2.550	2.550	4.167
762 Jeugdhulp met verblijf regiona	**26.434**	**26.434**	**27.163**
Lasten	26.434	26.434	27.900
Baten	0	0	737
763 Jeugdhulp met verblijf landeli	**601**	**601**	**0**
Lasten	601	601	0
791 PGB WMO	**4.707**	**4.707**	**4.544**
Lasten	4.707	4.707	4.544
792 PGB Jeugd	**1.890**	**1.890**	**1.298**

Lasten	1.890	1.890	1.298
81 Ruimtelijke Ordening	**27.319**	**45.808**	**34.165**
Lasten	33.198	33.198	51.220
Baten	5.879	5.879	17.055
811 Bescherm Women (WMO)	**78.284**	**82.920**	**81.490**
Lasten	79.734	79.734	82.742
Baten	1.450	1.450	1.253
812 Maatsch - en vrouwenopv (Wmo)	**26.727**	**31.182**	**26.456**
Lasten	26.855	26.855	29.929
Baten	128	128	3.474
82 Grondexploitatie (niet bedrijv	**3.608**	**3.551**	**-868**
Lasten	4.354	4.354	4.483
Baten	746	746	5.351
821 Jeugdbescherming	**3.811**	**3.811**	**50**
Lasten	3.811	3.811	50
822 Jeugdreclassering	**1.120**	**1.120**	**3**
Lasten	1.120	1.120	3
83 Wonen en bouwen	**9.576**	**16.156**	**7.595**
Lasten	49.066	49.066	48.044
Baten	39.490	39.490	40.450
Totaal	**0**	**0**	**-60.824**

SiSa Bijlage

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2025 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 07-01-2026								
Verstrekker	**Uitkeringscode**	**Specifieke uitkering** **Juridische grondslag** **Ontvanger**	**Indicator**	**Indicator**	**Indicator**	**Indicator**	**Indicator**	**Indicator**
JenV	**A17**	**Regeling specifieke uitkering voorkomen georganiseerde en ondermijnende jeugdcriminaliteit** Gemeenten	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: A17/01*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A17/02*	Project afgerond in jaar T (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A17/03*	Eventuele toelichting als bij de vorige indicator “nee” is ingevuld *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A17/04*		
			€ 1.882.192	€ 4.230.535	Nee	De huidige subsidieperiode loopt tot 1 juni 2026.		
JenV	**A20**	**Specifieke uitkering versterking van de lokale integrale aanpak van radicalisering, extremisme en terrorisme 2023-2026** Gemeenten	Beschikkingskenmerk *Aard controle n.v.t.*	Naam taak/project *Aard controle n.v.t.*	Bestedingen (jaar T) komen overeen met activiteitenplan per taak/project (Ja/Nee) *Aard controle D1*	Besteding uitvoering activiteiten (jaar T) Zelfstandige uitvoering (excl. SiSa tussen medeoverheden) *Aard controle R*	Cumulatieve besteding uitvoering activiteiten (t/m jaar T) Incl. SiSa tussen medeoverheden *Aard controle R*	

			Indicator: A20/01	*Indicator: A20/02*	*Indicator: A20/03*	*Indicator: A20/04*	*Indicator: A20/05*	
		1	5909454	Analyse	Ja	€ 0	€ 0	
		2	5909454	Signalering	Ja	€ 0	€ 0	
		3	5909454	Regie	Ja	€ 151.146	€ 151.146	
		4	5909454	Duiding & expertise	Ja	€ 3.644	€ 3.644	
		5	5909454	Coördinatie	Ja	€ 14.555	€ 14.555	
		6	5909454	Generieke preventie-projecten	Ja	€ 33.680	€ 33.680	
			Kopie Beschikingskenmerk *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A20/06*	Kopie Naam taak/project *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A20/07*	Afwijking t.o.v. aanvraag overeengekomen (Ja/Nee) in (jaar T) per taak/project - bij Ja is indicator 09 verplicht *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A20/08*	Toelichting afwijking besteding (jaar T) volgens activiteitenplan per taak/project *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A20/09*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A20/10*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A20/11*
		1	5909454	Analyse	Ja	Nog geen bestedingen in 2025, voor 2026 wel.	Nee	Ja
		2	5909454	Signalering	Ja	Nog geen bestedingen in 2025, voor 2026 wel.	Nee	Ja
		3	5909454	Regie	Nee		Nee	Ja
		4	5909454	Duiding & expertise	Nee		Nee	Ja
		5	5909454	Coördinatie	Nee		Nee	Ja
		6	5909454	Generieke preventie-projecten	Nee		Nee	Ja
JenV	**A33**	**Bekostigingsregeling Landelijke Vreemdelingen Voorziening 2024** Gemeenten	Landelijke Vreemdelingen Voorziening uitgevoerd (jaar T)? (Ja/Nee) *Aard controle R* *Indicator: A33/01*					
			Ja					
FIN	**B2**	**Regeling specifieke uitkering gemeentelijke**	Aantal uitgewerkte plannen van	Cumulatief aantal uitgewerkte plannen van	Normbedragen voor a, b, d en f (ja/nee)	Normbedragen voor e (ja/nee)	Eindverantwoording (Ja/Nee)	

		hulp gedupeerden toeslagenproblematiek Gemeenten	aanpak in (jaar T) *Aard controle D2* *Indicator: B2/01*	aanpak (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/02*	Nee: reeks 1 / Ja: reeks 2 *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/03*	Nee: reeks 1/ Ja: reeks 2 *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/04*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/05*	
			32	137	Ja	Nee	Nee	
			Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel a, b, d en f (artikel 3) **Keuze werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/06*	**Reeks 1** Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdelen a, b, d en f (artikel 3) **Keuze werkelijke kosten** *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/07*				
			Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3) **Werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/08*	**Reeks 1** Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3) **Werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/09*	**Reeks 1** Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3) **Keuze werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/10*	**Reeks 1** Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3) **Keuze werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/11*	**Reeks 1** Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e met betrekking tot de kindregeling (artikel 3) **Werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/12*	**Reeks 1** Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e met betrekking tot de kindregeling (artikel 3) **Werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/13*
			€243.160	€ 1.170.599	€278.109	€278.109	€0	€0
			Reeks 2 Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerden (jaar T) (artikel 3)	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerde cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3)	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak (jaar T) (artikel 3)	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3)	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel d x aantal PvA's (jaar T) (artikel 3)	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel d x aantal nazorgtrajecten en/of PvA's cumulatief

									(t/m jaar T) (artikel 3)
			Keuze normbedragen *Aard controle R Indicator: B2/14*	**Keuze normbedragen** *Aard controle R Indicator: B2/15*	**Keuze normbedragen** *Aard controle R Indicator: B2/16*	**Keuze normbedragen** *Aard controle R Indicator: B2/17*	**Keuze normbedragen** *Aard controle R Indicator: B2/18*	**Keuze normbedragen** *Aard controle R Indicator: B2/19*	
			€12.864	€224.441	€117.536	€484.403	€60.832	€206.287	
			Reeks 2 Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerden), indien nog niet eerder opgegeven (jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R Indicator: B2/20*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerden) cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R Indicator: B2/21*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel f x aantal driegesprekken (jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R Indicator: B2/22*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel f x aantal driegesprekken cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R Indicator: B2/23*	**Totaal** Totale verantwoording (jaar T) voor de SPUK B2 regeling *Aard controle n.v.t. Indicator: B2/24*		
					€0	€ 0	€712.501		
BZK	**C33**	**Derde tranche in verband met de uitvoering van het Nationaal Programma Groningen** Gemeenten in Groningen en de Provincie Groningen	Projectnaam/nummer *Aard controle n.v.t. Indicator: C33/01*	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen *Aard controle R Indicator: C33/02*	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) ten laste van Rijksmiddelen Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie *Aard controle R Indicator: C33/03*	Toelichting *Aard controle n.v.t. Indicator: C33/04*			
		1	G06	€ 0	€ 207.729				
		2	G07	€ 0	€ 2.000.000				

		3	G08	€ 26.159	€ 351.737	gewijzigde vaststelling voor de verlening van het wijkbudget in 2023.		
		4	G09	€ 21.682	€ 96.682			
		5	G10	€ 63.865	€ 213.875			
		6	G11	€ 99.738	€ 369.228			
			Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C33/05*					
			Nee					
BZK	**C34 B**	**Bijdrage Scholenprogramma** SiSa tussen medeoverheden	Hieronder per regel één gemeente(code) uit (jaar T) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C34B/01*	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: C34B/02*	Totale cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C34B/03*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C34B/04*		
		1	061979 Gemeente Eemsdelta	€ 10.921	€ 254.413	Nee		
BZK	**C37**	**Specifieke uitkering Batch 1588** **Convenant Batch 1588** Gemeenten Tranche 1 + 2	Totaal beschikt bedrag (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: C37/01*	Totaal aantal gerealiseerde woningen (t/m jaar T) *Aard controle R* *Indicator: C37/02*				
			€ 7.000.000	24				
			Beschikkingsnummer/naam	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) ten laste van	Totaal gerealiseerde woningen (jaar T)	Totale besteding (t/m jaar T-1) ten laste van Rijksmiddelen	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) ten laste van Rijksmiddelen

					Rijksmiddelen			
				Eigen uitvoering	Eigen uitvoering	Eigen uitvoering	Uitvoering door derde	Uitvoering door derde
			Aard controle n.v.t. Indicator: C37/03	*Aard controle R Indicator: C37/04*	*Aard controle R Indicator: C37/05*	*Aard controle R Indicator: C37/06*	*Aard controle R Indicator: C37/07*	*Aard controle R Indicator: C37/08*
		1	*1300030499*	€ 0	€ 912.208	0	€ 6.087.792	€ 6.087.792

	Kopie beschikkingsnummer/naam	Totaal gerealiseerde woningen (jaar T-1) Uitvoering door derden	Eindverantwoording (Ja/Nee)	Toelichting
	Aard controle n.v.t. Indicator: C37/09	*Aard controle R Indicator: C37/10*	*Aard controle n.v.t. Indicator: C37/11*	*Aard controle n.v.t. Indicator: C37/12*
1	1300030499	0	Nee	

BZK	**C38**	**Nationaal Programma Groningen** **Specifieke uitkering NPG** Provincie en Gemeenten	Projectnaam/nummer	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) te laste van Rijksmiddelen Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie	Toelichting	Eindverantwoording (Ja/Nee)	
			Aard controle n.v.t. Indicator: C38/01	*Aard controle R Indicator: C38/02*	*Aard controle R Indicator: C38/03*	*Aard controle n.v.t. Indicator: C38/04*	*Aard controle n.v.t. Indicator: C38/05*	
		1	WJZ/19151243 - SPUK ivm uitvoering NPG; Dorpsvernieuwing Ten Post, dorpshart	€ 366.421	€ 803.926		Nee	
		2	WJZ/19151243 - SPUK ivm uitvoering NPG; Dorpsvernieu	€ 139.020	€ 942.501	Correctie jaar T-1	Nee	

			wing Ten Post, Nije Buurt					
		3	WJZ/19151243 - SPUK ivm uitvoering NPG; Dorpsvernieuwing Ten Boer, Hart Ten Boer	€ 40.856	€ 714.562	Correctie in jaar T-1	Nee	
		4	WJZ/19151243 - SPUK ivm uitvoering NPG; Dorpsvernieuwing Woltersum	€ 76.942	€ 737.072		Nee	
BZK	**C49**	**Batch 1588 2e tranche**	Totaal beschikt bedrag (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: C49/01*	Totaal aantal gerealiseerde woningen (t/m jaar T) *Aard controle R* *Indicator: C49/02*				
			€ 21.700.000	83				
			Beschikkingsnummer/naam *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C49/03*	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen (eigen uitvoering) *Aard controle R* *Indicator: C49/04*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C49/05*	Totaal gerealiseerde woningen (jaar T) (eigen uitvoering) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C49/06*	Totale besteding (t/m jaar T-1) ten laste van Rijksmiddelen (uitvoering door derde) *Aard controle R* *Indicator: C49/07*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) ten laste van Rijksmiddelen (uitvoering door derde) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C49/08*
			2021-0000040256	€ 0	€ 1.906.578	0	€ 19.793.422	€ 19.793.422
			Kopie beschikkingsnummer/naam *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C49/09*	Totaal gerealiseerde woningen (jaar T-1) (uitvoering door derde) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C49/10*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C49/11*	Toelichting *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C49/12*		
			2021-0000040256	0	Nee			

BZK	**C50**	**SPUK eerste tranche Gebiedsontwikkeling** Gemeenten	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: C50/01*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C50/02*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C50/03*			
			€ 60.279	€ 2.675.056	Nee			
BZK	**C62**	**Specifieke uitkering aan gemeenten voor de bekostiging van de kwijtscheldin g van gemeentelijke belastingen van gedupeerden door de toeslagenaffaire**	Gederfde opbrengsten (jaar T) die voortvloeien uit het kwijtschelden van gemeentelijke belastingen *Aard controle R* *Indicator: C62/01*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C62/02*				
			€ 19.508	Nee				
BZK - - - - -	**C92** - - - -	**Regeling specifieke uitkering Informatiepunten Digitale Overheid** - - - -	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: C92/01*	Bedrag doorgeschoven naar t+1 *Aard controle R* *Indicator: C92/02*	Aantal informatiepunten dat de gemeente financiert *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C92/03*	Aantal vragen dat in het afgelopen jaar bij de Informatiepunten in de gemeente behandeld is *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C92/04*	Aantal gebruikte leermiddelen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C92/05*	
			€ 213.699	€ 0	9	2.031	1.128	
BZK	**C127**	**Activiteiten in het kader van de uitvoering van projecten en werkzaamheden ten behoeve van Nationaal Programma**	Beschikkingsnummer	Besteding ten laste van Rijksmiddelen (jaar T)	Cumulatieve besteding ten laste van Rijksmiddelen (t/m jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)	Eventuele toelichting	

		Groningen (onderdeel j)						
			Aard controle n.v.t. *Indicator: C127/01*	*Aard controle R* *Indicator: C127/02*	*Aard controle n.v.t* *Indicator: C127/03*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: C127/04*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: C127/05*	
		1	PDGGO-DVPG / 89573474	€ 1.495.025	€ 1.855.912	Nee		
		2	2025-0000646135	€ 185.322	€ 185.322	Nee		
		3	2025-0000520935	€ 166.701	€ 166.701	Nee		
BZK	**C128**	**Activiteiten in het kader van het versterken van gebouwen in de batch 1.588 (onderdeel d)**	Besteding ten laste van Rijksmiddelen (jaar T)	Cumulatieve besteding ten laste van Rijksmiddelen (t/m jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)	Eventuele toelichting	Totaal aantal gerealiseerde woningen (jaar T)	Totaal aantal gerealiseerde woningen (t/m jaar T)
			Aard controle R *Indicator: C128/01*	*Aard controle n.v.t* *Indicator: C128/02*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: C128/03*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: C128/04*	*Aard controle D2* *Indicator: C128/05*	*Aard controle D2* *Indicator: C128/06*
			€ 833.443	€ 4.482.552	Nee	Correctie in T-1	0	7
BZK	**C129**	**Meerjarige regeling verstrekking specifieke uitkeringen aardbevingsgebied Groningen 2024–2030 (onderdelen a t/m c en e t/m i)**	Naam onderdeel	Besteding ten laste van Rijksmiddelen (jaar T)	Cumulatieve besteding ten laste van Rijksmiddelen (t/m jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)	Eventuele toelichting	
			Aard controle n.v.t. *Indicator: C129/01*	*Aard controle R* *Indicator: C129/02*	*Aard controle n.v.t* *Indicator: C129/03*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: C129/04*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: C129/05*	
		1	onderdeel a	€ 0	€ 0	Nee		
		2	onderdeel b	€ 463.935	€ 927.434	Nee		
		3	onderdeel c	€ 67.534	€ 67.534	Nee		
		4	onderdeel e	€ 3.595.804	€ 6.612.508	Nee		
		5	onderdeel h	€ 0	€ 0	Nee		
		6	onderdeel i	€ 837.764	€ 1.390.682	Nee	Correctie in jaar T-1	

BZK	**C132**	**Inrichten overheidsbrede loketten**	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C132/01*					
			€ 30.008					
BZK	**C201**	**Meerjarige regeling verstrekking specifieke uitkeringen aardbevingsgebied Groningen Onderdeel A Nationaal Programma Groningen** **Vanaf tranche 5**	Betreft tranche *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C201/01*	Projectnaam/nummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C201/02*	Beschikkingsnummer/ naam *Aard controle R* *Indicator: C201/03*	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen per project *Aard controle R* *Indicator: C201/04*	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) ten laste van Rijksmiddelen per project Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie *Aard controle R* *Indicator: C201/05*	Toelichting *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C201/06*
		1	5	Budgetten voor dorpsagenda's	2021-0000079090	€ 192.671	€ 896.742	
		2	6	Tijd voor Toekomst	WJZ/22514694	€ 601.030	€ 826.616	
		3	6	Uitvoeringsprogramma projecten versterken openbare ruimte en ruimtelijke structuur in Beijum	WJZ/22514694	€ 306.670	€ 652.443	
		4	6	ZESS Hub	WJZ/22514694	€ 0	€ 93.039	Correctie in T-1
		5	7	Beijum in Bedrijf	WJZ/27021281	€ 253.733	€ 468.808	
		6	7	Broedplaats, talenontwikkelingen en	WJZ/27021281	€ 165.119	€ 470.484	

				opleidingen op maat				
		7	8	Dorpshart Ten Post	PDGGO-DVPG / 38356874	€ 0	€ 0	
		8	8	Vernieuwen Openbare Ruimte Dorpshart + Nije Buurt Ten Post	PDGGO-DVPG / 38356874	€ 0	€ 0	
		9	8	Vernieuwen Openbare Ruimte Hart van Ten Boer	PDGGO-DVPG / 38356874	€ 0	€ 0	
		10	8	Dorpsvernieuwing Woltersum	PDGGO-DVPG / 38356874	€ 0	€ 0	

	Kopie projectnaam *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C201/07*	Project afgerond (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C201/08*
1	Budgetten voor dorpsagenda's	Nee
2	Tijd voor Toekomst	Nee
3	Uitvoeringsprogramma projecten versterken openbare ruimte en ruimtelijke structuur in Beijum	Nee
4	ZESS Hub	Nee
5	Beijum in Bedrijf	Nee
6	Broedplaats, talenontwikkelingen en opleidingen op maat	Nee
7	Dorpshart Ten Post	Nee
8	Vernieuwen Openbare Ruimte Dorpshart + Nije Buurt Ten Post	Nee
9	Vernieuwen Openbare Ruimte Hart van Ten Boer	Nee

		10	Dorpsvernieuwing Woltersum	Nee				
BZK	**C202**	**Meerjarige regeling verstrekking specifieke uitkeringen aardbevingsgebied Groningen Onderdeel B Verbetering van de sociale cohesie**	Betreft tranche	Beschikkingsnaam/ nummer	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) ten laste van Rijksmiddelen Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie	Eindverantwoording (Ja/Nee)	Toelichting
			Aard controle n.v.t *Indicator: C202/01*	*Aard controle n.v.t* *Indicator: C202/02*	*Aard controle R* *Indicator: C202/03*	*Aard controle n.v.t* *Indicator: C202/04*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: C202/05*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: C202/06*
		1	1	2021-0000089136	€ 2.043.948	€ 13.518.144	Nee	
		2	2	WJZ/22514694	€ 0	€ 0	Nee	
		3	3	WJZ/27021281	€ 0	€ 0	Nee	
BZK	**C203**	**Meerjarige regeling verstrekking specifieke uitkeringen aardbevingsgebied Groningen Onderdeel C Aardbevingsgerelateerde inzet**	Beschikkingsnaam / nummer	Betreft tranche	Besteding (jaar T)	Totale cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)	
			Aard controle n.v.t. *Indicator: C203/01*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: C203/02*	*Aard controle R* *Indicator: C203/03*	*Aard controle n.v.t* *Indicator: C203/04*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: C203/05*	
		1	PDGGO-DVPG/38354420	4	€ 298.309	€ 3.516.670	Nee	

BZK	**C204**	**Meerjarige regeling verstrekking specifieke uitkeringen aardbevingsgebied Groningen Onderdeel D activiteiten BLOK D**	Beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t* *Indicator: C204/01*	Totale besteding ten laste van Rijksmiddelen (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: C204/02*	Cumulatieve besteding ten laste van Rijksmiddelen (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t* *Indicator: C204/03*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C204/04*	Toelichting *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C204/05*	
		1	WJZ/22514694	€ 115.037	€ 826.128	Nee	Correctie jaar T-1	
		2	WJZ/27021281	€ 209.083	€ 301.025	Nee	Correctie jaar T-1	
BZK	**C206**	**Meerjarige regeling verstrekking specifieke uitkeringen aardbevingsgebied Groningen Onderdeel F Batch 1.588** Convenant Batch 1588 Gemeenten	Totaal beschikt bedrag (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: C206/01*	Totaal aantal gerealiseerde woningen (t/m jaar T) *Aard controle R* *Indicator: C206/02*				
			€ 5.700.000	9				
			Beschikkingsnummer/naam *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C206/03*	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen Eigen uitvoering *Aard controle R* *Indicator: C206/04*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) ten laste van Rijksmiddelen Eigen uitvoering *Aard controle R* *Indicator: C206/05*	Totaal gerealiseerde woningen (jaar T) Eigen uitvoering *Aard controle R* *Indicator: C206/06*	Totale besteding (t/m jaar T-1) ten laste van Rijksmiddelen Uitvoering door derde *Aard controle R* *Indicator: C206/07*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) ten laste van Rijksmiddelen Uitvoering door derde *Aard controle R* *Indicator: C206/08*
		1	*WJZ/22514694*	€ 0	€ 883.837	0	€ 4.816.163	€ 4.816.163
			Kopie beschikkingsnummer/naam	Totaal gerealiseerde woningen (jaar T-1) Uitvoering door derden	Eindverantwoording (Ja/Nee)	Toelichting		

			Aard controle n.v.t. *Indicator: C206/09*	*Aard controle R* *Indicator: C206/10*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: C206/11*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: C206/12*		
		1	*WJZ/22514694*	6	Nee			
OCW	**D8**	**Onderwijsachterstandenbeleid 2023-2026 (OAB)** Gemeenten	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 159, eerste lid WPO) *Aard controle R* *Indicator: D8/01*	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 158 WPO) *Aard controle R* *Indicator: D8/02*	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en vroegschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 160 WPO) *Aard controle R* *Indicator: D8/03*	Correctie besteding (jaar T-1) *Let op bij correctie verder verwerken bij indicator 05* *Aard controle R* *Indicator: D8/04*	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1) *Aard controle R* *Indicator: D8/05*	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: D8/06*
			€ 2.829.374	€ 1.664.211	€ 0	€ 0	€ 2.083.658	€ 2.520.145
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D8/07*	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstanden beleid **Bedrag** *Aard controle R* *Indicator: D8/08*	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D8/09*	Van andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstanden beleid **Bedrag** *Aard controle R* *Indicator: D8/10*		
OCW	**D10**	**Volwassenen educatie**	Verstrekte uitkering (jaar T) (inclusief	Reservering educatie voorgaand jaar (jaar T-	Totaal beschikbare middelen	Besteding (jaar T) educatie	Reservering besteding educatie in (jaar T) voor	Onttrekking besteding educatie in (jaar T) van

			eventuele prijsbijstelling)	1) [beschikking OCW]	educatie (jaar T)		volgend kalenderjaar (jaar T+1)	volgend kalenderjaar (jaar T+1)
		Contactgemeenten	*Aard controle R Indicator: D10/01*	*Aard controle R Indicator: D10/02*	*Aard controle R Indicator: D10/03*	*Aard controle R Indicator: D10/04*	Bij lagere besteding dan beschikbare middelen *Aard controle R Indicator: D10/05*	Bij hogere besteding dan beschikbare middelen *Aard controle R Indicator: D10/06*
		1	€ 4.159.228	€ 758.952	€ 4.918.180	€ 4.215.388	€ 702.792	€ 0
			Onderbesteding jaar T Automatisch berekend *Aard controle n.v.t. Indicator: D10/07*					
		1	€ 0					
OCW	**D12**	**Regionale meld- en coördinatiefunctie** **Besluit regionale meld- en coördinatiefunctie voortijdig schoolverlaten Regeling vsv voor de jaren 2021 t/m 2025** Contactgemeenten	Besteding (jaar T) contactgemeente *Aard controle R Indicator: D12/01*	Correctie besteding contactgemeente (jaar T-1) *Aard controle R Indicator: D12/02*	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1) *Aard controle R Indicator: D12/03*	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T) *Aard controle R Indicator: D12/04*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t. Indicator: D12/05*	
			€ 1.067.387	€ 0	€ 138.879	€ 128.402	Nee	
OCW	**D12 A**	**Regionaal programma voortijdig schoolverlaten** **Besluit regionale meld- en coördinatiefunctie voortijdig schoolverlaten Regeling vsv voor de jaren 2021 t/m 2025** Contactgemeenten	Besteding (jaar T) contactgemeente	Besteding aan contactschool (jaar T)	Totale besteding (jaar T) (automatisch ingevuld)	Correctie totale besteding (jaar T-1)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T)

			Aard controle R *Indicator: D12A/01*	*Aard controle R* *Indicator: D12A/02*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: D12A/03*	*Aard controle R* *Indicator: D12A/04*	*Aard controle R* *Indicator: D12A/05*	*Aard controle R* *Indicator: D12A/06*
			€ 576.128	€ 0	€ 576.128	€ 0	€ 431.082	€ 897.764
			Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D12A/07*					
			Nee					
OCW	**D14**	**Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen**	Besteding (jaar T) maatregelen artikel 3, lid 2, a t/m e samen opgeteld *Aard controle R* *Indicator: D14/01*	Besteding (jaar T) voor tijdelijke extra huur van bestaande huisvesting indien deze extra huisvesting nodig is voor de uitvoering van maatregelen die scholen of gemeenten in het kader van het Nationaal Programma Onderwijs nemen *Aard controle R* *Indicator: D14/02*	Besteding (jaar T) voor ambtelijke capaciteit van de gemeente of inkoop van expertise voor de uitvoering van het Nationaal Programma Onderwijs *Aard controle R* *Indicator: D14/03*			
			€ 264.812	€ 0	€ 32.225			
			Correctie besteding (jaar T-1) *Aard controle R* *Indicator: D14/04*	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1) *Aard controle R* *Indicator: D14/05*	Opgebouwde reserve (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: D14/06*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D14/07*		
			€ 0	€ 297.036	€ 0	Ja		

			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D14/08*	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs *Aard controle R* *Indicator: D14/09*	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D14/10*	Van andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs *Aard controle R* *Indicator: D14/11*	
OCW	**D15**	**Middelen schoolgebouwen aardbevingsgebied Groningen**	Totale vordering aan OCW dekking Scholenprogramma die op de balans geactiveerd *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D15/01*	In welk jaar is de vordering aan OCW of het materieel vast activum geactiveerd? *Aard controle D1* *Indicator: D15/02*	Afboeking (jaar T) van de vordering of de verminderin g van de boekwaarde van het vast activum, met de jaarlijks te ontvangen specifieke uitkering *Aard controle R* *Indicator: D15/03*	Cumulatiev e afboeking (t/m jaar T) van de ordering of de verminderin g van de boekwaarde van het vast activum, met de jaarlijks te ontvangen specifieke uitkering *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D15/04*	
			€ 1.931.397	2021	€ 134.834	€ 673.336	
			Adres schoolgebouw *Aard controle n.v.t.*	Bruto investering in het Scholenprogramma, onderbouwd met een bedrag per schoolgebouw (t/m jaar T) *Aard controle R*			

			Indicator: D15/05	*Indicator: D15/06*				
		1	Riekele Prinsstraat 1B	€ 11.349.659				
			Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D15/07*					
			Nee					
OCW	**D21**	**Specifieke uitkering Impuls Jongerencultuur**	Naam instelling of samenwerkingsverband *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D21/01*	Besteding (jaar T) per instelling of samenwerkingsverband *Aard controle R* *Indicator: D21/02*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) per instelling of samenwerkingsverband *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D21/03*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D21/04*	Eventuele toelichting *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D21/05*	
		1	Stichting VRIJDAG	€ 161.243	€ 722.156	Nee		
		2	Stichting Poeziepaleis	€ 0	€ 17.900	Nee		
		3	Stichting VRIJDAG alles mag	€ 0	€ 6.500	Nee		
		4	Theater De Steeg	€ 0	€ 17.774	Nee		
		5	Zorg innovatie forum	€ 0	€ 8.602	Nee		
		6	Stichting Missionair Werk	€ 0	€ 6.000	Nee		
		7	Stichting De Noorderlingen	€ 0	€ 10.000	Nee		
		8	Stichting Jonge Harten	€ 0	€ 9.500	Nee		
		9	Stadsdichter	€ 0	€ 525	Nee		
		10	ZOZ	€ 0	€ 30.565	Nee		
OCW	**D23**	**Regeling eenmalige specifieke uitkering en subsidies lokale bibliotheekvoorzieningen**	Beschikkingsnummer/referentienummer *Aard controle n.v.t*	Aard van de activiteit besteding (jaar T) *Aard controle n.v.t*	Besteding (jaar T) *Aard controle R*	Indien van toepassing: bedrag dat wordt meegenomen van 2025 naar 2026. *Aard controle n.v.t*	Aard van de activiteit Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t*

			Indicator: D23/01	*Indicator: D23/02*	*Indicator: D23/03*	*Indicator: D23/04*	*Indicator: D23/05*	*Indicator: D23/06*
		1	SB230208	b) De verruiming van bemande openingstijden	€ 203.638	€ 0	b) De verruiming van bemande openingstijden	€ 220.000
		2	SB230203	b) De verruiming van bemande openingstijden	€ 201.746	€ 0	b) De verruiming van bemande openingstijden	€ 220.000
		3	SB230207	b) De verruiming van bemande openingstijden	€ 1.883	€ 196.919	b) De verruiming van bemande openingstijden	€ 23.081
			Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D23/07*					
		1	Ja					
		2	Ja					
		3	Nee					
OCW	**D27**	**Masterplan Campussen**	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen *Aard controle R* *Indicator: D27/01*	Toelichting op eventueel onvolledige besteding *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D27/02*				
			€ 1.695.000					
IenW	**E3**	**Subsidieregeling sanering verkeerslawaai** **Subsidieregeling sanering verkeerslawaai** Provincies, gemeenten en gemeenschappelijke regelingen (Wgr)	Hieronder per regel één beschikkingsnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Overige bestedingen (jaar T)	Besteding (jaar T) door meerwerk dat o.b.v. art. 126 Wet geluidshinder ten laste van het Rijk komt	Correctie over besteding (t/m jaar T)	Kosten ProRail (jaar T) als bedoeld in artikel 25 lid 6 van deze regeling ten laste van Rijksmiddelen

			Aard controle n.v.t. Indicator: E3/01	*Aard controle R Indicator: E3/02*	*Aard controle R Indicator: E3/03*	*Aard controle R Indicator: E3/04*	*Aard controle R Indicator: E3/05*	*Aard controle R Indicator: E3/06*
		1	2016.057.03	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
		2	2018.013.03	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
		3	2018.029.03	€ 103.666	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
		4	2019.063.03	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
		5	576.255.03	€ 107.322	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
		6	576.258.03	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			Hieronder per regel één projectnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie	Cumulatieve bestedingen ten laste van Rijksmiddelen (t/m jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie	Cumulatieve overige bestedingen (t/m jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie	Cumulatieve Kosten ProRail (t/m jaar T) als bedoeld in artikel 25 lid 6 van deze regeling ten laste van Rijksmiddelen Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie	Correctie over besteding kosten ProRail (t/m jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)
			Aard controle n.v.t. Indicator: E3/07	*Aard controle n.v.t. Indicator: E3/08*	*Aard controle n.v.t. Indicator: E3/09*	*Aard controle n.v.t. Indicator: E3/10*	*Aard controle R Indicator: E3/11*	*Aard controle n.v.t. Indicator: E3/12*
		1	*2016.057.03*	€ 0	€ 0	€ 0		Nee
		2	*2018.013.03*	€ 0	€ 0	€ 0		Nee
		3	*2018.029.03*	€ 220.811	€ 0	€ 0		Nee
		4	*2019.063.03*	€ 0	€ 0	€ 0		Nee
		5	*576.255.03*	€ 107.322	€ 0	€ 0		Nee
		6	*576.258.03*	€ 42.421	€ 0	€ 0		Nee
IenW	**E44 B**	**Tijdelijke impulsregeling klimaatadaptatie 2021–2027 (SiSa tussen medeoverheden)**	Hieronder per regel één CBS(code) uit (jaar T) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die medeoverheid invullen	Beschikkingsnummer	Besteding (jaar T) ten laste van de verstrekker	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) ten laste van de verstrekker	Besteding ten laste van cofinanciering (jaar T)	Besteding cofinanciering cumulatief (t/m jaar T)

			Aard controle n.v.t. *Indicator: E44B/01*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44B/02*	*Aard controle R* *Indicator: E44B/03*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44B/04*	*Aard controle R* *Indicator: E44B/05*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44B/06*
		1	30001 - Provincie Groningen	2023-081355	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
		2	30001 - Provincie Groningen	2023-081355	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
		3	30001 - Provincie Groningen	2023-081355	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
		4	30001 - Provincie Groningen	2023-081355	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
		5	30001 - Provincie Groningen	2023-081355	€ 10.420	€ 10.420	€ 0	€ 0
		6	30001 - Provincie Groningen	2023-081355	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
		7	30001 - Provincie Groningen	2023-081355	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
		8	30001 - Provincie Groningen	2023-081355	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
		9	30001 - Provincie Groningen	2023-081355	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
		10	30001 - Provincie Groningen	2023-081355	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
		11	30001 - Provincie Groningen	2023-081355	€ 6.700	€ 6.700	€ 0	€ 0
		12	30001 - Provincie Groningen	2023-081355	€ 0	€ 115.485	€ 0	€ 0
		13	30001 - Provincie Groningen	2023-081355	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
		14	30001 - Provincie Groningen	2023-081355	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

			Kopie CBS(code) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44B/07*	Kopie beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44B/08*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44B/09*
		1	30001 - Provincie Groningen	2023-081355	Nee
		2	30001 - Provincie Groningen	2023-081355	Nee

		3	30001 - Provincie Groningen	2023-081355	Nee		
		4	30001 - Provincie Groningen	2023-081355	Nee		
		5	30001 - Provincie Groningen	2023-081355	Nee		
		6	30001 - Provincie Groningen	2023-081355	Nee		
		7	30001 - Provincie Groningen	2023-081355	Nee		
		8	30001 - Provincie Groningen	2023-081355	Nee		
		9	30001 - Provincie Groningen	2023-081355	Nee		
		10	30001 - Provincie Groningen	2023-081355	Nee		
		11	30001 - Provincie Groningen	2023-081355	Nee		
		12	30001 - Provincie Groningen	2023-081355	Nee		
		13	30001 - Provincie Groningen	2023-081355	Nee		
		14	30001 - Provincie Groningen	2023-081355	Nee		
			Kopie CBS(code) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44B/10*	Kopie beschikking snummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44B/11*	Naam/nummer maatregel *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44B/12*	Maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee) - per maatregel *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44B/13*	
		1	30001 - Provincie Groningen	2023-081355	Aanpak urgente wateroverlastlocatie in Thesinge	Nee	
		2	30001 - Provincie Groningen	2023-081355	Aanpak urgente wateroverlastlocaties omgeving UMCG	Nee	
		3	30001 - Provincie Groningen	2023-081355	Aanpak urgente wateroverlastlocaties	Nee	

					Lewenborg en Beijum		
		4	30001 - Provincie Groningen	2023-081355	Aanpak urgente wateroverlastlocaties Industrieterreinen Oost	Nee	
		5	30001 - Provincie Groningen	2023-081355	Aanpak urgente wateroverlastlocaties De Wijert	Nee	
		6	30001 - Provincie Groningen	2023-081355	Aanpak urgente wateroverlastlocaties Corpus den Hoorn	Nee	
		7	30001 - Provincie Groningen	2023-081355	Aanpak urgente wateroverlastlocaties Rivierenbuurt	Nee	
		8	30001 - Provincie Groningen	2023-081355	Aanpak urgente wateroverlastlocaties Grunobuurt	Nee	
		9	30001 - Provincie Groningen	2023-081355	Aanpak urgente wateroverlastlocaties Zeeheldenbuurt	Nee	
		10	30001 - Provincie Groningen	2023-081355	Aanpak urgente wateroverlastlocaties Schildersbuurt	Nee	
		11	30001 - Provincie Groningen	2023-081355	Aanpak urgente wateroverlastlocaties Vinkhuizen	Nee	
		12	30001 - Provincie Groningen	2023-081355	Aanpak urgente wateroverlastlocaties Paddepoel, Selwerd en Oranjebuurt	Nee	
		13	30001 - Provincie Groningen	2023-081355	Aanpak urgente wateroverlastlocaties Groningen West	Nee	
		14	30001 - Provincie Groningen	2023-081355	Klimaatmaatregelen de Parrel	Nee	

IenW	**E84**	**Regeling stimulering verkeersveiligheidsmaatregelen 2022-2023** Provincies en Gemeenten	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: E84/01*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E84/02*	Cumulatieve eigen bijdrage en externe financiering (t/m jaar T) *Aard controle R* *Indicator: E84/03*	Project afgerond (alle maatregelen) in (jaar T) (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E84/04*		
			€ 0	€ 0	€ 0	Nee		
			Naam/nummer per maatregel *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E84/05*	Per maatregel, maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E84/06*	De hoeveelheid opgeleverde verkeersveiligheids-maatregelen per type maatregel (stuks, meters) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E84/07*	Eventuele toelichting, mits noodzakelijk *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E84/08*		
		1	330 Aanleg van een kruispuntplateau ETW-ETW 30km/h|aantal in Stuks	Nee	0			
		2	331 Drempel|aantal in Stuks	Nee	0			
		3	337 Aanleg van een fietsstraat op een 30 km/h weg|aantal in Meters	Nee	0			
IenW	**E85**	**Tijdelijke regeling specifieke uitkeringen intelligente verkeersregelinstallaties**	Aantal geïnstalleerde intelligente verkeersinstallaties in (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: E85/01*	Cumulatief aantal geïnstalleerde intelligente verkeersinstallaties (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E85/02*	Totale besteding aan het project (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: E85/03*	Cumulatieve besteding aan het project (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E85/04*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E85/05*	
			4	4	€ 207.181	€ 207.181	Ja	

IenW	**E87 B**	**Tijdelijke regeling stimuleren maatregelen tweede fase Deltaprogramma zoetwater (SiSa tussen medeoverheden)**	Hieronder per regel één gemeente(code) uit (jaar T) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E87B/01*	Beschikkingsnaam/nummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E87B/02*	Totale besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: E87B/03*	Cumulatieve totale besteding (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E87B/04*	Totale eigen bijdrage en bijdrage van derden (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: E87B/05*	Cumulatieve eigen bijdrage en bijdrage van derden (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E87B/06*
		1	030003 Provincie Drenthe	202300783-01099925	€ 215.852	€ 658.352	€ 161.889	€ 493.764
			Kopie beschikkingsnaam/nummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E87B/07*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E87B/08*				
		1	202300783-01099925	Nee				
IenW	**E97**	**Tijdelijke regeling specifieke uitkering bodem 2023**	Projectnaam / nummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E97/01*	Besteding (jaar T) per project *Aard controle R* *Indicator: E97/02*	Zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E97/03*	Correctie Jaar T-1 per project ivm SiSa tussen medeoverheden (Jaar T-1) *Aard controle R* *Indicator: E97/04*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) per project *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E97/05*	
		1	Oranjestraat 23 e.o.	€ 16.041	Ja	€ 0	€ 22.011	
		2	PFAS bronnenonderzoek	€ 63.272	Ja	€ 0	€ 65.037	
		3	Inventarisatie loodproblematiek	€ 44.173	Ja	€ 0	€ 56.103	
		4	Rademarkt 25	€ 1.743	Ja	€ 0	€ 3.179	
			Kopie projectnaam / nummer	Uitvoering is volgens aanvraag uitgevoerd (Ja/Nee), zo nee geef in	Optionele toelichting. Verplicht als bij 07 nee is ingevuld	Project afgerond (Ja/Nee)	Eindverantwoording (Ja/Nee)	Beschikking kenmerk

				indicator 08 de reden aan.				
			Aard controle n.v.t. *Indicator: E97/06*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: E97/07*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: E97/08*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: E97/09*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: E97/10*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: E97/11*
		1	Oranjestraat 23 e.o.	Ja		Nee	Nee	IENW/BSK-2023/275798
		2	PFAS bronnenonderzoek	Ja		Nee	Nee	IENW/BSK-2023/275798
		3	Inventarisatie loodproblematiek	Ja		Nee	Nee	IENW/BSK-2023/275798
		4	Rademarkt 25	Ja		Nee	Nee	IENW/BSK-2023/374324
IenW	**E104**	**Specifieke uitkering woningbouw op korte termijn door bovenplanse infrastructuur**	Beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E104/01*	Cumulatieve totale besteding (t/m jaar T-1) *Geldt alleen voor SiSa 2023 of SiSa 2024* *Aard controle R* *Indicator: E104/02*	Totale besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: E104/03*	Cumulatieve totale besteding (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E104/04*	Cumulatieve aantal woningen bouw gestart (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E104/05*	Cumulatieve aantal betaalbare woningen bouw gestart (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E104/06*
		1	*31195398-5000006492 Meerstad*	€ 23.843.157	€ 2.398.210	€ 26.241.367	0	0
		2	*31195258-5000006493 Emmaviaduct*	€ 0	€ 1.000.000	€ 1.000.000	0	0
		3	*31195782-5000006604 Stadshavens*	€ 0	€ 0	€ 0	0	0
		4	*31201548-5000006964 Suikerzijde*	€ 28.132.953	€ 1.538.623	€ 29.671.576	0	0
			Kopie beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E104/07*	Cumulatieve aantal woningen opgeleverd (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E104/08*	Cumulatieve aantal betaalbare woningen opgeleverd (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E104/09*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E104/10*		

			1	31195398-5000006492 Meerstad	0	0	Nee	
			2	31195258-5000006493 Emmaviaduct	0	0	Nee	
			3	31195782-5000006604 Stadshavens	0	0	Nee	
			4	31201548-5000006964 Suikerzijde	0	0	Nee	
				Naam infrastructurele voorziening *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E104/11*	Cumulatieve totale besteding (t/m jaar T-1) per infrastructurele voorziening *Geldt alleen voor SiSa 2023 of SiSa 2024* *Aard controle R* *Indicator: E104/12*	Totale besteding (jaar T) per infrastructurele voorziening *Aard controle R* *Indicator: E104/13*	Cumulatieve totale besteding (t/m jaar T) per infrastructurele voorziening *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E104/14*	Infrastructurele voorziening afgerond? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E104/15*
			1	*Aanpassing bestaande rotonde bij op- en afritten naar de Beneluxweg*	€ 2.244.853	€ 320.018	€ 2.564.871	Ja
			2	*Aanpassing P+R Meerstad*	€ 48.645	€ 0	€ 48.645	Ja
			3	*Aanleg noordelijke ontsluitingsweg , inclusief parallelstructuur en aansluitingen voor auto, fiets en OV en fietsbrug Borgsloot bij entree Meerstad*	€ 15.767.548	€ 2.073.711	€ 17.841.259	Ja
			4	*Reconstructie en aanpassen aansluitingen Driebondsweg*	€ 14.023	€ 747	€ 14.770	Ja
			5	*Aanpassing kruising Driebondsweg /Middelberterweg incl. reconstructie Middelberterweg*	€ 726.986	€ 0	€ 726.986	Ja
			6	*Reconstructie kruispunt*	€ 394.475	€ 3.735	€ 398.209	Ja

			Ruischerbrug Borgweg				
		7	*Kruising noordelijke ontsluitingsweg met Middelberter Lint*	€ 4.646.627	€ 0	€ 4.646.627	Ja
		8	*Ombouw kunstwerk Emmaviaduct, tussen Parkweg en Stationsweg*	€ 0	€ 0	€ 0	Nee
		9	*Bodemsanering ten behove van ontsluiting Emmaviaduct*	€ 0	€ 1.000.000	€ 1.000.000	Ja
		10	*Herinrichting van de Sontweg (vanaf het kruispunt Europaweg tot aan Sontbrug) en de daarbij behorende aansluitingen met het Sontplein en de nieuwbouwontwikkeling Stadshavens Zuid. Aanpassen ondergrondse infra en verleggen van fietspaden van Stadshavens naar Meerstad en binnenstad Groningen.*	€ 0	€ 0	€ 0	Nee
		11	*Herinrichting van de Bornholmstraat (vanaf ring zuid tot aan kruispunt Sontbrug) en aanpassingen van het kruispunt Bornholmstraat - Kotkastraat (aanleggen verkeersplein om be doorstroming te bevordering en de verkeersveiligheid te borgen). Tevens*	€ 0	€ 0	€ 0	Nee

			aanpassen ondergrondse infrastructuur en aanleggen fietspad aan de oostzijde van de Bornholmstraat ten behoeve van een veilige en snelle afwikkeling van Stadshavens.					
		12	*Fietsbrug Eemskanaalzone Stadshavens. Deze faciliteert een veilige fietsroute voor Stadshavens en verbindt Meerstad met de binnenstad Groningen.*	€ 0	€ 0	€ 0	Nee	
		13	*Fietsbrug Oosterkade Winschoterkade. Deze faciliteert een veilige fietsroute voor Stadshavens en verbindt Meerstad en Stadshavens met de binnenstad en het Hoofdstation Groningen.*	€ 0	€ 0	€ 0	Nee	
		14	*Energiebrug over Hoendiep (auto, fiets) inclusief aanlanding oost en westzijde Hoendiep en oever*	€ 12.986.483	€ 261.928	€ 13.248.411	Ja	
		15	*Diamantbrug (auto, ov en fietsbrug) over Hoendiep inclusief aanlanding en oever*	€ 48.933	€ 316.042	€ 364.975	Nee	

		16	*Randweg Suikerzijde noord: Hoendiep reconstructie Energieweg, Hoendiep en kruising Westelijke Ringweg*	€ 28.425	€ 35.376	€ 63.801	Nee	
		17	*Randweg Suikerzijde west: Reconstructie en verbreding Johan van Zwedenlaan vanaf kruising Hoendiep t/m kruising Siersteenlaan*	€ 0	€ 0	€ 0	Nee	
		18	*Diverse verkeersaanpassingen in Hoogkerk (langzaam verkeer tunnel Johan van Zwedenlaan en aanpassingen aan de direct aanliggende infrastructuur om bij de tunnel te komen)*	€ 0	€ 0	€ 0	Nee	
		19	*Twee fietsbruggen: over het Hoendiep (betreft langzaam verkeer bruggen over Hoendiep)*	€ 0	€ 0	€ 0	Nee	
		20	*Fietsverbinding Hoogkerk-Suikerzijde-Binnenstad (route Westelijke Ringweg, aanleg tunnel spoor Leeuwarden-Groningen, fietsroute Suikerzijde Noord, brug over Hoendiep, fietsroute spoorlaan richting Johan van*	€ 15.069.112	€ 925.277	€ 15.994.389	Nee	

			Zwedenlaan) en aantakking					
IenW	**E110**	**Tijdelijke regeling specifieke uitkering mobiliteitspakketten ten behoeve van woningbouw**	Beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E110/01*	Totale besteding (t/m jaar T-1) *Automatisch berekend. Alleen voor SiSa 2024.* *Aard controle n.v.t. Indicator: E110/02*	Totale besteding (jaar T) *Automatisch berekend* *Aard controle n.v.t. Indicator: E110/03*	Correctie besteding (jaar T-1) ivm aan andere medeoverheden overgeboekte middelen *Aard controle n.v.t. Indicator: E110/04*	Cumulatieve totale besteding (t/m jaar T) Automatisch berekend *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E110/05*	
		1	31209070-5000007625	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
			Cumulatieve aantal woningen bouw gestart (t/m jaar T) *Aard controle D1 Indicator: E110/06*	Cumulatieve aantal betaalbare woningen bouw gestart (t/m jaar T) *Aard controle D1 Indicator: E110/07*	Cumulatieve aantal woningen opgeleverd (t/m jaar T) *Aard controle D1 Indicator: E110/08*	Cumulatieve aantal betaalbare woningen opgeleverd (t/m jaar T) *Aard controle D1 Indicator: E110/09*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t. Indicator: E110/10*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t. Indicator: E110/11*
		1	0	0	0	0	Nee	Nee
			Naam mobiliteitsmaatregel *Aard controle n.v.t* *Indicator: E110/12*	Totale besteding (t/m jaar T-1) per mobiliteitsmaatregel *Alleen voor SiSa 2024* *Aard controle R* *Indicator: E110/13*	Totale besteding (jaar T) per mobiliteitsmaatregel *Aard controle R* *Indicator: E110/14*	Cumulatieve totale besteding (t/m jaar T) per mobiliteitsmaatregel *Aard controle n.v.t* *Indicator: E110/15*	Mobiliteitsmaatregel afgerond (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t* *Indicator: E110/16*	

		1	*Aansluiting van deelgebied Noord van De Suikerzijde op een directe busverbinding tussen Hoogkerk en het hoofdstation Groningen vanaf het moment van oplevering van de eerste woningen.*	€ 0	€ 0	€ 0	Nee	
		2	*Aanleg Singel in deelgebied Noord van gebiedsontwikkeling De Suikerzijde*	€ 0	€ 0	€ 0	Nee	
		3	*Aanleg Stadsstraat in deelgebied Noord van gebiedsontwikkeling De Suikerzijde*	€ 0	€ 0	€ 0	Nee	
		4	*Aanleg Hoendiep Kade in deelgebied Noord van gebiedsontwikkeling De Suikerzijde*	€ 0	€ 0	€ 0	Nee	
		5	*Aanleg Woonstraat in deelgebied Noord van gebiedsontwikkeling De Suikerzijde*	€ 0	€ 0	€ 0	Nee	
		6	*Aanleg Suikerlaan in deelgebied Noord van gebiedsontwikkeling De Suikerzijde*	€ 0	€ 0	€ 0	Nee	
		7	*Aanleg mobiliteitshub bij het toekomstige station Groningen Suiker, met autoparkeerplaatsen, fietsvoorzieningen, deelfietsen/deelauto's en laadvoorzieningen voor*	€ 0	€ 0	€ 0	Nee	

			elektrisch vervoer					
IenW	**E113**	**Tijdelijke regeling uitkering bodemopgaven 2024-2030**	Besteding (jaar T) binnen werkvoorraad *Aard controle R* *Indicator: E113/01*	Is er sprake van Sisa tussen medeoverheden (ja/nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E113/02*	Correctie (Jaar T-1) werkvoorraad ivm SiSa tussen medeoverheden *Aard controle R* *Indicator: E113/03*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) binnen werkvoorraad *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E113/04*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E113/05*	
			€ 126.412	Nee	€ 0	€ 126.412	Nee	
IenW	**E120**	**Regeling specifieke uitkering stimulering verkeersveiligheidsmaatregelen 2025-2030**	Totale besteding (Jaar T) *Aard controle R* *Indicator: E120/01*	Cumulatieve totale besteding (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator E120/02*	Cumulatieve eigen bijdrage en externe financiering (t/m jaar T) *Aard controle R* *Indicator: E120/03*	Project afgerond (alle maatregelen) t/m Jaar T?(ja/nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E120/04*		
			€ 0	€ 0	€ 0	Nee		
			Naam/nummer per maatregel *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E120/05*	Per maatregel, maatregel afgerond t/m (jaar T)? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E120/06*	De hoeveelheid opgeleverde verkeersveiligheids-maatregelen per type maatregel (stuks, meters) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E120/07*	Eventuele toelichting, indien noodzakelijk *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E120/08*		
		1	431 Drempel	Nee	0			
		2	437 Aanleg van een fietsstraat op een 30 km/h weg	Nee	0			
		3	430 Aanleg van een	Nee	0			

			kruispuntplateau ETW-ETW 30 km/h					
		4	455 Aanleg van een gebiedsontsluitingsweg 30 km/h (GOW30)	Nee	0			
		5	414 Saneren verticale trottoirbanden en hoogteverschillen tussen verharding en berm	Nee	0			
		6	434 Aanleg van een uitritconstructie van zijdstraten GOW naar 30 km/h zone	Nee	0			
EZ	**F20**	**Regeling specifieke uitkering Impulsaanpak winkelgebieden**	Beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: F20/01*	Projectnaam *Aard controle n.v.t.* *Indicator: F20/02*	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen *Aard controle R* *Indicator: F20/03*	Toelichting afwijking besteding (jaar T) conform projectplan *Aard controle n.v.t.* *Indicator: F20/04*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: F20/05*	Cofinanciering (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: F20/06*
		1	SPUKIW24-03707697	Herinr. CentrumZone Haren	€ 0	Geen besteding tot dusver toe te rekenen aan de Rijksmiddelen. Bestedingen deels verantwoord in programma Ruimtelijke economie (Economie en Ruimte) en deels in het voorbereidingskrediet van de nog vast te stellen GREX.	€ 356.304	€ 169.865

			Kopie beschikkingsnummer	Cumulatieve cofinancieringen (t/m jaar T)	Aantal verblijfobjecten binnen panden waarvan realisatie renovatie/transformatie gestart is (jaar T) komt overeen met de fasering uit de projectaanvraag (Ja/Nee)	Cumulatief aantal verblijfobjecten binnen panden renovatie/transformatie gerealiseerd (t/m jaar T)	Aantal verblijfobjecten binnen panden waarvan realisatie sloop-nieuwbouw gestart is (jaar T) komt overeen met de fasering uit de projectaanvraag (Ja/Nee)	Cumulatief aantal verblijfobjecten binnen panden sloop-nieuwbouw gerealiseerd (t/m jaar T)
			Aard controle n.v.t. *Indicator: F20/07*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: F20/08*	*Aard controle D1* *Indicator: F20/09*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: F20/10*	*Aard controle D1* *Indicator: F20/11*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: F20/12*
		1	SPUKIW24-03707697	€ 356.304	Ja	€ 0	Ja	€ 0
			Kopie beschikkingsnummer	Realisatie fasering verloopt conform projectplan (ja/nee)	Toelichting (verplicht indien bij indicator F20/14 'Nee' is ingevuld)	Samenwerkingsovereenkomst aanwezig (ja/nee)	Eindverantwoording (ja/nee)	
			Aard controle n.v.t. *Indicator: F20/13*	*Aard controle D1* *Indicator: F20/14*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: F20/15*	*Aard controle D2* *Indicator: F20/16*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: F20/17*	
		1	SPUKIW24-03707697	Ja	2027 start bouwrijpmaken	Ja	Nee	
SZW	**G2**	**Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2025** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan	Besteding (jaar T) algemene bijstand Gemeente I.1 Participatiewet (PW)	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk) Gemeente I.1 Participatiewet (PW)	Besteding (jaar T) IOAW Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk) Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	Besteding (jaar T) IOAZ Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk) Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)

		een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	*Aard controle R Indicator: G2/01*	*Aard controle R Indicator: G2/02*	*Aard controle R Indicator: G2/03*	*Aard controle R Indicator: G2/04*	*Aard controle R Indicator: G2/05*	*Aard controle R Indicator: G2/06*
			€ 178.567.233	€ 3.805.798	€ 4.497.119	€ 13.903	€ 601.288	€ 8.879
			Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004)	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud (exclusief Rijk) Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004)	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk) Gemeente I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK)	Besteding (jaar T) Loonkosten subsidie o.g.v. art. 10d Participatie wet Gemeente I.7 Participatie wet (PW)	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (exclusief Rijk) Gemeente I.7 Participatiewet (PW)	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Participatiewet (PW)
			Aard controle R Indicator: G2/07	*Aard controle R Indicator: G2/08*	*Aard controle R Indicator: G2/09*	*Aard controle R Indicator: G2/10*	*Aard controle R Indicator: G2/11*	*Aard controle R Indicator: G2/12*
			€ 1.409.342	€ 190.008	€ 0	€ 10.216.792	€ 25.245	€ 6.625
			Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren als gevolg van kwijt te schelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Participatiewet (PW)	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)				
			Aard controle D2 *Indicator: G2/13*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: G2/14*				

			€ 619	Ja				
SZW	**G3**	**Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (uitsluitend kapitaalverstrekking)_gemeentedeel 2025 Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004**	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking	Baten (jaar T) vanwege vanaf 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk)	Baten vanwege vóór 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) Bob	Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) onderzoekskosten artikel 52, eerste lid, onderdeel b, Bbz 2004 (Bob)
		Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente
			Aard controle R Indicator: G3/01	*Aard controle R Indicator: G3/02*	*Aard controle R Indicator: G3/03*	*Aard controle R Indicator: G3/04*	*Aard controle R Indicator: G3/05*	*Aard controle R Indicator: G3/06*
			€ 51.200	€ 34.615	€ 186.748	€ 0	€ 0	€ 0
			BBZ vóór 2020 – levensonderhoud (exclusief BOB)	BBZ vóór 2020 – kapitaalverstrekking (exclusief BOB)	BBZ vóór 2020 – levensonderhoud en kapitaalverstrekkingen (BOB)	BBZ vanaf 2020 – kapitaalverstrekking	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)	
			Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) i.v.m. de hersteloper	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ en achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BOB in (jaar T) i.v.m. de	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvan		

				atie kinderopvangtoeslagaffaire	hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	gtoeslagaffaire		
			Gemeente *Aard controle R Indicator: G3/07*	Gemeente *Aard controle R Indicator: G3/08*	Gemeente *Aard controle R Indicator: G3/09*	Gemeente *Aard controle R Indicator: G3/10*	*Aard controle n.v.t. Indicator: G3/11*	
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Ja	
SZW	**G4**	**Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo)_gemeentedeel 2025** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over Tozo (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Welke regeling betreft het? *Aard controle n.v.t. Indicator: G4/01*	Besteding (jaar T) levensonderhoud Gemeente *Aard controle R Indicator: G4/02*	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Gemeente *Aard controle R Indicator: G4/03*	Baten (jaar T) levensonderhoud Gemeente *Aard controle R Indicator: G4/04*	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (aflossing) Gemeente *Aard controle R Indicator: G4/05*	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (overig) Gemeente *Aard controle R Indicator: G4/06*
		1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 0	€ 9.743	€ 76.132	€ 4.147
		2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0	€ 1.964	€ 17.465	€ 842
		3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	€ 0	€ 6.653	€ 50.783	€ 2.103
		4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 0	€ 2.129	€ 11.868	€ 1.025
		5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 0	€ 0	€ 863	€ 3.853	€ 0
		6	Totaal	€ 0	€ 0	€ 21.352	€ 160.101	€ 8.117
			Kopie regeling	Aantal besluiten	Aantal besluiten	Volledig zelfstandige		

				levensonderhoud (jaar T) Gemeente *Aard controle n.v.t. Indicator: G4/07*	kapitaalverstrekking (jaar T) Gemeente *Aard controle R Indicator: G4/08*	uitvoering (Ja/Nee) Gemeente *Aard controle R Indicator: G4/09*	*Aard controle n.v.t. Indicator: G4/10*	
			1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	0	0	Ja	
			2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	0	0	Ja	
			3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	0	0	Ja	
			4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	0	0	Ja	
			5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	0	0	Ja	
			6	Totaal	0	0	N.v.t.	

	Kopie regeling *Aard controle n.v.t. Indicator: G4/11*	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht) *Aard controle R Indicator: G4/12*	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), aflossing *Aard controle R Indicator: G4/13*	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), overig *Aard controle R Indicator: G4/14*	Uitvoeringskosten (jaar T) uitvoering Tozo buitenland (gemeente Maastricht) *Aard controle R Indicator: G4/15*
1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

		6	Totaal	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			Kopie regeling *Aard controle n.v.t. Indicator: G4/16*	Levensonderhoud - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud Tozo in jaar T i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle R Indicator: G4/17*	Levensonderhoud-Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren (jaar T) als gevolg van kwijt te schelden schulden levensonderhoud Tozo i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle D2 Indicator: G4/18*	Kapitaalverstrekkingen - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekkingen Tozo in jaar T i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle R Indicator: G4/19*	
		1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	
		2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	
		3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	
		4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	
		5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	
		6	Totaal	0	0	0	
SZW	**G10**	**Wet inburgering 2021_ gemeentedeel 2025** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over Wet inburgering	Besteding (jaar T) Gemeente	Baten (jaar T) (exclusief Rijk) Gemeente	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Gemeente		

		2021 (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	*Aard controle R* *Indicator: G10/01* € 2.229.978	*Aard controle R* *Indicator: G10/02* € 0	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: G10/03* Ja			
SZW	**G12**	**Kwijtscheldenpublieke schulden SZW-domeinhersteloperatiekinderopvangtoeslagaffaire_gemeentedeel 2025** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Bijzondere bijstand in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G12/01* € 0	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Wet Inburgering van 13 september 2012 in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G12/02* € 0	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Gemeente *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G12/03* Ja			
SZW	**G13**	**Onderwijsroute_ deel gemeente 2025**	Bestedingen onderwijsroute (jaar T)	Baten onderwijsroute (jaar T) (exclusief Rijk)	Bestedingen overige voorzieningen (jaar T)	Baten overige voorzieningen (jaar T) (exclusief Rijk)	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)	

		Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel (jaar T),ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G13/01* € 368.183	Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G13/02* € 0	Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G13/03* € 0	Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G13/04* € 0	Aard controle n.v.t. Indicator: G13/05 Ja	
VWS	**H1**	**Ministeriële regeling heroïnebehandeling** Gemeenten	Feitelijke bezetting behandelplaatsen (jaar T) **Afspraak** *Aard controle D1* *Indicator: H1/01* 25	Feitelijke bezetting behandelplaatsen (jaar T) **Realisatie** *Aard controle D1* *Indicator: H1/02* 25	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: H1/03* € 832.938			
VWS	**H4**	**Regeling specifieke uitkering stimulering sport 2024-2025** Gemeenten	Ontvangen Rijksbijdrage (jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H4/01* € 3.722.779	Totale werkelijke berekende uitkering *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H4/02* € 3.694.137				
			Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 18% (jaar T) Onroerende zaken	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 18% (jaar T) Roerende zaken	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 18% (jaar T) Dienstverlening door derden	Toelichting		

			Aard controle R *Indicator: H4/03*	*Aard controle R* *Indicator: H4/04*	*Aard controle R* *Indicator: H4/05*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: H4/06*		
			€ 2.045.842	€ 1.009.984	€ 638.311			
VWS	**H10**	**Regeling specifieke uitkering vastgoedtransitie gesloten jeugdhulp 2020**	Aantrekken projectleider en ondersteunend personeel (volgens lid 2 sub a) uitgevoerd? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H10/01*	Opstellen bovenregionaal plan (volgens lid 2 sub b) uitgevoerd? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H10/02*	Opstellen strategisch vastgoedplan (volgens lid 2 sub c) uitgevoerd? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t* *Indicator: H10/03*	Toelichting (indien bij indicatoren 01, 02 en 03 Nee is ingevuld is toelichting verplicht) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H10/04*	Besteding (jaar T) realisatie activiteit aantrekken projectleider en ondersteunend personeel (volgens lid 2 sub a en de restricties benoemd in lid 3) *Aard controle R* *Indicator: H10/05*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) realisatie activiteit aantrekken projectleider en ondersteunend personeel (volgens lid 2 sub a en de restricties benoemd in lid 3) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H10/06*
			Ja	Ja	Ja		€ 0	€ 87.790
			Besteding (jaar T) realisatie activiteit opstellen bovenregionaal plan (volgens lid 2 sub b en de restricties benoemd in lid 3) *Aard controle R* *Indicator: H10/07*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) realisatie activiteit opstellen bovenregionaal plan (volgens lid 2 sub b en de restricties benoemd in lid 3) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H10/08*	Besteding (jaar T) realisatie activiteit opstellen strategisch vastgoedplan (volgens lid 2 sub c en de restricties benoemd in lid 4) *Aard controle R* *Indicator: H10/09*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) realisatie activiteit opstellen strategisch vastgoedplan (volgens lid 2 sub c en de restricties benoemd in lid 4) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H10/10*	Besteding (jaar T) realisatie activiteit afstoten (lid 2 sub d) *Aard controle R* *Indicator: H10/11*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) realisatie activiteit afstoten (lid 2 sub d) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H10/12*
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			Besteding (jaar T) realisatie activiteit verbouwen (lid 2 sub e)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) realisatie activiteit verbouwen (lid 2 sub e)	Besteding (jaar T) realisatie activiteit vervangende nieuwbouw (lid 2 sub f)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) realisatie activiteit vervangende nieuwbouw (lid 2 sub f)	Eindverantwoording (Ja/Nee)	

			Aard controle R Indicator: H10/13	*Aard controle n.v.t. Indicator: H10/14*	*Aard controle R Indicator: H10/15*	*Aard controle n.v.t. Indicator: H10/16*	*Aard controle n.v.t. Indicator: H10/17*	
			€ 0	€ 1.325.400	€ 915.797	€ 915.797	Nee	
VWS	**H20**	**Regeling specifieke uitkering vastgoedtransitie residentiële jeugdhulp 2021**	Betreft naam onderdeel	Aantrekken projectleiders en ondersteunend personeel (volgens art. 4 lid 2 sub a) uitgevoerd? (Ja/Nee)	Opstellen bovenregionaal plan (volgens art. 4 lid 2 sub b) uitgevoerd? (Ja/Nee)	Opstellen strategisch vastgoedplan (volgens art. 4 lid 2 sub c) uitgevoerd? (Ja/Nee)	Toelichting (indien bij indicatoren 02, 03 en 04 Nee is ingevuld is toelichting verplicht)	Besteding (jaar T) realisatie activiteit aantrekken projectleiders en ondersteunend personeel (volgens art. 4 lid 2 sub a en de restricties benoemd art. 5 in lid 2)
			Aard controle n.v.t. Indicator: H20/01	*Aard controle n.v.t. Indicator: H20/02*	*Aard controle n.v.t. Indicator: H20/03*	*Aard controle n.v.t Indicator: H20/04*	*Aard controle n.v.t. Indicator: H20/05*	*Aard controle R Indicator: H20/06*
		1	Vastgoedtransitie open driemilieusvoorzieningen	Ja	Ja	Ja		€ 0
		2	Ombouw van separeerruimten of ontwikkeling van relationele beveiliging	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
			Kopie naam onderdeel	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) realisatie activiteit aantrekken projectleiders en ondersteunend personeel (volgens art. 4 lid 2 sub a en de restricties benoemd in art. 5 lid 2)	Besteding (jaar T) realisatie activiteit opstellen bovenregionaal plan (volgens art. 4 lid 2 sub b en de restricties benoemd in art. 5 lid 2)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) realisatie activiteit opstellen bovenregionaal plan (volgens art. 4 lid 2 sub b en de restricties benoemd in art. 5 lid 2)	Besteding (jaar T) realisatie activiteit opstellen strategisch vastgoedplan (volgens art. 4 lid 2 sub c en de restricties in art. 5 benoemd in lid 3)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) realisatie activiteit opstellen strategisch vastgoedplan (volgens art. 4 lid 2 sub c en de restricties in art. 5 benoemd in lid 3)
			Aard controle n.v.t. Indicator: H20/07	*Aard controle n.v.t. Indicator: H20/08*	*Aard controle R Indicator: H20/09*	*Aard controle n.v.t. Indicator: H20/10*	*Aard controle R Indicator: H20/11*	*Aard controle n.v.t. Indicator: H20/12*
		1	Vastgoedtransitie open	€ 13.377	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

				driemilieusvoorzieningen					
			2	Ombouw van separeerruimten of ontwikkeling van relationele beveiliging	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
				Kopie naam onderdeel *Aard controle n.v.t. Indicator: H20/13*	Besteding (jaar T) realisatie activiteit afstoten (art.4 lid 2 sub d) *Aard controle R Indicator: H20/14*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) realisatie activiteit afstoten (art. 4 lid 2 sub d) *Aard controle n.v.t. Indicator: H20/15*	Besteding (jaar T) realisatie activiteit verbouwen (art. 4 lid 2 sub e) *Aard controle R Indicator: H20/16*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) realisatie activiteit verbouwen (art. 4 lid 2 sub e) *Aard controle n.v.t. Indicator: H20/17*	Besteding (jaar T) realisatie activiteit vervangende nieuwbouw (art. 4 lid 2 sub f) *Aard controle R Indicator: H20/18*
			1	Vastgoedtransitie open driemilieusvoorzieningen	€ 0	€ 0	€ 0	€ 350	€ 665.234
			2	Ombouw van separeerruimten of ontwikkeling van relationele beveiliging	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
				Kopie naam onderdeel *Aard controle n.v.t. Indicator: H20/19*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) realisatie activiteit vervangende nieuwbouw (art. 4 lid 2 sub f) *Aard controle n.v.t. Indicator: H20/20*	Activiteit Ombouw separeerruimten gerealiseerd (art. 4 lid 1 sub b) (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t. Indicator: H20/21*	Activiteit Ontwikkeling relationele beveiliging als de instelling niet meer beschikt over een separeerruimte (art. 4 lid 1 sub b) (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t. Indicator: H20/22*	Besteding realisatie activiteit ombouw separeerruimten in (jaar T) (art. 4 lid 1 sub b) *Aard controle R Indicator: H20/23*	Cumulatie besteding (t/m jaar T) ombouw separeerruimte (art. 4 lid 1 sub b) *Aard controle n.v.t. Indicator: H20/24*
			1	Vastgoedtransitie open driemilieusvoorzieningen	€ 665.234	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
			2	Ombouw van separeerruimten of ontwikkeling van relationele beveiliging	n.v.t.	Nee	Ja	€ 0	€ 0

			Kopie naam onderdeel *Aard controle n.v.t. Indicator: H20/25*	Besteding realisatie activiteit ontwikkeling relationele beveiliging in (jaar T) (art. 4 lid 1 sub b) *Aard controle R Indicator: H20/26*	Cumulatie besteding (t/m jaar T) realisatie activiteit ontwikkeling relationele beveiliging (art. 4 lid 1 sub b) *Aard controle n.v.t. Indicator: H20/27*	Optionele toelichting *Aard controle n.v.t. Indicator: H20/28*		
			1 Vastgoedtransitie open driemilieusvoorzieningen	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.		
			2 Ombouw van separeerruimten of ontwikkeling van relationele beveiliging	€ 71.273	€ 352.113			
			Eindverantwoording (Ja/nee) *Aard controle n.v.t. Indicator: H20/29*					
			Nee					
VWS	**H21**	**Specifieke uitkering cliëntondersteuning**	Gerealiseerde activiteit Inzet projectleiding en/of Onderzoek lokale versterking functie (in jaar T) (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t. Indicator: H21/01*	Toelichting - indien bij H21/01 indicator Nee is ingevuld is een toelichting verplicht *Aard controle n.v.t. Indicator: H21/02*	Besteding (jaar T) *Aard controle R Indicator: H21/03*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle R Indicator: H21/04*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t. Indicator: H21/05*	
			Ja		€ 217	€ 377	Nee	
VWS	**H26**	**Regeling specifieke uitkering randvoorwaardelijke functies jeugdhulp**	Projectnummer	Gedurende jaar T zijn de activiteiten verricht in het kader van de	Besteding (jaar T) – zelfstandige uitvoering	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) – inclusief uitvoering door derden	Eindverantwoording? (Ja/Nee)	Optionele toelichting (verplicht in te vullen indien indicator 2 met "nee" is ingevuld)

				randvoorwaardelijke functie waarvoor de uitkering is ontvangen? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t. Indicator: H26/02*		vanaf Sisa 2024 *Aard controle R Indicator: H26/04*		*Aard controle n.v.t.* *Indicator: H26/06*
				Aard controle n.v.t. Indicator: H26/01		*Aard controle R Indicator: H26/03*		*Aard controle n.v.t. Indicator: H26/05*	
			1	*1044505*	*Ja*	€ 2.801.334	€ 5.240.885	Ja	Het project 1044505 is ambtshalve verlengd tot en met 31 december 2025.
			2	*1046268*	*Ja*	€ 1.692.066	€ 1.692.066	Nee	Het project 1046268 is ambtshalve verlengd tot en met 31 december 2026.
			3	*1046279*	*Ja*	€ 300.199	€ 300.199	Nee	
				Zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t. Indicator: H26/07*					
			1	Ja					
			2	Ja					
			3	Ja					
VWS	**H30**	**Specifieke uitkering versterking voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis 2023-2026**		Totaalbedrag (jaar T) toegekend *Aard controle n.v.t. Indicator: H30/01*	Reservering 2025 voor 2026 (maximaal 10% van toegekende budget 2025 kan worden meegenomen naar 2026) *Aard controle R Indicator: H30/02*	Besteding ten laste van Rijksmiddelen (jaar T) *Aard controle R Indicator: H30/03*	Cumulatieve besteding ten laste van Rijksmiddelen (t/m jaar T) *Aard controle R Indicator: H30/04*	Voldaan aan afspraken in akkoorden (Ja/ Nee/ n.v.t.)? *Aard controle n.v.t. Indicator: H30/05*	Toelichting *Aard controle n.v.t. Indicator: H30/06*
				€ 3.479.743	€ 347.974	€ 3.131.769	€ 9.368.014	Ja	

			Meegewerkt aan de monitoring (Ja/Nee/ n.v.t.)? *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H30/07*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H30/08*				
			Ja	Nee				
VWS	**H35**	**Specifieke uitkering IZA-doelen 2023-2026** 1	Beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H35/01* *1045520*	Zijn activiteiten verricht zoals vermeld in artikel 3 van de regeling (jaar T) (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H35/02* Ja	Is meegewerkt aan monitoring zoals gesteld in artikel 7 lid 2 in de regeling (jaar T) (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H35/03* Ja	Besteding (jaar T) Zelfstandige uitvoering *Aard controle R* *Indicator: H35/04* € 4.988.596	Correcties besteding (T-1) inclusief uitvoering door medeoverheden *vanaf SiSa 2024* *Aard controle R* *Indicator: H35/05* € 0	Eindverantwoording (jaar T) (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H35/06* Nee
VWS	**H39 B**	**Regeling specifieke uitkering domein-overstijgend samenwerken _zonder centraal persoon_2025** SiSa tussen medeoverheden 1	Hieronder per regel één (code) uit (jaar T) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H39B/01* 061969 Gemeente Westerkwartier	Projectnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H39B/02* *90002812*	Experiment gerealiseerd (jaar T)? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H39B/03* Ja	Heeft u meegewerkt aan de verplichte monitoring van de resultaten door middel van een door de Minister vastgesteld format? (Ja/Nee/Nvt) – aard controle *Aard controle D1* *Indicator: H39B/04* Nee	Toelichting (Verplicht indien bij H39B/03 of H39B/04 "Nee" is ingevuld) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H39B/05* Niet meegewerkt aan monitoring resultaten omdat er	

							vanuit gemeente Groningen geen geïncludeerde deelnemers zijn in 2025.	
			Kopie Projectnummer *Aard controle n.v.t. Indicator: H39B/06*	Besteding (jaar T) *Aard controle R Indicator: H39B/07*	Eigen bijdrage en bijdragen derden (jaar T) *Aard controle R Indicator: H39B/08*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t. Indicator: H39B/09*		
		1	90002812	€ 0	€ 25.544	€ 25.544		
			Eindverantwoording? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t. Indicator: H39B/10*					
			Ja					
VWS	**H41**	**Regeling specifieke uitkering specialistische functies aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling 2024-2028**	Projectnummer *Aard controle n.v.t. Indicator: H41/01*	Gedurende (jaar T) zijn de activiteiten verricht i.h.k.v. van de specialistische functie waarvoor de uitkering is ontvangen (ja/nee) *Aard controle n.v.t. Indicator: H41/02*	Besteding activiteiten (jaar T) *Aard controle R Indicator: H41/03*	Correctie besteding realisatie activiteiten (jaar T-1) vanaf Sisa T+1 *Aard controle R Indicator: H41/04*	Definitieve besteding realisatie project *Aard controle R Indicator: H41/05*	Eindverantwoording? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t. Indicator: H41/06*
		1	*1046325*	Ja	€ 3.950.036	€ 0	€ 3.950.036	Ja
VWS	**H43**	**Regeling specifieke uitkering transformatie gesloten jeugdhulp**	Beschikkingsnummer	Besteding (jaar T) – zelfstandige uitvoering	Correcties besteding (jaar T-1) - i.v.m. SiSa tussen medeoverheden	Indien aanvullende middelen aangevraagd: is plan uitgevoerd conform	Toelichting (Verplicht indien bij H43/04 "Nee" is ingevuld)	Eindverantwoording? (Ja/Nee)

		Gemeenten			*Vanaf SiSa 2025*	indiening? (Ja/Nee/Nvt)		
			Aard controle n.v.t. Indicator: H43/01	*Aard controle R Indicator: H43/02*	*Aard controle R Indicator: H43/03*	*Aard controle n.v.t. Indicator: H43/04*	*Aard controle n.v.t. Indicator: H43/05*	*Aard controle n.v.t. Indicator: H43/06*
		1	1046256	€ 1.895.285	€ 0	Nvt		Nee
VRO	**J4**	**Regiodeals 5e tranche**	Naam actielijn/ programmalijn/ pijler	Besteding per actielijn/ programmalijn/ pijler (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen Zelfstandige uitvoering (excl. SiSa tussen medeoverheden)	Besteding regionale financiering (jaar T) per actielijn/ programmalijn/ pijler. Zelfstandige uitvoering (excl. SiSa tussen medeoverheden)	Correctie indicator jaar T- 1 ten laste van Rijksmiddelen per actielijn actielijn/ programmalijn /pijler.	Correctie indicator jaar T- 1 ten laste van regionale financiering per actielijn actielijn/ programmalijn /pijler.	
			Aard controle n.v.t. Indicator: J4/01	*Aard controle R Indicator: J4/02*	*Aard controle R Indicator: J4/03*	*Aard controle R Indicator: J4/04*	*Aard controle R Indicator: J4/05*	
		1	Werken en leren	€ 914.781	€ 900.000			
		2	Veilig zijn en wonen	€ 331.070	€ 367.858			
		3	Meedoen	€ 200.669	€ 125.000			
		4	VAT	€ 46.812	€ 0			
			Kopie Naam actielijn/ programmalijn/ pijler	Totale cumulatieve besteding per actielijn/ programmalijn/ pijler (t/m jaar T) ten laste van Rijksmiddelen Inclusief uitvoering door derden	Totale cumulatieve besteding regionale financiering (t/m jaar T) per actielijn/ programmalijn/ pijler. Inclusief uitvoering door derden	Toelichting		
			Aard controle n.v.t. Indicator: J4/06	*Aard controle n.v.t. Indicator: J4/07*	*Aard controle n.v.t. Indicator: J4/08*	*Aard controle n.v.t. Indicator: J4/09*		
		1	*Werken en leren*	€ 914.781	€ 900.000			

		2	*Veilig zijn en wonen*	€ 331.070	€ 367.858			
		3	*Meedoen*	€ 200.669	€ 125.000			
		4	*VAT*	€ 46.812	€ 0			
			Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J4/10*	Totale compensabele BTW (t/m jaar T) deel rijksbijdrage *Aard controle R* *Indicator: J4/11*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J4/12*			
			Ja	€ 40.565	Nee			
VRO	**J7**	**Regeling ontzorgingsprogramma eigenaren isolatie en ventilatie woningen van de gemeenten in de provincie Groningen en de gemeenten Aa en Hunze, Noordenveld en Tynaarlo**	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: J7/01*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J7/02*				
			€ 398.301	Nee				
VRO	**J9**	**Specifieke uitkering woningbouwimpuls** **Tranche 1 t/m 7** Gemeenten	Projectnaam/nummer *Aard controle n.v.t.*	Aantal woningen waarvan bouw is gestart in (jaar T) komt overeen met fasering uit de projectaanvraag (Ja/Nee) - bij Nee is indicator 15 verplicht *Aard controle n.v.t.*	Afgesproken datum van start bouw van de eerste woning uit de projectaanvraag binnen 3 jaar na toekenning gehaald? (Ja/Nee) *Aard controle D1*	Aantal woningen waarvan de bouw gestart is cumulatief (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.*	Aantal betaalbare woningen waarvan de bouw gestart is cumulatief (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.*	Aantal gerealiseerde woningen (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.*

			Indicator: J9/01	*Indicator: J9/02*	*Indicator: J9/03*	*Indicator: J9/04*	*Indicator: J9/05*	*Indicator: J9/06*
		1	2021-0000014512 Stadshavens	Nee	Nee	0	0	0
		2	2021-0000089900 Suikerzijde	Nee	Nee	126	88	0
		3	2024-0000031929 Stadshavens 6e	Ja	Nee	0	0	0
			Kopie projectnaam/nummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J9/07*	Uitvoering WBI-maatregelen verloopt conform fasering projectaanvraag (Ja/Nee) - bij Nee is indicator 15 verplicht *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J9/08*	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: J9/09*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J9/10*	Opbrengsten (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: J9/11*	Cumulatieve opbrengsten (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J9/12*
		1	2021-0000014512 Stadshavens	Nee	€ 1.895.273	€ 11.634.156	€ 0	€ 0
		2	2021-0000089900 Suikerzijde	Nee	€ 10.998.023	€ 51.132.025	€ 6.295.415	€ 6.295.415
		3	2024-0000031929 Stadshavens 6e	Ja	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			Kopie projectnaam/nummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J9/13*	Prijscategorieën woningen komen overeen met projectaanvraag (Ja/Nee) - bij Nee is indicator 15 verplicht *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J9/14*	Toelichting afwijking(en) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J9/15*	Eindverantwoording/ project afgerond (ja/nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J9/16*		

		1	2021-0000014512 Stadshavens	Ja	In 2025 is Stadshavens nog niet met start bouw begonnen. Wel zijn in 2025 BRM werkzaamheden geweest, en zijn de kapwerkzaamheden begonnen. De belangrijkste oorzaken van de vertraging zijn de (vertraagde) invoer van de omgevingswet en de bezwaarprocedures van omwonenden t.a.v. de kap van een aantal bomen. Daarnaast investeren we voortdurend in participatie met de omgeving, teneinde te voorkomen dat we verdere vertraging oplopen. De sloopwerkzaamheden zijn in volle gang. Wij verwachten in 2027 in deelgebied West met de start van de bouw te kunnen beginnen.	Nee	

		2	2021-0000089900 Suikerzijde	Ja	Vanwege juridische procedures rondom de ontheffing Wet Natuurbeheer heeft het project vertraging opgelopen. Voor de zomer van 2023 is er een akkoord gesloten met natuurorganisaties en is het project verder in uitvoering gegaan. In 2025 is de bouw van de eerste woningen gestart.	Nee		
		3	2024-0000031929 Stadshavens 6e	Ja	n.v.t.	Nee		
VRO	**J17**	**Realisatiestimulans**	Aantal betaalbare woningen bouw gestart (jaar T), waarvoor nog geen rijksbijdrage is verstrekt, als bedoeld in artikel 2.1. van de regeling. *Aard controle D1 Indicator: J17/01*	Geprognotiseerde aantal betaalbare woningen bouw gestart (jaar T+1), waarvoor nog geen rijksbijdrage is verstrekt, als bedoeld in artikel 2.1. van de regeling. *Aard controle n.v.t. Indicator: J17/02*	Correctie aantal betaalbare woningen bouw gestart (jaar T-1), waarvoor nog geen rijksbijdrage is verstrekt, als bedoeld in artikel 2.1. van de regeling. *Aard controle D1 Indicator: J17/03*			
			268	280	0			

			Aantal betaalbare woningen bouw gestart in jaar T in het NPLV-gebied, waarvoor nog geen rijksbijdrage is verstrekt, als bedoeld in artikel 2.1. van de regeling.	Bestedingen (jaar T) ten behoeve van activiteiten ter verbetering van bovenplanse openbare ruimte en collectieve maatschappelijke voorzieningen in de NPLV-gebieden, als bedoeld in artikel 3.1 van de regeling (excl. Compensabele Btw) .	Bestedingen (jaar T) aan compensabele btw ten behoeve van activiteiten ter verbetering van bovenplanse openbare ruimte en collectieve maatschappelijke voorzieningen in de NPLV-gebieden, als bedoeld in artikel 3.1 van de regeling.	Bestedingen (jaar T) ten behoeve van de financiering van capaciteitsondersteuning voor de uitvoering van de woningbouwopgave in de NPLV-gebieden, als bedoeld in artikel 3.5 van de regeling (excl. Compensabele Btw).	Bestedingen (jaar T) aan compensabele btw ten behoeve van de financiering van capaciteitsondersteuning voor de uitvoering van de woningbouwopgave in de NPLV-gebieden, als bedoeld in artikel 3.5 van de regeling.	
			Aard controle n.v.t. Indicator: J17/04	*Aard controle R Indicator: J17/05*	*Aard controle R Indicator: J17/06*	*Aard controle R Indicator: J17/07*	*Aard controle R Indicator: J17/08*	
		1	219	€ 2.351.971	€ 426.858	€ 200.673	€ 42.141	
VRO	**J30**	**Specifieke uitkeringen proeftuinen aardgasvrije wijken 2e ronde**	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) te laste van Rijksmiddelen Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie	Aantal (t/m jaar T) aardgasvrij gemaakte bestaande woningen en andere gebouwen in de wijk	Aantal (t/m jaar T) aardgasvrij-readygemaakte bestaande woningen en andere gebouwen in de wijk	Aanvraag is volgens plan/aanvraag uitgevoerd (Ja/Nee) Indicator 06 verplicht als hier 'Nee' wordt ingevuld	Eventuele toelichting op niet volgens plan/aanvraag uitgevoerde projecten Verplicht als bij indicator 05 'Nee' is ingevuld
		Gemeenten	*Aard controle R* *Indicator: J30/01*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: J30/02*	*Aard controle D2* *Indicator: J30/03*	*Aard controle D2* *Indicator: J30/04*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: J30/05*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: J30/06*
			€ 145.875	€ 1.224.775	0	0	Ja	
			Eindverantwoording (Ja/Nee)					

			Aard controle n.v.t. Indicator: J30/07					
			Nee					
VRO	**J47**	**Volkshuisvesting** Gemeenten	Deelplannaam *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J47/01*	Aantal woningen waarvan de herstructurering gestart is in (jaar T) *Aard controle n.v.t* *Indicator: J47/02*	Aantal woningen waarvan de herstructurering gestart is (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J47/03*	Aantal volledig gerealiseerde geherstructureerde woningen (inclusief labelstappen) (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J47/04*	Besteding (jaar T) - per deelplan Zelfstandige uitvoering *Aard controle R* *Indicator: J47/05*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) per deelplan - inclusief uitvoering door derden vanaf sisa 2022 *Aard controle R* *Indicator: J47/06*
		1	2021-0000363867 Volkshuisvestingsfonds 'Groningen-Noord'	80	113	32	€ 822.724	€ 1.308.327
			Kopie deelplannaam *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J47/07*	Cumulatieve cofinanciering (t/m jaar T) per deelplan *Aard controle R* *Indicator: J47/08*				
		1	*2021-0000363867 Volkshuisvestingsfonds 'Groningen-Noord'*	€ 554.182				
			Zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J47/09*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J47/10*				
			Ja	Nee				

VRO	**J55**	**Aanpak energiearmoede**	Het aantal huishoudens in huurwoningen aan wie energiebesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energiegebruik/de energierekening *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J55/01*	Besteding (jaar T) van de onder indicator 01 gemoeide kosten *Aard controle R* *Indicator: J55/02*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 01 gemoeide kosten *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J55/03*	Het aantal huishoudens in koopwoningen aan wie energiebesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energiegebruik/de energierekening *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J55/04*	Besteding (jaar T) van de onder indicator 04 gemoeide kosten *Aard controle R* *Indicator: J55/05*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 04 gemoeide kosten *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J55/06*
			880	€ 437.895	€ 4.203.447	22	€ 280.521	€ 408.171
			Het aantal huishoudens dat ondersteuning –bijvoorbeeld via advies aan huis- heeft gekregen in de vorm van advies over vermindering van het energiegebruik voor zijn specifieke woningen waar de bewoner direct zijn/haar energieverbruik mee heeft kunnen verminderen. *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J55/07*	Besteding (jaar T) van de onder indicator 07 gemoeide kosten *Aard controle R* *Indicator: J55/08*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 07 gemoeide kosten *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J55/09*			
			1.448	€ 749.271	€ 3.764.525			
			Het aantal kleine gasbesparende maatregelen (w.o. radiatorfolie en tochtstrips)	Het aantal kleine elektriciteitsbesparende maatregelen (w.o.	Het aantal grote(re) gasbesparende maatregelen (w.o. dakisolatie,	Het aantal grote(re) elektriciteitsbesparende maatregelen (w.o. vervangen	Het aantal gegeven adviezen met directe verlaging energieverbruik/energiereke	Het aantal overige energierekening verlagende maatregelen

				LED-lampen)	vloerisolatie, spouwmuurisolatie etc.)	koelkasten, wasmachines etc.)	ning tot gevolg.	
			Aard controle n.v.t. *Indicator: J55/10*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: J55/11*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: J55/12*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: J55/13*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: J55/14*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: J55/15*
			4.480	1.382	21	52	978	0
VRO	**J94**	**Regeling houdende regels verstrekking specifieke uitkering aan gemeenten verduurzaming [...] van eigenaars, woonverenigingen en wooncoöperaties**	Beschikkingsnummer	Besteding (jaar T), in J94/06 t/m J94/08 opgesplitst	Het totaal aantal woningen waar maatregelen zijn getroffen dat voldoet aan artikel 6, eerste lid, onderdeel a	Het aantal woningen waar maatregelen zijn getroffen met een WOZ-waarde boven het gemeentelijk gemiddelde (peildatum 2024) of een WOZ-waarde van boven € 477.000	Bedrag dat van de vijfde kolom van bijlage III en bijlage IV besteed is aan doe-het-zelfmaatregelen, inclusief activiteiten als bedoeld in artikel 2, tweede lid (zoals ondersteuning vanuit gemeente) (alleen van toepassing voor tranche 2 en tranche 3).	Bedrag dat vanuit de specifieke uitkering besteed is aan gerichte ondersteuning en/of het bedrag waarvoor derden met de benodigde expertise zijn ingeschakeld als bedoeld in artikel 2, tweede lid, onderdeel b
			Aard controle n.v.t. *Indicator: J94/01*	*Aard controle R* *Indicator: J94/02*	*Aard controle D1* *Indicator: J94/03*	*Aard controle D1* *Indicator: J94/04*	*Aard controle R* *Indicator: J94/05*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: J94/06*
		1	*LAI23-03617836*	€ 5.877	0	0	€ 0	€ 5.877
		2	*LAI24-03758644*	€ 2.750	0	0	€ 0	€ 2.750
		3	*LAI25-03848141*	€ 0	0	0	€ 0	€ 0
			Bedrag dat vanuit de specifieke uitkering besteed is ten behoeve van uitvoering als bedoeld in artikel 2, tweede lid, onderdeel c	Bedrag dat vanuit de specifieke uitkering besteed is aan die energiebesparende isolatiemaatregelen, eventueel in samenhang met energiezuinige ventilatiematregelen.	Eindverantwoording (ja/nee)			

			Aard controle n.v.t. *Indicator: J94/07*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: J94/08*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: J94/09*				
		1	€ 0	€ 0	Nee				
		2	€ 0	€ 0	Nee				
		3	€ 0	€ 0	Nee				
VRO	**J100**	**Regeling kansrijke wijk**	Naam stedelijk focusgebied *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J100/01*	Naam onderdeel *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J100/02*	Besteding (jaar T) per onderdeel *Aard controle R* *Indicator: J100/03*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) per onderdeel *Aard controle n.v.t* *Indicator: J100/04*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J100/05*		
		1	Groningen Noord	Integraal	€ 660.193	€ 1.438.493	Nee		
		2	Groningen Noord	Armoede en schulden	€ 390.390	€ 699.140	Nee		
		3	Groningen Noord	Veerkracht en weerbaarheid	€ 125.190	€ 240.510	Nee		
		4	Groningen Noord	Re-integratie	€ 489.006	€ 803.768	Nee		
		5	Groningen Noord	School en Omgeving	€ 1.557.326	€ 2.476.484	Nee		
		6	Groningen Noord	Ontwikkeling jonge kind	€ 1.526.467	€ 2.303.563	Nee		
		7	Groningen Noord	Organisatie uitvoeringsprogramma	€ 945.875	€ 1.424.696	Ja		
		8	Groningen Noord	Gezonde leefomgeving	€ 355.347	€ 355.347	Ja		
VRO	**J105**	**Regeling specifieke uitkering startbouwimpuls**	Projectnaam *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J105/01*	Aantal woningen waarvan de bouw is gestart cumulatief (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J105/02*	Afgesproken datum van start bouw gehaald? (Ja/Nee) - bij Nee is indicator 10 verplicht *Aard controle D1* *Indicator: J105/03*	Aantal woningen dat is gerealiseerd cumulatief (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J105/04*	Afgesproken datum van oplevering gehaald? (Ja/Nee) - bij Nee is indicator 10 verplicht *Aard controle D1* *Indicator: J105/05*	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen *Aard controle R* *Indicator: J105/06*	
		1	*1*	21	Ja	21	Ja	€ 44.599	
		2	*2*	31	Ja	31	Ja	€ 149.009	
		3	*3*	29	Ja	0	Nee	€ 160.783	

		4	*4*	63	Ja	38	Nee	€ 140.257
		5	*5*	15	Ja	15	Ja	€ 28.815
			Kopie projectnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J105/07*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) ten laste van Rijksmiddelen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J105/08*	Prijscategorieën woningen komen overeen met projectaanvraag (Ja/Nee) - bij Nee is indicator 10 verplicht *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J105/09*	Toelichting afwijking(en) van datum start bouw, datum van oplevering en/of prijscategorieën woningen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J105/10*	Aantal betaalbare woningen waarvan de bouw gestart is cumulatief (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J105/11*	Afgesproken aandeel van betaalbare woningen gehaald? (Ja/Nee) *Aard controle D1* *Indicator: J105/12*
		1	*1*	€ 262.000	N.v.t.		21	N.v.t.
		2	*2*	€ 296.796	Ja		31	N.v.t.
		3	*3*	€ 178.698	N.v.t.	Project nog niet opgeleverd	0	N.v.t.
		4	*4*	€ 362.536	Ja	Project nog niet opgeleverd	38	N.v.t.
		5	*5*	€ 187.500	N.v.t.		15	N.v.t.
			Kopie projectnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J105/13*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J105/14*				
		1	*1*	Ja				
		2	*2*	Ja				
		3	*3*	Nee				
		4	*4*	Nee				
		5	*5*	Ja				
VRO	**J106**	**Tijdelijke regeling specifieke uitkering gebiedsbudget**	Beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J106/01*	Totale besteding (jaar T) *Automatisch berekend* *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J106/02*	Cumulatieve totale besteding (t/m jaar T) *Automatisch berekend* *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J106/03*			

		1	2025-0000085207 Suikerzijde	€ 0	€ 0		
		2	2025-0000098469 Stadshavens	€ 0	€ 0		

	Cumulatieve aantal woningen bouw gestart (t/m jaar T) *Aard controle D1 Indicator: J106/04*	Cumulatieve aantal betaalbare woningen bouw gestart (t/m jaar T) *Aard controle D1 Indicator: J106/05*	Cumulatieve aantal woningen opgeleverd (t/m jaar T) *Aard controle D1 Indicator: J106/06*	Cumulatieve aantal betaalbare woningen opgeleverd (t/m jaar T) *Aard controle D1 Indicator: J106/07*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t. Indicator: J106/08*
1	126	88	0	0	Nee
2	0	0	0	0	Nee

	Kopie beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t. Indicator: J106/09*	Naam gebiedsmaatregel *Aard controle n.v.t Indicator: J106/10*	Besteding (jaar T) per gebiedsmaatregel *Aard controle R Indicator: J106/11*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) per gebiedsmaatregel *Aard controle n.v.t Indicator: J106/12*	Gebiedsmaatregel afgerond (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t. Indicator: J106/13*
1	2025-0000085207 Suikerzijde	Deelplan Suikerzijde: netbewust bouwen	€ 0	€ 0	Nee
2	2025-0000085207 Suikerzijde	Deelplan Suikerzijde: parkeerhubs	€ 0	€ 0	Nee
3	2025-0000085207 Suikerzijde	Deelplan De Nieuwe Held: aanleg wijkpark	€ 0	€ 0	Nee
4	2025-0000085207 Suikerzijde	Deelplan De Nieuwe Held: aanleg natuurcompensatie-gebied Dorkwerd	€ 0	€ 0	Nee
5	2025-0000085207 Suikerzijde	Deelplan De Nieuwe Held: netbewust bouwen	€ 0	€ 0	Nee
6	2025-0000085207 Suikerzijde	Deelplan Reitdiepwaard: verbeteren	€ 0	€ 0	Nee

				leefkwaliteit rondom Friesestraat weg				
		7	2025-0000085207 Suikerzijde	Deelplan Reitdiepwaard: aanleg parken en verbindend wandelpad	€ 0	€ 0	Nee	
		8	2025-0000085207 Suikerzijde	Deelplan Reitdiepwaard: bedrijfsverplaatsingen t.b.v. centraal park	€ 0	€ 0	Nee	
		9	2025-0000085207 Suikerzijde	Deelplan Reitdiepwaard: netbewust bouwen	€ 0	€ 0	Nee	
		10	2025-0000085207 Suikerzijde	Deelplan Travertijnstraat: aansluiting op warmtenet	€ 0	€ 0	Nee	
		11	2025-0000085207 Suikerzijde	Deelplan Travertijnstraat: aanleg groene long	€ 0	€ 0	Nee	
		12	2025-0000085207 Suikerzijde	Deelplan Travertijnstraat: netbewust bouwen	€ 0	€ 0	Nee	
		13	2025-0000098469 Stadshavens	Deelplan Stadshavens: aanleg Havenpark	€ 0	€ 0	Nee	
		14	2025-0000098469 Stadshavens	Deelplan Stadshavens: herbestemmen gebouwd erfgoed	€ 0	€ 0	Nee	
		15	2025-0000098469 Stadshavens	Deelplan Stadshavens: aansluiting op warmtenet	€ 0	€ 0	Nee	
		16	2025-0000098469 Stadshavens	Deelplan Stadshavens: aanleg Deense Haven	€ 0	€ 0	Nee	
		17	2025-0000098469 Stadshavens	Deelplan Stadshavens: walstroomvoorzieningen	€ 0	€ 0	Nee	

		18	2025-0000098469 Stadshavens	Deelplan Stadshavens: opvang en infiltratie hemelwater in de bodem	€ 0	€ 0	Nee	
		19	2025-0000098469 Stadshavens	Deelplan Stadshavens: verplaatsen i.p.v. kappen van bomen	€ 0	€ 0	Nee	
		20	2025-0000098469 Stadshavens	Deelplan Stadshavens: bodemsaneringen	€ 0	€ 0	Nee	
		21	2025-0000098469 Stadshavens	Deelplan Stadshavens: aanleg fauna uittrede punten	€ 0	€ 0	Nee	
		22	2025-0000098469 Stadshavens	Deelplan Stadshavens: faunapassage t.p.v. fietsbrug	€ 0	€ 0	Nee	
		23	2025-0000098469 Stadshavens	Deelplan Stadshavens: netbewust bouwen	€ 0	€ 0	Nee	
		24	2025-0000098469 Stadshavens	Deelplan Stadshavens: parkeerhubs	€ 0	€ 0	Nee	
		25	2025-0000098469 Stadshavens	Deelplan Scandinavische Havens: aanpassing noordkade Zweedse Haven	€ 0	€ 0	Nee	
		26	2025-0000098469 Stadshavens	Deelplan Scandinavische Havens: aanpassing en west- en zuidkade Zweedse Haven	€ 0	€ 0	Nee	
		27	2025-0000098469 Stadshavens	Deelplan Scandinavische Havens: baggeren Zweedse Haven	€ 0	€ 0	Nee	
		28	2025-0000098469 Stadshavens	Deelplan Scandinavische	€ 0	€ 0	Nee	

				Havens: netbewust bouwen				
		29	2025-0000098469 Stadshavens	Deelplan De Eems: aanleg Meerbos fase 1 en Molensloot	€ 0	€ 0	Nee	
		30	2025-0000098469 Stadshavens	Deelplan De Eems: netbewust bouwen	€ 0	€ 0	Nee	
		31	2025-0000098469 Stadshavens	Deelplan De Eems: parkeerhubs	€ 0	€ 0	Nee	
VRO	**J109**	**Meerjarig regeling specifieke uitkering herstructurering volkshuisvesting**	Plan/projectnaam *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J109/01*	Aantal woningen waarvan de herstructurering is gestart (jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J109/02*	Aantal woningen waarvan de herstructurering is gestart cumulatief (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J109/03*	Aantal volledig gerealiseerde geherstructureerde woningen cumulatief (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J109/04*	Besteding (jaar T) per project ten laste van rijksmiddelen – zelfstandige uitvoering *Aard controle R* *Indicator: J109/05*	Correctie besteding (jaar T-1) ivm aan medeoverheden overgeboekte middelen *Aard controle R* *Indicator: J109/06*
		1	*4e tranche Volkshuisvestingsfonds*	0	0	0	€ 0	€ 0
			Kopie plan/projectnaam *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J109/07*	Cofinancieringen (jaar T) per project *Aard controle R* *Indicator: J109/08*	Cumulatieve cofinancieringen (t/m jaar T) per project *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J109/09*	Zelfstandige uitvoering (ja/nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J109/10*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J109/11*	
		1	*4e tranche Volkshuisvestingsfonds*	€ 0	€ 0	Ja	Nee	
VRO	**J209**	**Meerjarige regeling voor huisvesting aandachtsgroepen**	Beschikkingsnummer	Projectnaam	Besteding (jaar T) per project	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) - per project Inclusief uitvoering door derde vanaf SiSa 2023	Cumulatieve opbrengsten (t/m jaar T) - per project	Aantal woonruimten waarvan de werkzaamheden zijn gestart in (jaar T)

			Aard controle n.v.t. *Indicator: J209/01*	*Aard controle n.v.t* *Indicator: J209/02*	*Aard controle R* *Indicator: J209/03*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: J209/04*	*Aard controle D2* *Indicator: J209/05*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: J209/06*
		1	*RHA2024-03734150*	*Damsport*	€ 0	€ 0	€ 0	0
		2	*RHA25-STUD-03875931*	*Sporthotspot studentenhuisvesting Zernike Campus Groningen*	€ 0	€ 0	€ 0	0
			Kopie Projectnaam *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J209/07*	Aantal volledig gerealiseerde woonruimten (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J209/08*	De uitvoering loopt volgens de planning (ja/nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J209/09*	Zelfstandige uitvoering (ja/nee) *Aard controle R.* *Indicator: J209/10*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J209/11*	
		1	*Damsport*	0	Nee	Ja	nee	
		2	*Sporthotspot studentenhuisvesting Zernike Campus Groningen*	0	Ja	Ja	nee	
VRO	**J210B**	**Meerjarige regeling specifieke uitkering flexibele inzet woningbouw** Sisa tussen medeoverheden *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J210B/01*	Hieronder per regel één provincie(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die provincie invullen *Aard controle R* *Indicator: J210B/02*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) aan flexibele ondersteuning capaciteit en expertise *Aard controle R* *Indicator: J210B/03*	Cumulatieve cofinancieringen (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J210B/04*	Aantal projecten dat in (jaar T) is geholpen met middelen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J210B/05*	Cumulatief aantal (t/m jaar T) woningen dat in deze projecten wordt gerealiseerd *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J210B/06*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J210B/06*
		1	030001 Provincie Groningen	€ 150.000	€ 0	1	0	Ja
KGG	**K28**	**Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat-**	Besteding apparaatskosten (jaar T) : salarissen en sociale lasten	Besteding apparaatskosten (jaar T): kosten voor	Besteding apparaatskosten (jaar T): overige goederen en diensten	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) apparaatskosten	Besteding (jaar T) overige kosten gerelateerd aan	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) overige kosten gerelateerd

		en energiebeleid	voor ambtelijk personeel *Aard controle R* *Indicator: K28/01*	ingeleend personeel *Aard controle R* *Indicator: K28/02*	*Aard controle R* *Indicator: K28/03*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: K28/04*	apparaatskosten *Aard controle R* *Indicator: K28/05*	aan apparaatskosten *Aard controle n.v.t.* *Indicator: K28/06*
			€ 5.422.696	€ 1.888.865	€ 0	€ 15.826.475	€ 11.499	€ 33.503
			Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: K28/07*					
			Nee					
AenM	**M3**	**Specifieke uitkering aan inrichting Pilot Flexpool BOA's regio Groningen** Gemeente Groningen	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: M3/01*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: M3/02*	Eventuele toelichting als bij de vorige indicator “nee” is ingevuld *Aard controle n.v.t.* *Indicator: M3/03*			
			€ 225.000	Ja				
AenM	**M16**	**Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne** Gemeenten	Vul in totaal te ontvangen normbedrag per gerealiseerde gemeentelijke plek per dag (GOO) (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: M16/01*	Vul in verschil bij hogere werkelijke bestedingen ten opzichte van de uitkomst van M16/01 (jaar T) - uitzondering sbepaling (GOO) *Aard controle R* *Indicator: M16/02*	Vul in vrijwillige teruggave bij lagere werkelijke bestedingen ten opzichte van de uitkomst onder M16/01 (jaar T) – uitzondering sbepaling (GOO) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: M16/03*	Besteding (jaar T) tbv de transitie - uitgezonderd uitvoeringkosten *Aard controle R* *Indicator: M16/04*	Besteding (jaar T) van uitvoering ten behoeve van de transitie *Aard controle R* *Indicator: M16/05*	Besteding (jaar T) uitgekeerde verstrekkingen (GOO en POO) *Aard controle R* *Indicator: M16/06*
			€ 17.521.460	€ 0	€ 0	€ 1.751.046	€ 0	€ 1.678.678

			Totaal bedrag vorderingen (/ onrechtmatig uitgekeerde) verstrekkingen GOO en POO (jaar T) *Aard controle R Indicator: M16/07*	Totaal te ontvangen normbedrag uitvoeringskosten per geregistreerde persoon waaraan in een maand een verstrekking is gedaan (POO) (jaar T) *Aard controle R Indicator: M16/08*	Totaal bedrag ontvangen eigen bijdrage van ontheemden GOO (jaar T) *Aard controle R Indicator: M16/09*	Periode vanaf wanneer de eigen bijdrage is ingevoerd *Aard controle D2 Indicator: M16/10*	Periode vanaf wanneer de verhoging eigen bijdrage is ingevoerd *Aard controle D2 Indicator: M16/11*
			€ 114.488	€ 32.880	€ 526.728	1-1-2025	1-10-2025
			Berekening totale besteding (jaar T) Som indicatoren 01/02/04/05/06/07/08 verminderd met 09 *Aard controle n.v.t. Indicator: M16/12*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t. Indicator: M16/13*			
			€ 20.571.824	€ 85.861.448			
AenM	**M29**	**Bekostigingsregeling eerste opvang ontheemden Oekraïne door Regionale openbare lichamen** Regionaal openbaar lichaam, provincie of gemeente	Naam Kostensoort *Aard controle n.v.t. Indicator: M29/01*	Besteding per kostensoort (zelfstandige uitvoering inclusief uitvoering door andere partijen, niet zijnde medeoverheden, jaar T) *Aard controle R Indicator: M29/02*	Cumulatieve besteding per kostensoort (t/m jaar T-1 inclusief uitvoering door andere medeoverheden vanaf SiSa 2024) *Aard controle R Indicator: M29/03*		
		1	Meerkosten regie	€ 95.890	€ 181.612		

		2	Meerkosten coördinatie van de spreiding van ontheemden	€ 236.816	€ 546.768		
		3	Meerkosten communicatie	€ 0	€ 0		
		4	Meerkosten zorgkosten	€ 51.633	€ 51.633		
		5	Meerkosten materiele uitgaven	€ 6.105	€ 9.486		
			Berekening totale besteding (zelfstandige uitvoering inclusief uitvoering door andere partijen, niet zijnde medeoverheden, jaar T) Som indicator 02 *Aard controle n.v.t. Indicator: M29/04*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t. Indicator: M29/05*	Eventuele toelichting als bij de vorige indicator "nee" is ingevuld *Aard controle n.v.t. Indicator: M29/06*		
		1	€ 390.444	Nee			
AenM	**M30**	**Specifieke uitkering wet gemeentelijke taak mogelijk maken asielopvangvoorzieningen** Gemeenten	SPUK I: Aantal gerealiseerde plekken van duurzame aard boven indicatieve opgave in het jaar T *Aard controle n.v.t. Indicator: M30/01*	SPUK I: Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t. Indicator: M30/02*	SPUK II: Aantal gerealiseerde plekken van bijzondere aard (AMV) in het jaar T *Aard controle n.v.t. Indicator: M30/03*	SPUK II: Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t. Indicator: M30/04*	
			0	Ja	106	Ja	
AenM	**M40**	**Specifieke uitkeringen Groningen Flexpool Boa**	Besteding (jaar T) *Aard controle R Indicator: M40/01*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t. Indicator: M40/02*	Eventuele toelichting als bij de vorige indicator "nee" is ingevuld *Aard controle n.v.t. Indicator: M40/03*		
			€ 722.138	Ja			

GRO	GRO 2C	**Verkeer en vervoer Groningen** SiSa tussen medeoverheden - provinciale middelen Groningen	Hieronder per regel één beschikkingsnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t. Indicator: GRO2C/01*	Welke regeling betreft het *Aard controle n.v.t. Indicator: GRO2C/02*	Totale besteding in jaar T De besteding in jaar T ten laste van zowel provinciale middelen als overige middelen *Aard controle R Indicator: GRO2C/03*	Correctie t.o.v. jaar T-1 van verantwoorde totale besteding Tussentijds afstemmen van juistheid en volledigheid van de verantwoordings-informatie ten laste van zowel provinciale als overige middelen *Aard controle R Indicator: GRO2C/04*	Cumulatieve totale besteding tot en met jaar T Tussentijds afstemmen van juistheid en volledigheid van de verantwoordings-informatie ten laste van zowel provinciale als overige middelen *Aard controle n.v.t. Indicator: GRO2C/05*	Toelichting Hier eventueel opmerkingen of toelichtingen *Aard controle n.v.t. Indicator: GRO2C/06*
		1	2017-034547	2.1 Verkeer, wegen en water	€ 0		€ 0	
		2	2018-047446	2.1 Verkeer, wegen en water	€ 0		€ 0	
		3	2018-051701	2.1 Verkeer, wegen en water	€ 527.623		€ 527.623	In afstemming met Provincie
		4	2018-051708	2.1 Verkeer, wegen en water	€ 527.623		€ 527.623	In afstemming met Provincie
		5	2019-040428	2.1 Verkeer, wegen en water	€ 0		€ 0	
		6	2019-087177	2.1 Verkeer, wegen en water	€ 343.440		€ 343.440	
		7	2020-026467	2.1 Verkeer, wegen en water	€ 0		€ 0	
		8	2021-011960	2.1 Verkeer, wegen en water	€ 10.658.763		€ 59.396.853	
		9	2021-035153	2.1 Verkeer, wegen en water	€ 0		€ 0	
		10	2021-040338	2.1 Verkeer, wegen en water	€ 229.406		€ 702.997	
		11	2021-040382	2.1 Verkeer, wegen en water	€ 501.561		€ 815.711	

		12	2022-089206	2.1 Verkeer, wegen en water	€ 0	-€ 43.186	€ 269.812	
		13	2022-116972	2.1 Verkeer, wegen en water	€ 95.522		€ 158.637	
		14	2022-116976	2.1 Verkeer, wegen en water	€ 765.356		€ 765.356	
		15	2022-118545	2.1 Verkeer, wegen en water	€ 188.037		€ 261.950	
		16	2022-131255	2.1 Verkeer, wegen en water	€ 0		€ 0	
		17	2023-106933	2.1 Verkeer, wegen en water	€ 74.387		€ 117.610	
		18	2023-108307	2.1 Verkeer, wegen en water	€ 0		€ 0	
		19	2023-108379	2.1 Verkeer, wegen en water	€ 0		€ 0	
		20	2023-108406	2.1 Verkeer, wegen en water	€ 0		€ 0	
		21	2023-137880	2.1 Verkeer, wegen en water	€ 0		€ 0	
		22	2023-137958	2.1 Verkeer, wegen en water	€ 67.737		€ 102.784	
		23	2024-107842	2.1 Verkeer, wegen en water	€ 0		€ 0	
		24	2024-164738	2.1 Verkeer, wegen en water	€ 0		€ 0	
		25	2024-164746	2.1 Verkeer, wegen en water	€ 0		€ 0	
		26	2024-164747	2.1 Verkeer, wegen en water	€ 0		€ 0	
		27	2024-164749	2.1 Verkeer, wegen en water	€ 0		€ 0	
		28	2025-195024	2.1 Verkeer, wegen en water	€ 0		€ 0	
			Kopie beschikkingsnummer	De besteding in jaar T ten laste van alleen provinciale middelen Alleen de besteding in jaar T ten laste van alleen provinciale middelen	Correctie t.o.v. jaar T-1 van besteding ten laste van alleen provinciale middelen Als de correctie een vermeerdering is, gaat het om nog niet	Cumulatieve besteding tot en met jaar T ten laste van alleen provinciale middelen Tussentijds afstemmen van juistheid en volledigheid van de verantwoord	Eindverantwoording (Ja/Nee) Als u kiest voor 'ja', betekent dit, dat hiervoor alle besteding is afgerond en u er de	

					verantwoorde besteding ten laste van alleen provinciale middelen	ings-informatie ten laste van alleen provinciale middelen	komende jaren geen besteding meer voor wilt verantwoorden	
			Aard controle n.v.t. Indicator: GRO2C/07	*Aard controle R Indicator: GRO2C/08*	*Aard controle R Indicator: GRO2C/09*	*Aard controle n.v.t. Indicator: GRO2C/10*	*Aard controle n.v.t. Indicator: GRO2C/11*	
		1	2017-034547	€ 0		€ 0	Nee	
		2	2018-047446	€ 0		€ 0	Nee	
		3	2018-051701	€ 77.950		€ 77.950	Ja	
		4	2018-051708	€ 112.250		€ 112.250	Ja	
		5	2019-040428	€ 0		€ 0	Nee	
		6	2019-087177	€ 162.500		€ 162.500	Ja	
		7	2020-026467	€ 0		€ 0	Nee	
		8	2021-011960	€ 7.225.773		€ 40.266.232	Nee	
		9	2021-035153	€ 0		€ 0	Nee	
		10	2021-040338	€ 114.703		€ 351.498	Ja	
		11	2021-040382	€ 250.780		€ 407.855	Nee	
		12	2022-089206	€ 0	-€ 28.295	€ 176.773	Nee	
		13	2022-116972	€ 47.761	-€ 15.779	€ 79.319	Nee	
		14	2022-116976	€ 225.000		€ 225.000	Ja	
		15	2022-118545	€ 94.019		€ 130.975	Ja	
		16	2022-131255	€ 0		€ 0	Nee	
		17	2023-106933	€ 74.387		€ 117.610	Nee	
		18	2023-108307	€ 0		€ 0	Nee	
		19	2023-108379	€ 0		€ 0	Nee	
		20	2023-108406	€ 0		€ 0	Nee	
		21	2023-137880	€ 0		€ 0	Nee	
		22	2023-137958	€ 67.737		€ 102.784	Nee	
		23	2024-107842	€ 0		€ 0	Nee	
		24	2024-164738	€ 0		€ 0	Nee	
		25	2024-164746	€ 0		€ 0	Nee	
		26	2024-164747	€ 0		€ 0	Nee	
		27	2024-164749	€ 0		€ 0	Nee	
		28	2025-195024	€ 0		€ 0	Nee	
GRO	**GRO 21C**	**Regiospecifiek pakket (RSP)**	Hieronder per regel één beschikkingsnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie	Welke regeling betreft het	Totale besteding in jaar T	Correctie t.o.v. jaar T-1 van verantwoorde totale besteding	Cumulatieve totale besteding tot en met jaar T	Toelichting

		SiSa tussen medeoverheden - provinciale middelen Groningen			De besteding in jaar T ten laste van zowel provinciale middelen als overige middelen	Tussentijds afstemmen van juistheid en volledigheid van de verantwoordings-informatie ten laste van zowel provinciale als overige middelen	Tussentijds afstemmen van juistheid en volledigheid van de verantwoordings-informatie ten laste van zowel provinciale als overige middelen	Hier eventueel opmerkingen of toelichtingen
			Aard controle n.v.t. Indicator: GRO21C/01	*Aard controle n.v.t. Indicator: GRO21C/02*	*Aard controle R Indicator: GRO21C/03*	*Aard controle R Indicator: GRO21C/04*	*Aard controle n.v.t. Indicator: GRO21C/05*	*Aard controle n.v.t. Indicator: GRO21C/06*
		1	2023-056169	2.5 Openbaar Vervoer	€ 988.087	€ 0	€ 988.087	
			Kopie beschikkingsnummer	De besteding in jaar T ten laste van alleen provinciale middelen Alleen de besteding in jaar T ten laste van alleen provinciale middelen	Correctie t.o.v. jaar T-1 van besteding ten laste van alleen provinciale middelen Als de correctie een vermeerdering is, gaat het om nog niet verantwoorde besteding ten laste van alleen provinciale middelen	Cumulatieve besteding tot en met jaar T ten laste van alleen provinciale middelen Tussentijds afstemmen van juistheid en volledigheid van de verantwoordings-informatie ten laste van alleen provinciale middelen	Eindverantwoording (Ja/Nee) Als u kiest voor 'ja', betekent dit, dat hiervoor alle besteding is afgerond en u er de komende jaren geen besteding meer voor wilt verantwoorden	
			Aard controle n.v.t. Indicator: GRO21C/07	*Aard controle R Indicator: GRO21C/08*	*Aard controle R Indicator: GRO21C/09*	*Aard controle n.v.t. Indicator: GRO21C/10*	*Aard controle n.v.t. Indicator: GRO21C/11*	
		1	2023-056169	€ 988.087	€ 0	€ 988.087	Ja	
GRO	**GRO 7C**	**Nationaal Programma Groningen**	Hieronder per regel één beschikkingsnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie	Welke regeling betreft het (taakveld waarop van toepassing zelf invullen)	Totale besteding in jaar T	Correctie t.o.v. jaar T-1 van verantwoorde totale besteding	Cumulatieve totale besteding tot en met jaar T	Toelichting

		SiSa tussen medeoverheden - provinciale middelen Groningen			De besteding in jaar T ten laste van zowel provinciale middelen als overige middelen	Tussentijds afstemmen van juistheid en volledigheid van de verantwoordings-informatie ten laste van zowel provinciale als overige middelen	Tussentijds afstemmen van juistheid en volledigheid van de verantwoordings-informatie ten laste van zowel provinciale als overige middelen	Hier eventueel opmerkingen of toelichtingen
			Aard controle n.v.t. Indicator: GRO7C/01	*Aard controle n.v.t. Indicator: GRO7C/02*	*Aard controle R Indicator: GRO7C/03*	*Aard controle R Indicator: GRO7C/04*	*Aard controle n.v.t. Indicator: GRO7C/05*	*Aard controle n.v.t. Indicator: GRO7C/06*
		1	2025-081220	Welzijn op recept	€ 167.229		€ 167.229	
		2	2023-077204	Kansen voor Kinderen	€ 179.080		€ 336.895	
		3	2024-173839	Tijdelijke Organisatie Merkmanagement	€ 1.260.112		€ 1.260.112	
		4	2023-111595	NPG Talent-Tour	€ 725.233		€ 1.483.371	
		5	2025-181169	WIZ monitoring	€ 0		€ 0	in 2025 geen bestedingen
		6	2025-185401	Regionale Kansrijke Start	€ 0		€ 0	
			Kopie beschikkingsnummer	De besteding in jaar T ten laste van alleen provinciale middelen Alleen de besteding in jaar T ten laste van alleen provinciale middelen	Correctie t.o.v. jaar T-1 van besteding ten laste van alleen provinciale middelen Als de correctie een vermeerdering is, gaat het om nog niet verantwoorde besteding ten laste van alleen provinciale middelen	Cumulatieve besteding tot en met jaar T ten laste van alleen provinciale middelen Tussentijds afstemmen van juistheid en volledigheid van de verantwoordings-informatie ten laste van alleen provinciale middelen	Eindverantwoording (Ja/Nee) Als u kiest voor 'ja', betekent dit, dat hiervoor alle besteding is afgerond en u er de komende jaren geen besteding meer voor wilt verantwoorden	
			Aard controle n.v.t.	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*	

			Indicator: GRO7C/07	*Indicator: GRO7C/08*	*Indicator: GRO7C/09*	*Indicator: GRO7C/10*	*Indicator: GRO7C/11*	
		1	2025-081220	€ 167.229		€ 167.229	Nee	
		2	2023-077204	€ 141.137		€ 242.278	Nee	
		3	2024-173839	€ 405.000		€ 405.000	Ja	
		4	2023-111595	€ 725.233		€ 1.483.371	Nee	
		5	2025-181169	€ 0		€ 0	Nee	
		6	2025-185401	€ 0		€ 0	Nee	
GRO	**GRO 8C**	**Leefbaarheid Groningen** SiSa tussen medeoverheden - provinciale middelen Groningen	Hieronder per regel één beschikkingsnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t.* *Indicator: GRO8C/01*	Welke regeling betreft het *Aard controle n.v.t.* *Indicator: GRO8C/02*	Totale besteding in jaar T De besteding in jaar T ten laste van zowel provinciale middelen als overige middelen *Aard controle R* *Indicator: GRO8C/03*	Correctie t.o.v. jaar T-1 van verantwoorde totale besteding Tussentijds afstemmen van juistheid en volledigheid van de verantwoordings-informatie ten laste van zowel provinciale als overige middelen *Aard controle R* *Indicator: GRO8C/04*	Cumulatieve totale besteding tot en met jaar T Tussentijds afstemmen van juistheid en volledigheid van de verantwoordings-informatie ten laste van zowel provinciale als overige middelen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: GRO8C/05*	Toelichting Hier eventueel opmerkingen of toelichtingen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: GRO8C/06*
		1	2021-028125	Regionaal arrangement leefbaarheidsprogramma provincie Groningen	€ 29.301		€ 499.999	
		2	2023-102283	Subsidieregeling Zorg & Voorzieningen 2020-2023	€ 2.102.297	€ 169.380	€ 2.271.677	
		3	2024-173839	Tijdelijke Organisatie Merkmanagement	€ 1.260.112		€ 1.260.112	
		4	2025-211563	Flexpool 2025 Groningen Gebiedsontwikkeling Stadshavens	€ 0		€ 0	

		5	2025-211521	Flexpool 2025 Groningen Gebiedsontwikkeling Meerstad	€ 0		€ 0		
		6	2025-202499	Flexpool 2025 Wonen Kleine Kernen	€ 142.273		€ 170.743		
		7	2025-094657	Leefbaarheid Groningen: Meerbos fase 1 - Bosaanleg	€ 0		€ 0		
		8	2025-087211	Leefbaarheid Groningen: Meerbos fase 1 - Lijnen	€ 0		€ 0		
			Kopie beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t. Indicator: GRO8C/07*	De besteding in jaar T ten laste van alleen provinciale middelen Alleen de besteding in jaar T ten laste van alleen provinciale middelen *Aard controle R Indicator: GRO8C/08*	Correctie t.o.v. jaar T-1 van besteding ten laste van alleen provinciale middelen Als de correctie een vermeerdering is, gaat het om nog niet verantwoorde besteding ten laste van alleen provinciale middelen *Aard controle R Indicator: GRO8C/09*	Cumulatieve besteding tot en met jaar T ten laste van alleen provinciale middelen Tussentijds afstemmen van juistheid en volledigheid van de verantwoordings-informatie ten laste van alleen provinciale middelen *Aard controle n.v.t. Indicator: GRO8C/10*	Eindverantwoording (Ja/Nee) Als u kiest voor 'ja', betekent dit, dat hiervoor alle besteding is afgerond en u er de komende jaren geen besteding meer voor wilt verantwoorden *Aard controle n.v.t. Indicator: GRO8C/11*	
		1	2021-028125	€ 29.301		€ 499.999	Ja		
		2	2023-102283	€ 150.000		€ 150.000	Ja		
		3	2024-173839	€ 142.500		€ 142.500	Ja		
		4	2025-211563	€ 0		€ 0	Nee		
		5	2025-211521	€ 0		€ 0	Nee		
		6	2025-202499	€ 50.000		€ 50.000	Ja		
		7	2025-094657	€ 0		€ 0	Nee		
		8	2025-087211	€ 0		€ 0	Nee		

Begrotingsoverschrijdingen

Deel Programma Bedragen x 1000	Actuele begroting lasten	Rekening lasten	Over-schrijding	Soort over-schrijding*	Toelichting
02.1 - Kwaliteit leefomgeving	133.887	137.905	4.018	C/D	De lastenoverschrijding ziet toe op verschillende producten; - Groen- en speelvoorzieningen (984 duizend euro); dit wordt grotendeels veroorzaakt door extra kosten bij de ingebruikname van het Zuiderplantsoen. Daarnaast wordt het voor veroorzaakt door personele lasten en meerkosten retrofit waterstof voertuigen. - Wegen (797 duizend euro); Bij wegen wordt het veroorzaakt door hogere personeelskosten en meerwerk uitbestede werkzaamheden. - Begraven (677 duizend euro); Er heeft een extra dotatie moeten plaatsvinden aan de voorziening begraven door hogere lonen en prijzen (525 duizend euro). Restant betreft meerkosten uitbesteding beheer en onderhoud. - Inzamelen bedrijfsafval (649 duizend euro); Dit heeft voornamelijk te maken met hogere personele lasten en hogere kosten retrofit waterstofvoertuigen. - Kunstwerken en water (542 duizend euro); Onderhoudswerkzaamheden vallen duurder uit. Daarnaast zien we ook hogere kosten bij verkeersafzettingen en verkeersomleidingen waar geen rekening mee was gehouden. - Rioolheffing (369 duizend euro); Overschrijding wordt veroorzaakt doordat er meer storingen in het riool en kolkaansluitingen zijn, meer klein onderhoud, meer calamiteiten. Hier staan direct gerelateerde baten vanuit de aanslagen rioolheffing tegenover. Hierdoor is deze onrechtmatigheid acceptabel op basis van de financiële verordening.
02.2 - Veiligheid	48.214	48.663	449	C	De overschrijding ziet in zijn geheel toe op diverse specifieke uitkeringen (flexpool BOA's en Regiodeal ondermijning). Hier staan direct gerelateerde baten tegenover en deze zijn daarmee onrechtmatig maar acceptabel op basis van de financiële verordening.
04.3 – Algemene inkomsten en post onvoorzien	3.607	6.658	3.051	A	Na afloop van het boekjaar is op basis van nacalculatie gebleken dat de werkelijk toe te rekenen rente aan activa en grondexploitaties meer dan 25% is afgeweken van het ROP. Het BBV schrijft voor dat er in die gevallen een correctie moet plaatsvinden. Daarmee is er uiteindelijk minder rente toegerekend aan activa en grondexploitaties dan begroot wat leidt tot een

					nadelig treasury resultaat. Omdat nacalculatie pas na afloop van het boekjaar kan plaatsvinden was er geen mogelijkheid meer om de begroting aan te passen en wordt deze onrechtmatigheid als acceptabel aangemerkt op basis van de financiële verordening.

Uitgangspunt is dat iedere afwijking van de begroting als onrechtmatig wordt beschouwd indien deze niet tijdig aan de raad zijn gemeld. Onder 'tijdig melden' wordt verstaan bij de voortgangsrapportage I of bij de voortgangsrapportage II of bij de jaarstukken. Lasten- en kredietoverschrijdingen zijn altijd onrechtmatig. In de financiële verordening is vastgelegd dat afwijkingen als acceptabel/ passend binnen het bestaande beleid worden aangemerkt in de volgende situaties:

A. Er is sprake van een overschrijding van lasten welke past binnen het bestaande beleid maar wordt veroorzaakt door een feit/gebeurtenis dat zich voordoet op een moment dat er geen begrotingswijziging meer door de raad kan worden vastgesteld.
B. Er is sprake van een overschrijding op een open-einde regeling.
C. Budgetoverschrijdingen van lasten die geheel of grotendeels worden gecompenseerd door direct gerelateerde opbrengsten, bijvoorbeeld via subsidies of kostendekkende omzet.

Als bovenstaande categorieën niet van toepassing zijn valt de lastenoverschrijding in categorie D;
D. Niet acceptabele lastenoverschrijding.

Overzichten

1. Hervormingen
2. Subsidies en inkomensoverdrachten
3. Personeelskosten
4. Investeringen
5. Grondexploitaties
6. Intensiveringen
7. Samenwerkingsverbanden
8. Incidentele middelen gemeentefonds
9. Meerjarige exploitatieprojecten
10. Kapitaallasten
11. SIF-middelen
12. Vennootschapsbelasting
13. Wettelijke indicatoren

Hervormingen

De toelichting op de hervormingen is te vinden op het deelprogramma 4.2 College, raad, wijkontwikkeling en wijkvernieuwing.

Subsidies en inkomensoverdrachten

Deelprogramma				(bedragen X 1.000 euro)
		Primitieve Begroting	Actuele Begroting	Rekening 2025
(leeg)	Hulpkostenplaatsen	0	0	9
01.1	Economie en werkgelegenheid	8.628	10.931	11.091
01.2	Mobiliteit	1.943	1.943	2.819
01.3	Wonen	826	1.397	3.277
02.1	Kwaliteit leefomgeving	6.625	3.070	2.879
02.2	Veiligheid	28.059	28.781	28.308
03.1	Werk en inkomen	208.797	221.234	227.711
03.2	Onderwijs	18.299	20.857	17.438
03.3	Welzijn, gezondheid en zorg	316.127	393.005	363.641
03.4	Sport en bewegen	5.574	6.062	4.608
03.5	Cultuur	35.979	39.652	37.837
04.1	Dienstverlening	5.610	6.067	5.573
04.2	College, raad, wijkvernieuwing en gebiedsgericht werken	13.328	50.240	13.974
04.4	Overhead en ondersteuning organisatie	773	773	521
Eindtotaal		**650.569**	**784.012**	**719.684**

Personeelskosten

Totaal (bedragen x € 1.000)	Primitieve begroting 2025 Toegestane (begrote) formatie		Actuele begroting 2025 Toegestane (begrote) formatie		Rekening 2025 Gemiddelde personele bezetting	
	fte	euro	fte	euro	fte	euro
Personeel in dienst:	3.432	**308.837**	**3.636**	**323.652**	**3.555**	**317.750**
Waaronder bovenformatief personeel						
Aantal fte en kosten	**9**	**779**	**9**	**779**	**7**	**621**
Totaal loonsom en fte's ambtelijk personeel	**3.432**	**308.837**	**3.636**	**323.652**	**3.555**	**317.750**
Stagiaires en werkleerplekken (waaronder BBL-trajecten)		**260**		**150**		**150**
Bestuur	54	2.876	68	2.879	67	3.025
WSW	657	28.693	632	29.019	632	29.177
Nieuw beschut	171	4.453	166	4.529	166	5.246
WWB		349		349		362
Subtotaal Bestuur, WSW, WWB,NB	**882**	**36.371**	**866**	**36.776**	**865**	**37.810**
Externe inhuur		**16.627**		**18.872**		**44.370**
Voormalig personeel						
Wachtgelden		82		82		670
FLO/FPU/Overig		302		298		268
Overig		0		0		0
Totaal voormalig personeel		**383**		**380**		**938**
Detacheringen en verhaal salarissen						
Detacheringen inleen		**1.034**		**614**		**1.249**
AF:						
Gedetacheerde uitleen		-3.183		-1.252		-3.320
Verhaal salaris		0		0		0
Subtotaal gedetacheerde uitleen, verhaal salaris		**-2.149**		**-638**		**-2.071**
Overige personeelskosten						
Vorming en opleiding		3.816		4.004		4.213
Werving en selectie		234		334		196
Bedrijfsgezondheidszorg		912		686		753
Personele vergoedingen en verstrekkingen		1.473		1.196		1.661
Overig		920		939		1.109
Totaal overige personeelskosten		**7.355**		**7.159**		**7.932**
Totaal generaal fte's en personele lasten	**4.143**	**363.232**	**4.336**	**381.822**	**4.255**	**401.634**

Investeringen

In 2025 is, exclusief grondexploitaties, voor 194,6 miljoen euro geïnvesteerd. Hier gaan wij nader in op die investeringen in relatie tot de daarvoor beschikbaar gestelde kredieten. De basis hiervoor is het overzicht zoals die hieronder staat. De investeringen in grondexploitaties worden in overzicht Grondexploitaties van de rekening toegelicht.
Bij de restant kredieten voorgaande jaren hebben administratieve correcties plaatsgevonden. Het krediet Sontplein (Arriva-locatie) is omgezet naar een grondexploitatie en dus uit het overzicht investeringen gehaald. bij het krediet Woonschepenhaven was in voorgaand jaar een correctie op het krediet geweest maar nog niet verwerkt in het overzicht. Per saldo gaat het om een correctie van 0,8 miljoen euro.

Samenvattend leidt dit tot de volgende stand van de restantkredieten:

Restantkrediet begin 2025	**Bedragen x 1 miljoen euro**
Eindstand jaarrekening 2024	544,496
Woonschepenhaven	-0,593
Sontplein (Arriva-locatie)	-0,194
Nieuw begin stand 1-1-2025	**543,709**

Het overzicht kan als volgt worden samengevat:

Bedragen x 1 miljoen euro	
Beschikbare kredieten:	
Restantkredieten voorgaande jaren	543,709
In 2025 nieuw gevoteerde kredieten	296,102
Totaal beschikbaar aan kredieten	839,811
Investeringen in 2025 (-/-)	194,618
Saldo van afgesloten kredieten (-/-)	4,632
Restantkredieten over naar 2026	**640,561**

Begin 2025 stond voor 543,7 miljoen euro aan kredieten open uit voorgaande jaren. In 2025 stelde de raad voor 296,1 miljoen euro aan nieuwe kredieten beschikbaar. In totaal was daardoor in 2025 voor 839,8 miljoen euro aan investeringskredieten beschikbaar. Met deze kredieten is in 2025 voor 194,6 miljoen euro aan investeringen verricht. Bij in 2025 afgesloten kredieten is per saldo voor 4,6 miljoen euro aan onderschrijdingen geweest. Als uitkomst staat daardoor eind 2025 nog voor 640.6 miljoen euro aan kredieten open die overgaan naar 2026 om in 2026 of latere jaren afgewikkeld te worden. Dit beeld wordt hieronder verder toegelicht.

Restantkredieten, over te boeken naar 2026
Investeringsprojecten strekken zich vaak over langere perioden uit en kredieten kennen daardoor vaak een looptijd van meerdere jaren. Om een beeld te geven van de looptijden van kredieten wordt in het Overzicht Investeringen ook de tijdsplanning van het krediet vermeld. Dat is het jaar waarin het krediet is toegekend tot en met het verwachte jaar van de financiële afwikkeling. Te zien valt dat sommige kredieten looptijden hebben van wel acht tot tien jaar. Gedurende die jaren blijven kredieten dus openstaan. Verder is het zo dat het overgrote deel van de in enig jaar (nieuw) verstrekte kredieten pas in de loop van dat jaar beschikbaar wordt gesteld. Zelfs tot in december worden door uw raad kredieten gevoteerd. Van de door de raad in enig jaar gevoteerde kredieten gaat dan ook meestal het overgrote deel als restantkrediet over naar het volgende jaar. Eind 2025 stond 640,6 miljoen euro aan restantkredieten open.

Kredietoverschrijdingen

Eind 2025 zijn er 11 kredietoverschrijdingen voor een totaalbedrag van 1,045 miljoen euro:

- Koelinstallaties Hanzeplein (2 duizend euro). Project is afgerond, conform de financiële verordening 2025, artikel 10, is geen aanvullende kredietaanvraag in procedure gebracht;
- Boothuis Havenwezen (3 duizend euro). Project is afgerond, conform de financiële verordening 2025, artikel 10, is geen aanvullende kredietaanvraag in procedure gebracht;
- klimaatsysteem Zuiderdiep (4 duizend euro). Project is afgerond, conform de financiële verordening 2025, artikel 10, is geen aanvullende kredietaanvraag in procedure gebracht;
- Tijdelijke ontmoetingsplek Meerstad (17 duizend euro). Project is afgerond, conform de financiële verordening 2025, artikel 10, is geen aanvullende kredietaanvraag in procedure gebracht;
- Sportpark Kardinge veld 7 & 8 (34 duizend euro).·Project is afgerond, conform de financiële verordening 2025, artikel 10, is geen aanvullende kredietaanvraag in procedure gebracht;
- Hoogkerk Korfbalveld 1 (48 duizend).·Project is afgerond, conform de financiële verordening 2025, artikel 10, is geen aanvullende kredietaanvraag in procedure gebracht;
- Transformatie Museum aan de A (62 duizend euro). Hiervoor wordt in 2026 een aanvullend krediet aangevraagd;
- Geheugenpaviljoen (118 duizend euro). Hiervoor wordt in 2026 een krediet aangevraagd;
- WVN wijkvernieuwing Selwerd Zuid Warmtenet (234 duizend euro) hiervoor wordt in 2026 een aanvullend krediet aangevraagd;
- Vervangingsinvestering openbare ruimte 2020-2021 (236 duizend). Hiervoor wordt in 2026 een aanvullend krediet aangevraagd;
- Aanpak Zuidelijke Ringweg (287 duizend euro). Hiervoor wordt in 2026 een krediet aangevraagd.

Omschrijving	Tijdsplanning	Kredieten voorgaande jaren	Realisatie Voorgaande jaren	Restantkrediet	In 2025 nieuw gevoteerd krediet	Realisatie in 2025	Indien gereed onderschrijding of overschrijding	Overboeking restant krediet naar 2026
2 voertuigen team OOV	2025-2025	0	0	0	86	75	11	0
Aankoop ARCG- terrein	2024-2025	7.235	7.231	4	0	0	4	0
Aankoop Hoogeweg 9a tbv VSO Portalis	2023-2024	2.662	2.652	9	0	0	9	0
Aankoop Koopmansplein 9/9a Ten boer	2024-2025	427	419	8	0	0	8	0
Aankoop opebenbare ruimte AA-Kerkof/Martinikerhof/Nwe Kerkhof	2025-2025	0	0	0	209	209	0	0
Aankoop parkeergarage Centrum	2021-2024	3.817	0	3.817	0	0	0	3.817
Aanleg verbindende bruggen Paddepoel	2021-2022	350	214	136	0	1	0	135
Aanpak Westerkade	2025-2026	0	0	0	410	0	0	410
Aanpak Zuidelijke Ringweg	2025-2026	0	0	0	0	287	0	-287
Aanplant bomen	2023-2024	2.212	949	1.263	0	187	0	1.076
Administratieve verwerving Meerstad Noord	2025-2026	0	0	0	61.256	61.256	0	0
Akoestische overlegplek	2024-2024	17	0	17		16	0	1
Batterij Duinkerkenstraat 45	2025-2026	0	0	0	1.081	0	0	1.081
BIVI Bestemming Binnenstad / herinrichting Oost-West	2016-2026	24.263	22.882	1.381	3.740	1.480	0	3.641
BIVI Dudok aan het Diep	2019-2023	4.110	3.883	227	0	200	0	27
BIVI Herinrichting Grote Markt	2020-2023	14.775	14.257	518	0	453	0	66
BIVI Herinrichting Oosterstraat/Gelkingestraat (vbk)	2024-2024	450	388	62	3.850	381	0	3.532
BIVI Verlichtingsplan binnenstad	2025-2025	0	0	0	1.000	0	0	1.000
BIVI Voorbereidingskrediet Herinrichting Rodeweeshuisstraat	2020-2021	1.094	1.044	50	0	2	0	47
Blaashal HCG Sportpark Harener Holt	2025-2025	0	0	0	189	189	0	0
Blaashal sportpark Corpus den Hoorn	2025-2025	0	0	0	885	765	0	120

Boothuis Havenwezen	2024-2024	60	16	44	0	47	-3	0
Buitenfitness Oosterpark	2025-2025	0	0	0	41	41	0	0
Bushaltes Ring Zuid Haltes Brailleweg	2020-2021	35	0	35	0	0	0	35
Bushaltes Ring Zuid Haltes Vondellaan - Van Iddekingeweg	2020-2021	130	0	130	0	0	0	130
Centrumplan Hoogkerk	2025-2026	0	0	0	770	60	0	710
Circulariteitshub gemeente Groningen	2024-2024	1.800	140	1.660	0	126	0	1.534
Damsterplein 30 km Zuidzijde (vbk)	2025-2026	0	0	0	250	0	0	250
De Suikerzijde Gebiedsontwikkeling	2022-2023	140.800	25.043	115.756	9.743	1.012	0	124.487
De Suikerzijde Parkeerconcept	2022-2023	10.700	0	10.700	0	0	0	10.700
Diverse ommetjes kleine dorpen	2022-2028	450	410	40	800	53	0	787
Doorfietsroute Groningen - Assen (Witte Molen)	2025-2026	0	0	0	2.800	0	0	2.800
Doorfietsroute Groningen - Leek	2025-2025	0	0	0	400	0	0	400
DWS Fietsstraat Korreweg	2025-2027	0	0	0	9.000	1.047	0	7.953
DWS Herinrichting De Savornin Lohmanlaan	2024-2025	1.057	63	994	282	96	0	1.180
DWS Herinrichting Lijzijde	2024-2025	750	0	750	0	0	0	750
DWS Herinrichting Meerweg Haren	2024-2025	524	0	524	0	68	0	456
DWS Transformatie Dilgtweg	2024-2025	1.800	0	1.800	0	0	0	1.800
DWS Transformatie Zaagmuldersweg	2024-2025	3.500	0	3.500	0	0	0	3.500
DWS Verkeersveiligheid Vestdijklaan	2023-2024	700	261	439	0	15	0	424
DWS Voorbereidingskrediet Doorwaadbare Stad	2022-2023	2.850	1.598	1.252	0	667	0	586
Eerste fase Kardings Ontzet	2020-2021	330	136	194	0	2	0	191
Elektronische toegang gymlokalen	2025-2026	0	0	0	245	0	0	245
Evenemententerrein Stadspark	2021-2022	1.950	1.935	15	0	0	0	15
Fietsbewegwijzering en herkenbaarheid doorfietsroutes	2023-2024	600	287	313	0	0	0	313
Fietsenstalling Herestraat	2025-2026	0	0	0	1.060	0	0	1.060
Fietspad Helperzoom - Hereweg	2025-2030	0	0	0	2.500	0	0	2.500
Fietspad Kerklaan	2021-2022	1.430	314	1.116	358	502	0	972
Fietspad Noordwillemskanaal Assen - Groningen	2018-2019	686	0	686	0	0	0	686
Fietsroute GRO-Leek Peizerweg	2020-2022	1.809	1.533	276	0	8	0	268
Fietsstraat Oosterweg en Verlengde Lodewijkstraat	2025-2030	0	0	0	3.000	0	0	3.000
Fietsstraat Rummerinkhof Haren	2024-2025	606	102	504	150	559	0	95
Fietsstrategie(Fietspad Helperzoom, Midscheeps, Slimme route Hoofdstation)	2016-2016	4.900	3.914	986	0	888	0	98
Floresplein Kloppend Hart	2023-2024	2.050	482	1.568	200	374	0	1.394
Frisse scholen	2021-2024	4.115	3.386	729	0	1	728	0
Gebiedsontwikkeling Reitdiepzone (+fietspad)	2018-2019	8.936	4.227	4.709	0	1.124	0	3.585
Gebiedsvisie Helpman-Noord	2023-2024	160	0	160		0	0	160
Geheugenpaviljoen		0	0	0	0	118	0	-118
geluidsniveaumeters 2024	2024-2024	50	19	31	0	0	0	31
Grafveldenbeheer Selwerderhof	2025-2026	0	0	0	400	243	0	157
Gresco Jaarkrediet	2015-2024	10.373	5.882	4.491	0	112	0	4.379
Gymzaal De Meet in Haren	2021-2022	3.487	3.487	0	39	39	0	0
Harenerhof	2018-2019	209	145	64	0	0	0	64
Harenerholt veld 1	2024-2025	668	357	311	0	15	0	296
Herhuisvesting ivm verkoop Gotenburgweg 46	2016-2016	2.807	2.578	229	0	0	0	229
Herinrchting Platinalaan	2025-2026	0	0	0	427	0	0	427
Herinrichting Amkemaheerd	2025-2025	0	0	0	750	0	0	750
Herinrichting Europapark	2024-2025	4.671	603	4.068	0	3.995	0	73

Herinrichting Garmerwolde Dorpsweg	2022-2022	400	157	243	0	92	0	151
Herinrichting Lellens Borgweg	2022-2022	400	23	377	0	134	0	243
Herinrichting Nieuwe Boteringestraat	2021-2022	836	814	22	0	3	0	19
Herinrichting Veldspaatstraat	2025-2026	0	0	0	380	0	0	380
Herinrichting Vestdijklaan	2019-2020	738	546	192	0	0	0	192
Herinrichting Voermanstraat	2025-2026	0	0	0	533	0	0	533
Herinrichting Winneweer Stadsweg	2022-2022	500	1	499	0	0	0	499
Herinrichtinting Oude Linten Ten Post (Houthandel Reinders bv)	2025-2026	0	0	0	100	0	0	100
Herinrichtinting Oude Linten Ten Post (voorbereidingskrediet)	2025-2026	0	0	0	300	0	0	300
Herontwikkeling locatie St.Jansstraat/herhuisvesting VRIJDAG	2020-2021	50.100	12.201	37.899	0	18.051	0	19.848
Hoogkerk Korfbalveld 1	2024-2025	436	429	7	0	55	-48	0
huisvesting lederz	2018-2021	35.490	33.947	1.543	0	272	0	1.271
Hunzeboordpark	2025-2026	0	0	0	1.972	0	0	1.972
IKC Meeroevers	2025-2027	0	0	0	19.463	0	0	19.463
IMVA Voorbereidingskrediet gebiedsontwikkeling De Held III	2020-2026	2.570	2.087	483	2.500	1.363	0	1.620
IMVA Voorbereidingskrediet gebiedsontwikkeling Stationsgebied-Zuid	2019-2026	4.880	3.749	1.131	0	745	0	385
IMVA Voorbereidingskrediet Haddingestraat	2024-2025	1.090	0	1.090	100	534	0	656
IMVA voorbereidingskrediet Raadhuisplein	2019-2026	460	391	69	0	23	0	46
IMVA Voorbereidingskrediet Travertijnstraat (IMVA)	2022-2023	900	619	281	150	364	0	66
IMVA VV Woltersum Dorpsvernieuwing	2020-2021	100	53	47	0	39	0	8
Inrichting Wij locaties	2025-2026	0	0	0	775	336	0	439
KDS Bisschop Bekkers	2024-2024	9.920	1.371	8.549	0	6.911	0	1.638
Kermisexploitantenterrein	2020-2021	1.807	1.640	167	0	0	0	167
Klimaatadaptie Paddepoel	2019-2020	1.246	1.227	19	0	0	0	19
Klimaatadaptief LIFE Cool Square–Damsterpl	2022-2023	338	455	-117	2.253	223	0	1.913
Klimaatsysteem Zuiderdiep	2025-206	0	0	0	42	46	-4	0
Koelinstallaties Hanzeplein	2024-2025	95	0	95	0	97	-2	0
Kwaliteitsimpuls tijdelijk fietsparkeren binnenstad	2022-2023	170	100	70	0	25	0	45
Laadinfrastructuur gemeentelijk wagenpark	2020-2021	1.234	572	662	0	112	0	550
Maatregelen verkeersveiligheid 2016 - 2021	2016-2021	1.843	1.172	671	0	21	0	650
Maatregelen Verkeersveiligheid 2018 aanvulling	2024-2024	250	249	1	0	0	0	1
Maatregelen verkeersveiligheid 2021-2022	2021-2022	595	148	447	0	396	0	51
Maatregelen Verkeersveiligheid 2024	2024-2024	1.200	39	1.161	0	71	0	1.090
Maatregelen Verkeersveiligheid 2025	2025-2027	0	0	0	1.270	20	0	1.250
Meerstad Groene Wei Tersluis School	2018-2019	17.490	17.490	0	315	315	0	0
MFA De Wijert	2013-2019	9.915	9.818	97	0	2	0	95
Mobiele bars Spot	2024-2025	70	0	70	0	70	0	0
Montessori Vaklyceum Groningen - Vervanging semi permanente lokalen	2019-2019	1.600	0	1.600	0	0	0	1.600
Netwerkanalyse HOV-maatregelen Groningen-Assen	2013-2017	14.986	14.983	3	10	3	0	10
Nieuwbouw BSV De Kreukelhof (voorbereidingskrediet)	2025-2025	0	0	0	280	29	0	251
Nieuwbouw Kunstwerf	2017-2017	7.079	7.008	71	0	33	0	37
Nieuwbouw OBS Brinkschool	2024-2026	15.063	0	15.063	0	10.794	0	4.269
Nieuwbouw Sportcentrum Kardinge (vbk)	2025-2028	0	0	0	24.953	0	0	24.953

Nieuwbouw Villa B	2017-2021	930	883	47	0	0	0	47
Oefenveld Sportpark Selwerd	2024-2025	325	248	77	0	0	0	77
Ondervloer Stadsschouwburg	2025-2026	0	0	0	85	85	0	0
Ontsluiting Westflank	2025-2027	0	0	0	1.500	31	0	1.469
Openbare ruimte De Wijert	2025-2027	0	0	0	3.325	0	0	3.325
Openbare ruimte Isebrandtsheerd	2025-2025	0	0	0	496	0	0	496
Openbare ruimte Treslinghuislocatie	2021-2022	330	209	121	0	0	0	121
Opvanglocatie nieuwkomers	2025-2025	0	1.841	-1.841	10.844	5.519	0	3.484
Outdoor gym Gravenburg	2024-2025	65	23	42	0	41	0	0
Paddepoelsterbrug	2022-2028	2.785	1.581	1.204	13.724	1.327	0	13.601
Programma OWH 2023	2023-2024	432	418	14	0	0	14	0
Programma OWH 2024	2024-2025	137	84	54	0	54	0	0
Programma OWH 2025	2025-2025	0	0	0	64	43	21	0
Programma OWH Aanvullend krediet gestegen bouwkosten scholen	2022-2022	0	0	4.844	-361	0	0	4.483
Programma OWH Driebond Meeroevers	2018-2019	4.275	4.275	0	7	7	0	0
Rehabilitaties wegen 2017		375	225	150	0	0	0	150
Renovatie Mozaïek	2019-2022	856	754	102	0	0	101	0
Renovatie Van Houtenschool	2023-2024	3.413	169	3.244	0	2.102	0	1.141
Reservering prijspeil en PM-posten IHP	2019-2020	1.303	0	1.303	0	0	1.303	0
Reservering prijspeil-PM posten	2018-2019	531	0	531	0	0	531	0
Revitalisering Hendrik Westerstraat 24 Ten Boer (vbk)	2025-2026	0	0	0	1.300	32	0	1.268
Revitalisering Stadhuis	2017-2020	16.074	15.444	630	0	16	0	614
Risicobuffer Inpassingskosten aardbevingsregio	2022-2023	1.000	0	1.000	0	0	0	1.000
Sanering riolering 2020-2024	2020-2024	54.910	39.285	15.625	0	7.126	0	8.499
Sanering riolering 2025 - 2027	2025-2029	0	0	0	12.000	2.684	0	9.316
Schoonmaakapparatuur Kardinge/Helperzwembad	2025-2025	0	0	0	40	40	0	0
Selwerderhof: uitbreiding van het Vrije veld	2025-2025	0	0	0	455	0	0	455
Selwerderhof: vervanging meubilair koffiekamer	2025-2025	0	0	0	63	0	0	63
Skatepark Stadspark fase 2	2025-2026	0	0	0	355	0	0	355
Snelheids Remm.Maatr. Hoogkerk	2025-2026	0	0	0	125	117	0	8
Snelheidsremmende maatregelen Eemskanaal Zuidzijde	2024-2025	240	22	218	0	188	0	30
Speelplekkenplan Lewenborg	2024-2024	100	74	26	0	0	0	26
Sporthal Selwerd innovatieve inrichting	2024-2024	91	0	91	0	91	0	0
Sporthal Selwerd upgrade basisinventaris	2024-2024	60	0	60	0	58	0	2
Sportpark Corpus den Hoorn hockeyveld 4	2025-2025	0	0	0	801	742	0	59
Sportpark Corpus den Hoorn veld 5	2024-2025	840	0	840		0	0	840
Sportpark Kardinge veld 7 & 8	2025-2025	0	0		1.527	1.561	-34	0
SPRZ 0 Scope uitbouw + indexering 2018	2018-2019	300	0	300	0	0	0	300
SPRZ 1 Groningen Spoorzone Prorail	2018-2023	72.726	48.738	23.988	0	12.301	0	11.687
SPRZ 1 Kwaliteitsimpuls fietsparkeren Hoofdstation	2021-2022	450	160	290	0	74	0	216
SPRZ 2 Elektrificatie busbuffer Hoofdstation	2025-2026	0	0	0	3.000	0	0	3.000
SPRZ 2 Mooi extra post NL locatie	2016-2017	14.900	4.780	10.119	0	504	0	9.615
SPRZ 3 Herinrichting Parkweg (voorbereidingskrediet)	2025-2028	0	0	0	250	119	0	131
SPRZ 3 Krediet insnijding Emmaviaduct	2021-2022	900	882	18	27.900	623	0	27.295
SPRZ 3 Voorbereidingskrediet Zuidplein Spoorkwartier	2025-2027	0	0	0	2.800	646	0	2.154
Stadshavens 1 investeringsprogramma	2022-2023	131.089	5.131	125.958	0	2.420	0	123.538

Suikerzijderoute	2021-2024	16.000	14.920	1.080	0	833	0	247
Tijdelijk huisvesting scholenplan Groningen Noord	2023-2024	2.929	2.534	395	0	50	0	345
Tijdelijke ontmoetingsplek Meerstad	2025-2025	0	0	0	81	98	-17	0
Toekomstvisie A-Kwartier	2016-2018	3.401	2.920	481	-468	7	0	6
totaal EKZ (nacalculatie) / Woonschepenhaven		89.041	88.961	80	13	0	93	0
totaal Grote Markt	..-2019	213.589	205.835	7.754	0	850	0	6.903
Transformatie Museum aan de A (voorbereidingskrediet)	2025-2027	0	0	0	915	977	0	-62
Tunnel/Plein Stationsgebied Haren	2018-2019	10.917	10.706	211	0	0	211	0
Uitbreiding Fietsenstallingen P+R terreinen en bushaltes	2024-2024	937	50	887	0	98	0	789
uitvoeringskrediet Geluidswerende maatregelen Buitenhof	2022-2023	400	56	344	100	10	0	434
Uitvoeringsprogramma Lopen, Fietsen en verkeersveiligheid 2023-2030	2023-2024	750	0	750	0	0	0	750
Uitwerking opdrachtenmodel laadinfrastructuur 2023	2023-2029	3.500	309	3.191	0	366	0	2.825
Vastellingvoorkeurstracé fietsroute spoorlijn Groningen - Sauwerd	2018-2019	6.000	5.702	298	53	348	0	3
Ventilatienorm gymzalen	2023-2024	426	0	426	0	169	0	257
Verbeteren fietstunnels Westelijke Ringweg	2021-2022	955	424	531	0	229	0	302
Verbetering akoestiek gymaccomodaties	2024-2024	1.900	238	1.662	0	613	0	1.049
Verbetering fietspaden Haren - Glimmen	2022-2023	1.054	0	1.054	0	0	0	1.054
Verbouw dorpshuis Hoogkerk	2025-2026	0	0	0	305	0	0	305
Verbouwing publiekshal Kreupelstraat	2025-206	0	0	0	100	43	0	57
Verduurzaaming de Machinefabriek	2024-2025	2.840	120	2.720	0	116	0	2.604
Verduurzaming openbare verlichting Led armaturen 2019	2019-2021	3.200	3.234	-34	35	0	1	0
Vernieuwing winkelcentrum Lewenborg	2024-2025	1.285	80	1.205	0	855	0	350
Versneld van 50 naar 30 Km/uur	2025-2027	0	0	0	3.000	0	0	3.000
Vervanging 3 velden Esserberg	2023-2023	2.853	2.309	544	0	332	213	0
Vervanging 8 schrobmachines	2025-2025	0	0	0	90	46	0	44
Vervanging gele stenen binnenstad	2018-2022	8.600	8.050	550	0	8	0	542
Vervanging Parkeerautomaten	2023-2024	4.000	1.264	2.736	0	1.380	1.356	0
Vervangingsinvesteringen 2019 - 2023 SO voertuigen	2019-2023	496	191	305	0	31	0	274
Vervangingsinvesteringen 2021 - 2023 Sport050 voertuigen	2021-2023	415	286	129	0	0	0	129
Vervangingsinvesteringen 2022 Iederz	2022-2022	285	206	79	0	79	0	0
Vervangingsinvesteringen 2023 Dir FSH	2023-2023	92	0	92	0	92	0	0
Vervangingsinvesteringen 2023 Iederz	2023-2023	235	0	235	0	235	0	0
Vervangingsinvesteringen 2023 SPOT Groningen	2023-2023	1.660	1.534	126	0	112	0	14
vervangingsinvesteringen 2024	2024-2024	40	20	20	0	0	0	20
Vervangingsinvesteringen 2024 Dir FSH	2024-2024	1.151	1.009	142	0	142	0	0
Vervangingsinvesteringen 2024 Dir I & S	2024-2024	2.351	2.213	138	0	138	0	0
Vervangingsinvesteringen 2024 Iederz	2024-2024	300	0	300	0	20	0	280
Vervangingsinvesteringen 2024 SPOT Groningen	2024-2024	1.374	1.338	36	0	29	0	7
Vervangingsinvesteringen 2025 Dir FSH	2025-2025	0	0	0	1.210	1.131	0	79
Vervangingsinvesteringen 2025 Dir I & S	2025-2025	0	0	0	2.369	980	0	1.389
Vervangingsinvesteringen 2025 Iederz	2025-2025	0	0	0	310	0	0	310
Vervangingsinvesteringen 2025 Parkeren	2025-2025	0	0	0	95	43	0	52
Vervangingsinvesteringen 2025 SPOT Groningen	2025-2025	0	0	0	1.512	1.426	0	86
vervangingsinvesteringen materieel 2021 Stadsbeheer	2021-2021	8.785	8.769	17	0	0	16	0

vervangingsinvesteringen materieel 2022 Stadsbeheer	2022-2022	7.016	4.995	2.021	0	1.200	0	821
vervangingsinvesteringen materieel 2023 Stadsbeheer	2023-2023	11.339	3.060	8.279	0	2.392	0	5.887
vervangingsinvesteringen materieel 2024 Stadsbeheer	2024-2024	9.183	1.821	7.362	0	2.134	0	5.228
vervangingsinvesteringen materieel 2025 Stadsbeheer	2025-2025	0	0	0	15.986	3.384	0	12.602
Vervangingsinvesteringen openbare ruimte 2020-2021	2020-2022	13.533	10.837	2.696	-2.932	0	0	-236
Vervangingsinvesteringen openbare ruimte 2022-2024	2022-2031	16.772	13.162	3.610	2.932	6.240	0	301
Vervangingsinvesteringen openbare ruimte 2025-2027	2025-2028	0	0	0	14.202	4.196	0	10.006
Visie Martini Trade Park	2020-2021	1.500	0	1.500	0	0	0	1.500
Visie Stadslogistiek	2021-2022	400	351	49	0	0	0	49
Visie wijkposten em revitalisering Duinkerkenstraat 45	2024-2024	21.605	14	21.591	0	242	0	21.349
Voorbereidingskrediet Fietsenstalling Grote Markt	2019-2021	200	93	107	0	0	107	0
Voorbereidingskrediet projecten onderwijshuisvesting	2020-2022	13.757	6.202	7.555	1.100	355	0	8.300
Voorbereidingskrediet Zonne- en Batterijpark Meerstad-Noord	2025-2025	0	0	0	981	827	0	154
Voorlopig Ontwerp vervanging Gerrit Krolbrug	2025-2029	0	0	0	2.799	0	0	2.799
VV Grootschalige versterking /inpassingskosten Ten Boer		1.670	1.321	349	0	2	0	346
VV Herinrichting Koopmansplein		452	0	452	0	0	0	452
VV Krediet project Huis van Ten Post	2020-2021	10.657	419	10.238	0	755	0	9.483
VV Uitvoeringskrediet Woltersum	2020-2021	50	0	50	0	26	0	24
VV Versterkingsopgave school Woltersum	2020-2021	3.630	315	3.315	0	110	0	3.205
VV Voorbereidingskrediet dorpshart van Ten Post	2020-2021	250	250	0	0	0	0	0
WestEnd oefenveld	2024-2025	468	398	70	0	2	0	68
Wijkcentrum bij Van Houten	2024-2025	205	0	205	0	201	0	4
Windmolens Roodehaan	2025-2028	0	0	0	4.009	391	0	3.618
Woonrijp woonwagenstandplaats + aankoop woonunit De Kring 15	2024-2024	100	87	13	0	0	13	0
WVN De Hoogte Herinrichting Spoorgroen	2024-2024	700	103	597	0	305	0	292
WVN Wijkvernieuwing De Wijert (Reviusstraat e.o.)	2023-2024	1.221	55	1.166	0	387	0	780
WVN Aanpak Beijumerweg	2024-2025	683	584	99	0	11	0	88
WVN De Hoogte Johan de Wittstraat	2024-2024	274	218	56	0	1	0	55
WVN Heerdenaanpak	2024-2025	2.000	0	2.000	0	307	0	1.693
WVN Herinrichting entreegebied MFC de Wijert & Helpman	2024-2025	105	8	97	0	88	0	9
WVN herinrichting Staringstraat	2024-2025	210	0	210	0	4	0	206
WVN Lewenborg JOP	2024-2025	75	0	75	0	74	0	1
WVN Uitvoeringsprogramma wijkvernieuwing	2019-2020	2.040	1.146	894	0	231	0	663
WVN Wijkvernieuwing Selwerd	2020-2025	21.439	7.992	13.447	5.690	2.352	0	16.784
WVN Wijkvernieuwing Selwerd Zuid (Warmtenet)	2021-2022	2.300	2.534	-234	0	0	0	-234
Zernikelaan (voorheen onderdeel van krediet GREX Zernike)	2018-2019	15.154	14.929	225	0	71	0	154
Zonnepanelen Zeefgebouw Suikerterrein	2021-2022	482	481	1	0	0	0	0
Eindtotaal		**1.325.719**	**782.009**	**543.709**	**296.102**	**194.618**	**4.632**	**640.561**

Grondexploitaties

Investeringen	Boekwaarde	Bijbehorende	Verschuiving	Vermeerderingen	Boekwaarde	Bijbehorende
OHZ Oosterhamrik.Boulevard	4.289	-		118	4.408	-
OHZ Antillenstraat	-2.801	-		-41	-2.842	-
OHZ Watergang	181	-		3	184	-
OHZ A- en B-locatie	4.977	-		72	5.049	-
OHZ C-locatie	129	-		3	132	-
OHZ OH-kade ZZ	1.210	-		-2.179	-968	-
OHZ Stadswerf	2.888	-		42	2.930	-
OHZ Paradijsvogelstraat	4.074	-		59	4.133	-
OHZ Struisvogelstraat	3.157	-		46	3.203	-
OHZ Alva Laval	4.097	-		59	4.157	-
OHZ v. Starkenborgh	3.289	-		48	3.337	-
OHZ Bornholmstraat	1.955	-		28	1.984	-
OHZ Tijdelijk Beheer	22	-		24	46	-
OHZ Wielewaalplein	-273	-		-4	-277	-
Totaal Oosterhamrikzone	**27.196**	**-24.546**		**-1.721**	**25.476**	**-25.857**
Europapark	-2.973	-		567	-2.406	-
Europapark Euroborg	27.187	-		394	27.581	-
Europapark De Linie	16.281	-		236	16.517	-
Europapark Kantoren	-1.249	-		-18	-1.267	-
Europapark Skivijver	610	-		9	619	-
Totaal Europapark	**39.855**	**-41.192**		**1.188**	**41.043**	**-43.837**
Grote Markt	-301	-		-3	-304	-
Grote markt vindicat	-0	-		-	-0	-
Totaal Grote Markt	**-302**	**-**		**-3**	**-304**	**-**
Ciboga	27.017	-28.425		2.774	29.791	-28.177
Reitdiep fase 3/4	-2.068	-		-116	-2.183	-
Piccardthof/Terborglaan	-1.100	-		-16	-1.115	-
Eemspoort	-710	-		484	-226	-
Eemspoort Zuid / Roodehaan	8.043	-1.502		-1.186	6.858	-1.188
Zernike	4.804	-		-3.622	1.181	-
HS kavel Meerstad-Noord				1.307	1.307	-80
Westpoort (Hoogkerk-West)	17.635	-		-1.466	16.169	-
Reitdiepzone WRW	0	-		-	0	-
De Velden (Oosterparkstadion)	-0	-		-	-0	-
Helpermaar	-17	-		1	-16	-
Uitvaartcentrum/Crematorium AB	-108	-		-2	-109	-
Dijkshorn	68	-		1	69	-
Nesciopark	-55	-		50	-5	-
Stationsgebied	1.011	-		750	1.761	-381
Friesestraatweg 181	1.789	-2.470		-1.181	608	-2.438
Alo-locatie	12.015	-5.944		280	12.295	-6.166
Hart van Ten Boer	-260	-75		260	-0	-78

Ten Post - Nije Buurt	-558	-216		558	-	-225
KET - Bornholmstr. nst nr. 50	3	-		-	3	-
Theda Mansholt locatie Haren	-116	-		-193	-309	-
Sontplein (Arriva-locatie)	-	-	1.238	148	1.386	-
Westpoort Fase II	-6.129	-		2.989	-3.140	-
Woonwagenlocatie Kermisexpl	161	-1.278		1.239	1.400	-1.278
Grex Nelf-terrein	1.595	-2.573		-1.073	521	-2.230
	129.768	**-108.221**	**1.238**	**1.452**	**132.458**	**-111.935**

Intensiveringen

(bedragen x 1.000 euro)

Deelpr.	Intensiveringen voor 2025 (incidenteel)	Oorspronkelijk bedrag	Besteed	Vrijval	Reserve EB
01.1.Economie en werkgelegenheid	Ontwikkelbedrijf	500	100	400	-
01.1.Economie en werkgelegenheid	Handhaving op het water	140	140	0	-
01.1.Economie en werkgelegenheid	Plan- en investeringskosten Stadspark en Drafbaan	500	500	0	-
01.2.Mobiliteit	Reisinformatiesysteem hoofdstation (DRIS)	200	0	200	-
01.2.Mobiliteit	Fietsparkeren (stalling zuid en west)	100	0	100	-
01.3.Wonen	Energietransitie ambitie CO2-neutraal 2035	3.000	1.450	1.550	-
01.3.Wonen	Dekking uit bouwleges	-1.000	-1.000	0	-
01.3.Wonen	Investeringen VTH ten gevolge invoering omgevingswet	1.000	1.000	0	-
01.3.Wonen	Routekaart verduurzaming Maatschappelijk Vastgoed	200	200	0	-
01.3.Wonen	Wettelijke taak informatie verzoeken/Woo verzoeken.	135	135	0	-
02.1.Kwaliteit van de leefomgeving	Bodeminformatiebeheer	260	260	0	-
02.1.Kwaliteit van de leefomgeving	Waardengestuurd beheer leefomgeving	495	495	0	-
02.1.Kwaliteit van de leefomgeving	Hogere kosten onderhoud openbare ruimte door Toelage onregelmatige dienst (TOD)	30	30	0	-
02.1.Kwaliteit van de leefomgeving	Realisatie Samenhangende objectenregistratie	86	86	0	-
02.1.Kwaliteit van de leefomgeving	Formatie voedseltransitie, landelijk gebied	113	73	40	-
02.1.Kwaliteit van de leefomgeving	Voedseltransitie, landelijk gebied	100	0	100	-
02.1.Kwaliteit van de leefomgeving	Vervangingsinvesteringen en groot onderhoud openbare ruimte (i)	365	365	0	-
02.1.Kwaliteit van de leefomgeving	Afval en circulariteit	60	60	0	-
02.1.Kwaliteit van de leefomgeving	Fietsparkeren	300	300	0	-
02.1.Kwaliteit van de leefomgeving	Verdubbelen ecologisch oppervlak (nieuw)	450	450	0	-
02.1.Kwaliteit van de leefomgeving	Groenparticipatie	125	3	122	-
02.2.Veiligheid	Extra toezicht en handhaving VTH	274	274	0	-
02.2.Veiligheid	Overlastcoördinator	170	170	0	-
02.2.Veiligheid	Woontoezicht / pandenbrigade	682	682	0	-
02.2.Veiligheid	Betaald voetbal	95	95	0	-
03.1.Werk en inkomen	Basisbanen: loonontwikkeling en externe bijdragen	360	360	0	-
03.1.Werk en inkomen	Vroegsignalering	-245	-245	0	-
03.1.Werk en inkomen	Formatie uitvoeringskosten statushouders Thuisin050	908	908	0	-
03.1.Werk en inkomen	Opvangen binnen meerjarenbegroting Werk&Participatie	-594	-594	0	-
03.1.Werk en inkomen	Loonkostensubsidie	1.500	1.500	0	-
03.1.Werk en inkomen	Formatie ontzorgen statushouders	500	500	0	-
03.1.Werk en inkomen	Armoederegelingen en voorzieningen	100	100	0	-

03.1.Werk en inkomen	Resterende middelen voor bijzondere bijstand aan studenten	-700	-700	0	-
03.1.Werk en inkomen	Capaciteit maatschappelijke opgaven sociaal domein	161	161	0	-
03.1.Werk en inkomen	Rijksmiddelen (POK) en projectleider opvangen binnen programma	-5	-5	0	-
03.1.Werk en inkomen	Actualisatie meerjarenbegroting programma werk&participatie	250	250	0	-
03.2.Onderwijs	Capaciteit maatschappelijke opgaven sociaal domein	110	110	0	-
03.2.Onderwijs	Rijksmiddelen (POK) en projectleider opvangen binnen programma	-5	-5	0	-
03.2.Onderwijs	Rijksmiddelen Rijke schooldag	-560	-560	0	-
03.3.Welzijn, gezondheid, zorg en diversiteit	Veiligheid voor vrouwen en jongeren (nieuw)	50	50	0	-
03.3.Welzijn, gezondheid, zorg en diversiteit	Preventie en transformatie jeugdzorg	4.343	1.007	3.336	-
03.3.Welzijn, gezondheid, zorg en diversiteit	Monument slavernijverleden	400	400	0	-
03.3.Welzijn, gezondheid, zorg en diversiteit	Reservering gesubs instellingen	750	0	750	-
03.3.Welzijn, gezondheid, zorg en diversiteit	Ruimte reserve accres instellingen	-750	-750	0	-
03.3.Welzijn, gezondheid, zorg en diversiteit	Schakelvoorziening onderwijs- jeugdhulp (Koepeltje Bedum)	66	66	0	-
03.3.Welzijn, gezondheid, zorg en diversiteit	Aanvullende inzet JGZ verzuim	150	150	0	-
03.3.Welzijn, gezondheid, zorg en diversiteit	Dekking preventie met gezag	-150	-150	0	-
03.3.Welzijn, gezondheid, zorg en diversiteit	Capaciteit maatschappelijke opgaven sociaal domein	761	761	0	-
03.3.Welzijn, gezondheid, zorg en diversiteit	Jongerenparticipatie	50	50	0	-
03.3.Welzijn, gezondheid, zorg en diversiteit	Ondersteuning mantelzorgers	150	150	0	-
03.3.Welzijn, gezondheid, zorg en diversiteit	Rijksmiddelen (POK) en projectleider opvangen binnen programma	-56	-56	0	-
03.3.Welzijn, gezondheid, zorg en diversiteit	Voordeel WMO	-1.900	-1.900	0	-
03.3.Welzijn, gezondheid, zorg en diversiteit	Vrijval restant reserve accres instellingen	-4.500	-4.500	0	-
03.4.Sport en bewegen	Zwembad Scharlakenhof Haren	500	22	478	-
03.4.Sport en bewegen	Sportcentrum Noord en Groningen Beweegt	146	146	0	-
03.4.Sport en bewegen	Inhaalslag waardering personeel Sport050	229	229	0	-
03.4.Sport en bewegen	Plankosten toekomst Kardinge	1.000	428	572	-
03.4.Sport en bewegen	Atletiekbaan	50	50	0	-
03.4.Sport en bewegen	Dekking uit beschikbare middelen begroting sport	-50	-50	0	-
03.4.Sport en bewegen	Capaciteit maatschappelijke opgaven sociaal domein	90	90	0	-
03.4.Sport en bewegen	Rijksmiddelen (POK) en projectleider opvangen binnen programma	-5	-5	0	-
03.5.Cultuur en evenementen	Reservering gesubs instellingen	750	440	310	-
03.5.Cultuur en evenementen	Ruimte reserve accres instellingen	-750	-750	0	-
03.5.Cultuur en evenementen	Cultuurnota	500	500	0	-
03.5.Cultuur en evenementen	Reservering gesubs instellingen	-500	-500	0	-
03.5.Cultuur en evenementen	Groene evenementen	100	88	12	-
03.5.Cultuur en evenementen	Capaciteit maatschappelijke opgaven sociaal domein	117	117	0	-
03.5.Cultuur en evenementen	Rijksmiddelen (POK) en projectleider opvangen binnen programma	-5	-5	0	-
03.5.Cultuur en evenementen	Nieuwbouw Martiniplaza: planvoorbereidingskosten	500	45	455	-
03.5.Cultuur en evenementen	Verzelfstandiging CKC (bijna onontkoombaar)	15	15	0	-

04.1.Dienstverlening	Realisatie Samenhangende objectenregistratie	46	46	-1	-
04.1.Dienstverlening	Dienstverlening Burgerzaken locaties Burgerzaken	392	392	0	-
04.2.College, raad, wijkontwikkeling en wijkvernieuwing	Democratische vernieuwing en participatie	150	150	0	-
04.2.College, raad, wijkontwikkeling en wijkvernieuwing	Aanvullen intensiveringsmiddelen armoede en schuldhulpverlening	900	0	900	-
04.2.College, raad, wijkontwikkeling en wijkvernieuwing	Tekort wijkvernieuwing	1.000	1.000	0	-
04.2.College, raad, wijkontwikkeling en wijkvernieuwing	Wijkvernieuwing: uitvoering (incidenteel)	1.000	1.000	0	-
04.2.College, raad, wijkontwikkeling en wijkvernieuwing	Wijkontwikkeling programma	1.830	1.830	0	-
04.2.College, raad, wijkontwikkeling en wijkvernieuwing	Rijksmiddelen (POK) en projectleider opvangen binnen programma	-714	0	-714	-
04.4.Overhead en ondersteuning organisatie	Outsourcing: Kosten nieuwe aanbesteding outsourcing	500	500	0	-
04.4.Overhead en ondersteuning organisatie	Uitvoering Plan van Aanpak diversiteit en Inclusie	140	107	33	-
04.4.Overhead en ondersteuning organisatie	Realisatie Samenhangende objectenregistratie	69	69	0	-
04.4.Overhead en ondersteuning organisatie	Extra inzet onderbrengen in bouwleges	-1.635	-1.635	0	-
04.4.Overhead en ondersteuning organisatie	Extra inzet VTH voor uitvoering Omgevingswet	1.310	1.310	0	-
04.4.Overhead en ondersteuning organisatie	Licentiekosten M365	368	0	368	-
04.4.Overhead en ondersteuning organisatie	Vervanging SW personeel bij HR advies	58	58	0	-
04.4.Overhead en ondersteuning organisatie	Prijsstijgingen ICT	319	319	0	-
04.2.College, raad, wijkontwikkeling en wijkvernieuwing	Gebiedsgericht werken	654	275	0	379
Totaal		**18.597**	**9.207**	**9.011**	**379**

Samenwerkingsverbanden

Omschrijving middelen (bedrag x 1,000 euro)	Beschikbaar in 2025	Ingezet in 2025	Beschikbaar voor 2026 via reserve budgetoverheveling	Resultaat 2025
Akkoord van Groningen	1.147	793	354	0
Actie centrum voor Veiligheid en Zorg (Veiligheidshuis)	1.211	911	300	0
Werk In Zicht (WIZ)	6.066	5.722	344	0
Maatschappelijke opvang	24.893	20.317	4.576	0
Vrouwenopvang	8.943	8.548	395	0
Beschermd Wonen	84.485	84.485	0	0
Actieprogramma dak- en thuisloze jongeren	2.513	2.513	0	0
Laaggeletterdheid	233	175	58	0
Transformatie Sociaal Domein Jeugd	118	118	0	0
School als Wijk	41	0	41	0
Huiselijk Geweld (regiobijdragen)	10.001	9.878	123	0
Sociale Agenda Nij Begun	29.916	4.222	25.227	467
Transformatiemiddelen mentale gezondheid	0	0	0	-400
	169.567	**137.682**	**31.418**	**67**

Incidentele middelen gemeentefonds

Omschrijving middelen (bedrag x 1,000 euro)	Beschikbaar in 2025	Ingezet in 2025	Beschikbaar voor 2026 via resultaatbestemming
Aanpak laaggeletterdheid	220	175	45
Actieplan wapens jonger	54	0	54
Alleenverdienersproblematiek	330	234	96
Anti-discriminatievoorz.	34	0	34
Antidiscriminatievoorzieningen	31	31	0
Armoedebestrijding kinderen	-31	-31	0
Beschermd wonen - lpo bijstelling	4.967	4.967	0
Besparingsverlies Jeugd	16.038	16.038	0
Bijzondere Bijstand en vroegsignalering	2.031	1.215	816
Doelgroepspecifieke aanpak	274	274	0
Eigen bijdrage huishoudelijke hulp	1.492	1.492	0
Erfgoeddeal	679	0	679
Goed verhuurderschap	216	82	134
Handhaving energielabel kantoren	4	0	4
Implementatie Participatiewet	818	0	818
Impulsbudget arbeidsmarktregio	1.007	1.007	0
Integraal Zorgakkoord	1.722	1.722	0
IU Participatie	381	381	0
Jeugdzorg	5.346	5.346	0
Jeugdzorg, Lpo bijstelling	1.474	1.474	0
Kinderen in een AZC	40	40	0
Maatschappelijke opvang	-78	-78	0
Participatie - lpo bijstelling	1.955	1.955	0
Participatie Lpo-bijstelling 2023	167	0	167
Register ext.veiligheid	10	10	0
Rijksvaccinatieprogramma	40	40	0

Slavernijverleden	50	0	50
Sociale agenda	238	238	0
Spreidingswet	105	0	105
Startbanen statushouder	428	428	0
Kwaliteitseisen kinderopvang	19	19	0
Uitvoeringskosten Kindertoeslagenaffaire	153	15	138
Versterking arbeidsmarktregio	248	248	0
Vervroegde 2e kamer verkiezingen	814	814	0
Voogdij 18+ bijzondere functies	-1.430	-1.430	0
Voogdij 18+ Lpo-bijstelling 2023	773	0	773
Voorschoolse educatie	12	12	0
Voorschoolse voorziening peuters	-35	-35	0
Vrouwenopvang	24	24	0
Weerbare gemeenschappen	35	35	0
Wet betaalbare huur	208	0	208
Wet goed verhuurderschap	270	0	270
Wet vaststelling verkiezingsuitslag	41	41	0
Wmo hulpmiddelen	202	202	0
Work in Nederland	338	149	189
Sociale voorzieningen Groningen	1.506	520	986
Faciliteitenbesluit opvangcentra	681	0	681
Landelijke aanpak adreskwaliteit	132	132	0
Begeleiding jongeren naar werk	596	596	0
IBO problematische schulden	415	0	415
Leefbaarheid veiligheid	50	0	50
Incidentele Middelen infra SW bedrijf	997	0	997
Realisatiestimulans	5.795	0	5.795
	51.886	**38.382**	**13.504**

Meerjarige exploitatieprojecten

Omschrijving project (Bedrag x 1,000 euro)	Tijdsplanning project	Totaal beschikbare budget	Realisatie voorgaande jaren	Budget 2025	Realisatie 2025	Vrijval 2025	Resultaat bestemming 2025	Budget resterende looptijd
Fonds Dijkpark	2018-2025	128	7	121	121	0	0	0
Opruimen SBR korrels kunstgrasvelden	2020-2029	1.942	907	480	550	0	-113	485
Stadhuis, tijdelijke huisvesting	2018-2025	1.420	1.251	93	0	0	93	169
Biodiversiteit Stadspark	2021-2025	285	176	109	35	0	74	74
Podium D	2021-2027	8.444	2.560	1.065	826	0	239	5.058
Wet Open Overheid	2021-2027	1.490	288	483	356	0	127	846
Wietexperiment	2020-2030	890	64	94	94	0	0	732
Vervanging Dafinci	2023-2027	9.000	1.344	4.152	3.401	0	751	4.255
Aanpak Herwinnen Openbare Ruimte Schildersbuurt & Westerhaven	2022-2025	370	220	150	150	0	0	0
Verduurzaming maatschappelijk vastgoed uitvoeringsprogramma	2023-2026	2.100	313	701	631	0	70	1.156
Bodem en Ondergrond	2016-2030	12.954	12.801	796	723	0	73	-570
Uitvoering Noodpakket energiekosten	2024-2025	650	333	317	317	0	0	0
Actieplan huiselijk geweld	2024-2028	2.750	506	844	716	0	128	1.528
Lutje Leidraad	2024-2027	300	5	160	62	0	98	233
Afval BOR 24	2024-2025	2.367	1.319	0	0	0	0	1.048
Slavernij herdenkingsmonument' Groningen	2025-2027	400	0	0	0	0	0	400
Merkpartners	2024-2026	536	113	423	225	0	198	198
Transformatie Jeugdzorg	2025-2030	8.852	0	3.365	2.355	0	1.010	6.497
Totaal		**54.878**	**22.207**	**13.353**	**10.562**	**0**	**2.748**	**22.109**

Kapitaallasten

Immateriële vaste activa (bedragen x 1.000 euro)	Afschrijving 2025	Rente 2025
Kosten onderzoek & ontwikkelingen	18	147
Spp Engelbert	16	4
Totaal immateriële vaste activa	**34**	**151**

Materiële vaste activa (bedragen x 1.000 euro)	Afschrijving 2025	Rente 2025
Gronden en terreinen	0	2.153
Woonruimten	4	1
Bedrijfsgebouwen	16.327	8.632
Grond, weg & waterbouwkundige werken	6.098	3.219
Vervoersmiddelen	3.623	272
Machines, apparaten en installaties	5.671	476
Totaal overige materiële vaste activa	21.231	7.994
Totaal materiële vaste activa	**52.954**	**22.747**

Financiële vaste activa (bedragen x 1.000 euro)	Aflossing 2025	Rente 2025
Totaal woningbouwleningen	4.527	1.306
Totaal deelnemingen	58.325	5.860
Overige verbonden partijen	0	0
Overige langlopende leningen	776	154
Totaal financiële vaste activa	**63.628**	**7.320**

SIF-middelen

Titel (bedragen * 1 euro)	I/S	Deelprogramma	Actuele Begroting 2025	Realisatie 2025	Resultaat 2025
Bovenwijkse infrastructuur	S	1.1	586.800	97.563	489.237
Suikerzijde	S	1.1	3.380.000	2.276.357	1.103.643
Uitvoeringsprogramma mobiliteitsvisie	S	1.2	325.000	189.474	135.526
Ringsparen	S	1.2	661.893	294.997	366.896
Aanleg Ring Zuid	S	1.2	300.000	398.407	-98.407
Binnenstadsprogramma	S	1.2	1.730.000	2.962.696	-1.232.696
Oosterhamrikzone	S	1.2	1.000.000	985.369	14.631
Stationsgebied investeringen	S	1.2	988.000	1.005.433	-17.433
Stationsgebied investeringen Suiker	S	1.2	561.000	136.457	424.543
SIF plankosten	S	1.3	1.075.000	460.791	614.209
Meer betaalbare woningen	S	1.3	900.000	85.370	814.630
Stadshavens	S	1.3	1.329.000	222.762	1.106.238
Gebiedsontwikkeling Kardinge	S	3.4	2.725.000	476.264	2.248.736
Cultuur (Martiniplaza, Nieuwe Poort en MadA	S	3.5	1.197.000	583.850	613.150
Wijkvernieuwing (PWW)	S	4.2	6.250.000	5.323.000	1.927.000
Totaal SIF			**23.008.693**	**15.498.790**	**8.509.903**

Vennootschapsbelasting

Inleiding
Gemeenten zijn belastingplichtig voor de vennootschapsbelasting voor zover zij een onderneming drijven. De Gemeente Groningen dient jaarlijks een aangifte vennootschapsbelasting in met daarin de onderdelen die als een ondernemingsactiviteit zijn aangemerkt. Er lopen tussen de gemeente Groningen en de Belastingdienst bezwaarprocedures op het gebied van de ondernemingsactiviteit reclameopbrengsten en de belastingrente over de jaren 2016 tot en met 2021. Voor de overige jaren is de aanslag nog niet definitief opgelegd. Zodra deze aanslagen ook definitief zijn, zal ook bezwaar worden gemaakt. De bezwaren van de gemeente Groningen worden aangehouden totdat de Hoge Raad uitspraak heeft gedaan op vergelijkbare procedures. Wat betreft de bezwaren tegen de te hoge belastingrente is er inmiddels uitspraak gedaan in het voordeel van belastingplichtigen en vallen deze bezwaren onder de massaal bezwaarprocedure. Hiervoor zijn we nog in afwachting op uitspraken op onze bezwaren. Binnen de gemeente zijn verschillende werkbeschrijvingen en systemen ingericht om te voldoen aan onze fiscale verplichtingen.

Voldoen aan fiscale verplichtingen en proces
Het indienen van de Vpb-aangifte en indienen van bezwaar-, en beroepschriften is een taak van het SSC. Hierbij wordt samengewerkt met de lijnorganisatie voor fiscaal relevante kennis van de bedrijfsvoering en het aanleveren van informatie. De toets of een activiteit moet worden aangemerkt als onderneming, het aangifteproces en de vastlegging daarvan is ingericht en er zijn werkbeschrijvingen. Hiermee borgen we dat nieuwe activiteiten worden getoetst op mogelijke Vpb-effecten en volledige en juiste aangiften worden ingediend. De aangiftes worden ingediend door een externe belastingadviseur. De gemeente is verantwoordelijk voor het aanleveren van de juiste informatie en deze worden verwerkt tot een juiste aangifte. De aangifte wordt gecontroleerd door het fiscale team en binnen de geldende mandaten geaccordeerd door verantwoordelijk manager.

Vennootschapsbelastingplicht parkeerbedrijf
Tot 2024 was er discussie over de kwalificatie van het parkeerbedrijf. In afstemming met de Belastingdienst vormt het parkeerbedrijf tot en met 2023 geen ondernemingsactiviteit meer, omdat de resultaten negatief zijn. Wanneer de resultaten weer dusdanig positief zijn en wanneer ook voor alle andere aspecten sprake is van een onderneming, zal het parkeerbedrijf weer onderdeel worden van de aangifte vennootschapsbelasting. De aanslagen 2016 t/m 2022 zijn conform deze afspraak herzien en er heeft een teruggaaf van vennootschapsbelasting plaatsgevonden.

Vennootschapsbelastingplicht ten aanzien van het Grondbedrijf en Meerstad
De gemeente Groningen heeft beoordeeld en geconcludeerd dat haar gemeentelijke grondexploitaties gezamenlijk één fiscale activiteit vormen die niet als fiscale onderneming kwalificeert. De belastingdienst heeft de aanslagen opgelegd conform dit uitgangspunt. Door de wijze waarop de VPB plicht voor lokale overheden is geregeld, kan het (eventuele) negatieve resultaat van de grondexploitaties niet worden gesaldeerd met de positieve resultaten van andere activiteiten.

Het fiscale resultaat is gebaseerd op de huidige inzichten met toepassing van de op dit moment geldende regelgeving, de door het Samenwerking Vennootschapsbelasting Lokale Overheden (SVLO) gepubliceerde handreiking en jurisprudentie. Ten aanzien van de fiscale positie bestaat desondanks een aantal onzekerheden die samenhangen met eerder genoemd verschil in interpretatie van de wet, waarover bezwaarprocedures lopen. Dit kan voornoemde conclusie over de Vpb-plicht beïnvloeden.

Wettelijke indicatoren

De gegevens van onze wettelijke indicatoren zijn conform wet en regelgeving opgenomen op de website "Waar staat je gemeente". Besluit begroting en verantwoording.

Bestuur

College van Burgemeester en wethouders

Burgemeester Roelien Kamminga
Openbare Orde & Veiligheid, Toezicht & Handhaving openbare ruimte, Nationaal Programma Groningen, Externe betrekkingen, Regionale samenwerking, Media & communicatie, Voorzitter Akkoord van Groningen, Asielbeleid in relatie tot Veiligheidsberaad, Algemene zaken, Archieven

Mirjam Wijnja (PRO)
Financiën, Groen, Klimaatadaptatie, Beheer & onderhoud, Bedrijfsvoering & organisatie, Gebiedsgericht werken & democratische vernieuwing, Toegankelijkheid, Diversiteit, inclusie & emancipatie, Gebiedswethouder centrum

Janette Bosma (Partij voor de Dieren)
Natuur & Biodiversiteit, Economische zaken, Cultuur, Dieren, Voedsel, Landbouw & Landelijk gebied

Jalt de Haan (CDA)
Sport, Mobiliteit, Asiel, Sportevenementen, Gebiedswethouder Haren

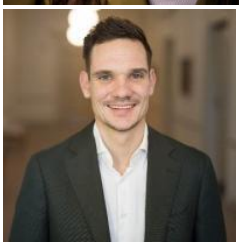

Eelco Eikenaar (SP)
Inkomen, Schuldhulpverlening, Armoedebeleid, Sociale wijkvernieuwing, Samenlevingsopbouw, Sociaal-cultureel accommodatiebeleid, Publieke dienstverlening, ICT-digitalisering, Gebiedswethouder West

Inge Jongman (ChristenUnie)
Zorg & Welzijn (ouderenbeleid, WMO, beschermd wonen, vrijwilligersbeleid en mantelzorgbeleid, Maatschappelijke opvang), Evenementen (geen sport), Sekswerkers, Versterken & Vernieuwen, Erfgoed, Cultuurhistorie & archeologie, Gebiedswethouder Ten Boer

Rik van Niejenhuis (PRO)
Wonen, Vergunningen, Toezicht & Handhaving (VTH), Vastgoedbedrijf, Maatschappelijk vastgoed, Grondbedrijf, Ruimtelijke ordening, Gebiedsontwikkelingen, Fysieke wijkvernieuwing, Luchtkwaliteit, Gebiedswethouder Oost

Manouska Molema (PRO)
Jeugdzorg & Jeugdbeleid, Zorg en veiligheid (aanpak mensen met onbegrepen gedrag, problematische jeugdgroepen, huiselijk geweld/geweld tegen vrouwen, aanpak ex-gedetineerden), Gezondheid, Energietransitie, Warmtestad & EBG, Gebiedswethouder Zuid

Carine Bloemhoff (PRO)
Coördinerend wethouder sociaal domein, Werk, activering & participatie, Sociaal ontwikkelbedrijf, Inburgering, Arbeidsmarktbeleid (incl. Werk in Zicht), Onderwijs & geletterdheid, Campussen, Akkoord van Groningen, Coördinatie externe betrekkingen & lobby, Gebiedswethouder Oude wijken

Sander Gerritsen
Gemeentesecretaris

Gemeenteraad

Jeffry van Hoorn
PRO
Fractievoorzitter

Stephanie Bennett
PRO

Elte Hillekens
PRO

Femke Folkerts
PRO

Tim van de Vendel
PRO

Brenda Harsveld
PRO

Leonore van der Heide
PRO

Lucas Oldenburger
PRO

Ceciel Nieuwenhout
PRO

Justine Jones
PRO

Joren van Veen
PRO

Jahir Scoop
PRO

Irene Huitema
PRO

Jim Lo-A-Njoe
D66
Fractievoorzitter

Vincent Boswijk
D66

Annemiek Lourens de Jager
D66

Andrea Poelstra-Bos
D66

Morris Wouters
D66

Maria Martinez Doubiani
D66

Rik Heiner
VVD
Fractievoorzitter

Cassandra Hensen
VVD

Lisa Middelbos
VVD

Fokke Veenstra
VVD

Bart Hekkema
Partij voor de Dieren
Fractievoorzitter

Elvira Krudde
Partij voor de Dieren

Ronan van Langen
Partij voor de Dieren

Linda Wijnalda
Partij voor de Dieren

Wieke van Heteren
Student en Stad
Fractievoorzitter

Chris van Campen
Student en Stad

Ivar Kuiper
Student en Stad

Jeffrey Noordveld
CDA

Jint Hoeksema
CDA
Fractievoorzitter

Izaäk van Jaarsveld
CDA

Yaneth Menger
Stadspartij 100% voor Groningen
Fractievoorzitter

Conny Eldering
Stadspartij 100% voor Groningen

Niels Hilboesen
Stadspartij 100% voor Groningen

Hans de Waard
SP
Fractievoorzitter

Alina Kiers
SP

Floor Mertens
SP

Peter Rebergen
ChristenUnie
Fractievoorzitter

Rosalie van der Heide
ChristenUnie

Anna Westerhof
Forum voor Democratie
Fractievoorzitter

Leendert van der Laan
Partij voor het Noorden
Fractievoorzitter

Kelly Blauw
PVV
Fractievoorzitter

Robin Twickler
Volt Groningen
Fractievoorzitter

Roelien Kamminga
Burgemeester

Josine Spier
Griffier